negociante

f. 36

Излази сваке седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена им је за Србію 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 3. Јануарія 1847. **Число 1.**

СЕРБІЯ.

На напуштање дужности Предсѣдателя у новоустановлѣномъ Суду врховномъ опредѣљенъ је Членъ Совѣта Г. Стоянъ Іовановићъ; а за Чланове у истый врховный Судъ постављени су досадашньи Предсѣдатель и Чланови Суда Апелляціоннога, Г. Г., Еремія Становићъ, Стефанъ Магазиновићъ, Гаи Дабићъ и Бошко Таддѣвићъ и на последку за Столоначалника досадашньій Секретаръ Суда Окружія Крагуевачкога, Г. Стойче Иванковићъ, за Протоколлисту и архивара Г. Тодоръ Огњановићъ и за Канцелляисту Г. Іованъ Цвиићъ, кои су у тыма званіяма при Суду Апелл. до сада были.

Кои бы, изгубивши кодъ Суда Апелляціоннога парницу, желио, да се она и кодъ овога врховнога Суда прегледа и рѣши, треба по устроенію истога Суда, да то изкаже надлежномъ пругъ степена Суду (Окружному) за 15 дана одъ онога дана, кадъ му је пресуда Апелляціоннога Суда у руке предана.

За Предсѣдателя Апелляціоннога Суда I-гъ Одѣленія постављенъ је Членъ истога Г. Живанъ Петровићъ, а за Чланове досадашньи привременни Предсѣдатель и Чланови II-гъ Одѣленія при истоме Суду, Г. Г. Тодоръ Бошићъ, Станисавъ Стефановићъ, Милос Божићъ, и Григорій Филиповићъ; — на ово место за привременногъ Предсѣдателя II-гъ Одѣленія Суда Апелляціоннога досадашньій привр. истога Членъ, Г. Евтимій Угричићъ, а за привр. Чланове Г. Г. Милошъ Тайсићъ, привр. Предсѣдатель Суда Окр. Чачанскога, Стоянъ Вељковићъ, привр. Предсѣд. Суда Окр. Пожаревачкога, Илія Момировићъ, привр. Предсѣдатель Суда Окр. Смедеревскога и Петаръ Степановићъ, Предсѣдатель Суда Окр. Ваљевскога; на последку за Протоколлисту Апелляціоннога Суда досадашньій Архиваръ Ђорђе Брдаревићъ, за Архивара Секретаръ Суда Окр. Пожаревачкога, Панта Поповићъ, и за Канцелляисту Милошъ Рапковићъ, Практикантъ Суда Окр. Београдскога.

Београдъ. Неки одъ наши читатели бит' ће већъ чули, а неки може быти и ньеу, каква је страшна несрећа постигла варошъ Иванъицу у Окружію Ужичкомъ одъ пожара, кои је у ноћи 23-гъ Новембрія пр. г. породно се и сву варошъ са 180 кућы куће съ дућанима и хеханомъ, кои се у истыма налазаше, у пепео преобратио. Судба жителя овога места, кое је овай страшный случай поразио, каква мора быти, свакій може лако себи представити, кадъ помысли, да човекъ, кои је коче нешто имао и са своимъ домаћима уживао, на једанпутъ је све то изгубио и света, нажъ и самогъ крова, где да се склоне, лишенъ у средъ зиме подъ недрыма небомъ остао, — и то да ніе једномъ само или неколицыма у месту, нажъ ови да бы кодъ сусѣда и сажителя свои прибѣжишта и помоћи у ономъ страшномъ часу наћи могли, него свима до једнога догодило се, и при томе кадъ помысли, да је по неком изнеђу ньи и онако доста са сыротињомъ, болесћу и свакојакомъ бедомъ борити се морао. При оваковомъ догађаю, у коме само срдце човеческо куца и кои искре чувства у себи има, свакій ће човеку, кога у толикой несрећи види или чуе, ако природу има, у помоћь и на олакшаніе нѣгове муке притећи, нажъ быо тай где, ако и у найудаљенійемъ краю света; а колико више, кадъ у таковой бѣди и несрећи види свога једноплеменика, съ коимъ нѣга нѣжна свеза крви, језика и народности веже, и још къ тому сажителя, съ коимъ ови благодѣяніи исте матере Србіе деци, коме дакле одъ части и благодарити има све, одъ туда произтичуће, што уважа, и сувише још и сына оне исте цркве, изповѣдателя оне исте вѣре, кою и онъ самъ почитује, и коя налаже: да любишъ ближнѣга као и себе самогъ, и да чинишъ оно блажаћему своме, што хоћешъ, да бы и теби у таковомъ стању другій учинио. Где човеческа мышлења и осећаня владаю, где су умови просветомъ озарени, где се наука Христа Спасителя дѣломъ упражнява, ту људи не даду ни једномъ између себе пропасти ни патити се, но ако је кои до пропасти и до тешке патњ дошао, они, кои су у болѣмъ стању, притичу и помажу, да и онъ у болѣ стань дође, нажъ су тако сви по могућству срећни и напредни. За прыай часъ, што је найнуждніе, дао они, кои су найближе, а после притичу и други, и найудаљени у помоћь, не чекаюћи свакій ни да се на то одъ другога позына и нуди. Бѣдна она браћа наша у Иванъицы нашла су малу помоћь кодъ неки племенито мыслећи сонародника. Членъ Суда Окружія Ужичкогъ, Г. Милань Калићъ, како је чуо за тай несрећный догађай, одма је 1000 ока брашна за 100 цванцыка купио и бѣдныма погорелцыма послао. Помоћникъ Начальничества Окружія Београдскогъ Г. Алекс. Николаевићъ десетини се при попечителству порески глава у Врањеву, кадъ су Новине са жалостынъ гласомъ о пожару Иванъичкомъ доніле, одма је онде скупљене бывше люде, самъ примѣромъ предходећи, позвао, да притеку пострадавшима у помоћь, те је тако накупио и послао милостынъ 282 гроша. — Тако су и Звањичицы Высок. Совѣта земаљскогъ међу собомъ скупили и дали за исте погореле у Иванъицы 29 дуката и 148 гроша, а у Шабцу су тамошньи чиновницы и грађани исто тако скупили и послали Иванъичанима 2307 гроша. Но шта је све ово и колика је помоћь за оваkову неволю? Заръ се неће наћи још више и много више србаља, браће, саотечественика, христіяна, да овой бѣдной браћи своіой, србльима, саотечественицыма, христіянима у помоћь притеку? Надаюћи се, да хоће таквы још много наћи се, оныма позывамо и у име оны бѣдны молимо свакога, кои може, да на помоћь ускори. Овде у Београду свакій, кои што милостынъ за погореле Иванъичане узхте принети, може то једномъ одъ Управителя Читалишта дати, именно трговцыма овденьнима Г. Г. Ђорђу Попадићу, Рвсти Величковићу, Димитрію Донћу, Јанћу Кумануди, како и Г. Г. Рад. Даниловићу, Помоћнику Попеч. Внут. Дѣла, Јов. Ивањићу, Начальнику Контроле, — Предсѣдателю Прив. Суда Грић. Іовановићу, Петру Радовановићу и М. Спасићу Директ. шк., Ел. Вукановићу, Секретару Полиціе, Макс. Симоновићу, Проф. Лицеума, и учредніку ове листока П. А. Поповићу — нажъ они ће такове прилоге, о колика ће се у попишама овымъ точно изнѣћи и рачунъ давати, высокославномъ Попечительству Внутренны Дѣла предати, а тако исто могу се милостынъ и по други места купити, и куда надлежи, послати; — Новине ће оне и о таковой сваћой, коя намъ до знања дође, явити — кое милостынъ да се међу пострадавшима точно и по призрѣнію на стань и обстоятелства сваког изнеђу ньи справедльиво поделюю, и да никаква злоупотребленія при томе не буде, но да све оним, коима треба, у руке дође, о томе ће се предхваљена надлежна власть постарати.

Пр. г. 16-гъ Декемврія предъ подне догодио се је тай несрећный случай, да је кодъ села Войника у Окружію Купріянскомъ, Срезу Ресавскомъ, не далеко одъ цркве Манасіе, постоћа барутана, — воденица, у коіой се барутъ прави, — фишекліе Београдскогъ, Станка Іовановића, у коіой је было 1000 ока израђена барута и 2 — 3000 ока матеріяла за барутъ, запалила се и изгорела, где одъ оны 5 людій, кои су у истой барутани радили, једанъ је сасвимъ разнешенъ, а друга су четворица ньо раньша тако, да су двоица умрла, а за другу двоицу не зна се, да ли ће живи остати, као и то што се не зна, како је барутана запалила се.

На Конюшику планини пао је тако великій снегъ у почетку прошлога месеца, да су Никола Вучковићъ изъ Семетеша Среза Іошаничкогъ Окр. Крушевачкогъ и Милета Буркошићъ изъ Конрешнице у Турской, 3-гъ Дек. пр. г. прыай са 2 а други са 3 коня, враћаюћи се изъ Жупе кућама, на средъ Конюшика кодъ места Кличе или Беле воде у снегъ међутомъ затрпани остали, где је и то много пьіовой несрећи пришло, што је тай данъ пр-

ло яко петаръ дупао тако, да ій є овай загушио, и одъ тога су одма изнемогли и заданули.

Некогъ Арсенія Миленковића изъ Среза Моравскогъ Окр. Рудничкогъ 3-гъ Децембрія пр. г. доведе нати у Монастиръ Вуйну, да му молитву читаю, будући є съ ума свшао био; но овай нойу, пошто сви они посриду, кои су га чували, уаме нажић сдаш, кои му є у поясу сакривен био, и сам себе преколе. На крстанѣ велико разбуде се сви, и надъ виде, шта є одъ себе учинио, брао зашио му рану, будући да гриланъ ніи яко повредіо био, и садъ се одъ тога болишкъ лечи.

У Ягодинском Окружію нека Милена, жена Петронія Спасоваића изъ села Беле Воде, родила є трое у єдашнут деце, т. є. двое женски и єдно мушко, одъ кой є мушко одма умрло, а женска и сада жива су, а и родила, срећно растави се са теретомъ овимъ, сада є здрава.

Београдъ. Одъ дужегъ времена упео се код насъ обычай, да о сваком нећемъ празднику люди єдан другоме иду, те честитаю, кое є доста досадно, у толико више, што на такве празднике упрашъ свакій коле, да є мирань у своіой кући и са своимъ домаћима. При наступаню прошле године почело є заводити се, да место оваквогъ нећусобногъ честитаня о празднцима свакій по штогодъ да на сироте у месту, да бы се и онима помогло, празднике провести, и то обште богоугодно дѣло да буде приложиціма у место нећусобногъ честитаня. Тако є лане на сироте скупило се и дало 7223, шакъ є и ове године 3719 гроша. Одъ оны пиваца дае се онима, кои заиста заслужаю, да се одъ милостиње издржаваю, опредѣлена на данъ плата за издржаваньѣ, а другима, кои бы могли радити, али неће, што поледу као лењштине, свитаюе и пјанице да просе и одъ просіачине да се издржаваю, просіачењѣ є сасимъ забрањено; те тако садъ у Београду нема на яны мести, предъ црквомъ, на капіима и по сокацима просіака, као што є пре было. Но само єданъ одъ оны, кои се одъ обште милостиње издржаваю, иде одъ дућана до дућана и одъ куће до куће са забрањеномъ кутіомъ, и у ову куни милостиње за сироте, колико ко хоће да да, кои се милостиня одъ одређеногъ на то, и ключъ одъ кутіе држећегъ, руководителя прима и припислва къ ономе главномъ, кое є за издржаванѣ правы сирота опредѣлено. Тако смо садъ єдныхъ добрыхъ дѣлокъ одъ многостручне досаде ослобођени, а при томе на найбољій начинъ сироте наше издржаваио.

Београдъ. Књажества Читалишта нашегъ покојнли су найновіе Предсѣдатель Суда варошн Београда, Капалѣръ, Г. Вениямнъ Розенфилдъ: Прибавленіе, содержащее важная письменная доказателства одъ Ђорђа Бранковића (Графа, кои є у Егру у заточењу умро). — І. І. Душина моралка писма на србски преведена Димитріемъ Герићемъ. у две свезке, — Дѣла Стев. Марковића у 7 свезки, и 23 немачке књиге разногъ садржанія, — а Благородный Г. Іосифъ Новакъ изъ Вуковара 105 до сада изданыхъ свезки немачке енцыклопедіе (Conversations Lexicon) одъ Мајера, заедно обећавши, да ће и остале истога дѣла свезке, кадъ све изиђу, Читалишту послати, за кое се истымъ приложницима одъ стране дружтва учтиво благодари.

Т У Р С К А.

Изъ Ужице ово намъ пишу. Недалеко одъ границе наше, у селу Бела Брда у Турској (Старій Сербіи) пре неколико дана дође Булюкбаша турскій, гди му селяни суснѣрни суснѣрномъ предложе жалбу противу єдне старе баке, да є вѣштица, и да имъ дѣцу мори. На предложеніе ово селяни одма Булюкбаша даде старицу къ себи довести, коју на земљо оборе и батинати почне, питаюћи ю, колико є дѣце и чіе уморила? и имали іошть другарица и кое су те? Немогући ніта и цукнина, и одъ саме старости слаба будући, бака ударцима пандура Булюкбашиныхъ одлећи, и почекъ є тек. тиховы претрпила, показе іошть три њоій подобне баке у селу, да су ніне друге. Одговоръ овай баке, — на кои ю є бој натерао — Булюкбаша єдна дочека, шакъ и по ове друге пошлѣ пандуре свое, те ій къ њиу кое яко довуку, кое онъ као и прву на испыть свой уме, и пошто и њи по са тек. штапа одъ вештичени излечи, а за трудъ свой награду одъ њихни фамилія по своимъ обычаю прими, отиде своимъ путемъ, а на мртво име натучене ове жене, кое су и тако одъ теше старости доста немоћне, Богъ зна, хоће ли живе остати, но на свакій начинъ оно мученичество, кое су одъ глупости и бесноће людске претрпити морале, ускорит ће имъ часе смртне, као што имъ є и дотле животъ доста загорчало. О суснѣріе, о глупости кадъ ћешъ родъ човеческій оставити, да онака себи зла не чини! — Човекъ суснѣраић самъ є себи страшило, а другоме найвећи тиранъ.

Погавница Курда у Пешкри Бедерханъ-Бегъ напао є са своимъ четама на села живећи у ономъ предѣлу христіана, Несторіанца, и цѣлу тій часть сасимъ є опустошіо, што є живота имало, поубіяно є, што є могло оцлећити се, оцлечкано є, а остало све попаљено. Истый Бедерханъ-Бегъ, кои се зове, да подъ Портомъ стои, али є више независимъ, послао є 300 христіянски глава Тахаръ-Паши Мосулскомъ на пешкешъ, о коме се подозревало, да є съ њиме у споразумѣню за ово изтребленѣ Несторіанца био, и кои є довіе умро. На овога место, выслало се, да ће у Београду Мухафисомъ бывший Хафизъ Паша, садашній Попечитель Полиціе, Заптъ-калыри, у Цариграду, отиће; но то се ніе сбыло, него є опредѣленъ Ессанъ-Паша, кога су пре неколико месеци изъ Ерзерума у Сиву преместили биля у слѣдству наступленія, кои є тамошній простъ народъ према перзіскомъ посланику Такки-Мирзи учинио, и за кои загаѣнъ є Порта окоме 750.000 гроша дала. А Бедерханъ-Бегу, као што у Обштимъ Новинама изъ Цариграда ималю, послала є Порта капанъ потехара и друге знатне поклоне, да бы га тыме, у место сломъ, себи приволела.

Бахри-Паша, кои є на место предпомснутогъ Ессанъ-Паше у Ерзерумъ дошо, убіенъ є изъ пиштоля при войничкомъ єдномъ упражняваю, кое є онъ дао чинити. — О Хаиу Махмуду у Вану, кои є побуено се, ништа се не чуе; война противъ њега быће по свой прилици до пролећа отложена. Исто тако се ништа не чуе ни о Ђорђ-Хусссину, кои є предводно последню побуну у Ацари, и о коме є речь была, да є уваћенъ и затворенъ, али га у затвору нигди нема, ни у Ерзеруму, ни у Трапезунту, ни у Цариграду. — У Таурису є холера ударила натрагъ тако, да сасимо по 2 — 3 на данъ одъ ње умиру, почемъ є у истой варошн и ове околини до 10.000 поморила.

У Солуну (Салоники) у Македонія догодіо се великій пожаръ; 860 кућа изгорело є и 1500 фамилія остало є безъ крова. Сви жителы исте варошн, кои су одъ те несреће поштеђени остали, ревностно приносе на помоћь пострадавши, и за єдан данъ є 70.000 гроша скупљено; а власти мѣстне исто тако помажу пострадавше са сломъ и огревомъ.

(Обште новн.) Цариградъ. 9. Декем. Вѣсть с присаединію Краковіе са Аустрійскомъ областю особито є и чудновато впечатљаіе како у обште, тако и кодъ поједины Турака произроковала; но одтудъ изелѣћена прерицаня нису найутѣшителнія. — По єдномъ писму изъ Таурыса определено є у Техерану 25.000 людій подъ предводителствомъ персійскогъ Престолонаслѣдника, да противъ айдучки чета Туркомана пође. Нѣки чакъ толкую, да є друго определење ове войске, сирѣчь или противъ Херата, или противъ Шиве (Хіве). — Холера се у Мосулу појавила, но ніе врло жестока. Досада є жертва њена снега 200 изнесла.

Изъ Трапезунда. 29 Новембрія. Холера у Персіи велика опустошавања чини. Изашество се не може ништа казати. У Техерану покосила є она 1000, а у Таурису 9 — 10000 душа. Болесть ова појавила се и у Урумію и Хои (оно є варошъ на путу у Ерзерумъ). У Багдаду є одъ Холере 1000 людій умрло. Одатле дошла є у Мосулъ; но овде ніе свирѣпствовала. — Осимъ холере узнемирена є ове године Персія и одъ Туркомана, кои су до Астерабада допрли, но после одъ руссійскя воснне лађа, кое по каспійскомъ мору плове, убіени. — Бедеръ Ханъ Бей, познатый погавница Курда, кои између Ђарбекира и Мосула у Битлису седи, устао є противъ Несторіанца, одъ коихъ є, као што се говори, 6000 поклати дао. Али-Пашу, кой є пре недави на аустрійскомъ пароброду изъ Цариграда у Самсумъ дошо, да одатле на определење свое у Харпутъ за Намѣстника одпутује, на путу су чете Курда са целомъ пратньомъ ићговомъ напале, и све люде поубіяле; само су жене поштеђене. Види се, какна є безбѣдность на друмовима у овой части османске области. —

У Липеском новинама пишу изъ Цариграда одъ 2-гъ Нов. да є француска политика одъ долазка Г. Устинова, и особито одъ како є Решидъ-Паша дѣйствовати почео, яко пала. —

РУССІЯ. Царъ Никола попо є био у Варшаву, но при прелазку рѣке Њмна кодъ Ковна догодившій се случай побудио га є повратити се у Петрбургъ. Догађај тай овако описују Аугсб. Обште новине: Да бы мого Царъ преко рѣке прећи, кои само є до полак ледомъ покрывена была, поређане су биле даске по леду; но съ края, мыслећи, да є ледъ доста дебео, изоставлћна є ова предосторожность, и Царъ се даде наговорити, да са Графомъ Орловомъ кирно у коля седи. Но при напрасномъ спуштању са стране обале одма на краю точкови просеку ледъ, и кола почну полако тонути. Графъ Орловъ избави се са єднымъ скокомъ на ледъ, кое и Царъ хтеде учинити, ал' є већъ доцкан было, због чега се Њег. Вел. на кочіштко седните попне, а оданде опетъ на рамена каронкогъ Управителя, кои є до прсію у води стао, и тако се Царъ оданде єднымъ скокомъ на землю спасе. Ово се у по ноћи догодило при светлењу млого ватра на обема обалама. — Међутимъ чрезъ ноћне телеграфе јављено буде изъ Варшаве, да є и на Вистули прелазъ опасанъ, због чега Њег. Вел. науми пратити се у С. Петербургъ. Управителя каронкогъ Калкатина, кои є Њег. Вел. одъ опасности избавіо, обдаріо є Царъ са 1000 ср. руб. и прими є његова два сина у кадетскій корпусъ безплатежно. Съ великомъ радосћу дочекань є владћтель у С. Петербургу.

На Кавказу имаю Русси одъ више година войну противу Черкеза и раде, да ове покоре. Ово ксени є (5-гъ Новмвр.) руссій Генералъ Князъ Бебутовъ черкезскогъ предводителя Шамила кодъ утврђеногъ села Куташи у сѣверномъ Дагестану знатно побио тако, да є Шамилъ са своіомъ четомъ једва бѣгствомъ спасао се. Съ тыме ће по своій прилици поскаћ за ово лето окончано быть. — Ни у єдной европейской држави се тако здраво народъ не умножава, као у Руссіи; овде число жителя сваке године са 1½ на сто нарасте, дакле сваки 47 година удвоити се мора; узимајући, да садъ има око 60 милліона душа, после 47 година быће 120, а после іошть 47 год. 240 милліона и тако далћ. ако овако у напредакъ узиде, као сада. По пространству пакъ земљ колико и докле іошть увећаванћ народа напредовати може, дае се заключити одъ туда, што є Руссіи тако слабо населћна за сада, да на єдну квадратну миљу земљ само 160 душа долазе; а у Енглезской в. п. 3820 душа; дакле Руссіи іошть тридесет пута толико народа да има, колико садъ има, текъ бы онда была населћна, као Енглезска. — У новіе време почели су владаоци русски, а међу њима неки и одъ знатніи породица, отдавати се на лепа художества, особито на живописанћ; и почемъ су то у отечественимъ заведенїма изучили, одлазе у стране земљ, да се боль изобразе и усавршію.

ГРЧКА. По Атинскимъ новинама „Конъ" пређео є Принцъ Луитполдъ брат Отона изъ Александріе нарочитимъ бродомъ на пароброду Отонъ 28-гъ Новмврія у Пирео (пристаниште Атинско) где су му одма Краль и Кральица на сусретъ изишли; и онде є морао 12 дана контумацырати. Држано є было Министерско засћданіе, где се питало, ћеду ли истогъ као простогъ Принца или као наслћдника дочекати; и по смислу 10. точке устава рћшено є, да га као правогъ дочекаю. Камере (скупштина одъ стране народа изабрани народни представници и одъ Краля именовани старешина, кои сваки за себе о законима и уредбама земаљскимъ раде, пакъ на што се и єдни и други сагласе, а и Краль одобри, то постаје законъ) 7. Новмврія отворене су се съ великимъ торжествомъ, и Епископъ є Атички водицу свећію, благосиљајући оне, кои ову допустиће, да се устанъ по духу католическогъ закона сочини. — Први Министеръ Колетисъ одранію є. У трапно његове бодести Краль га є два пута посћтіо. Четый Министеръ добыо є одъ стране Баварскогъ Краля орденъ великогъ крста другогъ степена. Краль Данскій послао є по изванредномъ посланику Краљу Отону орденъ великогъ крста Слона. Принцъ Прајзскій Албертъ и Шпедскій Оскаръ пошли су обоица изъ Атине, и први є све дворане богато обдаріо, а Крізнасу и Грнасу поклонію є по єдну бурмутицу, дијамантима украшену.

АУСТРИСКО ЦАРСТВО. Почемъ є осећаніе побуна пољска у Галиціи са помоћу селяка утишано, имаю власти однако са самымъ селяцыма невоље, кои траже ослобођења одъ досадашњи терета свои, особито роботе спахинске (кулука); а съ друге опетъ стране и спахіина оно, што є њино по досадашњимъ законима и правама, не може тако лако да се укине. Съ тога є напослетку издана царска Уредба, по коіой да могу селяцы одъ роботе спахинске умереномъ ценомъ одкупити се.

У Угарій су по некимъ жупанїма (окружіима) за надражаћ сиротињ, кои нема чимъ да се зарани, спахіе прирезъ међу собомъ учиниле по 20 — 30.000 ф. ср., негди по више негди по мање, а осимъ тога представаюю управителства жупанїска Правителству, да бы се изъ Правит. касе дало потребитимъ людма новаца на заимъ безъ интереса или са малымъ интересомъ.

Као што по другимъ знатніимъ варошима има, тако су садъ скоро и у Загребу у Хорватской завели штедіонницу, где сваки, кои што новца уштеди, може то на оставу дати и добима на тако остављање новце свое интересъ за годину 4 по сто рачуећи, кои ако у свое време не дигне, онъ се причислава у капиталъ и носи у будуће свой интересъ; а сваки може свое новце изъ штедіонице, кадъ год хоће, изнадити. Штедіонница дае новце, кои се њой повераваю, у заимъ подъ интересъ са 5 — 6 по сто како на непокретна добра тако и на покретне залоге и робе трговачке, наплаћујући при последњима поредъ интереса и трошкъ чувања, меня новце, дисконтира, то есть купуе вћнице (вексле, полице) трговаца, коима још нић време да се исплате, пакъ ій притежатели, желећи пре новце добыти, продаю и одъ предности њіове нешто (дисконто) уступаю. Све ово да се само поредъ довольне за штедіонницу сигурности ради, по себи се разумева, кое поглавница управља на то друштвомъ одређенъ одборъ, кои одговара друштву и рачунъ о свему дае.

НЕМАЧКА. Краль Баварске изъ призрења на владаоцу скупоћу одредио є свима нижимъ званичницима и служительима надлежателства земаљски за ову годину додатакъ къ плати, а исто тако и свима учительима народны (нижи) школа помоћъ изъ Правителственне касе са 60.000 талира.

У Прајзской є одъ скора заведено, да Судови јавно суде, и да могу у исте, кадъ суде, улазити и слушати люди православногъ реда. Садъ су поднели учевцы права у Берлину молбу, да се и њима дозволи у Судове улазити и слушати, како се суди.

У єдной одъ мањи држава союза немачкогъ, кои є устанка, (конституціонална) садъ скоро є установљенъ законъ за суђење званичника, кои уставъ преступи, и поредъ осталога опредћлено, да таковоме не може владћтель ни до пресуде, као ни кадъ є овомъ осуђенъ, помиловања учинити, а пресуда у сваковомъ таковомъ случаю да се мора средствомъ печатћ обнародовати. У другой подобной држанцы обично є владћтель земаљскій, да противъ њега и његовогъ Правителства, кои годъ шта има, може свободно писати и печатати у земљи, али ништа противу странны Владћтеля и Правителства.

ИТАЛІЈА. Папа римскій, кои се као глава римокатолическе вере у целомъ свету одъ исте почитује, а у своіой држави римской владћтель є, раванъ сваком другомъ, као такавъ, као и на престолъ ступио, узео є политику сасвимъ противну овой, кое є његовъ предшественикъ држао се, и ради єднако о томе, да народу своме веће слободе, болю правицу на Суду и кодъ сваке власти, а одъ убичаены бывши терета свако могуће олакшаніе даде. Изъ тога узрока велику є признателность кодъ велике части народа задобыо; но опетъ има неки, особито великаша цркены, кои бы волели пређашній начинъ и зато незадовольство противу Папе показую и разпространити, а послове и уредбе његове кварити, труде се.

Пре кратког времена є у Риму рћка Тиберъ јако изашла и велике штете починила. За помоћъ оны, кои су одъ тога пострадали, знатне милостиње се купе; осимъ што є самъ Папа одъ свое стране дао, сами дворани његови скупили су међу собомъ и дали 1000 шкуда (1 чини 9 цванцыгера). А великаши и богатіи римски дали су кои по 1000, кои по 5 — 600 шкуда, други пакъ овыма сразмћрно сваки по своме могућству; немачки у Риму находећи се художници скупили су међу собомъ и приложили 50 шкуда, а госпое римске наумиле су одъ куће до куће да купе милостиню за исте страдалце, као што су у време холере чиниле и много накупиле.

ФРАНЦУЗСКА. Француске Камере народны депутираца и Пера почет' ће своја засћданія 11. р. Јануара; у њима ће пре свега поднети Министря изјављенїе о женидби најмлађегъ краљевогъ сына Херцога одъ Монтпансіе и о слћдствима те же-

нитбе. Война Француза у Алжиру противу Абделъ-Кадера іошть єднако трае. По найновијимъ извѣстијама дао є Абделъ-Кадеръ 250 Француза, кои су у њѣговој власти као заробљеници налазили се, поубијати, наводећи за узрокъ, што ій њихово Правителство ни одкупити ни за заробљење арабе променути не ускорава, а онъ не може да ій надражава и чува.

Бей Тунисскій, кои є у Француској на посѣти био, вратио се є у своју земљу; одъ њега є то найзнаменитіе, што є робство у својој земљи укинуо, кое у Триполису, сусѣдномъ турскомъ Пашалуку у Африки, као и по другимъ такимъ земљама влада.

ЕНГЛЕЗСКА. Парламентъ Енглезски, то есть скупштина одъ народа изабрани посланика и Совѣтъ Лордова (великаша), у коима се закони и уредбе нараћују и са согласіемъ владѣтеля издаю, почет' ће свои засѣданія 19-гъ р. Јануарія. — Најважнія и прва ће у њима послови быти о томе, како да се помогне глади и сиротињи, одъ кое садъ народъ у Ирланду иво трпи, многи и умиру, а одъ части и у брдовитокъ Шотландју, и друго о томе, што є сестру садашњѣ Краљице шпанске Исабеле, у исто време, када є она єсенасъ удала се, за жену узео најмлађій сынъ Краља францускогъ Лудвика Филипа, Херцогъ одъ Монпасіе, кое є енглезской политики противно изъ узрока, што се мислити дае, да ће одъ туда Француска велико утицаніе у дѣла Шпаніе добыти, особыто яко садашња Краљица Шпанска бездетна умре и иста њена сестра на престолъ дође, као што у томъ случаю мора доћи по тамошњемъ Уставу земаљскомъ.

ШПАНІЯ. Владајућа Краљица Исабелла ніе хтела одобрити останке, кое су іој сва садашњи Министри њини поднели; него ій є молила, да остану у своимъ званіима, докле се засѣданія законодателны Камера не отворе. Избори народны депутираца за ону Камеру већъ су свршени.

Францускій у Шпанији представникъ Грађ Брессонъ поднео є жалбу противу тога, што су неки чланови у шпанскимъ новинама Тіемпо (Време) и у другимъ некимъ листовима изишли, кое є онъ за Француску поругателне и увредителне нашо, удовлетворења за то потражујући;* у слѣдству тога наложено є правителственомъ прокуратору (правобранителю), те є тужбу противу речены Новина подигао; но Судъ є рѣшио, да є та тужба неумѣстна.

Мужъ Краљице Исабелле Принцъ Францъ одъ Асиса одпуштио є придворногъ дуовника, кога му є Краљица мати дала, када є пре неколико месеца съ младомъ Краљицомъ венчао се, и кои є и дуовникъ исте старе Краљице Христине.

ПОРТУГАЛІЯ. У Португалији є есенасъ буна противу садашњѣ Правителства владајуће Краљице Дона Марије подигла се, кое іошть ніе утишана, премъ да су мужъ Краљичинъ и чланови њиногъ Правителства сва средства на то употребили. Предводитељи буне и њини другови издаю на глас, да они само на то иду, да се садашњи министри измену и да се ніе свободе и олакшаи народу даду; а међутимъ показује се, да они и више што желе, ако бы сили, кои противъ њи иде, одољли, именно Краљицу престола лишити, и малолѣтногъ њиногъ најстаријегъ сына за краља проглазити, пакъ намѣстничество поставити, да ово влада, докле истый пунолѣтства не достигне. — Поредъ ове побуне и іошть една є породила се, кои хоће да у Италији живећегъ Дона-Мигуела, брата умрлога последњегъ краља Дона Педра, одъ кога є садашња Краљица као одъ отца свога краљевско достоинство наслѣдила, на престолъ подигне. И тако садъ Правителство краљичино на две стране борити се мора.

БЕЛГИСКА. — Поводомъ тымъ, што су Министри белгиски забранили своимъ званичницима у политическа друштва ступати подъ казни лишенія званія, овако говоре єдне немачке Новине: Када човекъ Г. Г. Министре у Европи сравни, наћи ће, да су они сви налик єдни на друге, као єданъ родъ. Осимъ света не могу да трпе, када осимъ њи други људи, а особыто њихови подчињени, политизирају. Садъ најпосле то показаше и белгиски министри, кои не припадоше башъ къ онима, кои су најмањ слободоумни. Я бы само радъ знати, да ли се башъ никако не бы дало земљомъ управляти, када бы допуштено было людма говорити и политизирати, колико имъ є воља. Каква несрећа може изъ тога быти? Я самъ тврдо уверенъ, да, када єдно Правителство онако влада, као што треба, и дѣлима своимъ обелодањује, да њему добро народа на срцу лежи, и роптањ ће само одъ себе забранити се. Незадовольны и подстрекача быт' ће свагда, пакъ ако ће Правителство како добро быти и добро радити, — та ропта се и на самогъ ништећегъ Бога, — они ће трудити се, да свакій и найбољій поступакъ Правителства у подозреніе код други људій доведу. Али я мыслимъ, да такымъ пакостницима не може то ништа помоћи, где народъ добро зна, шта онъ у своме Правителству има, ако є ово добро, нити ће се истый одъ онакны подстрекача залудити дати. Правителство, кога крѣпость у љубови народа почива, не треба ништа да се боји, пакъ и да самъ врагъ са целомъ родбином своіомъ са свію кровожа на буну позыва и разпалює. Конечно забрањивањѣ свакогъ изваљивања неповольности то тек разгњевље људе, и зато према такымъ Правителствама найвише се духъ противленія појављује, где є полиціи одвећъ много власти у руке дато, кое само одвећъ често са забрањивањемъ и людій затварањемъ унесрећава се. Полиціа є єдно одъ найполезнія заведенія, и никои паметанъ човекъ неће противу њ речи рећи, када само она свој посо у тераню маленкостій и у єдныхъ самовольствима не траже.

АМЕРИКА. — Союзне сѣверо-американске државе водо войну противу републике Мексиканске, и овой припадлежећій предѣлъ Калифорнію, кои є одъ прилике пет пута толикій, колика Сербія, али тако слабо насељенъ, да нема више у њему одъ 30.000 душа, сасвимъ су заузели. Калифорніи, када довольно число народа имала буде, ступит' ће у сѣверо-американскій союзъ као нова држава и шиљат' ће свое представнике у Конгресъ. Пре овога є држава Тексасъ, кои є са Мексиком єдну републику сачињавао, али одъ Мексико отцепила се и отела, примљена у союзъ сѣверо-американскій као нова држава по њиномъ искању и на то союзволено Конгреса и Совѣта союзны држава, кое є и дало повода садашњемъ рату између ове и Мексико.

ХИНА. — Хинези имаю ту слабость, да не могу странце у своіой земљи никако да трпе, као што и ове странцы могли у Хину улазити и трговати, докле ніе Енглезска пре неколико година войну противъ Хинеза повела, пакъ ій потукла и између осталы условія при закљученомъ миру то ставила, да буде дозволљено страннымъ у Хину долазити и трговати. Садъ найновіе у вароши, где енглезскій Консулъ седи, убубнила се простота хинеска изъ мрзости свое на странце, пакъ и на самъ Конзулатъ енглезскій нападала. Консулъ є у хитости дао свои людій, колико є више могао, скупити и наоружати, те є тако нападенія одбіо, докле ніе на позывъ њиногъ една енглезска воина по оныхъ морама пловећа лађа са топовима и војством подъ исту варошъ дошла и онде се постапила за одбрану Конзулата и поданика енглезски. На тужбу, коју є Консулъ Хинезскимъ властима за ова нападења дао, удовлетворени исказоши, показаше су преступнице и, кои су найкрывља были, казнени су смрћу, и то тако, да є свакій одъ њи на онакномъ явномъ месту, куда се изъ Конзулата енглезскогъ видити може, съ вратомъ у кладе метнуть и ту тако држанъ, докле ніе одъ глади издануо, а када єданъ умре, онда є на овога место съ другимъ исто тако учињено.

☞ Г. Г. Предчисленицы и скупителы предчисленика на ове Новине Читалишта, кои іошть нису припадајуће предплатне новце послали, учтиво се умолявају, да исте што скорів пошлю.

Ако бы іошть ко желио ове Новине држати, нека ускори явити се и предплатити; свакій такый, кои се јави, добыт' ће сва числа одъ почетка, докле овы залишны іошть буде.

Учредникъ.

Учредникъ Ил. Арс. Поповићъ.

У Правителственой Књигопечатньи у Београду.

Излази сваке седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена имъ е за Сербію 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 10. Января 1847. **Число 2.**

СЕРБІЯ.

Београдъ. Синоћь изъ Шабца пристиже штафета донела е вѣсть, да е тамошній Епископъ В. Г. Сава Николаевићъ преставио се.

Секретаръ Суда Окр. Ужичкогъ, Васа Глигорієвићъ, постављенъ е за Члена Суда Окр. Чачанскогъ, — старіи Писаръ Суда Окр. Београдскогъ, Божа Божовићъ, за Секретара Суда Окр. Ужичкогъ, — старіи Писаръ Суда Окр. Чачанскогъ, Євтиміе Васићъ, за старіегъ Писара Суда Окр. Београдскогъ, — млађій Писаръ Суда Окр. Чачанскогъ, Симеонъ В. Симићъ, за старіегъ Писара истогъ Суда — Практикантъ Суда Окр. Шабачкогъ, Крста Николаевићъ, за млађегъ Писара Суда Окр. Чачанскогъ, — старіи Писаръ Суда Окр. Крагуевачкогъ, Илія Ракићъ, за Секретара Суда Окр. Пожаревачкогъ, — старіи Писаръ Суда Окр. Гургусовачкогъ, Мирко Недељковићъ, за старіегъ Писара Суда Окр. Крагуевачкогъ, — млађій Писаръ Суда Окр. Ћупрійскогъ, Михое Здравковићъ, за старіегъ Писара Суда Окр. Гургусовачкогъ, — Практикантъ Суда Окр. Шабачкогъ, Никола Стоиковићъ, за млађегъ Писара Суда Окр. Ћупрійскогъ, — Секретаръ Суда Окр. Смедеревскогъ, Іованъ Николићъ, за Секретара Суда Окр. Крагуевачкогъ, — старіи Писаръ Суда Окр. Алексиначкогъ, Антоніе Ж. Шокорацъ, за Секретара Суда Окр. Смедеревскогъ, — млађій Писаръ Суда Окр. Крагуевачкогъ, Милутинъ Остоићъ, за старіегъ Писара Суда Окр. Алексиначкогъ, — Практ. Суда Окр. Пожаревачкогъ, Димитріе Протићъ, за млађегъ Писара Суда Окр. Крагуевачкогъ, — старіи Писаръ Суда Окр. Подринскогъ, Сима В. Атанасіевићъ, за старіегъ Писара Суда вароши Београда, — млађій Писаръ Суда Окр. Крајинскогъ, Миило Іовановићъ, за старіегъ Писара Суда Окр. Подринскогъ, — на последку Практикантъ Суда Окр. Ваљевскогъ Сима Михаиловићъ за млађегъ Писара Суда Окр. Крајинскогъ.

Милостиње за погорелце Ивањичане дали су Г. Г. Знаничници и грађани у Алексинцу 1332 гр. и 10 пар., а Г. Г. Знаничници и грађани у Бањи Окр. Алексин. 320 гр. и 20 пар. чарш., као што Српске новине обширно јављу.

Као што Обште новине изъ Цариграда јављу, ц. к. аустрійскій посланикъ ступио е съ Портомъ у договаранѣ о трговачкимъ и ћумручкимъ отношеніама између једногъ и другогъ царства, као што е ва то Порта као остала тако и ц. аустрійско Правителство познала, почемъ е прошлогъ лета съ Руссіомъ новъ уговоръ у томе смотреніо заключила. Уговоръ тай између Аустріе и Порте за Србію, за њено и за поједине жителе њены благостањ ствари е одъ найвеће важности. Србія, кое жители се поглавито скотоводствомъ и земљедѣліемъ занимаю, у продаваню прости производа свои, скоро се рећи може, да е на саму Аустрію по положенію своме ограничена, и слабо има куда на другу страну те производе свои земљ и радиће свои жителя дати и за њи што добыти. А по уговорима, кои до сада између ова два царства постоје и кои држати се и Србія е обвезана, Аустрія може на све оне ствары, кое се одавде тамо преносе, колико хоће, ћумрука ударати и узимати; премъ да напротивъ, што се одъ туда овамо уноси, на то овде само се три одъ сто по предности наплаћивати сме, и не више. На овай начинъ Аустрія, као искључителный купацъ производа земљ и радиће наше, може ударати на исте производе, кои се у њене земљ, продаю, коликій хоће ћумрукъ, дакле и тако великій, да производитель у продаи исты свои производа једва добыю што за свой трудъ и за накнаду прихода одъ земљ, кои служи къ томе, да се производи то, што они преко даю. Тако н. п. свиньи се мршави купую у Србіи по 8 — 10 фор. сребра нарѣ, а ћумрука наплаћуе Аустрія по 3 фор. одъ пара, као и на масть свиньску по толико одъ центе (44 оке), дакле трећину толико узима она себи, што допушта у свою землю продати, колико самъ производитель за свою собственость добыва. Кадъ бы у рачунъ узео човекъ ону землю, кои служи къ производу тоне и за кое приходъ требало бы да производитель у продаи истога производа накнаду добые, и къ томе трудъ и трошакъ, кои се чинити мора на издржаванѣ свиња, наше бы, да та радња и земля српска, одъ кое се нашъ овай производъ добыва, кои у Аустриску државу иде, найманѣ ономе приноси полае, чія е управъ. При оваквимъ обстоятелствама производитель и продаванъ, кадъ увиди, да њему радъ његовъ слабу полу приноси, мора на истый и полу губити; али у толико и пакъ таковый радити принуждень е, у колико нема иначе куда ни шта, а живити се мора. Притесњенъ пакъ оваквомъ стегомъ, кои му радиво његову безполезновъ чини, мора да трави пута, начина и средства, како бы одъ свога добра, труда и рада болу полу имао. Тако у найновіе време почели су већъ и наши люди, у место да по обычаю преко на продаю тераю живе свиње, исте клати, пакъ масть одъ њи топити, и ону продавати, као и месо и коже. Радња ова заиста заслужуе првенство надъ оныма продаванѣма живе стоке. Ону кадъ човекъ преко претера, или и само на свелу дотера, мора да прода, было по што; будући стоку треба ранити, тако она, ако е дуже држи, сама себе еде и изеде; на піацы, и на свели, куда се тако свиньи на продаю дотерую, при досадашњемъ начину, гди, што е годе производа тога за продаю, све се живо онамо тера, слабо е кадъ за кунце искудица у роби, и нужда, да се ијме купити, но много више быва, да премного свиња дотера се, и да се продавцы у нужди нађу, како ће продати, а купцы у положенію, купити, цену побіати и продавце, као што се вели, туђи, како имъ е воля. Све ово при ономе другомъ начину радња прилично се избегава, натопљена масть, осушено месо и кожа не ниште есте; а, што е іошть важніе, онако радећій србинъ ніе принуждень истый производъ свой са

плаћаћемъ оноликогъ ћумрука у Аустрію продати, но може и изъ свакогъ другогъ краја света имати за њга купца, у комъ случаю проданый производъ, и ако ће преко аустрійске земљ прећи, плаћа само пролазный мытъ (transito), кои е сасвимъ незнатанъ. Ако србљи, кои се трговиномъ са свињама занимаю, буду у великомъ пространству овай другій начинъ те радњ узели, као што ій за сада обстоятелства узимати принуждаваю, онда ће и трговина са живомъ истомъ стокомъ у Аустрію много пробытачнія за њи морати постати; єръ онда неће сва, него ће само єдна половина или іошть мања часть стоке те, кою Србія за продаю сваке године има, жива на продаю долазити, а то е познато и каравано, да, што е мањ робе, кои се продае, то е већа има за ню, и то се она болъ плаћа при постоћемъ истомъ потребованію и купаца брою. Но да се овай другій новый начинъ те радњ овако, као што треба, уведе, разпространи и добытоносымъ учини, нуждно е, а) да исту радню предузму такви люди (или дружства), кои довольно свога капитала за улаганъ имаю, кои ће, надъ нешто уложе, после у невольи налазити се, да мораю оно, у што су новце уложили, у невреме и у безцењ продавати. Као што ће тако радећій, ако е довольнымъ капиталомъ снабдћенъ, моћи свагда купити стоке, кадъ е време куповању, тако ће и овай, кои што одъ такве потребује, знати, да то годъ нђга може наћи; онъ ће даке и на єдну и на другу страну свагда съ ползомъ радити моћи. А при томе наћи ће за своје робе и такве кунце, съ коима ће напредъ заключавати уговоре за исте, какъ и новаца на рачунъ ови одъ њи добывати. б) Као што е оно слђство задобывеногъ кредита (поверења), тако, да бы се тай задобыо и одржао, треба, да они, кои ту радню воде, сасвимъ поштено у томе поступаю безъ свакогъ и најмањегъ варања и обманьиванја; и оваки, кои довольнымъ средствама снабдћени радню ту коде, какъ не само добытакъ за часъ, него будућность и сталость свога рада и свое ползе, предъ очима имаю, безъ сумњ ће то правило најболъ и најсветіе држати. Но и одъ стране власти морао бы се свакій истога преступникъ строго и примерно казнити, будући єдногa преступленіе овогъ рода убіи кредитъ, дакле причињава велику штету, и свакоме другомъ, какъ тако и обштy честь, веру и ползу упропашћуе. в) Свака полза само се вештиномъ постижава; дакле и при овой радњи нуждна е, каква се само може имати, найболя вештина у топленю масти, у сушењу меса, у држаню и чињеню кожа, у приготовлаваню за ползу и на ову обраћаню чешњ и иуне свињске, крви, црева, костію, папака. Тако ће одъ сваћега, што е годъ на свињчету, иматисе полза, кoя се годъ може взети. г) На последку нала тражити и знати, гди се шта одъ свега найболъ продати може, и коимъ путемъ найлакше онамо одвети се; за кое у колико су добри путови по отечеству нуждни, Правителство ће постарати се, да се такови праве, а народъ ће за свою собственну ползу радо на услугу притећи. У осомъ смотренію ако бы н. пр. єдно место на Дунаву ниже Ћердана за трговиште избрало се, какъ се онамо добри путови довели, наши бы производи, како они тако и други, имали отворенъ путъ на море, и отворенъ пролазакъ у трговину светску, као што производи Влаха и Молдавіе имаю, и као што ће се и морати тай сваким могућимъ начиномъ тражити, и то у толико више и у толико пре, у колико на оной єдной страни, куда за сада наши производи иду, досадашня тегоба поставляла се буде продати њиовой, и лишавала насъ оне ползе одъ њи, кою бы на другой страни наћи могли. Међутимъ колико по самоме томъ обстоятелству, што е ново уговараћ о трговини између єногъ и другогъ царства предузело се, толико више по ономе, какавъ е уговоръ, кои е Руссія съ Портомъ у истомъ призрћанію найновіе заключила, надати се можемо, да ће новый уговоръ досадашня она отношенія изправити тако, да полза трговине између єне и друге стране не буде једностранна, но керилонъ правде на обе стране размерена.

Г. Осипъ Бодянскій Професоръ у Москви послао е књижницы Читалишта нашегъ на даръ слђуюће русске књиге:- Кратко-историческа повћесть Червоной Руссіи, Москва 1845, — О русскомъ войскъ въ царствованіе М. Теодоровича до Петра Велик. Москва 1846, — Чтенія въ Императорскомъ Обществ исторіи и древностей Россійскихъ II. 1. 1846, — Исторія Руской Словесности, Москва 1846, — Стіхотворенія А. С. Хомякова, Москва 1844 и стіхотворно дћце Грязна 1844.

ТУРСКА.

У Сарајеву у Босни, по єдномъ одъ туда извћестію Срб. Новина, заключила е обштина — православна и римокатоличка заєдно — и добыла е одъ надлежне власти допустенћ, да заведе єдну школу, у коіой ће дећа осимъ материњгъ србскогъ єзыка и други нуждны наука учити немачкій и талінскій єзыкъ.

По Бечкимъ Новинама писмо єдно изъ Александріе одъ 21. 1. Декемвр. пр. год. явля, како се Мехмедъ Али Паша опредћлително изразіо, да онъ своимъ очима Француску видити жели, какъ што да и намыслію, таки на пролеће преко Марсеља у Парізъ путовати.

По извћестіяма Обшти Новина изъ Париза совћтованя, кои су онде састављни се найзнатніи земљћьри изъ Француске, Енглезске и Аустріе имали, заключена су съ тыме, да се преко земљуза Суецкогъ у Египту може каналъ прокопати, коимъ да и найвећи бродови изъ єногъ мора у друго плове, и такый да ће пробытачніи быти, него да се гвозденый путъ туда направи. На предходителне трошкове овога посла даю неки, конна е за тымъ стало, да се исто дћло произведе, 150.000 франки, а за овога удћйствованћ слђдує садъ, да се инжинири съ Мехмедъ-Аліомъ договоре. —

Пишу у Обштимъ Новинама изъ Цариграда одъ 16. Декемвра, да се говори, да ће Правителство између Єдрене и Цариграда бразовозъ завести, а о промени Министеріума, о коіой се много говорило, да се ништа іошть извћестно незна.

Бугарске новине, кое у Смирни подъ заглављемъ: „Любословіе“ излазе, хвале настојаваніе Ч. Решидъ-Паше о распространенію изображенія и просвещенія народињгъ по целомъ Отоманскомъ царству. Решидъ-Паша, веле, добро зна, да е само наука правый изворъ среће човечества. Онъ говори: „Само наука разликуе човека одъ безсловесны створени Божіи.“ — Ако ревность она при њему и другимъ властелинима Турецкогъ царства за изображенјемъ остане, и подкрепљена буде, надати се е, да ће проглашена суровость Османскогъ народа умекшана быти, и после некогъ времена сасвимъ нчезнути.

ВЛАШКА. — По извћестію Обшти новина у Букурешту 1-гъ нап. Декемв. пр. г. отворио е Князъ скупштину земальску подугимъ словомъ, у комъ е о свему, што е Правителство одъ времена последнћ скупштине радило, обширно говорио, кога дћла обвећенја и оправдавања. Скупштина се видила, да е у обште добрымъ за Княза духомъ одушевљена. Промена, кои е у Краковіи догодила се, што е она сбогъ немира, кои су у њой бывали или изъ нћ изилазили, као република увинута и аустрієском царству подвргнута, ствшала е бояство овдешњ, и споро се за извћестію узети може, да ни они између њи, кои се съ Княземъ и његовымъ Правителствомъ не славу, неће до онога степена жестине заблудити, као што е пре бывало. А и полза самога Княза као да захтева, да се свако бурно и необуздано ударанћ установы властій брижљиво избегава; єрбо бы лако могло то добыти видъ немира, а што ова такогъ овде на востоку очекивати се може, показало е найновіе паденіе Кракове.

Почемъ е скупштина торжествено отворена, обявио е државный Секретаръ именемъ Правителства, да се њена засћданія не дражe више явно. До сада су ова явно држала се, свакомъ е допустено было ући и слушати; но у Уставу земальскомъ ніе то ни прописано ни забрањено.

Нетый данъ, надъ є скупштина отворена, ствгла є у Букурешть штафеттала вѣсть, да є Владика Кесарїє преставио се.

Извозъ ране изъ Влашко био є последнїи месецы звантањ; вредность истога рачуни се на 300.000 дуката. А іошть више износи она, коя лежи у магазынима поредъ Дунава, и очекує купце изъ страны земаля, али ће тежко пре пролећа такве наћи.

РУССІЯ. — По штатистическомъ прегледу, коє Журналъ Петербурскій дае, године 1822, надъ є Бунручка тарифа, коя и сада постои, вашла, была є у Руссіи само една приватна фабрика памучногъ предива; а садъ има таквы више одъ 50, коє сваке године по 500.000 кол. памучна предива у вредности одъ 7 милліона рубаля сребра у трговину довосе. Оне године су понайвише изъ Енглезке доносиля у Руссію небоядисане памучне цыцене (платна), пакъ ій онде боядисали, а садъ вредность тій цыцена, што се преко године у Руссіи откаю, износи до 45 милліона среб. рубаля, и одъ ових до 25 милліона долази на саму Губернію Владимирску, у коїой се преко 65.000 ткача, понайвише одъ земледѣлаца, томъ радньомъ занимаю. Почемъ є производенѣ тако знатно умножило се, и цене су производа знаменито спале. Памучна платна, коя су 1810 године по 57 среб. копека аршинъ продавала се, садъ су по 28½ ср коп. — Углачана такна платна (цыценя) за собне пахештае, коє пре 4 године нису могла ниже одъ 60 коп. аршинъ добыти се, садъ се по 23 коп. продаю. Средоточіе правленя овы платна есте варошица Ивановъ у Губернію Владимирской. А само одъ туда, што є ова радня тако умножила се, и чрезъ порођено изъ тога надметанѣ између самы земальски фабрика, произишло є, да найболи памучна платна у Руссіи нису скупля, него на примѣръ у Француской, и што више, да є надати се, да ће та платна, коя су за одѣло простога народа постала већъ у Руссіи необходимомъ потребомъ, іошть ситнія онде быти. Тако су на примеръ проста памучна платна русска тако ситна, да у продаванію таквы само Енглезска и Швайцерска може са русскимъ фабрикама стицати се. За ову струку радности у Руссіи особыто є Г. Барановъ заслужныимъ учинио се. Онъ намѣрава свои тако названныхъ адріанополскихъ црвеныхъ обоядисаныа платна и у Немачку носити, и нада се, да ће ій тамо съ добыткомъ продавати. Тако исто напредую и фабрике пуненя роба у Руссіи. У године 1822 принуждено є было Правителство чою за одело гарде-поштства изъ Енглезке донети. До године 1823 посыла се изъ Руссіи у Хину сама шлезеска и пољска чоя, где є по 20.000 комада такве могло сваке године продати се. Садъ, и то већъ одъ неколико година, и гарда и цела войска русскомъ се чоїомъ одева; и само отечественне чакше фабрике подмирую сву потребу русске трговине съ Хином; куда є прошле године више одъ 70,000 комада русске чое изнешено. И у овой струцы є умножена радня дошла собомъ умереніе цену производа. Чое, каква су іошть у 1810 години по 3 среб. рубль аршинъ продавале се, садъ већъ нису скупль одъ 2 руб. и 17 коп. среб. Примѣчанія є достойна и велика различитость у производима ове радньѣ; сваконе пунене ткане робе, коє се у странныхъ земляма производе, фланели сваког вида, трико, палето и тыма подобне, све се и у Руссіи праве. Међу радняма средне струке пуненя фабрикація є може быти найлакше напредке последныя година учинила, и што є іошть више, она є једну за Руссію са свимъ нову радню: удно чешляти и прести вуну, онде увела. Найзнаменитія русски фабриканти слѣдую примѣру, коя изъ є у томе правцу датъ. Оно є у толико знаменитіе, што вешовате (мелирате), одъ памука и вуне, или одъ вуне и свиле откане, робе скоро свуда по Европи место муселина или извѣстны свилены платна заступаю. При свойствености нашегъ поднебія, коя на вопште пуненя фабриката више него по другимъ земляма приморава, и при ситности вуне у Руссіи скоро се као извѣстно предвидѣти дае, да ће фабрицыранѣ онаквы мешовиты ткане роба за Руссію съ временомъ одлѣкъ важно постати. Садъ већъ има око Москве 22 фабрике, у коима се такве робе ткаю. А докле се овай начинъ израђиваня вуне іошть већма увеле, число ће се овы фабрика за цело умножити. Но и садъ већъ они, коя имаю овце съ дугачкомъ вуномъ, налазе у Москви добру продаю те вуне. Москва ће іошть дуго време остати средоточіе пуненя фабрикація; и она ће моћ да у томе нађи накнаду за оне многе губитке, коя су њой тыме, што є памучна фабрикація у Владимирской Губернію а вмено у околини Иванова подигла се, приготовленя. Може се поуздано прорећи, да овы сто и неколико фабрика у Москви, коє садъ памучна платна праве, до кратког времена ће све само пунене робе ткати, а фабриканти у Губернію Владимирской да ће се само са правленѣмъ памучны роба занимати. Вредность пуненя роба, коє се у Руссіи преко године произведу, може се на 12 милліона руб. среб. узети.

Свилодѣлство є мањ напредка учинило. Но и пакъ две трећине одъ свиле, коя се израђую, русскій су производъ. Кавказія сама дае годишњ по 25.000 пуда. Свилодѣлнице око Богородска у Губернію Московской спомена су достойне, и у Москви се сваконе свилене ствары као н. п. крпати (што се оно врата везую, пратовези) свиле и памучни за прслуке и тыма подобне, добро праве, само су іошть одвећъ скупе, 20 до 30 на сто скупль, него такви страноземальски производи. Вредность свилены ствары, коя се у Руссіи преко године фабрицыраю, износи 7 милліона руб. среб.

Фабрично ткањ ланеногъ и кудельногъ платна и у Руссіи мора са оныма истыма несгодама да се бори, съ коима свуда. У земльи мора съ памукомъ, а извань отечества са савршенѣмъ прокаводима Енглезке, где сву пређу на машине преду, да се при продаи мучно надмеће. Нити ће се у овой радности моћи пре напредакъ учинити, докле већи капитали њой се не обрате и докле се ланена и кудельна пређа не буде на машине прела, као што се то у Енглезской одъ дужегъ времена ради.

ГРЧКА. — У Липискимъ Обштимъ Новинама пишу изъ Атине, како найновіе вѣсти изъ Кидоніе и Митилене јављаю, да є одъ тамошнья турски власти преко 300 (ондешньи) Грка само зато, што су грчке пасоше имали, полатворано, и не само представлени грчки Конзула не уважена, но и самымъ овыма увреде нанешене. Грчке новине „Пріятель народа“ напоминаюћи поводомъ овымъ, да бы требало, да турско Правителство край учини гонењу и злостављењу Грка, и да Грчка, колико є год мучно њино станѣ, внутренно и сполішнѣ, на сваћій случай є вредна, да народность свою Туркомъ даде осетити, наводе, да Грчка има 30.000 добры морнара, коя са оны 1.000 трговачки бродова, што су по средземномъ мору распростри, и за бой 50.000 людій, коя храбросћу, отечестволюбіемъ одушевљени и при сваком кораву у целомъ пространству Европейске Турске сауча-стіемъ свои єдноћраца подкрепљени, свагда могу Правителству турскомъ досадити, коє се не толико своїомъ крѣпосћу колико међусобныхъ сарсвнованѣмъ европейски Сила држи.

АУСТРИСКО ЦАРСТВО. — Палатинъ и Краљевскій Намѣстникъ у Угарія, Ерцъ-Херцогъ Іосифъ, стрыцъ Царевъ, преминуо є у Будиму 13-гъ р. (нашегъ 1-гъ) Јануарія у живота свога 71 година, почемъ є 50 година у звању Палатина провео.

По Бечкимъ Новинама Царъ Аустрійскій є Руссійскомъ Подполковнику Карону, коя тврдињомъ Новотрощцъ управља, орденъ Гвоздене круне треће классе даровао, што є овай три аустрійска поданика изкупіо, коя су после претрпљеногъ на Црномъ мору корабљекрушенія Кавказскимъ угорцыма у робетво пали были.

Царъ є поклонио Фонду мађарскогъ економичкогъ друштва 15.000 фор. среб.

Да бы се узбудила и подигла радность у Угарія, завело се последнія година друштво съ тымъ завѣтомъ, да они, коя у њега ступе, неће ништа странно куповати и трошити, што годь могу изъ свога отечества имати, и да дају извѣстанъ прилогъ месечно, пакъ одъ тій новаца да се дае у заимъ, и то са малымъ интересомъ, онаквымъ занатлінма и фабрикантима, коя кадъ таковый заимъ затребаю, а коя подпору ову заслужую, и да се награде поделюю онима између њи, коя се савршенствомъ свога рада, добротомъ и ситношћомъ, отликую. Дѣло ово, као непріятельско према фабрикантима, занатлінма и трговцыма немачки земаля аустрискогъ царства, као што є годь самога Правителства непопольность нашло, тако є и одъ свію оны у помеиутыхъ земляма, коя се тиче, великій одпоръ искусило; коя увидивши то, сва су средства и све силе употребили, да намеру истога друштва осуете, давајући производе свое онако ситно, како немогу угарски фабриканти съ њима надметанѣ одржати, но морају пропасти. При свемъ томъ и премъ да су и слѣдства овога у томе показала се, што су по неке новозаведене, а гдекое и старіе, фабрике и трговине пале, радность є у Угарія, добывши онай покретъ, за кратко време великій напредакъ учинила. Прошлогъ лета дражали су и ниво угледанѣ њены производа, где є оны ланста много и тако добры видити было, каквы пре тога, да може у Угарія быти, нико ни мыслио ніе. Неке найзнаменитіе одъ тій ствары изграваше су на лутрію, почемъ су одъ оны, коя су ій направили и на угледъ ставили, добромъ цепомъ одкупљено; осимъ тога су коване златне и сребрне колайне, пакъ оныма између свію, свое производе на угледъ по-

славши, поделиће, кои су и како су кои по пресуди одређеног на то одбора са произведима своим отликовали се. — А да бы и у младежи, кои се на изучењ занята и рукодѣлія дала, за рана побудили волю къ траженю и постизаванно савршенства у своме раду, заказали су и на лето о Духовима држат' ће исто тако явно на угледъ излагањ опакы производа занята и рукодѣлія, кое су сами занатлиски ученицы (шегрти) израдили, нак кои се између овы буду найболѣ отликовали, те ће поканьмъ наградама по 25 и више фор. среб. обдарити. На опай начинъ, гдѣ ученици занята завета оне уче, као што имъ є то опредѣленіе, и кадъ іошть при томе явнымъ угледомъ, даванѣкъ награде и похвале подстрекавао се, да добро и колико болѣ науче и израђую послове свога занята, наравно є, да ће одъ ньи вештн и вредни радници, и то изъ разл. постатн, нак тако и да ће свака вештина и кодъ занатлія земальски све већій степенъ достизати. Напротивъ гдѣ ученикъ занята за оно свое неколико година младости, кое му се одреде, да занатъ научи, мора више послове слуге, служкињѣ, дадилѣ и т. д. да извршује, а найманю часть тога времена свога и свои младьаны сила на оно употребити дае му се, што є управъ опредѣленію нѣгово, како могу искусни и вешти радници у занатима имати се, како ли они до већега савршенства у своимъ занатама достићати? Докле є научникъ (шегртъ) было, єдва є што, и понайвише ништа ніе, одъ свога заната научно, а кадъ є калфа постао и кадъ бы већъ требало, да послове заната свога добро радити зна и све болѣ у истыма да дотерує се, на кое бы га заслуживанѣ добре плате побуђивало, онда онъ текъ учи и за малу плату радећи учи се, нак почемъ є онако єдну и другу годину прошо, онда є већъ и волю изгубио на радню, у коіой и за кою є много вуке поднео, а према овой слабу награду видио. Великій є дакле и превеликій губитакъ како за саму младежь, кои се на занате дае, кадъ она драгоцѣнно време и душевне и тѣлесне силе свое, кое бы іой на ученѣ заната обраћати требало, на другогъ вида службе трошити и губити мора, и при томе понижење, у место узвышенія, умно и душевно трпећи, а на тай начинъ и за обштій напредакъ и развитакъ у благостаню и просвети. Но и за саме господаре, кодъ кои се младежь на науцы налази, полезніе є, да се научницы ньіови самим ученѣмъ заната и израђиванѣмъ послова, кои у овай спадаю, занимаю, него да се на друге службе употребляю. Оваковомъ службомъ у место слуге, служкињѣ, дадилѣ и т. д. шта може єдан научникъ своме господару заслужити? А таковога кадъ господаръ нетне на само ученѣ заната и на оне послове, кои у тай спадаю, онъ ће за кратко време научити радити, нак ће и радити, дакле господару заслуживати, као єдан спохоћивањ (калфа); нак господаръ одъ тога, што му онъ зарађуе, лако може и слугу или служкињу плаћати, и іошть да му добытка остане; дакле не само да ніе дете, нѣму на науку дато, сасвимъ на другу службу свою са нѣговомъ грдномъ штетомъ употребио, кое є гріота, него є и самъ болѣ полозио се, него што Сы, да га є онако држао и употреблявао.

ДАНСКА. — У Данской одъ скора влада не мало колебанѣ. Краљевини овой причисљена су Кнежества Холштайнъ, Лауенбургъ, кое є она одъ Прајске у промену добыла, и Шлезвигъ, кои, а особито право као союзу немачки држава припадлежеће, а Шлезвигъ и Холштайнъ као међу собомъ сасдињена, сматрао се. Садашній Краль има само єдногъ сына, престолонаслѣдника, кои, премъ да одъ дужегъ времена оженѣнъ, до сада нема деце. У случаю, да овай безъ мужкогъ потомства умре, престолъ Краљевій по основнымъ законима Данске наслѣђује найближе оне лозе женско сродство; напротивъ у поменутымъ Кнежествима позиваю се на свое одъ старине законе, по конма наслѣдство престола за ньи само у мужкой лози постои, и тако бы у опаковомъ случаю, да садашній престолонаслѣдникъ безъ мужкогъ потомства умре, слѣдовало, да се она одъ Данске одцепе, и подъ другога владѣтеля дође, а сама иста Краљевина подъ другогъ, као што су иста Кнежества и пре тражила, да свое особено Правителство подъ имењем Шлезвигъ-Холштайнъ имаю. Премъ да є престолонаслѣдникъ садъ скоро одъ своје жене развео се, и по овоме може іошть быти, да ће, почемъ се на ново оженн, мужкогъ порода имати и после себе оставити; Краль є одъ свое стране разписао по целой држави, да она, као што садъ постои, и у будуће у свакомъ случаю целокупна и сва подъ єдномъ владѣтељемъ остати мора. Противу овога изнесенія Краљевогъ, кое є онъ у виду отвореногъ писма издао, Шлезвигъ-Холштайнцы се свакояко одупиру и напротивъ изјављаваю, да у случаю, да се наслѣдство престола Краљевине у мужкой лози прекине, ньіова ће Кнежества по своимъ законима морати добыти владѣтеля за себе, почемъ само Краљевство Данско по нѣговима другогъ добыс, и онда као такова држава за себе у союзъ осталы немачки држава, коме она припадлеже, ступити. А у овоме подкрепљое исте Шлезвигъ-Холштайнце и случајъ изъ свію земаля немачки, одъ куда имъ са свію страна многа и са одвећъ многимъ подписима долазе писма, увераваюћа ій, да они право имаю, и да народъ немачкій неће допустити, да се ньіова Кнежества у силу задруге подъ Данскомъ, и кадъ се наслѣдство садашњегъ заједничногъ престола у мужкой лози прекине, као што су се у овоме смислу одъ части и Правителства немачки држава изјасниле.

ПРОСВЕТИТЕ ВЕСТИ

за цркву, училиште, науку, художество и књижество.

Више Профес. С. П.

Одпре се у многимъ новинама а међу Южно-Славенскима найпре у Србскимъ Београдскима говорило, да новоизбранный Патріархъ Александрійскій намерава пытати све православне свештеноначелнике изванъ турскогъ царства, да ли они нѣга признаю за независногъ одъ Цариградске патріаршіе, или напротивъ мысле онако као и Цариградскій Патріархъ, кои га никако не признае, него є послао было єдногъ своегъ Владику за погледара Александрійской Патріаршіе. Мы на то можемо читателѣ наше поуздано известити, да є заиста овы дана новоизбранный Александрійскій Патріархъ Митрополиту Православно-Србеске у Аустрій цркве, Архиепископу Карловачкомъ, на реченый начинъ писао, и мнѣнія одъ нѣга о своіой независимости искао. Архиепископъ Карловачкій као наследникъ Србски Патріарха у поменима чисто црквеныма по закону има и дѣломъ управљана у своіой цркви пръвшу патріаршеску власть и пуну независимость, због чега се и можемо надати, да ће нѣгово у овомъ предмету мнѣніе сасвимъ независно быти, и да ће онъ овомъ придикомъ самосталность и самозаконость Србске, Светымъ Савомъ установљене и царемъ Душаномъ Силнымъ увеличане, цркве и грчкимъ Врархіма дати познати, као што є познато и признато и Православно-Славенске, Руска и Црногорска. Руска є више путій блаженопокойногъ Митрополита Стратимировића у найважнійимъ пословима за мнѣнія пытала, а Црногорска, кои є управо саставна часть некданій Србске Патріаршіе, деломъ є показала, рукополажући свои владыке одъ Србски у Аустрій Свештеноначелника, као што є и онай знаменитый ослободитель Црне Горе владыка Данило у Митрополіи Карловачкой завладичен.

Изъ приватны извора дознали смо, да се у Крагујевцу настојавањемъ таковшћегъ новопостављеногъ Протопресвитера, некданшњегъ питомца нашегъ Богословскогъ заведенія, Г. Іована Симеоновића, и покоју неки Г. Г. Знаничника намерава подићи девојачко училиште, гди бы као и у Београдскомъ женскій нараштай не само књигу из'учіо него и женске послове радити научіо. Ако то учине браћа Крагујевчани, као што се иначно надамо, найболѣ ће показати свету, да су сладость наука, кои су ньиха заведенія неко време међу ньима была, а одъ части и садъ постое, за цело у души и срцу своме осећати навыкли се; но и іошть више ће тыме показати: заведочиће деломъ, да ползу науке колико за мужку толико и за женску децу увиђаю, и да су по само мужке него и женске, на истый начинъ и єднако своћ, деце прави и родитељи и равитељи. (Продуж. слѣд.)

☞ **Г. Г. Предчисленицы и скупительи предчисленика на оне Новине Читалишта, кои іошть нису припадаюће предплатне новце послали, учтиво се умоляваю, да исте што скорів пошлю.**

Ако бы іошть ко желио оне Новине држати, нека ускори явити се и предплатити; свакій такавый, кои се яви, добыт' ће сва числа одъ почетка, докле овы залишны іошть буде.

Учредникъ.

Учредникъ Нов. Арс. Поповићъ.

У Правителственой Књигопечатньи у Београду.

Излази сваке седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена имъ а за Сербію 1- талиръ на годину.

Година I. У Београду 17. Јануарія 1847. Число 3.

СЕРБІЯ.

Досадашній Подполковникъ и привременый Началникъ воиноства, Г. Константинъ Христисављевићъ, потврђенъ е одъ Светлогъ Князя за дѣйствителногъ и произведенъ у чинъ Полковника. Подпоручикъ коњанички, Г. Тодоръ Петковићъ, произведенъ е за Поручика, а Вахтмајсторъ коњанички, Таса Голубовићъ, и Фелдвебелъ пешачкій Сима Ђирковићъ, за Подпоручике.

Поручикъ пешачкій, Г. Перишa Марковићъ, постављенъ е за Началника Среза Моравскогъ у Окр. Ужичкомъ на место Г. Ђоке Јовановића, кои е у пензію дошо. — Лекарь Окр. Црнорѣчкогъ, Г. Димитріе Каларисъ, постао е Лекаромъ Окр. Ћупријскогъ.

Пост-експедиторъ Брусничкій Вучко Топалъ-Ђорђевићъ премештенъ е у Крагујевацъ, а Крагујевачкій Алекса Филиповићъ у Брусницу на исто званіе.

Београдъ 14 Јануарія. Данашньій данъ посвећенъ е светкованю нашегъ народногъ просветителя, Св. Савве, кога велика дѣла и заслуге о народу србскомъ, овога просветя и правой срећи сваком србљину свагда у срцу носити и на уму имати вала, и данасъ нарочито словомъ и дѣломъ то показујемо. Знаменитый тай праздникъ нашъ прослављенъ е данасъ у овомъ престолномъ граду србскомъ обычнымъ и достойнымъ начиномъ. После свршене у цркви божественне службе, при коіой е АЕМ. Іеромонахъ и Професоръ богословіе, Г. Е. Симеоновићъ проповѣдь говорио, слѣдовало е торжество у здавію лицеума, где е найпре вода по обреду наше православне цркве освећена, а затымъ е Ректоръ и Професоръ лицеума Г. К. Бранковићъ изговорио слово о ползи, задатцыма и плодима просвете, и онда е одъ стране Депутаціе, главнымъ фондомъ школскимъ управљаюће, чрезъ Г. Професора И. Стоиковића дано извѣстіе о стању истога фонда, состоећегъ се сада у 19.272 дуката цес., на кои су по заключеномъ овако торжеству слѣдовала обычна прилагања, и почемъ е Његова Свѣтлость, нашъ премилостивый Князъ и Господарь 100 #, као и до сада што е сваке године, дати благоволио, приложила су остала присутствуюћа лица свега іошть 67 #. —

У исто време е и у здавію обштественыи школа, и то у собама Читалишта нашегъ, празникъ С. Савве као патрона школа прослављенъ, где е такође после празничногъ освештеня воде и дома прилагано на обдржаваньѣ обштественыи школа, и скупљено свега прилога, скоро све одъ самы грађана, до 100 # цес., почемъ су и века отмѣнна лица, као Његово Высокопр. Г. Митрополитъ, Његово Превосход. Г. Војвода Тома Вучићъ Перишићъ, Њ. Высокородія Г. Г. Председатель Совѣта, Стоянъ Симићъ, — Попечитель внутренны Дѣла Илія Гарашанинъ, — Членъ Совѣта, Илія Новаковићъ, — после свршеногъ у лицеуму торжества и ово обштественно посѣте свое удостоила и прилоге на основне овденьѣ школе принела, као што су неки, премъ да лично не дошавши, послали такве, као: Высокор. Г. Г. Вицепредсѣдатель Совѣта Стефанъ Стефановићъ, — Попечитель Финансіе Павле Станишићъ, — Членъ Совѣта, Ефремъ Ненадовићъ.

Сданъ ученикъ поздравно е скупштину сходнымъ и добро изговореным словомъ, а неђутымъ, докле су прилози купили се, послуживани су гости кольномъ, сладкимъ и шљивовицомъ. — Међу осталымъ е представљена скупштини старица, Стана Гарабетова, кои е овы дана 100 талира у готову на школе обштествене дала и завѣштала и свое друго имањ истыма после смрти оставити, а докле е жива и докле може, девојачку школу послуживати. Имена и прилоге Г. Г. приложника показаће приключено Означеніе.

Прилика ова за дужность намъ налаже прегледати наше стањ и поступањ у просвети, и видити, шта и како ћемо чинити, да у томе колико болѣ, лакше и скорія постизавамо высокій задатакъ њен, кои се састои у образованю ума и срдца, у получаваню све већегъ степена мудрости и честитости. Многа су одвећъ обстоятелства и утицаня, одъ кои ово зависи; по ны између тій онде садъ училишта узимамо, међу коима опетъ поредъ осталы вышши училиштны заведенія поглавито на народне или тако назване основне школе позоръ обратити морамо. Сербія има у Београду 1 гимназію и 1 лицеумъ или велику школу, у првой е 6 професора и 1 вѣроучитель, кои у 6 разреда за толико година предаю младежи: катихисисъ, србску грамматику, језикъ латинскій и немачкій, земљописаніе, естественну исторію, рачунницу, библіјску исторію, исторію народа, исторію цркве христіянске, реторику, поетику, митологію, алгебру, древности славенске, грчке и римске, антропологію и етику, а поредъ тога уче се деца за прве четыри године краснописаню а за последнѣ две чертаню, тѣлоупражненію (гимнастики) кроз сви 6 разреда, а они, кои учитељи быти желе, у последньымъ двема годинама особыто іошть педагогіи и методики. У лицеуму одъ 9 професора у 4 разреда предаю се философическе и православне науке: основна философія и логика, алгебра и аналисисъ, чиста и практична геометрія, естетика и обшта филологія, физика, метафизика, етика, исторія обшта и отечественна, вышша математика, архитектура, филологія славенска, право природно, полиција, народна економія, финансія, штатистика, право јавно Сербіе, право каноничесно цркве источне, право грађанско србско, право криминално, поступакъ судейскій грађанскій и криминалный и право јавно народа положително, и поредъ овы предмета учи се у разредима философичкимъ наука њре, а у истыма и првомъ православномъ разреду францускій језикъ. Даљ постои у Београду пре године дана заведено посленотрговачко училиште, у коме у 3

разреда одъ четири професcора они младићи, кои желе на трговину и занате отдати се, а и такви, кои се неће у трговини или занату као научницы налазе, уче: науку христіянску, србскій, немачкій и грчкій єзыкъ, рачуницу, земљописаніе, исторію, економію, земљомѣріе, технологію съ физикомъ и хеміомъ, трговачко књиговодство и рысованіе (чертаніе) и моделираніе. У Богословскомъ заведенію, кое такође у Београду при Митрополіи са 4 професcора постоя, уче се они младићи, кои желе свештенічкомъ чину посветити се, и приуготовляваю се за высоко ово и свето званіе. У земљомѣрской школи, кои є прошлогъ лета при В. Попечительству внутренны Дѣла заведена, уче младићи, кои є опредѣленіе, Правителство у овой струцы служити, спадаюће у исту науке. У Шабцу, Крагуевцу и Неготину постое полугимназіе, свака по са 3 професcора, и у њима се уче све оне науке, кое се у грамматикалнымъ разреднма гимназіе Београдске предаю. Сва ова заведенія издржаваю се трошкомъ кассе Правителственне, коя поредъ тога, што професcоре, управителъ и све, што є заведенію коиъ нуждно, плаћа, дае іошт свake године по 1500 талира на благодѣяніе за убоге а добре ученике у осталымъ, а 600 талира за такве у богословскомъ училишту, и по 100 талира на годину свакоме пытомцу земљомѣрске школе, осимъ што се о трошку Правителственомъ 17 пытомаца на науцы по разныма страныма земљама налазе, а 6 у Кіеву у Руссіи као ученицы богословіе о трошку царскомъ. — Поредъ изчисленыхъ училишнтны заведенія има у Београду Дружтво Србске Словесности, кога є задатакъ образованѣ єзыка србскогъ и разпространаванѣ наука на истоме, и Одборъ Просвѣштенія изъ 9 Членова састављенъ, (коммиссія школска), кога є посао Попечительство Просвѣштенія, кое целомъ овомъ струкомъ управља, подпомагати мнѣніма и предложеніама своима. Како Членове овога Одбора тако и Секретара Дружтва Србске Словесности плаћа Правителство и осимъ тога дае Дружтву овоме на нуждне трошкове — за сада умерено — одређену годишнюю суму.

Проше 184¾ школске године было є у лицеуму 39 ученика философіе, а 23 православны наука, — у богословскомъ училишту 121, — у гимназіи 187, — у 3 полугимназіе 129, — у посленотрговачкомъ училишту 23, — а у земљомѣрской школи одъ всегасъ има 9. —

У основнымъ училиштама уче дећа, одъ 7 година старія, по селима и другимъ маньимъ местима у 3 разреда за 3 године: познавати писмена, срицати и слагати слоге, писати кретомъ на табли, поити и молитве, читати изъ буквара са грађанскимъ писменима, познавати, срицати и читати са црквенымъ писменима, писати по прегледалицы, познавати и писати броеве, изустно рачунати и поиѣ и молитве, свештену исторію, обшта знања, четири вида рачуна, краснописаніе и скорописаніе, катихисісъ, и поиѣ, изчисленно и естественно земљописаніе у кратко; а по варошима овако исто и іошт у четвртомъ разреду четврте године: грамматику србску, кратку повѣствицу краљева и царева србски, штилистику, т. є. сачиняваніе потребны за животъ грађанскій писменны сачиненія поредъ упражнавања у скорописаню, рачуницу, земљописаніе, отечественну исторію и катихисісъ поредъ поиа. По селима єданъ учитель држи сва три разреда, а по варошицама и већимъ местама на четири разреда има по два, по варошима пакъ по три учителя. Школе ове, кое су прве и основне, дакле свакако за обшту просвету народну одвећъ важне, и надъ коима су два управителя са платомъ изъ Правителственне кассе постављена, за сада се трошкомъ касателны обштина издржаваю, докле гореречены главны фондъ школскій, кои є съ томъ поглавито намеромъ пре петь година заведенъ, толико капитала не буде имао, да се узмогу одъ његовогъ прихода трошкови на издржаваніе овы школа подмиривати, и пре свега учителъи њихови плаћати се. Обштина, у коіой оваква школа има, гради школу заедно са обыталиштемъ учителя, набавља за исту, што є потребно, плаћа учителя, уступивши му по могућству и едно прилачне величине праздно место за градыну (башту), у коюе учитель по селима дужанъ по єданнут преко недељ децу изводити и у польской економіи практично ій обучавати.

Колико садъ има овы основны или народны школа у Сербіи, какво є њіово станѣ и колико успѣваніе, показую слѣдующи изъ поузданы извора изнађени прегледи о њима за прошлу 184¾ школску годину:

Има школа са опредѣл. годишньомъ платомъ одъ талира

	150	120 до 150	100 до 120	80 до 100	60 до 80	50 до 60	изв. до 50	мањ одъ 50 и неизв.	скупа	приватны школа	света школа	Число душа србскя по попису 1844 было є
у варошіи Београду	4	3							7	1	8	11.530
„ Окр. Београд. осимъ вар.				1		8	2	2	13		13	41.071
„ „ Шабачкомъ	1	1	6		9	6			23		23	56.765
„ „ Подрињскомъ	1			2	7				10		10	36.835
„ „ Ваљевскомъ	1		1	2	13	3			20		20	61.241
„ „ Ужичкомъ	1		2	2	2				7		7	67.351
„ „ Чачанскомъ	1		1	1	2	1			6		6	46.078
„ „ Рудничкомъ					5				5		5	36 687
„ „ Крагуевачкомъ	1		1	1	2	7	5	4	21	3	24	62.374
„ „ Смедеревскомъ	1		3			2	2	1	9		9	37.655
„ „ Пожаревачкомъ	1	1	1		8	7	8		26		26	93.747
„ „ Крайнскомъ	1		3		2	2			8	1	9	50.021
„ „ Црнорѣчкомъ	1				1		7		9	1	10	35.990
„ „ Гургусовачкомъ	1		1			2			4		4	31.901
„ „ Алексиначкомъ	1			3			2		6		6	20.099
„ „ Јупрійскомъ	3	3				1	5		12		12	39.151
„ „ Ягодинскомъ	1				2	2	2	2	9		9	47.371
„ „ Крушевачкомъ		2		1	1	1		1	6	2	8	47.116
скупа	20	10	19	13	54	42	33	10	201	8	209	828.989

А обштина по истомъ списку было є 1170, — парохія 34, — села 2018, — засеока 193, — кућа 126.789. Дакле на сваки 3187 душа, — обштина 5, — места 11, — кућа 606 долази по 1 школа. —

Између 209 учителя неки имаю поредъ опредѣлене плате и друга благодѣянія, као безплатежно обитавиште и огревъ, а неки осимъ новчане плате и другу у рани; неки добываю тканву једну или другу по числу ученика; а неки осимъ одређене новчане плате ништа друго немаю, и оваквы є было прошле године одъ првогъ реда плате, у горњемъ назначенію изложеногъ, 11. — одъ другогъ 4, — одъ трећегъ 2, — одъ четвртогъ 3, — одъ петогъ 4, — одъ шестогъ 1, — одъ седмогъ 15, — свега 40.

Међу учительима ова школа, одъ кои є једна у Параћину за саму женску децу, има њи 61, кои су богословію изучили, — 6 философію, — 24 кои су учили али не свршили богословію, — 8, кои су изучили гимназію, — 13 препарандію (учительску школу) у Цесарію, — 14 полугимназію, а 84 основне школе.

Школу обдржава и учителя плаћа обычно она обштина, у коіой се иста налази, нак ако више места једну обштину сачињаваю, она сва у томе участвую. Но по неким Окружніма, као што є то нарочито о Ваљевском, Подрињском, Ужичком, о Срезу Качерском Окр. Чачанскогъ и о Поцерини у Окр. Шабачком познато, заведено є, да свака порезска глава приврез на школе даје, по 20 пара или по 1 грошъ сваке пол' године, нак се одъ тога плаћаю учительи свію школа у истомъ предѣлу.

Число ученика у речены 209 школа колико є прошле године было, и колико у коіой школи, ніе се могло дознати; но толико се зна, да є 184½ школске године западна половина Сербіе (изузимаюћи варошъ Београдъ) имала 95 основны школа, и у оныма да є учило се свега 2895 деце.

Прегледавши овако садашњ стањ наши народны школа, треба нам разсудити, како бы найбољ и найскоріе могли исте основне или народне школе, а съ њима и чрезъ њи обшту просвету, узвысити; и о томе слѣдоват' ће неколико речи у другомъ числу ове новине.

Београдъ. Ову є дана, као што се чуе, Попечителство Финансіе законодателной власти предложенъ учинило, да се у Београду сданъ заложны Домъ (заложиште, Versatzamt) установи, где бы свакій на залогу покретне какве ствари према вредности ове ньу или маню сумму новаца на умереный интересъ у свако време добыти могао. Мы ово предложенъ поздрављамо као новый стубъ развитка отечественне трговине, и извѣстну једну струку земаљски прихода, а при томъ и изворъ помоћи за свакога у случаю потребе; еръ не само што ће поменутимъ заведеніемъ, кадъ оно у живот ступи, знатна сумма безполезно сад лежећи народны новаца у теченіе дохи, и ползу Правителственой касси приносити, него ће притомъ свакій Србинъ, кои є досадъ само на интабулярано место свои непокретны добара, често са повредомъ свога трговачкогъ кредита, новаца позаймити, или у недостатку недвижимы добара само онда на залогу покретны ствары заимъ чинити могао, ако є ньу часть добытка, коме се надао, у име интереса позаймителю обећао, одсадъ у свако магновеніе ока, чимъ му се каква згода полезне трговине, или друга буди коя потреба укаже, безъ свакогъ трчкарања и моливанја на залогу свои покретны ствари, и то по волји своіой на дуже или краће време, новаца подъ умереный интересъ добыти моћи. О успѣху овога предложенія у свое време ћемо знати.

Милостињ за погореле Ивањичане: изъ Милановца 307 гр. 20 п., — изъ Окружія Београдскогъ преко Помоћника Нач. Г. А. Николајевића 37 гр., — изъ Београда одъ Г. Г. Званичника Окр. Началничества, Суда варошкогъ и военны 1315 гр. 20 пара чарш., — Ови несоња дават' ће се овде, у сали великогъ здања подъ елена, три бала, где се за улазакъ по 3 цкаиц. плаћа, нак што преко трошкова претече, дат' ће се погорелимъ Ивањичанима.

ГРЧКА. — При савѣтованію о одговору на престолно слово Краљево, кои да се одъ скупштине народны посланика (депутата) поднесе, између други говорио є Генералъ Теодоръ Грнвасъ слово, и међу осталымъ ово є казао: „Ко смо мы, кои Министерску страну држимо, и ко сте мы противуборцы? Мы смо они, кои смо воевали у войни за свободу, мы сте млади люди; и само четворицу видимъ, кои су у ономъ воеванію учествовали; о нашимъ отцевима не говоримъ. Вы велите, да є Енглезеска непріятельски према нама одушевљена. Енглезеска є нашъ отацъ, наша мати, мы њено дете: накъ садъ да она хоће насъ да пождере, као невій накипиръ! И зашто? Сбогъ новаца! Мы смо, велите, морем окружени, њой изложени. Али Грчка ніе само море, она има подпора у твердой земльи. Русеія се, велите вы, гњави на насъ, еръ мы веру преварисмо. Мы веру преварати? Турчинъ є нашъ, што ће њемо хтели одрећи се, на ражњима неко, утопљивао, удављивао, усіянымъ клѣштама чупао, за ребра вешао, на колъ набіо, очи намъ є накопавао, живе насъ дерао и разбойницима називао. Да смо мы хтели нере одрећи се, садъ бы были богови и паше. То знаду Царъ Никола и Русеія врло добро. Накъ и са самымъ гњевомъ Турске мы нама претите. Што се тога тиче, мы њой никаква повода нисмо дали, али ако она хоће, то смо мы стары познаници. Мы смо съ њоме роману играли, нак њеско зло прошли, а ако є она међутимъ нову моду примила, њеско ни мы натрагъ остали. И мы смо нову игру научили, и ако она хоће, нека покуша съ нама такву повести. Француска се, велите, вешa у наше послове и дан намъ зато новаца. Али Француска є 1827 о своме трошку послала нама генерала Мезона са 4000 войника, она є наше робље одкупљивала, она є 1829 Каподистрія 3. милліона дала. И заръ се обе друге покровительствующе Силе не мешаю у наша дѣла? Заръ се вы не опоминете више обсаде Хидре и пуцање топова адмирала Рикорда кодъ Пороса? Вы сте заборавили, да є садъ скоро подъ министерствомъ Макрокордатоса (привременика енглезскогъ, кое є садашњему предходило) Јвовесъ, — посланикъ енглезскій, — у министерскомъ засѣданію бичемъ о астал ударао и вешао: протерајте овога, бацыте овога у тавницу и Грнваса погубите! Я заключујемъ съ тыме, да смо мы самма трима покровительнымъ Силама једнаку благодарность дужни, и да не треба, да мы сами неслогу између њи сеемо.“ (Обшт. нов.)

АУСТР. ЦАРСТВО. — У Трієсту, као што ценовникъ тамошнѣгъ Ллоида, трговачкогъ тѣла, одъ 9-гъ р. Јнуар. показује, између осталы л о ѣ є по 22½ до 23½ ф. ср. цента, — в у на оправна добра 30 — 36 ф., лоша за матраце 16 — 31½ ф., непрана добра 19 — 32 ф., лоша 15 — 18 ф., — ягњѣа 25 — 42 ф. цента, — п о с а в ъ босанскій 94 — 95 ф. цента, — к о ж е о в ч і е албанске 20 — 41 ф. стотина, — з е ч і е 14 — 32 ф. стотина, — м е д ъ 10 — 13 ф. цента, — с в и л а српска и ћурћевачка 2½ — 4¼ ф. фунта, а изъ други разны земаља 5 — 10 ф. фунта. —

У Карловцу (горњемъ, Карлштадту) у Хорватской умро є једанъ племићъ, Харашчанинъ, и остано двема црквама 730 фор среб., на болнице у Карловцу и Загребу 10.000 ф. ср., на једно заведеніе у отечеству, кое Капитулъ Загребачкій опредѣли, 1000 ф., Читаоници Карлштадтской 200 ф. и къ томе капитала са толикимъ интересомъ, да се одъ онога а.) 5 младића воспитаваю, колика одређено благодѣяніа да се дое, и докле се уче, а и кадъ изиђу изъ школа, докле службу не добыю, б.) два удаљена сродника његова да се издржаваю и в.) да се награде одъ економичкогъ друштва поделюю међу земљедѣлцыма: 30 ф., кои крчевину једну или једину найбољ обдѣла, — 30 ф. кои найбољ ждребе, — 30 ф., кои найбољ гојече одрани, а 30 ф. кои виноградъ свой найбољ уради.

ПОРТУГАЛІЯ. — У Португалія є ишао одъ почетка Окт. буна, коју су знатна и велика господа, као Графъ дасъ Антасъ, Маркезъ Луле и друга изъ незадовольства свогъ са садашњимъ Попечительима у народу подигла. Она скоро горња Португалія побунѣна є. Краљичина є войска подъ управомъ Ерцега Салдање ишао 23. Окт. отишла на бунтовнике. Досадъ су се обе стране двапут три недѣлявале и обе су понешто здобиле а понешто губиле. Тако є једно одѣленіе краљичине войске градъ Валенсъ на границы шпанской одъ побунѣника отело и у њему много одъ сваке струке оружја и преко 400 буради съ барутомъ задобыло; а побунѣници су опетъ друго одѣленіе краљ. войске кодъ Урена побили, а тако исто и дасъ Антасъ главный предводитель буне разбіо є једно одѣленіе, кое є Салдања послао было, да съ њега свакій у Сантарем унозъ препречи.

Истый предводитель буне изасло є 26 и 27 р. Окт. изъ Сантарема града, у комъ є онъ съ войскомъ своіомъ утврдио

се, једну часть войске, те є одъ противне стране Понто де Селиръ отела, а друго опетъ оддѣленіе подъ управомъ свога войводе Музина послао є, те се съ войскомъ войводе Бомфина састанило. На югу су побуњеници Сетубалъ освоили были, али су га опетъ оставили, кадъ су чули, да се краљичкій войвода Швалбахъ съ войскомъ приближује.

(Бечке Новине). Изъ Лизабоне право у Брестъ пристѣшше вѣсти явлю, да є краљичинъ Маршалъ Салданха са буитоничкимъ Генераломъ Бомфиномъ, кои є са једнимъ оддѣленіемъ одъ 2.000 момака регуларне войске, 250 кавалериста, и 1.200 фрајсораца на Лизабону упутіо се было, 22-гъ Декемвр. пр. год. равно у ноћу сразіо се, и онога доцканъ вечь у вече тако разбіо, да се Бомфинъ са више свои Генерала, око 200 Официра, и 1200 просты войника Маршалу Салдани на милость и немилость предати морао. И съ једне, и са друге стране врло є много жртвы у битки пало тако, да є Салданха завета скупо побѣду ону платіо. Она за Правителство добивена побѣда ніє ни мало Лизабонске грађане обрадовала, будући є скоро свака фамилія по једногъ свога члена или рођака или у битки погибша оплакивати имала. Главный предводитель побуњеника, дасъ Антасъ, налази се съ войскомъ своіомъ на другой страни.

У битки овой одъ стране побуњеника мање є погинуло, будући су они изъ заклона били се, а одъ друге стране погинуло є ихъ до 300, и међу онима самы оффицыра 30; пресудило є пакъ битку, коя є читавы 7 сатій трајала, то, што є одъ стране побуњеника 6 пешачки полкова на другу страну прешло. Енглезскій адмиралъ Валкеръ, кои са своимъ лађама око' престолногъ града Лизабоне налази се, како є чуо, да Бомфинъ иде, заповедио є, да се све лађе његове извезу, како бы у случаю нужде Краљицы на услуги быти могле. — А дасъ Антасъ, како є извѣстно се о томе, да є битка између Бомфина и Краљичиногъ главногъ войводе Салдане отворила се, оставио є Сантареву и кренуо се къ Опорту граду у помоћь, кои є јако утврђенъ и у коме има до 6.000 наоружаны людій.

ПРОСВЕТИТЕЛЬСТВО

за цркву, училиште, науку, художество и книжество.

Више Профес. С. Н.

Дружтво Српске Словесности држало є 29. п. м. главно свое засѣданіе. Најпре є дао Секретаръ известіе о пословима друштва, кои су одъ прошлогъ главногъ заседанія до садашњега свршени; а после є рачуноводитель прочитао цео рачунскій одъ постанка друштва протоколъ. Међу свршеными друштва пословима нарочито су напомената два дела: Гласникъ, обштій друштвеный посао, и Забаве за децу, сачињене редовногъ члена Г. Архимандрита Гаврила Поповића; а изъ рачунскогъ протокола видило се, да Друштво преко 10.000 гроша у своіой касси има. На то є садъ Друштво одредило, да се Гласникъ, као књига, коју ће по своій природи и нарочито изъ почетка само изображенія требати, не у више него само у 1000 комадій печата, а Забаве за децу, изо књижица за највећу часть читателя потребна, да се у 6000 комадій штампаю. За тимъ є учинио једно важно предложеніе редовный Членъ Друштва Г. Іованъ Стејићъ, главный Совѣтскій Секретаръ. Предложеніе се односило на то, да се скупля и одъ пропасти сачува грађа за повію повестницу Србеску, нарочито пакъ тако названогъ Србскогъ доба или оны времена, кои су основъ садашњости положила, безъ кога не бы ни друштва овогъ было. Одъ веће части друштва примљено є исто предложеніе съ одушевљењемъ, и почестный Членъ Г. Петровићевићъ, Књижевскій Представникъ примио є на себе, да изради планъ предложеногъ посла. Планъ ће се онай у редовнымъ заседаніима прегледати, и ради одобренія његовогъ сазваће се једно изванредно, главноме равно, заседаніе. Најпосле приступило се избору Секретара и рачуноводителя. У пређашњемъ печатаномъ Устроєнію Друштва ніе довольно определѣнъ начинъ, коимъ се улази у изборъ за Секретарство; а по новомъ устроєнію пристои право председателю троицу одъ редовны членова у изборъ ставити. Друштво онда, кадъ є ново Устроєніе начинило, договорило се, по истоме као точніе определѣномъ и до одобренія његовогъ одъ найвише власти, у своимъ унутрашњимъ пословима поступати; но Г. Предсѣдатель ніе хтео засадъ одъ свога друштвеногъ уступљеногъ му права никакво употребленіе чинити, и троицу у изборъ ставити, него є изнио желю, да цело друштво тай посао предузме. И ово бы свенсходително Г. Председателя поступање као и друга могло сумњиве се прилично уверити, да онъ и више, него што є нуждно, зна уважавати слободу како поједина члена тако и целога друштва; следователно да ніе истина оно, што неки мысле а неки и потпираю, да онъ више него што му пристои, права себи некако по сили свога попечительскогъ достоинства присвая. Вышестоимъ како редовны тако и почестны членова дошла су у изборъ три Лицеумска Професссора, међу коима є было и досадашњій Секретаръ, и једанъ членъ (најстарій) Архіепископске Консисторіе. На тай начинъ была су четыри изборника, одъ кои є једанъ (професссоръ) благодарію као и прошле године, и предстојећимъ му важнымъ пословима изашао се. Одъ останина у избору три члена највише є гласова добію Професссоръ Философіе Г. К. Бранковићъ, досадашњій Секретаръ, кои є на тай начинъ у своіой дужности и далѣ остао. За рачуноводителя друштва избранъ є скоро једногласно редовный Членъ Г. Іованъ Мариновићъ Секретаръ Совѣта. Тако є свршено ово главно заседаніе, у коме истина ніе было много пословa, но кое се знаменито одликује тыме, што є у њему слога у мишленіима и узајмно споразумење съ поредкомъ више него икада досадъ владало.

Ніе скоро Србскомъ читаоцемъ свету таке важности Србска књига обнародована, као што є Критическій преглед Г. Ђорђа Малетића. Кои годъ Србинъ држи се за изображеніємъ, кои годъ жели припадлежати у редъ изображены глава, не треба да буде безъ речене Малетићеве књиге. У њой Списатель дае свету свое мнѣніе о несмотрномъ делу Г. Іована Суботића, кое є одскора подъ именомъ Краљ Дечанскій у Пешти печатано, и кое є Пештанско-Србска Матица знаменитомъ новчаномъ наградомъ увенчала. Кадъ претанъ Списатель о добро примљеномъ и, што више, награђеномъ делу мнѣніе свое дае, онда треба свакій, кои є мысленье и судење створенъ, да га радо чуе, и да не мысли до века, да є овако дакање мнѣнія, кое се обычно критика зове, ништа друго него нжатъ и препирка међу списателима, кои се никогъ другогъ не тиче него само њи, и кою по томе не треба нико ни да слуша, него они сами; што више кою бы препирку по простачкомъ обычаю и готово срамота было нако слушати или читати, него найвише изъ потаје онако, као што деца какву књигу изъ заклона слушаю. Треба да будемо једнашутъ свршени люди, пакъ ће нам лако нжати и доживити свршеніе више и књиге и Списателѣ и критике; но и дотле не треба да насъ по гдикоя њина слабость или слаба у критика страна крайности толико разлути, да одъ мютости више не видимо ни већу часть њины дела, кою су добро написали. Кадъ свакій грешни и као човекъ погрешити мора, нека ніе у томъ замерке ни ономе, кои критику пише. Читателя є дужность не мютити се, него судити Списателю и дела и критике, и не само видити и разсудити оно, у чему немаю право, него и оно ихъ одобрити, у чему право имаю; а не због маленкости упустити се у крайности, у кое наши читатељи највише падаю, и држати, да она књига или критика сасвимъ не ваља, у коіой се ма и најмања погрешка налази.

Цена є горевиненоване нове Малетићеве књиге 30 кр. сребра или 6 гроша чаршиски. Предчисленіе траје до краја овогъ месеца. Обавленія послао є Списатель једноме Члену Читалишта Београдскогъ, али у врло умереномъ броју, тако, да ји нема за свакимъ по унутрешности. Нека ји дакле нико и неочекује, него нека наволи свакій, кои за Србско књижество и народность мари, ускорити са скупљањемъ предчисленика, и њина имена заедно съ новцима на Србско Београдско Читалиште послати.

Приложено изображеніе, кое є Г. Димитріе Аврамовићъ, академичкій живописацъ, за новине ове начертао, пакъ преко поклоњеногъ тако труда іошть и о своимъ трошку у новозаведеной Правителственной литографіи по истоме начертанію израдити и напечатати дао, представља србљина, како ове Новине наше одъ нове године, кои є чрезъ симболични изображе четири части свое представљена, у руке прима и изражава радость и желю народнымъ оным изреченіемъ: Боже помози! нове Новине одъ нове године.

Позывъ. У долазећу недељу 19-гъ о. м. после божественне службе држат' ће се главна скупштина Читалишта, на кою сви Г. Г. Членови и приложницы истогъ заведенія дужностно, а и други као гости учтиво се овымъ позывају.

Учредникъ Ил. Арс. Поповићъ.

У Правителственой Књиговечатьи у Београду.

Излазе сваке седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена имъ в за Сербію 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 24. Јануарія 1847. Число 4.

СЕРБІЯ.

Београдъ. Благодѣяніе училиштногъ наставленія, требало бы, да се на сву отечественну младежь єднако разпростире, да свако дете према ономъ начину живота, на кои ће отдати се, у школи као обштемъ народномъ заведенію поучи се. Овога темель су народне или основне школе; єръ и сва она младежь, коя ће да се учи у оныхъ вышимъ заведенїма, коя су у преднђућемъ члену изчисльена, мора свое ученѣ у овыма основнымъ школама започети и ньи свршити, пакъ онда у она прелазити, а сва остала деца, коя у она выша заведенія никако не долазе и коїй много више има, само у овымъ школама могу се чему научити, у колико могу, а иначе нигди. Дакле прва и главна ствар у струцы просвештенія єсу народне или основне школе. Да бы у овыма колико више деце и да бы колико болѣ учило се, нуждно є, да имамо довольно исты основны школа и у њима свима колико болѣ учителѣ и колико болѣ ученѣ. А учителѣ само тако можемо добре имати, ако їй будемо добро плаћали, и при томъ ако ће и они у своимъ звањима и у своме одъ овы ужиглено тако утврђени и безбѣдни быти, као и други звањичицы, да своју плату уредно и на време добываю, да не зависе одъ самовольства и чіегъ, да имъ не буде єдно исто лице или лица и тужитель и судія за дѣла њіове дужности, да имъ се не суди и не саслушаныма, и да безъ великогъ узрока и безъ уредногъ и праведногъ изслѣдованія и суђенія не бываю ни съ єдногъ места на друго, ако ће и равно или болѣ быти, проганяни, осимъ ако є по собственной молби, а іошть маињ на горе. Иначе сваки, коме є и найманѣ могуће, до другогъ начина живленя доћи, избегава трудно званіе учительско, ако се оно слабо плаћа, или ако є станѣ човека у њему неизвѣстно и необезбѣђено, пакъ и ако ће плата иначе добра быти. Што се плата за учительско званіе тиче, коју нась има, као што учишћный прегледъ показуе, 42 учителя, кои текъ по 50 талира плате на годину имаю, а 13, кои ни толико немаю. Каквогъ дакле учителя можемо имати, кадъ му маињ одъ 50 талира даемо плате на годину? Та и простъ слуга има више, узимаюћи и рану, коју њему господаръ дае; а учитель, треба, да є ученъ и честитъ човекъ; њему човекъ, што найдражіе има, децу своју и њіову срећу, поверава. Као што єдна часть учителя наши ни близу ніе онако плаћена, као што бы валяло, исто тако нимъ є и число школа народны сасвимъ недовольно; єръ кадъ єдва у сваки 5 обштина, а у 11 места, има по 1 школа, то є очевидно, да єдна одъ 10 деце єдно иде у школу, предпостављаюћи, да сва изъ овогъ места, у коме є школа, иду, кое опетъ ніе истина, и тако можемо узети, да єдва свако 40-то или 50-то иде; а шта остала сва? Гди она да чую и да науче ново оно и оволико, што и колико є свакоме човеку нуждно знати? Какви ли люди могу одъ ньи быти, кадъ тако одрашћую? Колико бы се зла и несреће и за обште друштво а и за поедине люде и куће избегло и уштедило, кадъ бы и сва та остала младежь отечественна у школе шла и по штогодь, што іой є найнуждніе и найполезніе, научила! Колико бы паметніи и колико больи люди одъ нѣ постали! За ово кадя нам сваку могућу жертву привети, да оно, што є напредъ речено, постигнемо, то єстъ да довольно и добро уређены школа и у овыма добре учителѣ имамо. Кадъ бы одъ сваке порезске главе, пакъ и одъ сваке оне, коя є одъ плаћања данка изузета, али коя ни єдна не треба одъ жертве за обшту просвету да се изузме, но 2 гроша свake по године при куплењу данка узимало се, и тако по 1 цванцыгеръ на годину: могли бы на годину до 150.000 цв. имати, и одъ туда бы се могли учителѣи свію за сада постоећи школа уредно плаћати, пакъ и да се свима онима, коя садъ маињ имаю, на 60 талира плата повыси, и іошть бы много претицало. Тако бы се све школе садашњ лепо обдржавале и учителѣи добро плаћали, а да никоме тежко не падне. А осимъ тога оно, што одъ овога прихода претече, валяло бы главномъ фонду школскомъ причисляватн, као и прилоге, коя се на овай даю, и интересе, коя одъ нѣговогъ капитала долазе; пакъ кадъ истый фондъ до тогъ става дође, као што бы на тай начинъ скорымъ временомъ доћи мого, — особыто ако бы му се по учишћномъ одъ Попечительства предложеню придали и сви они новцы, до 5000 # износећи, коя се одъ старогъ фонда пупиларногъ накупљени при Судовима налазе, — да се одъ интереса нѣговогъ у сваком Срезу, и то у онаквой обштини, гди школе нема, но єдан учитель, сваки са 100 талира, плаћати узмогне, онда бы число школа іошть са 50 и неколико умножити могли, за кое школе лако бы, пакъ безъ сумњ и радо бы, оне обштине подигле нуждна здања, кое бы надлежна власть за найсходніе нашла, да се у њима те нове школе установе; пакъ и далѣ съ временомъ, како реченый фондъ и нѣгонъ приходъ растео буде, школе бы се одъ нѣга овако умножавале. И само растенѣ фонда и нѣговогъ прихода по свой прилици бы здраво се подпомогло тыме, кадъ бы одъ нѣговогъ прихода нове школе на овай начинъ свуда по отечеству подизале се; єръ бы онда люди предъ очима имали и уживали дѣйствителну одъ истога полезу. А кадъ су могли по некима предѣлима, као што є напредъ непомену то, люди и сами тай начинъ и путъ за плаћанѣ учителя узети: заръ не бы сви и свуда на истый радо пристали, кадъ бы намъ се онъ предложио и наложио? И кадъ на сама она выша училишта, коя су у предидућемъ члену изчисльена, и на више изображеніе еднe мале части отечественне младежи жертвуе народна касса по 25.000 талира одъ прилике на годину, и та є жертва завета благодатна и благословена, зарь на прво и найнуждніе образованѣ све колике отечественне младежи да не жертвуемо оваквымъ прирезомъ толико на годину? Ако овай начинъ нећемо узети и докле

га не будемо узели, не остае намъ друго, него чекати, докле главный фондъ школскій до толикогъ капитала не нарасте, да се одъ интереса њѣговогъ сва учитељи плаћати и добро плаћати узмогну, а ово да бы што скорје постигло се, на истый фондъ колико болъ прилагати. Но и за то време, докле фондъ не буде на себе узео плаћањѣ свију учителя, треба и поредъ прилагања на истый фондъ да се старамо и трудимо о основнымъ школамъ нашимъ, и да сваки на овы умножаванъ и побољшаванъ, колико болъ може, притече. Одвећъ е нескладно мыслити или рећи: дао самъ на главный фондъ школскій, не треба садъ ништа више да на школе даемъ и да за њи чинимъ. А заръ не треба и дотле, докле изъ овога фонда не буду се учитељи плаћали, да деца и твоя и браће твое у школу иду, да се школе обдржаваю и учитељи плаћаю, и то све добро да буде? То нам како ће и одъ куда, ако бы сваки онако мыслио и радио? Издржаванъ школа и плаћанъ учителя заиста е не мало бреме; Обштина в. п. Београдска плаћа 4 учителя по 150, 3 по 120 талира на годину и къ овыма садъ іошъ учительку женске деце са 125 талира, докле свега на саме плате учитељске дае годишњ преко 1000 талира, осимъ зданія за школе и други на исте трошкова. Много се докле за обдржаванъ основны школа у овой варошы изискуе, кое само тако и само онда, као што треба, подмирити се може, ако сваки по могућству своме у помоћъ притече; а болъ дѣло и красніо задушбину учинити, лепшій спомень после себе оставити **једна** да може човекъ, неко кадъ жертвуе или завѣшта имањ свое на школе, на воспитаніе и на срећу садашњегъ и свагдашњегъ младогъ нараштаја, будућегъ народа.

Београдъ, 18 Јануара. У числу 3-ћемъ Српски народны новина налазе се једанъ дописъ о Србіи. Премда се сачинитель истога дописа не подписуе и не явля, ко е, и одкудъ е, ништа манъ изъ заключанія истога може се увидити и лако погодити, да Г. сачинитель себе међъ набраћымъ броі. Будући да е онъ у своме допису подъ извѣтомъ, да баци загради нечіа осужденія, кои су досада противу разны српски правленія была, самъ съ таковима — осужденіима — на видикъ изиће; то намъ се нуждамъ показуе, да томъ продрзљивцу на неке његове приметбе слѣдующа питања учинимо:* 1.) што се тиче стари, т. е. пре 6. или 7. столѣтія бывши до пропасти српског царства на Косову Срби правленія, да л' дописатель има какна истинита сведочанства о стању тадашњи стварій, у чем ли су она правленія погрешавала, какви ли су обстоятелства њіова была, да л' су погрешке, ако су какве чинили, произвольно, или одъ кога натерани чинили, да л' су имали времена занимати се съ каквим полезнимъ наукама или су у непрестанимъ ратовима заплетени были, каква ли су она времена, у ком су Срби гвозденый прамъ сносити морали до Карађорђева устанія, и да л' се онда ништа у ползу српског народа могло чинити? но та доказателства да се не труди дописатель наводити изъ грчки, латински, мађарски и турски исторія, еръ мы знамо, да су ти народи была увекъ непріятеля Српски, па имъ зато веровати не можемо. 2.) Гди е дописатель было онда, кадъ е Карађорђе устао противу зулума Дахіски; еръ намъ се сумња какве, да се онъ тада или ни родіо ніе, или ако се и родіо было, да е текъ на свои майчиной гдигодь на страни было, кадъ е онъ безъ и најманіега стида у допису своме мого навести, да е Србія подъ Кара-Ђорђемъ зато пропала, што е онъ — Кара-Ђорђе — млого Турцима уступао; кадъ е напротивъ известно, и целомъ заръ свету познато, да е Србія подъ њимъ 1813-те године само зато пропала, што Онъ ништа ніе ктео Турцима да уступи, или, ако е може быть и ктео нешто уступити имъ при Враћевшначкой скупштини, то му други нису допустили. Ово свакій Србинъ зна, а и Г. дописатель могао се е о томъ извѣстити, но на странпутицама његовыма и явни исторически догађаи представляюсе у другомъ, њему и његовыма само повольномъ, виду.

Београдъ. У држаной 19-гъ о. м. главной скупштини Читалишта нашегъ прочитано е одъ стране управителя за изтекшу годину извѣстіе, кое се напечатано овымъ новинама прилаже, о стању реченогъ заведенія, затымъ е слѣдовало слово бібліотекара о књижницы Читалишта, пакъ онда су почела се на ново уписивава Членова за ову годину, почемъ су прочитана онако гласећа Правила Читалишта:

1. Друштво изъ Членова, на то подписаны, состоеће се обдржава у Београду Србско Читалиште, у кое учествуіу и гости долазе поради читаня новина и књига и поради међусобногъ саобраштенія. — 2. Членъ друштва овогъ може быти сваки Србинъ свештеногъ, воинногъ и грађанскогъ реда. — 3. Сваки Членъ прилаже у касу Читалишта најманъ по једанъ цванцигеръ на месецъ, или за целу годину 12 цванцигера, и прилогъ овай плаћа при упису на шест месецы напредъ, а за други шест месецы исто тако, кадъ друго полгодіе наступи. — Кои и више шта приложи, то се као добротворный даръ са особытомъ признателношћу прима. — 4. Сваки се Членъ уписомъ своимъ на једну годину дана обвезуе, одъ 1. Јануарія рачунећи, и прилогъ за целу годину плаћа, пакъ и ако бы было кадъ у теченію године у друштво ступіо. — Нико пакъ, кои е онако подписао се и обвезао, не може одустати одъ свога обвезателства, нити прилогъ свой или штогодъ у имѣ свога натрагъ искати, као ни плаћанъ прилога до конца године припадаюћегъ одрећи. — 5. При сршетку једне и наступаю друге, нове, године, а нарочито у прву неделю после Св. Саве, држи Друштво свою главну скупштину, и у овой, примивши рачуне заведенія одъ заключене године, набира 12 лица за Управителъ Читалишта на годину дана, одъ кои е 1. Предсѣдатель, 1. Вице-Предсѣдатель, 1. Казначей, 1. Бібліотекаръ и 1. Переводитељ. — 6. Управителъи настоюваю, да скупителъи приложника точно одъ исты наплаћую и Казначею уредно предаю припадаюће прилоге, они се стараю о сходномъ намештаю Читалишта, о набављанію новина, књига и други ствары, за цѣлъ друштва нуждны, управляюћи се у свему према приходима касе и рѣшаваюћи свое вишествомъ гласова, где најманъ њи седамъ треба да буду подъ предсѣдателствомъ Предсѣдателя, или Вице-Предсѣдателя, или, кадъ бы ова обоица одсутвовала, најстаріегъ једногъ Члена. — 7. Управителъи су дужни пазити на миръ и поредакъ у Читалишту и старатисе, да све, што бы томе противно было, уклони се. — 8. Управителъи сваки прао недељ сваког месеца, и то у 4 сата после подне, драже свои редовна засѣданія у једной соби Читалишта, у коя дужанъ е сваки одъ њи долазити, и безъ да се нарочито позыва; а осимъ тога изванредно се држе засѣданія управителя, кадъ таково Предсѣдатель, или Вице-Предсѣдатель или најстарій Членъ заказе. — 9. Казначей прима у касу и чува новце на Читалиште припадаюће, плаћа одъ туда, што Управителство Читалишта у засѣданію свое по точни 6. пареди, и о свему точанъ рачунъ води, пакъ Управителству на његово захтеванъ подноси, кое съ концемъ године заключенъ, собомъ претледанъ и одобренъ такавъ главный рачунъ за целу годину предае друштву у главной овога скупштини. — 10. Бібліотекаръ прима у бібліотеку и чува књиге, кое се за Читалиште набаве или одъ ревнителя на даръ добыо, као и новине, почемъ се таковe са среде, где на обште употребленіе стое, дигну. — 11. Читалиште мора быти сваки данъ, лети одъ шестъ сатій уютру до десетъ увече, а зими одъ осамъ уютру до десетъ увече (по европейскомъ часоказу) отворено, нуждномъ послугомъ снабдѣвено, кадъ е зима угрејано, а увече осветљено. — 12. У Читалишту осимъ читаня и саобраштенія друге никакве забаве коста немаю. — 13. Пушити могу Членови и гости у соби, кои е за то опредѣлена. — 14. У Читалишту како новине, кое су на среди, тако и све оне књиге и новине, кое су у бібліотеки, једнако стое на служби свима Членовима и гостима, одъ кои сваконе, кои бы што изъ бібліотеке на читаньѣ у само ме заведенію узети желіо, то ће се по захтеваню изъ исте да-

вати. — А осимъ тога свакій Членъ Читалишта може изъ библіотеке по єдну књигу или Новина свезку и кући на прочитанє узети подъ реверсомъ, али не дуже одъ осамъ дана при себи држати; а докле єдну тако узету књигу или Новина свезку не врати, друга му се издати никако не може. — Ко употребљујући упропасти или одвећъ поквари какву књигу или Новине Читалишта, морат' ће причињену штету платити; пакъ ако с са кућа односећом књигомъ или Новинама Читалишта тако догодило се, више му се никакова на тай начинъ повертати не сме изнова Читалишта, као ни ономе, ко с односећу єдну одвећъ дуго при себи држао. — 15. Свакій Членъ Читалишта може Новине, ко сам Читалишта издае, ако хоће, за половину оне цене држати, коя с за друге предчисленике опредћлена. — 16. Свакій Членъ може странно учено или иначе отмћно лице, кое бы се у Београду десило, у Читалиште као госта довести, и такаву ће гостъ имати приступъ у Читалиште, докле нћгово овде бављенћ месецъ дана не превазиће. — 17. Ученицы православны и философически науки при овдешнћмъ Лицеуму, а тако исто и слушательи Богословіе у трећой и четвртой години, могу у Читалиште долазити безплатно као гости, кошта и кадъ имъ њихови предпоставлћни дозволе. — 18. Књиге, Новине и све ствари Читалишта принадлеже истоме и остаю при њему за свагда, докле и кадъ годъ ово свое бываће продужію или обновило буде, пакъ на какве промене да се у Членовима међутимъ догоде. — У Београду 16. Новембра 1836. Вице-Предсћдатель Читалишта, Рад. П. Дамяновићъ, с. р. Дћловодитель Читалишта, Павле Арс. Поповићъ, с. р. — Вышеизложена правила Читалишта Београдскога, у 18. точки состоћа се и одъ дружтва истогъ заведенія на потврђеніе подъ 16. Новембрія тек. год. поднешена. Попечителство Внутрешнихъ Дћла на основу всћхъ отпуштенога подъ 17. Јануарія тек. год. П. № 253. согласно са Попечителством Просвештенія свога одобренія, да заведеніе исто постоянъ може, у свему одобрава и обычнымъ подписомъ и печатомъ своимъ потврђава. П. № 6021. У Београду 20. Декембрія 1836. Попечитель Внутрешнихъ Дћла, Подковникъ, Кавалеръ, Илія М. Гарашанинъ, с. р. Началникъ Полиц. Економ. Отдћленія, А. Николићъ, с. р.

Милостиња за погореле Ивањичане принешене: одъ Г. Г. Званичника Попечительства внутрешны Дћла 1095 гр. — Одъ слћдующи лица Г. Вукашиновићемъ скупљене: I. Вукашиновићъ 12, Браћа Ивановићи апотекари 22, Глиша Іовановићъ Предс. 22, Стоянъ Делиманковићъ Членъ 22, Димит. Вранилія рачуновод. 8, Ђорђе Петровићъ дћловод. Прик. Суда 8, Іов. Стояновићъ магазація 6, Ник. Племићъ, трг. 4, Марко и Кост. бр. Ковачевићи 22, Ант. Іовановићъ магаз. 4, Гаја Алексићъ магаз. 6, Петронић Горуновићъ бакалъ 6, Живко Арсићеловићъ магаз. 6, Милко Ристићъ магаз. 4, Ђорђ. Букъ шпекул. 8, Сима Іовановићъ Сарајлія трг. 44, Коста Миаиловићъ шпекул. 4, Таса Кафеција 8, Коста Х. Грабокъ таванщія 8, Трайко Миљковићъ магаз. 4, Коста Крстићъ, служитель Читалишта 4, Іов. Марићъ магаз. 4, Никола Ђ. Тоскићъ подмаредникъ 8, Ђорђе Николашићъ шпекул. 4, Милошъ Іовановићъ трг. 11, Тодоръ Трећаданлъ служ. кантарџіскій 2, Цвето Илићъ Шишко Кафеција 8, Іов. Спасосавићъ мешција 4, Сима Митровићъ чарукција 8, Миланъ Крстићъ магаз. 11, Дим. Живановићъ шпекул. 4, Стеф. Богословацъ магаз. 4, Іосеф Еврей трг. 4, Іов. Максимовићъ мешц. 6, Ђура Перишковићъ 12, Марко Брномъ трг. 12; мешције: Лазаръ Алексићъ 10, Ђорђе Павловићъ 6, Дима Богдановићъ 8, Стоянъ Павловићъ 4, Іов. Лазаревићъ ашчія 4, Теокаръ Анастасіевићъ кантарција 8, Ђорђе Стеванковићъ бакалъ 4, Атан. Цветковићъ бугарче мешција 4, Димитр. Лазићъ чарукција 12, Сима Ковачъ магаз. 22, Марко Миловићъ мешц. 6, Конст. Тасовићъ 4, Іов. Ситићъ берберъ 4, Петаръ Ристићъ Касапинъ 4, Лаз. Димитріевићъ кафеција 4, Живанъ Петровићъ дуђерџія 8, скупа 436 гроша; — II. Членови Управителства нар. Г. Г. Ђорђе Пашићъ 56, Коста Ценовићъ 56, Риста Копларацъ 12, Василіе Топлицкій 12, Казначей Г. Павле Зорићъ 24, Писаръ Г. Моя Богдановићъ 12, практ. Г. Мих. Ристићъ 12, Г. Г. Браћа Пашта и Гуша Николићи 24, Инст. Х. Стояно пенз. маіоръ 24, Зиса Константиновићъ 2, Петаръ Митровићъ кафеција 4, Радованъ Токашевићъ семеција 4, Тома Жељковићъ курчія 4, Ката Ђорђевићъ терзія 4, Павле Нешићъ тргов 4, Милутинъ Ђорђевићъ терзія 4, Іов. Тополацъ терзія 4, Іов. Миленковићъ трг. 11, Гавр. Гуковићъ и орт. трг. 24, Ђорђе Анакуновићъ трг. 12, браћа Радовићи трг. 20, Хаџи Марко 4, Коста Х. Лазићъ трг. 16, Іов. К. Поповићъ трг. 10, Іов. Канара трг. 4, браћа Павловићи трг. 8, Тодорче Кафеција 12, Коста Пуниа рыбаръ 6, Дим. Невадовићъ трг. 11, Вас. Теповићъ колчаръ 2, Ант. Паіовићъ трг. 12, Ник. Христићъ трг. 12, Димит. Симићъ трг. 12, Миланъ Кара-Стояновићъ трг. 8, Атан. Стояковићъ 12, Ђорђе Симеоновићъ терзія 4, Сима Стойковићъ трг. 4, Акс. Богдановићъ терз. 4, Дим. Родовићъ трг. 22, браћа Михаиловићи трг. 22, Дим. Полевакъ 8, Іов. Станковићъ трг. 8, Мих. І. Зографъ трг. 12, Тоша И. трг. 8, Анаст. І. Карамать трг. изъ Земуна 24, Димитр. Аврамовићъ живописецъ 56, скупа 434 гроша; III. Г. Г. Стойко Паунковићъ Секретаръ Кумрука 12, Стеф. Миловановићъ ревизоръ 12, Риста Младеновићъ рачунов. 12, Іов. Миловановићъ амбарџія 8, Крста Ракићъ практ. 12, Дим. Петровићъ колџія 12, Іов. Коларовићъ колџія 4, скупа 72 гроша; — IV. Челебонъ Озеръ 24, Кума Аврамовићъ Руссо 120, Аврамъ Сузинъ 100, Браћа Озеровићи 120, Морено Конортићъ 50, Сам. Д. Амаръ сарафъ 120, Меркадо Бохоровићъ Стамболи 50, Морено Як. Коенъ 30, Хаимъ Давидчовъ 60, скупа 684 гроша.

ТУРСКА.

Цариградъ 20-гъ Декем. 1836. Гласъ се разнео, да ће Риза-Паша дћйствомъ Француске коруне дћла на себе примити; но то с зато, да бы се кавга између нћга и великогъ Везира подржала и подранила. У слћдству чега съ друге се стране разгласило, као да с Г. одъ Буркенеј казао, да с великій Везиръ слабъ и планылнъ човекъ, и да ніе у стању у данашње време дћла одправлити. Онаковимъ начиномъ намћрена се споразумћніе Француске и турскогъ Правителства у замешателство довести. — Вћсти изъ Одесее и Требизонда явлаю, да с више сражонія на приморскима Црногъ мора было; и да с станъ Руса у Дагестану мучніе и горе, него игда. — Дана 9-гъ Декембр. 1836 почели су Турцы нову годину 1252 бројити; када су сви више Сановницы по досадашњемъ обычаю кодъ Султана на честитанію были. — Великій с Везиръ сада не давно, што іошть нигда постоило ніе, званіе верховногъ Церемоніера устроіо, и за верховногъ Церемоніера Ђамилъ-Бея именовао, кои с Фуадъ-Ефендію као Секретаръ у Шпанію спроводіо. Одъ године ће ово прьій Османскій дворскій и државный Календаръ излћи, и имена свію грађански и воены чиновника поредъ други штатистически додатака содржавати. — По извћстіима путника єдногъ, кои с у почетку месеца Декем. изъ внутрености мале Азіе дошао, налази се у свима поготову пшалуцыма за ову годину разне довольно. Но сиромаштво одъ године до године све већма и већма по народима мале Азіе расте. (Об. нов.).

ВЛАШКА и МОЛДАВСКА. Солска окна у Влашкой закупили су Г. Г. Браћа Симића и Маіоръ Миша Анастасіевићъ на 9 година, подъ условіемъ, да за прве две године, плаћаюћи по 2 милліона гроша изнаши у име закупа, не износе соли изъ Влашке, а после, плаћаюћи по 3 милліона гроша, да могу свако године по 16½ милліона ока извозити. — У Молдавской пакъ закупио с таможни окна солска Г. Вилара, боляринъ влашкій, између кога и предречены закупители влашки окна заключенъ с уговоръ, да Вилара полу толико соли доноси у Сербію, колико они изъ Влашке, пакъ та сва со, како на границу србску дође, да се рукуе и продае ортачки по размеру опредћленогъ, као горе, количества.

ГРЧКА. — 3. Јануарія. Камере су се занимале законопредложенїима о народнымъ Консулатима и о основанію Банарске колоніе у Пелопонезу, кои ће одъ Капетана Хица организира. Ово последнће предложеніе ће добаръ упечатакъ кодъ всће части Денутата учинило изъ разны узрока. — Принцу Луитполду за честъ дано с више сајны балова у двору и кодъ Банарскогъ посланика. Истый Принцъ, праћенъ одъ Краля и млогя дворана, посћтіо с млога древна памтодостойна места; као: Пентеликонъ, Химитусъ, и т. д.

АУСТРИСКО ЦАРСТВО. — Марибарошка Варнећа држала с по Загребачкимъ немачкимъ новинама 1. Декемв. пр. год. главну скупштину, у коюй између прочи предмета, што су предузимани, повеле се и разговоръ, како бы требало законовомъ утврдити, да се Немцы у Мађарской и у Ердељу населявати могу. Єданъ говорникъ за побуђеніе овогъ предложеня и то наведе, што бы се населяваћемъ немаца влашкій Народъ изъ Ердеља лакше прогнати могао. Као исногъ доказателства, казаше с непріятельскимъ духомъ мађаръ противъ овогъ народа напосе, кои источну меру исповеда!

ИТАЛИЈА. — Као што Новине изъ Рима явлю, Папа є између осталы поправка у државоправленію римскомъ найновіе заповедно, да сва Надлежателства земаљска подносеу државномъ Секретару свиске званичника свои са назначеніемъ, какво кои званіе има, какву плату, одъ колико година служи, какве є способности и у кои часове отправля дужности свога званія. Ово последнѣ нарочито зато, што є намера укинути ону стару неуредность, где се годъ наће, по коіой єданъ човекъ по више званія са платомъ за свако отправля, иправно ни єдно, као што бы требало; єръ у єдно исто време само єдногa дужности може извуршавати, а другога послови нораю стаяти. Привикомъ єдномъ, кадъ є Папа кроз нарошь возио се, приступила є къ нѣговимъ колима єдна гомила ученика велики школа, ньи до 100, и поднела му молбу свою, да бы умалио число нерадны за школу дана, у кои и бібліотеке су обычно затворене. Папа є примивши ту просбу похвално просителя тежню за науками и ученѣмъ.

ШВАЙЦЕРСКА. — Земля юнака и найболѣ людске слободе одъ две три године непрестано колебанѣ трпи, и свему є овомъ мешавина вероисповедания найглавнія узрокъ. Три округія католическогъ кантона Фрайбурга: Муртенъ, Штефилъ и Боллъ подигли су се између 25 — 26. Декем. пр. г. по н. новъ противу Фрайбурга; но су исту нодъ и повратили се, почемъ незадовольницы єдна за друге дознати нису могли. У овомъ є комешаю єданъ одъ привржениха владѣнія погинуо, одъ незадовольны єданъ є ранѣнъ, и съ єдне и съ друге стране има заробљеника. Мысли се, да є ову буну руководіо реформиратый кантонъ Бернъ, због чега є стра было, да се сва Швайцерска, кои се досадъ у нонденыкъ Кантонима колебала, не узбуни и не замути.

ПОРТУГАЛИЈА. — Као што су побуњеницы тако назване уставне партае подъ войводомъ Бомачиномъ побѣђени, исто є тако краљевична войска по ньстина изъ Лисабона одъ 6-гъ Января р. [подъ управленіемъ генерала Казала одржала побѣду и надъ Мигуелцыма, кои су са 2000 людій подъ Мандонелломъ заузели было градъ Брагу. Одъ Мигуелаца є 230 погинуло у той битки, а одъ побѣдителя само є 40 за войну неспособнымъ постало. — Предводитель бунтовника оне друге партае дасъ Антасъ измако се съ войскомъ изъ Коимбре, притесњенъ одъ маршала Салдане, поземъ ньстна власть тога града ніе хтела уза буну нѣгову да пристане.

АМЕРИКА. — Скупштина (Конгресъ) союзны сѣверо-американски држава отворена є 3-гъ Декемвр. са обширнымъ одъ стране Предсѣдателя извѣстіемъ о стано правителственны дѣла. У овоме обасниза Предсѣдатель Полкъ одцепљенѣ Тексаса одъ Мексико, истога пріємъ у сѣверо-американскій союзъ, одъ туда и сбогъ стары дугова, кои єдако неподношени стое, пронашавша замѣнателства са Мексикомъ, кои су найпосле правый ратъ породила, и то рад побѣдоносанъ за оружіе сѣверо-американско, коимъ су за седамъ месецы осворе обе Калифорніе и іошть веке земљ Мексиканске, скупа више простора имаюће, него првобытны 13 союзны држава. Извѣштава далѣ скупштину по рачуница Попечителства Финансіе, да є увоза трговина союзны држава за закључену са 13-ныхъ Юлія 1846 рачунену годину изнела 121,691.197 талира, а извоза 112,188.516, и у овой да є сама отечественны производа за 102,141.893 т. — приходи државне касе за исту годину да су изнели одъ ћумрука 26,712.667, а одъ продаты државны земаля 2,695.452, свега 29,409.247, а разходи 28,031.114 талира. За окончанѣ рата съ Мексикомъ требат' ће за слѣдующу годину 23,000.000 талира, као што Предсѣдатель далѣ предлаже, и ,ште, да се оволико на 20 година узайнти на рачунъ државе одобри, представляюћи, да ће се ратъ съ Мексикомъ до Юлія 1847 окончати. Међу осталымъ напомиње, да о слѣдствама нове Уредбе, коіомъ є ћумрукъ на увозъ неки роба спуштенъ, іошть се не може судити, будући є мало времена, одъ како є ніета у живот ступила. — Почемъ су заседанія како Конгресе посланика народны тако и Сенѣта торжественно отворена, учињена су у правой предложени, да се ньой на прегледъ подносу одъ Правителства сва писма, кои се тичу войне съ Мексикомъ, да се морепловна сила союзны држава умножи, а и сувоземна подкрепи новымъ купљенѣмъ способныма войника, — онима, кои као войницы у овомъ рату служе, да се плата поболша и за награду да се іошть одреди свакоме по єданъ комадъ земљ одъ 100 — 200 рала.

ПРОСВЕТНЕ ВЕСТИ

за цркву, училиште, науку, художество и књижество.

Више Профес. С. И.

Свакогъ правогъ родолюбца а и свакогъ човечно мышленогъ члена народногъ мора яко обрадовати, кадъ види, да му сынародници путемъ човечности иду и напрѣдну высину подићи се теже. Ништа толико човека у целости нѣговой не учовечава и не уздиже, колико прави производи красны художества. Да се ова художества кодъ насъ любе и поштую, и да ће се кодъ насъ, у срећу се Србску уздано, скоро и одомаћити, довольно нам показую писанѣ нове наше Београдске цркве, а исто тако и Тополске, у коіой се чуваю свртни остатцы безсмртногъ великогъ Карађорђа. Но ено нам и новогъ наше речи а и наше слутнѣ привернога доказа. Крчмарскій или жеанційскій єснафъ у нашемъ главномъ граду дао є начинити одъ скупоценогъ вештества свой барякъ, кои ће се на седамъ конья носити, и дао га є писати, коме мислите? Ономе, кои є найсветніе уредити обећао. Никако. Давле коме? Ономе, у кога се найлыпше уздао, и ніе се съ нимъ ктео ни погађати, него га самъ понудіо са трапутъ већомъ ценомъ, него што су други завтевали. Понудіо є одъ прве речи академичномъ живописцу Г. Димитрію Авраможићу 60 талира или 120 форинтій сребра, и овай є ту понуду безъ свакогъ далѣгъ погађања и цењкања приміо. Буди честь и нина хвала честитости Мезцијйскогъ єснафа, кои намъ и благороднымъ и паметнымъ своимъ деломъ Србскій образъ предъ светомъ осветлао; само бы га имали єдно за любовь художества молити, да не напалюе на ускораванѣ нарученогъ посла, кои є таке природе, да неће само данъ и два него дуго трати и требати, и при комъ кадъ живописацъ дуже трановій трудъ не жали, не треба ни єснафъ да жали време, кое га у сравненію съ трудомъ живописца скоро ништа не кошта.

Испыти у Княжеско-Србской отдешньой Гимназіи почети су прекономадъ 21. т. м., у Лицеуму ноче 23. овогъ месеца, а у Богословскомъ заведенію почеће се сутра 25. т. м. Сви ови испыти трайе до краја овогъ месеца.

К И Њ И Ж Е В Н О.

Читаля сво Обилићіе на Лазарицу или бой на Косову, дѣло у стіховима, састављено одъ Г. Новића. Нама се види непотитно, како є Кнезъ Лазаръ познавао Србљ онако ватрено, да съ пожертвованѣмъ живота бране земаю одъ нападенія Турака, а съ друге стране старао се увести турскій єзыкъ у земљи своіой; єръ кою є годъ турску речь знао или чуо (а незнамъ одкуда бы Србинъ у оно време и чути могао) ту є свяку навео у стіховима Лазарице. Ако Г. Новићъ мысли, да є нѣгово дѣло тога ради написано у духу народномъ, пара се; и зато бы болѣ было, кадъ бы сие речи стране нашима замѣнію.

I. С. И.

С М Ѣ С И Ц Е.

Коњ, одъ убоя (одъ седла) лечити: напери добро рану са сувѣеромъ (или крпомъ) пакъ насни ситно утученомъ ђипиї путтіае (правое праве немирне, кои се у апотеки продае), за неколико дана затворит' ће се и зарастети.

Белгійанацъ Жолардъ прави кубе одъ лишева гвожђа и єдну такву на три ката свезнивъ готову и опрашу дае за 6.000 талира. Оне су сегодне, постоине, лети є у њима ладовина одъ гвожђа, а зими су топле, єрбо су гвоздена дуварови у њима шупльи, пакъ кроз оне свуда топлота изъ кубе долази, и преко снега є іошть добро у оныхъ кућама то, што у њима ни дима нема, ни прал, ни пепи

У Новошателскомъ Кантону (окружію) Швайцерске има 8992 сайціе.

Єданъ енглескій земљдржацъ у Виселяскомъ послао є єдно ютро свое люде у поље на жетву, пакъ што су прво нажељи жита, то є дао свезти, измлатити, у воденицу однети, самлети, одъ тога брашна лебъ умесити и напећи, и овай на исту њиву однети, те су тако жетеоцы истый данъ предъ вече или лебъ одъ жита, кое су то ютро они пожнѣли, као што су двоица између њи у исто време и шешире на глави имали одъ сламе тога жита, кое су тай данъ пожнѣли, оплетене.

Лекъ противъ уједа зміе: скувай лишће одъ дувана у мало воде, пакъ чорбу одъ нѣга накапкуй у рану, а са скуваным лишћемъ исту рану, пакъ, ако є отокъ букнуо, и цело отечено место, заніай.

Учредникъ Ник. Арс. Пашићъ.

У Правителственой Књигопечатньи у Београду

Излазе сваке седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена имъ е за Србію 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 31. Јануарія 1847. Число 5.

СЕРБІЯ.

Высочайшимъ Княжескимъ Указомъ одъ 23-гъ текућегъ мѣсеца В. № 127. разрѣшенъ е Попечитель Финансіе, Полковникъ и Кавалѣръ Г. Павле Стаинићъ одъ дужности ове и упућенъ у Совѣтъ, а на мѣсто њгово поставлѣнъ е досадашнїй Помоћникъ Попечителства Внутренъи Дѣла, Подполковникъ и Кавалѣръ Г Радованъ Даиновићъ привременнымъ Попечителѣмъ Финансіе. Другимъ пакъ Указомъ истогъ дана подъ В. №. 128. разрѣшенъ е одъ дужности Попечителя Правосудія и Просвѣштенія Г. Полковникъ и Кавалѣръ Паунъ Јанковићъ и у Совѣтъ упућенъ, а на мѣсто њгово поставлѣнъ е досадашнїй Директоръ Княжеске и Попечительства Иностранны Дѣла Канцеларіе, Кавалеръ Г. Алекса Јанковићъ привременнымъ Попечителѣмъ Правосудія и Просвѣштенія.

Членъ Совѣта, Полковникъ и Кавалеръ Г. Лука Лазаревићъ поставлѣнъ е у станъ покоя са пензіомъ, равномъ плати, коју е као таканъ имао; а исто тако и Членъ Суда Окружія Београдскогъ, Кавалеръ Г. Петаръ Іокићъ.

О празднику Св. Савве приложили су Г. Г. званичницы Начальничества и Суда Окружногъ у Ужицы на главный фондъ школскїй 180 гроша; — а у Крагуевцу исто тако званичницы и грађани 604 гроша.

Београдъ. У држаной 26 о. м. главной скупштини Читалишта нашегъ избрани су: за Председѣателя истога Читалишта Г. Маіоръ Миша Анастасіевићъ, за Вице-Председѣателя прав. Попечитель Финансіе Г. Раа Даиновићъ, за Чланове: Начальникъ Контроле Г. Јов. Ивановићъ, — Секретаръ Совѣта, П. А. Поповићъ, — Секр. Полиціе Г. Ѳ. Вукановићъ, — Подполковникъ, Г. Стеф. Мильковићъ, — главный Секретаръ Совѣта. Г. Јов. Стеићъ, — Воинный лекаръ, Г. Дръ К. Беллови, — Предс. Прим. Суда Г. Глиша Јовановићъ, — трг. Г. Лаз. Мильковићъ, — трг. Г. Конст. Кумануди заедно и за казначеи, — проф. Г. Мил. Миятовићъ, заедно и за библіотекара, — правоб. Г. Ђ. Давидовићъ заедно и за дѣловодителя. —

Г. Начальникъ Среза Колубарскогъ у Окр. Београд. Јаковъ Становићъ као членъ друштва усрдствовао е послати Читалишту нашему на даръ: карту Србіе, руским чиновникомъ Кутиномъ год. 1813. израђену, и 6. комада стары римски новаца.

У Пожаревцу е одъ друштва, кое се на то изъ 60 членова састављало, заведено и на данъ Св. Савве отворено Читалиште.

Милостинѣ за погореле Ивањичане: изъ Београда Савва Тодоровићъ трг. 20, Јованъ Кумануди Прав. банкеръ 56, Челебонъ Озеръ 32 (са преће явлѣны 24 свега 56). — Одъ еснафа лончарскогъ двадесетъ и четири лица скупа 343 гр. — Изъ Ужице Членъ Суда Окр. Г. Коста Чолакъ-Антићъ 40. — Изъ Крушевца Г. Г. званичницы и грађани скупа 3643. — Изъ Карантина Моморогорскогъ Г. Г. званичницы и служительи 225. — Изъ Гургусовца Г. Г. званичницы и грађани 799½ гр. —

Изъ Ужице одъ 16 о. м. ово нам пишу. Желяли кои знати станъ пострадавши жителя Ивањички, нека представи себи и живо вообрази фамилію єдну, у изобилію бывшу, на єданъ путъ пострадавшу и свега лишену, лишену крова, под' кои бы се одъ непріятне погоде времена склонила, лишену тѣлесногъ одела, съ коимъ бы нѣшто тѣло свое покрила и одъ зиме цыче и студени бранила, и напослѣдку лишену прешитанія и хлѣба, да неману дѣчицу скоро изумираюћу плачевна и тужна Майка зарани, ахъ! бѣдно е и пребѣдно станѣ, пуно жалости, печали и очаиніа! Читали смо, како у Новинама Београдскимъ тако и у правомъ числу Читалишта Београдскогъ Новина описаніе бѣдногъ стања поменути страдалника, и позвах на скору помоћъ бѣдным, ову очекуюћим; но мало насъ е, кои се е гласъ овай косиуо, мало насъ е, кои смо позиву своју и дужности своіой послѣдовали. Одлажући данась до сутра велико: лако ћемо дати, и тако време пропуштамо, а може быти сасвимъ ћемо пропустити и браћу своју у найвећой неволи борећу се оставити и судби њиной предати, и тимъ пред' цѣлимъ светомъ цриу черту преко имена, и карактера Србскогъ пренући. Почитаный читателю! перо моје ніе у стању описати пребѣдно станѣ страдалника Ивањички, и како они сада лишени свега ишћа своіг живе, нити те я могу побудити, ако то самъ непочувствуешъ; помисли само, да су неке фамиліе свега биће лишене и сада по селима леба просе, а неке су се у Ивањицы задржале и по 15. фамилій у єдну кућу сместиле, као што се и 10. таковы у зданію Школскомъ, у прибѣжишту одъ зимногъ времена, наоди, од' кой такође већима нуждне потребе и рашу просе. Истина, да ій има и таковы, кои нису до прошнѣ дошли, но опетъ су крова и склоништа лишене. Поредъ овы неволя іошъ ій и друге нападаю и муче: од' глади и студени изнеможене и премрзле у болестъ падаю, и млоге прево умиру. — Ово е станѣ бѣдне браће наше Ивањичана, и я као очевидацъ тога о истомъ, брате Србине! извѣштавамъ те и у Име Божіе позывамъ, ускори са наћреномъ покоћу, предупреди умножаваюће се неволѣ браће свое, напуни заћѣтъ свой, и пружи руку милосердія и помоћи страдаюћой браћи своіой, како ће се душа тион возрадовати о учињеномъ добромъ дѣлу.

ТУРСКА.

Одъ Црногъ мора, 31. Децембра. У Техерану и Тебрису начела е колера. Вѣсть ова потврђуе се и за целу Персію, изузимаюћи Урмію (варошъ), где на данъ іошъ по нѣколико одъ колере умиру. При свемъ томъ житељство овы предѣла опетъ е у страху, да се она на пролеће са обновлѣномъ жестиномъ не повратн. Напротивъ тога найновіе вѣсти съ Персійске границе казую, да се е у Адербеиџиану друга болестъ појавила, не иная одъ куге, и да е до Ованіка и Бакуда, — даиле съ ове стране границе — продрела. Но по свой прилици неће права куга быти. У Трапезунту су нуждни корацы противъ ове болести одъ стране санитета нећ учињени.

Цариградъ, 7. Јануара. Сандъ Паша, кои е на место Хозревъ Пашће дошо, припадлежи къ старымъ Турцыма, као и Изетъ Мехмедъ Паша, кои се изъ Родосто, где е у изгнанію быо, опетъ вратіо. Ово е онай бывшій Комендантъ у Варни, кой се

ніе хотео на уговоръ примарін подписати, и зато є као непріятель Русса, и као суровъ и фанатикъ познатъ. Узрокъ опроштая овогъ не зна се; но мисли се, да су Порти сада оваквои люди нуждни. — Сандъ-Паша, сада серіясверъ, иманній за жену покойну сестру Султанову, био є єданпутъ Серіяскером, по томъ Попечитель трговине, а на последку Членъ државногъ великогъ Совѣта. — Шекибъ Ефендія полази данасъ на пароброду преко Трієста у Бечъ за посланика. Но пре тога ће изъ Трієста преко Анконе у Римъ, да Папи одъ стране Султана честита ступленіе на коренью римске државе, и као што неки говоре, да се и о уговору за трговину између Рима и Порте споразуме. — У Цариграду се заводи осветленѣ варошки са 50.000 фенѣра. (Общт. Нов.)

Смирна. Декемвара 1846. Приликомъ скупленя данка у Шкаланова два су аустрійска поданника и притекнній имъ у помоћь драгоманъ тамошнѣгъ Аустрійскогъ Вице-Конзулата одъ оддѣленія єногъ Турски солдати злостављење. На почекъ вицеконзулъ кодъ Мудира удовлетворенѣ ніе нашао, онда є овданшній (Смирнейскій) Генерал-Конзулъ озбиљне кораке кодъ Губернатора одъ Смирне и ту напаштетъ се Капудань Паше за удовлетворенѣ упреде Аустрійскомъ имену учинію. Добио є удовлетворенѣ у толико, да є Вице-Конзулъ јавно за опроштенѣ умољенъ, Мудиръ іошть съ єднымъ Членомъ дванія лишенъ а они солдати позатворани. Поредъ тога поздрављена є бандера Аустрійска пуцањемъ 21 топа, и Вицеконзулъ примио є назиту одъ турски одслужника. (Общт. Нов.)

У Смирни налазеће бугарске Новине Любословіе явлю, као є Г. лекаръ Петаръ Беронъ, родомъ изъ Котела у Бугарской, петъ училишта за женску децу завео и обдржава о своїмъ трошку у петъ варошн, ком су именно: Котель, Елена, Шуменъ, Сливенъ и Терновъ градъ, додаваюћи, да є петый писао, да му се нан, колико іошть варошн или већи села у Бугарской и Трацін имаю потребу за таква училишта и жѣлю, да се таква училишта у њима заведу.

РУССІЯ.

С. Петертбургъ 13. Января. Овдешнѣ новине явлю о сјайной побѣди, кою су Русси у тврдињи Головину изодѣли се, 10. Дек. одъ 6000. Убиха нападнути, тришратно они нападеніе мужественно одражавши и' непріятеля натрагъ узбивши, добыли. — Изъ свіо оне руска побѣда последнѣгъ времена види се, да горски жительи нападателно поступаю. (Об. Аугс.)

АУСТРИСКО ЦАРСТВО. У Пешти є ноћу између 21 и 22-гъ наш. Января. запалио се изнутра театеръ немачій и са свима, што є у њему было, почемъ є натра изъ нутра и кроз бакреный кровъ пробила, изгорео, до оне єдне стране истога зданія, гди є горе редутъ (сал за балове и пр.) а доле кафана; 300 лица, коя су при истоме заведенію служила и свое уживленѣ имала, сада су безъ леба остала.

Правителство аустриско издало є сада скоро уредбу, како да могу по свима његовимъ неунгарскимъ землама селицы попцемъ одкупљивати свое десетке и роботе (кулуке) одъ свиња. Изъ Далмације, у коіой є у предањѣ време много и свакојако радило се о томе, да се срьбли тамошнья поуиште и вошкове, радостно явлю сада у С. И.ª Новима Пештанскимъ, да Правителство дозволява, да и срьбли подиижу свое (народне) школе, и у онима да се србскимъ языкомъ и са србски слови учи.

Изъ Ердеља пишу, да є тамошній влашкій народъ, кои найвећу часть свега ердељскогъ народа чини, иако почео у найновіе време показивати осећанѣ свои тегота, кои одъ маћара и саса (немаца) сноси, и теженѣ затимъ, да се са онима као сограђанима своимъ уједначи како у правама, кои исти већомъ верномъ и у привржію на њега скоро наклоичителю уживаю, тако и у теретима, кои су њима олакшани а на њега тимъ већа нагрнуть. Появленіе ово почело є јако бриге задавати онима, кои имаю заито бояти се, и садашня законодателна скупштина земальска безъ сумњѣ неће проћи, а да нашта не учини за олакшанѣ влашкогъ народа ердељскогъ.

ПРАЙЗСКА. У Прайзской као што уобште желе и одъ давна су се надали по обећању, ком є пређашній Краль дао, кадъ є пре 30 и нколико година на войну противу Француза позываю, тако се и садъ особито надаю, да ће Уставъ добыти, као што енглези, француза, а и немцы у некимъ државама Немачке, имаю. Да ће ономе, да се изнуни, садъ већъ време быти, у толико се више мисли, што є по толикогодишнѣмъ чеканю и неспокойство не мало у народъ, а особыто у изображенію овогъ часть, уселило се, пакъ и слѣдства тога у разныхъ видовима показивати се почела, нити шта помажу почастна и покдина попуштаня обштой слободи, коя се одъ стране Правителства чине, као н. п. оно, да свакій може књигу одъ 20 табака већу безъ цензуре Правителственне печатати, и у њой слободно, што законъ не запреће, говорити, а само што є одъ 20 табака манѣ, то да подлежи предходителной цензури. — Између осталога садъ раде о томе, да и тегобе, кое су подданици да сада сбогъ пасоша трпили, олакшаю, и да не вора свакій, како куда-пакъ ако и не напанъ земљ или на напанъ Окружія — поће, пасошъ вадити, и како гди доће, њи съ њекка власти, да га види и подпише, кое и властима одвећъ много, а изъ више призрѣнія излишна, посла прави, а и людма є сувише дангубно, трудно и досадно, пакъ зато и неповольно, дакле свакояко противно правилама доброгъ Правителства, кое гледи, да свакога подданика своїмъ задовольнымъ учини, да свакоме на руку иде и помогне у раду и тецыну његовомъ, да свакоме колико већій кругъ слободе оставлян и допушта, а не да му безъ нужде причинява неповольносети, у раду његовомъ дангубе и штете и у личной слободи притесњиваня.

У Халлѣ є последнѣгъ наш. Дек. пр. год. прешнуо после дванесечногъ болованя пытомацъ Правителства Србскогъ, Коста П. Ечменѣкъ у 23-ой живота своїгъ години, роћенъ 1823 у Бесарабіи, гди є было онда више србски породица. Покойникъ є, почемъ є гимназію и филосовическе и православне науке у лицеуму србскомъ са отличнымъ успѣхомъ изучио, у Правителственну службу, именно за Писара Суда варошн Београда, постављенъ био; а есенасъ, кадъ є Правителство одабирало младиће, да на науку у странне земљ пошљу, између осталы, кои су съ молбама обратили се, да у число тій пытомаца дођу, буде и онъ, и почемъ се молба његова изъ призрѣнія на душевна дарованія, на успѣхъ у наукама, овде изученымъ, и на владанѣ, съ коима є онъ отликовао се, уважи, отиде съ осталымъ другованма, да науке продужи, и тыме како свога за онима гинувшегъ срдца тако и обштой жельи да удовлетвори, не сматраюћи на слабость здравља свога, съ коіомъ є и овде борио се, пакъ ни на тугу срдца материногъ, кое є за њиме као єдницемъ и єдиномъ надеждомъ и подпоромъ своїомъ чезнуло. Погребъ є овогъ покойника нашегъ, као што напћетія овнсую, врезычайно торжественъ было. Къ младићима изъ Сербіе, кои се у Халлескомъ свеучилишту, осимъ покойника іошть њи 4, уче, дошли су тако на добывеный о смрти његовой гласъ и они 9 изъ Берлина, кои се при Берлинскомъ свеучилишту налазе, и колико су болѣ могли, потрудили су се, да другу своме последню братске любови услугу учине. По обредима наше православне цркве опово га є и до гроба пратио грчкій архимандритъ, кога су изъ Липске на то познали, а преко 2000 душа было є у погребной пратыи, као и сви ученици свеучилишта, преко 400 њи, између кои су срьбли крстъ, иконацъ и мапале (буктиње), а славени сандукъ носили, и за онимъ шли; а за њи у одело немачки ритера обучени са начелника и первацима спроводъ пратели. На гробу, почемъ архімандритъ последній путъ благословп упокоено тѣло, изговорио є пытомацъ србскій, Г. Д. Матићъ слово на своимъ и покойника матерномъ языку, затимъ одпое срьблн сви у гласъ тужну нечитогъ опроштая песму: „нѣчная памятъ“ и онда єданъ истогъ свеучилишта ученикъ, полякъ, изговори на польскомъ, а другій, словакъ, на словачкомъ языку стихове, за ову жалосту пригоду сачињене, съ коими и са нѣчногъ опроштая песномъ, на немачкомъ языку одъ целе свеучилишне младежи одпеваномъ, буде тѣло покойника матери земљи предано.

ЕНГЛЕЗСКА. У Парламентима, кои су 19 Января са торжественымъ словомъ одъ Краљице по обычаю отворени, почемъ є на ово одговоръ поднешенъ, предузела су совѣтовати се и радити, како да се помогне оскудицы у рана и пре снега предлажу, да се за ову годину до есени дигне како онай законъ, по коме се такса кумручка одъ увоза ране, премъ да ланс знатно умалѣна, найлакше, тако и онай, по коме се рана у Енглезску само на енглезскимъ лађама доносити сме; пакъ тако за ову годину да буде дозволѣно безъ свике таксе и на свакой лађи рану уносити. Приликомъ овомъ чине се примѣчанія, какна бы страшна несрећа садъ за Енглезску была, да ніе такса кумручка одъ увоза ране у прошлой години онако спуштена, и по благоданю те нове Уредбе толика рана изъ Америке есенасъ довежена. Поредъ овогъ предмета води се у Парламентима речь

о удаи шпанске принцезе Луйзе за сына Краля Француског и о Кракова, што є ову Аустрія своимъ земляма причислила.

Населбини своіой у Новомъ Сееланду дала є Енглезска найновіе Уставъ, по комъ као што свака Обштина сама собомъ и своимъ пословима управља, тако и свако Окружіе има свое Окружне скупштине, у коима одъ обштина изабрани и послани представници уређую обште послове, кои се истогъ Окружія тичу, а закони и Уредбе за целу землю праве се у главной скупштини земальской, коюподъ предсѣдательствомъ владѣтельскогъ намѣстника сачињаваю уредныхъ начиномъ и слободно одъ целога народа изабрани посланици. Изнеђу осталога заведена є овымъ Уставомъ у Нов. Сееланду и слобода печатнѣ, то есть да свакій оно, што зна о чему, или што мисли, слободно може печатати и на светъ дати, само да никакво преступленіе тиме не чини, кое ако учини, суди се и казни, као и кадъ бы такво другимъ начиномъ, н. п. уставшимъ говоромъ или чрезъ писмо, учинио.

ФРАНЦУЗСКА. У престолномъ слову, съ коимъ є Краль францускій Людвикъ Филипъ засѣданія Камера, то есть Совѣта Пера (старешина) и скупштине народны посланика, отворио, као знаменитость се примѣчава, што нема спомена, као што є до сада свагда было, о томе, да согласіе изнеђу францускогъ и енглезскогъ Правителства влада. Почемъ є одговоръ на престолно слово подношенъ, нередъ совѣтованя о начину, коимъ да се помогне оскудицы у рати и овлађуюћой сиротиньи, предвели су лицогъ говора у камерама: 1. женитбу Краљиногъ сына Херцога одъ Монпансіе са сестромъ Кральице шпанске, због кое є Правителство француско са енглезскимъ у несогласіе дошло, и за коюе се прво правда, да є по волји и жељи самога Двора и Правителства шпанскогъ то тако учињено, да у исто време, кадъ кральица Изабелла у бракъ ступи, и њена сестра се уда за овога принца францускогъ, не чекаюћи плодъ брака кральичиногъ, као што є Енглезска ово за условіе полагала, — а 2. што є Краковска република уништена и земляма аустрискогъ царства причишћена. Причиномъ владаюће оскудице у рати догађаю се кое где по Француской чрезвычайна преступленія: нина нападанія, отимања, и тыма подобна. У Алжиру арабе своимъ изненадньимъ нападенима єднако узнемирую француска места и покости имъ чине.

Дуже време се є мыслило, да су утврђени градови излишни, већъ да свака држава у храбрости войске и у отечествољубію грађанскомъ постои, да су грађанске груди найтврђи бедеми и утврђенія Париза сматрало се као прьый степенъ безумія. Но у войни болѣ искусни нису се те системе придржавали. Єданъ Инжинирскій Офицыръ, Полковникъ Ардонъ, у єдной књизи, коя є садъ скоро изишла, израчунао є, да є одъ 1815 године у Европи на утврђенія градова 1000 милліона фр. у зидано потрошено, и у истомъ списанію напомиње чини Француску, да она за свою сигурность іошъ довольно ніе утврђена. Утврђеный Парилъ, вели, обуставља непріятельско нападеніе и распространеніе по внутрености; али одъ стране мора є Француска слабо заштићена, кое потврђиваю и Журналъ де Деба одобрава и іошъ следующе додае. Одъ ониъ 700 милліона, што є Француска воинскогъ трошка страшньимъ силама морала платити, 137 ½ милліона су напредъ опредѣлени были за утврђенія граница противу нась. Осимъ Шпаніе, коіой є 7 ½ милліона прапало, да утврди пролазе пиринейски гора, и коя є примила новце, а єдногъ каменя ніе поницала, све су проче силе ваше потрошиле, него што су примиле. Тако є Надерландска 60 милліона получила, а до 1830 године 159 ½ милліона є у зиданю потрошила; Сардинія є добыла 10 милліона, а 23 надала; Аустрія у Италіи и Тиролской потрошила 30 милліона, а на утврђенія Моравска 30 милліона, Прайска, Баварска, Хессенъ и т: д: на Рајну и Дунаву су 162 мил., Прайска на источной граници 53 мил.; Руссія и Польска противу Шведске и Аустріе 75 мил.; Шведска є на Карлсбургъ 20 милліона уздала; а Француска є на тай конацъ 125 милліона употребила на утврђенія границе суне,— 140 мил. за утврђенія Париза, а 44 милліона су потрошена на утврђенія морскія прибрежія. (Нем. Обште Нов.)

ПОРТУГАЛІЯ. — Премда є Кральичина войска и народну чету и Мигуелце побила; зато опетъ буна іошъ ніе утишана. Обе побіене стране, почемъ су бадава кушале, да се седине, сложиле су се садъ у томъ, да се заедно одъ Правителства бране и да му досађую. Притомъ многи знатни люди, кадъ су чули, да є народна чета у Тор-Ведру страдала, заузели су се за народну страну, и єданъ одъ найбогатіи у Португаліи спаія жертвовао є свое благо народной у Опорту чети, да съ њимъ за свое напредованѣ разполаже. — У Опорту има већъ 5.000 оружаны, и до кои данъ доћи ће и Дасъ Антасъ са своіомъ войскомъ.

ШПАНСКА. За Предсѣдателя скупштине народны посланика изабранъ є 21. р. Мајар. одъ исты са 111. противу 93 гласа Кастро Орозко, човекъ противне Министерству стране. У Совѣту нам прословио є 15. р. Генералъ Нарваецъ, предводитель побуне, коіомъ є бывшій Намѣстникъ кралѣвскогъ достоинства Ешпартеро са свима његовимъ привржениціма оборенъ и изнанъ землѣ прогнанъ, те садъ у Лондону живи, и жестоко є ту напао Попечителѣ, особыто што нису приликомъ удае кральичине обштій опроштай свима политичкимъ крывцима дали, што су повинство указали и што лишивши се свако собственне дѣятелне снаге сасвимъ су предали се француском управляню. Попечители су, почемъ є изборъ Предсѣдателя Конгресса онако противу њіове волѣ изнао, поднели свое оставке на званія, и кральица є Херцога Сотомаіоръ позвала, да ново Министерство састави. Онай є Браба Мурилло, кога су прећашньи Министри за Предсѣдателя Конгресса произвести желили были, понудио, да се прими Попечительства Правосудія, а Мона, прећашньгъ Попечителя Финанасіе, да и опетъ тай буде; но Монъ ніе хтео, а Мурилло є пристао, и тако садъ се нема, како ће се новъ Кабинетъ устроити. Међутымъ кое где се појавлюю в Двору браге задаю немирне и немиръ подиждуе, чете привржениха Карлистске, то есть оне партіе, коя бы желила кральичиногъ стрыца Доић-Карлоса, или, почемъ є овай одреко се свога права, сына њеногъ на престолъ произвести

ПРОСВЕТНЕ ВЕСТИ

за цркву, училиште, науку, художество и књижество.

Више Профес. С. И.

Подкладакъ народне цркве, учећи се у Кіевской Духовной Академіи шестъ млады Срба, кое є по давнашньой нарочитой жељи и собственомъ избору Његовогъ Высокопреосвештенства, просветољубивогъ нашегъ Господина Архіепископа и Митрополита Петра Іовановића, Правителство наше у Русію послало, да тамо науке богословске у целомъ пространству изучие, оправдали су обшту жељу и очекиванѣ. По гласу приватногъ єдногъ писма, одъ поуздане руке изъ Кіева добывногъ, они су по тамошньой училишной уредби пре Божићны праздника шкали испыт, и на овоме су се одговорима своима изъ наука сви добро показали тако, да су у оцени њиногъ напредка превосходством одликовани и явно похваљени были. Исто су тако добрымъ владанѣмъ и старешина и саученика свои обште пажнавіе на себе обратили. Што се тиче владања, у томъ су се и овде одликовали; али што се напредка одна у почетку у наукама учићногъ тиче, ту се мора признати, да є заиста много већій одъ обычногъ трудъ употребљенъ быти морао, кадъ сви она препона, коюе свакій у прође нелшанномъ језику, кадъ на њему науке слушати почне, а особито одрасніи осећа, за тако кратко време надвладала и съ пута уклонила.

ИЗВѢСТІЕ Г.Г. СКУПШТИНИИ О КЊИЖНИЦЫ ЧИТАЛИШТА.

Почитаема Скупштино! Премъ да є Г. П. А. Поповићъ дѣловодитель Управителства Читалишта овогъ у извѣстію своимъ и о стању књижнице заведенія истогъ што є скоро найглавніе казао и навео, но я за особиту дужность ново држимъ, о истомъ предмету обширніе проговорити, и то найпре, о важности књижнице неколико речи рећи, да онда у смотрењу стања реда и поредка њеногъ извѣстіе дати; о чему молимъ, да бысте почитаема Скупштина саслушати доброту имала.

Истина да є човекъ човекомъ само чрезъ разумну душу и слободну волю, коюму је Свемогуће Суштество, за одличіе његово дало. Но као што тѣло човеческо неможе на єданпутъ за свагда свое потребе задовољити и непрестанно рану и неговань потребую, да свое тѣлесне силе и жиљ пита, хрѣни и развіи, тако исто и разумъ, коій човека надъ свима осталима Божіима створеніма уздиша, необходимо потребую подкрепљиванѣ и напаванѣ. Ово последнѣ тымъ нуждніимъ и важніимъ постае и чешће употребленъ изискуе, што се тѣлесна природа човека може за магновеніе или кратко време задовољити и засытити може, а ума довека никако, и што

прво свойствено и осталимъ Божіимъ створенима, а последнѣ само човеку. Найвећа пакъ важность уме и душевне ране у томъ се састои, што се ова за никако на свету богатство купити неможе и што к у невамерне дубине край свой спустила.

Разумъ човеческій борећи се съ великимъ тегобама у прибављаню уме и душевне ране, тражіо є себи у овомъ покоѣ и олакшанѣ, и нашавши напре знаке, коими ће рећи говора а плодове разума означавати, за онимъ нашта ће іи сходно и удесно ставляти и на последку величествено пронађенѣ печатиѣ, тако є се здраво помогао и успѣо, да новоћу ови одкривена кодъ куће седећи и найудаљеніе народе, нашу вештину и знанѣ познати и себи га присвоити може; као и то, плодове ума свогъ и найпозніємъ потомству оставити. Овай є корак разумногъ створеня Божіегъ човечество на правый и преузвишеный степенъ нѣговъ подигло, и само овомъ човечество за свой высокій степенъ данашнѣгъ просвештеня благодарити има.

Срећньи и на већемъ степену просвештеня стоећи народи, почели су іошть пре пронађени печатиѣ све панетодостойне ствари и ума дѣла човечества скупляти и као сваку светиню хранити іи; но ово є прво ограничено было и донде остати морало, докъ се художество печатиѣ одкрило и по свету разпростро ніе. Али са овимъ собранѣ умны и панетодостойны дѣла сасвимъ є другій видъ добило, и данасъ є до тогъ степена дошло, да сви народи и државе, а и поједны градова и люди између себе саревнују, кои ће већу збирку умны дѣла и знаня човечества имати; єръ и самъ вѣчный животъ народа и држава т. є. Исторія на овомъ найтврђій и найпостоянній основъ суштествованя свогъ налази. О истины пакъ и о потирђеню овогъ навеки само ту мисао: Одъ каке су превелике важности за насъ и нашу исторію они остадци, кои су се одъ времена цара Душана сачували! —

Ово збиранѣ, чуванѣ и упажаванѣ умны плодова човечества постало є найвише одъ туда, што су сви народи и државе, а и поједна граћанска друштва и приватни люди увидили, да се само овимъ путомъ ума дѣла и вештина сны, и наймудрій люди присвоити може, т. є. средствомъ ови да свой умъ и знанѣ крѣпити и усавршенствовати могу. — У смотрено пакъ исторіе добива се, што се само они народи и оне државе просвештенымъ назвати могу, кое умне производе и вештину сны народа уважавати, одъ нѣ се користити и као сваку светиню чувати знаду.

На основу предньаведены и подобны побуђенія, а по примѣру други граћански друштва, заведено є при 1836. год. и нашемъ овомъ граду Читалиште са књижницомъ, кое є нарана ствар само ревношћу и одушевленіемъ Граћанства и Чиновничества овдашнѣгъ постало. Єръ ни овде, гди обстоятелства млого више дозволяваю чинити, ніе лако овако заведенія подићи, а камоли онде, гди є пр. кратког времена духъ тиранства и тамность разума човеческогъ у найвећимъ степену владала. — Али шта ревность и добра воли, штали слога и одушевлѣнѣ за обштимъ благомъ учинила ніе, и шта учинити неће! —

У самомъ почетку и клицы овогъ заведенія ніе се ни мислило, да ће се и књижница одма установита моћи; єръ велики трошкови при првомъ почетку овогъ заведенія нето су предсказивали. Но почемъ су любители и упажатели народногъ просвештеня прилозе у књигама састоће се, Читалишту штедро давати почели, Управительство є Читалишта за добарь поредакъ књига єдань орманъ са два одѣленія и два Каталога начинити дало; одъ кои да се у єдномъ Србске и други Славенски єзика, а у другомъ остали Европейски изображены єзика књиге стављаю и упису. У исто време заключено є, да се ови Каталози у Читалишту явно дране, како бы сваки одъ Г. Г. Членова изъ њи видити могао, кои се и каква се дѣла у Књижницы Читалишта налазе; као и то, да бы се сваки приложникъ о прилогу своме уверіо, да се исти у књижницы налази.

У смотрено уживаня Књижнице и употребленію књига, заключено є изъ почетка, докъ є књига іошть врло мало было, да се исте као и новине изъ Читалишта куће носити недаю. Но почемъ се є књига прилично намножило, и млоги одъ Господе Членова Читалишта захтевали, да књиге и куће своіой на прочитанѣ носити могу, заключило є речено Управительство, као што и штатути Читалишта за ову годину напечатани гласе, да се књиге изъ Књижнице заведенія овогъ и куће носити могу; али да ни єдань књигу на овай конацъ узевши членъ, исту дуже одъ 8. дана држати несме, єръ у противномъ случаю, такове више добити неможе. Но овоме пакъ за боль поредакъ књижнице и сигурность надати на прочитанѣ књига, начињена є „књига Реверса“ у кою се сваки књигу узевши членъ съ тимъ изложенѣмъ собственоручно уписује: Какву књигу, коју часть и когъ дана и месеца изъ књижнице узима. —

За лакше нахођенѣ ове или оне књиге у Књижницы, уведене су у за њи опредѣлене каталозе по презименима списателя и сачинителя, и то по Азбучномъ реду. И зато є за сваког члена, кои какву књигу на прочитанѣ узети жели, знати нуждно: Како се сочинитель исте презименомъ зове. Књиге пакъ безъ имена и презимена сачинителя извишавше, уведене су по наделову исты, по чему и овай при напоменутомъ случаю знати вали. Осимъ презимена и имена сачинителя каквогъ дѣла изложено є при уведеню истогъ у Каталогъ и то: Кое є године дѣло на светъ изашло, изъ колико се части састои и подъ коіомъ се нумеромъ у књижницы налази. —

У призрењу пакъ томъ, кадъ бы се догодило да више егземплара одъ єдногъ дѣла Читалиште добіе, управительство є Читалишта за добро нашло, по єданъ егземпларъ Фналныимъ Читалиштама послати, а остале на користъ Читалишта овогъ пошто є могуће продати. —

Докле Новине Читалишта овогъ излазити почеле ни су, ніе се могло Господи приложницима Књижнице средствомъ нашы листова благодарити на њиномъ дару; зато ће ће, како досадашњимъ, тако и одсадашњимъ приложницима, на на найманьи даръ Књижницы овой учинили, явно средствомъ речены Новина благодарити.

Напоследку Књижница Читалишта, кои се изъ сами скоро штедри дарова како ово-тако и ово-стране браће наше састои, брои 329. разны и врло полезны дѣла, а 615 номада књига, осимъ новина и повремены листова, кое Читалиште о трошку своме држи. Одъ ови се на Србскомъ, Рускомъ и другимъ Сл. єзицима 193, а на немачкомъ и другимъ изображеныимъ Европейскимъ єзицима 135 дѣла налази. Лепа заиста збирка за ово кратко време, и ако се само за мало година оваквимъ количествомъ умножавала и штедримъ прилозима обдариваля буде, нашта се сви любители народногъ просвештеня сердачно умоляваю и позиваю, слободно се надати можемо, да ће књижница Читалишта Београдскогъ єдна одъ найзнатніи међу югославенскимъ постати, и за наше премладо отечество оно быти, што бы Александриска Библіотека за цео светъ была, да є нечовечни варвари спалили ни су. — Књижничаръ Читалиш.

ДР. М. СПАСИЋЪ.

КЊИЖЕВНО.

Познато є, да є Г-а Димитрія Исаиловића кругъ дѣлательности єдиственo израђивати књиге на материнъмъ єзыку, конна нарочито наша учишта оскудѣваю. Попечительство Просвѣщенія препоручило му є прѣже свега написати четвороезычный Речникъ, одъ кога прва (француско-србска) часть већъ є напечатана, втора (немачко-србска) излази се подъ печатьюмъ, а трећу, латинско-србску часть, сада израђуе. Ко зна, съ какимъ є трудомъ, теретомъ и препонама скопчано израђиванѣ речника, и какво стрпљеніе и постоянство захтева се при овомъ непріятномъ и досадномъ послу: тай ће се дивити, како є Г. Исаиловићъ и прву и другу часть за кратко време израдіо; на кадъ се при томъ узме, съ каковомъ су вештиномъ и знанѣмъ посрбљене и истолковане речи странне, то преимућство заслужуюће, да нѣговъ србско-немачкій Речникъ све, до сада изишавше, далеко надмашуе: онда се може казати, да є добытъ одъ труда заслуженогъ старца, коме Србія по струцы просвете много благодарити има, зависта неисплатимъ, и мы искрено можемо честномъ овомъ старцу желити здравлѣ и дугій животъ, да на ползу учење се младежи не само препоручено му дѣло срећно довриши, него да и другима полезнымъ књигама родъ Србскій обрадуе. І. С. П.

☞ Кои бы желио нита обявити посредствомъ Новина Читалишта Београдскогъ, кое су у 980 егземплара за сада по сакой Србіи разпростране, нека се на Учредника исты Новина обрати. Одъ напечатане са ситни слови линіе таквогъ обявленія наплаћуе се по 30 пара чаршиски, а при поновителномъ печатаню истогъ обявленія по 20 пара чаршиски. —

Учредникъ Пав. Арс. Поповићъ.

У Правителственой Књигопечатьи у Београду.

Излази сваке седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена имъ е за Сербію 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 7. Февруарія 1847. Число 6.

СЕРБІЯ.

Прекюче, 4-гъ т. м. приспѣли су изъ Цариграда ордени царски за младе Княженићe наше, Светозара и Петра.

Досадашній Експедиторъ Княжескій и Попеч. Иностр. Дѣла Канцелларіе, Кавалеръ Димитріе Анчуловићъ, постао е Регистраторомъ, — Канцеллиста, Ђорђе Нинићъ, Експедиторомъ, — Практикантъ, Димитріе А. Іовановићъ, Канцеллистомъ, — безплатный, Петаръ М. Гарашанинъ, платежнымъ Практикантомъ исте Канцелларіе, Практикантъ Совѣта, Александеръ Л. Лазаревићъ Канцеллистомъ истога, — а Дръ Андрія П. Ивановићъ изъ Ягодинскогъ премештенъ е за Физикуса Окружія Крайинскогъ.

Коста Матићъ, до сада привременный, постао е дѣйствителнымъ военнымъ Комисаромъ, — доасдашній казначей и рачуноводитель Штаба, штаб. капетанъ Живићe Зисићъ, прямъ Адютантомъ при Гл. в. Штабу, — а доакошній поднаредникъ и писаръ, Коста Момировићъ, Казначеемъ и рачуноводителѣмъ Гл. В. Штаба съ чиномъ Подпоручника, — досадашній Писаръ Окружія Подринскогъ, Ђорђе Николићъ, Рачуноводителѣмъ построенія при Попечительству Внутренны Дѣла.

Београдъ, 30. Января. — Оно, што е у числу 3. сербски Пештански Новина о Србіи печатано, ніе опредѣлено было за Новине. Я самъ едномъ пріятелю, за кога самъ чуо, да теченіе наши дѣла осуђује, писао едно писмо, у коемъ самъ се трудио противну нѣговы осуђивания оправдателный одговоръ дати му, пустивши се томъ приликомъ у нека обшта размышлявания о качествама Сербски Правленія прѣашньи времена. Како е мое писмо до руку Новинара дошло, и како су оне мое мысли изъ нѣга извађене и у Новине стављене, ніе ми познато; но, што ми е найжалія, то е, да е изображеніе мое о догађаима године 1813 онако изменуто и сасвимъ у другомъ смыслу стављено. Я нисамъ нигди у писму моме казао, да е блаженопочившій Кара-Ђорђе турцыма уступао, него самъ, опоминюћи у обшите погрешке сербски правленія, навео, да е и то слѣдствомъ невештане државногъ правленія была погрешка, што е после онолиня славны побѣда Правленіе Србско године 1813, кадъ е Србія іошть надра была држати се, землю оставляло и турцыма уступило.

На неколико дана, пошто е число 3. Новина Пештански сербски у Београдъ дошло, дознао самъ, да е единъ Господинъ наумио посредствомъ Новина поискати нека изясненія одъ сачинителя у речи стоећегъ члена. За предупредити непріятне о тому препирке по Новинама, явимъ се истоме Господину на четири дана пре, него што су Новине Читалишта число 4. узеле, и казавши му, да самъ я сачинитель оногъ члена, обяснимъ му, како е безъ моегъ знања и самоволеня оно неколико врсти у Новине стављено и како е оно изображеніе о Кара-Ђорђу и Правителству нѣговомъ другчіе у моме писму, и повудимъ га, да му дамъ одма сва обясненія, коя жели имати, безъ да ме о томе средствомъ Новина пыта. — Овай Господинъ, премъ да е моимъ изясненіемъ увѣрио се, да я у време владања блаженопочившегъ Кара-Ђорђа нисамъ было на сиси, него да самъ было одрастанъ тако, да самъ у години 1813. као уписный войникъ отечество служио, и премъ да ніе више потребе имао, средствомъ Новина о ствары овой пытати ме, дао е печатати свой членъ о томе у Новинама Читалишта Београдскогъ, числу 4. Зашто е онъ тако поступио и онаквымъ изображеніма послужио се, я не знамъ; но после оваквогъ устменногъ одъ мое стране нѣму датогъ обясненія я сада судимъ за излишно, на она у Новине стављена пытаня одговарати. Само самъ желио и за дужность држао, дати почитаемомъ публикуму обясненіе и поправленіе онога погрешногъ изображенія о блаженопочившемъ Кара-Ђорђу у числу 3. поменуты Пештански Новина.

Сербинъ у Београду.

Београдъ. Высокосл. Правителство наше примивши просбена предложенія Г. Г. Ђорђа Протића и Цветка Раіовића, одкупило е како прву кућу у Абациской чаршіи заедно са лежећимъ одъ ове преко пута праздивымъ пространымъ плацомъ, тако и другога кућу на Калемейдану, давши свакоме по 4000 □ цес. у име одкупа за ніста добра. У Протићевой бывшой кући смештенъ е већъ новоустановљеный Врховный Судъ.

За умноженѣ народногъ Музеума одкупила е касса Правителственна одъ Г. Професора Янка Шафарика нѣгову сбирку стары новаца и іошть неки древностій за 350 талира.

(Размишлявания о напредку.) Сербскій Народъ Светога Саву као првогъ своегъ просветителя слави, и нарочито на овай данъ радо подарке на олтаръ народногъ просвештенія приноси. Но да видимо, да ли смо мы све учинили, кадъ гдекои дукатъ, талиръ, или грошъ на Фондъ Школскій подаримо? и ели то единый начинъ, коимъ ће сербскій народъ пожелану цѣлъ свога изображенія получити, да бы у число прочи славны европейски народа ступати могъ? Кадъ ствары са точке школски науке посмотримо, онда се заиста дичити можемо, што смо за прошли тридесетъ година толикій коракъ учинили, коликій е можда редко кои народъ у тако кратковъ времену, а у почетку свога образованя, учинио; еръ пре тридесетъ година, изузимаюћи гдекога страница и редкогъ свештеника, кождa у целой Србіи ніе петдесетъ лица было, коя су читати, писати и рачунати знала; а погледай насъ садъ! тешко ће се превартити, ако кажемъ, да у Србіи данасъ до 10. хиляда людій и деце имаде, што писати, читати и рачунати знаду; имамо лепо изображены Свештенике и Богослова, имамо врсны правдослова, имамо честиты стіхотворца, пакъ ћемо данасъ сутра и добры вицинара и рудокопача — све наши рођени сынова — имати. Моя намера ніе овде о школскимъ наукама много беседити, будући су плоде

школски заведенія ове Новине у числу III, IV. обширніи описале: а само овде немогредно о школама говорећи напоменућемъ, да ћемо мы, ако и за наступаюће тридесетъ година у соразмѣрной ревности нашой непопустимо, до пол Миліона Домородаца, дакле полакъ сажителства србскога, наукомъ изображены имати, кое заиста редко е кои народъ за шестдесетъ година, а у почетку свога напредовања, пређе нас произвео. И све ово коме имамо благодарити? заиста никомъ другомъ, но единствено крепкой слоги домородаца, кои на олтаръ народне просвете радо подарке приносе, и родољубивимъ сонародницима, кои се данъ ноћъ труде, единородной браћи своіой у изображенію руку помоћи пружити. Ето шта е крепка воля, шта е братска любовъ у той единой струцы народногъ изображенія за кратко време учинила! Но немојте браћо, да се погордимо, гледаюћи само, како наука у нашемъ отечеству бржимъ кораком напредује, и да мислимо, све смо садъ учинили, што е по изображенію и срећи нуждно, кадъ смо слогомъ нашимъ толике школе у земљи подигли: не состои се народна просвета у самомъ читаню, писаню и рачуняню у стіхотворенію, живинарству и списаню књига, сама школска наука безъ другога изображенія ништа друго ніе, но лепа капа на голомъ, босомъ и болестномъ човеку; много іошт и премногого нама недостае, док ћемо ово рећи: е хвала Богу! садъ смо кораквъ къ обштемъ народа просвѣштенію учинили. Бацимо само погледъ на цркве наше, на села, на куће, обштій народный начинъ живленя, на земљедѣліе наше, на сватоводство, на рукодѣліе, на трговину, пакъ ћемо тако видити, да се мы іошт у првобытномъ стању налазимо, и да смо у презренію оны струка грађанскога изображенія иокда после свію Европейски народа далеко натрагъ заостали. Нека не мисли когодъ, да е овде моя намера због горе наведены недостатака србскій народъ предъ светомъ изобличавати; не браћо, то ніе, него я изъ срца срдца желимъ, да србскій народъ свое недостатке позна, пакъ онда сложнимъ силама оно достојно потруди се, што му къ нѣговомъ свеобштемъ изображенію недостае. Та ніе ли гріота оно хвалити, што е недотепано, и ніе ли срамота, заслепленомъ хвалом народъ у заблужденію успављивати? може ли се правимъ пріятелемъ свога рода и отечества онай назвати, кои изъ собственогъ користољубія народне недостатке хвали, само да не бы нашъ родъ свест истине познао, и правый кораквъ къ своіой общой просвети учинио? Мой ће дакле задатакъ быти, да према народу искренъ будемъ, да нѣгове недостатке верно опишемъ, и потрудимъ се нека средства накратко сообштити, комма се народни недостатцы по овима гореспомнутимъ струкама поправити, и обште изображенје народа утемељити може.

Београдъ. 1. Фебр. Цена разне по разныхъ главнихъ местима Србіе у прошломъ месецу е овако стояла: брашно и пшеничко у Београду по 110, у Смедереву, Пожаревцу, Крагуевцу, Ћуприи, Брусницы и Ваљеву по 72 — 80 гр. у Неготину, Крушевцу, Ягодини, Чачку и Ужицы по 60 — 66 гр. у Алексинцу по 50 гр. а у Гургусовцу и у Зајечару по 45 гроша сто ока; — пшеница у Београду 98 — 100, у Шапцу 70 — 82, у Крагуевцу 70 — 78, у Смедереву 60 — 70, у Пожаревцу, Ћуприи, Чачку, Брусницы, Ужицы и Лозницы 60 — 65, у Алексинцу 50, у Гургусовцу и Зајечару по 40 — 43 гр. сто ока; — кукурузъ: у Београду по 55 — 70, у Шапцу 50 — 60, у Крагуевцу 50 — 52, у Смедереву 53 — 56, у Ћуприи, Ужицы, Ваљеву, Лозницы 50, у Пожаревцу 45 — 46, у Крушевцу, Ягодини, Неготини 40 — 46, у Брусницы 40, у Чачку 35 — 37, у Алексинцу 33 — 40, у Зајечару 30, у Гургусовцу 25 — 26 гроша сто ока; — ечамъ: у Београду по 50 — 52, у Смедереву 44 — 46, у Ваљеву 40 — 45, у Шапцу и Ужицы 40, у Пожаревцу и Неготини 36 — 40, у Крагуевцу 38, у Ћуприи 31 — 38, у Брусницы 37 — 38, у Чачку 33 — 37, у Ягодини 33, у Алексинцу 25 — 25, у Зајечару 20, у Гургусовцу 18 гроша сто ока. — Дакле свака раја дипуть е скупља у Београду, него у Алексинцу, а скоро трипуть, него у Зајечару и у Гургусовцу; пакъ одъ правике тако исто нора стояти ствари и са другима производима земальскима, као што и цена по другима местима у земљи, гледећи на дальину, одвећ е нала према Београдской То намъ показуе очевидну и према нужди добры путова; срећа да су путови валяни, лако бы свашта онде, где га доста има и где е евтино, купити се могло, пакъ у Београдъ и у друга места, где е скупљ, донети се; те бы тыме и они, кои капак производъ на продају нозе, добро такакъ продавали, а и они, кои истый потребую, свагда бы га довольно на месту имали и добро куповати могли, као што бы се и трговцы куповањемъ на едномъ и продаванћемъ на другомъ месту много више занимали, дакле и полозовали. Сама пакъ цена, као што бы онде, где е садъ несоразмерно велика, да су путови добри и да се доста довози, у нечему нами, тако бы и тако, где се што производи и где е садъ одвећ евтино, онда, кадъ бы се више куповало и носило одъ туда, нешто веће быти морала, пакъ на тай начинъ, као што бы она на полозу и производителя и трошителя болћ израженовала се према садашньой између једногъ и другогъ места, тако бы особито люде, кадъ знаду, да производе свое лако и съ полозомъ продати могу, убубњивала и ободравала, те бы много радили и производили: и то е найпраће и найвеће средство, коимъ се радность земљедѣлска подиже; где напротивъ ако се люди другимъ средствама и побуде за време, више радити и производити, кадъ производе свое или никако или текъ са одвећъ малимъ или никаквимъ полозомъ могу продавати, губе волю на радню, те се она тако више убіи, него што се подиже. Дакле пре свега и за саму новчану своју корысть треба да добре путове правимо, пакъ онда нећемо нимъ злочести путови више поести одъ вредности наши производа, него што за ове саме производителе добываю, као што то садъ быва: и ово е едно, што намъ се сравњиванћемъ цена наши производа по разныхъ местима отечества указуе. А друго, ако ћемо да разсудимо, шта намъ и дотле чинити и како полозовати се нами при постојећемъ стању ствари, докле немамо свуда онаквы добри путова, какве потребујемо и желимо, упубує насъ и овде нужда на оно, што е у 2-мъ числу оны повина касателно продаје наши производа напоменућемо. У Алексиначкомъ, Зајечарскомъ, Гургусовачкомъ и Крајинскомъ Окружію рана е, као што видимо, у полу евтинія, него у Београду и по другимъ главнимъ местима; а тако ће безъ сумнѣ и у напредакъ свагда быти, особито што одъ целогъ отечества по тымъ краевима люди понайвеће сею и раде, а и обштински усева понайвише у њима има, као што званична извѣстія, кои садъ у Чича-Срећковомъ листу излазе, показую. Кадъ бы дакле по оныхъ Окружіима свиньи купили се, где ій доста има, пакъ се у те предѣле терали, и у оборима дужомъ Тимока а и други речица и потока гонили се, тако напоени у салашима на Дунаву клали се, пакъ маст се одъ њи топила, месо сушило и т. д. и ово све на лађе се товарило и на море Дунавомъ возило: не бы ли то далеко боля радня была, него жине свиньи, или и маст одъ њи, у Цесарію продавати; и не бы ли томъ радньомъ како трговина наша много болћ полозовати се и подизати илога, тако и радность земљедѣлска, нарочито у оныхъ краевима отечества? Кадъ е садъ при толикой оскудици и скупоћи раже кукурузъ у оныхъ продѣлима по 25 — 30 и 20 гр., ечамъ по 25 — 20 и по 16 гр. а пшеница по 50 и по 45 гроша сто ока: по што ће быта на есень, ако година болћ роди и ако ни изнова раже у страшне земљ, нѣшто у Цесарію, не буде, као што е ове године было и као што у таковомъ случаю неће быти, а люди су, колико е познато, више посеяли, него што су лане усева имали? Пакъ кадъ одаиде претерани вишни свиньи могу се у Панчеву, у Сегедину и т. д. кукурузомъ, кои е тако свагда много скупльій него у реченымъ Тимочкимъ предѣлима Србіе, гонити и напоени съ полозомъ продавати се, ніе ли извѣстно, да бы ту полозу далеко већу имати морао свакій, кои бы свиньи много евтиніомъ раномъ гоно и много евтиніомъ солю солио у поменутымъ предѣлима отечества нашегъ, пакъ ій тако напосле продавао?

Прошле седнице было е у Београду: брашно пшенично бело (Мундшељ) и за земичке 1 цента (44 оке) по 120 гр. (30 цванц.) — обычно за лебацъ по 112 ½ гр. сто ока; — кукурузно по 30 гр. — пшеница по 100 гр. — кукурузъ 65 гр. — ечамъ 60 гр, — овасъ 50 гр. сто ока; — земичке по 5 гр. — лебъ белый по 2 ½ гр. — лебъ свакдашніи по 1 гр. и ¼ паре 1 ока; — вино црно — Карловачко по 70, Крајинско 60, Смедеревско 55 гроша 1 акова, — волови по 360 гр. 1 паръ; — овце по 30 гр. 1 паръ; — коже воловске по 200 гр. крављ 120 гр. коњске 50 гр. козіе 20 гр. јагњеће и јариће 14 гр. свињске 12 гр. 1 паръ; — лој говеђій топљенъ по 400, нетопљенъ 300 гр. сто ока; — маст свињска по 400 гр. сто ока; — вуна овчія прана по 275 гр. 1 цента, неприна по 500 гр. сто ока — козіа по 250 гр. сто ока; — восакъ жутый по 2300 гр., медъ вештачки по 275, пчелињ 365 гр. сто ока; — ражіа лоша по 120, слаба по 40 гр. 1 акова; — дрва колска по 45, Шабачка по 28 гр. 1 хвать,—

Уписанић Г. Г. Членова и приложника Читалишта нашегъ за ову годину ревностно напредуе. Између осталы изволели су

дати: Његово Високопреосв. Г. Митрополитъ 70 цв., Његово Превосходителство Г. Војвода Вучићъ 84 цв., Високор. Г. Рая Давидовићъ прив. Попечитель Финансіе 84 цв., Високор. Г. Вице-Предсѣдатель Совѣта, Стефанъ Стефановићъ 28 цв., Високор. Г. Членъ Совѣта Ефремъ Непадовићъ 28 цв., Поштенор. Г. Г. Димитріе Давићъ, Лазаръ Мильковићъ, Коста Кумануди трговцы, свакій по 24 цв., а по овы ревнителя примѣру исто тако и многи други према стању и могућству своме.

Начальникъ Среза Таковскога у Окр. Ваљевскомъ, Благородный Г. Поручикъ, Павле Гудовићъ, усрдствовао е послати на даръ Читалишту нашемъ 1 паръ особыто лепо оплетены и изкићены чарапа, на чему како њему тако и оной сербенки, кои е тай даръ израдила и кое ние желили бы знати, да бы ю при гледању и показиванію рада њиогъ именовати могли, усрдно благодаримо.

Професоръ Лицеума, Г. Исидоръ Стошовићъ, получио е Султанскій Нишанъ петихари.

Његова Свѣтлость, нашъ Милостивѣйшій Князъ и Господаръ, благоволіо е за помоћь погорелымъ Иванычанима 100 ## цес. подарити.

Милостиње за погореле Иванычане: изъ Београда 1. одъ више лица Еснафа болтацкогъ, магазинскогъ, терзискогъ ћурчискогъ, ковачкогъ, опанчарскогъ, сапунџискогъ и баштованскогъ скупа 841 гр. — 2. одъ 6 лица Г. Вукаловићемъ скупљено 106 гр. — 3. одъ 36 лица истымъ скупљено 115. гр. 4. скупљено Г. І. Цвиићемъ: Г. Г. Членови Врх. Суда Бошко Таддићъ 56, Рая Дабићъ 56, Стеф. Магазиновићъ 36, Ефрем. Стаповићъ 28 и Столопач. Ст. Иванковићъ 24, скупа 200 гроша. 5. Павле Іовановићъ, Мајсторъ чизмарскій, 24 гр.

После дана и торжества Св. Савве наполнила су она лица на фондъ нѣстны (Београдски) школа слѣдующе прилоге подарили: Никола Іосифовићъ трг. 12 гр. — Нана Мисирлія трг. 16. — Коста Капра бакалинъ 12 гр. — Димитріе Богдановићъ 12. гр. —

У означенію, коимъ е породъ Новина Читалишта числа 3. обзнањено, шта е кои одъ Г. Г. приложника при торжеству Св. Савве на фондъ овденшни основны школа приложити усрдствовао, догодила се та погрешка, да е прилогъ Г. Косте Д. Пешића са 22 гр. стављенъ, а онъ е 20 гр. дао, кои погрешка о-нымъ се тако поправила.

Г. Стефанъ Іовановићъ Предсѣдатель овоокружногъ Суда, покупивши 120 гроша за погорелце Иванычане, данасъ е те новце, кудъ треба, предао.

На главный фондъ школскій приложили су о Св. Сави ГГ. иванычинцы и граћани у Ягодини 669. гроша 20. пара.

ТУРСКА.

Порта е, као што изъ Цариграда Новине пишу, протестирала противу тога, што е Бей Тунискій, кои е по праву њимъ назаллъ, у Паризу на посѣти бивши, са опаквымъ отликованіемъ и почествованіемъ примљенъ, кое ина видъ признавања независности његове; и сбогъ тога се отворила преписка између Попечителства Иностранны Дѣла и француского Посланичества.

ВЛАШКА И МОЛДАВСКА. По извѣстію одны француски Новина у Влашкой е забранѣно таможньимъ владаоцима ићи у Француску, те се учи, и на питанѣ француского Конзула, одъ куда е та забрана, ели поводомъ русскогъ захтеванія, одговорио е истоме Кнезъ, да е то заключеніе Скупштине. — У Јашу, главномъ граду Молдавске, појавила су се о божићнымъ праздницима нашимъ одъ стране народа безчинства изступленія према таможнымъ еприма, — гомилама нападани на њи и на куће њине, личны злоставленія, отимани и плячкани, и ова безчинства су три дана трала, нити имъ се одъ стране власти на путъ стало, докле нису напосле странни Конзули противу тога устали, те е тако редъ и миръ поправљенъ.

РУССІЯ.

Одъ дужегъ всѣх времена разне Новине говоркаю, да Русія намерава Польско Краљевство са Руссиским царством тако спојити, да ово, као Краљевство, суштествовати престане, и на Губерніе великогъ царства раздели се; но Бечке Новине подъ числомъ 33. сообштаваю званично писмо, што е Несселроде Руском Посланику у Паризу, Г. Кисселѣву по томъ предмету изъ Петербурга 21: т. м. по новомъ календару писао, и кое овако гласи: Господине! Я сам овогъ часа примио депешу нашу одъ 19. Децембра, коіомъ ме извѣшћавате, да Васъ е Г. Гизо о увишћеномъ спознаню Польскогъ Краљевства са Руссійскимъ Царством упитао. Я вамъ ускораваме данасъ іошть одговорити, и Васъ по нарочитомъ Царскомъ налогу опуномоћити, да разношеный тай гласъ безъ сваког уступчавања нечистимъ прогласите. Лажномъ томъ гатаню, што бегунцы польски, кои врло радо найлепша царска намерења изопачити труде се, навластито разпростиру, могло е повода дати, што се бишъ садъ о средствама размышлява, како бы се ћумручка линія, кои Руссію одъ Польске дели, за унапредакъ укинула; ово су доста пута сами жители Польске Краљевине молбено захтевали; будући бы онда њиови земаљски производи, кои су ћумручкомъ линіомъ ограничени были, много већій просторъ извоза и продаје имали, него што су Полицы до садъ уживати могли. Имайте дакле доброту, ово изложеніе Г. Попечителю Иностранны Дѣла сообштити, и у кругу опаковы лица, кои на ово мићніе дѣйствовати могу, ваша наређенія по оном управлять.

ГРЧКА. Найновіе вѣсти изъ Атине пишу, да су Генерали, Теодоръ Гривасъ, главный надзиратель войске, и Грижотасъ, началникъ острова Еніи (Негропонта), оставке дали. У Корфу (Престолной Варошии Іонической Републике) буна се породила подъ предводителѣмъ Спиром Миліосъ. Камере се занимаю пословима, кои се само Внутрености Краљества тичу. Принцъ Луитполдъ пошао е изъ Атине у Неапель, где ће се са своіомъ супругомъ састати.

АУСТРИСКО ЦАРСТВО. Приватна извѣстія пишу, да се Власи у Банату уніяте, а имено у рударском месту Васиови код Оравице да су поуніятили се. Православный Епіскопъ Вершачкій на добивено о томе извѣстіе похитио е онако и успѣо, одпадше повратити прави православной; но кадъ истый натрагъ отиде, они опетъ пређу на унію. — Скупоћа е ране тамо велика; кукурузъ е в. п. по 2 талира 50 ока.

ПРАЙЗСКА. Подъ 3. Фебр издао е Краљ прайзскій Указъ, коимъ Краљевина своіой некій видъ устава дае. По овоме неће се у будуће моћи ни новъ каванъ данасъ налагати, ни постоећій повишавати, нити дугъ каванъ на рачунъ земаљске касе направити се, докле главна скупштина то не одобри, кою ће Краљ по потреби сазивати. Ову ће сачињавати посланицы благородства, варошки и селски обштина, и великаши земаљски: пуномћтни Принцеви, Князеви, Грофови и опаки земљедржцы (спахіе), кои на скупштинама поедины предћла одсудный гласъ имаю. Осимъ предложены предмета, кои рѣшенію опакве главне скупштине подлеће, могу се одъ ње имењемъ народа тегобе и просбе Правителіству представляти за дѣла земаљска. Кадъ треба о данку совѣтовати се, то ће у смешаномъ засѣданію оба реда чинити се, иначе пакъ о свима другима предметима великаши за себе дране за ћданія, совѣтую се и рѣшаваю већинством гласова, а благородства и обштинеки посланицы исто тако за себе. — Главна скупштина она сазивать ће се свакій путъ, кадъ се потреба укаже, а найдаље сваке четврте године. Осимъ тога постоит ће свагда скупштине одборъ за надзираранѣ надъ изплаћиванѣмъ дугова земаљски, и тай ће найманѣ по сданнутъ у години сазивати се, а иначе, кадъ е годъ нуждно.

До сада е постоло тай обычай, да су полицайни Комиссари (Членови Полиције) могли кога, кои бы ним се подозрителанъ учинио, затворити и 24 сата у затвору држати, а да никомъ ништа не пишу, ако га опетъ пусте. Но садъ е Попечительство Полиције издало заповесть, да они за сваког, кога затворе, ако се то данюю догоди, пре него што два сата прођу, а ако ноћу, одма у ютру нитя мораю Правителственомъ Прокуратору, кои као явный тужитель за злочинства и преступленія поступа при Суду противу обтужены. Ова е наредба на основу оне точке закона земаљскогъ, по коіой нико не може дуже одъ 24 сата при полицайной власти подъ затворомъ држати се, а свакій опаквый са извѣстіемъ о узроку, за кога е ухшенъ, да се мора судейскомъ наређењу предати.

ПОРТУГАЛЛСКА. Погодба, коју су побуњеници противу Правителства ноћу собомъ закључили, та е, да сви заедно и сложно раде, докле не оборе владаоцу Краљицу и њено Правителство, пакъ онда да се сазову Кортесси, народни одъ народа изабрани посланицы, и они да рѣше, ко да се произведе

за Краља, да ли Дон-Мигуелъ, или малолѣтный сынъ Херцога Луле, пакъ за кога скупштина вишестоимъ гласова рѣши, тай да буде, и тога обе партиѣ да признаду и приме.

ЕНГЛЕЗСКА. За олакшаніе оскудице и скупоће ране примљена су и узаконѣна она два предложенія, да се може за ову годину рана безъ сваког плаћанія ћумрука и из свакојаких лађама у Енглезску уносити. Особито се надаю вишомъ довозу ране изъ Америке, како пролеће наставе. Међутимъ у Ирланду страшна глађ влада; у 3 места є већъ преко 400 особа од глади помрло; у једномъ селу є сва фамилія, њих десеторо, од глади поскапала и више дана несарањена у колеби своїой лежала. Свуда се, као што Новине пишу, од глади изурене матере вићаю, своју изумрлу децу у гробљѣ носеће, а они, кои съ њима иду, траву једуће, да бы глађ, кои имъ по утроби бесни, за кои часъ утишали. Има читавы села, кои су пуста остала, почемъ су люди кои помрли кои побегли изъ њих и одселили се. А што є іошть найгоре, земљѣлацы нису у стању свой радъ радити, пакъ ће и за ову годину одисѣ мало усева быти; єръ су люди есенасъ мало посејали, а за пролеће усеве єдва по где кои могу што урадити. — Правителство, да бы обштой нужди помогло, као што є Министеръ Русселъ Парламенту изнѣсто, дао радити разне послове подъ надзиде изъ обште касе, као путове оправлати, проконе копати и чистити, земљу, где є нуждно, равнити и насипати, при коимъ пословима до 500.000 посленика и до 12.000 надзирателя заниманіе и свою заслугу имаю, и тако, узимаюћи, да свакій одъ њих по четворо чељадій има, издржаваю се одъ тога рада Правителственогъ до 2,000.000 душа, на кои издато є изъ касе Правителственне за месецъ Јануарій 3 — 4,000.000 талира. Даљ є рѣшило Правителство, до 250.000 талира изъ своє касе узајмити онима, кои земљѣ имаю, да купе семена за усеве и съ концемъ ове године да заплћ тай врате. А као што у Ирланду 4,600. 000 ютара пусте земљѣ има, то се предлаже, Уредбо узаконити по коима да се те земљѣ плодоносныма учине; почемъ се на 5,000,-000 талира изъ касе Правителственне у помоћь позајме, пакъ они, кои такве земљѣ имаю, да морао исте или обдѣлавати или другима продати, кои да ій обдѣлаваю, и ако ово ни єдно ни друго не бы напунили, онда да Правителство те земљѣ поодкупиле и почемъ путове по њима поградити даде, да ій надели, и людма, кои ће ій радити и сести, кое прода кое подъ закупъ да, свакоме по 25 — 30 ютара. Исељавати убоге люде изъ Ирланда у Америку и у насељбине енглезке на море о трошку државне касе, Правителство не налази за пробитачно, будући се тиме не бы нужди и сиротињи ових, кои остаю, знаменито помогло, а за исељенѣ милліона душа милліони бы новаца потребни были; а међутимъ се люди и сами изъ Ирланда доста исељаваю поподомъ узбуђиваня на то одъ стране Правителства, тако є 1845 године 90.000 а 1846-е већъ 110.000 душа исељило се. Између осталога онако є Министеръ у своме слову изразио се: „Я не принадлежимъ међу ове, кои мисле, да Правителство єдно може самымъ благодѣаніима земљу єдну цветаюћомъ учинити, а да политична питања, политична права и политичке уредбе не уплећу се. Напротивъ я држимъ, да су іошть и друге уредбе осимъ ових, кое се за олакшанѣ нужде у Ирланду чине, нуждне, и кадъ време на њих буде, я сам готовъ сваштa предузети, одъ чега се могу добру за Ирланђеку надати. Али относително на ове и на све друге уредбе и осећаю іошть єдно: да има то есть, што никаква круна дати неможе, а то є духъ неуздани у себе. Я признаемъ, да бы морао сваку надежду о коме задатку нагубити, да не надимъ међу житељима Ирланда знаке како већегъ уздања у свои силе и у свое труде тако и веће готовости, съ другима сложно радити. Я мислимъ, кадъ они буду овай духъ међу собомъ узбуђивали, кадъ буду гледали, шта є у овой земљи и у суседној Шотгеской трудољубіемъ и постоянствомъ учињено, пакъ видили добро, шта и њима самима чинити вали, и изъ свега срдца и са свима силапотрудили се о томе: онда я мислимъ, быт ће средства и помоћи доста у Ирланду, да се све къ добромъ концу приведе. Земља врска є тако плодна, да су іой се путници и списатељи свію народа дивили; а и о сваки и радној предности њеных обитателя ніе сумњ. Онай истый човекъ, кои тако по брегоима нерадво тумаро, сребо му његова мала њивица текъ за дањ два посла дае, а његова заслуга и његово свиче у стању га поставлая, да може свой порезъ платити и четверно свое имање продужити, тай истый човекъ има може быти брата у коимъ месту Енглеске, кои у своју лица своги отъ ютра до мрака са најбољимъ радошћу се надиеће, и зарадн, колико буди кои између њи. Дакле ніе мана у плодности земљѣ ни у сваки и вредноћи њених обитателя. Него друге су ране ту. За срећне могли бы ми себе сматрати, ако темељ положимо, да се те уклоне, а срећа ће быти за ирландеке, ако они узму ово правило: помози себи самъ, пакъ ће ти и Богъ помоћи; єръ онда ће видити, да є и несрећа нечему добра."

КЊИЖЕВНО.

Госп. Др. М. Спасићъ, као књижничаръ Читалишта, прочитао є у главной Скупштини извѣстіе о Библіотеки, кое є и у 5. Числу Новина Читалишта печатано. Као членъ Читалишта примѣтити имамъ, да у извѣстію о књижницы више спада изчисленіе оны лица, коя су добровольне подарке нашемъ заведенію принела, него писати о разумной души, или: како тѣло свое тѣлесне силе и моћь пита, како є душевна раван у неизмерне дубине край свой спустила, и како разумъ човеческій, коджкуће седећи, и назнашавши пронаћенѣ печатић, и знаке, коимъ ће они (разумъ) плодове разума означавати, врло се здраво помогао и т. д. Я мыслимъ, свакій има право захтѣвати, да се баръ призна његова добра воля, и да се о његовой ревности извѣсте у главной Скупштини и они, кои више нису имали прилике у Читалиште често долазити, или на ово, шта управительи раде, позоръ обраћати; и зато бы желіо, да се начини главный Списакъ свію приложника, па да се овай Списакъ и у Органу Читалишта, Новинама, печата.

У осталомъ не могу не изкинти желю, да Г. Учредникъ ни пушти у свѣтъ саставке са тако силнымъ погрѣшкама. И остављамъ на страну горе назначене и іошть друге ошибке противу Логіке; али баръ Грамматіка нека є честита, и ортографія правилна; єръ се Новине зато издаю, да люди што науче, а на да и оно, што знаду, покваре. Шта є то на пр. прилозе, у заиљи опредѣлене каталозе, у Каталогу се ушесую, остадцы, у найвећимъ степену, никако богатство, каке важности, штала слога (ал' то штала?) хрѣпи (обична погрѣшка ђака малы по школама) черезъ, Божіймъ (двапутъ) радостъ, частъ, іошть, разумногъ, пазъ, болъи поредакъ, найвећи даръ, егземилара, егземпларъ (по ово є латинска рѣчь, може се и опростити,) свы и наймудріи люди, издати књига, изъ колико части и т. д? Да писамъ имао рукописа у рукама, реко бы, да су то погрѣшке типографа, и да су съ намѣромъ у свѣтъ пуштене.

Єданъ Членъ Читалишта.

ОГЛАСИ.

Почившегъ Тоше Поповића дућани, лежећи на Зереку, продават' ће се 1-гъ Февр. 15-гъ Февр. и 5-гъ Марта тек. год. на Лицитацію, свагда пре подне у 9. сати по цркевномъ часоказу. —

На последњемъ балу 26-гъ пр. м. у сали подъ елена изгубила є една госпоја златну белезуку съ руке. Ко є исту нашао, умолява се учтиво, да бы ю изволио једномъ одъ ГГ. Управителя Читалишта предати.

с 203 № 17-гъ Февруарія т. г. започеће се изъ ютра у 9 сати по цркевномъ часоказу еспапъ у дућану доле на Сави близу ц. к. Конзулата Милоша Вићовића бившегъ овде трговца, кой є банкротирао, на лицытацію продавати, и донде ће лицитація траати, докъ се сапъ еспапъ нераспрода. У истомъ дућану има разны еспапа као: Чоха, Платнена, памучна, и шупена, 600 стакала разногъ вина: правогъ Шампањсвогъ, Токајскогъ и Малаге, и једанъ цилиндеръ златанъ сатъ.

Кои бы желио шта обавити посредствомъ Новина Читалишта Београдскогъ, кое су у 1000 ексемилара по самой Сербіи разпростре, нека се на Учредничество исты Новина обрати. Одъ напечатане линіе такогъ обавленія наплаћује се по 30 пара чаршијски, а при повторителномъ печатаню истогъ обавленія по 20 пара чаршијски.

Учредникъ Пав. Арс. Поповићъ.

У Правителственой Књигопечатни у Београду.

Излази свакe седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена имъ е за Сербію 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 14. Февруарія 1847. Число 7.

ПОЗЫВЪ.

Желити морамо, да ове Новине као србске и у главномъ граду Сербіе излазеће поглавито о Сербіи являю и о свему, шта се у њой догађа и шта се и како се ради, што е вредно, да читательи Новина чую; а овакво што колико пре човекъ чуе, тымъ му е важніе. За то се изискуе, да намъ изъ свакога края и места Сербіе, гди се годь што знаня вредно догоди и учини, являю то, кои знаду; и тога ради опымъ се свакій, кои годь буде у станю такве догађае являти, учтиво умолява, да не одрече любовь, подписаномъ Учреднику овы Новина, кои пошту за свако таково писмо плаћа, доставити, како се што догоди у мѣсту или предѣлу његовогъ пребыванія. А осимъ друге благодарности, на кою ће насъ свакій таквый пріятель и извѣститель обвезати, Учредничество ће свакоме, кои му у томе любовь указивати буде хтео и кои му се за то яви, једне Новине безплатно шиљати.

СЕРБІЯ.

Милосъ Іовановићъ, Практикантъ Апп. Суда, постао е привр. Писаромъ Правит. Књгопечатњ.

Београдъ. Попечителство е Внутренны Дѣла дознало, да подъ неки полицайны Надлежателства издаванѣ и визиранѣ Пасоша сасвимъ споро иде, и да путницы на неким местима по читавъ саатъ и више мораю чекати, докъ имъ се пасоши издаду и визираю, па е овы дана издало распись на сва полицайна Надлежателства, да она таково разположеніе учине, како ће люди пасоше искаюћи или њи визе ради показуюћи безъ разлике лица у свако доба одма и безъ одлагања намирени быти. За точно наблюдаванѣ овога правила одговараће Окружный Началникъ, а у вароши Београду Управитель вароши. Попечителство е іошт и то придодало, да ће се непаблюдаванѣ овога Правила за велико изступленіе у дужности сматрати.

Изъ Пожаревца одъ 4. т. ово намъ пишу. — Уколико е речь о народнымъ нашимъ школама и учительима у 3. и 4. числу Нов. Чит. Београдскогъ кодъ насъ пріимљена, види се одтуда, што е Славно Началничество рѣшеніемъ своимъ подъ ючерашнымъ установило, да обштина овденшня сву полгодишню плату учительску напредъ Началничеству на квиту изда, докъ одъ овога да после учителн уредно, као и остали званичницы, свакогъ 30. плату своју пріимаю, и тыме се часте иначе тужбе противу неуредногъ издаванія плате за свагда избегну. О! камо та лепа срећа, да бы примѣру Пожаревца и друга Окружія, па и Срезска Началничества, слѣдовала, и баръ тыме у своима мѣстима за садъ побољшанѣ учинила.

Београдъ. Опредѣленіе човечества овде на земльи, докъ по овоме и задатакъ свега друштвеногъ грађанскогъ живота людскогъ, у томе се састои, да свакій поједнный, докъ тако и цело друштво скупа, срећно и све срећніе живи; а за ово се поглавито изискуе честитость људій морална — поштенѣ — и умна — мудрость — ; одъ ове неће или нанѣ зависи напредакъ или назадакъ у постизаваню оне обште цѣли. У колико више оскудѣва то условіе у коме народу или у буди коме друштву грађанскомъ, тымъ више ово одъ предпостављене цѣли, — обште свію докъ и свакога поједногъ среће, — заостаяти и удалявати се мора, докъ тако у место среће у несрећи све више налазити се, а напослѣ пропасти, орудіемъ другога, кои се одъ њега валяніи наће, быти и њему за постизаванѣ његове цѣли, његовогъ болкгъ и срећніегъ живлења, служити. Тако е то свагда бывало и до века бывати мора по вечитымъ законима премудрости и правде творца; нити се они обираю опымъ поједнымъ изузетцима, што и у оваковомъ народу или друштву грађанскомъ, гди умна и душевна валяность здраво оскудѣва, по гдекои се нађе, те своју цѣль, своју единствену срећу, постиге. Оваква поједина срећа прво изчезнути мора, кадъ се на мерило узме са несрећомъ многе остали, кой тай народъ или друштво грађанско сачињаваю; а осимъ тога и та срећа једногъ или другогъ при оналимъ обстоятелствама народа или друштва не може дуговечна быти, но текъ за кое време, и брзо се и лако уништожи; дакле и ніе срећа у правомъ смислу, но текъ обмана века и за самогъ онога, кои се по ненимовъ у њой нађе, и кои, и ако ће колико срећанъ чинити се, доста самъ себе већъ и по томе мора несрећнымъ осећати, што око себе сама зла види, и међу тыма и за сану своју срећу једнако стрепити мора. — Напротивъ у народу и у друштву грађанскомъ, гди доброта срдца и зрелина разума влада, докъ по той се живи и све ради, тымъ манѣ може зла быти, колико е већe оно владанѣ, дакле и обшта свію и поједина свакога срећа тымъ већа, постояніа и напредніа быти мора. — Добрина быти срдцемъ и душомъ, ово, што е вечитый промысао човеку на земльи задао, напуњивати, учи насъ наука Христа Спасителя, а ту сви одъ найманѣгъ до найвећегъ примаво чрезъ свештенство свете цркве наше. По овоме важность свештеничкогъ чина колика е, и шта намъ и како чинити пали, да истый чинъ, коме прво место у друштву грађанскомъ припада, у стању буде светомъ звању и задатку своме, као што треба, соотвѣтствовати на обшту срећу народа, разсудити може, кои зрело суди; а по овоме, што е у 4. Числу ове Новина писателю учителя наговештено, свакій, кой се са изложеныхъ овде мнѣніемъ слаже, сматраюћи велико званіе и положеніе свештенства нашегъ, моћи ће навести основна заключенія, кои за ово треба да постое. Радовати се можемо, да и высоко Правителство наше свой погледъ на ову точку обштегъ напредка обраћа, као што показуе предложеніе, кое е за Устроеніе Духовне власти одъ Попечителства Просвештенія законодавству учињено, и кога ово су главне точке: Конзисторію сваке Епархіе сачињаваю Архіерей као предсѣдатель и 1 свештеникъ монашескогъ и 1 вірскогъ реда, а Београдску 1 одъ прогъ и 2 одъ другогъ, као дѣйствителни Чланови, и Секретаръ, свѣтскій човекъ. Подпуно е засѣданіе, кадъ Предсѣдатель и сви Чланови присутствую; но кадъ кои одъ ових од-

сутствује, замењен га почестнији, као и Предсѣдателя найстарія дѣйствителнїй Членъ. Дѣйствителне Членове по представленію Консисторіе поставља Князъ, а плаћа ій каса Правителственна, такође и Секретара (безъ Консисторіялногъ представленя) и друге званичнике Канцелларске, но они последньи бираю се Консисторіомъ и могу быти и одъ свештеничкогъ реда. — Княземъ поставлѣни дѣйствителни Членови Консисторіе не могу тога званія лишити се иначе, но само по извѣсной и осведоченой кривици, за коју Консисторія ій судн, али пресуда се не извршује, докле се найпре и Апелляторіялнымъ духовнымъ Судомъ не одобри и Князу на прегледъ не поднесе. Ово исто правило важи и за друге званичнике консисторіялне, кое Князъ потврди, ако су свештеничкогъ реда, а за остале, кои нису свештеничкогъ реда, обште о званичницима постоѣе Уредбе. Почестне Членове бира и именује сама Консисторія; они могу у свакоме засѣданію присуствовати, а одсудный гласъ имаю само онда, кадъ дѣйствителне заступаю, у место кои се они по потреби у комиссіяма употребляю на дѣла званична. Засѣдатели даю свое одсудно мнѣніе, кое имъ припада, незавысно, по чистомъ своме уверенію и подкрѣпляю такво нуждным доводима; а вишество мнѣнія рѣшава. У круг дѣятелности Консисторіе спадаю сва ньне Епархіе дѣла, кои се тичу цркве, закона и свештенства, т. е. богослужевіе, наставникъ на роде у православной вери, пресуѣиванѣ у чисто духовнымъ дѣлима као налагано покаяніе, одлученю одъ св. причешћа, надзираванѣ надъ извршиванѣмъ дужности и надъ поведеніемъ подручногъ свештенства, изправлиић погрѣшиваюћи и казнећ упорны; — али лишеніемъ звања, ни лишеніемъ епитрахиля дуже одъ по године, не може Консисторія сама казнити, него пресуду такo вчрчеву подноси А. Е. М. Апеллаторіялной Консисторіи на развиѣенѣ и рѣшеніе, а међутымъ може она само до конечногъ рѣшенія одлучити обвиѣенога одъ епитрахиля, — надзираванѣ надъ свима црквама и монастырима, надъ имањемъ ньловымъ, да се утвары у добромъ поредку хране, а приходи по потреби одъ Консисторіе извѣсной и одређеной да се на ползу цркве употребляю, поради тога точне рачуне о приходима и разходима и списковe о утварима црквеным и монастырскимъ изискивати и прегледати, за наѣене недостатке сходна заключенія чинити, и собомъ прегледане такo рачуне сваке године Апеллаторіялной Консисторіи шиљати; — настојаванѣ о подизаню и украшаваню црквій у споразумѣнію са истымъ Попечителствомъ, — сходно раздѣљиванѣ парохія, држаюћи у томе за правило, да свака парохія, гдѣ е годь могуће, не буде мања одъ 200 кућа, — суѣенѣ брачны парница, у каквой ако пресуди, да се бракъ конечно разведе, мора се ствар Апеллаторіялной Консисторіи на размотренѣ поднети, и суѣенѣ у онаквимъ тужбама мірана противу свештенника, кое се напуиваніи свештеничке дужности тичу, — рѣшаванѣ о достойности лица, кои се воле, да у чинѣ свештеничій пріѣмљена буду, о попуњаваню упражњены парохія, сходећи свагда онога просителя, изучившегъ богословію, кои е найспособніи и найбољій, и кои тако набранъ кадъ се за пароха произведе, не плаћа за свештеню, што е одъ пре у обычаю, но само 1. ☩. у кассу Канцелларску, — исто тако суѣенѣ о способности и заслуги и тыме бираћ лица за степенъ Протоерейскій и Игуманскій, — привременно вручаванѣ упражњене парохія найближемъ свештенику, кои ће исту тако обслужуюћи и приходъ одъ ње уживати, но биръ за једну годину породицы умрлога пароха уступати. У грађанскимъ парницама и за дѣла, кои се не тичу дужности, подлежи свештенике Судовима грађанскимъ, по у гвожђе не може таковый вићати се, докле се найпре чина не лиши. — Консисторія Апеллаторіялна, на коју свакій, кои се пресудомъ Діецезалне не задовольи, апеллирати може, састои се изъ Митрополіта као Предсѣдателя, свію Діецезалны Епископа, и іошт 2 дѣйствителна Члена одъ монашескогъ а 2 одъ мірскогъ свештенства, са Секретаромъ Консисторіе Београдске као перводителкомъ. И они Членови поставлѣю се, добиваю плату и стални су у томъ званію, а по потреби замењују се почестнима, као они при Діецезалнымъ Консисторіама. Подпуно е засѣданіе, кадъ Предсѣдатель, іошт 1 одъ Епископа и найманѣ 3 друга Члена присуствую; а ни кои Архіерей не учествује у прегледаню и рѣшаваню дѣла ньгове Консисторіе, кое е или по дужности или по незадовольству касателне стране Апеллаторіялной поднешено. Рѣшава се по вишестуу гласова. Консисторія Апп. прегледа рачуне цркве и монастыра, списковe рођены, венчаны и умрлы, кои се ньой одъ Діецезалны подносе, и о свима овима два извѣстія Правителству. — Соборъ Архіерейскій сачињаваю Митрополіт и сва Епископи, а ньму престои: стараћ о томъ, да се добре нарави у народу разпространяваю, да се суевѣрія и развуетства истребляю, да се младежь отечественна, кои у школу не иде, одъ своих свештеника у найнуждиим молитвама поучава, стараћ о цѣли сходномъ воспитаню младића за будуће свештенике, о добромъ на тай конац уређеню и правцу клирикалногъ заведенія, бираћ за ово и Князу представляћ способны наставника, стараћ о укиданю неправилны свештованя и садашњимъ ньку не одговараюћи сполишњи у чиноправленію црковномъ злоупотребленія; бираћ и Князу поради именованія представляћ достойны лица за степенъ Протосингела, а по три таква за свако упражњено звање Архімандріта и за сваку упражњену столицу Архіерея. — Ако се ово предложеніе, нарочито за оне две точке, прими, по кошта бы парохіе сваке по 200 кућа имале, а нароси да ниже за своје свештеліе не плаћаю, но 1. ☩. само, : већъ бы се и тыме стањ парохіялногъ свештенства нашегъ колико толико поболшало, кое е при концу 1833 по списковима одъ те године изъ 652 лица састояло се и у 651 парохіи а 298 цркава дужности своје извршивало, не числећи ту 123 калуђера и 38 монастыра. А исто свештенство наше да свако могуће поболшанѣ свога стања и потребує и заслужује, увидит ће свакій, кои све ово, што е у уводу овога члена речено, разсуди и къ томе у призрѣніе узме, да су свештенице наши фамилияма обременѣни, а никакве навѣстне плате да немаю, нити другогъ такогъ прихода, осимъ наплате, кои имъ е за свештенодѣйства ньіова Уредбомъ одъ 6. Нов. 1832 К. В. № 52./С. № 97. опредѣлена, и кои по природи своіой тымъ манѣ доноси, што е парохія мања.

Прилози на главный фондъ школскій: одъ ГГ. Званичника и грађана у Зайчару 555 гроша.

Обштина Београдска приложила е Читалишта сбирки новаца єданъ старый новацъ Цара Ираклія, а Наум Кућетина, овдешній служитель, такође єданъ старый новацъ.

Милостиња за погореле Ивањичане: одъ ниже лица Г. Букайловићемъ скупљено 254. — Г. Петаръ Поповићъ трговац изъ Земуна 5, — Г. Стефанъ Николићъ бела, трговац 2, — одъ званичника, служителя и трговаца на карантину Рашкомъ 201 гр. и 15 пара.

ПОЗЫВЪ.

Како су већъ многа браћа наша на праву нѣсть, да е люты пожаръ Ивањичане упропастио, изъ собственогъ побуђенія као и после на позывъ власти изъ сажаленія справа пострадавше браће своје подарке чинила, да бы бѣдными страдалцима у таковом милостномъ стању ньіовомъ по могућству помоћь принели и ньи утѣшили; тако Попечительство Внутренны Дѣла и опетъ не изоставля познати оне сажителѣ отечества нашегъ, кои іошт своимъ сажительма у бѣду падшима помоћь нису указали, да по могућству своме указати не одреку. Начальничества Округа и Управителство варошн Београда имаю налогъ, да свакій и найманьій подаракъ на пострадавше Ивањичане преданый имъ праве и Попечителству доставе, кое е учинило наредбу, како ће се таква милостиња бѣдныма доставити.

Изъ Канцелларіе Поп. Внут. Дѣла.

ТУРСКА.

Найновія извѣстія съ границе ово являю. По налогу, кои е изъ Цариграда дошо у Пазаръ, поставлѣнъ е онде Судъ одъ 12. Членова, између коіи су 3. Србина; а плата е сваком 250. гр. месечно опредѣлена. Кадія е само вечанѣ у дужности за у напредакъ оставлѣно; а Юсуфъ Бегъ, као Началникъ Окружный водь нась, Полицайну власть има; Спахіуцы и Бурруцы увиђаю се, а Судъ овай сае ће парнице пресуѣивати, само што ће у убице и преступнике овогъ рода Везиру шиљати. Досадашній начинъ казни: Томруцы, свиџери и валаге увиђаю се, а на место ови уводе се по европейскомъ начину прангe и шапке. Кадъ Комиссаръ царскій за кога се каже, да е већъ у путу, приеће, Судъ ће овай почети судити, и то за столомъ, као што се говори; почемъ Судіе предходителю заклетву на званіе положе и ову у руке истомъ Комиссару даду. Мехведъ Бегъ, Кадія и

бывшій Предводитель буне Босанске противъ Травничкогъ Везыра, 23-гъ пр. м. (Јнуара), праћенъ подъ стражомъ низамски каплара, спроведенъ е кровъ Пазаръ за у Цариградъ.

По извѣстіяма обшти Аугеб. Новина у Цариграду одъ некогъ времена много краће и позре бываю, пакъ поводомъ овы предложе се одъ еднe стране, да бы посланицы странны Сила одступили одъ онога своегъ права, по коме турска полиција не сме у обыталиште странца ући, нити шта у овоме тражити, докле найпре касателномъ Посланичеству не яви и одъ овога се не нашлъ задовољанъ, кои да у томъ учествуе, на кои начинъ, веле, была, да се по обыталиштама странаца и зли люди одъ потере полиције а и крадене ствары лако сакрывају. Напротивъ съ друге стране примѣчава се у Новинама, како е оно право важно за безопасность странны поддашика у њиовимъ обыталиштама, и како бы иначе они наложени были неуредномъ и самопольномъ нападаню и узнемиряваню одъ стране служителя полиције турске, ова пакъ да бы и безъ тога могла чувати и бранити, да краће и позре не бываю, кадъ бы ньне патроле и страже на то позвле, а не гледале само, да ухвате кога, да безъ фенѣра иде, пакъ да га напаствую, злюставе и глобе, као да найгорый злочинацъ, кадъ по намышленомъ зломъ дѣлу своемъ поће, неће за фенѣръ постарати се, а поштенъ и незнинъ човекъ то лако заборавити, и кадъ не бы исте страже и патроле, у место да обшту безбѣдность граћана чуваю, пребале само око онакыхъ места, гди се блудне женскиње налазе, да кога улазећа и излазећа увате, пакъ да съ њиме поступе, као и са онакымъ, кога, виде, идућа безъ фенѣра.

По вѣстима исты Обшти Новина изъ Цариграда-Комиссаръ, кои е одъ Порте изаслатъ было, да напиди оно сварѣно дѣло поглавице Курда Бедеръ-хана, што е онолике хрістіане, Несторіяне, пре кратког времена поубіао, (види число 1 ове Новина) поднео е Порти извѣстіе, правдаюће истога Бедеръ-хана тыме, да су они потучени были непокорни власти. — У Мекки е колера появила се, и вице-краль Египетскій Мехмедъ-Алій наредно е кордонъ и карантинъ за долазеће одъ туда съ хаџилука людство, кога до 60.000 душа може быти. У Тебризу, Анарицку и Баязиду появила се опетъ друга болесть, о коіой се мыслило, да е куга, али ће пре быти тифусъ, кои обычно по онымъ местима удара, гди е колера сварѣствовала. И марвене болести показале су се на више места, а у Румелій ніе болесть стоке скоро целогъ прошлогъ лета ни избыкала, гди е до 200,000 комада стоке одъ нѣ пало. Пашукъ за пуцанѣ место барута Порта у своемъ Царству забрашое правити и продавати. — Персія е наложила своме у Цариграду посланику, да ступи у договаранѣ са посланикомъ Прайсве поради уговора за трговину између еднe и друге државе.

Царъ показуе наклоность своју къ лепымъ художествима; тако е еднoмъ приликомъ на клавиру сварањ некогъ немачкогъ художника Лицманна 5 саатій непрекидно слушао, а изъ млади у музики изучены турака составлѣна придворна музикална банда свира једнога најновіе талиіанске песме, пакъ и позоришта са песмама представленія (опере) дае. Еданъ пакъ одъ Секретара царскога превео е не давно на турскій езыкъ едно позоришно дѣло славногъ француского списателя Молієра, те е и то у едномъ мѣломъ театру у царскомъ двору Чырагхану представлено. По овоме Царъ е заповедно, да се у новой царской палати на Бешикъ-ташу и сварши театеръ уреди. Тако исто е издатъ налогъ, да се Софія црква (сада џамія) оправи. Са Рагибъ-Бегомъ, кои по дѣлу Правителственномъ у Багдадъ иде, шаљу се некозико пытомаца лекарске школе у Галата-сераю и неколико млади оффицира, при да калаче сиуда богнић (оспе), а други да мере высине места и просторе земљ. Мехмедъ-Алій наверава у Цариграду на азіятскомъ брегу Боспора кодъ Векоса летный дворацъ себи сагредити, и ньмъ е земљ за то онде покуповао. По новомъ рѣшенію Порте, коме е Царъ присуствовао, роблъ се неће у будуће више продавати у Цариграду на пазару, као до сада што е, но само по кућама, а ни Правителство одъ те трговине никакву плаћату неће више узимати, као до сада.

ВЛАШКА И МОЛДАВСКА. У Букуреншту Генералъ Конзулъ русскій извѣстіе 30-гъ Новм. пр. г. Молданіе Кнезу Стурзи, да Молдованско-Влашки пытомцы у будуће могу и у Петрограду науке свршивати. Кнезъ е затo верховный школскій совѣтъ (комиссію) запытао, кои земља у смотренію државоуређенія найвише са Молдавіомъ лячи, на зато преимућственo да се та и изабере, куда бы се пытомцы Правителства за воспитаваньe и изучаваньe наука шиљати могли. Совѣтъ овай изразіо се, соглашаваюће се са мишљењемъ Кнеза, за Аустрію, Прайску и Руссію. —

И у Влашкой и у Молдавской стока яко болује и скапава.

АУСТРИСКО ЦАРСТВО. Пештанске немачке Новине јављаю, како е ц. к. Конзулъ Д. Атанасковићъ званично писао, да бы се сува сланина и црно вино изъ Угарске пробытачно могло у Малу Азію носити. — Кадъ се ово за Угарску тако налази, у колико више морало бы быти за Сербію и за ньно вино Крайнско и сланину одъ ньны свиња?

ФРАНЦУЗСКА Паризъ 18-гъ Јануара. Скупоћа леба произвела е у Ендреском Департаменту озбильный немиръ. 15-гъ ов. м. неколико возова разне произношење кровъ Шатореій Округъ было е заустављено међу Лувромъ и Византе. Гомила людый скупила е се у Византу, и искала, да се разна продa по нижу цену. — Скупштина е се увеличала преко ноћи, и други данъ су къ томе непоредку дошла насељія. Петъ или шестъ кућа е томъ приликомъ оплячкано и еданъ докаћанъ, противећій се грабительнма, убіенъ. Ендреій префектъ са Краљевскимъ прокуратором дошао е на место немира по немиваюћи на руцы довольно силе, обратіо е се Правителству, кое е незадржано одслало му подкрѣпленіе, да бы могао повратити поредакъ и крывце повратити.

ПОРТУГАЛСКА. Іошъ се никакве знатне промене у стаю ствары у Португалской не явлаю. Међутымъ е португалскій Принцъ, стрыцъ Краљичинъ, Донъ-Мигуелъ, кои е у римской држави живіо, изъ ове по найновијимъ одъ туда извѣстіяма при концу р. Јнуара месеца изчезнуо. А у Енгелеской е опетъ, као што Новине пишу, една лађа уваћена и узапћена, кои е чебановъ и оружіемъ натоварена была, да то крадомъ у Португалску однесе.

АМЕРИКА. По извѣстіяма изъ Бостона одъ 5-гъ и изъ Невіорка одъ 3-гъ Јануарія у Конгрессу, скупштини народны посланика, предложило е Попечителство Финансіе, да се на уволъ тея и каффе, кои е до сада одъ свакогъ ћумрука слободанъ было, удари ћумручка такса; но то е предложење са 41% противу 43 гласова одбачено. — Са бойногъ поля мало новога има; врховный повелитель Мексишанске войске, Санта Ана, стаю е са 28.000 войника у Сань Луй де Ботози, а војвода савозны држава, генералъ Тайлоръ, было е 10-гъ Нов. при полазку съ войскомъ своіомъ изъ Мотереја даљ къ Викторіи. — У Мексиканске републике провинціи Јукатану појавила се у почетку Дек. нова буна, кое е намера, была, да се иста држава одъ Мексика конечно одцепи. Тако се исто чуе, да е и држава Табаско проглаисла себе одъ Мексика независномъ.

ПРОСВЕТНЕ ВЕСТИ

за цркву, училиште, науку, художество и књижество.

Пише Профес. С. П.

Умно-Природно Право одржало е одскора сяйну победу надъ Правомъ Историйскимъ. У моћной, и нарочито просветомъ моћной, Прайзкой држави дао е Краљ своме народу давно очекиваный Уставъ, и тыме е свой народъ предъ целымъ светомъ признао и явно прогласіо за просвећенъ и пуполетанъ, то есть зрео и свршенъ народъ, кои ће знати и умети своју слободу на свое добро паметно употребљавати. Велика е то и знаменита победа не само по своме найсветијемъ добыту т. е. народной слободи, него исто тако и по средствима, по правомъ и достойномъ оружію, коимъ је слобода народна извоевана. Прећашній краљ Прайскій іошъ пре 30 година, кадъ е народъ свой позывао, да отачбину одъ Француза ослободи, явно е обећао, дати му уставну слободу, како се Француза набаве; пакъ ніе срећанъ было, да обећанѣ Краљевско, кое се не порече, за живота испуни. При свемъ томъ паметанъ прайзкій народъ (разумемъ овде у мыслу не родословномъ него државномъ) ніе было изгубіо стрпећ и добру надежду, пакъ зато ніе се упуштао у недостойну и незакону борбу за свою слободу, нити е кушао злочинственомъ задобити добро; него е остао постојанъ у умномъ доказиваню, да му е Уставъ одъ велике потребе и нужде, и посведочаваю е деломъ, да е достојанъ уставне слободе. Тако

се владао Прајзкій народъ за време пређашнѣгъ Краля, тако в поступао, и одкако садашнѣй влада. Као што су пређашнѣгъ окружавали, тако исто и садашнѣгъ обколивају злоги Историйске православне стране привржениці (кои бы све, што се нашло, да постои, было у себи право или неправо, онако, као што постов, до века задржали,) што више и самъ учитель садашнѣгъ Краля было с претерано налодушанъ за народа слободу: но исто тако више с садашнѣй краль и има међу слободно мыслећимъ ученымъ людма доста искрены пріятеля, кои му нису све само оно предлагали, што ће му се за време допасти; него видивши, да Уставъ у Прайзкой не само треба да буде него и да мора быти, и ако не лепымъ, а оно найпосле насилнымъ начиномъ, саветовали су му и свойски препоручивали, да обшту найправичнію свога народа желю задовольи, онъ с ову желю, ако засадъ и несавршено задовольіо, реказавши єдаредъ као у шали, само да своме Хумболду, кога због высоке учености врло уважава, нажао не учини. Сада изданый Прайзкій уставъ не садржи у себи целу уставну слободну; онъ с управо, као што су се Новине Читалиштне на страни ЧЧ назвале, само некій видъ устава, због чега му и нѣгово врло учтиво име (Patent) сасвимъ пристоји; нема тако ни права молбе (Petitionsrecht) за поједине државограђане и друштве на народной скупштини и чрезъ скупштину: али зато не треба очаивати и мыслити, да ће на томъ одвекъ дуго остати. Засадъ с заръ тако по обстоятелствама морало быти, али оволико слободе, колико с садъ у Уставу народу Прайзконъ дано, зацело ће оживити у њему и нѣговомъ достойнымъ представлячима, пакъ ће се лако и остала часть Уставне слободе заслужити, и нарочито она, кои с найпоузданіи свстно целога устава, то есть Слобода Печатнѣ. О овой умногa права победи морао се радовати не само уставни народи, што с овако моћанъ и просветомъ силанъ народъ, као што с Прайскій, у њиныхъ редъ ступіо, него исто тако мало быти мора и свима осталымъ просвећенымъ и просвећивањима се народима, кадъ се и овомъ приликомъ увере, да наука и животъ не морају быти у вечитой борби, што с штетно за обое, него да ће све више бывати у узаимной слоги, и найпосле се као умъ и срце у едно спокти; а то с цель све просвете людске.

Лекарска наука више с обогаћена новымъ изналазкомъ преполезногъ употребленія Сумпоровогъ Етера. Ово с найлакшій редакъ воздухъ, кои се прави одъ найче ниске силе смешане са киселиномъ сумпоровомъ. Она смеса имести се у єдну справу, кои изгледа одъ прилике као пиргиле. Кадъ болесникъ изъ ове справе удише у себе ту смесу сумпоровогъ воздуха, онда више не осећа и не зна за себе. На тай начинъ може лекаръ предузети свакойко лечењ болесника, в оно, при комъ се иначе найвећи болови осећаю; пакъ болесникъ не само донде, докле трае лечењ, и докле с сумпоровымъ воздухомъ опіенъ, него ни после, кадъ се разбере, не осећа никакве болове. Тако су єдномъ болеснику реченымъ начиномъ опіеномъ разпарали трбу и извадили му изъ утробе камењ, съ комъ се много мучіо, пакъ после све зашили, и, кадъ се пробудіо, преповедили му, шта су съ њиме радили, показуюћи му изваћеный камењ. Но онъ то све, док се радило, па и после тако с мало осећао, да ніе тео никако веровати, докъ му нису место зашивено на нѣговомъ телу показали. Спомене подобногъ опоке лечења налазимо у нашимъ народнымъ песмама и преповедкама; но као што се овима не верує, тако бы се исто мало веровало, да с во само пре краткогъ времена, не казавши тайну поступања, рекао, да се може болеснику н. п. извадити зубъ, у нужди ногa оцећи, и т. д. пакъ да га све то ни мало не боле.

У савезной немачкой држави, краљевини Виртембержкой одъ више година покушавали су слободно мыслећи народи представлячи различнымъ законнымъ средствама задобыти народу слободу печатнѣ; међу осталимъ одрицали су трошакъ, коимъ бы правителство цензоре плаћало: али свима овымъ средствама скоро више нису се помогли зато, што с чуварна страна скупштинара слободи печатнѣ противна была. Садъ пакъ на извандредной одекора сазваной народной скупштини више су се показали ревностни за слободу печатанѣ чувари народни престављачи, него сами слободнячки, коима се нальда већъ досадило на и за найправію ствар безъ напредка борити се. Слобода печатнѣ са стране просвете може се сматрати као найпоузданіи фењеръ, кои бухтиво просвете у сваковъ случаю заклања, да с злотворни варварства ветрови не угасе, као што су у средњемъ веку скоро сасвимъ угасли были; слобода с печатнѣ и найпрозрачніи велики фењеръ, кроз кои наука сва добра, пакъ и сва зла, да се са свике стране виде и познаду, осветлити може. Истина с цела, да ніе пробытачно свакомъ све знати, и да онай, кои много види и много зна, често много и пати; али и то с истина, да с тава патня за осталый светъ често одъ найвеће полze была.

Смѣсице.

Ни една госпа не треба да се љути, кадъ іой слуга или служкиня чашу разбіе, єръ само у Ческой имаде 30,000. людій кои чаше и стакла праве, пакъ и њима треба живити.

Кадъ Енглеза чуемо говорити, онда найвеће с и найсилніе Царетво на земльи нѣгове краљице Викторіе. Она само пружи руку, па 500,000. войника хите іой на побѣду. Мане ли главомъ, то 1000. военны лађа са 100,000 морски войника нѣну заповесть испуњиваю. Чимъ кораване, 120. миліона людски суштества стану лакій угнѣтай нѣне мале ноге осећати. Асирія ніе была тако богата; римска држава ніе толико множество народа имала; Арабско Царство ніе было тако снажно, ни Картага тако ужасна, нити пакъ Шпанска влада тако велика и распростpта. Краљица притяжава 300. полуострова, 500. предгорія, 1000. озера и мора, 5000. рѣка и около 10.000. острова. — У своій краљицы види свакій Енглезъ себе!

Прошле ксени договоре се жителы неки обштина у Германіи, да недельомъ и у друге празничне дане, у место што бы безпослячили и време бадава у механи проводили, иду и предоносне птице по поља своихъ туђу; и тако тымъ поводомъ побили су неколико стотина ялда врабаца и врана. Они могу се надати, да ће у добру жетву имати. Лепа с ствар, кадъ човекъ и оно време, кое с на одморъ свой опредѣлio, уве на пользу употребити, зайста тай неће никадъ быти свима ни гладанъ! —

Оглас.

Почившегъ Тоше Поповића дућани, лежећи на Зереку, продаваће се 1-гъ Февр. 15-гъ Февр. и 5-гъ Марта тек. год. на Лицитацію, свагда пре подне у 9. сати по правеномъ часовказу. —

На последњемъ балу 26-гъ пр. м. у сали кодъ млина изгубила с една госпоја златну белезуку съ руке. Ко с исту нашао, умолява се учтиво, да бы ю изволио єдномъ одъ ГГ. Управителя Читалишта предати.

203 № 17-гъ Февруарія т. г. започеће се изъ ютра у 9 сати по правеномъ часовказу еспапъ у дућану доле на Сави близу ц. к. Конзулата Милоша Войновића бившегъ овде трговца, кои с банкротирао, на лицытацію продавати, и донде ће лицытація трајти, докъ се сваъ еспапъ нераспрода. У истомъ дућану има разны еспапа као: Чоаха, Платнена, памучна, и вунена, 600 стакала разногъ вина: правогъ Шампањенскогъ, Токайскогъ и Малаге, и єданъ цылиндеръ златанъ сатъ.

Кои бы желио шта објавити посредствомъ Новина Читалишта Београдскогъ, кое су у 1000 ексемплара по самой Сербіи разпростpте, нека се на Учредничество исты Новина обрати. Одъ напечатане ліније таквогъ обявленія наплаћује се по 30 пара чарписки, а при повторителномъ печатаню истогъ обявленія по 20 пара чарписки.

Подписаный продае свою 20 фати дугачку и 15 ф. широку башту, на главномъ сокаку Терзіе съ леве стране идући къ Врачару до Недељка терзіе куће лежећу, съ лепымъ подранћымъ воћемъ и лозама.

Михаилъ Поповићъ
Парохъ Београдскій.

Учредникъ Пав. Арс. Поповићъ.

У Правителственой Књигопечатньи у Београду.

Излази сваке седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена имъ е за Србію 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 21. Февруарія 1847. **Число 8.**

СЕРБІЯ.

Іованъ Миленковићъ, досадашньій Помоћникъ Начальничества Окр. Ягодинскогъ, постао е привр. главнымъ Інструкціомъ Београдскимъ. — Членъ Суда Окр. Пожаревачкогъ, Спаса Миловановићъ, премештенъ е у Судъ Окр. Београдскогъ, а на његово место произведенъ за Члена Стеванъ Илићъ, рачуноводитель Суда Окр. Пожаревачкогъ; Писарь Среза Іошаничкогъ Окр. Крушевачкогъ, Милошъ Станковићъ, постао е млађимъ Писаромъ Начальничества Окр. Београдскогъ, а Писаромъ Среза Іошаничкогъ, Божидаръ Миличевићъ, досадашньій Практикантъ Начальн. Окр. Шаб. — Протоколлистъ Управительства Поштанскогъ, Іованъ Ватићевићъ, постао е Пост-оффицыромъ, а млађій Писарь Нач. Окр. Београд. Іованъ Бабићъ Протоколлистомъ Управительства Поштанскогъ.

У предидућемъ брою овы Новина наспоменуто е у једномъ члену, како е Високо Правителство наше обратило свой погледъ на свештенство, на његовъ душевный напредакъ и матеріялно благостанъ, као што о томъ сведочи предложеніе о Устроенію Духовне Власти одъ Попечителства Просвештенія законодавству учињено. — Противу овога нема се шта рећи. Но да не бы ко помыслио, да се на Устроенію Духовне Власти одоре ніе ништа радило; то се на основу правице, по комъ свакомъ свое треба дати и по комъ и саму лепу чисту желю къ обштемъ добру искрено признати и достойно оценити треба, поменутый членъ у предидућемъ брою овымъ допуњава. Наши ГГ. Архіереи іошть су године 1835-те изъ Митрополіе писмено представленіе учинили тадашньой Врховной Власти, кое е, по предварителномъ између обе стране споразумљенію, подъ 21. Маи исте године дѣйствително и издала Начертаніе Духовне Власти. Силомъ овогъ Начертанія састављена е Конзисторія, една за целу Србію, подъ именомъ „Конзисторія Митрополіе Княжества Србскогъ“ — Конзисторія ова существовала е у Београду при Г. Митрополиту, и трала е до времена Устава. Тако дакле Духовна е Власть на четири године пре земаљскогъ Устава имала већъ свое Устроеніе. Године пакъ 1839-те, одъ Устава овамо, у слѣдству представленія Духовне Власти, преображена е существовавша Конзисторія Митрополіе Княжества Србскогъ у Епархіялне конзисторіе и потоме е свака Епархія добыла свою Конзисторію. А да бы се рѣшенія овы Епархіялны конзисторія у предметима важнійгъ содржаніа іошть еданпутъ прегледати и у достойно разсуђеніе узети могла, заведена е у исто време и Апелляторіялна Конзисторія, као Судъ вышегъ степена, на кое се противу Епархіялны рѣшенія апеллирати може. Привиконъ заведенія како Епархіялны Конзисторія тако и Апеллаторіялне Конзисторіе подвешено е уедно и само Устроеніе тій Конзисторія са целымъ кругомъ њіове дѣятелности преко Попечителства Просвештенія законодателной Власти, кое е, одобривши существованіе Епархіялны Конзисторія и Апеллаторіялне Конзисторіе и опредѣливши пересолу оба ова духовна Надлежателства пристойну плату, потврђеніе истогъ Устроенія Духовне Власти на далѣ време одложила. И тако е Духовна Власть пра по Уставу предложила свое внутрено Устроеніе, и то пре него што е и кое струка централногъ Правленія свое Устроеніе предложила. Што се пакъ тиче парохія и числа домова њіовы, о томъ е іошть године 1842. у Синодалномъ засѣданію рађено и услѣдъ тога заключено, да свака парохія, гдигодъ само то по положенію места быти може, има до 200. домова. И по овомъ заключенію одъ дава тога и поступа се; премда бы изъ окогъ погрешно заключеніе было, као да до тогъ времена ніе было парохіе са 200. домова. Было е и пре; а речене године радило се, да унапредъ и више таковы буде. Тако сада у Архідіецези између 270. парохія има ій 40. одъ 100 до 150 домова; а 80. са 200. домова, а преко 200 домова има 160. парохія. Дакле по овоме надисе, да осудно станѣ нашегъ Свештенста и поредъ умноженія числа домова парохіялны трѣбује и заслужује одъ стране Правителства друге вещественія помоћи, коју ће, надамо се, и получити.

Београдъ. 18. Февруара. Прошле седмице одъ вторника до суботе држани су овде у месту испыти, найпре у Трговачкомъ Училишту, а после у прочима основнымъ училиштама. На свима овымъ испытима предсѣдавао е главный Управитель основны училишта, Г. Петаръ Радовановићъ, коме у дужности стои надъ основнима училиштама надзиравати и одъ кога непосредственно завыси време испыта опредѣливати. Досадъ су ови испыти држани раніе; обычно одма после Срѣтенія, а садъ су 11. Февруара истонъ започетъ. По свой прилици да е Г. Управитель наиѣравао строзіи испытъ чинити, па е зато и дао више времена децы, да се пріуготове. Дай садъ да се о истини увериво. У вторникъ, 11-тогъ Февруара наутра у деветъ сатій започетъ е испытъ у трговачкомъ училишту, састојећемсе изъ три разреда и шаљивъ свега 42 ученика. Они су одъ деветъ до предъ једанайсетъ сатій свршили испытъ изъ Катихизиса, Исторіе трговине и Численице, а после подне одъ 2. сата до пола петъ положили су испытъ изъ Немачкогъ и Грчкогъ языка, са превођењемъ са немачкогъ и грчкогъ на србски, далѣ изъ науке о двогубомъ књиговодству и изъ технологіе. Тако дакле свега за три сата и по положили су испытъ 42. ученика изъ 9 наука. Одъ ови ученика доста се очекује, да оба языка, немачкій, и грчкій добро науче и да су у Численицы врло вешти; но кадъ се узме съ једне стране важность ови предмета у одношенію на будуће ученика опредѣленіе, а съ друге стране брзина времена, за кое е испытъ онай окончатъ, то онда ова ора се рећи, да е самъ испытъ слабо строгъ быти могао, кадъ е тако на брау руку свршенъ. — У Среду, 12. Февруара држанъ е испыстъ пре подне надъ ученицыма првогъ и другогъ разреда женскогъ основногъ училишта. У правомъ разреду има 22. ученика, кои уче молитве, изъ Буквара српцати и читати и числа на табли написывати, а у другомъ разреду има 36. ученика, кои уче србски изъ читанонице и славенски изъ Часлонца читати, Свештену Исторію на изустъ и численицу. Испытъ надъ овымъ ученицыма трао е одъ деветъ до једанайсетъ сатій. И та-

ко су за два сата испитани 124. ученика изъ осамъ предмета! Да ли є и овай строгъ испитъ было! Та ово є нашло брзо као на коню. После подне истогъ дана држанъ є испитъ надъ ученицыма трећегъ и четвртогъ разреда. У трећемъ разреду има 62. ученика, кои уче србски изъ читаонице а славенски изъ Псалтира читати, даль уче Катихизисъ, Землеописаніе и Численицу; а у четвртомъ разреду има 67 ученика, кои уче Катихизисъ, Немачкій Буквараръ, Псалтиръ, Срску Граматику, Историю Србскогъ народа, Землеописаніе и численицу. Испитъ надъ овымъ ученицыма почетъ є у три сата после подне, а свршенъ є пре петъ сатій. Тако дакле ни за пуна два сата испитани су 129 ученика изъ дванайстъ предмета. То є было юначкій испитъ! Него збиля у четвртомъ разреду изъ Србске Граматике и Численице ніе нико было ни питанъ, изъ Историје србкогъ народа говорили су троица, а троица изъ Землеописанія. — Боже мой! какво ли ће извѣстіе дати Г. Управитель Попечительству Просвештенія о успѣху тій ученика и о прилѣжанію и ревности ГГ. Учителя њиовы! И кадъ онъ онде на очима Правителства чини ваше испите овако на двое на троє; да шта ли онъ ради, кадъ кругъ свой обилази и испите држи? Шта ли мораю учитељи мыслити о ваиымъ испитима, шта ли деца, шта ли обштине, кадъ се тако одсечище и као на гвозденомъ путу свршую! Може быти, да Г. Управитель за себе толико є нешто, да и по учињеномъ овако на брзу руку испиту може точно изнети и казати, како су и колико деца у коіой наукы успѣла; али важность и природа ствари и пакъ бы изискивала, да се ти испити—ваши—торжественіе држе, да се на њи и родитељи деце и сви пріятеља обште просвете ваше и благовременно позову, пакъ онда у присутствію оны да деца сва покажу, шта су и како су шта научила, дакле да свако одъ њи изъ свачега, што су учила, и тако испитано буде, како ће се видити моћи, колико є оно у изученю и знаню читавогъ поодиногъ предмета успѣло.

Овы дана было є у Београду: бр а шно пшенично за земичке по 105 гр. цента, — обычно за лебацъ по 115 гр. — кукурузно по 90 гр. сто ока; п ш е н и ц а 85 гр. — к у к у р у з ъ 80 гр. — ч ъ м ъ 70 гр. — о в а с ъ 50 гр. сто ока; — з е м и ч к е по 5 гр. — л е б ъ екмеџискій по 1 гр. и 6 пара 1 ока; — в и н о црно Карловачко 60, Крайнско 58 гр. акоиъ; — в о л о в и 720, к р а в е 360, о в ц е 65, с в и њ и дебели 288, мршави 190 гр. 1 паръ; — к о ж е волоске 200, крављ 130, лисичіе 36 гр 1 паръ; — в у н а овчія непрана 400 гр 100 ока, прана 300 гр. цента; — в о с а к ъ жутый 2400 гр. 100 ока; — м е д ъ џеџенъ гр 400 100 ока; — л о ј говеђій истопљенъ 300, топљенъ 450 гр. сто ока; — м а с т ь свињска 425. гр. сто ока — р а к і и лута 140, слаба 95 гр. акоиъ; — д р в а колска 28, Шабачка 20 гр. фатъ.

(Р а з м ы ш л я в а њ а о н а п р е д к у) У нашемъ отечеству засадъ врло мале цркы има, пакъ и то мало, изузимаюћи главне вароши и нека већа места, ніе у селима смештено, него є по шумама разбачено. То была зато, што више обштина у друштву обшту цркву граде, но тако, да обшта та црква нигда у селу небуде, него између села да буде гдегодъ у пустой шуми смештена. Будући су пакъ села, између кои обште цркве постое, по већой части едно одъ другогъ поудаљена, то паравно и растоваіе цркве одъ села често по 2. и три сата износи. Свештеникъ сатъ два на коню яши, докъ недељомъ и празникомъ, и то не сваіда, къ цркви приспе, да само божествену литургію очита, а одъ народа ту ни споменa нема, нарочито пакъ у зими и хрђаво време нико ти на цркву и немысли. Доста іошть, и много, а нарочито жена и девойка у Србіи има, кое за свога живота свету Литургію чуле нису, а о вечерни, вечерню, и величественомъ бденію ни понятія немаю; цело садашње посѣштаваће цркве єдиственo у томъ состои се, што народъ изъ околны места кадкадъ преко лета къ цркви доће, пакъ, докъ свештеникъ скорo самъ у цркви богослужење одправя, дотле старіи предъ црквомъ еду и здравице напію, а млађи око цркве уз гајде играю; сто то су садъ оне смирене молитве, кое бы у цркви са сокрушеныхъ сердцемъ Богу оддавати имало. Нему и онде пребацывати народу, што досадъ ніе више цркы подигао: будући є одва тек оно време протекло, кадъ Србльинъ у Србіи цркву правити, кадъ светый крстъ на торжно гледати, и умилный звукъ црквогогъ звона слушати ніе смео; но то пређутати немогу, што се цркве садъ бар' по шумама и гудурама крію, а неправе се по селима, где бы старо и младо, мужко и женско недељомъ и празникомъ Богу се помолити, и чисту Христову науку слушати могло, безъ чега се тешко народа изображеніе никако почети неможе. Нити вала одобрити, што народъ къ цркви само зато кадкадъ долази, да се ту прочасти, подваніе, и поигра; сръ црква ніе за тѣлесна увеселенія саздана, него є место Богу посвећено, где са топлимъ молитвама душу нашу укреплявати и срдце облагороћавати треба. Реће ће когодъ, да су кодъ насъ по већой части села малена, пакъ нису у стању свако за себе цркву направити. То є истина, коя се поречи неда; нити се може праведно изискивати, да свако сеоце іошть садъ за себе цркву направи; будући у Србіи много села има, коя едва 10 — 15. или 20. кућа броі. Но и то се одреки неможе, да много села има, где 60 — 80 и до 100 кућа постое, пакъ опетъ или никакву цркву немаю, или ако имаю, то є она у друштву са другима обштинама гдегодъ у шуми направљена: ту се дакле невоже казати, да є обштина слаба, пакъ не може сама за себе цркву да направи; дал' мы одва мораво цркве правити у вредности одъ 3 — 6 и 10 хиляда талира? Добра є съ почетка и мала црквица, само нека є наша собствена, и нека у нашемъ селу стои као кайка, коя надъ своіомъ дечицомъ бди; Свевышњемъ Творцу изъ мале црквице подношене молитве тако су исто угодне и пріятне, као и оне, што се изъ гордогъ Исаіовогъ Храма подижу, само ако изъ чистогъ срдца проистичу. Мы већъ имамо примѣра, да су гдекое обштине цркве подигле, а една су по 2 — 3. до 4000. гроша потрошиле: сложи се цело село, нуждну грађу у шуми одсече и довезе, потребный каменъ накади и пресуче, пречъ испече, и довезе, а само тешъ едномъ майстору за грађењ две триста хиляде гроша плати, пакъ ето ти ниъ готова црквица. Само ревность къ обштемъ благу, кренка воля у постизаню добре намере и братска слога, пакъ ће и по другима већима селима наскоро быти црквица. Дал' нема у атару свакога села барем земљ одъ 20 — 30. дана орања, коя пуста и шумомъ и трњемъ обрастла лежи? Не бы ли то селани за црквени фондъ взкрчити, оградити, свакe године засевати, или воћемъ и виноградомъ засадити могли, пакъ добивене одтуда плоде на фондъ црковный обраћати? На то бы свакій, само да хоће, у место што безпосленъ кодъ казана седи, и туђа дѣла претреса, два три ли дана преко године свога труда жертвовати могo, пакъ ето да се фондъ црковный установи, да се брзо црква подигне, пакъ и съ временомъ украси. А и сама мала сеоца, коя за садъ немогу сама за себе цркве да праве, могла бы тымъ начиномъ фондъ за цркве полагано установљивати, изъ кога ће съ временомъ сама за себе цркву правити моћи; дотле пакъ, докъ небуду у стању собствену цркву имати, требало бы обшту цркву да поставе у ономъ селу, кое є између њи найотданчніе и за положеніе цркве найсходніе, а никако у шуми између села да неправе; тако ће поне едно сеоце, у комъ црква смештена буде, кадъ за садъ іошть сва села немогу, она благодѣяніа Христове науке уживати моћи, коя црква на верне свое синове штедро наливати обычствује; а при том' ће онако отићи место, кадъ кое селце одъ обште цркве одустати, и за себе собствену градити намысли, у стању быти, одступаюћемъ одъ обштегъ уживаня цркве сеоцу на њега припадаюћій део црквене вредности исплатити; кое се никако удѣйствовати онде неможе, где се црква наваиъ села у шуми направи. —

Књижницы Читалишта Београдскогъ поклонили су до данасъ књига: Г. Аћим Марковићъ изъ Темишвара, 67. — Г. Александеръ Зако изъ Земуна 32. — Г. Миланъ Давидовићъ Столоначалникъ попечителсва Финанс. 14. — Г. Блисей Вукайловићъ, Секретаръ полиције 4. — Г. Димитріе Аврамовићъ академ. живописацъ 8. ГГ. Русски књижевницы изъ Москве 39. — Г. Іованъ Іовановићъ Секретаръ П. Фина. 45. — Г. Игнатъ Станимировићъ Профес. 6. — Г. Попечитель Радованъ Дамиановићъ 33. — Г. Мата Топаловићъ Професеоръ Богословіе у Бакову 3. — Г. Константинъ Х. Бразъ знам. п. фил. 14. — Г. Лаза Зубанъ, Сопћтникъ 15. — Г. Всеіванъ Розиновићъ Предс. Суда 33. — Г. А. Андрићъ пенз. офф изъ Пазчева 1. — Г. Таверић франц. конзул. толмачъ 10. — Г. Іованъ Пунъ списатель 3. — ГГ. апотекари браћа Ивановићи 60. — Г. Теодоръ Павловићъ издава. новина у Пешти 1. — Г. Димитріе Теодоровићъ Проф. 12 (узаимности славенске) — Г. Іованъ Дамишићъ Секретаръ Дпел. 1. — Григоріе Возаровићъ Књигопродавацъ 14 — Г. Павле Арс. Поповићъ Секретаръ Совѣта 72. — Петаръ Натићъ изъ Пазчева 3. — Г. Димитріе Матићъ (Мирка Анрелія 1 и 2. ч.) 5. — Г. Іованъ Филиповићъ столоначъ. Книж. канц. 1. — Г. Архимандритъ Гаврилъ Поповићъ (разговори за образованіе срдца) 4. — Г. Вукъ Стеф. Караџићъ 4. — Г. Дамиянъ Каулицій изъ Н. Сада 6. — Г. Корнелій Ново-

вићъ Проф. 1 — Г. Докторъ Васа Поповићъ 1. — Г. Коста Јанковићъ Капетанъ 1. — Г. Милованъ Спасићъ управ. школа 1. — Г. Милошъ Поповићъ учредникъ Новина Правит. 12. — Г. Јосифъ Новићъ председатель Сремске нармоње 105 свезки Макровогъ Конверсаціонск Лексикона, съ обећанћмъ, да ће продужити, докъ се цело дѣло не оконча. — Госпоја удовица Богосава изъ Бечкерека 6. Јованъ Нинћъ Нач. Контр. 25 књига (цело дѣло Окенове естествене Исторіе са изображенїама) — Г. Коста Сретеновићъ практик. контр. 3. — Г. Јованъ Ситићевићъ прот. пошт. 5. — Г. Петровићъ Драгоманъ русскогъ конзулата 1. — Павле Илићъ апотекарь 6. — Г. Јованъ Печеновићъ Члеиъ Суда Валѣв. 8. — Г. Јованъ Мостићъ Капетанъ 2. — Г. Докторъ Васићъ изъ Крушевца 1. — Г. Докторъ Медовићъ изъ Пожаревца 1. — Г. Матія Банъ прив. учитель 1. — Г. Конст. Каулицій књигопр. у Н. Саду 2. — Г. Јованъ Петровъ архив. Суда 13. — Г. Василій Берарь Инспекторъ Типографіе 68. — Г. Александеръ Ристићъ Столонач. Пол. Вн. Дѣла 2. — Г. Ђорђе Петровићъ дѣловод. прив. Суда 4. — Г. Јованъ Константиновићъ тргов. калфа 6. — свега 854. и тако завдно са овы 44, кое су прошле године куплѣне, има Књижница Читалишта сада 898 комада књига. У Београду 17 Февр. 1847 Миланъ Мијтовићъ с. р. професоръ гимназіе и Књижничарь Читалишта.

Изявляюћи ГГ. приложницыма, кои су до сада Књижницу Читалишта нашегъ са подарцыма своимъ подпомогли, именемъ дружтва, кое се благодѣанїемъ ове Књижнице као више полазе и кое ће се у будуће користити, найтоплїю благодарность, заедно молимо и позывамо одъ стране заведенїа овога све родолюбце, обштегъ напредка ревнителѣ и пріятелѣ, да бы сваки по могућству своме приноси усрдствовао на умноженѣ и обогаћенѣ исте књижнице.

Управ

Читалишта нашегъ сбирци стары новаца приложили су Г. М. Банъ 1 польскій новацъ Краля Стеф. Баторія; Г. Јов. Петровъ 4 стара новца; — Никола Василѣвићъ, служитель Читалишта, 1 сребр. турскогъ Цара Мурата, 1 сребр. Цара Леополда и 1 бакарный новацъ — и Г. Јованъ Бошићъ два стара сребрна новца, комма се на истыма поклонима овыма одъ стране заведенїа благодари.

Прилози на главный фондъ школскій; изъ Зајчара 319 гр. — ГГ. Званичницы и грађани у Брагушцу 604 гр. 20.

Милостиње за погорелце Ивањичане: изъ Радуевца 118. изъ Неготине 2026 гр. 30 п. — изъ А. Е. М. Конзисторіе 896 гр. — више лица Конака Бакалскогъ у Београду 124, Г. Дуда Пешића трг. са сыновима 40, Г. Сима Весовићъ Столоначалникъ Г. Контроле 21 гр. чарш. 30 п.

Подполковникъ артилл. Г. Стефанъ Мильковићъ поклонио је на варошку болницу 2 ## цес.

ТУРСКА.

Новіи известія съ границе одъ 6. ов. м. явлю, да је 1. ист. м. у Пазару телалъ викао, да сваки занатлія свой посао гледа и да се у посао Старешина немеша, нити што за новопоставленый Шура-Судъ пыта, а то зато, што је Јусуфъ-Бегъ зактево, да свое људе за Судіе постави, како бы опетъ по нѣговомъ плану сам посао Суда ишао, на кадъ су се томе отмѣнніи граћани противили, и, да се одъ найпоштенїи варошани опай наборъ учини, напалынали, да је Јусуфъ Бегъ Судъ опай уништожио.

Као што Новине „Амалоіи“ явлю, Министерство Инв. Дѣла Високе Порте дало је овы дана свимъ Посланичествама стране Сила знамениту ноту у смотренію оделанія изъ Оттом. Царства њки лица, кои су повторително ухваћена у нѣкакъ сплетка, и кои су за подобно дѣло већъ одавдъ казнћна и изгнана была. Нота је она высокимъ тономъ написана и показује, да Правительство Оттом. одъ намѣре свое неће одустати, него, што више, да ће како изъ престолне варошн тако и изъ цѣлогъ царства такова натребити. На концу ноте была су изложена имена съ характеристикомъ сайо оны подозрителны лица, да бы ій надлежна Посланичества њиова достаточніе о тожъ испытати могла. Одъ исты је 10 спадало подъ Посланичество Грчко, много подъ Енглезско, а по једно или два подъ друга посланичества. — На мѣсто умершегъ Генералногъ Управителя Румелїе поставленъ је царскимъ Указомъ досадашный Началникъ царскогъ воиства, Ч. Дарпохоръ Решидъ Паша, а овога мѣсто заступіо је Хасса Мушира Ч. Мехмодъ Паша. — При арсеналу Цариградскомъ на робіи наодећи се осуђеници жалили су се пре нѣколико дана Ч. Капетанъ-Паши, да имъ је лебъ повседневно за разну њиову давный одвећъ малій, и да због тога гладъ трпе. И за цѣло, пошто је сваки нанћена, осведочи се, да је сваћій лебъ по 8. драма оксикъ было, а како ниј је по четири давано, тако је оксика было 28. драма свега. Надзиратель тога, безъ да је што о томе знао, позванъ буде на одговоръ, и онъ изиени се са извиненїемъ, да то съ нѣговымъ хотѣнїемъ не быва, но да је то морало быти или изъ немарства нѣгови слаћи или изъ какове ошибке. Но по далѣмъ изслѣдованію у той ствари чинћномъ опроверже се изговоръ нѣговъ, у слѣдству чега буде осуђенъ на затворъ и да плати 30. хиляда гроша. Количество ово новаца по свой приланцы износлт' ће процѣну оне добыти, кою је онъ предреченымъ начиномъ прибавіо, и она ће се сумма по заповѣсти Капудань-Паше међу робіишима ради набавленїя нуждногъ имъ одѣла и другогъ тому подобногъ подѣлити. — Пре нѣколико дана догодиваши се пожари у Цариграду досиѣли су до немѣрногъ степена. Свако готово ноћи, ако не два, а оно по једанъ было је, и тако за нѣколико дана ій је было 19, и више су страха принели людма, него штете. Но између оны пожара найзнаменитіи је было у Пери спрама Галата Сарай, кои је претіо сву Перу у пепео преобратити. Ватра је тако бѣснила, да су сви трудя противу ње полагали предъ њоме само една играчка были. Кромѣ цркова Правительственны и махалны доносиени су были и са военны лађа страшны сала. Но сви они не бы ништа помогли; да страшну ову стихію ни су куће одъ тардогъ матеріяла окруживале. И при свему томъ 85. велики кућа, 15. дућана и једанъ театеръ, изъ кога су зрителѣи једва умакли, были су жертва њима. Кромѣ оны пожара было је једанъ у Ускудару подъ харемъ Скелеси и до 100. кућа изгорело је. Пожари они доста су штете причинили; ерк су и лопови њима полозовали се. — Новине Цариградске явлю, да је Грчкій посланикъ у Јањини немиромъ тамошны нѣки жителя због два нѣгова поданика, за кое је говорено, да су једногъ турчина убили, и кои су ухватити хтели, до тога доведенъ, да је морао французскомъ Консулату подъ защиту прибећи, кои је због нѣга тамоће у немалой опасности одъ разреженогъ народа было. Управитель је томе предѣлъ положіо и улази у трагъ кривовинцыма овогъ немира.

ГРЧКА. Атина. На дрианомъ у Двору 13-гъ Января балу ово се догодило. Почемъ је Краљ другимъ на балъ позватимъ Посланицыма свое обычно поклоненіе учинію, приближи се и Турскомъ Посланику Г. Конст. ат. Мусуру и опако му проговори: Валило бы Г. Мусуре какво почитанїе према Греческомъ Краљу имати, нако безъ да је чекао одговоръ одъ Посланика, отиде далѣ. На опай упредительный поступакъ упыта Посланикъ Првогъ Министра Колетиса, на што се те речи Краљеве односе, и опай му одговори, да је тоне узрокъ, што онъ ніе хтео подписати пасоша Г. Т. Каратаса, једногъ одъ краљевскя адютанта, намѣравајућегъ у Цариградъ послова свои ради ићи. На то је Посланикъ на истогъ Министра жалио се, што ніе онъ нашо Краљу упроке, кое је за речено одрицанѣ онъ нѣму пре једногъ дана заобштио. Пошто је Посланикъ свою жалбу министру изјавио, одма отиде са супругомъ своіомъ съ бала кући, и сутрадань ван Министру, да ће она упреда рђава слѣдства имати. Узроцы, изъ кои Турскій Посланикъ ніе хтео подписати пасоша Г. Т. Каратасу, есу: да је Аѣутантъ подъ Порте у подозренію за бунтовническе догађае у Тесалїи 1841 године.

АУСТРИСКО ЦАРСТВО. Као што Пештанске С. Н. Новине явлю, ледъ, кои је подъ Пештомъ стоко, крепуо се у недељу 9-гъ. м. при одвећъ великой води. По овоме одређено, је да 17-гъ и пароброди изъ Пеште доле поћу. — У Бечу и у Пожуну је Дунавъ, кадъ је ледъ полазио, вао изло, нако и саме части једне и друге варошн потопио. Томе подобно и съ други страна се чуе, да су воде велике, а планине пуне многогъ снега.

У Пештанской новозаведеной академіи художества особыто се између ученика отликує младъ једанъ србинъ, Јованъ Вулетићъ изъ Вршца, показавшій за кратко време чрезвычайный успѣхъ у рисованію. Г. І. Нако подпомаже овога младића, кой

осо чтый даръ за живопгсанѣ има и надежду дае, да ће временем знатанъ художникъ постати, нуждномъ за издржаванѣ трошкомъ, будући е убогогъ стања и здраво е съ почетка, као ученикъ академіе, патио се, а у Текелијномъ благодѣтелномъ заведенію дали су му бесплатно обиталиште.

Ноћу између 19 и 20. р. Фебруарія довели су у Будимъ 10. лица, коя су фаличне банкноте распространявала; по имену: Іозефъ Фаркашъ као коловођа, Едкардъ Блаушгайнъ покрштеный Чивутинъ изъ Будима, Амалія Б. нѣгова супруга, кћи варшевскогъ јеврејца, Саломонъ Блаушгайнъ, Михелъ Вајнбергъ, Іозефъ Громанъ, Игнятъ Ротфелдъ, страни чивути, Андреа Тимаръ, крочъ изъ Палоте коде Весприма, Іозефъ Коначъ, кочијашъ изъ Монора; Осимъ ови тражени су іошгъ два касапске калфе. Два пољска Чивутина, кои су такође за ово доведени, као невини отпуштени су опетъ натрагъ. Фаличне банкноте ове раћене су у Весприму и Столномъ Београду. Банкноте одъ 10 фр. тако су лепо утворене и израђиване, да ій готово одъ правы разликовати ніе могуће. При пословању ови банкнота была су два пресса. — Иманюћи новость ову, чинимо свакога пријателнымъ, а нарочито оне, коп су пре кратког времена, за любовъ мале користи, издали толике дукате за банкноте, да добро отворе сад очи и промотре, шта су за за злато примали, да имъ доцнѣ не буде као оной, што е рђавъ лањ купила, па кадъ та е почела редити, а она съ њимъ єдампутъ у таракъ, а двапутъ у пресѣ! —

Бечъ. Тисовскій, познатый Диктаторъ у лањской пољской буни, доведенъ е у Бечъ, да се тамо завћца іошгъ єдампутъ, да се у Европу никадъ неће вратити; и одатле ће бити одведенъ у Трієстъ, одкуда ће се за у Америку на лађи да одправи.

ПРОСВЕТНЕ ВЕСТИ

за цркву, училиште, науку, художество и књижество.

Пише Професс. С. Н.

По смыслу заключенія Друштва Србске Словесности у главномe засѣданію 29 Дек. п. г. учињеногъ дао му е почетный књигомъ Членъ, Књажескій Представникъ Г. Аврамъ Петронијевићъ, свој Планъ о писаню Нове Србске Исторіе, у коме и поставіо све редомъ основне точке найважніе у Исторіи овој пытања, и назначіо нарочита лица, одъ коп се найпоузданіемъ одговору на та пытања надати можемо, а исто тако и књиге о догађаима Србіе написане, у коима се, ако ништа више, а оно нове поводъ за даљ испытиванѣ налазе. Даљ у плану предлаже се, да за испытиванѣ ово изабере Друштво два вешта и ревностна лица, а за нуждно на то трошкове да се представленѣ учини Правителству, кога е, по речи Г. Петронијевића, управо дужность, да истиниту свога народа Исторію потомству остави и одржи. Сверучно написаный свој планъ завршуе нашъ высокій државникъ као членъ друштва съ томъ нарочитомъ жељомъ и захтеванѣмъ, да се испытиванѣ и описиванѣ догађаја, коп-ће предметъ Исторіе сачињавати, са найвећимъ безпристрастіемъ и безъ свакогъ призренія на лица и на какве интересе предузме и спрши. — Цео овај Планъ прочитанъ е у редовноме засѣданію, кое е друштво 29 п. м. држало. Радостъ е велику при томъ было приметити. Добыло се уверенѣ, да књижество Србско у Србіи ніе само посао неколико людій, о коима бы се иначе могло рећи, да высоке куле на песку или у воздуху зидаю; найзнаменитіи знаничници и не мањ знаменитый човекъ и родољубацъ, важанъ искуствомъ и точнымъ познаванѣмъ народногъ живота и догађаја, не само одобрава књижевне и научне послове него у найважніемъ и самъ и то овако примерно предњачи. — У истомъ заседанію заключено е, да на основу предложеногъ плана о начину испытывања догађаја и писања Исторіе, и о лицама, коя ће се поименце на то употребити, мићніе свое даду следујући редовни Членови: ГГ. Секретаръ Попечительства Просвештенія Сима Милутиновићъ, Професеори Исидоръ Стоиновићъ, Јован Шафарикъ и писацъ ови врстій. Мићніа своя сва су четворица Друштву писмено дала, и она ће се у првомъ редовномъ заседанію прочитати. Какво буде чіе мићніе, и шта друштво даљ заключи, нашће се нашимъ читательима у следујућимъ првимъ числама.

* Правителственія пытенцы: Петаръ Радовановићъ и Ђорђе Цеповићъ добыли су одобренѣ, да изъ Халле у Берлинъ пређу и ученѣ свое продуже, а исто тако Алекса Десимировићъ и Пантa Іовановићъ, да изъ Плавшнга (села) у Штуттгартъ пређу и овде се уче.

Књига „Разговори за образованѣ срдца и душе,“ коју е Архімандритъ и Членъ АЕМ. Консисторіе, Членъ Друштва Србске Словесности и Одбора Просвештенія, Г. Гаврилъ Поповићъ списао, а речено Друштво одобрило и своимъ трошкомъ на светъ дане издало, садъ е већъ и на бугарскій єзикъ преведена на светъ нашла подъ насловомъ „Разговори за сердечно и душевно образованіе“ почемъ е єданъ родољубивый бугаринъ трошакъ печатања исте бугарске књижице жертвовао, пакъ одъ нѣ по неколико екземплара школи свакогъ главнікъ места у Бугарской на поклонъ одредио, да се међу децомъ поделе.

ОГЛАСИ.

Почившегъ Тоше Поповића дућани, лежећи на Зереку, продаваће се 1-гъ Февр. 15-гъ Февр. и 5-гъ Марта тек. год. на Лицитацію, свагда пре подне у 9. сати по црквеномъ часоказу. —

На последњемъ балу 26-гъ пр. м. у сали одъ клека изгубила е єдна госпоћа златну белезуку съ руке. Ко е исту нашао, умолява се учтиво, да бы ю изволио єдномъ одъ ГГ. Управителя Читалишта предати.

203 № 17-гъ Февруарія т. г. започеће се изъ ютра у 9 сати по црквеномъ часоказу еспапъ у дућану доле на Сави близу ц. к. Конзулата Милоша Војновића бившегъ овде трговца, кой е банкротирао, на лицытацію продавати, и донде ће лицитація трајати, докъ се савъ еспапъ нераспрода. У истомъ дућану има разны еспапа као: Чоана, Платнена, памучна, и вунена, 600 стакала разногъ вина: правогъ Шампањскогъ, Токајскогъ и Малаге, и єданъ цылиндеръ златанъ сатъ.

Коя бы желио шта објавити посредствомъ Новина Читалишта Београдскогъ, кое су у 1000 екземплара по самой Србіи разпростре, нека се на Учредничество исты Новина обрати. Одъ напечатане линіе таквогъ објављенія наплаћује се по 30 пара чаршијски, а при повторителномъ печатању истогъ објављенія по 20 пара чаршијски.

Подписаный продае своју 20 фати дугачку и 15 ф. широку башту, на главномъ сокаку Терази съ леве стране идући къ Врачару до Недељка терзіе куће лежећу, съ лепымъ подрашћымъ воћемъ и лозама.

Михаилъ Поповићъ
Парохъ Београдскій.

Дућанъ обштинскій подъ школскимъ зданіемъ, у коемъ Томе Јанковића, бакалина овде, еспапъ сада стои, и ханъ такође обштинскій, кои до школскогъ зданія лежи, дае се подъ кирію одъ идућегъ Ђурђевдана на даљ време; зато свакій, кои бы поменутый дућанъ или ханъ подъ кирію узети желио, нека се туторима школскимъ или Примир. Суду овд. погодбе и условія ради што пре обрати.

Ђорђе Нинићъ дае ковску Аду, лежећу поредъ Дрине, на три године подъ аренду, позивајући свакогъ, кой е жели имати, да му се, съ ценомъ, шта ће найвише дати, скорія пријави.

№ 3211 Кућа Петра Цветковића на врачару, на горњемъ путу идући у Топчидеръ, лежећа, продаваће се лицытаціомъ, свагда пре подне, 21 т. првій, 14 Марта другій, и 31-гъ истогъ месеца т. г. трећій и последнјій путъ.

Учредникъ Пав. Арс. Поповићъ.

У Правителственой Књигопечатньи у Београду.

Излазе сваке седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена имъ е за Сербію 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 28. Февруарія 1847. **Число 9.**

СЕРБІЯ.

По учињеномъ одъ надлежне стране представленію, да се изтолкује смисао 529. § Законика Грађанскогъ према §§ 400 и 527, у колико се на женску децу таковога покојника односи, кои е у задрузи живио и умро, а мужкогъ потомства ніе оставіо, издано е одъ Совѣтлогъ Кнеза у согласію са Совѣтомъ земаљскимъ подъ 7. т. м. К В. *№* 159. С. *№* 616 ово закона толкованѣ: законодателна власть при издаваню Законика то е хтела, да у задружномъ стању кћи умрлога, и ако мужке деце нема, не наслѣђује његов део задружногъ имања, но тай да остане задрузи, као најпречемъ наслѣднику, а иста задружна кућа да е дужна кћерь умрлога издржавати и у своје време пристојно удати по постоећемъ обычаю, као што ову дужность према таковой и у иностномъ стању има онай, кои имаће умрлога наслѣђује; пакъ е у томъ смислу и § 529 Законика написанъ као напћіе одъ обшты правила закона о наслѣдію. Онай пакъ пропись § 527, да у случаю наслѣдія и деобе у задрузи ваља поступати по обштемъ правилу наслѣдія и деобе, значи, да тако ваља поступати, у колико ніе за задруге другчіе опредѣлено, као што е то нарочито у слѣдующимъ затымъ §§ 528 и 529 учињено.

Пр. Казначей Окр. Чачанскогъ, Василіе Симићъ, поставлен се у стање пензіе. Писаръ Среза Млавскогъ, Окр. Пожарев. Вунца Добрьчевићъ престанио се. — Секретаръ Нач. Окр. Шабачкогъ, Радивой Миловановићъ, постао е Казначеемъ Окр. Подринскогъ; — Писаръ Среза Брзо-Паланачкогъ Окр. Крајинск. Іованъ Милосављевићъ, Іумрукціомъ Радуевачкимъ, — Практикантъ Апел. Суда, Алекса Ђорђевићъ, Канцеларистомъ истога, а другій тога Практикантъ, Милисавъ Станоевићъ премештенъ е у Попечительство Правосудія. Капетанъ пѣхоте, Коста Јанковићъ, постао е Помоћникомъ Начальничества Окр. Пожаревачкогъ.

Београдъ. По представленію Попечителства Финансіе рѣшено е одъ Княза у согласію са Совѣтомъ, да Правителственна Касса ништа не тражи одъ Обштине Београдске за уступљени іой кантаръ и тамнич, као што е на то у точки 1-ой Указа Намѣстничества одъ 19. Іюнія 1839. В *№* 115 право было за ню задржано, будући се ніе могло провалити, да е иста касса што у ние одкупа за те приходе платила. — Иста законодателна власть одређује, да у напредакъ Примирителни Судови одъ сваког, кои бы са пресудомъ ньовомъ незадоволяваюћи се на Судъ Окружный ићи жалено, за издато му о томе доказателство по 1 грошъ чар., а исто тако одъ онога, кои бы му списакъ свои добара, да га одостовѣри, поднео, за потврђенъ таквога да по 1 цванц. у ние таксе наплаћую. — О младимъ дудовима за разсађиванѣ одређено е, да се изъ Правителственны дудара безплатно даю людма, но никоме више одъ 200 комада. — Фамиліи Милоја Илића изъ Ратая Окр. Крушевачкогъ, кои е терањи айдуке одъ ову погинуо, поклана се изъ Правителственне Кассе зо ☩; а Практиканти Начальничества Окр. Гургус. Павле Марковићъ и Димитріе Пашъ, што су у извршиваню послова канцеларіски особытимъ прилѣжаніемъ отликовали се, обдарени су одъ Правителства, први са 10, другій са 6 талира. — При Депутаціи, главнымъ фондомъ школскимъ управляюћой, установлява се ново звање єдногъ Писара са 120 талира годишње плате. — За новоустановљени Врховны Судъ опредѣлено е, да му се дае титула „Высокославный.“ —

Станисавъ Мишићъ изъ села Сикола ишо е 1. т. м. са Станомъ сестромъ своіомъ у Неготинъ, и у полю Неготинскомъ велика зима и мећава ій загуши тако, да е Стана пала и полумртва на месту остала. Но истымъ путемъ идући на саоницама Радулъ Брінић нађе на ньи, те Стану натовари на саонице и у варошъ донесе, а Станисавъ самъ дође. Ту настојаваћемъ кмета Димитрія Іовановића, кога е Примирителный Судъ одма на то одредно, спуку одећу са преврале девојке, пакъ іой ноге у сладну воду метну, и снегомъ е найпре добро натрлао и обложе по грудма, и онда у топле алъине завіо, те е тако после многогъ трлања у животъ се повратила. — Истый данъ Никола Раковичанинъ изъ Неготина отиде на свою пиваницу, кою на брду Висока има, да єдну чутуру вина донесе; но у повратку одъ мећаве спладанъ, (коіой може быти да е и пиће нешто помогло) падне на путу, и сутрадань га мртва нађу. — Такође и Анђелъ Илићевићъ изъ Неготине кои е тай данъ дрва куће терао, нађе се на путу у тешкой невольи одъ мећаве и зиме, те волове напрегне и пусти, да куће иду, пакъ тако самъ єдва до крајић куће дође и животъ свой спасе. — Петра Маринковића, дечка одъ 15. година, уватила е мећава са његовы 30 коза, кое е чувао, у полю коде села Јанћна, те га сутрадань мртва нађу, као што су и исте козе све поскапале. Ђока Бађика изъ села Кобишнице, његовъ ићи, девојка одъ 16 година, и Ђорђе Іовановићъ изъ истогъ села, возећи дрва изъ шуме, спладани одъ зиме и мећаве, пусте волове, и Ђорђе, не могући већъ ићи, уватн се єдномъ одъ ових за репъ, да бы га тако во кући одвео, а Бађика и његова ћи пођу заедно, но она не могавши за отцемъ ићи, врати се къ саоницама, те онде преноћи заедно са бывшимъ породъ саоница псетомъ, кое е око ње сазіело се и тако е и одъ њега грејала се, те ніе премрала ту ноћь; а Бађика, почемъ му е иста ћи казала, да она не може далѣ, но да ће саоницама да се врати, кое онъ ніе у онай паръ одъ тежке мећаве и ветра чуо, кадъ доцније опази, да му кћери нема, врати се и стане е тражити, но заће у томъ траженю и найпосле падне, пакъ га сутрадань мртва нађу; Ђорђе пакъ Іовановићъ такође е већъ изнемогао было тако, да ніе могао више ни волу за репъ држати се, него бы и онъ было на путу изгубио главу, да отацъ и братъ његовъ нису нашли, да га траже, и тако напавши га заедно съ воловъ избавили. — У селу Подгорцу Окр. Црнорѣчкогъ Марица жена Ника Бесарадића идући къ трлу своме умрла е у полю одъ зиме; а у другомъ селу, Болѣнцу, Милька Радивоевића, ћака одъ 7 година, идући изъ школе куће на ручакъ, снете мећава и стера у єдну долину, где се у снегъ завали и за цело бы ту погинуо было, да ніе учитель посумнио и за њимъ куће његовой отишао, да види, ели онъ тамо стиго, пакъ тако видећи, да га нема, родительи његови и други люди подигли се, те га презебла већъ нашли и куће однели, па ладномъ водомъ трљаюћи га животъ му повратили. Воинъ и Никола браћа Несторовића изъ истогъ села Подгорца терали су 1. т. м. лисицу, кои утече у пећину, пакъ се и они за њоме унуку у исту, да е увате; но у тай ма спали се съ пећине єданъ каменъ и Воина на месту убіе, а Николу у леђа удари. Трајко Здравковићъ изъ села Крњеля у истомъ Окр. опазивши на тавану своме пауове, зове жену, да му помогне истерати ій, пакъ кадъ ова тако учини и єданъ пауокъ изтрчи, а онъ натегне пиштоль и на пауова опали, но несрећомъ жену у сису сгоди и рани е. — Ђорђе Живковићъ изъ Ласова, момакъ одъ 25 година, кои е више пута сбогъ краћа затвораванъ было, попраде ове зиме Ђор-

ђа Грнчара изъ Добруевца и буде сбогъ тога узишенъ; но улучивши приляку утече ноћу изнеђу 9. и 10. т. ауђи своіой, и напивши се яко ракіе, самъ се изъ пушке убіе.

Ужице, 18. Февр. Ноче унутру наћенъ е у селу Церовцу Срезу Рудинскомъ ђока Савићъ изъ истогъ села на путу близу сеоске механе мртавъ. Истый данъ одъ Начальничества изасланъ Окружный лекарь, да мртваца тогъ инспитира, учинио е то и явно, да на истомъ мртвацу ніе никакова трага и знака убійства нашао. Но примћтити се има, да е оно вече, т. е. прекоснощъ, яко снћгъ нема, а чуло се, да е истый умрлый ђока овай данъ по селу сена тражио купити, па можо быти, да е одзноћи одъ куће до куће мало више ракіе попіо, коя га е съ помоћу великце обладати и саму смрть, му приузроковати могла. Зимно време овамо єднако трае. Снегъ како е пре божића на землю пао, єднако на њой лежи и показала се, и већъ толикій е, да е путованіе немогућно и опасно. Онде у Ужици дебео е до 4. стопе; а мало далћ на вишимъ мћстима по Окружію 5. до 6. стопа, на планини Тари и Милошевцу у селу Заовинама овогъ Округа до 12. стопа; те е и путованіе преко ови места сасвимъ затворно. Тако по свима мћстима у Округу, овому снегъ е великій, где мањ где више, и народъ у планинскимъ предћлима живећій а найвише стокомъ запинаюћій се яко е за ову стоку уплашио се. І тога где се коя застала и на коју мћсту, како е снегъ пао, одавде се никуда мћи неможе, ту стои и са главу се бори. Што е раније на месту имала, ту е потрошила, а другой сбогъ велики снегова отићи не може нити се ова њой донети. Оно е дана єданъ притежатель 300. оваца одъ ови полошину давао оному, коя ће му полошину нћгову напасти. Дакле и равне нема. Сено се тражи и скупо плаћа, овде у Ужицу продае се на оку по 12 пара. Дай Боже, да се овогъ сиданћгъ яда и нужде скоро избавимо, и топло само време што пре дочекамо, да снегъ отопнесе, па ћемо се у будуће болћ за нашу стоку побринути, наслоне добре направити и кодъ ови доста сена приготовити, да до оваке невоље никада више недођемо.

Ужице. 22. Февруара. Съ границе добывене вћсти доселе су овде гласъ, да е у Босанской земльи свакій досадашній данакъ у двапутъ већій како на Христіане тако и на турке ударенъ, и да сбогъ ованогъ терета не само христіани него и турцы сербской границы дооде и стражаре наше моле, да ій у Србію приме. Вћсть ову подкрепљава гласъ опетъ съ границе наше добывеный, да е пре неколико дана єданъ турчинъ, гоњенъ одъ турски Пандура, да данакъ плати, подъ Сребреницом у Дрину скочио и удавио се, и да е една фамилія (нема се извћстно, ил е турска или христіянска) да бы данакъ на ню ударени платити могла, двое деце свое за хлеђу грошя продала.

Изъ Гургусовца поредъ извћстія, да су и тамо наредбе учинћне, те се учительница плата одъ Обштине уредно издае, ово нашъ іошть нарочито явлю: Онде е са одобренћмъ Попечительства Просвештенія одъ 1 Августа 1838 Б № 96, коя е по представленю Суда, будући онда Начальничества іошть ни постояла нису, послћдовало, заведенъ фондъ школскій тако, да на истый свака порезка глава по 20 пара свake по године дае, и тай е фондъ поредъ издржавања стална 3 учителя и осталы школски трошкова нарасто до сада на 21933 гр. А тай капиталъ намножана се тако, што се новцы никако не држе, да у касси ни найманћ безъ полze леже, него се даю подъ интересъ, те свакій, коя ій држи, при свршетку свake по године положи сазъ за толико време припадающій интересъ, пакъ се и одъ овога скупљени новцы такође подъ интересъ одма дадю.

Исто тако намъ се явля, да е и Начальничество Окр. Алексиначкогъ прошле године уредило за све школе како варошке тако и сеоске или Срезске, да Обштине напредъ полажу за по године учительница припадающу плату, пакъ та да се истыма свакогъ месеца уредно издае.

Предсћдатель Читалишта Г. Маіоръ Миша Анастасіевићъ изволио е и за ову годћну на исто заведеніе приложити 300 цв; — а Г. Алекса Яковићъ Прив. Попечитель Правосудія и Просвештенія 10 цв.

Књижницы Читалишта нашегъ приложили су ГГ. Капетанъ Коста Яковићъ 1, — Писаръ Управ. вар. Димитріе Милановићъ 1, — Дћловодитель Прив. Суда, ђорђе Петровићъ 4, — трговацъ ђорђе К. Папа 16. ком. књига. — Сбирки стары познаца Читалишта приложили су ГГ. Миланъ Антоновићъ изъ Крагуевца 1 сребрн, — ђорђе Јовићъ лебцелт. 1 сребр. и 1. бапарны, — Никола Атанацковићъ, слушатель права 1 сребр. и 3 бакарна новца. — Г. Миланъ Антоновићъ поклонио е Читалишту єданъ зубунъ одъ нћгове родбине у Калиманћима Срезу Црногорскомъ Окр. Рудн. сашивенъ и извезенъ, како што девойке србске у ономъ предћлу носе, коя по томе и како образацъ народне ношње а и како производъ рукотворства народногъ не малу важность има. — Сваки овыкъ приложницыма буди хвала одъ стране заведенія.

Прилози на главный фондъ школскій: одъ жителя Среза Црногорскогъ у Окр. Ужичкомъ 56 гр. ч. — Г. Алекса Чварковићъ професоръ полугим. у Крагуевцу 26, — Г. Г. званичницы у Брусницы 336 гр. ч.

Милостиња за погорелце Нишьичане Г. Маіоръ Миша Анастасіевићъ 1120. гр. ч. — ГГ. званичницы у Лозницы 434 гр.

ТУРСКА.

На добывено одъ свога у Атини Посланика Мусуруса извћстіе о прекору, кое е онъ одъ Краля Оттона искусио, Порта е истоме Посланику своме наложила, да изиће одъ Правителства грчкогъ удовлетворенћ то, да га правый Министеръ Колетисъ именемъ Краля за опроштенћ замоли, пакъ ако ово не добые за 3 дана, да узме свое пасоше и у Цариградъ дође, а іошть за 3 месеца после тога ако не бы удовлетворенія Порта добыла, она е заключила и са грчкимъ Посланикомъ у Цариграду, а тымъ начиномъ са Правителствомъ Грецію, свако сношеніе сасвимъ прекинути. — Мусурусъ е по полученомъ наставленію поступио и не добывши одъ Правителства грчкогъ захтеваю удовлетворенћ дошао е у Цариградъ.

ВЛАШКА и МОЛДАВСКА. По извћстіяма Трјестански трговачки, Новина, журнала аустр. Лојда, у Влашкой, Молдавской и Бугарской покупована е силна рана за Енглеску, изъ коя ће, како пролеће наступи, 200 галіја доћи на црно море, да однесу нету рану, коя е поглавито за Ирску и за утишанћ тамо владающе страшне глади намењута. Рачуни се, да е сама Влашка осенасъ 1 милліонъ дуката за продатый кукурузъ узела. Осимъ ране, коя е већъ продата, има іошть толико за продаю у поменутымъ Подунавскимъ областима, а купую е трговцы како за Енглеску тако и за Венецію (Млетке) Цариградъ, за приморске градове Аустріе, Италіе, Француске и Холландске.

ГРЧКА. По одлазку турскогъ Посланика Мусуруса Краль е Султану а главный Министеръ Колетисъ Рендъ-Ефендіи писао, правдаюћи овай прекоръ, коя е Мусурусъ на балу дворскомъ одъ Краля искусио, и извиняваюћи, да се тай никако на Порту ніе относио, но само на личность Мусуруса и на нћгово према Правителству Грецію присољиво поступанћ, а притоме увераваюћи и Султана и нћговогъ Попечителя Инострани Д. о своме пријательскомъ према Порти осећанію.

АУСТРИСКО ЦАРСТВО. — Правителство аустриско закључило е погодбу са банкерима Роттшилдомъ, Сиполъ и Арнштайномъ и Ескелесомъ, по коіой узима 40,000,000 талира у заимъ. — Као што е чрезъ учињены неколико покушенія показало се, да писма изъ Индіе брже могу у Енглеску стићи, кадъ изъ Александріе преко Трста и Немачке, него кадъ преко Француске иду, и као што се ради о томе, да се земљуз кодъ Суеца у Египту водоводомъ просече, пакъ да могу лађе изъ црвеногъ мора у средземно и тако изъ Индіе у Александрію ићи, тако е трговачкій Лојдъ у Трјесту закључио, да свакогъ месеца нћгонъ єданъ параброда у Александрію и одъ туда у Трстъ плови, и гради за ово ново за брзо пловењ сегодне пароброде, а Правителство е Аустриско закључило, гвозденый путъ како одъ Трста до Беча тако и одавде преко целогъ своga царства до баварске границе сградити, одъ куда ће путници и писма таковымъ, где га има, а иначе водомъ и обычнымъ сувымъ путемъ, на море, и одъ туда у Енглеску ићи.

Немачке союзне Државе. По свима скоро союзнымъ немачкимъ државама, кое су уставне, то есть у коима владћтельи и одъ народа изабрани представници истога заедно праве законе и Уредбе, држе се садъ скупштине народны пред-

ставника и у онима совѣтовати о уредбама и дѣлима земаљскима. Предметъ ови понайвише су владаюћа нужда сбогъ оскудости у рани и повчане неволѣ, кое одъ туда произлазе, што су у новіе време изъ лакомства за добиткомъ одвећъ многи гвоздени путови почели градити се и са акціама одъ њи натрене шпекулаціе водити се, кое акціе су тимъ начиномъ на велике цене дотеране, а найпосле у цени яко попадале, и тако се не само многи люди чрезъ њи опитетили и упропастили, но и сама грађени започеты гвоздены путова позастанти морала.— Поредъ ови пакъ предмета реде се и уређую и друга дела земаљска. Тако у Княжеству Саксенъ - Кобургскомъ имеђу осталы поправљене су неке точке Устава земаљскога, и узаконѣно: да за народногъ представника може изабранъ быти сваки, кои е грађанинъ земаљскій и одъ 25 година старіи, и да не мора ни изъ овогъ округія быти, кое га е избрало; ако бы пакъ народъ изабрао гди кога званичника Правителственогъ за свога представника, пакъ Правителство не бы хтело истога за време, докле као представникъ народный дѣйствовати узмора, одъ званичне дужности његове разрѣшити, оно да е дужно Скупштини узроке тога доставити, — као што е у исто време и отвѣтность Попечителя за њіове званичне поступке точніе и строжіе опредѣлена и нарочитый државный Судъ установљенъ, да изнађа и суди тужбе, кое бы се противу њи у томе подносиле, и заедно е узаконѣно, да пресуду овога Суда по предмету такве тужбе изречену не може владѣтель повлованѣмъ увекшати.

ИТАЛІЯ. Папа е у найновіе време признао оне, кои велике просторе земљ у предѣлу Кампаніи зловомъ имаю, пакъ ій ни сами не обдѣлавају нити људма населяваю, да бы ій они обдѣлавали, него подъ закупъ пуштаю стоку, те пасе, и изнашли ихъ, како е поводомъ владаюће оскудице у рани заключено, све Правителственне и црквене земљ, како е найбоље, обдѣлавати дати, да бы се тако нужда и оскудость подданика у рани за у напредакъ предупредила, опомену о е исте притиживатељ велики простора земаля у кампаніи, да бы и и они сви томе послѣдовали и свое простране и плодне земљ, кое на жалость повайвише пусте и необдѣлане леже, орати и сеяти дали, у противномъ случаю да ће онъ као владѣтель о томе на пользу државе и подданика постарати се. — Изданымъ пакъ на све монастире разписомъ наложно е Папа, да ну они поднесу точне рачуне о приходима и разходима своима; ако приходи разходе превазилазе, као што превазилазе кодъ свію, а по неки одъ њи и велика богатства притежаваю, то ће суванщакъ на наплаћиваће државны дугова и на пользу целе црквe обраћати се, а напротивъ Папа обећава, да ће онъ за чрезвычайне њіове (монастыра) потребе старати се.

ШПАНСКА. Новъ Министерію̀мъ е подъ началствомъ Херцога Соттомаіоръ, као Попечителя Иностранны Дѣла, састављенъ изъ людій, кои нису часть по вкдимову не припадаху къ привржениема кральице матере и француского утицаня; почемъ Монъ и Пидалъ нису у истый новый министерію̀мъ дошли. Но међу наименованыма Министрима налазе се опетъ неки, о коима се мыслити може, да су њіови и горепокенуте стране пріятельи. По овоме суде гди кои, да е овай Министерію̀мъ за кое време тако садъ постављенъ, да бы само француски Дворъ рећи могао, да е онъ тыме, што е Краљевъ сынъ Херцогъ Монпансіе шпанскомъ принцессомъ Луизомъ оженио се, окразно се у Шпанской, и тако да бы Енглезско Правителство, кое сбогъ те женитбе яко негодуе, по могућству ублажио.

ПОРТУГАЛІЯ. Станѣ Кральице Португалске по новима нѣстима одъ туда све се опасніе представля. Противничка страна се у Опорту, Коимбри и т. д. крепко држи, а Кральична войска подъ войводомъ Салдановъ чрезъ многа бѣгања войника и чрезъ друге бѣде опада. Правителство е Португалско обратило се повторителю Шпанскомъ, да бы му оно послало свое войске у помоћь; но последнѣ неће то учинити, што бы му се одъ други Дворова замерити могло. А нѣсти изъ Енглезске явлю, да е Донъ - Мигуелъ за Португалску отоловно и да нетый никако ніе у Лондонъ дошао, као што се одъ неки страна потврђивало.

В. БРИТАНІЯ. — Поредъ осталы наредба, кое се за олакшанѣ нужде у Ирланду чине, Лордъ Бентинкъ е поднео Парламенту предложенѣ, да се граде по Ирландской гвоздени путови, одно да бы при овима сиромаси люди рада и заслуге имали, а друго да бы тыме радливость и трговина у оной земльи за будуће ожившла, а то грађенѣ гвоздены путова тако да буде, да на сваки таваръ путъ колико приватни люди подпишу новаца за улагањ, по двапутъ толико се іошть изъ државне касе да у виду займа на 20 година. Као што е правило, да свако предложенѣ, почемъ се найпре обяви, кадъ ће поднешено быти, прый се путъ у одређено за то време прочита, те се совѣтованѣ држи и рѣшено буде, да ли треба оно по заслуги да се предузме у дѣло или да се одбіе, тако е поменуто Бентиково овай прый степенъ законодательногъ претресања већъ прешло и одређено ну е време, кадъ ће по другій путъ предузети се поради напыта у поединымъ точкама, а за овымъ, почемъ се све одъ точке до точке претресе и колико за добро нађено буде, одобри се, поредъ овога пакъ нужни додатцы и измене заключе се, и онда се све у редъ стави, слѣдовало бы у одређеномъ опетъ другомъ засѣданію Парламета треће и последнѣ совѣтованѣ и заключеніе о целой тако израђеной ствари. — Међутымъ е прый Министеръ Л. Русселъ изявио се у Парламенту, да ће онъ и његови другови оставке дати и одступити одъ корнила државны дѣла, яко се за Бентиково оно предложенѣ вышество у Парламенту са одобренѣмъ изасли; и тако садъ е очекивати, или да предложенѣ исто не буде у Парламенту одобрено, или у противномъ случаю да се Министри промену.

АМЕРІКА. Найновіе нѣсти изъ Америке, а нарочито изъ Невіорка одъ 4 Февр. явлю, да су Американцы Мексиканску варошъ Викторію основали, и са 6000 войске заузели, а у заузетой пре провинціи Калифорніи да су богате найдане сребра, гвожђа, бакара, олова и живе пронашли, одъ кои обдѣлаваня знаменитомъ се добытку надаю, пакъ ће то што пре и предузети.

ШВАЙЦЕРСКА. Луцернъ. Више се пути у Луцерну, одкако е буна мала у Кантону Фрайбургу при свршетку прошле године была, военный советъ седамъ Католически кантона држао, и однако се они Кантони са ратнымъ потребама снабдѣваю. Бунтовно нападанѣ на Фрайбургъ нова е наука за Католическе Кантоне, да се у Бога и у свое начене уздаю. Да е они слободняка (Freischarer) нападанѣ срећно напало: то бы грађанскій ратъ у Швайцерской буквно. Промысао е сраженія Католическе и реформиране партае за садъ уклоно, али ко ће настояти, да бунтова партая неће скоро опетъ или у ономъ или у ономъ Кантону къ насилію прибећи. — Онако католицы о своіой реформиратой браћи пишу и говоре!

У Тессину се све више и више партая, кои е сасвимъ слободоумна (радікална), губи. Напанъ свако е сумњ, да е Аустрія и Тессинъ и Граубинденъ изъ комшискогъ пріятельства позвала, да се бунтовне партае окану; због чега е државный Советникъ Францешни у Майланд ишао. Казује се, да одъ Ломбардіе насклоне предстои Неприродно положенѣ Тессина, као Католическогъ Кантона, противъ други Католички Кантона неће дуго трати, и већъ е државный и великій советъ његовъ къ умереніма мерама прешао.

Одговоръ на „Књижевно“ одъ єдногъ Члена Читалишта написано, и у Новинама Читалишта прою б. напечатано.

Єданъ Членъ Читалишта примѣчаваюћи, да е требало изчисляти она лица у главной Скупштини, кои су добровольне подарке нашемъ заведенію принела, наводи, да ніе требало говорити, одкуда е сабранѣ книга и памятодостойны ствари постало. За овымъ съ некомъ сакривеномъ грдњомъ, кою онъ за особито оштроумніе држи, каже, да се баръ моя (подписаногъ) добра воля и ревность признаје; кое е вальда зато навео, што я б. месецы идући по званичной дужности у Београду, слѣдовательно и у Читалишту быо ни самъ. И на последку себе за таковогъ надао, кои е позоръ на све оно обраћао, што су Управителья Читалишта радили.

На ове са пристрастіемъ написане мысли тогъ безименогъ Члена, я не бы одговарао, кадъ и обштеполезно заведенѣ „Читалиште“ съ тымъ ништа трпило не бы. Но почемъ е тай безименѣкъ ништо на то, да неку несигурность прилога кодъ Членова и приложника Читалишта побуди, и обште ствари ради, држимъ за особиту дужность свой Г. Г. Члеповима и приложницима Читалишта явити, зашто нису имена они лица у главной Скупштини читана, кои су добровольне подарке књижницы Читалишта принели.

Кадъ су се Управительи Читалишта о извѣстію, кое су главной Скупштини поднели, разговарали и совѣтовали, поведенъ є было разговоръ и о томе, хоћели се имена и они лица читати, кои су добровольне дарове Читалишту дала. По чему заключено буде, да се нечитаю у Скупштини, но да се у извѣстію о књижницы каже, да ће се имена приложника у Новинама Читалишта напечатати и кимо имъ се за исте прилоге благодарити; кое є у извѣстію о књижницы и стављено. Ово є пакъ зато тако заключено, што су се Управительи Читалишта бояли, да не бы у хитости кога приложника имє изостало, будући, да самъ и као књижаръ дуже времена изъ Београда одсуствовао, а међу тымъ више є Члановa Управителства књижарску дужность одправлало; и тако бы се лако погрешка подкрасти могла, како се єдно лице съ тымъ занимало ніе. Къ овоме, да бы се обезнанѣ одъ Управителства Читалишта у извѣстію своемъ о књижницы учињено, испунило, дата су имена приложника Г. Учредніку Новина Читалишта съ тымъ, да ій съ Г. Књижаромъ (садашнымъ) Читалишта у редъ стави и у Новинама напечата; кое ће скорим и слѣдовати (нескъ є учињено.)

Даље онай Членъ Читалишта нема право, што Управительина Читалишта иронически пребацујући каже, да треба Списакъ начињити и имена приложника, кои су добровольне прилоге књижницы Читалишта дали, у Новинама печатати; іошть пакъ нанѣ право има, себе за некога позорника Управителя Читалишта издавати, єръ онъ ни самъ свой позоринъ ніе кадаръ быти, а камоли Управителя Читалишта. —

Реченый єданъ Членъ Читалишта, или болѣ рећи књижевный шальивчина (чаушъ), опоминући Г. Учредника Новина Читалишта, да непушта у свѣтъ составке съ толикимъ погрешкама, додає (оставлајући каже на страну неке ошибке противу Логике), да баръ Грамматика честита и Ортографіа правилна буде; єръ се Новине надаю, да люди што науче, а не да и оно, што знаду, покваре. По овоме наводи неке речи за примѣръ, и то съ некимъ ачењемъ и грдњомъ, кое ништа друго неказују, него нѣгово пакостно єрце, шальива и ачења оштроумія, и іошть нѣку скривену намѣру нѣгову.

У смотрењу Грамматике и Ортографіе, будући да ни у єдномъ, ни у другомъ призрењу опредѣлены правила немамо, и ћу само неколико речій разчленити; но ће се изъ исты видити, да є оно истинито, што самъ о нѣму навео. — Прилозе у место прилоге, ћаце у место ћаке, Турце у место Турке и т. д. говори Србскій народъ у Ћупријском, Ягодинскомъ и т. д. Окружію, коимъ самъ нарѣчіемъ и я, као у томъ предѣлу роћенъ, наведене речи написао. А тай шальивчина, да є то знао, — не бы казао, да є противъ Грамматике, него бы рекао, да бы болѣ было писати прилоге, него прилозе, каталоге, него каталозе и т. д. Далѣ наводи неке перета погрешке, као: хрѣпи; єръ у истомъ члапку комъ ова на више места крѣпити съ я, а само на єдномъ съ х. Остадцы у место остатцы, никако у место никако и т. д. говори народъ, а я се у испитиванѣ корена речій упуштао нисам, као годъ што є и тай шальивчина по своій прилици белокренакъ, а и многи други наши Списатеља. — Кодъ речи „штали“ ачењем се пита: єл то штала? зато, што „ли“ одъ „шта“ ніе разстављено. Онай Грамматическій предметъ у нашъ іошть ніе рѣшенъ, почемъ неки наши Списатеља: ли, ни, за я т. д. съ ерема: шта, быти, што и т. д. у єдно пишу, а неки ій разставляю. А и у самомъ Славенскомъ языку ово „ли“ съ речима се скопчава. Къ овомъ, я самъ увѣренъ, да ни єдномъ читателю могъ допасе, при речима „штали Сюга и т. д.“ ніе штала на умъ пала, а нѣму є зато у глава била, што мора да немачки и мысли и духомъ немачкимъ дише —; єръ Србинъ каже конара, конюшница. Кодъ речи „єгземплярѣ“ што самъ и ту речъ са г, а не съ кс написао, каже тай књижевный шальивчина, да є та речъ латинска, па се може и опростити, а овако добро зна, да и я Маћаро-Латински, као и онъ самъ, знамъ. Ову речъ страшну „єгземпляръ (Exemplum)“, я самъ овако написао, као што се наговара, а то правило нигди непостоћи, да баш съ кс написано быти мора. — Но да, ово є тай књижевный, а у исто време и себичный шальивчина зато тако казао, што мысли, да само онъ и нѣгови — Латински знаду и знати могу, а други — никако (!). О проклето књр-жньно лукавство, о проклето самолюбіе!! —

Да бы тай членъ Читалишта по своій шальивой природи што више тобожъ погрешака навести могао, стаіо є и ову речъ „радость“ и то съ дебело ъ, кое у целомъ томъ члапку комъ нигди нема. Онымъ я хтео вальда показати, да и незнанъ, да треба оне речи, кое су женскогъ рода, а на ость се окончавају, съ тако ъ писати. О пристрастный шальивчино! заръ те є накость и себичность тако заслепила, да ниси толике речи видити могао, кое се на ость и ать окончавају и кое су съ тако ъ написане, а єдну (као часть) или две добро си видіо, гди я Словослагатель, неразликујући у рукопису тако ъ, одъ ъ, у место првогъ другое метао. Та изъ сваке ти речи себичность и лична съ местомъ роћења писателя поменама призренія гаере, а я то сведоче, да у туђемъ оку и длаку видишъ, а у своемъ и своіи ни греду невидишъ; о чему ћемо се далѣ іошть болѣ увѣрити.

Г. Г. Читательи Новина — и књига, опоменућедусе, да су у истымъ читали: „сваньи“ у место сваньѣ (на више места), *) ковати заике у место плести заике, дао є себи млека донети (оба израза Немцызми), оће ли га єданпутъ само моє руке видити (руке виде!) и т. д. Къ овомъ читали смо одъ I. С. П. у Подунавки 1845. год. числу 46. страни 192. тако безсрамне и неморалность кодъ читатели пробућујуће речи, као: намакнути козу, слушкиню и т. д., да се човекъ чудити и дивити мора како є таково што голо наго тай I. С. П. у свѣтъ пустити могао; єръ и што є смешно нетреба да є неморално и саблазно, но напротивъ овога поучително. —

Но да оваке и оними подобне погрешке и неморалне речи и мысли, писао є Вршчанинъ и т. д. зато ій тай Членъ Читалишта, а иначе књижевный шальивчина ніе примѣтіо, или болѣ рећи ніе ій хтео примѣтити. — Даље нему ніе стало, хоћеду ли Новине Читательима на поученіе служити и у моралу ій утврђивати, него само да нѣгову личну мрасть своимъ цаноћнымъ языкомъ изліе. —

У осталомъ, ако тай књижевный шальивчина мысли, да я немамъ право, нека са своимъ именомъ на средъ изиће, па ћемо онда іошть болѣ видити, ко има право, а ко нема. Сваком пакъ было одкуду драго, поштеномъ и доброгъ срца човеку честь и поштенѣ, а нечестномъ и пакостномъ, Боже! подай болю паметъ и поштеніе срце. —

Дръ М. Спасићъ.

О Г Л А С И.

Дућанъ обштинскій подъ школскимъ зданіемъ, у коемъ Ѓоме Яковића, бакалина онде, еспапъ сада стои, и ханъ такође обштинскій, кои до школскогъ зданія лежи, дае се подъ кирію одъ идућегъ Ђурђевдана на далѣ време; зато сваній, кои бы поменутый дућанъ или ханъ подъ кирію узети желио, нека се туторима школскимъ или Примир. Суду онд. погодбе и условія ради што пре обрати.

Ђорће Нинићъ дае конъску Аду, лежећу поредъ Дрине, на три године подъ аренду, позивајући сваког, кой є жели имати, да му се, съ ценомъ, шта ће найвише дати, скоріе прійми.

№ 3211 Кућа Петра Цветковића на врачару, на горњемъ путу идући у Топчидеръ, лежећа, продаваће се лицытаціомъ, свагда пре подне, 21 т. првій, 14 Марта другій, и 31-гъ истогъ месеца т. г. трећій и последньій путъ.

Х. Димитріе Іовановићъ, бывшій парохъ овденшій, продае своју кућу, ниже Варошъ-Капіе између куће Димитріе Ненадовића и Мише Ресавчанина лежећу.

Плацъ празанъ на Врачару лежећій подъ №ромъ 158 продаваће се на явной лицытаціи, кое ће 28. т. м., 7. Марта и последня 13. Марта быти, свагда пре подне у 9 сати по црквеномъ часоказу.

Єдно количество одъ 50.000 ока кукуруза продаваће се у Зайчару код Начальничества Окр. явномъ лицытаціомъ 16-гъ 17-гъ и 18 Марта т. г. подъ пробытачнымъ условіима.

---

* Сваньѣ може быти именителный множества. одъ единственогъ сваньа; но онда се и онако исто са гласоударомъ на и изговарати мора, као у единственомъ. А иначе у множественомъ са другчіимъ гласоударомъ на и неки и с в а н ь и (а не сваньѣ) не само обычніе него ни се види и правилніе по старославенскомъ „с в а н і и“ као люди одъ „л ю д і е“ зато тако и пишемъ.

П. А. П.

Излазе сваке седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена имъ је за Србію 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 7. Марта 1847. Число 10.

СЕРБІЯ.

Београдъ. Младый Княжевићъ нашъ Светозаръ, найстарій сынъ Княженъ, после дужегъ боловања данасъ 5. Марта у вѣчность се преселио на велику жалость Свѣтлы Родителя свои, у коіой сви участвуемо.

Юче 4. М. преминуо је Петаръ Лукићъ, Казначей Поп. Финансіе.

Смысао и духъ 511 § а Законика Грађанскогъ изтолкованъ је найновіе одъ законодателне власти тако, да онай задругаръ, кои је осимъ задруге случаемъ или радећи нешто за себе стекао, ако неће то у задругу да да, но за себе задржава, мора се одрећи свога дела одъ приноика, кои је за то време на задружномъ имању учињенъ, докле је онъ осимъ задруге за себе радио и текао, и само деломъ, кои му одъ заоставшегъ у задрузи самога главногъ имања припада, задовольити се. —

О наплаћиванію меанскогъ одъ крчмара по Уребди одъ 1810 К. № 307 рѣшено је, да онде, гди је обштина, издавајући то своје право подъ закупъ, за добро нашла или гди бы у будуће за добро нашла тако са закупителѣмъ уговорити, може овай за предупређенъ преваре свако пуно буре, пре него што ће се почети пиће изъ њега крчмити, одозго на врану запечатити, а иначе свуди да се држе они 8-ме точке речене Уредбе како у смотренію меанція тако и у смотренію сваког другогъ, кои пиће крчми (точи) и кои сваій мора исто тако меанско плаћати, овай нанъ, кои бы пића на піяцу донео и цео товаръ, као што га донесе, продао, да ніе дужанъ ништа у ране меанскогъ одъ продатогъ тако пића плаћати.

Привр. Казначей Окр. Ягодинскогъ, Димитріе Савинћъ постао је Казначеемъ Окр. Чачанскогъ, а Казначей Окр. Подринскогъ, Никола Петровићъ, премештенъ је за Казначея Окр. Ягодинскогъ.

Београдъ. Правителство је одредило нарочите Комиссіе на то, да изиђу и свуда по Србіи извиде како притяжанія наши монастыра у њихана, ливадама забранима, виноградима, воденицама и другимъ непокретнимъ добрама тако и постоће овол' овы распре између монастыра съ једне а оближньи обштина или поједины людій съ друге стране, нанъ за распре ове нарочито да гледе добровольнымъ поравненіемъ изчеђу страна стварь окончатя, а у свему ономе, око чега нема распре или што се поравненіемъ у редъ доведе, притяжаніе сваке стране за свагда утврдити и обезбѣдити, као што ће найпосле и ону распру, коя буде постояла и не узмогне се томъ приякомъ чрезъ поравненіе окончати, на надлежный Судъ комиссіи упутити. У сваком одъ овы Комиссія, одређено је, да буде 1 Членъ В. Совѣта земальскогъ као Предсѣдатель, а къ томе Началникъ Окр. или Помоћникъ Началничества, Срезкій Старешина, Протопресвитеръ или другій безпристрастанъ старія свештеникъ одъ монашескогъ реда, кога надлежна духовна власть опредѣли, и найманъ 4 кмета изъ околны села, коя никакве мешовине у истой стварь немаю, са 1 канцеларискимъ звањичникомъ као писаромъ, кога Предсѣдатель изабере. За Предсѣдателѣ тій Комиссіи опредѣлени су Г. Г. Члепови Совѣта: Милосавъ З. Ресавацъ за Окружіа Ягодинско, Ћупрійско и Крушевачко, Мат. Некадовићъ Прота за Окр. Београдско, Ваљевско, Подринско и Шабачко, Стефанъ Стояновићъ за Окр. Пожаревачко, Крајинско, Црнорѣчко, Гургусовачко и Алексиначко, и Стефанъ П. Книћанинъ за Окр. Крагуевачко, Рудничко, Чачанско и Ужичко. Сваій ће безъ сумнѣ, коме благо свете цркве и обштій напредакъ на срцу лежи, желити онымъ Комиссіяма, кое ће друге недељ по ускрсу одавде поћи, найбольій успѣхъ у дѣлу њиовомъ, нанъ по могућству своме и у помоћи томе притећи.

Обштество овдешнѣ показало је примѣромъ једнымъ, нако за тымъ тежи, да се свака могућа олакшица у обштимъ теретима код сваког стања жителя његовы уведе. Оно је прво іошть у години 1839. поставило себи за правацъ, да бы найправилніе было данакъ по имању, а не на главу, по постојећемъ код насъ обычаю, располагати и наплаћивати. На тай нованъ дело је књижицу за сваког жителя напечатати, и у њой назначити по именце одприлике она добра, на коя бы справедльиво было данакъ располагати. Но разна томе противна обстоятельства препятствую, те не испуни ову намѣру. Садъ примѣтно осетивши, да плаћанѣ съ главе на главу данка, колико је съ већимъ теретомъ скопчано и несправедльиво за поједине жителѣ, толико више причинява іошть, те се данакъ уредно покупити, и на одређено време касси народной предати не може; обратил се надлежной власти, да она код Правительства издѣйстује, да се располагање данка по досадањемъ начину за напредъ ову преиначи, и установи, да свака глава по количеству имања свога, и могућномъ стању, данакъ плаћа, па ко више одъ мала притяжава, нека соразмѣрно ономе, а ко мање, да мање и плати. — Овай Обштества овдашнѣгъ коракъ сваке похвале достоянъ је, и можемо напредъ прорећи, да ће намѣра ова врло благодѣтелна слѣдства за поједине жителѣ њене имати. — Правительства је цѣли, да се данакъ на све класе жителя справедльиво разполаже, а не да једни већимъ терету подпадну, а други да га не осећаю. Зато уверени смо твердо, да ће оно молбу обштества безъ сваке сумнѣ уважити, тымъ пре, што при оваковоме уређењу нико се потужити не може, да и другога у плаћању помаже, слѣдователно да је дуплый данакъ, него на собствено имање свое, плаћіо; а съ друге стране, што бы се тымъ начиномъ уредило, да се годишньій данакъ разполаже, при чему бы се сиромашньой класси на руку учињело, да по мало данакъ свой одплаћује, а не као до сада наедапутъ на по године.

Крушевацъ, 22 Февр. — Једанъ Турчинъ изъ сусѣдне Албаніе казиваше овы дана овде, како је некій селянъ у једномъ селу не далеко одъ наше еностранске границе, домаћина кошаря своіой, гди је мало пре два клосета везао био, опазио је вукова, гди су у исту отворену бачију ушли и на клюсадъ

напали, пак брзо врата одъ кошаре затворио и ону онда са више страна запалио, те тако, прем да заедно са кошарок и са она два клюсета своя, исты 6 дверова утаканио, за кога дѣла нѣговогъ награду и накнаду штете истый му е турчинъ дао, да у нѣгову ергелу отиде и найболю кобилу са ждребетомъ узме. — Да се учительима припадаюћа плата оными начиномъ, кои се у 7. час. Новина Чит. Геогр. изъ Пожаревца пали, свакогъ месеца уредно издае, то е и овде давно заведено. — Примѣтно е, да одъ ово неколико дана, како се е снегъ почео топити и блато велико отворило, нека налоге кодъ Суда овдешнѣгъ, где иначе крчи одъ такве при лепомъ времену, нарочито кадъ блата нѣе. Узрокъ тога доходи се одъ туда, што къ Суду идући никакве калдрме нема, а блато е тешко, да се безъ чизама ићи не може, свакій пакъ чизама нема, нити е тако питакъ, да дрвећи се за плотъ прохи може. Како ћемо той невольи помоћи? Никако завета, но калдрму начинити, кадъ нам е и тако камень ту; та у томе баръ нѣе оскудна година, да е тешко добити се.

Лозница 20 Февр. Народъ овога Округлія установио е іошъ пре три године, те свакогъ полгодія узъ данакъ по 60 пара чарш. съ главе на главу дае за плаћање учителя народны школа, кои садъ 10 у нетомъ округлію има. Те новце предаю Срезске Старешине, како ій одъ народа покупе, Окружномъ Начелничеству са точнымъ рачуномъ, кои изъ те суме издае учительима свакога месеца нѣове припадаюће плате преко Срезски Старешина, као и другимъ званичницыма. У селу Яребицама Среза Ядранскогъ дао е было пре године дана Ранко Миланаћъ свое женско дете, Смиљану, кое е сироче остало, почемъ му е мати, кадъ га е родила, умрла, Рести жени некога Гашпана, кои е свое дете на свеа имала, да му она него одоли и одрани. Ова жена 15. тек. успала Смиљану у коленима поредъ ватре, а свое мало дете уме и съ њиме у село отиде: но докле е она тамо была, Смиљана се пробуди и несрећомъ колевку къ ватри преврне, одъ кое се запали и тако напекавши се одъ ватре на рукама умре. — У селу Цыкотама истогъ Среза две девойчице чувајући у полю козе нашу пре и дана на едан одъ залећъ повелики камень, и пађу на онаи жесту, одакле е камень одвалићъ, до ½ оке просуты стары новаца турскн. — Стара ћи Марка Радића изъ села Ранак Среза Рабенскогъ Окр. Подр. блудочинствујући родила е пре месецъ дана мртво дете женско, кое темена као ни косе на глави никако имало нѣе, а оба ува по пола исечена, као да е по одрезао, очи на месту као и у другогъ детета, но на ирх главе, у осталомъ пакъ было е здравогъ состава тѣлесногъ.

У Оструженици Окр. Београдскогъ опкољила е една овца Алексе Балабановића ягнѣ одъ две главе, кое е живо было и сисало, но чобанъ кадъ га е видъ овцу мећао те га она довла пакъ видио, где, докле една глава сиса, друга блеи, удари га о дрво и тако убіе.

Београдъ. На оданашньой піяци е было ово дана: брашно за земичке по 95 гр. чарш. цента, — пшеничко 115, — кукурузно 90 гр. сто ока: — пшеница 96, — кукурузъ 85, ечамъ 90 гр. сто ока; — пиво прво Карловачко 60, Крайско 58, ракія лута 130, слаба 45 гр. акомъ, — посакъ жутый 2400 гр. медъ цеђени 400 гр. сто ока: — вуна овчія неправа 400 гр. сто ока, волови 720 гр. краве 300 гр. овце 65, свиньи жрвани 192 гр. парч; — лой говеђій истопљенъ 300, топљенъ 450 гр. сто ока; — масть свињска 425 гр. сто ока, — коже воловске 180, крмаћ 130, јагњећ 36 гр. парч; — земичке 5 гр. лебъ семенскій 1 гр. 6 пар. ока, — дрва Шабачка 30, колска 18 гр. фатъ.

По внутрешости пакъ: свиньи се продаю у Окр. Београдскомъ по 6 ½ до 7, у Смедеревскомъ по 6 — 7 ½, у Ягодинскомъ 5 — 6, у Лепеници Крагуев. 7 — 8, у Окр. Ваљевскомъ 8 — 8 ½, у Шабачкомъ 5 до 7 талира парч, волови у Београ. по 11 до 12 ## цес. Смедер. 350. — 400 гр. Бупр. 600 — 700 гр. Лепен. Краг. 24 тал. Вал. по 26 — 28 тал. парч; — у Крайскомъ капарину трговцы овце съ ягањцы по 5 до 6, козе съ јарићи 4 — 5 цв. у Цвиорићкомъ прие по 3, друге по 4 цв. комадъ, у Крушевачкой купую се овнови за Турску по 26 — 40 гр. парч. — На Топчидерской скели е одъ 1-гъ до 20 Февр. превезено у Аустрію 7700 комада свиня и давано по 9 ½ талира парч. У Бечу е цена говеђине по ½ цв. фунта.

Београдъ. Из главный фондъ школскій дошло е изъ Крушевачкогъ Округлія 12.733 гр. и 24 п. а изъ Крайскогъ 3800 гр. и 10 пара, што е у првомъ нешто іошъ 1341 и прошле године, а остало како у томе тако и у другомъ све ове године одъ добровольны прилога скупљено. — Она количества исты прилога ясно показую, колико одушевленіе за напредакъ школа и обште просвете влада у тыма окружіяма, и како бы брзо речевый главный фондъ до тога стани довести се могао, да за обдржаванѣ и напредакъ народны школа дѣйствително служити почне, кадъ бы сви и свуда по отечеству са таквымъ одушевленіемъ на исты прилагали и тако га једнако умножавали.

Милостиња за погореле Ивањичане: Г. Г. званичницы и рађани у Лозницы 882 гр., — браћа Добрињцы у Ћупрій 80 гр. — изъ Окр. Београдскогъ 40. гр. — Рудничк. 24 гр. — Ужичк. 533 гр. —

Књижницы Читалишта нашега приложили су Г. Г. Васа Јорђевићъ, архиварь Попе. Фин. 2, Васа Илићъ штаб. Капетанъ I русску, Ђорђе Кирадесъ (а не Кандесъ, као што е у главномъ извѣстію Читалишта за прошлу годину погрешкомъ напечатано) учитель 12 књига, — Сбирки пакъ стары новаца приложило е Г. Петаръ Козељацъ Начелникъ Среза Ядранскогъ Окр. Подринскогъ 30 сытны аспры, 10 старински пара и 2 сребрна новца.

Т У Р С К А.

Велика црква рѣшила е, да иде у Египетъ Митрополитъ Смирнейскій Г. Леонасіе и съ оными іошъ два Епіскопа, едань изъ Антіохіе, а другій изъ Јерусалима, да рукоположе бывшегъ при покойномъ Патріярху Александрійскогъ Архімандрита и да га узвысе на престолъ Патріяршескій, за кои е тамо изабранъ. Садъ е установљено, да у напредакъ изборъ Патріярха Антіокійскогъ, Јерусалимскогъ и Александрійскогъ у мѣсту буде, а Велика црква само да га одобри и потврди.

Хафисъ Паша, Попечитель Финансіа дао е на званіе свое оставку и овому е уважена, а на нѣгово мѣсто постављенъ е Сарим Ефендія, съ производством у чинъ Мушира, бывшій до тада совѣтникъ В Везира. Прномъ е одредио Царъ 30000 гр. (600 ## цес.) пензіе, а Тахирь - Паша, бывшемъ губернатору Едренскомъ 15.000 гр. на месецъ. — Хафисъ - Паша (бывшій мухафизъ Београдскій) удаљенъ е одъ званія Попечителя Полиціе Цариградске и на ово е привременно постављенъ генералъ-лайтнантъ, Езобъ - ефендія. 12-гъ Февр. положенъ е у Цариграду са великимъ торжествомъ темель задаћу нове лѣкарске школе; актерима изгорелогъ театра талијанскогъ поклонио е Султанъ 10.000 гр.

Фебруара 3-гъ именованъ е Ферик - Махомедъ Паша за Мушира Корпуса Великосултанске Гарде, а нѣгокъ у оному достоинству предшественикъ Дарбахор - Решидъ - Паша за Мушира одвојенія войске у Румелій, почемъ е не давно нѣсть о смрти Сераскера одъ Румелія Махомедъ Решидъ - Паше стигла. — Последње седмице ни єданъ данъ нѣе прошао, у комъ се не бы на едномъ или на више места у Цариграду катра појавила. — Турске државне новине одъ 30-гъ Јануара содржаваю нѣкима трговцима Ерменскима даный привилегіюмъ за устросніе поште камењу Едрене и Цариграда.

У место другогъ извѣстія о стању народа у Босни, достаточно нам е єдань сонародникъ, што се тамо плаћа и даје, као што следуе: свака кућа два пореза 200 гроша, — арачъ одъ малогъ до великогъ свака мужка глава по 18 гр. — Хефталане 3 гроша одъ куће, — божићну коколь две куће 1, — свака кућа по неделю дана роботника (наимника); — спаіи: одъ сваког человека и жене по 1 оку дупана и по 1 оку лана (куделъ), одъ свакe куће по 3 оке масла, одъ сваког усева десетакъ (ушурь) — беслане одъ свињета на пастрму по 5 гроша, — одъ девојке, кадъ се уда, 80 гроша — одъ старешине, кадъ умре, мртвачине 1 вола, — спахіи одъ деобе, кадъ се челадъ поделе, 1 вола, — сиеларине, што се преволи, идући спахіи на кулукъ, 10 гр. — пандурія на пол' године 4 гроша и вора сиротиња, да ій раде, — јаица 30 мора свака кућа на по године дати, — крчмарине, крчмио не крчмио, по 12 гр. — дуванарине свака кућа по 12 гр. — пастрме по 10 гр. — сулуріе по 12 гр., — и свака кућа мора дати на ђурђевъ данъ овцу и ягнѣ и у лѣту 1 ягнѣ. — а преко свега на кулукъ се сваки данъ, иде мало и велико, съ коли и волови, и при томе мора сиротиња изъ своя торбе да ра-

ни и себе и спазю и субашу, осимъ што ће, ако доцканъ човекъ дође, быти и бієнъ и оглобљенъ. —

АУСТРИСКО ЦАРСТВО. На Дунаву подъ Дуна - Фелдваромъ и ниже овога іошть стои ледъ, а горе нигди нема ни леда ни снега и сауда су већъ понамештане ћупріе преко Дунава. Ваваръ Пештанскій се слабъ показује, но намећу други производа мастъ є, као што ялію, добро на цени, 9 талира цента (32 оке.) Православне цркве народъ пада се, да ће му се дозволити, да свой народный соборъ држи поради совѣтованя о своимъ дѣлима, нарочито прквеныхъ и школскихъ.

ШВАЙЦЕРСКА. Правителства Прайске, Аустріе и Русіе писала су у почетку ове године Кантону Берну, као садашњемъ, ове године у живот ступившемъ Управителеству Vorort целе Швайцерке, опоминюћи га на 10-ый членъ савезногъ уговора Швайцерске одъ 7 Августа 1815 и изисквающи се свако, да ће оно свои отношенія према Швайцерской по међународнымъ обвезателствама и по пріятельскомъ осећаню своимъ управити, ако се реченога члена основъ, изъ кога се садашня власть управителева Берна доводи, у своме стању и духу не повреди. — Управителство Берненско сообштило є разписомъ своимъ одъ 14. Января сима Кантонима и добывена та писма и свой на њи одговоръ онай: „Колико є мало држанюмъ Бернскомъ Совету, као Швайцерскомъ Управи, у договоръ са И. ступити: толико искрено жалити мора што се ова сношенія на необычный, досадашњимъ обытіима несоотвѣтственый начинъ уводе и започињу. Предсѣдатель и државный Советъ Бернскій старат ће се увекъ, да на основу подпуне узаимности међународна отношенія брижљиво храни и све више и више утврђуе. А што се тиче управленія союзны послова, кои союзна отношенія Швайцерске непосредственю за предметъ имаю: то мора и Предсѣдатель и државный Бернскій Советъ И. одговорити, да они за то само союзнымъ Кантонима одговорити имаю, и да ће се као за совестно напуштанѣ свои справъ Швайцерске дужности, тако и за удаленіе свакогъ страногъ у Швайцерске послове утицаја брынути.“ — Луцернскогъ Кантона државный Советъ 20 Января одговорію є Берну због изложене ноте, да свакомъ Швайцерцу мора яко жао быти, што су се предвчене три Силе тако изразиле, — да су честа по Швайцерской полованія таковъ негодованію велики сила поводъ дати морала, и да Швайцерцы само точнымъ напуштанѣмъ законности свако и међусобно и са страними тарећ избећи могу.

Демократія, кои се у Таліанской Швайцерій све више и више развія, принадлежи къ найгорнимъ државоправленіима. Кадъ се и духомъ и умомъ отлични мужеи, као Винетъ, одъ народа блатомъ калюю и гради; кадъ се общеполезне и благодѣтелне намере држави и слободи опасима проглашую: онда є Демократія себе саму преварила, и собственомъ суперенскомъ руком печатъ простачке владе себи сама ударила. Права Демократія не захтева само владу просте полћ нашествна, она не презире благородне у народу лепше силе, на макаръ се ове у покаднымъ особитыхъ природака показале, или макъ дарежти и союзу за обште добро радити тражили. Колико више држава влади гомиле подпадне: толико є више нуждно, да слободна дѣятелность појединыхъ людій и содружества за опакове накере одбрану и признателность добыю, држава, кои опаку дѣятелность за подозрителну оглашуе, великій грехъ воси због народногъ духа. Мы нећемо гомиле людій горе преставляти, него што су, мы нећемо ни то одрећи, да у народу нагони и чувствованія леже, кои къ добру и къ величини приведена быти могу; али кадъ се безъ илтія само на више стрести простоте, на њиову прозость и завистъ на све не благородніе апелира: онда њиова влада постае найстрашній душевный угнѣтатель. Свака Демократія има аристократически стихія у себи, они су со, кои содружество одъ трулежи чува, и ако се демократическа завистъ толико заборави, да ове изгна и истребн: онда съ тыме нравственю пропасть народу преграда.

ШВЕДСКА и НОРВЕГІЯ. Штокхломъ 20. Января. Данасъ су обнародована два за Шведску промышлѣность врло важна краљевска указа, одъ 22. Децембра пр. год. одъ кои се єдан односи на занате и фабрике, а другій на трговину. Те запонести, са малимъ изключеніима и ограниченіима, утврђую слободу трговине и рукодѣлія. Сви су еснафи одделѣни, и свакій Шведъ, ако є достигао пуполѣтство и ако ніе никадъ за невалалство какво осуђенъ, има право израђивати све ствари рукодѣлне и фабричне и продавати ій како по градови тако и по селима, само є дужанъ, показати мѣстномъ старешинству доказателства о своме знању онога посла, коимъ се жели занимати. Трговина є обилѣна совршено слободномъ, и ню може упражнявати свакій, кои само уме читати и писати. Та нова установленія добываю силу одъ 1. Юлія ове године.

ШПАНСКА. Краљица мати є, као што се казуе, при последњемъ измењиванію Министра поднела своіой кћери, владаюћой Краљицы Исабели, указе за Мона и Пидала, да ій подпише; но последня се изасни, да то учинити неће, и на ово она нашавши се упређена, што њой по волји неће да буде, стане пребацивати ужу Краљичиномъ, кои є ту присуствовао, да онъ неблагодарнымъ се показуе за добро, кое му є учињено, да не разуме свое положенія, већъ узима себи више права него што му простои и по совѣтима свога найближегъ рода поступа, а найпосле и попређивати му разводомъ одъ Краљице, коя му є за жену дата.

ПОРТУГАЛІЯ. О Дон - Мигуелу іошть се извѣстно не чуе, ни гди є, а іошть мањ, да є у Португалію дошао. — Међутимъ є у Парламенту Енглезскомъ изасно се Министеріумъ тамошнный, да ће Енглезско Правителство са своіомъ войсковъ у Португалію ући и противу Дон - Мигуела дѣйствовати, како онъ буде у нетой земльи поваво се и буну за свою волю подигао. А о буни, кои є садъ тамо одъ стране дасъ Антаса, Луја и осталы њиовы приврженика, Енглезскій Кабинетъ тако се не изражава, а само ли да шта противу њ предузима. Тако судба Португалске и њиогъ Правленія и престола више зависи са стране него одъ саме њ.

ИТАЛІЯ. У Риму є Шекибъ - ефенія имао аудіенцію кодъ Папе и честитао є овоме именемъ Султана његово на престолъ узвишенѣ. Као што се говори, намера посланства овога ніе само честитанѣ него се ради о томе, да се за нарочиту заштиту римо - католика и р.н. кће у Турскомъ Царству поставе по знатніимъ овога Царства градовима Консули Папини; као што за ово, да се Папи учини и да онъ тыме а и римо - католично вера неће у Турской уважење задобыи, у союзу са римскимъ Францускій Кабинетъ ради, кои са сасадашнымъ Папомъ, као што є познато, и са његовымъ Правленіемъ у найболѣмъ сношенію стои.

ФРАНЦУЗСКА. У Алгиру опетъ дае Француза посла Бу - Маза. Января 10-гъ морао є Генералъ Хербиллонъ озбиљну битку у поливи Уллехцелала издржати. Непріятель имао є 1000 добро наоружаны ратника, одъ кои су 250 были редомъ уписани. Кадъ є коммандантъ Бил.ялъ къ селу кроз баште ишао съ намеромъ, да се на њега позне, буде убіенъ. Изабиштенъ Генералъ о непрестаномъ пуцаню и жестокомъ противленію селина, поиалѣ Шефа Батаіона Ст. Германа са 600 людій у помоћъ; но они су принуђени были натити се, почемъ су се до саме ноћи съ непріятельма тукли.

В. БРИТАНІЯ. Предложенія Л. Бентинка, за кога удѣйствованѣ бы 400 милліона талира изъ Правителственне кассе изаснило се, одбачено є при другомъ предузиванію, почемъ є већа часть Парламента противу њега, а мања за њега, изаснила се. — А одъ стране Правителства є предложено и одъ Парламента одобрено, да се 8 милліона фунти штерлинга, 40.000.000 талира, за рачунъ Правителственне кассе позайме на чрезвычайне трошкове, кои се ове године због владаюће нужде и скупоће изъ исте чинити мораю на сваштаю.

АМЕРИКА. Мексиканцы су заключили, ни у какво преговоре о миру са союзнымъ Американцыма не упуштати се, докле они свуда не одступе са мексиканске земљ, но войну са истыма колико силніе продужити. Види се давле, да предводитель Мексиканске войске Санта - Ана, кои є у нагнанству налазио се и кога попратну, кадъ є већъ рать започетъ было, американцы ввсу на путъ стали, као што су могли, или ніе у стању земаске своје на помирењ силовити, кое бы сваконако на полау Американаца изашати морале, или неће ни да ради о томе, што може быти већій добытакъ свой у продужаваню рата налази. На тай начинъ и као што и Американцы одъ своје стране сва могућа за онай ратъ предузимаю, очекивати се може, да ће они и подъ саму главну варошъ Мексиканске републике доћи.

НЕШТО О РАТУ.

(ИЗЪ НЕМ. ПОГРАНИЧНОГЪ ВѢСТНИКА.)

Енглезъ Хоббе доказује, и многи су њему послѣдујући говорили, да є ратъ, уништожителный ратъ, свойственно основно стање друштва човечіега. Хоббе є, као и многи други државни Економи, одъ садањи обстоятелства чини заключенія на будућа. Што се садањости тиче, несматраюћи на „дугій миръ“ влада дѣйствителный ратъ свуда међу државама, као и међу приватнымъ людма, у внутрености као и на полю, на найвышемъ као и на найнижемъ степену друштва. Ма пон періодъ Историје да посмотримо, у сваком ћемо ратове међу државама наћи, пон се у єдной земльи само окончавају, да одма у другой жешће буктну. Кадъ се изнурена Европа у тренутку уздржи, да душомъ дане, онда изъ њеногъ окрыля читави сојози изиђу, кою поље земль одкрывају, гди ће ратъ наћи и водити. А да се у томе не варамо, треба знати: да овай ратъ никако ніе съ вольомъ, нити изъ главе поєдины лица произлази; него є што више условіе за бытье народности. Нека народъ єданъ само за кратко време пренебреже своє границе чувати, то ће сосѣдни народи при првой прилици на њега напасти, и независимость и народность му отети. Добро су нам познати грдни трошкови, кое ратови међу народима проузрокују. „Дугъ народны одъ четрнайстъ држава Европе,“ говорію є пре краткогъ времена єданъ Енглезскій словословъ „износи одъ прилике 1„205,000,000 талира и произлазио є само због ратова. Но и цела ова сумма не излаже право количество изданы новаца. Одъ времена Реформације потрошила є Енглезска 8„982,12000 талира, а одъ 1783 до 1815 год., т. є. у времену одъ 22 године издала є Енглезска, Француска и Аустрія 7„230,000,000 тал. на ратове. На тко бы нам рачунъ о благостаню и процветаню поданика и издалека дати могао, кое бы се оными новцемъ прибавити могло, кадъ бы се тай и толикій на подизанє земльѣдѣлія и радности, трговине и наука употребно было. Рачунъ трговачке флоте Енглезске, саюзны држава Сѣверо-Американски и Француске и не достиже, а камо ли да превазилази, сумму одъ 33,000,000 талира; а В. Британнія издає на свою морску силу за ову (1846) годину 32,600,000 талира, то ће єдна само одъ три поморске државе издає на своју ковину морску флоту више, него све три на трговачке морске флотте. Одъ 1789 до 1844 год. союзно-Американско Правителство є на ратъ потрошило 643,438,346 талира. А кадъ найпосле данъ дође, да се касе испразне, кадъ опустошени предѣли никакве жетве више не приносе, кадъ се земля са свима одъ людій и производа опусти, онда уморени юнаци застану и подписују трактате (уговоре), кои бы равноћесіе свѣта утврдити морали. Али трактате квасе дѣла, дѣла ій уништожаваю: народъ стреса јармъ своја тирана и док се народи дубльомъ снагатіомъ чувства и мишленя не саюзе и док содружества човеческа никакве друге основе и законе имала не буду него често- и самољубіе, донде є ратъ и опетъ ратъ єдино разрѣшеніе замршеногъ чвора. И не само да ће одъ државе противъ државе, него и у самой внутрености држава, макаръ и съ маньомъ кравю, но съ єднакимъ огорченіемъ бит ће воћени ратови; превара ће на место власти ступити, и онда неће више быти врль, него честь, справедлывость и правица, што се демону своје рата на жертву приноси. — Владѣтелево употребленя хитрину рата противъ министера, а ови противъ заступника народньи; а народньи заступници обратно противъ министра у исто време. Сви се труде, колико є могућно, више узети, а колико є могућно мань дати, и нигда нису срећни, него кадъ им за рукомъ изиђе, своје ближнѣгъ преваромъ надмутити. Страшнія се ратъ води помоћу разныхъ членовина содружества. Докле богати и силни блага гомилаю и у сластима пливаю, обиљною други срећными, притиснаюћима, и дѣятельнима опакій ратъ; а то зато, што се и они за оваковымъ уживанѣмъ грамзе, и што се главу, угнѣтаванѣмъ и неправдомъ они срећны премораваю и до беснила долазе. Одъ туда произлазе крађе, убійства и тровања, дѣцоубійства, палежи, и невиђелства сваког рода, — нападованѣ на лица и притиснанія. Не треба нам се при рату између капитала и посла дуго задржавати. Онъ явно постои помоћу глади и слуге или надничара, због умањенія плате, наднице. Онъ осуђује и проклиње сиромаха, кои види, да његова надница у оной истой мери пада, у коіой његове потребе расту, а ово опетъ зато быва, што є єданъ занатлія, фабрикантъ, или капиталъ му драго производитель съ другимъ у непрестаномъ рату, и што онъ рукодѣлія свое за сваку цену давати мора, ако ће се одъ пропасти да сачува; єръ побіянѣмъ цене ствари комнія се његовъ труди, њега утропастити и његову мустерію пристворити И тако се бію, док найпосле єданъ одъ њи побѣђенъ не буде, свой дућанъ затвори, и себе и собомъ и друге не упропасти. —

ПРОСВЕТНЕ ВЕСТИ

за цркву, училиште, науку, художество и књижество.

Ипше Профес. С. Н.

Опомадне є Ректорату Књажеско-Српскогъ Лицеума предписаніемъ В. Сл. Попечительства Просвештенія саобштено Найвыше одобреніе, да се првогодишный права слушатель Райко Јовановићъ на место покойногъ, обштеопаћеногъ, врстногъ Константина Петровића Вменића за Правительственогъ питомца прими и на слушанє чудословно-правословны наука у Берлинъ пошаље. Осимъ осталы лепы свойства, кои овогъ новогъ питомца знатно у свему одликују, заслужује нарочито на овомъ месту споменуто быти, да се онъ покрай редовногъ учишнитногъ и ванредногъ учења и изображаваня своегъ и са народнымъ књижествомъ досадъ занимао, као што одъ части различни његови у Подунавки печатани састанци сваког уверити могу. На овыма а іошъ више на његовомъ осведоченомъ постоянству у прилѣжанію и завета родољубивомъ начину мышленя можемо основати поуздану надежду, да ће съ временомъ неће, него што су обычне, народномъ књижеству и просвети услуге чинити моћи а за цело и ктето.

ОГЛАСИ.

Дућанъ обштински подъ школскимъ здањемъ, у коемъ Томе Јанковића, бакалина овде, еспапъ сада стои, и ханъ такође обштински, кои до школскогъ здања лежи, дае се подъ кирію одъ идућегъ Ђурђевдана на даль време; зато сваки, кои бы поменутый дућанъ или ханъ подъ кирію узети желио, нека се туторима школскимъ или Примир. Суду овд. погодбе и условія ради што пре обрати.

Ђорђе Нинићъ дае коньску Аду, лежећу поредъ Дрине, на три године подъ аренду, позиваюћи сваког, кой є жели имати, да му се, съ ценомъ, шта ће найвише дати, скоріе пріяви.

№ 3211 Куће Петра Цветковића на врачару, на горњемъ путу идући у Топчидеръ, лежеће, продаваће се лицытаціомъ, свагда пре подне, 21 т. првій, 14 Марта другій, и 31-гъ истогъ месеца т. г. трећій и последный путь.

Х. Димитріе Јовановићъ, бывшій парохъ овдешній, продае своју кућу, више Варошъ-Капіе између куће Димитрія Ненадовића и Мише Ресавчанина лежећу.

Плацъ празанъ на Врачару лежећій подъ №ромъ 158 продаваће се на явной лицытацію, кои ће 7-огъ Марта и последня 13. Марта быти, свагда пре подне у 9 сати по првенома часоказу.

Подписаный продае своју 20 фати дугачку и 15 ф. широку башту, на главномъ сокаку Теразіе съ леве стране идући къ Врачару до Недељка терзіе куће лежећу, съ лепымъ подрашћенымъ воћемъ и лозама.

Михаилъ Поповићъ
Парохъ Београдскій.

Єдно количество одъ 50.000 ока кукуруза продаваће се у Зайчару код Началничества Окр. явномъ лицытаціомъ 16-гъ 17-гъ и 18 Марта т. г. подъ пробытачнымъ условіяма.

Мите Никифоровића две куће, лежеће на терасіяма єдна до друге, продаваће се на явной лицытацію 1-гъ Марта првый, 8-гъ другій, и 14 истогъ месеца т: г: трећій и последный путь, свагда пре подне одъ 9 сати по првеномъ часоказу.

Учредникъ Ил. Арс. Поповићъ.

У Правительственойе Књгопечатньи у Београду.

Излазе сваке седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена ним а за Србіи 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 14. Марта 1847. Число 11.

СЕРБІЯ.

Београдъ. Опело упокоившегъ се Княженића Светозара свршено е овде 7-гъ тек. са сваким могућим торжествомъ. Чиновници грађанскогъ и воєнногъ реда, почевши одъ найвећи, носили су тѣло упокоєногa одъ двора до соборне цркве и одавде до Палилулске на изменце, а исто тако и небо надъ њиме, у спроводу пакъ погребномъ, кои е многочислень народъ пратио, вшао е и при опелу у цркви чинодѣйствовао са осталымъ свештенствомъ самъ Г. Митрополитъ. Тѣло упокоєногa, почемъ е у соборной цркви опоино и у Палилулску донешено, у истой е преноћило и сутрадань однешено е у Тополу, где ће у костурницы фамиліе свое почивати. За свршеніе погреба Свѣтлый Князъ е са родбиномъ и свитомъ своіомъ у Тополу отишао.

Београдъ. Премь да у отечеству нашемъ уобште нема, хвала Богу! оне оскудице у рани, нужде и глади, одъ какве по другимъ земляма люди страдаю: опетъ се ни мы похвалити не можемо, да кодъ насъ нигди бѣда у томъ смотренію не влада; єръ по негди се и кодъ насъ оскудость у рани показуе, као именно у Окружію Београдскомъ и Смедеревскомъ, одакле су по неке селячке фамиліе у друга Окружія, где оскудице у рани нема, одселиле се, да се изране, а по неке опетъ обштине, нарочито изъ Окружія Смедеревскогъ, обратиле су се Правителству съ молбомъ за помоћь у новчаномъ займу изъ Правителственне Кассе и ту су добиле. Оскудица она у рани по некимъ мѣстима може быти да се има колико томе приписати, што е година слабо плодна была, толико више и томе, што су люди по мало усева имали, єръ где се доста посее, ту и да слабо роди, опетъ ће толико быти ране, да не може лако оскудица у њой наступити. А што се люди по таквымъ местима због ране у нужди налазе и тежко се за ову помажу, узрокъ су поглавито наши злочести путови, поима, особыто садъ у пролеће, тежко се и одвећь споро и са праздни кола иде; а да су намъ путови добри, лако бы се и брзо велики товариране изъ оны краева отечества, где те доста има и где е евтина, доносили у такве, кои су съ раномъ оскудни, пакъ бы и овде ране свакій и доста и лако приличномъ ценомъ себи прибавити могао. Зато селяци пази, колико се више може, а путове добре свуда поправити. У Окружію Ваљевскомъ посејано е есенасъ пшенице 22.000 плугова земль и ечма 1000 плугова.

Београдъ. Помоћникъ Начальничества овогъ Окружія, Г. Алекса Николашевић, поклонио е Читалишту нашемъ једанъ извезенъ зубунъ, какве женске по овомъ Окружію носе; а Начальникъ Окружія Гургусовачкогъ, Г. Гаја Еремићъ, једне лепо оплетене рукавице.

Прилози на главный фондъ школскій: Г. Г. званичницы и грађани у Брусници 112 гр. 20 п. — У Гургусовцу 267 гр. 10 пара.

ТУРСКА.

Правителство турско пиле у Бечъ 80 млады людій, да у тамошньим упражняванима војничкимъ участвуюћи за офицыре изобразе се. — Говори се, да е Порта наумила овога лета силу противу Бея Тунисскогъ употребити, да истога себи совршено покори, нарочито совѣтима енглезске дипломације слѣдующи, као што се опетъ француска съ друге стране за Бея заузима.

Изъ Сараева ово пише єданъ у Загребачкимъ хорв. Новинама. Вративши се везиръ у Травникъ, довео е са собомъ у перага 16 поглавица Кравшички, кои су се єдни сами предали, други одъ дружтва своегъ издани а трећи одъ войске повитани. Касније долазило е више пута по 5 — 6 поглавица одъ Кравице, те им се брой до 30 напршно. Чудно е путнику, надъ доље у Травникъ и види, како бегови, аге и спаије у зеленымъ ћурцыма и беле браде до пояса, сапети у вериге, чаршию чисте и ледъ на Лашви просецаю. Између ны везиръ е 15 найкрвнији изабрао, и у Цариградъ ій опремио, међу коима е прави кадія Бихачкій Мехмедъ-Бегъ Рустанъбеговићъ, предводитель бунтовника, и братъ неговъ Омеръ-бегъ, муселимъ Стивскій, и два Бега Бешировића, кои су и пре за таку крывицу у Стамболу были. Плачнымъ очима гледали су Сарајевски турци, кадъ су они бегови сви у једанъ синџиръ повезани крозъ Сараево прошли. Да ли ће ій ићи у Цариградъ или, не зна се, као ни шта ће быти съ бегомъ Ваљевскимъ, свега пашалука тефтердаромъ, кога е подпись и договоръ са крајишницыма, да ће имъ градъ Ајвце предати, везиръ на путу ухватио и хтео му одма главу одсећи, но га сынъ Паше Мостарскогъ одмоли, те садъ подъ стражомъ стои и чека пресуду царску. Како е Решидъ-Паша на достоинство велико везира узвишенъ, у Босни е кодъ свake мехкеме (окружн. суда) по 12, а кодъ нанћ по 6 председателя метнуто, шуре названы, да безъ ныи Кадія ништа не може пресудити. Гласъ е было, да ће у ово мѣсто и хрістіани једне и друге вере одабрати се. У Сарајеву и Травнику тога још ніе, а у другимъ мањимъ нахіама е уведено, те крићани 3 — 6 долазе на судъ и одабрани су одъ свои єдновѣраца у месту, али шта раде они на суду? турцыма обућу одъ блата чисте, луле пуне и патре на луле доносе, зато дакле свое послове оставляти морао и безъ свake плате на мехкеми бавити се. Друга е уредба, да сви чиновници турци морао носити униформе. Трећа е наименъ, хрістіани су морали за свое, а турцы за свое плачити се, да су сви добри. — Сваку и найманю уредбу за сваку нахію довољно е везировъ кавазъ и свакоме кавазу плаћо е платити найманъ 2 до 6 неса (по 500) грошa за књигу (писмо), кое е донео. Четврта нова уредба: мензуларина; до сада е плаћало се на сатъ по 1 грошъ, одъ сада ће по 3 гроша; до сада су мезулане држали приватни люди и њима е нахія плаћала по 90 неса на годину, а везирови люди пили су безплатно, одъ сада може држати мензулану, когодъ хоће, али свакій кои на мезулану иде, мора платити по 3 гроша одъ сата, нахія пакъ мора везиру у ние менъзуланска трошка по 50 неса на годину дати; даље свake године кое менъзуланскогъ кое кавазскогъ трошка нахія мора да плати до 90 неса, а нити има поште ни путова уредна. — У Брешеву догодила се крвавна, убоица утече, и кукавна варошъ мораде 11 неса глобе платити, све на главу по 12 гроша. Даље све по старомъ. Буљевскій порезъ већ е разрезанъ и то једномъ четвртиномъ више, него и када до сада; на велике нахіе по 180 на нанћ по 90 неса. Арачъ се е већъ почео купити на главу по 16 гроша. Качарина, дюмручарина и други данцы есенски истомъ су се покупили. Скупоћа раже ніе толика, колико смо се бояли, да ће быти, и то намъ е још једна утѣха

Баналучани отворили су све житнице, те е свака рана на цени пала, премъ да се у Далмацію и садъ у велико извоси.

ГРЕЦІЯ. Као што се чуе, писмо, кое е Краль Султану писао, у колико се њиме Султанъ уверава о пріятельскомъ одушевленію Краля, нашло е уваженя; но Порта ће и опетъ остати при захтеваню удовлетворенія за прекоръ, кои е посланику нѣномъ Муссурусу одъ Краля учињенъ, и нарочито искатя, да министеръ Колеттисъ, кои е изгнано се, да одговоръ за то дѣло на себе узма, или одъ звања овогъ разрѣшенъ буде или да Муссуруса, кадъ се овай у Атину поврати, за опроштенъ коли; а на то ће Правителство Грецію тешко пристати, будући бы такимъ поступкомъ своимъ обште мнѣніе и духъ народа увредило, кои се противу Турске као ополченъ показује, и кои у презрѣніе узимаюћи Грчко Правителство за нуждно налази молити Порту, да она Муссуруса никако више не шаље у Атину за свога посланика, пакъ ни другогъ грка, будући таковый, да бы свою привреженость и вѣрность засведочио и сваку сенку сумњи одъ себе уклонио, обычно горе поступа према Правителству и према добру Грецію, него што бы правый турчинъ поступао. — У осталомъ како ће ова размерица између Порте и грчкогъ Правителства окончати се и на што найпосле навући, незнаћство е, у коіой француска дипломація Грецію држи страну као и енглеска Порти, остала пакъ посланичества европейски велики Сила у Цариграду више се показую да су на овой другой, него на првой страни.

Скупштини народны представника предложенъ е одъ Попечителя Внутр. Дѣла законъ о подељиваню Правителственны или обшти народны земаля; по коме свакій стареишина фамиліе, кои е у Грецію родио се, а исто тако и свакій обытатель Грецію родомъ изъ друге земль, ако е у борби грчкой за слободу учествовао, свакій грк изъ такве друге земль, кои е у борби учествовала пакъ ніе ослобођеной Грецію причислѣна, и свакій странацъ, ако су Грецію за слободу боевао или ову земљу у оно време найманѣ две године служио, добыва у предѣлу, гди е њему сгодно, земль за 2000 драхма, коју вредность да има у 25 година безъ интереса исплатити, сваке године по 80 драхма, ако ли бы вредность кога комада земль више износила, а истый не бы се поделити могао, овай више да за десетъ година такође безъ интереса исплати.

АУСТРИСКО ЦАРСТВО. Дунавъ е одъ леда свуда очистио се, почињући при кретаню свога кодъ Дуна — Фелдвара штете више, него 1838 год. и народи су одма и доле њи почели. Ваздухъ Пештанскій слабъ е био, између осталога шпицарке су по 7 ¼ до 7 ½ фор. ср. кабла одъ 120 ℔ (53 ½ оке) — лой овчій по 20 ф. говеђій 21 ф. ср. цента (44 оке) — сува шљива транзито по 10 ф. ср. цента.

Друштво паробродства на Сави и Купи, коме у Сави утопљый пароплов Слога припадаше, обратило се было съ прошевіемъ на угарскій намѣстный Совѣтъ Краљевскій (Консиліумъ), да бы му се дале одъ стране Правителства нѣкине у помоћь и послугу за најећ утопљене оне лађе, кои ако се не извади, быт' ће и за пловеніе опасна и на сметњи, будући се рѣка онде одма пескомъ засыпа. Но та молба друштва ніе уважена. Комиссаръ, кои е за регуляранѣ Саве одређенъ, врховный Жупанъ Туроцске варошке Ивкен, дао е свое мнѣніе, да утопљена Слога пловеню други лађа Савомъ ніе опасна. — Исто друштво е обратило се и Дунавскомъ паробродномъ друштву, и понудило му на одкупъ своју утопљену лађу заедно са привилегіомъ и свима правама, но оно му е одговорило, да ни волѣ ни времена нема, са најећимъ утопљене те лађе бавити се.

ИТАЛІЯ. По извѣстіима изъ Рима слаба е надежда, да ће Царъ Руссіе и римскій Папа погодити се међу собомъ за римокатоличку цркву у Руссіи, а поглавито у Пољской, као што е Царъ ради тога послао у Римъ Графа Блудова, те ће посредствомъ истога договори о ствари овой са римскимъ Дворомъ воде. Дворъ е римскій изгледно се и за основе одъ своје стране изнио, по коима они жели да се та ствар уреди, канонична права свое цркве и къ томе оно, што е у Пољской пре постоло. А канонична права њиова не допуштаю, да се свѣтска власть, особыто иновѣрна, у духовно управленіе цркве меша, као и н. бираню епископа, црквено законодавство и т. д. дакле Папа неће да призна Цару права, кои они као владѣтель у овой ствари држи, да му припадаю. Што се пакъ онога тиче, што е пре у Пољской постоило, хоће ли се то, да опетъ Папинъ Представникъ у Варшави буде, као што е пре сто година, кадъ е онъ свое судове у Пољской и Литванской као и земальске поданике изподъ судова државе одтрзао, да изнова у Пољской опетъ тако сили постану, да они, као што су пре сто година губленѣмъ многочисленны иновѣраца, о животу и смрти жители Пољске пресуђую? Хоће ли се, да се стари закони Пољски обнове, по коима жителы земль, кои нису римокатолицы, нису имали нити су могли добыти грађанска права, кои нѣроизповѣдна распра е, као што е познато, повукла за собомъ прво русско умешанѣ и затымъ пропасть Пољске? Знаменито е при овоме, да Папа, кои у своіой земльи све могуће за напредакъ чини, овамо хоће назадакъ за сто година, чинећи на тай начинъ управъ немогућнымъ изравнанѣ и уређенѣ те ствары, а тыме и пакъ горе за свою страну него за другу радећи; ер Руссія остае, да и далѣ противу католицизма у Пољской ради, као што е до сада, кои лишаваюћи се свои природны предстоятеля, владика, кои се никако не поставляю, што о начину њиовогъ бираня и постављаня између Цара и Папе као главе римокатоличке цркве несогласіе влада, све у разстроеніе станѣ долази, све немоћніи дакле быва.

ВЕЛ. БРИТАНІЯ. У доњемъ Парламенту предложио е одинъ скупштинаръ, да Енглеска далѣ плаћанѣ онога дуга Руссіи, кои е у слѣдству Бечки заключенія на себе узела и кои е до сада у једной половини преко 20,000,000 талира изнирила, одкаже, изъ узрока, што е Руссія са Аустріомъ и Прајзскомъ уништила републику Краковску, кои е као самостална држава истымъ Бечкимъ уговорима установљена и обезбѣђена была. Одъ стране Правителства изјавио е Министеръ Рыссель, да Оно држи, да речене Силе нису имале право, да онако са Краковомъ учине, нити да е њиовъ поступакъ тыме оправданъ, као што га Кнезъ Меттерних правда, што су се у истой републици буне противу речене три Силе подигнавале, пакъ она њима тако опасна была; и зато да е Правителство енглезеко противу тога поступка речены Сила протестирало, али да ніе у реду, да и представници народни са своимъ заключенѣмъ противу њега изиђу, кадъ се не мисли и са експекутивномъ силомъ затымъ изићи. Совѣтованѣ о овомъ предложеню још ніе заключено. Једне Новине енглезеке веле: протестирајте и радите противу онога, што е неправо, али, што сте се обвезали, плаћајте; то честь, то светиња обвезателства, на кою друге опоминѣте, нити.

БАВЕРСКА. Краль Баверскій хтео е своіой љубезници, кои е страноземинин, да право грађанства баверскогъ да и да е на Грофство узмеси; но ни єдинъ одъ Министра ніе хтео да се на тай указъ Краљевскій подпише, кои иначе тако као и по другимъ у правоме смыслу уставнымъ — конституціоналнымъ — земрима ніе законный актъ, нити га ће ко наприти, ако бы са подписомъ самога владѣтеля изишао а безъ премаподписа министра, кои бы тыме одговоръ за исто рѣшеніе на себе узео; будући се самъ владѣтель ни за шта на одговоръ узимати не може, него свакій онай министеръ мора за свако дѣло одъ њега владѣтеля изнашашне одговарати, у кога струку оно спада, пакъ и по кога предложеню се рѣшава, кои дакле по ономе и одговарати мора за исто рѣшеніе, и за доказателство свега тога на њега подписати се. Како дакле ни єдинъ одъ Министра на ово, што е Краль желио, подписати се ніе хтео, слѣдовало е, да е Краль сва четыри та Министра своя одъ ове званія разрѣшио. А међутымъ, докле е о ономе предмету колебанѣ было, разпростро се у много тисућа преписа представленіе, одъ њих Краљу за дѣла правителства Земальскогъ учињено и та горњимъ бояма описујуће. Єдинъ одъ професора свеучилишта Минхенскогъ учињено е предложеніе свима осталима истога професорима, да они одъ своје стране изјаве одпуштенымъ Попечительства одобренѣ њиовогъ поступка са привителственъ, кое буде такође и одъ других професора правлѣно; те тако и четвороцу између тыа, како се дѣло дозна, удаљи Краль одъ звања. Почемъ е опай, кои е поменуто предложеніе учињено, са ученицыма опроетно се, они 1-гъ р. Марта великимъ числомъ се скупе предъ обыталиштемъ нѣговымъ, а њима се придруже и други како одъ школске младежи тако и одъ остали редова грађански, те найпре ономе одпуштеномъ професору саучествованѣ свое изјаве гласнымъ узвицанѣмъ, а затымъ исто то и кодъ други, кои су єднакогъ съ њиме мышленя, учине, а кодъ неки напротивъ, кои по њиовимъ обштемъ мнѣню противне се стране држе, сасвимъ у противномъ смыслу поступе. Узмуѣнѣ ово, кое е до великогъ степена дошло и великомъ опасношћу претило, сд-

ва с употребљеном оружаном силом савладано, почеђ су до 10 млади људи, кои су као предводителђ сметрали, повата-ни и позатворани. После неколико дана Краљ с заповедио, да се они изъ затвора попуштаю и да имъ се казнь остала опро-сти, а одпуштени Министри добили су друга главнична опредђе-ленія. Новине неке веле, да ионитъ нису сами Министри славніе одъ корнвала одступили, него они бакрски.

ПРАЙЗСКА. У Прайзской се преправляю за држанђ за-казане земальске скупштине, прве по новом указу. Грађани вароши Штеттина предали су своим за ту скупштину изабра-ним представницыма захтевања, кои да они законодавству пред-ложе, међу осталима ова: да изборъ представника у смотрењю лица, каква могу бирати се, нанђ ограниченъ буде, — да се совђтована законодателногъ тђла явно драже, сваком да буде дозволђно ући и слушати, а протоколи засђдања да се печа-таю и обнародую, и у њима да се сваки свакій онай, кои с шта говорио, — засђдања вароши обштинара да се тако-ђе явно драже, — Уставъ да се преиначи найнанђ у толико да се за новоустановљење скупштине земальске одредя рокъ, кадъ ће се сазывати и тай одъ једне до друге скупштине да не буде дугачакъ, печатни да се ослободи (одъ предходителне цензу-ре Правителственне) — свуда да се уведе у криминалнимъ дђла-ма судейско поступанђ явно, као што с у Берлину заведено, — да се укине монополъ са солю, где само єданъ (или само једно друштво) такову копати и њоме трговати може, и т. д. Прим-ђру Штеттина и друге ће вароши по свой правици слђдовати.

ФРАНЦУЗСКА. За насилна напастованія и наступленія, кои су се у једном месту поводом скупоће раже одъ людій найнижегъ реда догодила, и при конма с єданъ напастованый грозно убиенъ, као што су и опустошенія, плачканія и злоста-вленія многа одъ преступника, особито почемъ су насилно узе-тымъ или одъ страха поднешеным имъ пићемъ поопили се, по-чињена, четворица су као коловодђе на смрть осуђена, више њи на вечиту робію, а многи на више или манђ година робія по мери крывице.

ПОРТУГАЛЛСКА. Одъ дужегъ времена никакво се сраженіе између једне и друге стране не яви, но само покрети поводом военны одђленія, по конма судећи као и по томе, што бунтовно управленіе у Опорту не само да се све више утврђуе и разпростире, него и више ратны пароплова у послу-зи своіой ина, а Кральичина войска ни єданъ, закључава се, да стварь за бунтовнике болђ стои, него за Правителство. Они су нудили Правителству у промену његове приврженике, кои се у Опорту као сужници налазе, за оне свое другове, кои су са Бон-фином као предводителђмъ предали се, нанъ су подъ затворомъ Правителства, но оно ніе хтело на то пристати. Међутымъ с у Енглезском Парламенту явнай говорь было, да с Правителство Бонфина и остале, кои су се њему на честна условія предали и покорили, опрекло на єданъ сасвимъ поздравъ островъ у Африци.

ШПАНСКА. Кральица мати иде са своим садашнымъ мужемъ Муньоцъ, Херцогом Ріянцаресъ, и са децомъ, кою одъ овога ина, у Француску, да тамо живи. — Новине говоре, да с нетый Херцогъ на берзи шпекулираюћи силне новце стекао и наговештаю, да ли ће Кралица Христина оны 3,000.000 реала, кое су јој Кортеси, народни представници, у име пензіе на го-дину одредили, овомъ приликомъ одреће се на полезу касе на-родне. — Кажу, да с нета кральица мати већ своју, владаю-ћу Кральицу Исабеллу, са њеним мужемъ западила тако, да с онай већъ и Папи писао и искао, да се одъ њ разведе. Чете Карлистске появлюю се свугди, особито по брдовитымъ краје-вима, и Правительство чини наредбу противу њи на све стране.

ВОСТОЧНА ИНДІЯ. Државомъ Сика, Пенчабъ названомъ или Лахорскомъ у Вост. Индіи, коју с прећашный владатель Рунчитъ-Сикъ као распространио, влада садъ малолђтный овога сынъ Булипъ-сикъ, подъ управомъ свое матере Раве. Пре године дана подигли су се били жители къ своій држави при-надлежећи предђла, одъ некуда наговорени или своіомъ врлоћу поћени, и ударили подъ своимъ поглавицама на суседне земље, кое су енглезима подчињене. На то енглезкій Губернаторъ и врховный войвода у Вост. Индіи са своіомъ военномъ силом изђу противу исты непріятеля, и почемъ у неколико сраженія побіо ій преју реку Сутлечъ, да Лахоръ, главный градъ Пен-чаба, на горњи осое. Но ту имъ младый владђтель на сусретъ изђе са матером и неколико свои великаша, нанъ поредъ на-вишења, да су они нападатељи сами о своіой глави войну запо-чели и подыли противу енглеза, измоле одъ њи миръ, кои за-ключенъ буде тако, да се една велика часть (до половине) зе-маля Пенчабски енглезима уступи, а за сигурность мира, да не бы было никако нарушенъ, да се 10.000 енглезске войске у пре-столный градъ Булипъ — сиховъ за неко време смести. Одъ тій уговорокъ овымъ задобышены земаля уступили су енглези једну знатну часть своме пріятелю, бывшемъ Везиру Лахорскомъ, Гулабъ - сингу, и прогласили га независнымъ владђтелемъ. Међу земляма, кое су Гулабъ - сингу на онай начинъ припале, и кое с њему заузети палило, было с и предђлъ Кашмиръ, кои с пре Авганистану принадлежао, и кога жителы, одъ како с Рун-читъ - сикъ умро, єданако су гледали, да се одъ Лахора одтр-гну, нанъ овога ради подигну садъ буну подъ предводителствомъ шеика Имамъ - Єдина противу новогъ владђтеля, Гулабъ - сикха Онай позове енглезе у помоћь, те исти његову землю заузму и почувао, а онъ су своју силу противу побуњеника обрати. Ше-ихъ Имамъ - Єдинъ, се повори, почемъ му с обећано, да ће се поводъ те побуне у Лахори испитати. При овоме испитиваню, кое с на то подъ предсђдательствомъ енг. Секретара Курріе од-ређена комиссія, састоћа се изъ 1 генерала и 2 полковника, продузела, показао с Имамъ - Єдинъ да с правый виновникъ те побуне самъ великій везыръ Лахорскій Лалъ - сикъ, (любимацъ старе Раве.) и између с три на то относећа се писма овога. По-следнији буде саслушанъ а затимъ и сведоцы као и обрана за обтуженога, и онда пресуда изречена, главећа, да с крывица његова доказана. По овоме изъяве енглези Совђту Лахорскомъ, да енглезско Правителство не може више Лалъ - сикха за вели-когъ Везыра признавати, нити са Правителством Лахор-ским сношенія имати, докле с онъ на томъ месту. Сирдари сикски, одредивши найпре одборъ изъ свое среде, кои да дђла-ма Правителственнымъ међутымъ управля, узяу дђло у разсуж-деніе, и по совђтованю, у коме с 70 — 80 први старешина и 300 други участвовало, у присуству поменуты енглезски чиновника, рђше. Лалъ - сикъ, лишенъ достоинства, буде одна одъ свои собственны Кабадахія изъ двора у обыталиште његово од-веденъ и само му саопштенъ съ прямъ прекраћено, а затимъ 13-гъ Дек. пр. г. као државный сужникъ подъ јаномъ стражомъ изъ Лахора одпраћенъ, почемъ му с градъ Бенаресъ на реки Гангесу опредђленъ, да онде подъ надзырательствомъ єдногъ ен-глезскогъ маіора седи. — У исто с време закључено одъ Сик-скогъ Правителства, да енглезска войска, коіой бы скорымъ време было, одавде крепути се, у Лахора остане, и енглезкій Комиссаръ да одправля званіе главногъ везыра, до пунолђства Булибъ - сиховогъ (за 10 година), и къ и тромахъ за издржаванђ те войске, кою бы иначе енглези на границы своіой држати и на ню трошити морали, износећій до 1,100.000 талира на годи ну, да се изъ њене земальске касе плаћа, изъ кое с и Раве, Булибъ - сиховой матери, на име потребе одређено томъ прили-комъ 1 ½ лакъ рупія, кое чини око 33000 талира, на годину.

СПЂСИЦЕ.

У Руссіи с на Уралу и у Сибиру одъ 1819 до 1836 год. кое накопано кое изирано злата 254,856 ока. У Енглезской и Шот-тской (Ирску не узимаюћи) начињено с 1843 године 1.877 милліо-на цыгала и плаћено одъ те радић пореза Правителеству 2,800.000 талира.

За прозебле руке онай се лекъ препоручуе: скувай сочи-ва, нанъ одцеди чорбу одъ њега и у истой, докле с іошитъ врућа, наравно колико се трпити може, пари руке и држи, до-кле се та чорба не олади, нанъ ій онда утри чистымъ сувымъ убрусомъ и навуци вунене рукавице. Једна шета чорба одъ со-чива може се више пута погрејати и тако руке у њой парити се два трипут на дань.

За крастаче с добро, како изнашу съ једногъ или два шета изъ земље, посути лево са дрождиномъ (чибромъ) одъ топљеногъ воска, нанъ грабљама шту дрождину по њој разастрти и са земльомъ измешати.

Кадъ се ускисло млеко у валовъ или другій судъ успе, пакъ се остави, да на сунцу стои, отровнымъ постао, и стока, ако га еде, особито свиня, поболе се одъ њега.

У Швайцерской учињенай по наредби попису налазеће се у Кантову Берну раше показује, да се млого мањ, него што се мислило, раше нашло. Неки притежаваю довольно раше, три четвртине имаю мало, а они по брегоцима немаю ништа. Оваква є неполя у многимъ Европейскимъ државама. У Шотландіи се већъ побуне због оскудице у рани рађаю и войницыма тешко утишаваю. Тога се бое и у Француской и Белгіи. У Будиму є скоро сданъ майсторъ, немогући своју многочислену породицу издржавати, са два своя детета къ Дунаву отишао, и по очајателной душевной борби бацы млађе свое дете у реку: но му тешко буде гледати дете у самртной муци, и због тога скочи у Дунавъ, да га набави. Старіе дете међутымъ на прибрежію подигне дреку и пукъ, обећаваюћи, да ће више леба искати, само да себе отацъ неупропашћује. Воденичаръ избави отца, но дете се удави. Ядный є отацъ у тавницы, а деце се остале власть примила. Іошть є грозніе у Галиціи было. Простачка єдна породица изъ шестъ лица состоћа се живила є у великой нужди одъ просјачења и краће. Найстаріе дете, дечакъ одъ 17. година, у одсутствію родители заколѣ и скува свога наймлађегъ брата одъ 3. године. И мати є у незнанію свога сына ела. Сада су сви у рукама власти.

ПРОСВЕТНЕ ВЕСТИ

за цркву, училиште, науку, художество и књижество.

Више Профес. С. Н.

Друштво Србске Словесности и ако ніе могло данасъ млого за народну просвету учинити, опетъ є све, што є чинило, не ради себе и свои членова, него Народа ради чинило; али ніе было срећно, да његова дела Народу онако у руке дођу, како бы се уверіо, да су њему за любовъ урађена. Ревностный овога Друштва редовный членъ Г. Архимандритъ Гавріло Поповићъ при свемъ томъ, што є у Богословіи и Лицеуму доста година одъ постанка оба ова заведенія пакъ до скора предаваћемъ само виша наука занимао се, волео є у Друштву говети народномъ начелу, и на ону струку књижества одати се, коя се за найвећу и особито млађу часть народа као найпреча душевна рана сматрати мора. Те струке књижица више є окъ досадъ сачињо и Друштву за любовъ дао. Пряу одъ овы помены Разговори за образованіе срца и душе због велике употребителности, основане не само на пользи предмета него што тако на лакости вида или форме, у коіой є написана, Друштво є у главномъ заседанію съ концемъ Августа 1845 г. државомъ, у шестъ тисућа (6000) комадій печатати одредило; и доцніе, почемъ се видило, да та књижица у већой осмини не износи више одъ 36 страна, закључено є, да се не продае скупље одъ 20 чаршійски или 2 ½ крајцаре сребра. Съ томъ найманьомъ ценомъ ктело є учинити Друштво, да се само намире трошкови на артію и печатию учињени, а дело само да се поклони народу као што га є сачинитель друштву поклонио, за награду труда књижарима и другимъ распространителима књижице остављенъ с приличанъ добытъ и не више одъ обычногъ трговачкогъ процента. Но тай се добытъ морао продавцыма малый учинати, кадъ исту књижицу по окружіима много скупље продаю. Найдоцніе доношени онако гласови уверавају, да се књижица у већимъ окружіима у место по 20 пара по 2 гроша или по десетакъ продае, дакле тргнутъ скупље, него што бы требало. И кадъ є по оваку цену у великомъ брою распродана и єднако се тражи, да шта бы было, да є продавана по ону цену, коју є Друштво определило. Али та наша браћа наша и већи књигопродавци неће да се сматраю за покоћнике списательске, сваке чести и помоћу распространяваню народногъ књижества, него му онако у његовой найбољой младости на штоду иду не размишлявајући, да є трговина съ књигама сасвимъ друга и не обычна, него управо са душевнымъ производима трговина, и да бы по томе и сама више него обычно душевна быти морала. Мы онако самовољно ударањ на књиге веће цене, него што є опредѣлена или управо ударањ приватногъ пореза на књиге, сматрамо за гріоту и то за не малу противъ просвете народне учињену гріоту, коју бы требало наши књижари и књигопродавцы што скоріе да гледе поправити, а на питањ како, сво ћу найболѣгъ одговора у примеру, на кои бы по могућству требало да се и они особито у почетку угледе. Ево како раде сродна наша браћа Бугари, кои нису досадъ одъ насъ у болѣмъ стању были. Исту горепомѣнованую Г. Архимандрита Гавріла Поповића књижицу учећій се у нашемъ богословскомъ заведенію Г. Јаковъ Аверкіе Петровичъ, родомъ изъ великогъ Бугарскогъ села Сопота, превео є одсвора на бугарско наречіе и то ово, кое є око Трнова у Бугарской уобычасно. Преводъ овай дао є у овдешньой књигопечатньи о своме трошку штампати (у двнайстиим на 32 страна) Г. Иванъ Моучаловићъ учитель у бугарскомъ селу Єленя, и изъ великогъ усрдія према просвети свога народа поклонио є различитымъ народнымъ училиштама (на брою 30) у своме отечеству не мањ одъ 350 комадій тій полезни књижица, да ће учитеља добрымъ ученицима као награду о испытима раздаю. Ево опетъ, како є боље у народной ствари умети, него само имати.

ОГЛАСИ.

Х. Димитріе Іовановићъ, бывши парохъ овдешній, продае свою кућу, више Варошъ-Капіе између куће Димитрія Ненадовића и Мише Ресничанина лежећу.

Єдно количество одъ 50.000 ока кукуруза продаваће се у Зајчару код Началничества Окр. јавномъ лицытаціомъ 16-гъ 17-гъ и 18 Марта т. г. подъ пробытачнымъ условіима.

Мите Најћифоровића две куће, лежеће на терасіима єдна до друге, продаваће се на јавной лицытаціи 1-гъ Марта прваи, 8-гъ другій, и 14 истогъ месеца т: г: трећій и последнай путъ, свагда пре подне одъ 9 сати по црквеномъ часоказу.

Ововарошке касапнице ће се подъ Аренду на три годяне давати, средствомъ јавне лицытаціе, коя ће 12-гъ Марта т. г. прва, 1. Априлія друга, и 3. истогъ месеца т. г. трећа и последня быти, увекъ пре подне одъ 9 сати по црквеномъ часоказу предъ Варошкомъ Полиціомъ на піяцы.

Семенъ за башту и за поль, особыто лепо, чисто и непокварено, набавља трговачкій агентъ, Карлъ Краловановићій, имаюћій свою писарницу у кући Іов. Силна кујонџіе.

Я самъ подъ 15-имъ Февр. т. г. разписао, да ће свакн хеспапи, кои буду чрезъ Г. Франца Єлусека у Фіуми изъ Трієста кріомъ по погодби натоварени и на Г. А. Явушиха у Сисакъ за далѣ отправљанъ упућени, заедно са свима Фіуманскимъ, Карлштадскимъ, Сисачкимъ и Земунскимъ провизіонима и трошковима — изузимаюћи само ассекурацію — ако се на обычнымъ лађама одъ Сиска спусте, за 1 ф. 47. кр., а на паробродима, за 2 ф. 5 кр. ср. одъ центе на Београдску обалу постављати се. — Будући є пакъ неко, кога интерессу противно є ово свтано и цѣли сходно доношењ еспапа, предъ неколико овдешніи трговаца изјавно се, да ће онъ мени 50 # платити, ако я и 1 й еспапа по ту кріо изъ Трієста поставимъ: то повторавамъ овымъ мое обећањ подъ оными условіима, коя су у разпису изложена, и додаемъ, да я истина єдну фунту не, будући бы за толико єдва нешто мало више одъ 8 ½ пара долазило, али свако было како велико количество еспапа по ону кріо постављамъ и за оно ємствуемъ.

Карлъ Краловановскій.

Уредникъ Ил. Арс. Поповићъ.

У Правителственой Књигопечатньи у Београду.

Излази сваке седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена ким е за Србе 1. таляръ на годину.

Година I. У Београду 21. Марта 1847. Число 12.

СЕРБІЯ.

Београдъ. Његова Княжеска Свѣтлость приспѣла е 14-г т. м. у Београдъ заедно са цѣломъ пратьомъ своіомъ, повративши се изъ Тополе, гди су тѣло покойнога Княжевића, Светозара, у костурницу у цркви поредъ покойне бабе његове, Свѣтлога Князя матере, после торжественогъ опела положили. На тужномъ путу овоме као и при погребу показивали су люди изъ народа свое сажалѣвање; а Свѣтлый Князь е одъ свое стране даровао сыромасима, кои су раномъ оскудни, у Сопоту 20, у Немешикућама 50, у Кораћицы 50, у Ивачи 50, у Међулужю 30 и у Пружатовцу 20, а исто тако Тополцыма 40 и Белосавчавима 40 дуката цес., да раде себи набаве.

Београдъ. На место ч. Вељи-Паше долази овамо за турскогъ военногъ управителя ч. Селимъ-Бей, Кајмакамъ у Анвали, кои е приликомъ ономъ на достоинство везыра узвышенъ.

Изъ призрѣнія на владаюћу оскудницу у рани Свѣтлый Князь е у согласію са Совѣтомъ издао наредбу, коіомъ се рану изъ Србіе извозити забрањује; но што е дотле у Србіи трговацъ кои купно ране, ту извети остае му свободно.

По причини той, што се е болесть она, говеђа куга, у Валахіи и Молдавіи, разпростра и укоренила тако: да е одъ исте болести, по добывенимъ извѣстіама у самой Валахіи до конца пр. год. скапало оно 80,000 говеди; и што се е ова заразителна болесть и у неким предѣлима Бугарске и Румеліе, а именно: у Нахіи Пазарџійской, Филибской, Едренсвой, Софійской и Видинской появила; Попечительство Внутр. Дѣла одпустило е карантинима: Радуевачкомъ, Алексиначкомъ, и Рашкомъ, полу-карантину Пандиралсномъ а посредствомъ ове и Састанцыма: Вршкой Чуки, Грамади, Суповцу и Янковой Клисури слѣдующе упутствованіе: 1 Да се говеда са стране никако другчіе у нашу страну до далъ наредбе не примаю, но пошто найпре 15. дана уредно карантинскій періодъ издрже и тако увиди се, да су говеда сва здрава и одъ сваке болести свободна; 2. Да се болъ іошть сигурности ради одъ уношая овамо одбіи и све оно, што се одъ говеда употребляе, као што су: неизрађене говеђе коже, рогови, длаке, не изтопљный лой, такође и месо и млеко; и само изтопљић лой да се може по издржаню 15-то дневногъ, а коже говеђе да се могу овамо по издржанію надлежногъ періода пропуштати.

Правителственный пытомацъ, Ђорђе Протићъ, кои се одъ весноси! у Берлину на науцы налази, и ове се године са ученѣмъ языка немачкогъ бави, пакъ ће на годину почети саме у военну струку спадаюће науке по опредѣленію своме учити, упражнявајући се у немачкомъ езыку превео е са онога на србски једно дѣлце списателя Шнабеля и послао га овамо на даръ своме пріятелю Г. Ивнићу, давши тыме лепо доказателство трудолюбія свога и успѣха.

Изъ Лозница пишу, да е на тамошньій панаћуръ (сајмъ), кои се о Цветима држи, много людій стекло се како изъ наше тако и изъ босанске стране, и по ономе да тай сајмъ неће незнатанъ быти. Паша е найпре забрањивао своима поданицыма овако прелазити, но на учињено одъ стране нашегъ Начальничества Окружія Подринскогъ представленѣ допустио е после, да могу изъ оне стране люди овако прелазити, и тако е за кратко време напушно се Карантинъ прелазећій, и једнако се пуни. Међу оныма многи су турци, кои прелазе овамо, те земљ продаю и наши люди да се сатру купующи. При овакной прилицы усгубити нам позоръ на постоће о томе основе и Уредбе, по коима само онакве земљ могу турцы продавати, што е кои нађу или као своју праву собственность, као њиву, ливаду, виноградъ, башту, пунымъ правомъ дѣйствително држао и уживао, а никако оно, одъ чега е кои само спахія или чифлукъ-сајбія био, пакъ своє спахійске и чифлучке приходе убирао, будући су спахилуцы, чифуцы и т. д. сви укинути и народу србскомъ уступљени, и овай дас за њи одкупъ у оной сумми, коіомъ су сва његова давања према царской хатти пресечена.

Смедерево, 7. Марта. — Петаръ Іовановићъ родомъ изъ Турско, у Смедереву живећій, узео е пасошъ и отишао у Окружіе Ћупрійско, брашно куповати, понешши е' собомъ 2,300. гроша. Кадъ е у Окружію Ћупрійскомъ према селу Глоговцу нешто мезе Глоговачке поредъ Мораве шао, на једанпутъ пао е у Мораву заедно съ коњемъ и удавіо се; а коња, кои е Мораву препливао и испод Анбеговца у блату заглибно се, нападно е съ воловима на једву Стојић Пауновићъ изъ Анбеговца. Утопљеный овай несрећникъ іошть пронађенъ и увађенъ ніе. — 13-гъ тек. м. после подне изгорело е 8 кућа, на предграђу града Смедеревскогъ (кале-мегдану) постоћи, чрезъ запаљење једне мале цыганске сламомъ покривене и дивљакомъ не снабдѣвене куће, и да ніе самъ Г. Окружный Начальникъ, помоћю и прочій полицайны чиновника, свойски настао за гашењемъ, завета бы восточный ако дувајућій ветаръ іошть више штете пожаромъ оным причинио био; єрбо е ватра већъ близу чаршіе дунавске дошла была. Настајавањемъ овакovым живо пресечена и спалѣна буде једва качара, кои е у сосоду са последньомъ изгорелом кућом и једномъ шталомъ пуномъ сена стојала, те тако и шгала и сено мноштвомъ људій, ватру гасећій, спасена буде и далѣму распростиранію пожара крај учиња.

Пожаревацъ, 15 Марта. — Данасъ е овде у присутству свію званичника и отличнія грађана држанъ великопѣшный парастосъ за упокоєногъ Княжевића Светозара. Лака му земљица! — Поводомъ тымъ, што се овы дана у нашой чаршіи леба никако ніе могло наћи због неповольне женціяма таксе по 1 грошъ ока, равне цени брашна, повела се међу члановима Читалишта нашегъ речъ о страдаюћима одъ глади врлима и многимъ другима, о изненаденой есенасъ одавде — изъ Пожаревца — у Ковинъ рани и о погорелцыма у Иванцы, за кое обећа се Г. Протопресвитеръ, да ће о долазећемъ празднику слово народу говорити и овымъ позвати сво и сваког, да страдаюћой браћи своіой добровольнымъ подарцыма у помоћ притече. Надати се завета можемо, да ће овогъ ревностногъ свештеника вољу, особито на овако торжественъ данъ благочестія нашегъ, сви овдешніи вѣрни сынови свете матере цркве лепо одазвати

се. Но желити є само, да не буде и са овим прибиром, као съ оним о Св. Сави: съ таса те у водицу, зато, што є мало. Тада сви истина рекоше: свисак! свисак Немо браћо, пак нека се зна, шта ко да; а кадъ после, нико о томе ни словца.

Београдъ. (Размишљавања о напредку) Поведенъ є ово дана у овим Новинама разговоръ о испиту, и я по моїой памети држим, да неки, као Управителю єдногъ учлишнюгъ заведенія, о такой ствари сада, кадъ се вино претреса, мое мнѣніе и мисли изразити у душность спада. Главна є и єдина мера испита: Оцена учительска посла и труда, и знања свію ученика, и ово се само дугим и строгим испитом добыти може. Ко є одъ оба описателя испита ближе овой мери; онай є ближе мени, и по моме мнѣнію ближе поли и истиной цени испита. Прьый описатель сасвим овако, као и я, о испитима говори; дакле є човекъ мога мнѣнія, и єднаки самном о испиту мыслій; но Г. Радовановићъ Управитель изражава се: да є онъ овде у месту, да чешће основна и трговачка учлишта посѣти, да є онъ успѣхъ ученика овы іошт пре испита знао, да се о поведенію њиу поверены Учителя и ученика и завичнo и приватно извештава, и далѣ вели: „Већтъ испытатель успѣхъ ће оцѣнити, како єдна трећина, (но и то є млого) на вопросе добро или зло одговара;“ и са свима овим и други израженіима показао є, да є онъ тогъ мнѣнія, да се испыти у основнымъ, трговачкимъ, а може быти, и некимъ Гимназіялнымъ разредима не држе дуго и строго, и тако, да свакій ученикъ изъ сваког предмета говори. И дакле и прьый описатель испита нешто съ Г. Радовановићемъ єдногъ у томъ мнѣнія; єръ и држимъ, да се знањ свію ученика изъ свію предмета текъ онда оценити може, кадъ свакій ученикъ изъ сваког учебногъ предмета говори, и мислимъ, да се Учительскій посао и трудъ свойски текъ онда видити може, кадъ се свакій предметъ по пропису сам испрпи и претресе. Овакви, сврьчь по моме мнѣнію чинѣни, испыти приносе и ту ползу, што печатъ величествености, печатъ важности добыва, што добри ученицы већу ревность за учевну борбу и добытакъ чести и похвале получаваћи болѣ подстрекаваће къ наукы у срдцу своме зажигу, и што леньивцы предъ Управителемъ, Родительима и другомъ Господомъ више пута при єдномъ испыту осрамоћени лако стазу леньости и безчестія оставити, и на путъ прилѣжавія и похвале прећи могу. Много то значи, кадъ Управитель на величественомъ испыту кога ученика, саслушавши и мнѣніе Учителя, похвали, или покуди. То треба радити, то вечна правда захтева! Я признавам и исповедам, да се пре издатогъ Устроенія и Наставленія и у Београдской Гимназіи за три дана испыти изъ 5. класса, дакле брзо свршавау. Тако є раћено и подъ блаженопочившимъ Митрополитима: Стратимировићемъ и Станковићемъ у Карловачкой Гимназіи; али сада две недељ испыти у Карловцыма, а овде 8—9 дана по пропису трапи мораю, и свакій се ученикъ изъ сваког предмета пытати мора; и я држимъ, да є ово болѣ, него да се, као што є пре и у Гимназіи было, єдном ученицы изъ једне, єдном изъ друге науке пытаю. Я ово писам изъ зле намере написао, него за любовь истини и ползи Рода Србскогъ; и я желимъ, да ово нашом противно не буде; єръ се о ствари нашой явно говорити може, и србо описатель испита ни због чегъ другогъ писати нису могли, него да чую мнѣніе о томъ осталога света. Я писам држао за достойно, да мк глась пустъ буде, и зато сам у кратко мое о испыту нашом мисли казао, а пальда ће се іошт когодъ о овако важной ствари изразити, само не бы желіо, да се личности вређаю, а и овде оглашуем, да ће излишно быти ономе, кои противно моимъ овым речма писао буде, мою црноћу лица и флеке по образу свету показивати; єръ мк никакве, ни найде, ни љубопытства засадъ проузроковати неће, тек ако по случаю и срећи будемъ и я нашо неко некадъ лице у Србству; онда ће се то и млого друго у моїой біографіи ставити моћи. И. Захарієвићъ.

ТУРСКА.

У Цариграду и Порта и иностранна дипломація много посла има са размерицом, кои є између турскогъ и грчкогъ Правителства поникла се, по кои предмету є одређенъ нарочитый параброд односо у Атину одговоръ одъ Султана на писмо Краљево и одговоръ Ренъз-ефендіс на писмо Колеттиса. Изъ Цариграда є у Анатолію 9000 војника а у Солунъ 800 на параброду аустрискомъ, послато. — Султанъ є у селу Зейтунбурни близу Цариграда о своме трошку завео две школе: єдну за земљѣдѣліе, а другу за радиность (занатлиску), и издао є наредбу, да се при свакой главной команди турскогъ воиска заведе по єдна воиина школа, као што є у Дамаску већъ заведена.

Изъ Сарајева одъ 26 Фебр. ово пишу Загреб. хорв. Новине. Везыръ є до 20 погланица одъ есенашић крашпичке буне у Цариградъ послао, а многе друге изъ Крајне разредио є по таванице, и тыме є велікій страх, не само крашпицыма, него и целой Босни задао, пакъ є садъ наумио Босну у редъ довести (умирити). Тако садъ хоће да постапа, да и турцы на земљю плаћаю порезъ. Истина, и до садъ су турске земљ подъ порезомъ быле, али су многе быле одъ тога изузете, пакъ везыръ садъ хоће и ове све да порезу подвргне. Али ко ће онай порезъ плаћати? Турцы не, већъ опетъ раја, кои у Босни држи земљю турску, плаћа на то порезъ, и опетъ треће, на много мести половину плода, даје господарыма земљ. Дакле по новой уредби овой нпат' ће добытка хазна, раја ће є пунити; али све ово за кратко трајт' ће; єръ обычно што кои везыръ новога уведе, кадъ се онъ провеће, бошњацы опетъ на старо враћаю. Нити є самъ везыръ везыромъ у Босни. Колико є већій турака, то су ти сами везыри и више него везыри; босанскя турцы све знаю, што везыръ ради, а онъ не зна, што они раде. То нам сведочи н. п. онай догађай у Скоплю, где є една турска девойка съ момкомъ кршћанскимъ (римокатоличкимъ) у Далмацію утекла; отацъ и браћа момкова бачени су были у тамницу и, да се оне избаве, морали су 1700 гроша глобе платити, другій кршћанинъ платио є 1100 гроша, што є обтуженъ было, да є и онъ за то знао, а други опетъ на вртло ране су напребівши, пакъ за све то везыръ ништа не зна. Даље у Старовайданской нахіи єдногъ кршћанина турцы обесе, а отца му на колацъ набію; пакъ везыръ за ово ништа ни чуо и є. Изъ овога дакле можете познати, какавъ є у насъ начинъ владанія. Одъ туда быва, да код найболѣ цареве и нѣговогъ намѣстника жељ раја и пакъ невпроспа зла трпи и трпит' ће и у напредакъ, докле годъ досадашній начинъ управлања остане, и докле годъ раја своє заступнике нема; турчинъ турчина неће тужити, а раја не сме; єръ: „ко те пре? кадія“ ко ти суди? кодія“ стара є пословица. Февр. 13-гъ стигао є изъ Цариграда Арнеъ-Паша, царскій капцелія и началникъ царске гарде, у Травникъ, и донео є везыру ништанъ-нетиари одъ Цара, што є крашпичке покорно. Ништанъ онай после смрти везырове остат' ће нѣговой сваћи, што до садъ код турака редко є быкало, него є по смрти опетъ царевій коме быти. Арнеъ-Паша примивши лепо уздарѣ (говоре 200 кеса) одъ Везыра, пратио се є натрагъ са своїомъ дружином одъ 16 људій, кои су одъ Везыра 100 кеса попутбине добыли. Осимъ ништана примио є Везыръ и бурмутицу єдну, драгимъ каменћемъ украшену, у вредности одъ 200 кеса. Сви поглавари као и раја честитали су господару те цареве дарове, и онъ ій є све милостиво преда се пустио и дарове на угледъ нанео.

ВЛАШКА и МОЛДАВСКА. Тако скупа рана, као ово године, никадъ ніе у Влашкой и Молдавской была, осимъ іошт у време русске войне пре 20 година. Што є пакъ садъ тако доцнело време, да су люди толику рану и тако добромъ ценомъ продавали, а и садъ іошт єднако продаю, то ће ако пробудити у народу волю къ радиња за у напредакъ и много ће принети къ нѣговомъ развитку и напредку, будући што се више ради и производи, тыме науѣнія, вреднія, болыа, и у сваком погледу честитія постаю люди. Раже іошт и садъ има у овим Кнежествама за продаю и за извозъ, но тешко се доноси у пристаништа, єдно што су путови по већой части злочести, а друго што є и стоке пакъ већу осталогъ коня и волова одъ болести много поскапало, као што и на коди опетъ нека доста лаћа, да бы се на нъка рана нуѣя могла. Међутымъ докле се путови просуше и поправе и докле лаће плодити настану, очекуе се, да ће іошт много раже у пристаништа Дунавска доћи и изъ оны напети се. Знаменито є у Влашкой заключеніе Законодавства, по коме се укида робство цыгана, кои су до сада као робове и Правителство и црквена заведенія, пакъ и приватни земљдржаци (спаіе), притежавали, куповали и продавали. У Сибиню (у Ердељу) состављао се єдно друштво и две театрална представленія на влашком єзыку, пакъ ће одъ туда у Брашову, а одавде у Букарешт доћи и позоришна представленія исто тако давати.

ГРЧКА. Нарочитый параброд донео є изъ Цариграда у Атину 24 пр. м. одговоръ одъ Султана Краљу грчкомъ и одъ

Ревз-ефендія Попечителю Колеттису на њїова писма сбогъ догађаја са Мусеурусомъ, и како є те предао, одма є у Цариград натрагъ одложило. Султанъ у одговору своме уверава Краля о пріятельской своїой према њему наклоности и изявлює свое жељеніе у томе, да остане оба своїмъ Министерствама ту ствари, да ю они међу собомъ окончаю. А Ревз-ефендія захтева одъ Колеттиса, да овай самъ повиште повратакъ Мусеуруса у Атину на његово опредѣленіе Посланика турскогъ и кадъ истый пристиже буде, да онъ њему отиде и изави свое жаленъ о ономе, што є догодило се, одрекъуюћи рокъ одъ 30 дана съ тыме, да ако Колеттисъ дотле не изиеси свое сагласеніе ўна ова предложенія, Порта ће свако сношеніе са грчкимъ Правителствомъ прекинути.

У обштимъ Аугеб. Новинама опако говори сданъ о томе предмету. Кадъ є пре четыри године буна у Атини престолъ оборила, пакъ га са Уставомъ опетъ подигла и по наговору енглезскогъ посланика Лионсъ владанїе самомъ Манрокордатосу и његовомъ енглезско-фанаріотскомъ, противуправномъ друштву, са искљученіемъ народне и правонѣрне партаи, у руке дошло: предвидити є было, да грцы неће томе убиточномъ господарству подвргнути се и дати се свога блага и свое будућности лишавати, пакъ по томе да ће оно Министерство или брзо пасти или и самъ престолъ у пропасти обштегъ благостаня сарањити. И заиста Грција ніе више требала него ¼ месеца за оборенѣ Манрокордатоса. У избранима народны представника за предстоећу скупштину земальску залуду є та насилна фалција 600 людій, понайвише миролюбивы грађана, сврти жертвовала, да бы одъ народа, одважившегъ се на найтврђій отпоръ, вишество противу његовогъ интереса изчупала; єръ при свемъ томе намеру свою поставши и одбражавати се никако ніе могла. Познато є, да є за то кратко време министерства Манрокордато са енглезскій посланикъ Лионсъ было управъ господаръ Грције и свою руку владу надъ њоме извршивао, коју є Теодоръ Гривасъ у своме слову кратко али добро описао. Онда є, вели онъ, Г. Лионсъ съ бичићемъ у Министерства заседавше долазио, ударале у столъ, и говораше: Георгіоса ебацыте, Анастасіоса поставите Губернаторожъ и Теодора Гривасъ убите. Кадъ се побуна у Атини дигне противу тога Министерства, и оно падне; почемъ сакъ Краль лично међу узбуђене дође, срдца ублажи и Колетиса на кормило правленія постави: Г. Лионсъ све силе упне, да онога њему мракогъ управителя обори, пакъ ако ће и са упропашћенїемъ саме Грције. Са извѣстомъ опасности, Турской одъ Грције претеће, стане и самогъ посланика у Цариграду обавештавати и Порту наводити, да на оружіе устане и да свою војску у Тесалію пошаље, а исто тако и Колеттиса пакъ и самогъ Краля одмах опадати, описујући у извѣстіима своїмъ Грчку као єдну пештеру разбойничку, и Колеттиса као арамбашу тій разбойника, кои убице и аранїе за совѣтованіе и пріятельства, и потврђујући, да є Краль читаву систему изучења, на куке меташе, разпростро и да упражњава надъ целомъ Грціомъ, као и све, где год што може, на досаду и на пакость Правителству грчкомъ чинити, свезавши се са найразвратнїимъ противницима истога и са њиовымъ подлымъ Новинама, и служећи се сваком и свакога слабосћу и страсћу противу Правителства грчкогъ, где се год каква налази. А Колеттисъ є међутымъ за оне три године дана, као што знамо, непрестано борио се са партайскимъ страстима у земљи, са разбойничествама и наоружанымъ немирима; разтерао є на све стране разбойничке чете, и са потребленїемъ ове поставио є Пелопонезъ, пакъ и саме вопраше, у такво спокойство, кое ніе земљ никада пре и ни подъ коимъ Правителством грчкимъ нису уживале. Сви Судови су за то време подъ системомъ изъ народа изабраны, завлеты људій, кои поштеность и невинность сваког обтуженогъ извиђаю и проглашую, пакъ му се онда пресуда, ако є познатъ, нарече, подъ системомъ никогъ суђенія и сопршене слободе печатиће правилно дѣйствовали, где, да є што-год было где учињено неправо и нечовечно, не бы могло сакрыти се. Пакъ што є Министерство Колеттисово и далѣ чинило, почемъ є одъ разбойника и одъ немира, туђимъ найсторіима произведены, земљу очистило? Радило є постојно о развитку земљодѣлія, радиности и трговине, и Грчка є последњегъ лета не само толико усева изала, да є добила раже, колико јој треба, него є одъ ове и у стране земљ, у јонске острове и Италію, извозити могла. Приходе и разходе земальске у ред є довело тако, да є последња година већъ претицало новаца, и ове є, почемъ Русія и Енглезска нису хтеле допустити му по примеру Француске, да ій на неговане и подизане обштегъ благостаня обрати, на изплату интереса одъ оногъ дуга одъ 60 милліона франка обратило, кои є народу са нечуеныхъ лаконысліемъ на врат бачень, и са непристойнымъ заслепленїемъ на сасвимъ друге, него грчке, намере потрошенъ. Поредъ овогъ напредованя у обштемъ благостаню и укрепљиваня у осећаню, да се ред и свако добро упорења и утврђује, исто Правителство є у согласію са вишеством трію годишњи скупштина земальски до предстоећи сада за овакву обшти бирани срећно провело правы уставный періодъ ваде државе. Оно є у првой годишњой скупштини чрезъ законе о управителствама Окружныхъ и чрезъ устроенїе Попечителства управленїе државе уредило; у другой є чрезъ законе о узиманю данка, о школама и т. д. найпречнїх унутрашњимъ потребама помогло, и заедно чрезъ законъ о грчкимъ Конзулатима основъ положило своїой спољашней политики, а исто тако є сад у трећой годишњой скупштини закономъ о Епископатима и њиовомъ снабђенію найтежый вопросъ, црквены, рѣшавати почело. Свака одъ ове скупштина има свой извѣстанъ значай, у целой пакъ њиовой дѣятелности развіи се една обште и поседне корысти нереча система са тайнымъ провинцателномъ и вудроћу у совѣтованю, да никон законодателный Совѣтъ у Европи, пакъ ни самъ енглезскій Парламентъ, не бы се ни и њимъ успѣха стидити имао. Но све то, цело ово подизанѣ ваде уставне Краљевине, ніе могло крость Г. Лиона и његовы пріятеля утишати: него они напротивъ тыхъ се већма огорчавају и раздражую противу Грције, колико се више она противу њиове жељ и њиовымъ плетками у пркосъ подиже.

РУССІЯ.

У Петрбургу є умро Предсѣдатель државногъ Совѣта Князъ Васильчковъ. Осимъ тога као найновіе наговешћую у Новинама, да ће братъ Царевъ, великій Князъ Михаилъ, доћи за вице-Краља у Пољску. Премъ да су у Енглезскомъ Парламенту у найновіе време жестоки говори повели се противу рускогъ Правителства, пакъ и о томе се радило, да овоме укину далѣ исплаћиваня извѣстногъ дуга, опетъ є русско Правителство поводомъ разнешеногъ и велико неспокойство у Енглезской причинившегъ тога гласа, да ће оно изнова ране изъ Русије да забрани, посредствомъ свога у Лондону посланика обявило, да то ніе и неће быти, него да се изнозъ тай одъ стране његове и допушта и подпомаже.

АУСТРИСКО ЦАРСТВО. Премъ да се по гдикои велики земљодрџцы (спахіе), шпекуланти и други имућни люди налазе, кои нека количества ране у своїмъ магацынима имаю, опетъ є оскудица ране подъ найвеће части народа и у самой Угарской, кои се иначе као житница света сматра и овай раномъ снабдѣна, у толикой мери овладала, да є само Правителство свойски заузети се морало, да той обштой и великой нужди помоћи прибави. За правацъ у своме томе и ступаню узима оно спасително правило, да люде, кои су иначе здрави и за рад способни, никако не треба ни у оваковомъ случаю давањемъ милостиње кварити, на то, да ій за душу други издржаваю, навыкавати ій и тако ій за просіяке и нерадинке понижавати, убіваюћи у њима ово осећанѣ вредности свое, кое сваки човекъ има, кадъ заслугомъ своїомъ себе и свое издржава. У овомъ смыслу издате су наредбе свима спахилуцыма како онымa, кое Краль као такавъ узима, тако и онима, кои су приватни царске фамиліе, да они, штогодъ више могу, дају подъ добру надницу радити овога пролећа и лета, пакъ тако да спроводима дају єднако посла и заслуге. Оваква є наредба учињена и по онымъ спахилуцыма, кои као Правителственна или фундаціонална добра управителству камере подлежу. При томе издаје є позивъ на све Епископе, а посредствомъ ове на цело свештенство и самъ народъ, да бы сваки, кои є годъ толико могућанъ, на исты начинъ подћистопако и пожертвовао за обште олакшанѣ и покоњ сиротиње, съ увераваніемъ о владѣтельской благонаклоности за сваког, кои се у томе отликовао буде. Найпосле одређенъ є парочитый Краљевскій Комисаръ у лицу Барона Николе Ван са єдномъ Члановъ Највећствогъ Совѣта (Конзиліума) и на расположеніе му є одобрено 100.000 талира, да оними, гди бы се по извѣстіима найвећа нужда показала, иде, и трошењемъ одъ тій новаца по његовомъ благоразумію, нарочито горезложено правило наблюдавајући, на обштекорысный сваког рода радъ, да нужди сиротиње помоћи даде. При свемъ томъ, што є велика оскудица у рани, ове изнозъ изъ земљ забранити, ніе се за добро изшло, єдно зато, што є право, да се рана одаиде, гди є

нема, где дакле одна и скупа быти мора, и не може износити преко границе, где іошть много скупља быти не може; а друго, што надъ бы єдна држава извозъ ране изъ свое земль забранила, повода дае онима сусѣдныхъ земляна, према коима она то учини, да и оне спрама ньй обратно тако поступе; пакъ бы она у случаю свое нужде далеко већу штету изъ тога осетила, него олакшицу одъ онакве свое забране извоза, као што бы н. п. народъ унгарскій велику тегобу почувствовао, да се данасъ забрани рана изъ Молдавске и Влашке у Угарію извозити.

Као што се великій ћумрукъ наплаћуе на производе, кои се изъ странне земль н. п. Сербіе, у државе Аустр. Царства уносе; тако є пролазный мытъ, транзито, кои се одъ онаковы наплаћуе, кои изъ странны земаля у друге опетъ странне земль иду и само возъ државе онога Царства проћу, сасвимъ малый. Но овоме и надъ улази какво количество производа у те државе преко границе изъ странне земль, н. п. изъ Сербіе за Пешту, не мора се на границы ћумрукъ одъ ньга свагда ни платити, него се може тако експедирати, да у Пешти, кадъ се прода, и ћумрукъ 'се припадаюћій кодъ тамошнѣ трыдесетнице (Dreyszigstamt) плати, уносный, ако ће продато у Царству остати, да се троши, или само пролазный, транзито, ако ће преко границе ньгове у страну землю ньи. На тай начинъ и цена странно-земаљски производа на тамошньимъ піяцама у правомъ случаю, где се и ћумрукъ уносный узима, много є већа, него у другомъ; а у званичнымъ назначеніима такве, н. п. о вашару Пештанскомъ, правилно се она са уносныма ћумруком узима; продае пакъ и цене странноземаљски само пролазећи производа са пролазномъ ћумручкомъ таксомъ, транзито, чине платіе одъ тога правила. На Пештанскомъ вашару, кои є садъ свршенъ, была є часть свињска по 22 — 26 ф ср., а транзито изъ Сербіе по 18 — 19 ф ср. цента; слањина 20 — 24 ф ц. — сало 23 — 25 ф цента; — шишарке нове найболѣ по 6 ½ — 7 ¼ ф, средњ по 5 ½ — 6 ¼ ф, найлошіе по 4 — 5 ф, старе найболѣ 6 — 7 ф, средњ 4 ¼ — 5 ½ ф, найлошіе 4 ф, кибла одъ 120 фунти; — лой овчій у бураница, транзито, 19 ½ — 20 ф цента, говеђій у крапљнык кожама, транзито, 21 ф. ц. — медъ белый 12 — 13 ф, жутый 12 — 13 ф, модрый 9— 11 ф. цента, восакъ 81 ½ — 84 ф цента, — коже: воловске, царь по 18 — 25 ф, крављ 12 — 13 ф, коньске, ½ — 5 ¾ ф, еленске 6 — 20 ф, срнећіе 1 — 2 ф, телећіе 1 ½ — 3 ½ ф, овчіе 1 ¼ — 3 ½ ф, јагњећіе ¾ — 1 ½ ф, одъ праца 2 — 3 ¾ ф, коза 2 ½ — 3 ф, прћа ¾ — 2 ф, назанца 2 — 3 ф, лисица 3 — 3 ½ ф, вукова 3 — 4 ф, творова 5 — 6 ф, дивља мачака 2 ½ — 2 ¾ ф, одъ црны мачака ¾ — 1 ¼ ф царь, а зечіе 14 — 15 ф, стотина; струна коньска варена и усукана 46 — 50 ф, сирова дугачка 54 — 62, кратка 30 — 34 ф цента; — рогови еленски 30 — 36 ф, воловски 21 — 26 ф, биволски 14 — 22 ф, крављи 8 — 11 ф стотина; — вуна овчія проста једнострыжна 40 — 54 ф, двострыжна 36 — 42 ф, дугопласа 27 — 30 ф, цента. — шљивне суве 9 ½ — 10 ¾, а транзито 9 — 11 ф цента. —

Правителство є наумило учинити, да се стоћна војна сила а са овомъ и тегоба, кою ньно скупо надржаваньe причињаа, по могућству умали, и одредило є нарочиту Комиссію, кои да нађи и предложи све оно, што той намери послужити може и учинити се безъ опасности и губитка за државу. Пре свега мысле єдну велику часть войника, кои одъ више година служе, и већъ су у войничкой служби извештаи се, кућама привременно одпустити, пакъ и у будуће исто тако одпуштати, но и пакъ ій подъ обавезателствомъ войничкимъ задржаваюћи, докле кои године службе не напуни. При томе ће и сваки излишни трошкови на войску, кои се више за любовь сукте него због праве нужде или полze чине, за будуће укинути се, као што безбѣдность и срећа обштa не состои се сасвимъ на у самой сили стаће войске, а іошть нарочито у ньномъ великолѣпію. Одъ удѣйствована тій намера много се добра очекуе, пре свега, што ће многи здраи и сваки људи, кои бы иначе у касарнама време проводили о трошку и на терет целе државе, на полезне радње обратити се, и тако ове и производе више у земльи умножавати, а друго, што ће съ новцы, кои ће се одъ те стране уштедѣвати, моћи радити се за обшту полzу, за подизанѣ трговине, радности и обштегъ благостања.

ВЕЛ. БРИТАНИЈА. Поводомъ онога предложења за уништожену републику Краковску многи су у Парламенту енглезскомъ жестоко говорили противу три велике Силе, кои су то учиниле, а особыто противу Аустріе и ньно политике. Само є єдан Л. Бентинкъ изрично се одобрителио о истоме дѣлу, и оно изреченѣ є са обштымъ подсмѣіомъ примљено. Одъ стране Министерства изреченo є, како оно држи, да при свемъ томъ, што су речене Силе то учиниле са Краковомъ, Енглеска и друге Бечкимъ уговорима обвезане држане ньиову право, да и оне себе за разрѣшене одъ тій уговора и одъ свои по овыма обвезателства сматраю, и тако да и саме оне у непрекиданѣ и нарушаванѣ тій уговора и обвезателства попусте се, чиме дакле управъ оно, за кое протестираю противу речены Сила, пакъ тако да енглезскій кабинетъ ніе у овоме могао пристати на протестацію француского кабинета, кои є тога последњегъ смысла, него є за себе у ономъ смыслу непрекинутогъ држања уговора протестирао, по коме и то слѣдуе, да Енглеска ни онога свога плаћања, на кое є Русcія обвезана, не може одрећи се. Р. Пилъ, кои є пре Министеръ было, а садъ є по природи ствари противникъ Министерства, изрично се є са одобреньемъ одъ свое стране и похваломъ поступка и мышлења садашњегъ Министерства у овой ствари, кои ће вишеством гласова у томе смыслу и заключена быти.

ОГЛАСИ.

Оноварошке касапнице ће се подъ Аренду на три године давати, средствомъ јавне лицытације, кои ће 12-гъ Марта т. г. пра, 1. Априлія друга, и 3. истогъ месеца т. г. трећа и последња быти, увекъ пре подне одъ 9 сати по црквеномъ часоказу предъ Варошкомъ Полиціомъ на піяцы.

Семенѣ за башту и за поль, особыто лено, чисто и непокварено, набавља трговачкій агентъ, Карлъ Краловански, имаюћій свою писарницу у кући Іов. Силни кукунџіе.

Я самъ подъ 15-имъ Февр. т. г. расписао, да ће сваки хеспапи, кои буду чрезъ Г. Франца Єлусека у Фіуми изъ Трієста кириомъ по погодби натоварени и на Г. А. Янушиха у Сисакъ за даљ отправљанѣ упућени, заедно са свима Фіуманскимъ, Карлштадскимъ, Сисачкимъ и Земунскимъ провизіонима и трошковима — изузимаюћи само ассекурацію — ако се на обычнымъ даћама одъ Сиска спусте, за 1 ф. 47. кр., а на пароброднма, за 2 ф. 5 кр. ср. одъ центе на Београдску обалу поставлати се. — Будући є пакъ неко, кога интерессу противно є ово єтиво и цѣли сходно доношенѣ еспапа, предъ неколико овдешньи трговаца изрично се, да ће онъ мени 50 ‡ платити, ако я и 1 ‡ еспапа по ту кирію изъ Трієста поставимъ: то повторавамъ овымъ мое обећанѣ подъ онымъ условіима, кои су у разпису изложена, и додаемъ, да я истина єдну фунту не, будући бы за толико єдва нешто мало више одъ 8 ½ пара долазило, али свако было како велико количество еспапа по ову кирію поставлямъ и за ово емитуемъ.

Карлъ Краловански.

Тома Стояновићъ, мужкогъ одела кројачъ у Београду, препоручуе свою на пароброд-капіи у кући Тасе Бранковића налазећу се съ разнымъ за мужке хальине материама снабдѣвену трговину, као: Найфинія чоя разногъ квалитета и боe, вунены и кончаны материя како за капуте тако и за чакшире, свилены, полусвилены, вунены, и други разны материя за пруслуке, такођеръ и разны къ подпуномъ оделу мужкомъ нуждны ствариі. Обявлююћи ово узима себи честь П. Т. Господи разногъ чина и реда и то примѣтити, да сваки онай, кои бы само зажелio, да што скорије наручено одело добые, може таково по найновіемъ а найодабранiемъ вкусу за 10 сатій начињено, а по најумѣренію цену добыта; такођеръ има и врло лепы, постояны, по найновіемъ вкусу начињены разны готовы хальина.

У кући Іована Силнія има єданъ квартиръ одъ 5 соба (или и само 3) са 1 кућномъ, шупомъ и подрумомъ, одъ кои су 3 собе са сокака и 2 съ лепымъ изгледомъ на Дунавъ.

Уредникъ Пан. Арс. Поповићъ.

У Правителственой Књигопечатни у Београду.

Излазе свake седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена имъ е за Сербію 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 28. Марта 1847. Число 13.

СЕРБІЯ.

Београдъ. Ко добро какво дѣло безъ свake стране намере свое но само по чистомъ нагону доброгъ срдца своегъ учини, обычно нити тражи, нити е радъ, да се исто чуе и разглашује. Но и пакъ смо мы дужни свако такво, како намъ до знања дође, предъ явность извести, обштегъ добра ради, да бы се такимъ примѣромъ и другій свакій на доброчинство узбудио, пакъ тако и съ ове стране се то распростирало и умножавало. Єданъ добротворъ, непознатъ остати желећій, предао е Управителству ове вароши садъ о праздницыма 100 гроша, да се сиромасима подели, и та е милостиња поделѣна овыма: Марку амалину, кои одъ 10 месецы тешко болује, 24 гроша, — жени, кои више година болује и лежи у пештери Калемейданской, 12 гр. — Даници сакатой 16 гр. — Удовицы покойногъ Наума, кои има шесторо деце, 24 гр. — Димитрію Делистояновићу у Палилули, кои одъ дужегъ времена болује, 12 гр. — и удовицы Айрицы, кои е сытномъ децомъ обтерећена, 12 гр. — Явлајући ово поделенѣ те милостинѣ, мы у име исты сирота, кое ће непознатогъ добротвора своегъ и нѣгово човеколюбіе свагда у срдцама своимъ носити, и у име човечества, кое се оваквымъ човеколюбіемъ утѣшава и узвышује, захваљујемо добромъ овомъ човеку, кои у задовольству срдца своегъ чинећи добро дѣло, само што е добро и што онъ овакво люби, найлепшу и найблагороднію награду налази. — Овоме подобно и не манѣ примѣрно іошть едно дѣло морамо явити. Овденшній отличанъ грађанинъ, покойный Тоша Поповићъ (иметъ), оставио е истина прилично имање, но ово е и другомъ обременѣно тако, да е скоро невезьство, хоће ли шта, а на свакій случай едва ће нешто мало, сытной децы нѣговой и удовицы претећи, кадъ се све пречисти. Премъ да пріятельство кодъ людій обычно само дотле траје, докле е пріятель живъ и докле се одъ нѣга и нѣговогъ пріятельства користъ каква или има или тек имати може; овденшній е трговацъ Озеровићъ сирочадима реченогъ покойника као правый пріятель и добротворъ указао се; почемъ е найпре при авной (лицитацію) продан нѣзовы дућана, и ако нѣму ови нису толико потребни были, као купацъ учествовао и све више за нѣга давао донде, докле нису на сасвимъ добру цену изашли, а после, кадъ е изъ масе умрлога и нѣчу дугъ по првенству интабулације исплаћенъ, поклоно е истымъ сирочадча 35 # цес., да се садъ о праздницыма заодену. Хвала найвећа овоме иноверцу, али честитомъ човеку и изъ овогъ призрѣнія и примѣромъ сограђанину нашемъ.

У Гургусовцу е, као што намъ подъ 19. о. м. одъ туда явлено, по учињеной одъ вышегъ места наредби држанъ парастосъ за покойника Княжевића Светозара, и при томе е єданъ младъ званичникъ чувства пуно слово изговорио.

У Крагуевцу е 16 Марта умро маіоръ Никола Радойловићъ, кои е више година у служби Правителственой провео и найпосле Начальникомъ Окр. Рудничкогъ было, а садъ на скоро предъ смрть за Помоћника Нач. Окр. Крушевачкогъ именованъ.

У Неготину е Пав. Јанковићъ професоръ и управитель тамошнѣ полугимназіе умро.

По извѣстіама изъ Ћупріе Морава е одвећъ яко дошла, пакъ и самой великой овдешньой Ћупріи квара учинила тако, да се бое, да се иста велика Ћупрія іошть већма не поквари.

(Размышлаванѣ о напредку) При оскудацы у рани, съ коиомъ се садъ боримо и до нове ране све већма борити се морамо, нала намъ и за будуће, што се ове точке тиче, зрело размышлянати. Истина, да е есенасъ више посеяно у Србіи раве, него што е до сада обычно сеяло се, да ти есеньи усеви за сада добро стое, и тако да се надати можемо, да ће насъ она година раномъ добро прихватити. Али намъ помышлати треба и на то, да е могућно, да по негди и ове године есеньи усеви оману, пакъ шта ће быти, каква страшна нужда онде, гдѣ бы се то догодило, и каква страота, ако се ово у великой части Сербіе случи? А знамо, да се лако случити може, и да одъ много кое чега зависи наша у томе срећа, као: да не буде ни више ни преповке и суше, надъ не треба, а кадъ треба, онда управъ да буде, да ни градъ не потуче, ни ветаръ и олуя не оплати, ни мишеви не поеду и т. д. Све ово у памети имаюћи морамо се сви свойски старати, како да се одъ свake могуће несреће, што се раве тиче, колико боль обезбѣдимо, а о томе треба се састарати, пакъ и урадити све, што нам, докле е време. Гди се разни усеви сеју, и одъ свakога по толико, да ако єданъ само добро роди, нѣ велике нужде за рану и глади бояти се, ту е, и само ту е, безбѣдство противу ове нужде и глади. Осимъ пшенице, а и одъ ове іошть главніи, кодъ насъ е усевъ за рану кукурузъ, зато овога треба садъ свакій да посее, колико више може, и да не пропусти єдну часть тога посеяти, како прво угодно време покаже се, пакъ после некогъ времена опетъ єдну, єръ иначе, ако се одоцни, лако ће се моћи то догодити, да подъ есень више а за онима мразеви кукурузъ у зеленилу увате и тако овай не дозре, докле ни за рану, коя се одъ нѣга очекује, не буде; нао што опетъ, ако се савъ кукурузъ у єданпутъ посее, може се догодити, да му време не послужи, пакъ тако да савъ омане. Свакій домаћинъ нека помысли, шта ће радити, ако одъ есенѣгъ усева доста раве не добые, а и кукуруза іошть доста и за

рану доброгъ, зрелогъ, не буде имао; пакъ кои самъ при свемъ томъ и пакъ не бы се пожурио, да кукуруза колико више и у свое време посее, други ће, а особыто кметови и предпостављене старешине, велико добро учинити, ако свойски настану, да сваки ово удѣйствује. Кукуруза што више вала посѣяти и зато, што є тай кодъ насъ рана и людій и найглавніе стоке наше, свини, пакъ ако жиръ не роди, опетъ велику нужду у рани можемо имати. Пшеничну и кукурузну рану добро накнађаваю и други усеви, као н. п. кромпиръ, бундеве, репа и друга зеля и варива; и кадъ овы у изобилію има, лако се народъ зарание, башъ и ако є пшеница, кукурузъ и друга рана слабо родила; а ти усеви могу доста добро да роде и онда, кадъ родъ пшенице, кукуруза и друге ране омане было коіомъ одъ оны причина, кое смо мало више напоменули, и кое њима тако досадити не могу; данле управъ зато ови усеви найболѣ обезбѣђенѣ даю за накнаду пшеничне и кукурузне ране, ако оне не бы доста было, премъ да и кадъ те има, опетъ се болѣ народъ поредъ нѣ и оныма плодовима рани. Зато по другимъ землямa особыто кромпира по много сею; а србльи по Бачкой и Банату исто тако бундева (лудая); кое се, кадъ сазреду, и куване и печене еду, и одвѣкъ су добра рана, као и преко лета што ій зелене увяселе, као купусъ, лебнымъ квасцемъ, пакъ онда кувaю. Велико призрѣніе заслужује као могућа накнада пшеничне и друге ране и воће: шљиве, вишнѣ, крушке, јабуке, ораси, лешњьицы, кестенѣ, мушмуле и т. д. особыто онде, гди га много има, као кодъ насъ, пакъ се сушити може, што є за сушенѣ, и за зыму се оставляти. Ако свака кућа, као што то у горньой Славоніи раде, и управъ свака жена са своіомъ децомъ накупи по неколико мерова или стотина ока шљива, вишања, крушака, јабука, ора, лешњьака, кестења и т. д. пакъ осуши, што є за сушенѣ, и за зымницу у свой паятъ сасне; ту неће деца одъ глади скапавати, пакъ башъ и кадъ нема ни пшенице ни кукуруза у кући; него се наеду сувы шљива, крушака, јабука, и т. д. и та имъ рана прія, као и самъ лебъ, и болѣ него коекакавъ лебъ. Садъ се са свію страна н. п. чую гласи о владаюћой оскудици ране и глади, а изъ горнѣ Славоніе, одъ Пожеге, гди овако са воћемъ поступаю, понайманѣ. Гди се народъ тако воћемъ као благодатнымъ даромъ свое землѣ ползуе, ту онъ, као што є здравія и у свет у честитія, тако є и одъ нужде, сиротинѣ и глади много болѣ обезбѣђенъ, него онай, кои оставля плодъ своій воћака, да пропада, труне и да га животинѣ поеду, а и што найпосле коекако за себе покупи, одъ тога изнече ракію, пакъ ову на свой убитакъ живота и здравля, ума и срдца, среће и благостања піе. Да н. п. словацы у горньой Угарія овако раде, као славонцы у предълу Пожешкомъ, а да не пеку, кадъ имаю, и одъ саме пшенице и т. д. ракію, као и одъ свакогъ воћа за свое собственно трошенѣ и упропашћиванѣ: по свой прилици манѣ бы садъ одъ глади скапавали, него што на жалость скапаваю; ер бы се колико толико и сувымъ воћемъ заранѣивати могли, а и имали бы другогъ свакоякогъ имања, одъ кога бы садъ по нешто у новацъ обраћати и опымъ ране себи набављати могли. Зато бы гледећи не само на новчаный добытакъ, него и на онай у здравлю, трезвености и свакой честитости, кои се ни измерити ни израчунати не може, одвѣкъ добро было, да се у Сербія шљиве суше, у место што се толика ракія одъ њи пече и попіе, пакъ тако суве шљиве да се и троше, а и за границу продаю, као што намъ у томе Босна лепъ примеръ дае, кои толике новце свake године добыва за свое суве шљиве. А овога лета, гди смо у спастности одъ велике оскудице и глади, ако летина, или ако и жиръ само омане; особыто намъ вала шљиве, пакъ и друго свакогъ рода воће, купити и у место да бы назадъ ій и чрезъ ово свакояко шкодљивомъ пићу ракіе на жертву приносили, лепо ій сушити и чувати како за свою домаћу потребу тако и за продаю, у колико преко подмирења оне претече.

Лозница. У народу овога Окружія, кои є у околини манастыра Троноше, има онай старый обычай, за кои нико не памти, одъ кадъ є. На великій четвртакъ у свакомъ селу Среза Ядарскогъ и Рађевскогъ скупе се селяни и свакій учини прилогъ на манастыръ, кои у новцу а кои у воску, пакъ ове прилоге саставивши, одаберу се кметови са іошть по неколико людій, те съ њима на скупъ у уречено место, — Срезъ Ядарскій у село Клубце — доћу. Ту прилоге изъ свію села истога Среза у једно саставе, и одъ снега тако скуплѣногъ воска салію једну свећу, до 20 ока тежку, пакъ онда сви скупа свечано обучени и торжествено у редъ се поставивши иду са томъ свећомъ къ манастыру, коме кадъ се на по сата приближе, онда манастырска звона огласе, а они опетъ изъ пушака пуцаю, те тако къ манастыру приспѣвши ућу у цркву и донешену своју свећу на свећњакъ предъ олтаромъ метну, Ядарцы на десный а Рађевцы на левый, а новце манастиру приложе, а те се свеће орачке зову.

На Београдской піяцы было є садъ предъ праздникъ: брашно пшенично по 140, кукурузно 120 гр. сто ока, бело за земичке по 110 гр. цента; — пшеница по 120, кукурузъ 90, ечамъ 100, овасъ 85 гр. сто ока; — лебъ екмецкій по 1 гр. и 10 пара ока; — маст свињћа по 450 гр. сто ока; — дрва колска по 28, Шабачка 30 гр. хватъ; — вино црно Карловачко по 60, Крайнско 58 гр. акова; — ракія лута по 140, слаба 50 гр. акова; — волови по 720, краве 480, козе 56, овце 65, свињьи дебели 280, мршави 160 гр. паръ; — восакъ жутый по 2400 гр. медъ цећенъ 400 гр. сто ока; — вуна овчія непрана по 400 гр. сто ока; — коже воловске по 180, кравље 140, јагнеће 36 гр. паръ, — лој говеђи истопљенъ по 300, топљенъ 362 ⅓ гр. сто ока. А у Зайчару є по капћестію одъ 16. т. м. продавала се пшеница до 56, кукурўзъ до 56, ечамъ до 32 гроша сто ока. Колика разлика између ове цене и Београдске!

Садъ є у Београду брашно пшенично по 76 пара ока, пакъ є и екмецкима одобрено, да лебъ по то продаю.

У Лозници є панађуръ (сајмъ) слабъ было; странны трговаца на истомъ было є изъ Шабца, Ужице, Митровице и Зворника, но повайвише сами ситничари. Паръ мршавы свини продавао се по 5 до 5 ½ талира, и то су нешто мало Митровачки трговцы купили; паръ волова, какны могу овде найболя имати се, по 20 до 24 талира, и то є мало продато.

У Лозници є брашно пшенично по 100 гроша, кукурузъ по 70 гр. сто ока. — Дрина є тако велика, да и подъ варошъ већъ дошла.

Књижевницы Читалишта нашегъ приложили су Г. Ђорће Станковићъ крочъ 1, Димитріе Миланковићъ, Писаръ Полиције 1 књигу. — Истога заведенія сбирки стары новаца поклонили су Г. Дим. Бугарскій 5 комада стары бакарны новаца, Рюста Цанићъ 1 римскій новацъ одъ туча, Милошъ Ђурићъ трговацъ 1 сребрнъ старый новацъ. А сбирки народне ношнѣ и рукотворства приложио є Г. Помоћникъ Началничества Окр. Београдскогъ, Алекс. Николајевићъ, једне лепо оплетене и накићене рукавице, рукотворъ Јелене, кћери Максима Свињка изъ Камендола.

ТУРСКА.

Липиске Новине пишу, да є у Цариграду одкривенъ некій комплотъ, тайный договоръ, Хафиз-Паше и други великаша турска, пакъ због тога да су противу више њи, кои су у уплетени были, строге мере употребљене. А изъ Сарајева даю на глас у Загребачкима хорв. Новинама, да на место Решидъ-Паше долази за великогъ везира зетъ царскій Мехмедъ Али-Паша.

Съ босанске границе явлю, да є у Зворнику никао телалъ по заповести ондешнѣгъ Паше, да ніе више свободно ни тур-

цыма као ни хрістіянима оружіе носити ни по варошима ни по селима безъ особитогъ дозволенія, изузимајући само путујуће трговце, а сасвимъ строго да се забрани безпослено пуцкараньє.

По Загреб. хорв. Новина извѣстіява изъ Сараева Неђакъ бившегъ предводителя буне крањинчке, кога є незыръ за награду, што ніе хтео за уякомъ своимъ пристати, муселимомъ у Бихачу поставио, чимъ є онамо дошао, одма є раю люто глобити почео, поредъ великогъ зарача іошть више, него што тай износи, за себе порезавши на люде. А кадъ рая изиди свое сиромашство, да нема одъ куда платити, онъ сазове люде къ себи подъ видомъ, да тегобе њіове саслуша, пакъ почемъ они кодъ њега се скупе, напусти момке свое, а и самъ узме сукъ, те ій ядне изпребія, и онда куће одпусти. На то люди, њи до то, учине тужбу и съ овомъ двоицу између свога друштва къ везыру у Травникъ пошлю. — Кадія Зеничкій венчао є једнога хрістіянина са девојком турском, коју є истый отео, узевши своій 50 гроша за венчанъ, за кое буде тужень одъ турака, те га кавази ноћу увате и у Травникъ везыру одведу, а исто тако и спахію онога човека, кои є кадію ослободио, да ій венча. — У Мостару є једанъ спахія продао једномъ крањанину 2 товара жита по 100 пара оку, а да му плати, кадъ узможе; но текъ што є купацъ жито у свој кошъ сасуо, доћу по њега кавази и одведу га предъ Пашу, гдје и продавца застане. Ту Паша све употреби, да пазаръ покаже; но знаіи једнако казывање, да ніе продао, а крањанинъ, да ніе купио, те најпосле такође и Паша изрекне: и я велимъ, да нити сы ты продао, нити є онъ купио, и да купцу тако писмо, да онъ спахіи ништа ніе дужанъ, нити да овај може што одъ њега и одъ његовогъ потомства тражити. И затымъ изда Паша заповесть, да никакавъ спахія изъ свога кошта не сме продавати жито скупљ, него по грошъ оку, а остали, кои догоне изъ Босне, нека продаво, по што могу.

Бугарскій народъ у Турској има преко 4 ½ милліона душа, одъ прилике петъ пута толико, колико самъ народъ Сербіе. А као што нами є познато, бугари се многимъ добрымъ својствима и у данашњемъ своме стању отликују. Кодъ њи нерадъ, леность, піянство, претворство и лукавство, блудъ и развуштеность слабо се налази; но напротивъ влада трудољубіе, трезвеность, искреность, чистота и поштењ; пакъ съ тога свега народъ овај и у садашњемъ стању своме и числомъ и имућствомъ и знањемъ добромъ све више напредује. Они су добры радници, пакъ при томе здрави и лепи људи, уредни и чисти, мирни и кротки: а и у томъ су већъ великій коракъ къ достизању сваког напредка учинили, што не живе поједине разсеяни онамо онамо, него по састављеним у једно великимъ местима, као што знамо изъ описивања, да се много такви налази, кои по 1000 и више куће имаю. Но у пуной просвети умной сасвимъ є светло да сада овоме народу то, што су им Епископи свагда грцы, кои ни народнога језыка не знаюћи, нити за њега и за бугарско књижество марећи, само су грчкій језыкъ и грчке књиге употребљавали и разпростирали како одъ стране цркве тако и посредствомъ школа, коима такође они поглавито управљаю. На овај начинъ отличии бугари училя су се само грчки и погрчавали се; а остали народъ остао є безъ сваког школског и књижевногъ образованія. Но одъ 10 — 15 година почеле су се и народне бугарске школе заводити, и садъ ій већъ до 50 има, у коима се читати и писати, рачунати и остало, што є найнуждіе, учи на народномъ бугарскомъ језыку, а исто тако се одъ тога доба и добре књиге на бугарскомъ језыку одъ дана на данъ све већимъ числомъ кадаю и по народу разпростиру. — Но овимъ новымъ школама бугарскимъ, кое све по много ученика имаю, гдекое по 2 — 300, и коій учитељи се здраво плаћаю, уведенъ є Ланкастропъ начинъ, по коме све ученици вишегъ разреда, почемъ они свое ученичке задатке поевршую, поучаваю оне одъ ниши разреда, пакъ тако и сами съ пыма понављаваю оно, што су пре учили, а учитель само надстоина надъ свима, упућуе и поучава, гдје є нуждно, напытуе и саслушава, осимъ што ученике найтаріегъ разреда учи науке, кое у тай разредъ спадаю.

ГРЕЦІЯ. На последня захтеванія Резъ-ефендія одговорило є Правителство грчко и изяснило се, да ће оно, ако се Диванъ тыме задовольити узхте, послати нарочитогъ посланика своегъ у Цариградъ, да изиди Порти сажаљеваніе његово о овоме, што є са Г. Мусурусомъ догодило се, а кадъ Порта другогъ Посланика своегъ у Атину пошље, тай да ће овде са знаковъ почесћу, кои му као таквомъ приштои, примљенъ быти.

Изъ Атине одъ 28 Февр. ово пишу Обште Аугсб. Нов. Г. Мусурусъ є ветъ Г. Богориђеса, тако названогъ Кнеза Самоскогъ. Текъ што є онъ као посланикъ у Грецію дошао, почео є противъ досељења Самошана дѣйствовати съ намѣромъ, да ій къ повратку нагони. У мешовитой Комиссіи за разправленіе тегоба о закупскимъ бившимъ у Грецији земљама турскимъ было є врло пристрастанъ. А кадъ є свој онај планъ 1841 г. скровао, да Кнезомъ Кандіе постане, потребовао є посланичества Енглезскогъ, зато є овоме услужнымъ се показивао и слепо се жељама његовымъ повиновао. Познато є, да є Г. Мусурус за Министерства Маврокордата, одъ 29. Марта 1844., кои є такође подъ управомъ енглезскогъ посланика стао, миранъ было. Но како є Г. Колеттесъ на кормило дошо, почео є онъ одма противъ Грчкогъ правителства дѣйствовати съ поноплѣнымъ безобразлуком. Неповѣрителность према њему дотле є дошла, да су се њеки нашли, кои су потварѣивали, да су съ његовымъ знањемъ и найдупованя на границы догађала се. Онъ є сообраћанъ съ Турскомъ подъ разнымъ извѣтима отегоћавао. Онъ є власти и чиновнике Грчке сасвимъ омаловажавао. Садъ є свою роллу изиграо, и оружіе му се затупило. Онъ незаслужује ни сожаленя ни вроести. — А каква є политика была, коіой се онъ приврѣо? Да Грецію нала и безсвешна остане. Но єданъ рать съ Турціомъ нор'о бы Грецію къ величини водити, а та политика неће рать. Спокойно процветаће два найважніи елемента Грске будуће величине: трговине и морепловства хоће та политика да заустави; и у овомъ ће успѣти, ако Порта више мудрости и умерености не покаже, него што се одъ њ очекивати може. Зато треба да она политика, коя сваку Грчку хоће, а да природну смрть Турціи не ускори, Порти озбиљно умѣреность препоручи. Србо прида се трговцы и мореплавителью о предстоећой имъ штети туже, зато є опеть сва Грецији у томъ сложна, да се њен краль и министеръ предъ Портомъ понашати не смѣ ни подъ кои начинъ.

А онај политикъ изъ Немачке, кога сво наводе о овоме предмету у предидућемъ числу наши Новина изложили, толкуе далѣ, да енглезско непріятельованіе справа Грчке, по кога духу енглезскій посланикъ у Атини поступа, изъ два узрока проилази, прво и поглавито по његовомъ мнѣнію, што се грчко мореплоство здраво подиже и разпростире, пакъ пыне и трговина са своимъ добыткомъ, кое енглезской трговачкой политика не иде у рачунъ, коя бы хтела, да само енглези морем, мореплоствомъ и трговином овлађују, а други да само пыони купцы и платежницы буду, друго пакъ, што нити енглезски политицы, као што сами говоре, сматраю у садашњемъ Правителству Грције само союзника француске политике, кое се они боје, да морем Средземнымъ не преобладе, као што є Африканске обале његове у Алжиру већъ заузела, у Шпанији и у Италіи као и у Египту утицаи своіой политики задобыла, пакъ и у Грецији. Зато се, вели, они садъ скоро каю, што су пристали къ установленю Грције, пакъ су се сложили съ турскимъ државницима у той намери, да тераю ствари натраже, да се Порти опеть поврате земље, кое су и као што су кое пре подъ њемъ быле.

ШПАНСКА. Мати владаюће Кральице, Христина, отишла є 8 р. Марта изъ Шпаније у Парижъ са своимъ садашњимъ мужемъ и породомъ, да тамо живи. А предъ истый полазакъ свој продали су они владаюћой Кральицы Исабели, што су годъ непокретны добара у Шпанији имали, као што су и све држане облигације шпанске, што су имали, и неколико стотина акција одъ тамошнѣ банке, кое є умрлый Краль, отацъ Кральице Исабеле, а мужъ Христининъ, оставио, у новацъ учинили, пакъ све те новце однели. У Скупштини народной предложио є садан скупштинаръ, да се изиште одъ Кральице матере и прегледи рачунъ о имању, кое є одъ покойногa Краля остало, наводећи, како се говори, да є одъ тога имања много, а особито одъ драгогъ камења, кое є у попису назначено, нестућымъ упропашћено и да є Кральица мати при деоби тога имања кћери свое, т. є. владаюћу Кральицу и Луизу, Херцогиню Монтпасіе, као праве наслѣдинце, више оштетила. Говорено є на то у Скупштини съ једне стране, да наслѣдинце саме могу разумъ одъ своје матере искати, а власть земаљска да то у место њи не може, съ друге пакъ, да по шпанскимъ законима и мати, кадъ се преуда, мора дапати власти рачунъ о своме руковању имања, кое принадлежи децы њеной одъ прећашњегъ мужа, и найпосле є више-ствомъ гласова заключено, да се по овоме предложењу не поступи.

ПОРТУГАЛЛСКА. Краљица є издала указъ, коимъ Уставъ земаљскій и законну свободу печатиħ на неваљесно време извиħ дѣйства поставља. Изъ онога као и изъ положења и поступака поєдине єдне и друге стране увиђа се, да станъ Краљице и њеногa Правителства мора доста очаятелно быти.

Међутимъ пишу єдне Новине ово. Буке и борбе у овой земльи поглавито су само личне; воде се понайвише противу државне касе и сбогъ знања. Али мораво и пакъ узроке одъ слѣдства разликовати; често се недостойне руке са срећомъ, безбѣдношћу и слободомъ єдногa народа тетрају. После вишекратны немира, кои су само поглавице партиja и њихове околине заузимали, поставило се пре четири године єдно Правителство, кое є у себи много добра, али још и много више зла носило. Заслепљена повратномъ спокойства камарила, — никаковомъ одговору не подлежећа околина владѣтельска, коя и у Португалиевой као и у Шпанской найвећа є причина свега зла у државоправленію, — почне све више завлађивати и хтеде све себи привући; млады мужъ Краљичинъ сматраше ствари само очима повѣрителногъ совѣтодавца, и управљаше се опетъ по иностраннымъ совѣтима. У томе постаде Коста Кабралъ министромъ, младъ човекъ, пунъ славољубія, а иначе претераны мыслій; кои се задобывеномъ влашћу погорди; онъ се постави предъ скопчанымъ светомъ званичника и у свези са Камарилломъ разпростре надъ целомъ земльомъ двоструку мрежу системе, кои само свое љубимце са изключаванѣмъ други подиже и помаже, а напаличио удаљива све оне људе, кои неко осећаю независимости и личный поносъ имаю. Уставъ постаде ништа не значећа реч и Португалску намуљаше партиja єдна, кое глава є Коста Кабралъ и кое повлагачъ є повѣрителный совѣтодавацъ Краљичинъ быо. Грабљиво, наклоничително, насилно и у своимъ дѣлама често свима законима прекосеће самовольно владаћ натера найпосле народъ на буну, и при почетку прошле године ставше читавъ народъ подъ оружіемъ. До крайности доведенъ Дворъ прибегне обычномъ средству избављенія: слободоумный Херцогъ Палмелла буде правымъ Министромъ наименованъ и овай се сједини съ људма, кои су заедно были пріятељи и свободе и реда и престола. Положеніе овога Кабинета было є теготно и опасно. Онъ є имао за собомъ непріятелскій дворъ, а предъ собомъ на оружію стојећій народъ; но и опетъ онъ є Дворъ спасао, а народъ могаше съ правомъ повереви у њега имати. После неколико трудны месеци, у теченію кои су Министри умереносћу и повереніемъ, кое су уливали, за умиривање успѣли, сами скоро народъ положи оружіе. Она ласта чести куна побѣда буде узрокъ паденію Министра. Дворъ, како се свом непріятеља види ослобођена, похити, и свои бранителя опростити се; онъ некогаше съ људма опріятельити се, кои су пре свега хтеля, да понитени остану. Умѣрени, кои су разпустна теченя одговараћемъ сматрали, сваномъ буду удаљени, а Херцога Палмелла дозову у Дворъ и принуде подписати одпуст Министерства, за коимъ є и његов слѣдовао. У јутру 5 Октобра пр. г. были су Министри одпуштени, уставне свободе извани дѣйства за време постављене, бирана народны депутирта обустављена и неограничена влада Краљице проглашена. Народъ за ново устане на оружіе и у Опорту постави се. Управителство, кое велика часть земаљ за законно призна, и кои чланъ у живот ступи, нѣмъ є имало доста снаге, да Херцога Терцевра, кои се є дао као орудіе за оборенѣ Министерства Палмеллиногъ употребити, кога є и самъ быо членъ, домаши, да Португалскогъ севернымъ краемъ Краљичине покорно, увати и у патворъ метне, у коимъ се и садъ налази. У овой буни садъ се нрвый путъ огорченъ противу саме Краљице лично одъ стране народа показује, кои є оружіе лане положио, како є Правителство изменомъ Министерства обнадежило га, да ће умерени и благіе владати, нако се садъ у той надежди преварен види. Дворска партиja изъ престолногъ града Лиссабоне, кои подъ заштитомъ войске остао є Краљицы покоранъ, сва могућа средства употребило противу ове буне. Тако сви млади люди одъ отмѣнны фамилія приморани су подъ казномъ затвора у войску Краљичину ступити; из истый начинъ є и нотама банке, кои є нѣкъ банкротирала, теченіе дато и люди приморани, примати ју. Єданъ одъ предводителя буне Бомфимъ удари самъ са своимъ одѣленіемъ на главну войску краљичину, буде побѣђенъ и преда се са своимъ повѣствомъ подъ честнымъ условіемъ; а Правителство ју даде после на єдну малу лађу натоварити и на африканско приморѣ у Анголу одвезти, гдѣ ће одъ грознице брзо морати посканути. При овой буни, гдѣ є сав народъ устао, нарочито є, да су и све тужбе нѣгове на єдампут дало се чути; а све зло проналазаи одъ оны безумны и проклеты покушеня, одъ пиролонства дворскогъ, комa се у уставной земльи иде на то, да се владаћ самовольства опетъ уведе. Было коя страна да садъ побѣду надъ другомъ одржи, још ће гора ће слѣдства бѣду земљу постиħи, него што є и сама ова буна; побѣдоносна войска неће се моћи наградити и задовольити, пакъ ће къ незадовольству народа и ово доћи, и изъ тога могу се превратити породити, кои ће опасни быти, грђе ране задати и теже моћи излечити се, него сви досадашніе. А томе свему ко є крив? Правителство и они властитци, кои су законе преступали, међусобной войни, разпусту и гоненю похлѣбствовали, грабили, и њихово немоћно а при томе и пакъ тиранско владаніе. Пакъ кога ће казнь за ово постићи? Целу земљу, найпре и найпре найболѣ отечественике, а ранія или доцніе и невалане совѣтнике владѣтельске.

Учредникъ Пав. Арс. Поповићъ.

ОГЛАСИ.

Окончарошке касапнице ће се подъ Аренду на три године давати, средствомъ јавне лицытације, коя ће 12-гъ Марта т. г. прва, 1. Априлія друга, и 3. истогъ месеца т. г. трећа и последна быти, увекъ пре подне одъ 9 сати по црквеномъ часоказу предъ Варошкомъ Полиціомъ на піацы.

Семенъ за башту и за поль, особыто лепо, чисто и непомешано, набавља трговачкій агентъ, Карлъ Краловацкій, имаюћій свою писарницу у кући Іов. Силни кузонџіе.

Я самъ подъ 15-имъ Февр. т. г. разписао, да ће сваки хеспапи, кои буду чрезъ Г. Франца Блусека у Фіуми изъ Трієста кріомъ по погодби натоварени и на Г. А. Янушика у Сисакъ за даљ отправљаи упућени, заедно са свима Фіумањскимъ, Карштаденимъ, Сисачкимъ и Земунскимъ провизіонима и трошковима — изузимаюћи само ассекурацію — ако се на обычныхъ лађама одъ Сиска спусте, за 1 ф. 47. кр., а на паробродима, за 2 ф. 5 кр. ср. одъ центе на Београдску обалу постављати се. — Будући є пакъ неко, кога интересу противно є ово свима и цѣли сходно довошењ еспапа, предъ неколико овдешніи трговаца изавно се, да ће онъ мени 50 ## платити, ако я и 1 ћ еспапа по ту кирію изъ Трієста поставимъ: то повторавамъ опимъ мое обећаю подъ оными условіма, коя су у разпису изложена, и додамъ, да я истина єдну фунту не, будући бы за толико єдва нешто мало више одъ 8 ½ пара долазило, али свако было како велико количество еспапа по ону кирію поставлять и за ово ємствуемъ.

Карлъ Краловацкій.

Тома Стояновићъ, мужкогъ одела кровчъ у Београду, препоручуе свою на варошъ-капіи у кући Тасе Бранковића налазећу се съ разнимъ за мужке хальине материјама снабдѣвену трговину, као: Найфинія чоя разногъ квалитета и боє, пунены и кончаны материја како за капуте тако и за чакшире, спилены, полусукнены, пунены, и други разны материја за пруслуке, такоћеръ и разны къ подпуномъ оделу мужкомъ нужны ствари. Обнављаюћи опо узима себи честь П. Т. Господа разногъ чина и реда и то примѣтити, да свакій онай, кои бы само зажелію, да што скорје наручено одело добые, може таколо по найновіемъ а найодабранијемъ вкусу за 10 сатій начињено, а по найумѣренію цену добыти; такоћеръ има и врло лепы, постолны, по найновіемъ вкусу начињены разны готовы хальина.

У кући Іована Силнія има єданъ квартиръ одъ 5 соба (или и само 3) са 1 куйномъ, шупомъ и подрумомъ, одъ кои су 3 собе са сокака и 2 съ лепымъ изгледомъ на Дунавъ.

☞ У здању подъ Слена одъ Бурђева два т. г. быће за издавање како у првомъ тако и другомъ бою квартира изъ єдне и више соба состоћи се, као и єданъ дућанъ са своимъ опремомъ и єдномъ собомъ. Условія и цена дознати се могу подъ Бурђа Давидовића у истомъ здању.

У Правителственой Књигопечатни у Београду.

Излазе сваке седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена им је за Србију 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 4. Априлія. 1847. Число 14.

СЕРБІЯ.

Димитріе Миленковићъ, Алексинач. премешта се за Помоћника Начал. Окр. Ягодинскогъ, — Іованъ Протићъ, Гургусовачк. за Пом. Нач Окр. Алексинач., — а Савва Іовановићъ, Крушевачк. за Пом. Нач. Окр. Гургусовачкогъ.

Петаръ Іовановићъ, Писаръ Начал. Окр. Крајинскогъ, постављенъ је за Секретара Нач. Окр. Шабачкогъ, — Благоје Ездимировићъ, Писаръ Нач. Окр. Ћуприскогъ, за Писара Нач. Окр. Крајинск. — Петаръ Чупићъ, Пис. Нач. Ок. Шаб. за Писара Нач. Окр. Ћуприскогъ, — Риста Протићъ, Писаръ Среза Параћ. Окр. Ћупр. за Писара Среза Брзо-Паланачкогъ Окр. Крајинск. — Сретенъ Борисављевићъ, Практ. Нач. Окр. Руд. за Писара Среза Параћинскогъ, — Илія Добрићевићъ, Писаръ Среза Ключкогъ Окр. Крајн. за Писара Среза Млавскогъ Окр. Пожарев. — а Илія Пчеларъ практ. Нач. Окр. Црнор. за Писара Среза Ключкогъ.

У Неготину је, а исто тако и у Зајчару, држанъ торжественый парастосъ за покойника Княженића Светозара. У Ягодини је овдешній трговацъ, Г. Раша М. Здравковићъ, на велику суботу за душу свое скорепочившие супруге поделио милостиње сама сиротиња, по ½ — 5 а и 6 цванц.

Марица, жена Николе Шапковића у селу Грабовцу Посавине Ваљевске родила је на цвети четворо деце, и то двоје мужки а двоје женски, од кои је троје одма умрло, а једно је и крштење доживело, при ком му је дато име Милованъ. Жена је ова, родивши два детета пре а два после подне, врло изнемогла, и тешко ће оздравити, а деца су обычне величине была.

Из Лапове, села у Окр. Смедерв. ово нам пишу. Морава је съ 25-имъ Марта тако надошла, да је у рѣку Лепеницу излила, све ливаде и њиве поплавила и толике заграде одъ ових поодносила; вешто су ове грађе попливали на дугачкой ћуприји код села, но више је од милліона прљина водомъ однешено. Стока, кои се је била у полю затекла, съ великимъ трудомъ је избављена на чуновима и колима, где полови кола пукући на више места су плавала, а сваки је житель, кои је чимъ могао, притекао у помоћъ, да се тако затечена стока избави. Некій Сима Јанковићъ катајући прљике на ћуприји пао је у воду, и вода га већъ почела колебати, но на срећу увати се за кладу једну и тако се спасе. Изливъ је толикій био, да је вода, почемъ је Морава съ Лепеницомъ саставила се, држала два сата у ширину кое преко Лаповски кое странски поља; но садъ је вода опетъ сасвимъ секнула и ушла у матицу, као што је была. Али једанъ ове обштине плочъ одъ 1000 плугова земљ са леныимъ бранцыма Морава је одсекла и на другой страни оставила, те се садъ люди договараю, да скелу куне, нанъ да тако свое затечене њиве раде.

После смрти Косте Ћвиенића у Халли у Прајской, кои је у 5 числу ове Новина стр. 36 явљена, нашло се слѣдующе одъ руке покойникове писмо, майцы нѣговой гласеће. „Мати! о Мати! Заръ несретнике ћошћ слободу имашъ матеромъ је звати .... недостойный любови њене, недостоиный имена сына .... Мати, радећи туће, мучећи се и куваторећи тебе је школовала, Сестра — Јока-съ другима, сваке жертве и оскудости подносила,“ само да и ты човекъ постанешъ, а обе су се праведно надале помоћи одъ тебе. Нанъ о чудне превере! башъ надъ је време дошло благодарност указати, онда я, найгорій између сынова, неустрашенъ ни предходећимъ плованћемъ крви, учини богомрзско дѣло, остави стару управо сакату матерь и слабу сестру у туђой кући съ 3 — ¼ цван. безъ послуге и потреба, а чега ради? да се ученымъ зовемъ; да, дакле мати и сестра моя да пропадну, а я се славимъ — — О сказный! Сынови животе свой за родителѣ жертвую Надвичареће правый сынъ родителѣ своје надржава, и не оставля. А я, о несретнике! но не остао промысао Бога никоме дужанъ? — ! Мало је то, ако одъ грозеће ты болести скончанъ будешъ, умри недостоиный сыне, неблагодарный скоте, но нигда, и на овой страни гроба, мученъ совѣсти оставитъ те неће. — Ово су каква мене несретногъ, онд ме одъ Бѣограда једнако прати, и до гроба пратиће! Я знамъ, да твое матерић срце све ће опростити, алъ неопраштай, а и неоплакуй скончаніе недостойника. Съ Богомъ последный путъ. Коста П. Ћвиенићъ.“ (Адресъ.) Госпоѣ Марїи Ћвиенића молимъ да се пошлѣ у Београдъ.

Београдъ. На Шіяцы овдашньой было је ових дана: брашно за земичке по 130 гр. чарш. цента, — пшеничко 200 гр. кукурузно 140 гр. сѣмъ 85 гр. сто ока — земичке 5 гр. — лебъ екмецкій 1 гр. 36 пар. ока. — Вино црно Карловачко 60 гр. Крајинско 55 гр. Смедеревско 56 гр; — ракія лота 140 гр. слаба 50 гр. акъ. — Волови 120 гр. — краве 100 гр. — овце 65 гр. — козе 60 гр. — свиньи мршави 160 гр. дебели 280 гр. паръ. — Восакъ жутый 2400 гр. — медъ цеђени 400 гр. — масть свињска 450 гр. лој говеђій нетопљенъ 300 гр. — топљенъ 462 гр. 20 сър. — Вуна овчія непрана 400 гр. сто ока — козје волоске 180 гр. крављ 100 гр., лисичіе 36 гр. паръ. — „рва Шабачка 50 гр., колска 48 гр. фатъ.

Београдъ. Његово Высокопреосвештенство Г. Владика Црногорскій, Петаръ Петровићъ, изволио је 10 комада свога найновіегъ стіхотворногъ дѣла „Горскій Вѣнацъ“ Књижницы Читалишта нашегъ на даръ послати. Исто тако је Матица Српска у Пешти усрдствовала је екземпларъ Летописа I ч. за тек. год. на поклонъ послати овоме Читалишту и заедно обећати, да ће и у будуће одъ сваке књиге, коју она издала буде, по једанъ екземпларъ књижницы нашегъ Читалишта на даръ давати. На родољубивымъ овымъ даровима у име тако почествованогъ заведенія и дружтва Читалишта учтиво и усрдно благодарити за душность нашу почитујемо.

Милостиња за погорелце Ивањичане изъ Окружія Ваљевскогъ 2093 гр. 30 п. — Членъ Суда Окр. Чачанскогъ Г. Васа Григоріевићъ 2½ гр. чарш.

ТУРСКА.

Са одговоромъ грчкогъ Правителства и начиномъ за помиреће, кои ово у истоке одговору своме предаже, Порта се не задовољава и одписала је грчкомъ Правителству у томе смыслу. — Међутимъ сауда по Турской грцы велико саучастіе за страну Атинскогъ Правителства у овой ствари показую; а по-

славицы европейски велики Сила не држе се и не раде сложно, но свакій за себе и различно се владају; енглезскій найвише ободрава Порту у нѣзиным захтеванима, аустрискій пак по новијим изъ Беча добивеним наставленіима совѣтује ioй, попустити и ствари блажијим начином свршити.

Бедерханъ — Бегъ поглавица курда почео е опетъ са своим четама справлять се, да зулуме по оним предѣлима чини, и већъ по неке такве и чинить. Порта е закључила войну противу њега подъ предводителством Омеръ-Паше предузети; но шта ће одъ ове у дѣлу быти, неизвѣстно е, а свакоказо се боя, да ће речени поглавица и нѣгове чете пре, него што се одъ стране Порте оним предѣлима покоя и безбѣдность прибави, починити одъ хрістіана, кои се iошть по истим предѣлима налазе, зла онаква, какве су пре неколико месеци одъ Несторіјанца почињали.

Као узрокъ, што е Хафизъ-Паша са звања Посечителя полиціе Цариградске дигнутъ, явлю, да су изъ кечета почившега Султана Махмуда покрали шалове и друге веке драгоцѣнне украсе, пакъ се ніе могла та краља да пронаће.

Порта е издала Патріярху Цариградскомъ налогъ, да се у будуће онъ и св. синодъ о свима обштинскимъ пословима, као попцыма обштинскимъ, болницама, школама и т. д. совѣтую са епископима, кои се у Цариграду и изванъ овога налазе, и са одабранымъ граѣанима; а за надзиранѣ оны высоки членова духовенства, кои су патріяршеску столицу заузимали, пакъ бы се, не знаюћи прихода, у оскудости налазити могли, да се средства пронаћу, или даваюћи имъ епархіе или другимъ коимъ начиномъ, о свима пакъ пословима обштинскимъ, кои се буду у патріяршіи у договору са одабранымъ граѣанима свршивали, да она Порту писменно извѣштава. Пропис овай изданъ е, да бы се злоупотребленія укинула, кои су до сада бивала, као што се у њему наводи, да много тужбе изъ провинція долазе противу епископа, пакъ се патріярху на праведно рѣшаванѣ упућую, но безъ пожеланог слѣдства, а злоупотребленія да найвише долазе одъ туда, што наборы епископа бываю средствомъ подкупљиваня. — На то е Марта 6-гъ држала се у патріяршіи скупштина, у коіой су садашній Патріярхъ, сви бивши патріярси, синодъ, логотетъ и сви одабрани граѣани, ньи 40, међу оныма и Капу-Кехая србскій былъ, где е после прочитане заповести царске Патріярхъ у кратком слову изразио благодарность своју Султану, што се брине о народу грчкомъ, и очитао молитву, просећи одъ Бога, да благослови свој на Султана и на нѣгову државу изліе, а затимъ и старый патріярхъ, Григоріе, исто тако благодари Султану за указано обытельи грчкой уобште добро расположенѣмъ оным за бивше патріярхе; и на последку закључила е и скупштина, писмено Порти благодарити, а за само удѣйствованѣ те наредбе царске и пакъ ніе ништа учињено, већъ одговено съ тыме одъ Патріярха, да ће се нарадити планъ, како да се дѣло то предузме; за кое одинъ е членъ скупштине предлагао, да се одреде комиссіи, кои да израде почетне точке проекта, и неки су примѣтили, да у тыма комиссіима треба да буду и членови одъ граѣанскогъ реда, но духовногъ реда членови изјаве се, да они неће у такимъ непознатымъ комиссіима заседавати. Чињена су предложеня у скупштини и о томе, да се начинъ за претресанѣ предмета у истой опредѣли; и да се и права членова објасне, што се пакъ саме ствари тиче, да и граѣанскогъ реда люди учествую у изборима Епіскопа, будући они у своим епархіима напредую и дужности светске власти, кои предложеня такође су безъ слѣдства остала у скупштини чрезъ противустанѣ духовны членова.

ВАЛАХІЯ. Букурештъ, 3-гъ Марта. — Слѣдујућа изнѣстіи, кои Вамъ сообштавамъ, и кои у наша политическа и црковна обстоятелства найдубљ допиру, основаю се истина само на устменима сообштеніима, будући да прави изворъ ньиов сообштеня ніе совѣтно; она су пакъ овдѣ по свима круговима разпространена и са таковима догађаима сношења, да се о истини сумнити ніе могуће. У заседанію 18-гъ Февр. добіе скрћен главна скупштина одъ князя заповѣсть, да плату Митрополита са 400.000 піастра на 280.000 спусти, валахиски піастерь вредно у нашем новцу 9½ крајц. сребра. Подобно нашло се сораздѣрно и са Епископима Рымницкима, Буценскима и Аргишскима, кои су досадъ отъ доходка ньиова добара живили, учинити, за кое е такођеръ годишня плата опредѣлена. Главна скупштина ово предложеніе одна единодушно прими. Други данъ отиде одна Митрополитъ Князу, по свой прилици, да у свое и прочы Епископа име протестира. Содржаніе овогъ разговора нарочно ніе познато, пређа се у публикуму сваколико о томе говори. Только е међутимъ извѣстно, да е Митрополитъ одна изъ Букурешта у два сата одтуд удаљеный монастиръ, Церинку, отишао. Овай е догађай велико впечатлѣніе произвео, єрбо е сотимъ изгубила главна скупштина своегъ законногъ предсѣдателя, а народъ своегъ Митрополита, когъ као свето лице почитовати обичествује. Заиста велико се дрзновеніе на то изискује, овакову државу и хиляду предразсужденіима у своим фанатическом религіозитету только запуштени народъ раздражити, но предпріятіе само, свештенству опредѣлену плату дати, и нѣга са прочима државнима чиновницима у одинъ редъ ставити, може се као права напредакъ и на обште добро клонећа се уредба сматрати. За публикумъ пакъ была е она уредба у только наненадніи и неповятніи, што е Митрополитъ княгиньи после крштеня новорођене Принцезе скупоцену дѣдеву у предности одъ 3000 дуката, а Архимандритъ Хрисанѳіе 1500 дуката, а осим тога новорођеной Принцези свaки по 300 дуката поклоніе. — Говори се обште, да ће князъ главну скупштину 27-гъ Марта разпустити, да ћеду после тога Епископи Рымницки и Буценски одъ Болгра првогъ реда изабрани быти, а Епархія Аргишска да ће се саснимъ укинути, сбогъ чега се и ньиова плата напредъ опредѣлити имала. У колико су они гласови основани, за садъ се iошть неможе опредѣлити. Найновіе чуемо, да е у Букурешту лицемъ на усрескъ страшанъ пожаръ было, у коме е до 3000 кое куће кое дућана изгорело и више душа изгинуло.

ГРЕЦІЯ. Последнѣ вѣсти изъ Грецје, при полазку кои iошть ніе познато было, како е одговоръ Правителства грчкогъ одъ Порте пріимљенъ, явлю велико обште одушевленіе. Енглеске Новине, кое су Министерству таковомъ услужне, нарамаваю се и садъ према Правителству Грецје непріятельски, као обычно, и између осталога то обтужую Колеттиса, да онъ праву сумму свію прихода земальски у явнымъ извѣстіима не обзнањује, но више, само да бы могао одреди покровительствующимъ силама одуживаня. Предвиђа се тымъ начиномъ, да ће Енглеска и садъ опетъ навалити на грчко Правителство за припадаюће плаћань одъ земальскогъ дуга. А и о томе е грчко Правителство извештено, да енглезскій Кабинетъ намерава до скора у стоћу подъ управомъ нѣговомъ Іонію послати грчкогъ полковника Калергиса, кои е побугу 1842 преводно, и кои се одъ дужегъ времена у Енглеаской задржава.

АУСТРИСКО ЦАРСТВО. Данасъ 1-гъ Априла вратіо сам се изъ Срема и Баната у Србію, куда сам фамилію кою е родбини одправио. Шта бы дакле изъ овогъ путованя могао по Срему и Банату новіе браћи мојой Србљима одъ оне браће наше Сремаца и Банаћана донети могао, него то, да сви увери по овымъ правима богату жетву указую. Жита су се таласити почела и тако у браомъ растењу напредакъ показала, да ће леду плодъ у изобилію принети. Киша е 20. Марта т. г. по Срему и Банату тако плодоносна падала, као што се пожелити може. Онако е бог е браћо велики напредакъ у земљедѣлію, люди су већъ трећій данъ воскресенія радити почели. Тужби су за садъ велике због оскудости у рани; но ова ій година здраво тѣши и надежду дае, да ће леду оскудность претрпѣну у рани и осталоме будућом жетвом накнадити. За садъ iошть разна по Срему и Банату на цени стои, скупли е нежели подъ насъ. Меренъ е (80 ока) шита и то нешаногъ по 23. ф. чистогъ 25 ф. кукуруза 16. ф. шайна, (1 фор. — 2 добра гроша). Жалостно е по Срему и Банату видити люде, да славном нарву раде, славном поћи моле и леб у пеку. Покрай све оне патнѣ несрећство сви бы жетву наступаюћу дочекали, но гоненія и удручења Спанска и другій великаша здраво ій обезпокаваю. Тако свакій селанъ мора Спаіи из рядъ пољскій излазити, а великашима на разне работе ићи, давнія велика давати и. т. д. кое и случаеве велике на собствену ньиову несрећу раља и одъ туда рђава слѣдства пріуготовлава имъ. Очевидацъ сам было у селу Иванди у Банату, (Торонтал. Варм.) кое подъ Спанлуком Карачоньи — Спаіе-стои, како су се онданьи селяни сви вооружавом рукомъ противу Спаіе подигли, имајући за знанія свештаула и због раде и земљ ньке, кою имъ е Спаія притиснуо, напатствовали га; но на скоро приспѣвша войничка помоћь Спаіи изъ Уйвеча села обкланћена осуоти имъ намѣру ньиову, кои буду позатвани и неки између ови рањени а 10. ньи као прави бунтовници на лукъ и тугу дете и фамиліе свое отправљени су подъ тврдомъ стражомъ

у Бечкерекъ у затворъ, где жалостный судъ очекую. у Иванду с при полазку момъ, т. т. 29 Марта приспѣла іошть єдна Рота Катана Мађарски изъ Уйпеча, будући с већъ єдна по пре стигла, и ова с на безопасность Спаіѣ свештена по кућама овы несрећника, кои се у затвору наоде. Катане ове свакій часъ по селу Иванди патролираю и єданъ другоме посредствомъ трубе одзываю се; но ако што противно виде, кое се на лозингу пьіову клони, безъ свакогъ милосердія напастыую и донде изудараю несрећньике, докле годъ не умрне. Кодъ насъ с дакле све болѣ. А ако Богъ да, іошть ће болѣ и темељніе быти, та кои намъ сме на путъ стати, кадъ сво сложни, за Господаромъ нашимъ у гору у воду идемо. Њму сво вѣрни, любимо єданъ другога као и самога себе! К. Х. Брзакъ.

У Острогону с умро професоръ Карлъ Руин, бывшій некада проф. и управитель гимназіе Карловачке.

ПРАЙЗСКА. Колико су годъ незнатна политичка права, кои се новымъ патентомъ народу даю, опетъ се показуе, како такова и найлакши, ако се паметно и добро на обшту народа среку употребляю, могу много овой привети. Реченый патентъ обштой скупштини у ирло мало предмета дае право рѣшаваюћегъ участія, а иначе само іой допушта молити и представлятн, што бы налазила, да за народъ вала; пакъ као што с варошь Штеттинъ у овомъ смотренію већъ учинила свое кораке, тако су све скоро обштине, кое депутирте за скупштину бираю, закључиле, колико више и болѣ може быти, тымъ допустењемъ и путомъ, кои имъ с отворенъ, полозовати се, све тегобе и желѣ своє посредствомъ скупштине Правителству представити и искати, да имъ се прве олакшаю а друге изпуне. А надъ Краљю и Правителству овако се чрезъ скупштину предстаи, што с изъ целе земљѣ као теготно и пожелително показало се; безъ сумњѣ ће и слѣдовати одъ пьіове стране повољ и праведно удовлетворенѣ, као што то мудромъ владѣтелю и добромъ Правителству и пьіова собствена полза и честь совѣтуе, где с іошть и то добро, да се при постављању закона и уређиваню земальскомъ са поузданѣмъ могу те желѣ и тегобе за основъ узети, о конма се уредньімъ начиномъ увереньѣ добыло, да су заиста обште и праве желѣ и тегобе народа. — Између осталога већъ се говори, да с и самъ Краль Прайзске изъ собственогъ побуђења заключио, радити о томе, да се по свима союзнымъ државама немачкимъ укине предходителна Правителственна цензура, где свакій, кои шта хоће чрезъ печатню да на светъ да, мора то поднети на цензуру, пакъ само оно печатати, што му она допусти; него да се на место ове по свима тымъ државама установи єданъ законъ за печатню, опредѣлюћій изнѣстно, шта се сме а шта не сме печатати, пакъ кои бы што печатао, што с закономъ забрањено, тай да по истоме уредно суђенъ и према преступленію закона да казњенъ буде, инаюћи иначе свакій свободу како у говору и писаню тако и у печатаню за све, што законъ не забранюе, и знаюћи ново, шта есте а шта ніе забрањено, кое с поглавито условіе праве свободе и доброгъ поредка у грађанскомъ животу.

БАЕРСКА. У слѣдству промене, кои с найновіе у државоправленію Краљевине Баерске чрезъ измене Министра и други догодила се, показуе се новъ слободоумнія духъ, као што и толкую съ друге стране, да прећашньи министри нису управъ и само изъ тогъ узрока оставили своя званія, што Краль свою любезницу Лола Монтецъ ніе хтео оставити, но што ніе допустао и одобравао њима, да по своимъ обштой слободи противнымъ основоположенінма и нарочито по духу романолачке свештеничке партае владаю земљомъ. Садъ се већъ три члена у државномъ Совѣту налазе, кои нису романолици, но реформати (лутерани), као што с и една трећа часть народа баерскогъ те вѣре; пакъ се и тако названа немачко-католична вѣра или секта, кои с одъ преклане у Немачкой постала и разпростирати се почела, нада садъ, да ће у Баерской одъ стране Правителства добыти признанѣ и права постоећегъ вѣроисповѣданія; а друго се говори, да с и Баерско Правителство согласно са Прайзскимъ и Виртембергскимъ, да се єданъ обштый законъ за слободню печатню установи.

ФРАНЦУЗСКА. Банка француска налазила се у найновіе време у томъ положенію, да с мало готовы новаца имала, а много с и њены и Правителственны облигація на берзи долазило на продаю, пакъ с слѣдственомъ тога цена овакыы падала. При овыма обстоятелствама русскій посланикъ у Парису заключио с по налогу свога Цара уговоръ съ истомъ банкомъ француз-

комъ, по коме се банка обавезуе свои и Правителственны облигація за 50 милліона франка (10 милліона талира) вредности по цени тога дана, кадъ с уговоръ заключенъ, другой страни дати, а она њой ту сумму у готовомъ новцу у Петрбургу положити.

ШПАНСКА. Енглезске Новине пишу, да француска и Краљице матере (Христине) политика на то иде, да у место владаюће сада Исабелле провазеде се на престомъ млађа ове сестра Луиза, удата за сыномъ Францускогъ Краља, Херцогомъ Монпансіе, и њено потомство. Краљица Исабелла, одъ матере а него тако и одъ свію знатніи партая оставлѣна, найпосле и съ мужемъ своимъ сасвимъ несложно живи; а генерала Саррано, кои особыту благонаклоность њену ужива, опредѣлило с Правителство, да иде за губернатора у єданъ предѣлъ, пакъ онъ ніе хтео изъ Мадрида отићи, него се негди сакріо, и садъ ће га Правителство зато дати подъ Судъ.

Краљица с министре одпустила и ново Министерство подъ предсѣдательствомъ Пачеко као Попечителя Иностранны Дѣла поставила.

ПОРТУГАЛІСКА. — Војвода Краљичинъ Салдана никако не удара на градъ Опорто, у комъ су се противницы утврдили, него само продужуе исто стање ствары. И найпосле послао и у Лиссабону свога єдногъ адютанта и представио чрезъ овога Краљицы, да прими енглезскогъ Кабинета посредствованѣ изкењу њ и противника, кое іой се одъ стране истога Кабинета нуди, пакъ с она єднако одбіяла.

АМЕРИКА. Војска союзны сѣвероамеркански држава опетъ с у битки єдной побѣду надъ Мексиканскомъ војскомъ одржала и две варошице Мексиканске заузела. Војна с ова и сѣвероамеркански союзнымъ државама доста досадна, и њіонъ Конгресъ, кои с садъ већъ заключенъ, одобрио с Предсѣдателю Полку три милліона талира, да ій употреби на издѣйствованѣ пробытачногъ са Мексикомъ уговара. Но стање Мексиканске іошть с много горе; она већъ не може трошка своіой војсцы да надостачи, на кои кора свакогъ месеца по 300,000 долара Санта-Ани да шиљѣ, и тога ради с већъ заключила скупштина њіова, да се привезны добара за 16 милліона шпански долара (1 — 2 ½ фор. среб.) прода, пакъ они новцы да се обрате на трошкове земальске. Али напрошењу овога заключенія свештенство се одупире, а съ овымъ и по истога подпаљиваню и велика часть народа, кои с као обично р. католицы у той струцы одушевљенъ, пакъ ни саме власти не могу къ продаваню да приступаю, а и где бы се ово предузело, не сме скоро нико да купи што одъ тій добара, боећи се, да ће скорымъ ворати праћати. Међутымъ с и у самой војсци велика невоља; нишцы неће да воюю, него радо бегаю, и сви бы се за кратко време поразбегали, да ій новцу не натпораю.

Београдъ, 22 Марта. — Г. Илія Захарієвићъ у числу 12. овы новина подъ наслоніемъ: „размышлиніа о напредку,“ више и ніяи читаюћемъ ове новине публікуиу, да с и онъ опогъ ићнія о државу испата школски, коегъ с и безименный описатель тога, (види додатакъ къ числу осы нов. № 8). — На ићніе то Г. Захарієвића у кратко ћу само то навести, да му с нов описанію о државу испыта съ оне ићнова точка требало узети, съ кое свакій испытатель треба да смотри; на бы онда на то убѣђенію дошо, да одъ испыта успѣхъ ученика ни найманѣ не зависи, него одъ привлаћанія и учителя и ученика, и одъ времена, у комъ су се ученицы поучавали; и да се испыти надъ ученицыма основны школа не мораю по оном правцу држати, по коме се у Гимназіи и ньішнимъ заведенінма држе, и да ніе нуждно, да сви ученицы изъ свію предмета испытани быти мораю; кои кадъ бы се чинило, сами испыти одузимали бы више времена, него што с за то потребно. Или бы іошть и по ићнію и безименогъ описателя испыта у оделенньіма основ. школама држаны, и по ићнію Г. Захарієвића уредити требало, да свакій ученикъ изъ свакогъ предмета у целомъ пространству испытанъ буде, тако да ни едно словце не изостане, него цео предметъ да покаже. Онда бы морали желити, да нам се година не изъ 12, него изъ 15 или и више мѣсеци состои. Обичаю упрьіомъ и на Германске школе и заведенія, у конма ће безполезно они времена пробавити чекаюћи испыть, да се ту о успѣху ученика изъ наука увѣре, крбо с тако тай обичай престао, испыте држати; него за прошлено време ученицы по своимъ привлаћанію и настојаваню учителя поучаваю се и безъ испыта; а учитель на протинъ оцењюе сам успѣхъ ученика и

за таковый свествує. Може имъ даклe и то служити ко убѣђенію у томе: eли нуждно, и како надлежи испыте држати? — У осталомъ ученицы неће назадни быти, ако се по мнѣнію Г. Захарієвића не испытују, него како и колико е кой учіо, тако и толико ће знати, или онъ цео предметъ на испыту изпаззо, или само на два три попроса одговарао.

О предмету овомъ много бы іошть пространно-словити; но нити, е овде приліка ни место. Ако пакъ Г. Захарієвићъ заедно са оными безименымъ описателѣмъ испыта, ни са овымъ мнѣніемъ, ни са истинымъ описаніемъ нозмъ држаны испыта, кои сань као одговоръ явности дао, задовольни нису, нити се о предмету овомъ надлежно увѣрити и убѣдити могу, нека изволе кодъ мене пріимити се; а и ћу и пьима, и свыма, кои бы њиовогъ мнѣнія о томъ были, у особене часове о томе наставленіе дати: како се испыти у основнымъ нашимъ школама држе, — како треба да се држе, — шта се по испытима и изъ испыта заключава, — и найпосле: приносе ли, и какву полу и коме приносе испыти? Пакъ и надамъ се, да ћу ій на право мнѣніе о томе привести, и изъ досадашћгъ заблужденія изтргнути!

Но болѣ ће быти, да се мы окапемо овы и оваковы безпослица, и да преонемо, да и по послу нашемъ, на и съ друге стране Србству полу приносимо, а не да се у давань мнѣнія о тудьимъ дѣлма, и то званичнымъ упуштамо, и о овомъ явно да говоримо, што се явности врло мало изъ' никако не тиче; србо оваозове критичарень, кои управъ и не заслужује ние критике, само у несогласіе и раздоръ доводи, а ползе никакве публікуму не приноси. А я знамъ, да свакій поштенъ човекъ воли на миру быти, и съ другима у любови живити, него у распри и канги, — кое, т. е. распра и канга, дае намъ знаке характера и срца човечіега.

Икт. Радовановићъ.

СМѢСИЦА.

Будући да памукъ надъ барутомъ ніе могао побѣду одржати у своме посланію, ступіо е сада у надметань съ челикомъ. Дръ Франкъ у Волфенбитлу (Брауншвайгской земльи) као што се у Новинама пиле, съ памукомъ оными, кои е преуготовленъ за пуцань, сада застарѣле ране врло сретно и брзо лечи, и одъ гноя рану одма чисти. Шта іошть одъ памука неће быти? Зашта ако се то докаже, као што се Дръ Франкъ обећава, да ће начинъ поступанія описати, онда памукъ већу похвалу заслужује, што е у второмъ покушенію успѣо, него да е кодъ првогъ предпріятія остао, почемъ е у првомъ случаю човечеству хтео користити, пакъ не могавши успѣти, обратіо се е истоме на полу, да човеку буде одъ помоћи, где ће свагда већу благодарность заслужити, ако єдномъ страдающемъ човеку помогне, него што бы, да стотине тисућа побіе. Тако бы требало сви непріятельи подобно памуку да поступаю. Кадъ хоће своје ближнѣмъ да шкоде, на немогу; а они нека поступаю као и памукъ на добро окрену, па ће онда похвалу съ памукомъ делити.

Є. Вукайловићъ.

У Бихарске парнеље (у Угарской) варошицы Шаркаду, кои е спахилукъ єдногъ грофа, купили су садъ скоро одъ спахилука неки трговцы єдногъ бика за 150 талира и 8 крава съ теоцыма, сваку по 175 талира, и то као што се каже за рачунъ русскогъ Цара Николе, кои е наручио, да му се неколико комада найлепшій говеда мађарскій купи и у Русію пошлѣ за дипатакъ, пакъ су найси, та у спахіе Шаркадскогъ као найлепши.

ОГЛАСИ.

Тома Стоиновићъ, мужкогъ одела кројачъ у Београду, препоручује своју на варошъ-напіи у кући Тасе Бранковића налазећу се съ разнимъ за мужке хальине матеріма снабдѣвену трговину, као: Найфини чоја разногъ квалитета и боє, вунены и кончаны матерія како за капуте тако и за чишире, свилены, полусвилены, вунены, и други разны матерія за пруслуке, таковеръ и разны къ подпуномъ оделу мужкомъ нуждны ствари. Обявлюющи ово уважа себи честь П. Т. Господи разногъ чина и реда и то примѣтити, да свакій онай, кои бы само зажелію, да што скорће наручено одело добые, може таково по найновіемъ а найодабранiемъ вкусу за 10 сатій начињено, а по найумѣренію цену добыти; таковеръ има и врло лепы, постолны, по найновіемъ вкусу начињены разны готовы хальина.

У кући Іована Силвія има єданъ квартиръ одъ 5 соба (или и само 3) са 1 куйномъ, шупомъ и подручомъ, одъ кои су 3 собе са сокака и 2 съ лепымъ изгледомъ на Дунань.

☞ У здању кодъ Єлена одъ Ђурђева дня т. г. быће за надванић како у првомъ тако и другомъ бою квартира, изъ єдне и више соба состоећи се, као и єданъ дућанъ са своимъ опреномъ и єдномъ собомъ. Условія и цена дознати се могу кодъ Ђорђа Давидовића у истомъ здању.

Нова Књига „Горскій Вѣнацъ“ стіхотворно дѣло В. Г. Петра Петровића, Владике Црногорскогъ, може се добыти у књигопродавницы Глише Возаровића по 2 цванц. или 8 гроша чарш.

Изъ вотра 5 — 11 — и 19-гъ Априла т. год., предъ Полиціомъ продаваће се на три године ововарошка аренда меанска подъ условіима, кои се могу при Лицытацію читати.

Кућа Ђорђа Николића Керамиџіе, кои лежи више кокошарника у врачару на дольнѣмъ сокаку продават' ће се 19-гъ другій и 16 т: м: последный путъ.

Кућа жене Руже Х. Николе Іовановића, лежећа у сокаку идући на Саву изъ подъ Тоскине куће продават' ће се 4-гъ, 6-гъ и 15-гъ т: м:

Кућа Петка Стоиновића и сына нѣговогъ Ђеке, кои лежи у Палилули више Еврейскогъ гробља, продават' ће се 7-гъ, 14 и 21 т: м:

Кућа почившегъ Ђорђа татарина, кои лежи у Сава-мали, подават' ће се 11, 18, и 24-гъ т: м;

Кућа Младена Іовановића терзіе, кои лежи у циганской мали, продавати ће се 10-гъ, 17, и 22-гъ т: м: све на явной лицытацію, кои ће се у одређено дане свагдаръ пре подне у 9 сати по правеномъ часокалу кодъ саме тій куће држати.

У обявленію на књигу подъ именомъ „Начинъ набављенія живота човеческогъ“ кое е числу 11 оны новина приложено было, назначено е, да се новцы одъ ГГ. пренумеранта напредъ узимаю. За набћћи сваку сумню, кои бы се можда кодъ ГГ. пренумеранта породила и да не бы се можда кои одъ пренумерације изъ узрока тога уздржали, давамъ и ГГ. совокупительима на знанѣ, да новце одъ ГГ. пренумеранта онда текъ узимати могу, кадъ имъ се књига преда.

Херманъ Шлезингеръ.

Никола С. Шопоновићъ обявшное почитаемомъ публикуму, да е онъ финогъ хеспапа, крадомъ у цесарію пренешеногъ бывшегъ и тамо уважаногъ, на лицытацію накупионао, и да се истога у нѣговой трговини кодъ 7 звезда налази садъ на продаю: као чоа фине, матерія за панталоне, за пруслуке, за свештенячке альине, румбурскогъ платна найфинійегъ, Трієстанскогъ перкала, нарама свилены Липиски и пр. као што е нѣгова трговина и иначе одабранымъ хеспапомъ снабдѣвена, съ коимъ се почитаемомъ публикуму препоручуе.

Овде бавећій се Наумъ Веда, поданикъ Н. В. Краля Грчкогъ, членъ и помоћникъ просветолюбивогъ друштва Атинскогъ, овымъ обявлюе свакоме човеколюбцу и просвештенія пріятелю, да е год. 1836 установило се у Атини исто друштво φιλεκπαιδευτικὴ ἑταιρία (филекпедентическо друштво) подъ покровителствомъ Н. В. Краљице Грчке и предсѣдателстомъ Г. А. Метаксе. Намѣра и цѣль тога друштва есть сие ово, што годъ тежи на успѣхъ изображенія и просвештенія младежи, и ово е већъ до данасъ у свима частима света чрезъ свое пуномоћнике добыло многочисленне приложнике и благодѣтелѣ. Свакій дакле, кои годъ жели членомъ истогъ друштва быти и у помоћь тогъ общеполезногъ дѣла притећи, нека изволи обратити се горепомянутомъ Н. Веди, одъ кога може и подробнія извѣстія о томе добыти. Прилози у томе друштву ссу одъ три реда: 1-гъ реда приложникъ плаћа по 1 драхму на месецъ, и почемъ исплати за 3 године 36 драхма, називае се поспагатель друштва; 2. реда приложникъ дае по 6 драхма на месецъ, и кадъ исплати за 3 године 108 драхма, називае се Членъ и добыва диплому као членъ друштва; а у 3-ый редъ благодѣя в членова друштва долази свакій, кои приложи више одъ 400 драхми, и добыва диплому као членъ и благодѣтель друштва.

Уредникъ Пав. Арс. Поповићъ.

У Правителственой Књигопечатньи у Београду.

Излазе сваке седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена имъ е за Сербію 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 11. Априлія. 1847. Число 15.

СЕРБІЯ.

Одъ дужегъ времена већъ почело се кодъ насъ мыслити и говорити, како бы се у Београду, као главномъ месту Княжества србскогъ и народа овогъ, завео театеръ, на коме да се србска позоришнтва представленія на полезну и благородну забаву публикума даю по примѣру други просвештены и путемъ просвете шествующи народа и градова, као што се найновіе явля, да већъ и турцы на своме езыку такова давати починю, пакъ ће већъ и сталво заведеніе свое тога рода у Цариграду установити. При обстоятелствама нашимъ погледъ е у смотренію ове ствары на то управленъ, како бы се што у маломе виду и колико с могуће на лакшій начинъ завело, како да нико терет какавъ изъ тога не осети, као што ни обшта и какьв пасса за ову ствар се ни найманѣ обременита не може. И тако е доведена ствар до тога по добывеномъ одъ стране Правителства одобренію, да се само оправи сала у здавію кодъ елена, као што е за давань позоришнтвы представленія нуждно и као што се иста на ово подъ кирію дае, пакъ тако оправлѣна да се преда Панчевачкомъ дружтву, кое е на то составило се и то предложенѣ одъ свое стране учинило, да оно овде у тако оправлѣной и предатой му сали на свой рачунъ дае театрална представленія, наплаћующи одъ гледаоца умерено одређене за улазакъ плате по разредима места. Садъ е дакле требало само іошть састанити трошакъ, колкій е нуждань, да се сала онако оправи; и неколико пріятеля ове ствары скупили су се бы[illegible] у Читалишту поради договора о томе, како да тай међу собомъ и осталымъ пріятельима скупе. По управъ кадъ е о овоме речь вођена и дотле се дошло, да се добровольны прилози купити почну, одань између ньи изыви, како е Свѣтла Госпоѣа Княгиня, извѣстивши се о теченію овога дѣла и дознавши, да по учињеномъ одъ управителя театралногъ дружтва предрачуну и предложеню треба 60 # цес., да се сала за театеръ оправи, Сама оволико приложити благоволила на тай посао, и заедно положи ове новце на среду. Тымъ начиномъ што су други желили, то ће самомъ милостивомъ помоћу Свѣтле Княгинѣ да се удѣйствуе, и после кратког времена, докле се сала оправи, на кои конецъ е управитель позоришнтвика изъ Панчева већъ позванъ, имат' ћемо у Београду србскій театеръ и у њему србска народна представленія, милу лепу забаву и благородно обште увеселеніе, кога се за сада новечно лишавамо, и за кое ћемо найвыше Светлой Княгиньи имати благодарити, као и међутымъ што треба на њеномъ спрама публикума нашегъ толикомъ призрѣнію и благодѣянію да благодаримо.

Београдъ. Уважившия Свѣтлый Князъ и Совѣтъ просбу одъ пожара пострадавше обштине Иванычке, селободили су неету одъ плаћания данка за три године дана. На грађенѣ ћуприе подъ селомъ Бованомъ у Окружію Алексиначкомъ Срезу Ваньскомъ одобрено е, да се изъ Правит. Кассе плати гвожђе, кое буде нуждно, єданъ майсторъ, кои ће посломъ управляти, и четири помоћника майсторска; а остало, што треба, даю ближнѣ обштине. — Рѣшено е далѣ одъ стране Правителства, да се и ового лета френтави болестницы у овдешню болницу примаю и ту лече помоћю одобреногъ на то изъ Правит. Кассе трошка одъ 200 талира. У Паризу налазећима се на наукы пытомцыма ГГ. Дим. Цриобарцу и Конст. Магазиновићу одобрено е изъ Кассе Правителственне спакоме по 166 талира на изплату такса при полагању испыта за получень доктората права и ступленѣ у редъ адвоката.

Знатну ону пошару, кои е овде поћу између 30 и 31 Августа пр. г. у дућану Инсима Іос. Ив. Падро (Стамболіе) на дорћолу произведена, учињеній лопонъ уваћенъ е одъ Начальничества Окружн. у Ягодини, куда е съ неколико украдены ствары отишао быо, да ій продае, и на испыту с показао, где су и прочe ствары закопане овде у варошы, кое почемъ одъ туда нађено буде, нађене су исте и предане позаранме, а именно: 188 драхма сытна, 153½ др. крупна, 47 др. крупнія, 54 др. іошть крупнія бисера, 6 такума, 972 др. мерцана, з ћустета сребра за сать, свега у вредности по процени 52,122 гроша, осимъ што е 1 фунта злата хлободана и неколико такума у вредности одъ 23.000 гр. кодъ самогъ лопова у Ягодини уваћено. Уваћеный у Ягодини лопонъ Никола Банковићъ дограмація родомъ изъ Ниша, живећій у Београду, учињо е ту пошру помоћю Димитрія Данковића, родомъ изъ Крушева у Турской, — кои е страху чувао, докле е онъ орао, и при коме су овде закрывене исте ствары, као што е онай у Ягодини показао, нашле се.

Брашну е цена у Београду нешто пала, пакъ е по томе и цена леба спуштена данасъ 7-ъ Апр. одъ 76 на 60 пара ока.

Београдъ. Обштинско право касапничко закупили су: Мих. Николићъ на три пана, и то 1 на калемегдану и 2 на піяцы, за 765 талира — и на 1 пано на дорћолу за 180 талира; — Марко Милосављевићъ на два пана, и то 1 на варошъ-капіи а 1 на Сави, за 426⅛ талира, — а Х. Яня Ђорђевићъ на три пана, и то 1 на Стамболъ-капіи, 1 на терезіима и 1 у Палилулу за 402⅝, свега дакле за 1773⅝ талира аренде (прошле године е была она 1455⅝ тал.) за годину дана одъ овогъ Ђурђева дне, подъ условіемъ, да закупцы сваґда доброгъ и здравогъ меса говеђегъ и свагда довольно имати, и одъ Ђурђева до Илінна дне по 56 п., одъ Илінна дне до божићны поклада по 48 п., одъ божићни до ускршньи поклада по 52 п., а одъ ускршньи поклада до Ђурђева дне по 64 паре чарш. оку врчити мораю.

Кућу оданшићъ браварa Штайнлехнера кодъ пулкана купило е Правителство за 4800 # цес. и у њой ће се Књигопечатня заедно съ литографіомъ и књигопродавницомъ смѣстити.

Изъ Гроцке 17. Марта. Читали смо у 1. брою новина Читалишта допись изъ Ужице, у коме се показую послѣдніе суеверія догодивше се у Белымъ Брдима, селу Старой Србіи припадлежећемъ, читали смо велимъ, сгрозили смо се, и помыслили смо: Боже мой, каква зла човекъ у неразумію, глупости и суеверію учинити неће! Но ево ида, што и наше куће таква ватра пали, и што се у Сербіи, и у Аустрійскомъ царству међу Србима люди на найгора и найбезбожніе дѣла кугомъ суевернома изводе и наговарају. У Гроцкой у Недељу 16. пр. м. цриве једномъ житељу Грочанскомъ во' предъ кућомъ, светина се ту скупила, и гледала с угнутогъ вала и човека,

збогъ те несреће здвнуюћегъ. Свештеникъ овогъ села, младъ, вреданъ и разборитъ човекъ, бивши тай данъ на ручку код некогъ пріятеля своегъ, здући куће своіой навће на ту гомилу людій, и у овай ма, кедъ се людма спасивъ приближіо: потрчи оштећеный газда на њега съ ашаромъ у левой, а кошћураньокъ коньскомъ у десной руцы, и хтеде свештеника свога, кои га причешћује, кои га код Бога заступа, у толико пута у чело, што игда може, ударити, говорећи: „Ты си мога вола умориo, да сына Маркона спасешъ,“ и да ніе было жене овога селяка и жене Попове, кое су бесног газду одъ удариа задржале, Парохъ бы, како е сбунћенъ съ прекрштеными рукама стано, горко ову штету платіо био. О глупости, глупости, у какве насъ пропасти стропоштаваш! Човекъ е овай затворенъ; но Парохъ се іошћъ одъ стра повратіо ніе. Оваква и овымъ подобна зла догађаю се и у Аустрійскомъ царству међу Србима и Власима, многи и данъ данашньій мртве нескопавају и коцкама пребіју, бојећи се, да ій они мртваци не нападаю и не даве, многи и тако пружаю претъ на старе жене, називаюћи ій вештицата, кое су толикимъ децама утробе повадиле и после, клоги и данасъ перую вештице и ћаволе, и због тога не сведу изъ собе прочити ноћу, а особито у 12. сатій ноћи, кадъ виле коло воде, вештице утробе ваде, вештцы и вампири по амбари и памтима тумараю, и ћаволи съ рогови и лапцыма по распршћу ћипаю. Одъ оваквы несрећа и зала само насъ просвећенія избавити може, и зато и нама и Учредитку Чича Срећковогъ Листа благодарити найсердніе, што противъ суеверія, ове куге людске, свойски устасте и радите.

И. З.

Пожаревацъ, 3 Апр. — При цркви, кои се у Смољинцу нова зида, налази се једанъ камень, 2 стопе дугачакъ и 2 стопе и 3 палца широкъ, кои е не давно у градцу код села Калишта нађенъ и у Смољинацъ донешенъ, да се у цркveно здање употреби, а на коме се налази изрезанъ надписъ одъ ове три речій, једне надъ другомъ: IOVIOP TIMOCA *PITOAINO*. — Исто тако изкопавају се многе плоче одъ Костолца, као што су ми људи казивали, па по целому Стигу са оваковымъ надписомъ: LEGVIICI, кои е као печатъ ударенъ на сваку плочу, но ніе свуда једнаке величине, као ни саме плоче што нису, и на најмањимъ су најболћ писмена изражена. Оваквы плоча може се видити доста по околнымъ селима, а найвише онде у Пожаревцу; са таквима е предвратакъ (предверіе, Vorhaus) и једна соба нашега Читалишта патосана.

Гургусовацъ, 2 Апр. — Пре 15 дана пошао е Миласавъ Петровићъ калајџія изъ Гургусовца у село Ишевце, пакъ кадъ дође на Куприо Жлиске рѣке, кои е придошла была и Куприо покрыла, пође преко исте и не погодивши правцемъ Куприа, а може быти и да з піанъ био, насрне съ конћмъ преко Куприа и стрмоглавли се съ конћмъ заједно подъ Куприо, гди се удави и онъ и конь му. — Некомъ Теодору Манойловићу у селу Крепи опалила е 6-гъ пр. м. овца, кои е три године јалова была, четири јагњета, кои су сва 4 жива была; но истый газда изъ свое пуне простоте толкујући то на неко зло, одданом овцу у конару, а јагњадъ остави на полю на зими и мећави, те одъ ове истій данъ поскапаю. А у селу Бучю опетъ опалила е една овца јагњећ съ 1 главомъ и две предње ноге, а 2 трупа и 4 стражњ ноге и 2 репа; но кое не могавши само одъ ње са 2 своя трупа разставити се, докле е чобанинъ рукама разставлао, мртво остане, те су после кожу одъ њега одерали.

Читалишту нашемъ изволили су поклонити: Г. Іов. Стенћ 25 н. — Г. Ѣл. Вуканловићъ 1 н. и Г. Дим. Михиловићъ воратъ изъ НСада 2 књиге, а Г. Манойло Іовићъ 8 комада стары новаца, међу коима два су србска.

Г-. фонду школскомъ приложио е Г. Андрія Стаменковићъ, Столов. Апелл. С. по завћитанію своме 72 гр.

Милостинћ за погорелце Инаћанчане изъ окр. Ваљевскогъ 1089 гр. 26 п. — изъ Камералніе Кусічке Камераћъ Стерія М. Јова 56, Кассиръ Васа Станковићъ 56, Секретаръ Пав. Живеско 56, магазіонеръ Дим. Петровићъ 28 гроша.

Т У Р С К А.

Изъ Беча е пренѣло писмо и одъ посланика аустрискогъ сообштено е Диванy, коимъ Князъ Меттерних совѣтуе на помиреће са Правителствомъ грчкимъ и предлаже за ово тай начинъ, да се Порта задовольи, ако іой Правителство на ново пише и изјављюћи свое сажалћеніе о оному, што е догодило се, увери, да ће свакій посланикъ њен, кои у Атину дође, — не спомињући ништа о Муссурусу, — примљенъ быти са сваким почестованіемъ, кое такномъ престои, а напротивъ, Порта почемъ овако увераваће получи одъ грчкогъ Правителства безъ изключанія Муссуруса, да и пакъ овога не пошлћ на ново у Атину, но другога посланика. Премъ да е вел. Везыръ Решидъ-Паша говорио у Диванy, да на то пристану, овай е вишествомъ гласова заклучено, да се не пусти ништа одъ последњегъ захтеванія, кое е Порта учинила Правителству грчкомъ и у томъ смыслу одговорио е Ревзъ-Ефендія Бечкомъ кабинету преко тамошњегъ посланика турскогъ Шекибъ-Ефендіе. Но по заключеномъ совѣтованію Дивана Решидъ-Паша е предстаио стварь и предложеће Бечкогъ кабинета самоме Султану, кои се на исто согласи и наложи реченомъ вел. Везыру, да ово пиа Князу Меттерниху одъ његове стране и благодари му на указаноме пріятельству; те тако надъ Шекибъ-Ефендія у Бечу сообшти К. Меттерниху одговоръ Дивана, да се предложеніе његово не може примити, К. Меттерних сообшти њему напротивъ добывеный одъ вел. Везыра одговоръ, како е оно самымъ Султаномъ примљено.

При свемъ томъ ніе никаканъ кораћъ одъ Порте по смыслу тога предложеніа учињенъ; него напротивъ сношенія съ посланикомъ Грчке сасвимъ су прекинута, и ратна спремања започета.

Влахія. По новимъ извѣстіама изъ Букурешта при страшномъ пожару, кои е у истой варошн прваћ данъ ускрса догодило се, изгорело е 13 црквы, 6 найвећи гостыонича и 1789 кућа осимъ други къ истыма принадлежећи здања и страда, много стока и колико е већъ доказало се, 13 људи. Найвише су страдали трговцы, будући е велико число дућана и магаза са свимъ хесапомъ изгорело; а несреће е толикой найвише прилело, што су сокаци, гди е ватра букнула, тесни и куће хрђаво граћене, понайвише іошћъ дасчицама покривене и на разстављене здоонима и зидима една одъ друге, него една узъ другу саграћене и дашчарама и дрвенымъ страдама састављене међу собомъ. Штета се у самымъ здањима рачуна на 3,000.000 дуката цес. а са изгорелымъ хесапомъ и другимъ инанћимъ изнет' ће и двапутъ више. До 20.000 людій остало е безъ крова безъ леба и безъ свега, еръ понайвише една су главе изнели и утекли одъ ватре. Князъ е поклонио у помоћъ бѣдныма, кои су пострадали, свою годишню плату, Митрополитъ 10.000. дуката; а осимъ тога су новцы монастирски, црквени касса и други благодѣтелны заведенія, колико е годъ више могуће, одређени на то, што е опредѣлено и то, да сви званичници у целой земльи једномесечну свою плату на помоћъ овы страдалаца уступе Одъ силны разваланна тако е све затрпано, да су морали 600 людій изъ околны села нарединти, да сокаке разкрчую, да бы се по варошн ићи могло.

Једно у Пештанскимъ нем. Новинама напечатано писмо изъ Букурешта потврђуе, да е ватре оне причина злоупотребаваню и до сада залудъ забрањиваню пушанћ о праздницыма, а имено да е једанъ дечко, сынъ неке удове бояџике, избацио пиштоль и одъ онога горућа сукња да е пала на оближню кућу, пакъ исту запалила. Иначе се различито говори о томе, како е ватра произишла, но све непоуздано. Једну цыганку су после ухватили, при коіой се нашло ствари за запаљиванћ, и осудили е на вечиту робію.

ГРЧКА. Предложеніе одъ К. Меттерниха како Порти тако и Правителству грчкомъ поради помиреня учињено, одъ последњега е радо примљено, и Колеттисъ е по налогу свога Краља писао у Бечъ и именомъ онога благодарио К. Меттерниху на указаной тыме любови. Но премъ да ће стварь ова на тай начинъ између саме Турске и Грчіе утишати се опетъ се противу последић съ друге стране подиже не мања бѣда. Правителство енглезско издало е налогъ, да три његове ратне лађе одъ найвећегъ рода, линейне, са іошћъ нѣколико мања одплаве изъ Малте у Атинско пристанище и ту се стане подъ заповесть посланика Лоиса, кои има наставленія, да се оном силомъ послужи на то, да грчко Правителство принуди на припадаюћу изплату Енглезской одъ свога земаљскогъ дуга. О начину, како ће реченый посланикъ томъ силомъ да се послужи, ако се његовомъ захтеваню наплате одъ грчкогъ Правителства не удовлетвори, новине различно говоре, као: да ће једанъ остроъ грчкій да њоме заузме и у залогу задржи, да ће ћумруке, да ће

друге ванне касе, у коима новаца буде, заузети и т. д. У исто време и Каллергисъ приспѣо у Занте и помоћу дана му изъ Енглеске новаца справља се, да нешто противу Грецје, и особыто противу садашнѣгъ Правителства нѣкоги, учини.

У исто пакъ време говори се съ друге стране по Новинама, да ће и одъ стране Француске, као єдне покровителнице Грецје а садашнѣгъ Правителства грчкогъ пріятељице, доћи у Пиреjско пристаниште єдна енглеска равна ешкадра и ту подъ управителством сына краљевогъ Принца Жоанвилъ стати, довле енглеска стопла буде.

ПРАЈЗСКА. Найновіе издао є Краљ две уредбе, по коима се ванно суђењ по целой Краљевини уводи. Како кадъ се крывична дѣла испытую и извиђаю тако и кадъ се грађанске парнице саслушаваю у Судовима, свакоме се дозволява ући и слушати, и само се онаквоме може то забранити, кои основана повода личносћу своjом и непристойнымъ владањемъ да, иначе при изелѣђиваню крывичны дѣла изъ собственогъ побуђења, а при грађанскимъ парницама на захтеваньѣ кое парничне стране може Судъ изъвіе учинити и у затвореномъ засѣданію само са оныма лицама, кои су нуждна, радити, ако изъ призрѣнія благоправія и обште безбѣдности тако за нуждно наће и рѣши.

ИТАЛІЈА. Државе италіjанске много се одъ политически партиа узнемирую. Съ єдне стране они, кои бы желили деспотическо владање, пакъ са новінъ одъ тога одступаюћимъ и веку слободу уводећимъ уредбама земальскимъ нису задовольни, роптаю и подбуюю людe противу тій уредба и противу Правителства и властій, одъ коій оне произлазе, те є таквы созаклетства и бунтовны умышлаја у найновіе време, нарочито у Папиной држави, одкривало се. А съ друге стране опетъ влада Италіја и уобште цела она партиа, коя претеране желѣ и намере за политичко преображење и слободу Италіе има, іошть мање є задовольна садашнымъ станѣмъ и поступаньѣмъ државоправленія италіjански, пакъ подобнымъ начиномъ и она за свое намере ради. Тако Правителства италіjански држава не мале опасности имаю да побѣдую и оне су имъ тымъ горе, што се и странне политике свака по своме интересу и по своіой системи много ту нешаю, нарочито аустрійска, кои одржаню стару, и француска, коя преображаваню страну држи.

Французскій у Риму посланикъ хтео є у Ферари поставити свога Конзулярногъ агента; но Правителство римско ніе му то допустило, при свемъ томъ, што оно са французскомъ политикомъ, пакъ и са самымъ речнымъ посланикомъ у одношћъ добромъ сношенію стои, него є сопзволенѣ свои одрекло му, за побуђеніе наводећи, да Ферара ніе варошъ тако велике трговине, а кадъ бы се онде Конзулярный агентъ францускій поставио, таковый да бы могао газоранъ быти и нарочито сматрати се, као да пази и уоди, шта се ради по оволикымъ предѣлима Италіjанскимъ, особыто оныма, кои су подъ владомъ аустрiенскомъ.

Єданъ монастырь, у коме живећи калуђери показивали су се противни садашнѣмъ Правителству римскомъ, нећу є стражомъ обколѣнъ и калуђери сви позатворани, а и самъ манастырь подъ печатъ стављенъ.

ШВАЈЦЕРСКА. Кантони, у коима є садъ партиа римо-католичка, подъ управомъ изунта стоћа, на корнилу, и нећу коима Луцернскій прво место заузима, у чрезвычаjномъ се положенію налазе. Правителства ніова не само да владаю по духу и начиномъ, кои се са основоположенія републиканске владе никако не слаже, него су у смыслу тога деспотичкогъ духа и свештенично католичке системе особытый союзъ међу собомъ заключила. Тако су она поставила се у явно противуборство са осталымъ кантонима Шваjцерске, кои се сасвимъ други основоположенія држе и одъ коій є Бернскогъ Кантона Правителство садъ начелствујуће у ние свію целе Шваjцерске. Правопомеснуты Кантона Правителства однако се оружаю, и Луцернско є Бернскоме као управительномъ на онога пытаньѣ о узроку таковогъ нѣговогъ оружања одговорило, да партиа бунтовника іошть постои, тако калуђера изунтски приврженцы и послѣдователя све другчіе мысленье, и зато да є нѣму нуждно себе и свое обезбѣдити. Осе две стране у великой су међусобной борби, єдна є у земльи самой веће и ича, друга пакъ римокатоличка има са стране одъ француске и аустриске политике велику помоћь, а ради, да одржи место и да другу сваза и уништожи.

ПОРТУГАЛЛИЈА. По извѣстіяма изъ Лисабоне одъ 19 наш. Марта стаћ єдне и друге войске непроменѣно є стало, побунѣницы са своіомъ єлочь у Опорту утврђени, а Краљевина войвода Салдана у обсади истога града; но положеніе Краљевино горе се показуе, него пре што є было, почемъ Правителство нѣно никако ніе могло нуждны новаца да добые у заимъ, и тако не може войну снажно да настави. Противницы пакъ у Опорту нису у таковой нужди, почемъ є градъ опай ранома и другимъ потребама добро снабдѣвенъ. Найпосле є єданъ войвода ніовъ са три галіе и на оныма 1000 и ванне войника изъ Опорта извезао се при своій обсади друге стране и отплово морем, пакъ є Правителство, извештено о томе, поплашило се, да ће на Лиссабону ударити, и противу тога мере употребило, но онъ є отишао у Андалузію.

Енглезско Правителство, кое є већъ имало подъ Лиссабоном неколико ратны бродова своій подъ заповедњу вице-адмирала Валкера, послало є найновіе онамо неколико стотина войника, пешака, на другимъ лађама са особытымъ одъ Попечителства Иностр. дѣла за посланика свога у Лиссабоня а одъ прховногъ адмиралитета за реченогъ вице-адмирала наставленіяма. Намера є истогъ Правителства енглезскогъ у овоме, као што се види, посредствовати између бореће се страна, пакъ и силомъ подѣйствовати за умиренѣ; а подъ какимъ условіима хоће ово, да ово буде, то се іошть напћство не зна; но нећутымъ се слѣдујоћа као такса наговешћую: Краљица да да совершеный опроштай свима противницыма, да порече оне уредбе свое противу Устава, пакъ по овоме да се точно влада и Министри да се поставе люди слободоумни, а противницы да положе оружіе и совршено се покоре Краљицы и нѣновъ Правителству.

ШПАНСКА. По одлазку Краљице матере и францускогъ посланика политика є владала у Шпанія на другу страну, коя одъ енглезскогъ утицаја заиыси, нагнула се, и Краљица Исабелла већъ є наумила была, да ново Министре одъ людій, кои су сасвимъ те стране, постави; но мужъ и овога отацъ а стрыцъ нѣнъ учинили су толико, да су за Министре найновіе поставлѣни и одъ єдне и друге стране люди скоро равнымъ числомъ, при чему се и опетъ очекуе, да ће скорыхъ она страна, кои є француской и Христине политики противна сасвимъ, преовладати. Промена она као є у Парису дозната, одма є ита бывша Краљица заключила вратити се у Мадридъ, да владаюћу Краљицу совѣтомъ своимъ окреће опетъ на свою руку.

Ново Правителство издало є Уредбу, коіомъ се поштанска такса за новинѣ Новина на половину досадашнѣ спушта. Краљица є и саме своје придворне званичнике, кои су привржены пређашнымъ министра, одпустила, пакъ на ніова места такве узела, кои су садашнымъ наклоњени. Окружни новини записединцы истымъ начиномъ су попромењивани по целой Краљевини; изъ политички узрока гоњени, као Олоцага и други, добываю сапшенъ опроштай, пакъ и самъ Кипартеро, кои у Лоцану као емигрантъ живи, добиће, као што се говори, званіе губернатора у єдной колонія Краљевине или посланика шпанскогъ при енглезскомъ Двору.

ПРОСВЕТНЕ ВЕСТИ

за црkву, училишта, науку, художество и книжество.

Пише Профес. С. Н.

Обавлѣный у числу 3. на страни 23. ове новине Критическій Прегледъ Г. Борђа Малетића написао є у о табака на великой осмини печатаю, и већъ є предупреженымъ свуда раздань. Прегледаюћи у обавленію своме обећао є доказати, да наградомъ увенчано стихотворно дело, подъ именомъ Краљ Дечанскій у Нешти печатано, ніе управо епосъ, као што га є сачинитель назвао. Г. Малетићъ у своме Прегледу заиста є обећаньѣ испуніо и по нашемъ нићнію довольно доказао, зашто прегледана книга „Краљ Дечанскій“ не може се за епосъ признати. Кои годъ зна, шта є епосъ, видіо є іошть напредъ, да ће се обећано моћи доказати; шта више свакій зналацъ могао є изъ самогъ обавленія Г. Суботића, а одъ части іошть пре изъ наручнина Матице Српске лако увидити, да „Краљ Дечанскій“ неће моћи быти у правомъ и свойственомъ смыслу епосъ: само се ніе свакій надао, да ће Г. Малетићъ овако учену и поучаваюћу критику написати. И заиста нѣгово у овой критики доказываньѣ тако є на науки и природи основано, да о истини нѣговы речій неће сдъ моћи двоумити ни сами они, кои су го по уваженію Г. Суботића, као ученогъ списателя, или по жељи овога књижевногъ друштва, кое є дело нѣгово наградомъ увенчало, досада поводили; шта више, да ће и сами Г. Списатель као човекъ одъ науке имати довольно узрока своме Про-

гледаоцу поне у главноме дати за право, ако и ніе нуждно, да то явно призна. Изъ ових речій никако не желимо, да изведе то заключеніе, да прегледана књига Г. Суботића за књижество и читателѣ наше нема никакве вредности. Ни самъ Прегледаоцъ ніе то казао, него є напротивъ у своме Прегледу навео у савозу изъ књиге Г. Суботића и онаква места, коя, драги, да су лепо изражена. Кратко ово известіе завршујемо съ тимъ нашимъ жељењемъ, да є Прегледъ Г. Малетића у млађемъ Српскомъ књижеству зацело найученія критика, а по свој прилици и нарочито у своіой струци и у целомъ досадашњемъ нашемъ књижеству найболи. Изъ тогъ узрока шкода є, што є Г. Малетићъ само оволико књига печатао, колико є предуписника добио, или што є рекъ предуписа краћій оставіо и ніе га после продужіо; єръ онако неће моћи књиге добыти ни сви предуписници, а особито они, кои є имена списатель доцніе привіо. Но свој прилици мораће се нѣговъ Прегледъ скорнмъ временомъ препечатати.

СИЋСИЦЕ.

КАКО ДА СЕ ЛЕБЪ УШТЕЂУЄ?

Године 1799. — 1800. боли су се у Енглезской гладн? Ране се у целой Земльи само за 6 — 7 месецы ималo, а до жетве г. 1800. было є іошть 9 месецы. Министри и Парламенти нису знали никаква средства, како да овай грдный недостатакъ намире; докле ніе єданъ членъ єдно врло просто средство предложіо. Онъ є показао, ако бы се до тогъ довести могло, да люди некань лебъ не єду, но само тврдъ, то да ће се трошенѣ леба за цело за єдну четирту часть умалити, и тако овай недостатакъ до жетве намирити се. Законовъ єдинъ буду на то нуждне уредбе учиніене и строго држане. Поскупљиванѣ леба удари натрагъ, цена мало по мало спадаше, и жетву люди дочекаю, безъ да су искусили несрећу, одъ кое су се болн. Да тврдъ лебацъ дуже трае, него некань, то нали да нема газдарице, коя не бы знала. И зато разумне газде и газдарице спагда се стараю, да тврдъ лебъ у куhи имаю; єръ некань лебъ манѣ сыти, а гладъ већма дражи, него тврдъ, и рачунити се може, да две оке некапогъ леба нису довольне, где єдна ока тврдогъ насыти. Изъ тога се лако дае увидити, колико бы се уштедити могло, кадъ бы се само тврдъ лебъ ео, коя є и много здравіи одъ некапогъ, (и где се добро лебъ пече, а како ли где сасвимъ гнѣцапо.) Како бы то важно было за сыромашке куће; єръ управъ то є њина пропасть, што некань лебъ єду. Єду га поласно и не могу да се засыте; особыто ако нису коя време леба имале, па га онда доброю опетъ, то напале лакомо и не одустану, докле сасвимъ не поіду; и одъ туда не редко єдань човекъ по читавъ лебацъ изеде. Како є дакле можно, да брже опетъ толико заслуже, да себи леба доста набаве? А кадъ бы ти люди имали и ели спагда тврдогъ леба, болѣ бы на край излазили, и не бы тако често леба недостајало; па тако бы своју довольну рану добавляти, и іошть штогодъ преко свога прехрањенія заслуживати могли. И таква уредба у куhама, да се спагда тврдъ лебъ има и еде, то є и єдно средство, како трошенѣ леба умалити тако и одъ нужде одбранити се. Но како да се то уреди, да у свакой куhи буде спагда тврдогъ леба?

Што се ови куhа тиче, особыто по сели, коя само несе лебъ за своју потребу, ти ће еду люди већъ сви знати, што вреди тврдъ лебъ, и сами ће еду се већъ старати, да несе спагда, докле іошть имаю леба за неколико дана, па тако да умешенъ и напечень лебъ стои по неколико дана, и онда се текъ узме у трошенѣ. — Али у варошима є управъ противно. Ту се спакій данъ одъ пекара узима лебъ, коя є тай данъ умешенъ и напечень, и често еде се, текъ што є изъ пећи извађенъ. Да бы се дакле тврда леба набавило, морали бы пекари єдно шесть дана суштине леба спакій данъ пећи, али само полу одъ тога продати, а остали лебъ, одъ спакогъ дана по пасобъ, на суноъ месту где оставляти. Тако бы спакій пекаръ имао леба, одъ кога бы найстарія одъ 6 дана было. Кадъ бы по томе спакомъ пекару строго се забранило, другій лебъ продавати, него коя є одъ 6 дана; тако бы уредба, да се само тврдъ лебацъ еде, єднако држала се. Трошенѣ леба тимъ бы се умалило, и сирома, коя ће онда манѣ леба трошити, могао бы не само леба спакій данъ, колико му є одъ потребе, себи прибављати, него бы могао и пруhи ела умивати. А искуствомъ є осведочено, да пруhа ела болѣ пытаю, него ладна, да онай, коя сама леба еде, правый є ждера, коя не може да се насыти. На последку чрезъ тврдъ лебацъ и за здравље човеку добро є учиніено, єръ некань лебъ є за здравље убиточань, и особыто дакловима, надутостима утробе и т. д. услужань.

(Изъ Нов. за граћ. и земљ.)

ЯВНЫЙ ПОЗЫВЪ.

Уз Новине правителственe и Читалишта Београдскогъ изишло є єдно „отворено писмо сина и сваклие", у комъ се између осталогъ наводи: да Милева ніе ништа друго, него мађарска лена Грчкиња, као што є и Тврдица преведенъ съ нѣмачкогъ; и ова дѣла да су издана као оригіинална српска. Я самъ се трудіо дознати, ко є тай Србинъ, членъ читалишта, коя є поменуто писмо написао, но разумео самъ, да є господинъ Дръ М. Спасићъ овай чланакъ узео на себе; и зато самъ принуђенъ нѣга явно позвати, да намъ разясни, разумева ли онъ подъ „Милевомъ" мое дѣло Светислава и Милеву, или лену Грчкиню, коју є г. Коста Исаковићъ, као што се изъ наслова књиге нѣгове види, „слободно съ мађарскогъ превео" и коя дакле ніе издана као туђъ оригіиналъ, нити никаквогъ има подобія съ моіомъ Милевомъ. — Тако исто, кадъ се далѣ у поменутомъ писму наводи, да є є мой Тврдица или Ђиръ Яня преводъ съ немачкогъ, молимъ г. Дра Спасића, да намъ посредствомъ новина обзнани, подъ каквомъ є титуломъ то дѣло на нѣмачкомъ єзыку изишло, одъ кога є сачиніено, и гдѣ є печатано? За овай трудъ нѣговъ я се обвезујемъ платити му 100 талира, као накнаду осведочене краће, и іошть ову сраmоту ове краће на себе примамъ. Иначе ако не буде у стању такову књигу, т. є. нѣмачкогъ Тврдицу, коя є сасвимъ као мой Ђиръ Яня, показати, и ћу принуђенъ быти огласити га за опадача, коя се усуђује люде у нашимъ листовима безчестити, не имавши никаковы доказателства.

І. С. Поповићъ.

ОГЛАСИ.

У зданію кодъ Єлена одъ Ђурђева дна т. г. быће за издаваніе како у предомъ тако и другомъ бою квартира, изъ єдне и више соба состоећи се, као и єданъ дућанъ са своме опремомъ и єдномъ собомъ. Условія и цена дознати се могу кодъ Ђорђа Давидовића у истомъ зданію.

Нова Књига „Горскій Вѣнацъ" стіхотворно дѣло В. Г. Петра Петровића, Владике Црногорскогъ, може се добыти у књигопродавници Глише Возаровића по 2 дванц. или 8 гроша чарш.

Изъ іутра 3 — 11 — и 19-гъ Априла т. год., продъ Полиціомъ продаваће се на три године овогарошка аренда механска подъ условіима, коя се могу при Лицытацію читати.

Куhа Ђорђа Николића керамиџіе, коя лежи више кокошарника у врачару на дољњемъ сокаку продават' ће се 12-гъ другій и 16 т: м: последный путъ.

Куhа жене Руже Х. Николе Іовановића, лежећа у сокаку идући на Саву изъ подъ Тошине куће продават' ће се 4-гъ, 8-гъ и 15-гъ т: м:

Куhа Петка Стояновића и сына нѣговогъ Ђеке, коя лежи у Палилули више Јеврејскогъ гробља, продават' ће се 7-гъ, 14 и 21 т: м:

Куhа почившегъ Ђорђа татарина, коя лежи у Сава-мали, подават' ће се 11, 18, и 24-гъ т: м:

Куhа Младена Іовановића терзіе, коя лежи у цигапской мали, продаваће се 10-гъ, 17, и 22-гъ т: м: све на явной лицытацію, коя ће се у одређено дане свагдаръ пре подне у 9 сати по прилеженомъ часоказу кодъ самы тій куhа држати.

Куhа Соке Асурџике на брегу спрама куће Г-на Проте Вуића продават' ће се на явной лицытацію 25 Априлія т. г. прыый, 30 ист. м. другій, и 10 Мая последный путъ, увекъ пре подне у 9 сати по прилеженомъ часоказу.

Учредникъ Пав. Арс. Поповићъ.

У Правителственой Књигопечатни у Београду.

Излазе свake седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена имъ е за Сербію 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 18. Априлія. 1847. Число 16.

СЕРБІЯ.

У субботу 12-ог т. м. држанъ е у соборной Београдской цркви торжественъ парастосъ за покойнога Княжевића Светозара.

У Сербіи нема ни блазу оне чрезвычайне оскудице у рани и оне обште глади, каква се по другимъ землама налази; али тенъ има поседнык людій, а и места по неки, нужду съ тога трпећи, што ране немаю и што е ова, премъ да се добыти може, на већой, него обычно, цени. Но и за овы помоћь и олакшицу Правителство се земальско по могућству постарало. Извозъ ране изъ земль забрањенъ е, и ово обстоятелство съ едне стране а съ друге то, што су се путови поправили и отворили, причинило е, те е садъ цена ране у Београду, гди е найскупља и чрезвычайно велика до скора была, знаменито пала; премъ да е то овыма, кои ране за продаю имаю и до садъ е продали нису, као и оныма, кои су у найновіе време такву скупо куповали, неугодно. Поредъ тога као што е некима са раномъ оскуднымъ обитанама, кое су поради тога лиле се, давано овогъ пролећа изъ Правителственне кассе новаца у заемъ подъ умерень са 6 на сто интересъ, тако е найновіе наређено, да Обштине или дружине одъ више людій, кое бы сбогъ оскудости у рани потребовале оваквy помоћь одъ Правителственне кассе, не мораю тога ради ни самомъ централномъ Правителству, а нарочито Попечителству Финансіе, обраћати се, но само Окружномъ Началничеству своимъ да представе молбу, пакъ ово да извиди, есу ли просителы заиста у таковой нужди и подаю ли у добрама своимъ довольно обезбѣђенія за оволику сумму новаца, колико у заемъ ишту, кое ако ово и едно и друго наће, да извѣсти о свему Попечителство Финансіе и по добывеномъ на то одъ овога одобреню да се просительныма поискани у заемъ новцы издаду, ако ће и манъ быти одъ 300 ##, премъ да иначе манъ него оволико не може се по Уредби изъ кассе Прав. позаймљивати.

Као што смо одъ турскогъ у граду магаціонера позадно разумели, ово дана е Ч. Паши овденињмъ дошло изъ Цариграда рѣшеніе, гласеће, да е на представленъ Правителства србскогъ, да бы се кукурузъ, што се у граду наоди и кои е већъ застарио, народу до нове ране позайчно, пакъ за 100 ока да се 120 врати, Његово величество Царъ благоволно милостиво наредити, да се одъ овы 500.000 ока кукуруза, што у граду Београдскомъ има, една половина изда народу србскомъ на заемъ безъ и какvогъ добыта, него да се онда то количество кукуруза у магацыны градскогъ гарнизона поврати, кадъ добра година буде, а не пре; и садъ се већъ истый кукурузъ у преглед узима, да се види да ніе покваренъ, пакъ ако добаръ буде, онда ће се на заемъ давати, наравно оныма првенствено, кои буду найоскуднїи съ раномъ.

Панађуръ, кои е у Болечу Окр. Београ. о Св. Тројцы до сада држанъ, укида се и неће се овога лета нигди држати.

По извѣстію єдномъ, кое Прав. Србске Новине у ч. 27-омъ даю, выс. Правителство е наредило проврчиванѣ пута край Ибра къ Рашкой, а исто тако и одавде до Скадра да се путъ проврчи и за пролазакъ кола поправи, ово ће кодъ блист. Порте дѣйствовати, те да се трговини нашой отвори пролазъ на море тымъ путемъ, кои сада одъ нашегъ карантина Рашке до Бояне рѣке, коіомъ се може далѣ на море пловити, 55½, а одъ истогъ карантина све сувымъ до самогъ мора 63½ сата има, а додаваюћи разстоніе одъ Београда до Рашке, 31 сатъ наношеће, быт' ће одъ њега до мора 94½ сата хода, или немачки 72 ¾ миля, одъ прилике толико, колико е одъ Земуна до Пеште.

Београдъ. Цена ране, и особыто брашно, на овдешньой піяцы прилично е пала, пакъ е тако одређено и за лебъ екмецискій одъ 14-гъ т. м. да се дае ока по 5½ паре. Овы дана е было: брашно бело за земичке по 100 гр. фино (мундмелъ) по 125 гр. цента; обычно пшенично брашно по 120, кукурузно по 105 гр. сто ока; — земичке по 5½ гр. ока, — пшеница по 100 гр. кукурузъ 100 гр. — ечамъ 90 гр. сто ока; — масть свињска 500 гр. — лой говеђій топљенъ 500, нетопљенъ 325 — восакъ жутый 2350 — медъ цеђенъ 400 гр. сто ока; — волови по 720, краве 400, козе 60, овце 70, свињи дебели 250, мршави 190 гр. паръ; — вуна овчія неправа 400, козія 275 гр. сто ока; — коже воловске по 170, кравље 100, јагњіе 30 гр. паръ; — вино бело Карловачко по 60, прво Крајиско 58, Смедеревско 56 гр. акова; — ракія лота 130, слаба 60 гр. акова; — дрва Шабачка по 30, колска 48 гр. хватъ.

Изъ Пожаревца 18. Марта. Прошао самъ Дунавомъ одъ Београда до Дубравице, и нагледао самъ се лепа предѣла Србскогъ. На страни Србіе іошъ ни Дунавъ, ни Морава ніе се изљла была, но страна Баната, Срблъима по много већой части насељена, као ниска већъ е одъ Дунава подоста потопљена была. Было самъ и у Смедереву, и у Пожаревцу, то су лепе варошице у красноме предѣлу, люди ми се виде добри и дѣятелни, школе су имъ лепе, цркве прилично и оне обштине, као што е многима познато, и Читалишта, задушбине слоге и любови наше, имаю и добро су ій са стварма снабдѣли. Притискаваю све Србске и неке важніе Немачке новине. Ова читалишта чине ми се као подпора Србскогъ духа, распространіе свести и снаге народне, и много вамъ, рекао бы, оваква дружства сачувати могу одъ неслоге и раздора, и оваква ће дружства много помоћи, да се у туђеродне не прелѣмо, да се туђомъ веромъ, туђомъ власћу и туђомъ намеромъ неокушимо, и због овы узрока треба свойски и съ найвећомъ радосћу Србска Читалишта заводити, подизати, укрепљивати, и одъ зла бранити. Покрай овако важногъ Србскогъ предмета мал' незаборави спомевути баръ Смедеревскій градъ, коимъ Турцы управляю. Овай се градъ состои изъ зыдина читавъ готово фатъ широки, и преко два фата и по высоки, у коима е уздано преко тридесетъ кула. Постанакъ овога града жителы Турћу Деспоту и његовой жени Срби приписую, но и ово и много друго нешће обширно, надамъ се, спету они, кои се за матеріалъ Исторіе Србске пошљу. И. З.

Прилози на главный фондъ школскій изъ Окружја Валѣвскогъ свега 122*½ гр. чарш.

Милостиња за погореле Иванькичане изъ Окр. Ваљевскогъ 215 гр. 14 п. — Осимъ тога дали су: Честн. Г. Г. пароси: Никола Лукићъ Миличанскій, Спасое Поповићъ Осечанскій, Iов. Поповићъ Лопатекскій, Илія Поцовићъ Причевачкій, Павле Илићъ, Iованскій, Неделько Рашковићанинъ Аранђелскій, Никола Давидовићъ Пустынскій, Вићентіе Ковачевићъ Паунскій, Михаилъ Ковачевићъ Петничкій, Илія Стефановићъ Мрчичкій, свакійно 1 ½ цв., Радованъ Јанићіевићъ Славковачкій 1 цв., Иванъ Милошевићъ Каменичкій ½ цв. и Никола Марковићъ Намѣстникъ Ваљевскій и скупитель оне милостиње 1½ цв. свега 19½ цв.

ТУРСКА.

Дѣло између Порте и Грчіе нипако се iошт не приводи къ исправленю; сношенія Дивана са грчкимъ посланичествомъ стое конечно прекинута, а представници европейски велики сила играю у овой ствари различите ролле. Францускій съ једне стране ради, да Порту склони на помирење, а енглезескій сасвимъ у противномъ смислу, остали пакъ између ове две стране се колебаю. Једанъ Корреспондентъ обшти Аугсб. Новина изъ Париза умствує, да Руссія, коя е такође покровителница Грчіе као и Француска и Енглезска, неће кладу државу грчку упустити, да одъ противника и гонителя своій пострада, но она као што жели Грчкой свакій напредакъ, тако и да хоће, да ета одъ нѣ више зависна буде и съ њове да се болѣ скопча, пакъ зато да садъ покуша и покаже, да Енглезска побіе утицанѣ и важность француске политике у Грчіи, а кадъ ово постигнуто буде, онда да ће Руссія исто тако гледати, да и Енглезску изгура.

(Осг. тр.) Изъ Скадра пишу: Једнако долазе у Скадаръ Црногорци, да се, и ако не искрено, подаргну Порти. Оскудица у рани, коя у Црной Гори постои, учинитће, те ће и други Црногорци овамо долазити; еръ раше добивати изъ Скадарски магазина могу само они, кои признаю власть Порте у реченой земльи. 17-гъ Марта дошли су, као да се Порти покоре неколико старѣшина кућны изъ Цеклинске жупе, нахіе Рѣчке у Црной Гори; то су исто учинили и жители обитише Годиньске у нахіи Црмничкой; мѣсто е оно важно, еръ ніе далеко одъ Вира, найзначенитіега трговачкога мѣста црногорскога, кое на озеру Скадарскомъ лежи. Османъ-Паша Скадарскій премамлює и ласка Црногорцина, прима у свомъ конаку ове сурове брђане, кои про ни у авлію паше једнога пушћанина были нису, и кои су се онде врло редко виђали; указује имъ сваку учтивость и превда њи мало има, кои у Скадаръ долазе, да се подаргну Порти, према онима, кои желе остати независни и подчињени Владици Црногорскомъ, опетъ се признати мора, да е Османъ-Паша великій утицай задобио у Црной Гори. Достойно е напомена, да Паша Скадарскій у садашној оскудици раше приволно е притежателѣ исте раше, да ю продаю умѣреномъ цѣномъ, зато е измишлено и установлено једно човеколюбиво друштво трговаца, кое бы безъсваке користи рану продавало. Онъ — Османъ-Паша — подписао е 5000 фр. на то, за њимъ су се други подписали, и тако е сакупљенъ једанъ приличанъ капиталъ; изаслани су были люди у внутреность Албаніе, да покупую рану сѣтномъ цѣномъ; довежена рана после у Скадаръ продае се съ одбиткомъ одъ 30 — 40 на сто. За неколико мѣсецій быт-ће ове раше, и зато они, кои iошт у магазинима непродану драже, морат-ће е продати на користь потребующега народа. Рану изъ пашалука Скадарскога износити было е увѣкъ забрањено, да ю небы монополисте куповали, као што се сада не дае једномъ човеку велико количество раше да набави, да не бы съ њомъ трговину водио; а поставлѣни су комиссари, да мотре, да свакій човекъ толико само раше купити може, колико му треба за свою фамилію.

РУССІЯ.

Телавъ. Недавно жителѣ овога града были су удивлѣни и устрашени необычнымъ атмосферическимъ появленіемъ, имено: 19. Февруара око пола дана наоблачи се небо, а потомъ постепено разпростирала е се надъ брдомъ и околинама нѣговимъ тако густа магла, да се ніе ништа видило и данъ, може се казати, превратио се у ноћъ; у исто време у насељбина кистаурахъ, 15. врета одъ Телава, падао е градъ за петъ минута, и чуше су были повторавающи се громовни удари.

Вѣсть она, да ће братъ царевъ, великій Князъ Михаилъ, вице-краль Польске быти (ч. 12 ове Нов), потврђује се съ тимъ додаткомъ, да ће досадашній у Польской намѣстникъ, Князъ Паскіевичъ, постати Предсѣдателѣмъ државногъ Совѣта, на место умрлога Князя Василчикова, а самъ Царъ да ће у Варшаву доћи, да новога вице-Краля у достоинство то уведе, пакъ кадъ ово сврши, онда у Паризъ иће; коме путу нѣговомъ велику важность приписую.

По скоро обнародованомъ одъ правителствующегъ Синода главномъ извѣстію, православна е вѣра у Руссіи 1845 године у 52 епіскопата и 12 епископски намѣстничества, наузимающи воинство, имала 48,248,082 душе. Цркве е те вѣре у целомъ царству было 35.067 и 10.721 капела, а поредъ њи 14 болница и 530 домова за убоге. Свештеника и монаха было е 144.298. Одъ оны разколника, кои су прећашњи година одъ православне цркве одпали, вратили су се къ овой те год. 11.049; а римокатолика прешло е у православну вѣру исте год. 3249, протестанта 14.479, евреј 2150, мухамеданаца 989 и поганика 1431, дакле свега е прешло у православну вѣру за ову годину дана 33.377 душа. Монастира мужки и женски было е те године 578; а за изображеніе самога свештенства подигнуте су 4 академіе, 45 семинарія и 365 почетны (предуготовителни) школа. Одъ свеһа, као найглавніегъ своегъ прихода, добыла е црква те године 748,083 рубаля сребра, одъ принадлежећи њой књигопечатня 32.000 р. ср. а добровольни подарци на цркве извели су 3,189. 729 р. с., изъ чега се ясно види, колика е побожность русскогъ народа. За обдржанѣ целогъ духовенства и подчињены му служителя издано е за ову год. 1,915.000 ср. р., и тако е одъ прихода преко разхода претекло 2,054.812 с. р. Цркве се изъ другогъ особытогъ фонда здаю.

АУСТРИСКО ЦАРСТВО. У областима овога царства живећи срблы, а поредъ њи и њіова у вѣри браћа, грцы и власи, између други права, кои су како чрезъ привилегіе одъ владѣтеля добывене тако и чрезъ законе земальске утврђена, имаю нарочито свободу благочестія. Къ овой поглавито принадлежи, да цркве њіове како у богослуженію тако и у свима другимъ дѣлима своимъ служе се народнымъ свои вѣрны языкомъ, и никоимъ другимъ. Но томе су свештенцы њіови одъ памтивека до сада народнымъ своемъ цркве языкомъ водили протоколле о крштенима, венчанима, умирућима и т. д. не смитрающи, што се нима земальска дѣла, пакъ и што се свештенства други вѣра у онымъ послошима другимъ языкомъ, овде латинскимъ онде немачкимъ, служе. Но како е у Угарія найновіе маћарскій языкъ за дипломатическій, или званичный земальскій, на место латинскога подигнутъ, нова нѣгова влада разпростра е и на цркве старовѣраца закономъ, кои одређуе, да у будуће сви предпомену протоколли у свима црквама мораю маћарски водити се. За удћйствованѣ овога прописа у црквама православне вѣре већ су и налози у Епархіи Темишварской одъ стране надлежне духовне власти издани. Тако е имено Протопресвитеръ в. кварндскій, Ник. Влаховићъ, позывающи се на устмено упутствіе В. Г. Епископа, Н. Живковића, подъ 22 Февр. пр. г. наложио подручја свога пароснка, да речене протоколле црквене маћарскимъ языкомъ воде, а опако воћенѣ исты да безъ свакогъ обнародованя са споразумеванѣмъ само тутора увеђу, да не бы иначе ово ново установленіе дало повода узмућенію каквомъ. Тако ће дакле у напредакъ по онымъ црквама водити се одъ србски и влашки свештеника маћарски протоколли и у њи уписивати се крштени, венчани и умирући по маћарски: Иноши, Миклоши, Гергељ, Балашћ, и т. д. и кадъ срблынъ или вла свое крштено писмо или о коме одъ рода своегъ крстно, венчана и смрти доказателство узади одъ свое цркве; тако ће помаћарено добывати; а бѣдни свештенцы србски и влашки поредъ свега осталога, што имъ за добро напуштанѣ свое прежаше душности душепопечителя народны знати и радити нала, садъ iошт треба и маћарски да уче и знаду, или да одъ свое сиротиње одкидаюћи маћарске писаре плаћаю. За побуђеніе ове наредбе наводи се, да се они протоколли црквени не могу за притиканіе саме цркве ни сматрати, но за политичесво установленіе, а они и њіови наводи да су доказателства вина, и зато да се мораю земальскимъ званичнымъ языкомъ писати. Што свештенцы као званичницы саме цркве свое у овой раде, безъ сумње е притиканіе те цркве, као што и сви ти протоколли при самой цркви у оригиналу остаю, за вѣчно сваћдашнѣ и различито употребленіе, а само у преписима се доставлѣо политическимъ властима, да бы и оне ій употребити могле, у колико им е нуждно. Преписи пакъ они и поедини изводи одъ тій протоколла и до сада су

одъ века на ономъ езыку писали се, кое и садъ што се по границы, пакъ и велікой части провинціяла, пишу, на коѫ су сами оригинали; пакъ су служили за доказателства ина, као што су по природи своіой, нити є ово одъ езыка завысило, нити завыси; еръ тоне є помоћь преводъ, где є нуждан. Ново установленѣ ово маћарскя протоколла у србскимъ и влашкимъ црквама заиста нко вреѫа србаля и остале њове єдиновѣрне браће чувства и народности и религіозна, — и ово тымъ више, што они таково што ни данасъ не трпе у границы и осталымъ немачкимъ областима царства, где свобода по смыслу маћарскогъ свободоумія не влада, као ни у самой Угарія што нису до сада трпили, докле нису они законодавцы, ни благу стазу своіи предшественика на примѣръ мудре немачке политике не гледећи, ударили, да и тыме любовъ и саучестіе свои сотечественика одъ себе одбію и у место тога да неповерењ и непріятельства у њима противу себе подиву, пакъ се и у самымъ начальницыма православне цркве нашли ревностни извршителы такве наредбе.

За подпомаганѣ сиротинѣ одређено є изъ Касее Правителственне преко пређашнія 200.000 ф. ср. на ново іошть 150.000 ф. Кр. Комиссару на разположеніе и нарочито на то, да одъ те сумме новаца онима земљедѣлцыма, кои су съ равномъ найоскудніи и немазо такове ни за сене, у заимъ дае, єдна трећина безъ свакогъ интереса, а две трећине са умереным по 4 на сто интересомъ. Далѣ є рѣшено, да се одъ ране, кою бы ти люди где у страной земльи купили и одъ туда уносили, никаквъ бунрукъ не наплаћуе. Милостинѣ се за помоћь страдаюћи жителя унгарски єднако купе, у Бечу є найновіе скупљено 17000 ф. ср. и 200. дуката. Међу тымъ и цена ране нешто нада, особыто, како су лепе кише почеле падати, пакъ они, кои ране за продаю іошть нмаю, изгубивши тако надежду, да ће она іошть скупа на годину быти, своју рану продавати почели.

ПРАЙЗКА. Априла 11-гъ отворио є Краль прву скупштину земальски представника по новоме патенту, изговорившн скупљенима обширно о ствары овой слово. Пре тога є изишла уредба дѣлани скупштинскогъ, у коіой є показиватіе то, да ће све, што се у скупштини говори, чрезъ брзописце на писменно ставлятн се и посредствомъ печатнѣ на светъ издавати се са назначеніемъ поименце свакога, кои є шта говорио. У држаномъ затымъ првомъ засѣданію скупштине одређенъ є одборъ, кои да сачини одговоръ одъ стране скупштине Краю на нѣгово престолно слово, съ коимъ є исту отворио, и прилікомъ томъ єданъ є члеиъ предложио, а више ство є примило, да се у одговору поредъ благодарности Краю, што є држанѣ овакве обште скупштине установио, изави и то одъ стране представника предохранство, да права, коя су они у провинціялныхъ своихъ скупштинама до сада имали и упражнивали касателно дѣла земальски, не могу чрезъ ово установленѣ обште скупштине никаквъ ущербъ искусити. А іошть пре, него што ће се она скупштина отворити, написане су многе књиге и како у овыма тако и нпаче поредъ претресања Краљевскогъ за то установленѣ патента предлагано, да представницы исто установленѣ не прііме и по њему радити не приступе, што є оно у скотрењю права и утицаиа, кое нхъ у виду поклона Краљевскогъ относительно на обшта дѣла земальска дае, одвећъ ограничено; него да се ради о томе, да се уредан устанъ земальскій у виду уговора између владѣтеля съ єдне а представника народны съ друге стране установи. Почемъ є Краль наименовао свога Комиссара и овога по потреби наићетнике, водъ кога предсѣдательствомъ да се скупштина држи и кои да буде између оне и између владѣтельскогъ престола нѣговогъ посредственикъ; представљена су скупштини чрезъ истога предложенія, о конма да се она посовѣтуе и свои заключенія да Краю поднесе. Рокъ за држанѣ оне прве скупштине опредѣленъ є одъ осамъ неделя дана. — Седъ скоро є издао Краль и єданъ нонъ указъ за свободу вѣроизповѣдну, а нарочито за образованѣ новы вѣроизповѣдны дружтва. Главніи су истога правила: свакій житель у држави има за свою личность у тыма дѣлима пуну свободу. Понятія исты жителн о Богу и божественымъ стварма, вѣра и у внутрашнія побожность не могу быти предметъ наказателны закона. Нико ніе дужанъ за своя посебна мышленя о дѣлима вѣроизповѣдныхъ прописе одъ државе примати. Нико да не буде сбогъ свои вѣроизповѣдны мышленя узнепиряванъ, поруганъ или гоњенъ. Свакоме отечественику, кои є по закону способанъ собомъ управляти, остае свободанъ наборъ вѣроизповѣдне партае, кое онъ хоће да се држи. Прелазакъ одъ єдне на другу быва изречнымъ изевеніемъ. Поединцима є свободно са допустенѣмъ власти на упражнивань благочестія союзити се и обште састанке држати, ако се тыме обште спокойство, безбѣдность и поредакъ не прса. — Уредба ова нарочито є по томе знаменита, што є пре три године, поводомъ одъ рнмо-католичкогъ духовенства у Трієру изношене на обожаванѣ хальине подъ именемъ, да є ту Христосъ носно и да є чудотворна, породили се у свештенству и народу истога благочестія нова вѣроизповѣдна врева и изъ ове црква, одцепљюћа се одъ Рима и досадашнѣ хіерархіи и установлявюћа се подъ именемъ немачко-католичке, са таквымъ успѣхомъ, да є она у 1845 г. нао првой постанка свога већъ 300 обштина свои нмала, и у 1846 число овы на 350 нарастло поредъ свію пренона, кое су напредованію нѣномъ одъ Правителства земальски нарочито изъ тога побуђенія полагане, што є свештенство римокатоличко и нѣгови приврженицы умело владѣтельника и Правителствана тай стра, да ово вренѣ и колебанѣ ніе само вѣроизповѣдно, него и политично, и да оно иде на то, да се и у политичномъ смыслу реформа учини и свобода задобые.

Држанѣ сталне военне силе, кои є према краљевини суви не велика, знаменито є бреме за земљу и народъ опай. Прорачунѣно є, да є Прайска за последнія 30 година, у конма никаква рата ніе нмала, 700,000.000 талира на воинство потрошила, да є свака 26та душа войникъ у дѣйствителной служби, и да сваній данку подвргнутый житель єдну десету часть одъ свега прихода свога Правителству дае.

ПОРТУГАЛІЯ. У Лисабони, веле енгл. новине, нема ни єдногъ надлежателства, у коемъ не бы по некій чиновникъ съ побуњеницыма у договору было, не изузимаюћи ни само попечителство войне. При томъ су Краљичини Генерали непрестано у међусобной неслоги и ревенью; и оно є узрокъ, што Казалъ и Виная ништа заедно противу побуњеника започели нису. Тако исто и Швалбахъ, завидећи овой двовлаги, што су Графови постали, гледа мирно, шта побуњеницы раде. Они су пре неколико дана изъ своіе заузетое места Порталегра у Кастель де Виде дошли и многе куће попалили, па су се мирно безъ икакве Швалбахове потере опетъ у Порталегро вратили. Садъ се краљичцы само съ тымъ блаже, што разглашую, да Шпанія Краљичиной войсцы допушта, да у нужди нетъ миля одъ границе у Шпанію уће ноже, а побуњеницы, чнмъ прећу, да се безоружаваю. — У Алландри, єдна 4. миљ одъ Лисабоне къ северу, догодиле су се буне, због чега су она военна у Лисабони одељенія подъ оружјемъ стояла. Три Професора у Свеучилишту Конимбрійскомъ лишена су званія, што су у буну помешани были.

ПРОСПЕКТЪ ВЕСТИ

за цркву, училиште, науку, художество й книжество.

Пише Профес. С. Н.

Писацъ ниже стављеногъ известія послао намъ га є съ томъ жељомъ, да се изъ њега изведе сходно описаніе предмета, кои се у њему садржава, и да му се овде место учини. Писацъ є српскый питомацъ Србскогъ Богословскогъ заведенія и сада у званію учительскомъ. Мы ово нѣгово известіе као о ствари доброй и лепо написано радо примамо и усвојамо, и то безъ свике и найзнѣ поправке или измене нарочито изъ тогъ узрока, да се види, како се и у отечественымъ училнштама, а именно у Богословскомъ, за врло кратко време, докле безъ губитка времена и безъ губитка малогъ трошка, може доста научити, и како ученицы, коима природа ніе мали него права мати и трудъ другъ, и съ коимъ наукомъ могу по времену више учинити, него гдекои и са ученымъ найвишимъ наукама.

Пожаревацъ, 4. Апр. Охота изъ св. матери цркви и ревность ко благољепію нѣномъ одъ свога међу житељима Пожаревца пробуђена, не треба свету неизвестна да остане, ербо є за кратко време црква Пожаревачка подъ врлымъ нѣнимъ управителемъ Г. Протоереемъ Іосифомъ Стефановићемъ тако одскочила, да после Београдске врло место одређи іой се не може. Не судећи по величини и сполашњемъ нѣномъ нагледу, но по унутрашнѣмъ нѣномъ поредку и благољепію, коимъ она ни једной цркви у Србіи, изузимаюћи Архіерейске, не уступа; а што

се тиче округа црквеногa, башъ на самима овима. Осимъ лепогъ одѣанія свештеническогъ, коимъ се поједини житељи овдешњи, тако реѣи, надмеѣу цркву украсити, дичe e іоште и e. велики и богато украшени Барака, одъ Београдске цркве откупљено златовезно небо. Но найвеѣій іой украсъ дао попа, и текъ сада прави путъ обнешена Плащаница, коју e вснафъ Мешшевскій за 100. ## цес. у Београду навезти дао. О њой се — не толико по скупоцености, колико по ѣештини златовезства — слободно реѣи може: да подобне њой можда гди, али болѣ одъ њѣ нема у свима црквама целога Србства. А такоѣе одликује се и всиуство онде баневѣегъ се ликорезца (Бидхаура) при граѣењу столова, Трона Матере Божіе и Певница осведочено. Поредъ овога има црква іоште знатанъ капиталъ у новцу, па ако іой се дозволи, да и црквену земљу подъ дућанима у чаршіи прода и у новацъ обрати, то ће онда моћи и сама по плану, одъ Архитекта Кригера начињеномъ и погоѣеномъ, торонъ подићи, и цркву съ поля по новомъ нкусу улучити (реформирати).

Обштина e Пожаревачка іоште рада, да єдну школу за малу децу у средини варони основе, и тога ради спровела e прошење Високославномy Правителству, да іой се дозволи на месту бывше ханіе такову устроити, но за какову ће децу та школа быти, не зна се; єдни су ради за женску, кое бы и болѣ было, а други за мушку. Кои ће страна превагнути, не знамо, но и єдно e и друго добро, само некъ e напредно.

ОГЛАСИ.

☞ У здању коѣ Елена одъ Ђурђева два т. г. быће за издаванѣ како у првомъ тако и другомъ бою квартира, изъ єдне и више соба состоећи се, као и єданъ дућанъ са своимъ опремомъ и єдномъ собомъ. Условія и цена дознати се могу коѣ Ђорђа Давидовића у истомъ здању.

Нова Књига „Горскій Вінацъ“ стіхотворно дѣло В. Г. Петра Петровића, Владике Црногорскогъ, може се добити у књигопродавници Глише Возаровића по 2 дванц. или 8 гроша чарш.

Изъ ютра 19-гъ Априла т. год. предъ Полиціомъ последнїй путъ продаваће се на три године ововарошка аренда меанска подъ условіима, коя се могу при Лицытацін читати.

Куѣа почившегъ Ђорђа татарина, коя лежи у Сава-мали, подаваће се 11, 18, и 23-гъ т: м;

Куѣа Младена Іовановића терзіе, коя лежи у циганской мали, продавати ће се 10-гъ, 17, и 22-гъ т: м: све на явной лицытацін, коя ће се у одређене дане свагда пре подне у 9 сати по црквеномъ часоказу коѣ саме тій куѣа држати.

Куѣа Соке Асурџике на брегу спрамъ куѣе Г-на Проте Вуића продаваће се на явной лицытацін 25 Априлія т. г. прваї, 30 нст. м. другій, и 10 Маія последнїй путъ, увекъ пре подне у 9 сати по црквеномъ часоказу.

Куѣа поч. Весе Атанацковића, више русскогъ Консулата лежећа съ лицемъ на чаршію, дао се подъ кирію; има 3 собе, сарачана и куйна на горићемъ бою, и мутвакъ са подрумомъ. О цени се може свакій извѣстити коѣ удовице Весиие Санке.

☞ Никола С. Шапоновићъ обзнанює почитаемомъ публикуну, да e онъ финогъ хеспапа, крадомъ у цесарію пренешеногъ бывшегъ и тако уваженогъ, на лицытацін накуповао, и да се истога у његовой трговини коѣ 7 звезда налази садъ на продаю: као чое фине, материја за панталоме, за пруслуке, за свештенічке альине, румбурскогъ платна найфинїегъ, Трієстанско перкала, нарама свилены Лапвски и пр. као што e његова трговина и иначе одабранымъ хеспапомъ снабдѣвена, съ коіомъ се почитаемомъ публикуму препоручуе.

☞ Цена овимъ **НОВИНАМА ЧИТАЛИШТА** управъ толика e опредѣлена, колико само печатанѣ и издаванѣ исты износи, а овога трошкови се безъ свакога почека и отлагања исплаћивати мораю; — по томе e дакле нуждно, пакъ и захтевано са обявленіемъ, да свакій, кои ове Новине држати узхте, припадаюће за њи новце благовременно пошлѣ; будући иначе, ако сви, кои Новине Чит. држати желе, тако не предплате, онѣ се не могу издавати; нећъ ако да бы мы, кои ій пишемо и издаемо, іоштъ и трошкове тога издаванія изъ свои џепова плаћали. Пакъ будући да велика часть предплате за исте Новине наше одъ Г. Г. предупсника и њіовы скупители іоштъ намъ ніе приспѣла: то овимъ умолявамо свакога, кои што за Новине ове плаћати има, да што скорїе плати, обративши се тога ради на Г. Григорія Возаровића, књиговезца и књигопродавца, или на Г. Єл. Вукаиловића, Секретара овдешњегъ Управителства варошкогъ, како не бы иначе принуждени были далѣ шиљаћ Новина, кое іоштъ плаћене нису, таквымъ предупсницыма прекинути.

При овоме примѣтити морамо за оне, кои бы са стране имали новце слати, да за сваке Новине по обявленію, треба, да дође по талиръ подпуно; и зато, ако бы пошиљаћ новаца съ каквымъ плаћанѣмъ быти морало, то да изволи самъ пошиљатель исплатити.

Ако бы іоштъ ко зажелио наше Новине Читалишта држати; нека се са предплатомъ яви, пакъ ће и сва числа одъ почетка добыти; будући смо прва три, коя су сва разузета была, препечатати дали, као што се и одъ онога доба мало више, свега 1250 ексемлара, печата.

Што се шиљаня Новина тиче, оне иду одавде поштомъ у сва она места, у кои пошта долази; и зато e нуждно, да се при адрессу свакогъ Г. предупсника точно назначи последня поштанска штація, на коју да Новине за њега долазе, а одъ оне далѣ како ће коме слати се, о томе валя свакій Г. предупсникъ и скупитель да се самъ постара.

Учредничество.

Учредникъ Пав. Арс. Поповићъ. У Правителственой Књиговечатьи у Београду.

Излазе свака седмица у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена ним є за Сербію 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 23. Априлія. 1847. Число 17.

СЕРБІЯ.

Београдъ, 22. Април. — Правителство є рѣшило, да се у Београду овога лета друга барутана изъ нова сазида, а тако исто и у Страгарима, гди се барутъ за његонъ рачунъ прави. Пытому Филипу Христовићу, кои се одъ више година у Бечу бави ученѣ науке земљѣмѣрства и зидарства, одобрило є Правителство по молби његовой, да ушиваюћи благодѣяніе његово, кое є и до сада имао, докле ніе те науке теоретически изучио, іошъ єдну годину дана тако остане и практички се у истыма упражнява. А пытомцыма, есенасъ на науку послатымъ, Петру Протићу, Іовану Марковићу, Филипу Козачевићу и Ранку Алимпићу, кои у Берлину военне науке уче, попышено є благодѣяніе, состоће се за свакога у 300 талира годишньи, по 25 талира изъ приврѣмія на владаюћу скупоћу.

Обштина Београдска даваюћи на ново одъ овогъ Ђурђена две своє право на напаљиваніе мезиског по Уредби одъ 1840 год. КВ № 307/С № 583 у аренду поставила ѣ то условіе по смыслу протоколоване, као што смо у числу 10 ове Новина явили, исте Уредбе, да закупитель може свако пуно буре крчмарско горе на праню запечатити и тако подъ печатомъ своћъ држати, докле се пиће изъ њега не източи. И тако є на држаной лицытаціи сам есенаъ мезиценсій, као найвише давшій, то право узео подъ закупъ на три године за 2000 талира на годину; а до овогъ Ђурђена две была є та аренда 1810 1/2 талира на годину. — Цена раке на овдашньой піаци опетъ є нешто скочила ове дана; именно брашно пшеничко є по 58 — 60 пара ока.

Ужица, 15. Април. — У числу 15-омъ Новина Чит. Београ. читамо, како В. Правителство дае помоћь на грађенѣ Ђурђена подъ селомъ Бованомъ. Такво є благодѣяніе изашло Ово и на обштину Арилъску у овомъ Округію, кои є прошле есени Ђурђю на рѣцы Рзави наградила съ великимъ трудомъ и трошкомъ, пакъ В. Правителство, о томе извѣштено, изволило є сам трошакъ за гвожђе и за єдногъ неимара у 2049 гр. учињенъ исплатити. Ово є права и велика милость одъ Свѣтлогъ Князя и Правителства: єрбо свакій зна, да су обштине дужне саме о свомъ труду и трошку путове и мостове градити и обдржавати. Пуну признателность заслужуе и она штедрота и отеческа брига Свѣтлогъ Князя и В. Правителства, коіомъ бѣдне погорелце Иванъичане изъ пропасти избавила, наставаюћи, да се лепа милостива за њи накупи и ослобођаваюћи ій одъ данка за три године дана. О вы Иванъичани, кои сте у часу страшнымъ пожаромъ упропашћени были, пакъ кроз кратко време высокомъ милостю Князя своґъ и његовогъ Правителства и браће своє саучастіемъ избављате се, утѣшите се, нисте пропали, нити ћете подъ оваквогъ своґъ Милостивогъ Князя, Правителства и добре браће Срба у нужди остати! А ово и оволико благодѣяніе заслужуе вечиту признателность и вашу и деце ваше! — Комиссія за овай южный край на напаћенѣ и обезбѣћенѣ монастырски добара одређена у лицу Г. Члена Сонѣта Стефана Книћанина, као Председателя, са ГГ. Окружнымъ Протосрем., Окр. Начальникомъ и єднымъ Членомъ Суда као Члановима, 6ег т. доша є у монастыръ Рачу и ту є за три дана дѣло свое на подпуно задовольство обею страна, т. є. и народа и калуђера, извршила, пакъ тако исто затымъ и у монастыру Клисури овогъ округія. Одавде є Г. Книћанинъ са дѣловодителѣмъ своимъ Г. Романовићемъ 13-огъ т. м. у Округію Чачанско одпутовао. — Овамо є кодъ насъ живо занимаѣ оно грађени путова. Чимъ є ускрсный праздникъ прошо, а съ њима по готову и зимню време, по наредби Началничества у целомъ ее Округію путови граде и ћуприѣ поднижу, гди су нуждне. Дѣла овогъ онде смо у Ужицы очевидцы. Селяни изъ околны села Среза Рудничкогъ по насъ данъ занимаю се грађенѣмъ путова у околини Ужице, а у вече съ посла у варошъ уредно, све два и два, са златомъ на раменима враћаюћи се и народне песме певаюћи изъ најмиліе увеселенія причињаваю тако, да єдва чекамо вече и њиовъ съ рада повратакъ, да ій предсретнемо, песме чуемо и њиовъ веселый и задовольный животъ видимо.

Изъ Голубца, 20. Марта. Юче самъ прешао поляну Стигъ, кою по сата пза Пожаревца, идући Голубцу, почиће. Она има три миль у ширину и шестъ у дужину, и селицы око ове поляне радни су тако, да и боль њиве одъ њиовы ни у Аустріи видіо нисамъ. Каво срећа, де се свуда овако ради, и да се и овде, као што на неки места Сербіе већъ има, то одъ обштине наредн, да се зна, кое є утрина, кое ли є поль за њиве, ливаде и т. д.; єрбо при саданѣмъ обычаю свинѣ поль сво варію, па є тешко другу марву съ травомъ и сеномъ снабдѣти. Ту су ми њиову муку сами селицы казивали, и я се чудимъ, како ту наредбу обштине досадъ не учинише. — У Градишту, варошици шестъ сатій одъ Пожаревца удаљеной, пристична є црква и лепа школа, кои четири велике собе има, две су за науку, а две за обитаваніе учителя. Посѣтивши мени познатогъ старіегъ Учителя Г. Ђову Исаиловића, писанъ смео као школскій човекъ пропустити, да ћако невидимъ и не пытамъ, и ту самъ се уверіо са красныма ћачкима одговорима изъ Српске Грамматике, Исторіе Срба и Землѣописанія, да Г. Учитель њиовъ због труда и способности његове велику препоруку заслужуе. Ово су увидили и разумни Градиштани, па су овомъ Учителю преко уговорены 100 талира дали одъ свое поль іошъ 20 талира на годину. И у влаћой самъ школи био, и онде су се ћаци изъ читанія и рачуна показали добро. Изъ варошице Градишта, кои одъ Пожаревца шестъ сатій далѣ къ истоку лежи, на по сата утиче мала река Пекъ у Дунавъ. Она речица съ Моравомъ у єдно време опада и долази, брже су у свако време ове обе реке, но при њиовомъ долазку њиова брзина могла бы се птичіемъ летењу уподобити. И єдна и друга, особито млого већа Морава онде, гди у Дунавъ утичу, воду Дунавску као ветаръ перо отискую. Ове реке ово два три дана долазе, и ово є обычно време њиового долазка. Морава утиче у Дунавъ подъ Кулића села и града, сатъ и по одъ Смедерева. — И. З.

На молбу управителя Читалишта изволило є В. Попечительство Просвештенія наредити, да се библіотеки истога, као за явно употребленіе и оныма за обшту ползу служећой, поклони по єданъ екземпларъ одъ свake књиге у Типографіи Правителственой за рачунъ ове напечатане, и тако є књижница Читалишта са новы 38 комада књига обогаћена. — Осимъ того Г. Дим. Аврамовићъ живописацъ усрдствовао є Читалишту нашемъ поклонити 200 комада њиове списане и издане књижице „Златна Зрна, свезка II-а“ Г. Др. Янко Шафарикъ професоръ лицеума приложио є књижницы Читалишта 18 књига, а Г. Дим. Милайковићъ Инс. Полиц. 1.— Г. Петаръ Танасіевићъ пекаръ поклонио є Читалишту 1 старый новацъ одъ туча.

Милостиње. за погореле Иванъичане дали су ГГ. Званичницы Кнеж. Канцелларіе 176 1/2 гр., а Г. Стеф. Лазаревићъ књиговезацъ 8 гр. чарш.

(Отечество свѣта) У коме столѣтію, и у коіой години столѣтія живимо? У деветнайстомъ Столѣтію у 47-ой години по-

слѣ рођења Христова. Еда ли є она година она иста година, кои є была пре 50. 100. 500. 1000. година? Ніе. Познаешь ли ты ове године и њихово отношеніе и сразмѣреніе ко године 1847-ой? Непознаешь? — Ово те правда, ер' слѣпъ се не може осудити за то, што града и његовога пута не види, што насрье, посрье и у яме пада. Зашто самъ слѣпъ? Зато, ер' нећу да идемъ тамо, гдѣ є вода силна, да очи намажемъ, и да прогледамъ, нећу да се у историчной рѣцы знања умімъ и убавѣстимъ, да прогледамъ и да у яме не падамъ. Забадава! ты ћешь сие єднако посртати и у яме падати, докле годъ мислію будешь, да видишь, и докле не прогледашь. Како се зову ове яме? Зову се странпутице историчкогъ бывања и његовогъ правца, зову се блудня изванъ праиде и пута овогъ бывања. Ты ћешь єднако живишь у години хиляду три и четири стотине, и ћешь више натрагъ, зато си у садашнѣмъ свѣту и времену слѣпъ, и зато блудишь и странствуешь и у яме падашь.

Ове блудиѣ има много струка, и међ' њима многе, кои се навынити могу. Найгора є и найгадніа међу њима она, кои се зове струка чепркаша и кои грѣхъ, сиедно као и грѣхъ противъ спасителногъ дуга и агнеца истине, не одпушћа се, кои се изнынити не може. Оваковый блудный и насрьући сынъ ада, чепркашъ, насрье онде, гдѣ є оно, што се ништа зове; онде чепрка, па кадъ ништа изчепрка, онда изъ њега идола направи, кому се клања; и онда обманутъ овымъ врагомъ нечтанія и грѣховъ у евангелію напоменутыхъ, кои садъ у воду садъ у матру пада, свирѣпствуе са своимъ ништа лѣво и десно, и само на путу стои онима, кои су се разберито и паметно к' рѣцы живота, науци, упутили, на путъ напредна стали.

Тако є, има ій; и яшя се ова чета Арбануса, побѣдоносногъ воююћегъ и напредујућегъ Марка противника, кои по путовима напредна стапујућа чета грѣшника одъ истине данаш ніте; и по путовима истине грѣхове блюе, распре траши и препоне напредну меће. — Критика треба, и критика мора да буде! Противословія морају быти, ако ће движенія крѣпкогъ да буде, противословія су точкови движенія, ёсу она ватра, у коіой се раздвоіиваю погрѣшке одъ истине! Свакій мора узвикнути, кадъ смотри на Србскомъ путу почивши ій се и започетый спасителный напредакъ, ова противословія и ово точке движенія, ову борбу са вреднымъ оружіемъ на полю духовне радности, као што таково у обоихъ повинама Београдскимъ видимо и видити можемо. Слава нека буде Правителству, кое свакій данъ све више осѣћочава, да себе и свое време познае, да оно, чега є потреба, познае, да путъ напредна види, да га отвора, да свету цѣль, и полю народа, времена и свету, и полю Исторіе, духа времена и Бога чествуе. — Они су онако бореће се дописатељи, они су списатељи, и они су критицы, люди народа, херои дични, витезови њена и времена. — Слава имъ и честь, и онима, кои пишу, и онима, кои критизираю, а и онима, кои се браве, и онима, кои су у истини и кои се браве и онима, кои су у грѣху и кои се браве. — Люди су грѣшни, и люди ће грѣшити, и люди су се поправлали и упућивали, и люди ће се упућивати.

Ово сво треба народъ да упозна, да чествуе, и да у своимъ витезовима себе чествуе, да се не усладава подмукломъ радости, што се ово оно изобличава, да се не усладава противословіима, ани распромъ, него да се усладава животомъ, свога живота дишућега се духа народногъ, духа свога, да се усладава предметима, изъ њи изворућимъ, и изворъ тражећимъ истинама, да буде зрѣо човекъ на позоришту народности, гдѣ є озбильность, и да не буде занешеный дѣчко као у театру у длановне плећакоій и ани у комадима, юначкимъ, веселимъ, и жалостнымъ, уживаюћій фарисеј. Ово не треба, а оно треба да буде публикумъ на своме народномъ позоришту озбильности, напредна и напредовани народногъ. Ово треба да буде, и да партайство раздоръ и свакогъ духа нечистогъ са негодовніемъ одбацуе.

Овакови су духови нечисти они ларфата, чепркаша онога ништа, и апостоли евангелія павленогъ, кои само раздоръ раздвоніе, лично интересе, лично нападање, клеветање, и пагубу своју проповѣда. Ово є велика разлика између критика и пасквиланта. Критикъ ће истину рећи и треба, да истину рекне, да є рекне у очи и найвећемъ Неполіну, па макаръ се пружіо одъ земль до облака, критикъ ће дѣлу и предмету истину онако, као што є дознао, рећи, критикъ ће предметъ назначити, и рећи: ово нелала, ово зато нелала, пакъ ако зна, онъ ће рећи, по моме мнѣнію, треба онако и оным начином да буде, рећи ће, овдѣ є нечтаніе, погрѣшка, а овдѣ истина. Пасквилантъ иде око предмета као лисица у пасоволо, пецка и загрызуе лица, клевета лица, лица по имение или уобште; посланикъ пакла траши раздоръ, траши клеветанѣмъ раздвоніе, носећи мрачный облакъ у глави, а одъ у срдцу, блюе онай последній подъ заштитомъ вражіегъ мрака и облака, дае соблазн, и заклиње врагове, да изиђу на прво и противъ свеобштегъ блага и свеобштегъ напредка ратую. — Онако є оговаранѣ и Правителства, без' да му се са добромъ патріотичкомъ вољомъ, и тежньомъ за истиномъ, рекне: ово и ово ніе добро, и оно бы могло онако быти, и ово треба онако да буде, и ово га нема и могло бы онако быти. Онако дѣла Родољубъ, ни народа и Правителства народногъ (ніе речь о лицама, ер' су люди смртни и одъ давасъ до сутра), пріятель и помоћникъ. — Клеветникъ сѣдне као богаль, или ларфатый богаль, на путъ, пресеиаже се и вдикуе: подаруйте! обрадуйте! траши за себе и свою корысть, за свой одъ, и свою наглу. Овога реда изъ гроба изникавшій посланикъ и клеветникъ блюе и безъ собственогъ успѣха одъ на сие стране, само да се изблюе, ніе му до осветлана, него само до блювања; онай блюе изъ одовитогъ сдрца, онай изъ нечистогъ погановгъ духа, онай изъ свога пакленогъ мрака; онай траши корисгь, онай осветy; онай нагу, онай є залюблѣнъ у самогъ себе; а онай незна самъ зашто; у себичности сви су сходнѣни, престолъ имъ є своебитій себичность, и себичность безъ обштности. Ово се зове клеветати противъ лица приватны и јавны. Ово су пороцы, коіій се чувати треба, кои су отровъ друштва, и кои се навынити не могу. (Продуженіе слѣдуе.)

ТУРСКА.

Одъ како є 1-огъ р. Априла Порта сва сношенія са представникомъ Грецію прекинула и онай са свога обиталишта свиную грбъ свога Правителства, одредила є она Мухтаръ-Бея, управителя Ѣумрука, да се нѣму поданицы грчки поради лаћења фермана за лаће и поради други послова свог трговине обраћаю, пакъ онъ да за нѣи, што є нуждно, кодъ Порте израђуе. Моћутимъ є Серіянскиру Румелію заповеђено, да прикупља войску на границу према Грецію и да исту границу добро чува, али и да гледи, да турцы ништа не почну прав противу Грчке. Исто тако є и неколико ратны бродова изъ Цариграда за архипелагъ отпловило, куда є такође и аустриска военна лађа, кои у Цариграду на разположеніе Посланичества обычно стои, отишла. — Порта, као што се чуе, и противу Бея одъ Туниса намерава силу употребити и њега у покорность привести, ако се онъ не буде самъ њой покорно, него као независнымъ и далѣ владати хтеле.

Што Порта у новіе време ради, да Архіерейна православне цркве границу и контролу положи у њиовой досадашньой дѣятелности чрезъ учествованѣ и грађанскогъ реда людій у дѣлима, кои су они до сада сами отправлали, то єдинъ извѣститель Лајпциски обшти Новина съ политическе стране толкуе, наводећи, да на Архіереје и на њиова дѣйствованя, а чрезъ њи на народе тога благочестія, има русска политика велико утицанѣ, пакъ зато да є Порта рада и свое пріятель, кои она међу фанаріотима има, учествицима тій дѣла учинити. — Исто тако толкуе се у опымъ Новинама и онай поступакъ, што є Порта посредствомъ нарочитогъ посланика пріятелство Папе римскогъ тражила и што є онай то такође радо примио. Порта, веле, желећи привржепостъ свои поданика римо-католическе вѣре задобыти, и чрезъ њи обезбѣдити се противу они, кои су православне вѣре и кои су многочисленіи, а угнѣтавано нећемъ подложни, ради опымъ путемъ, да чрезъ Папу као главу римо-католичке цркве пре себи нећма приволе; а Папа опетъ радо узима ту привлаку, да за олакшанѣ свои привржениха и за болѣ стань римо-католичке цркве у турскомъ Царству, што може, учини.

Са границе босанске достављаю нами ове главопе изъ Босне: У Банялучкой нахіи на великій петакъ пошо є нѣкій Павле Гвоздень изъ села Лавовце, да купи рибе за свою кућу; пакъ турцы, одъ Мехмедъ-Аге табака наслани, дочекаю га и убію ни крива ни душна. Банялучкогъ капетана сыновци, кадъ су садъ скоро купили араче, грдный су зулумъ чинили, люде за ноге стрмоглавъ вешали и пр. єдногъ су тако обесили, пакъ отишли ручати, и докъ су они ручали, човекъ одъ мука свиснуо. — Бато Имшаћићъ, купећи тако араче, и жене є пешао стрмоглавъ за ноге, што ніе нико тако радио, а людій ни броя се не зна, што є одъ њи чишо и како сыромасе мучио. Кои ніе

имао више него једну кравшу предъ своіомъ кућомъ, и ту су му одтерали, ако ніе плаћо, да плати, што су наметнули преко заповести царске. Али-Бегъ Цвинћъ договорио се са бошњачкимъ спахіама, те су наметнули на сиротињу тежку данію и арачъ и порезъ сами по себи, како они хоћеду, не питаюћи, шта Царъ заповеда, и тако су покупили одъ сиротињ осамъ товара новаца, пакъ однели у Травникъ и подигнули великаше, само да имъ они допусте, да они раде, што е њима драго одъ сиротињ, да муче и глобе и бію и секу и вѣшаю и отимаю. Зулума и тиранства као што е садъ онде одъ спахіи и другп турака, ніе нѣма никадъ было.

По приватнимъ вѣстима изъ Цариграда Ч. Хафузъ-Паша, кои е у Београду нухафизомъ было, наименованъ е Серіаскеромъ и предводителћемъ войске противу Грецію.

Цариградске Новине явлаю, да е долазећій у Београдъ новый Паша Селимъ опуномоћенъ одъ Порте, да дозволива овдашнимъ турцима, своя непокретна добра продавати. — Исте Новине потврђую, да е Г. Ващенко поставлћенъ за дѣйствителнога генералнога Конзула русскога у Бдреми.

ВЛАШКА. Князъ Влашке ніе своју годишњу плату, као што е пре плаћао, него е 6000 дуката поклонио на помоћъ погорелаца. До сада ни една одъ велики трговачки кућа у Букурешту, кое съ Лайпцигомъ, Бечомъ, Цариградомъ и т. д. раде, ніе престала плаћати; премъ да су трговци одъ пожара найвећма пострадали; но сви ови трговцы усхиваю се и заключили су, да свой кредитъ одрже: а одъ жалъя трговина многе ће морати пасти.

РУССІЯ.

Као што изъ Тифлиса подъ 17 Марта пишу, русскій ловачкій полкъ, кои е на левомъ крылу Кавказске линіе у тврдњи Воздвиженской смештенъ, занимао се всенасъ и змусъ сеченћемъ граће за построенје свогъ Штабъ-Квартира. Фебруара 27гъ, кадъ е једно одћеленіе нѣгово на тай радъ изишло, једанъ Војвода черкеза Наибъ-Дуба, спремивши силну заседу, изъ венада нападне те войнике русске; на кое резерва русска ускоря, те и боемъ изъ пушака и баіонетима удари и брзо одбіе чеченце са знаменитимъ њіовимъ губиткомъ. Затимъ Полковникъ Бар. Меллеръ-Закомелскій по добывеной одъ генерала Фрайтага заповести кренувши се ноћу између 5гъ и 6гъ Марта изъ тврдњи Воздвиженске, ноће са 3 баталіона пешака, 200 донски козака и 4 топа на самъ станъ речевогъ Наибъ-Дубе, кои е дубоко у гори, и приспћавши до нѣга, узапти све путове, къ њему водеће, пакъ онда удари на истогъ непріятеля. Самъ Наибъ-Дуба једва е безъ оружія умакао у гору и сакрыо се, а прочи чеченцы, кои су онде были, сви су изгинули осимъ 15 душа заробљени, међу коима е было и малолѣтный сынъ Дубе. Све имање, коньи, рогата стока, и оружіе, кои е у томе стану или утврђеномъ селу было, дошло е русснма у руке, између кои е у той битки погинуло 15 войника, а рањено се и 2 офицыра. Полковникъ Меллеръ, почемъ е спремљену бишту рану чеченаца потребно и станъ запалио, врато се е са войскомъ у свою крћност и на овомъ повратномъ путу крозъ шуму разбіо е гомиле горана, кои су са свію страна око пута скупляли се и гледали, њему досадити.

Изъ Цариграда доставляю извѣстіе съ друге стране, гласећа, да су се неки черкези до сада мирни бивши одметнули и на једну тврдњу русску ударивши ову отели, и у той битки да е и њи много изгинуло, а русе у њой бивше да су све потукли, почемъ су тврдњу узели.

ГРЧКА. У Мореи већъ су се породили немири; партіе— Маврокалоша и Цаинтакіеса — устале су једна противу друге на оружіе и већъ су се и покрвиле. Калергисъ, дошавшій у Занте, кои е одъ стране подъ енглезскомъ управомъ іонски острова Грчкой најближій, ради са своимъ другарима по Грецію, да немиръ произведе и садашње Правителство обори, као што на то и енглезскогъ и турскогъ Правителства савъ посао садъ иде.

Праздникъ избављенја Грчкогъ одъ Турака прослављали су по обычаю при споменику Караискъ—какиса съ найвећимъ одушевленіемъ и съ патренимъ слозима, кои Турцыма обзнанюю, да ће Ељини и садъ тако исто неустрашимо турске войске дочекивати, као и при рату за свою слободу.

ПОРТУГАЛЛІЯ. Бандіера е са своимъ воинствомъ изашао се у Алгабріи и ишао е, да се сложи са предводителћемъ побунћеника Мелло на южной страни рѣке Тејо близу Лиссабоне. Тако е близу већъ было, да и самъ овай престолный градъ букне. Правителство е на то одъ стра обратило се 9-огъ р. Априла посланику и заповеднику онде стоће енглезске флотте, адмиралу Паркеру, съ молбомъ за помоћъ, кои почемъ су и са полковникомъ Вилде, заповеднікомъ налазећегъ се онде воинства енглезскогъ, посовћтовали се, одговорили су, да ће они свое воине силе на суво навезти и съ њима притећи на заштиту Краљице, њенога престола и дома као и на одржанѣ мира у Лиссабони. Међутимъ е іошъ једно одћеленіе помореки войника по изићетіма изъ Лондона одъ 19 р. Априла у Португалску послато, а съ њиме заједно и пола милиона посланику. По овима, колико се дознае, посланикъ ће Краљицы препоручити, да побунћеницима у нечему попусти, нарочито: да сима да опрости, осимъ једногъ или два найглавнія предводителя, да сазове одма скупштину земальску и да постави ново умерено усташе Попечителћ; пакъ ако Краљица на она условія пристане, онъ ће побунћеницима свештовати за напуштенѣ шеты, а напротивъ, ако они не задовоље се тиме, него и далѣ на оружію остану, онъ ће согласіе свое дати, да 12,000 шпанске войске, кои на граници стоје, у Португалску уђе и Краљицы у помоћъ притече, а енглезска ће једна ратна галлія одъ найвећегъ реда градъ Опорто, у коме се управителство побунћеника налази, блокирати т. е. узаптити, да никаква лађа ни у нѣга ни изъ нѣга не проплови.

Енглезско Правителство навалило између осталога найпаше, да мужъ Краљичинъ свога Секретара, нѣмца именемъ Дицъ, одпусти и изъ земаљ удаљи.

ФРАНЦУЗСКА. Краљевъ сынъ, Принцъ Жоанвиллъ, почемъ е са своіомъ ескадромъ на море одтиснуо се, на скоро е затимъ добио заповесть, да се врати у Тулонъ, и тако ће вратити се.

Знатногъ предводителя арабскогъ у Алжиру, друга Абделкадеровогъ, по имену Бу-Маза, французи су уватили и скорымъ ће га довести у Паризъ.

АМЕРИКА. Између войске сѣверноамерикански држава подъ генераломъ Тайлоръ и мексиканске подъ предводителством Санта-Ане била е 22огъ и 23гъ Февр. жестока битка, где е и одъ једне и одъ друге стране доста изгинуло и рањено, а найпосле мексиканцы су уступили и американцы место одржали. У Мексики е међутимъ буна произведена поглавито одъ свештенства и његови приврженика; досадашній Предсѣдатель републике, подъ коимъ е заклопљено било, да се црквена добра продаю и одъ туда да се трошкови за ноћешъ рата узимаю, сбачень е и на његово место поставлћенъ е један пријатель Санта-Ане, а међутимъ е овай и пакъ остављенъ за войводу надъ войскомъ. Санта-Ана е свагда са свештенствомъ слагао се, но у садашњемъ положенію ніе могао за истога страну лако заузимати се, него е морао нужди и захтеваню свое войске попустити, иначе бы она сву крмињу свога бѣдногъ стана на њега бацила. Како е тимъ начиномъ Мексика изгубила и овай изворъ помоћи за ноћешъ рата, кои е подъ сбаченымъ Предсѣдателћемъ провађенъ, она неће ноћи дуго продужити рать; и іошъ брже бы се овай прекинуо, да противна страна са оних 3,000,000 талира, кои су одъ Конгреса союзны држава њіовомъ Предсѣдателю одобрени, да ій на надѣйствованѣ пробытачногъ са Мексикомъ мира употреби, не противе и сама Санта-Ана у помоћъ да се онъ на врху Мексиканске државе одржи; а то зато, што сѣверноамериканцы добро знаду, да само Санта-Ана може Мексикомъ, као што треба, крћко управлати, и тако да они, само ако подъ његовымъ началствомъ мирь са Мексикомъ заключе и онъ по заключенію тога на корнилу Мексиканске државе буде, могу сигурни быти о одржаню тога уговора, а иначе никако. Тимъ начиномъ война се по нужди продужава само дотле, докле се Правительства једне и друге стране на условія мира не согласе, Међутимъ е Правителство сѣверноамериканско по предложенію свога Попечителя трговине заключило сва мексиканска пристаништа, кои се у његовымъ рукама налазе, трговини светской отворити и бумбуше у њима по спуштеной 1836 године тарифи напаћивати; само чека, докле његова войска и Веракруцъ узме, пакъ да ту уредбу одма у дѣйство приведе, по коіой ће енглезски, француски, немачки и т. д. трговцы желити свое собственне полазе ради, да га пристаништа дуго време

у рукама сѣверноамерикавскогъ Правителства остану, као што и ово одъ туда приходъ добила, коимъ ће свое ратне тропшове одъ части застирати моћи, осимъ што освобођавањемъ оваквимъ вести одъ затвора (блокаде) пріятельства у целомъ свету себи задобила.

Г. Петаръ Радовановићъ као да е увређенъ, што самъ я моє мнѣніе о испытима у брою 12. ови новина свету сообштіо, па у брою 13. Новина Читалишта браневи свое истинито описаніе испыта часъ о овомъ говори, зашто се не пыта, часъ ово брани, што е противъ разума и свести, противъ искуства и прописа Управительске дужности. Не пыта се Г. Р. о томъ: како ће ученицы на испыту знати, него како испыте држати треба, и зашто ій строго и дуго држати треба. То се зна, да ће ученицы онако знати на испыту, како су учили, а не како се испытую, што е о томъ прешарка; речи се моє и првогъ известителя клоне на доказиваніе, да испыти млого и Учителѣ и ученике къ наукы ободраваю, да добри ученицы на добромъ испыту похвалѣня сво больма и ревностіма постаю, а рђави одъ Управители предъ млогимъ старешинама више пута на едномъ испыту осрамоћени стазу лењости лако остављаю, и на путъ ревности и прилѣжанія прелазе. И као што и найгорій простакъ зна и вели, да ће ученицы онако на испыту знати, како су до испыта учили: исто тако овай простакъ по зреломъ разуму своме небы никадъ рекао, да испыти никакву ползу Учителю и ученицыма, и одтуда Родителыма и држави не приносе. Ту неправду испытима само Г. Р. безъ икаквы основа, позыпаюћи се онако съ ока на Германію, причиняватн усуђуе се говорећи: „Одъ испыта успѣхъ ученика ни найманѣ независи, него одъ прилѣжанія и и учителя и ученика, и одъ времена, у комъ су се ученицы поучавали;“ а я велимъ и слушао самъ одъ поузданы людій, да се по свимъ држанама, гди школа има, испыти држе, да се и у самой Германіи у имшинмъ само школама испыти одлажу донде, докле когодъ званіе не зашите. Но ово се ради у Германіи, гди е съ учевымъ людма ускипило, и гди држави ніе нуждно пробуђиватн полю къ наукы и прилѣжанію, гди се свакій за науку грабя; но и у самой Германіи и овай поступакъ неодобраваму, а камо ли у Сербіи, гди се народъ изображаватн почиња, и я се надамъ, да ће много мога мнѣнія у овой ствари быти, и да ће држати, да мы имемо больи одъ Русса, Чеха, Полака, Аустріянца, Француза и Енглеза, и млоги други изображены народа, кои сви испыте, и то строге, средствомъ Управителя школскія држе и наврпую. И само Правителство Србско са уредбомъ явногъ наставленія налаже Управительема училишта: „Старати се, да се прописана правила у скотрењю наставленія младежи наблюдаваю“ — „и особито да они полгодишнымъ испытима присутствую, и тако о успѣху младежи да се сами увѣраваю.“ Ону прописану дужность тешко ће, или неће никако Управитель испунити, ако испыте не држи, или ако текъ на двоє на трое испыте држи, и ако се изъ неки предмета три четыри ученика, изъ неки пакъ ни едан испыта кое Г. Р. правда; него ће се само овда Управитель по жељи Правителства о предаваню Учителя и ученю ученика уверити, пакъ и предпостављену власть извѣстити моћи, кадъ сви ученицы изъ свіо предмета на испыту повеште говоре. — Што Г. Радовановићъ вели: „Или бы — — по мнѣнію Г. Захарієвића уредити требало, да свакій ученикъ изъ свакогъ предмета у целомъ пространству испытанъ буде, тако да ни едно слонце неизостане“: на то ну, по моіой памети, тврду веру задержимъ, да бы ово найболый испытъ было, и да небы овда година школска изъ 15 месецы нуждна была; єрбо две трећине ученика у свакой школи обычно слабо уче, и они небы могли ни листъ, а камо ли читавъ предметъ изговорити, и тако бы у Гимназіи двеста ученика за две неделѣ изъ свіо предмета по целомъ пространству испытатн се могли, и ово ни се тымъ више веровати може, што се сада за 8. дана сви ученицы Гимназіе, кои обычно 190. има, изъ свакогъ предмета по едномъ листъ на испыту пытаю, а испыти се не држе дуже, него петъ сатій на данъ. При основнымъ учинитана ово бы се лако, особито сада при наломъ брою ученика у Сербіи, изпрнити могло, кадъ бы у свако окружіе или текъ у свака два окружія едан главный Управитель наметенъ быо. Но ово ніе нуждно; єръ бы я, ако и писамъ (може быти!) као Г. Р. вештъ у оцени успѣха ученика и Учителя: я бы, велимъ, обриченъ, и потврђусмъ, изъ два, или три кратка одговора дознао: зна ли ко Поетику, Реторику, Србску Грамматику, и друге мени познате науке; но само бы морао свакогъ ученика изъ свакогъ предмета пытати, да дознамъ, какый е у коме предмету; єръ се мени на ино не може. А што Г. Р. мене на особне часове позыва, да ми докаже, како се испыти држе: я му одговорити морамъ, да я къ нѣму ньи за нуждно не држимъ изъ многи, ученомъ свету познаты, узрока, а и зато, што ми е стыдъ и срамота одъ онога кньижевне помоћи искати, кои се пре 5. месецы мени због кньижевне помоћи съ молбомъ обратіо; а найпосле, ако Г. Р. свойски жели о испытима наставленіе давати: то се онымъ умолила, да у явной прелекцін на явномъ месту разложи своя о той ствари мышленя, пакъ тако и мени и млогимъ любителыма истине докаже, како испыте или никако не треба држати или текъ коскако на двоє на трое. — Г. Рад. предъ светомъ оглашуе, да явне школе, явно наставленіе и явни испыти нису предметъ явности, и да о онымъ ствариа явно говорити нетреба; а я додамъ, да бы ове нѣгове речи и на странне єзыке превести вредно было, како бы се и странни народи, особито Германцы, известили: како Србскій главный Управитель о школама мысли, по коме мышленю никакво чудо ніе, што Г. Р. у томе, што се и код насъ нека речъ о школама и испытима явно проговори, каргу, непоштенѣ и т. д. гледи и вели, да нам то чинити нетреба, него ћутати о свему, и све на едномъ степену оставлятн, па кудъ пукло да пукло, само да бы у миру, любови, и рахатлуку живити и благоватн могли. Красна любовь, ленъ характеръ! Нека Г. Р. и далѣ, колико хоће, мене обтужуе, да самъ у заблужденію, да на распру, каргу, несогласіе и т. д. идемъ: я му сада за свагда предъ целымъ светомъ кажемъ и исповедамъ, да я волемъ у найвећой онаквой распри и каргн быти, и за найвећегъ націю прогласити се: него се слагати съ онима, кои о ствари рђаво суде, кои недаду людма, о явнымъ дѣлима явно говорити, и кои противъ правде, истине и ползе Отечества говоре. Свитъ самъ види, а видиће у органу Ученогъ Друштва, колико самъ я, а колико е Г. Р. на ползу Србства изъ своє главе издао, а видиће, може быти, и ако Богъ оће, и више и болѣ; а и само е Правителство мени управлянъ важнійгъ заведенія него Г. Р. поверило, и найтеже науке предавати одредило. Само у царству поштеня, и у царству улодности противречія и рата нема; а гдигодъ има и злы и добры, непаметны и паметны, сыута и искрены, суетны и смирены: ту ће быти рата, и мора рата быти одъ века на векъ амин.

Илія Захарієвићъ.

ОГЛАСИ.

У здању вдовъ Елена одъ Ђурђена дне т. г. има за издаваня како у правомъ тако и другомъ бою квартира, изъ едне и више соба состоећи се, као и едань дућанъ са своимъ опремомъ и едномъ собомъ. Условія и цена дознати се могу код Ђорђа Давидовића у истомъ здању.

Кућа Соке Асурџике на бретy спрама куће Г-на Проте Вуића продаваће се на явной лицытацін 25 Априлія т. г. првый, 30 ист. м. другій, и 10 Маи последный путъ, увекъ пре подне у 9 сати по црквеномъ часоказу.

Кућа поч. Весе Атанацковића, више русскогъ Консулата лежећа съ лицемъ на чаршію, дае се подъ кирію; има з собе, сарачана и кућна на горићмъ бою, и мутвакъ са подрумомъ. О цени се може свакій извѣстити код удовице Весине Савке.

Никола С. Шапоњићъ обзнанюе почитаемомъ публикуму, да е онъ финогъ хесапа, крадомъ у цесарію пренешеногъ бывшегъ и тамо увађеногъ, на лицытацін накупово, и да се истога у нѣговой тргошини код 7 звезда налази садъ на продаю: као чоа фине, материја за панталоне, за пруслуке, за свештенићке аљине, румбурскогъ платна найфинійгъ, Трієстанско перкала, карама свилены Лаписки и пр. као што е нѣгова тргошина и иначе одабранымъ хесапомъ снабдѣвена, съ коіомъ се почитаемомъ публикуму препоручуе.

Елене супруге Милована Петровића, чарукције изъ Уба, кућа, наодећа се у Абаџійскомъ сокаку у Београду, продаваће се средствомъ явне лицытацін 26. Априла првый, 3гъ другій и 9гъ Маія трећій и последный путъ.

Уредникъ Пав. Арс. Поповићъ.

У Правителственой Књгопечатньи у Београду.

Излазе свake седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена имъ е за Сербію 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 2. Маія 1847. Число 18.

СЕРБІЯ.

За Епископа шабачкогъ изабранъ е одъ Синода и одъ Свѣтлогъ Князя потврђенъ, Г. Мелентіе Марковићъ, Архимандритъ Љубостињскій.

Настојаћемъ Начальника Окр. Гургусовачкогъ Г. Гаc бремића сложили су се кметови свію обштина у истоме Окружію, да заједничкимъ трошкомъ сазиђаю у Гургусовцу єдну болницу, у коіой бы се опасніи болестнице изъ целогъ Окружія правилно лечити могли одъ окружногъ лекара, особыто они, кои страдаю одъ отровне заразе, обычно френга називане, коя на ошихъ странама Србіе ако свирѣпствује и све више се разпростире. Трошакъ грађења ове болнице изнет ће по предрачуну около 45.000 гроша, и предузимателіи су договорили се, да тай приразомъ обштимъ за 1½ годину саставе, свакогъ полгодія по 15.000; нежъ да бы се одма къ извршеню намере приступити могло, обратили су се они В. Правителству съ молбомъ, да бы имъ ово изъ своє кассе на тай посао позаймило потребну сумму новаца, и такова по томе да се истой касси за 1½ год. одъ народа предреченымъ начиномъ врати. В. Правителство, коє и само се старa о томе, да бы се народъ одъ опасне и убиточне заразе френге лечно, коя га труе и убіа, уважило е молбу народа Гургусовачкогъ съ тыме, да се истоме на зыдањ обште болнице у Гургусовцу 45.000 гр. чарш. изъ кассе Прав. безъ интереса позайме на 1½ годину дана, показавши тако, колико и Оно одъ своє стране одобрава многоважну и полезну намеру народа окружногъ, као што ће и свакогъ другогъ Окружія народу на таково дѣло позоћи одъ своє стране учинити.

Монастиръ нашъ Раванница има одъ Петра Великогъ, Цара Руссіе, писменно, ковчић му е годишнiй прилогъ одъ стране царства русногъ за свагда одређенъ и одобрено, да сваке пете године може онай, коga братство истога монастыра изъ своє средине на то изнађе, милостињу за њега у Руссіи купити. Обстоятелства и времена довела су била ово благодѣаніе у заборавность тако, да одъ многогъ година ніе се монастырь њиме никако ползовао. Но пре неколико времена обрати се садашнiй настоятель његовъ, Г. Игуманъ Дионисіе Поповићъ, имењемъ братства своіга са повеитымъ завѣштательнымъ писмомъ Великогъ Петра царско-русскомъ овденшнѣмъ Консулату, коі почекъ своимъ путемъ представи ствар, куда е надлежало, слѣдство буде то, да Његово Величество Царъ Николай ово завѣштаніе Великогъ Петра за будуће на свагда премилостиво потврдити и заедно наредити благоволи, да се поменутомъ монастыру у име невздатогъ по истоме за прошле године прилога 780 и неколико талира исплати, и та высока наредба ошы дана е и извршена.

Правителственомъ пытомцу Г. Димитр. Матићу, коі у Берлинскомъ свеучилишту философическе и православне науке учи, и неѣъ докторатъ изъ философіе полаже, повышено е одъ Правителства благодѣаніе, коє е до сада у 180 талира годишнѣ уживао, са 50 талира. —

Професоръ Димитріевићъ, Началникъ Срезскій у Окр. Смедеревскомъ, и Ђока Обретковићъ, Кмуркиіа Митровачкій, умрли су.

Изъ Голубца 23. Мэрта. Данасъ сам путовао у градъ Голубачкій, єдан сатъ одъ села Голубца удаљенъ, путовао сам водомъ; ербо е сувымъ сувише тешко преко грдне планине до града доћи. Ни баш ни на поди млого лакше; ербо е и у селу Голубцу свакій часъ ветаръ, а близу града Голубца, где су и съ оне стране грдне планине одма покрай Дунава, никадъ ветаръ и невабыва, и увекъ су ту велики таласи, па ніе баш пробитачно, на тай путъ и водомъ упуштати се. Стра се сам заборавља покрай величествености, коіу представља великій Дунавъ великимъ планинама и съ єдне и съ друге стране обколћенъ и стесненъ. Србинъ се одъ радости заплакати мора, кадъ усмотри, да по величини и красоти земноі и съ єдне и съ друге стране Србльи живе и своя добра имаю.

Баш ту, где се горе и съ єдне, и съ друге Србске стране подиіу, баш ту, насредъ Дунава подигла се стена изъ Дунава у виду пирамиде 5. — 6. фатій высока, и она се зове Бабакай, ваку, због тога, што е ту старацъ бабу у злу срцу у Дунавъ изъ чамца отиснуо. И данасъ люди покрай Бабакая пролазећи вальда по обычаю изъ старогъ суверія заостављемъ новчићъ какавгодъ у воду бацаю. Одъ мен' песма: а я моя татаја непродамъ свету за праву и целу истину. Спроћу Бабакая на єдной оностранской гори цаоди се часть куле, коя у виду пирамиде съ Дунава изгледа, и за ову кулу кажу, да е остатакъ града кои е разрушенъ одъ ниновника града Голубачкогъ. Одъ овогъ кастела до града Голубачкогъ има готово ½. сата на чамцу, и узъ путъ се высоке єдноставне стене, єдакове са грдныма пукотинама свабдѣаене, подиіу. Зидови града Голубца іошт су поіаки, и у њему се ві. кула подобры и Смедеревскима подобны налазе. У єдной попаћымше лежећой кули наоде се веке стреле киле, два палца дугачке, кое до половине готово као пирамида изгледаю, а остатакъ е шиіы дебелой сходан. У овомъ се граду наоди млого стары драги камења (антике), одъ кои нам много по образима показуюћимъ Римско поимно сведоче, да су, откуда всгда Римляни заповедати морали. Онде се може и на веке шарене и куе зніе; одъ риба дугачке, и на глава кундаке. Рыдовке називане, нарћа особито у лето на препеки, оне неваіадаю, докле ким се годъ сасвимъ блиску недође. За чело обычно уседаю, и одъ ньи лека нема, веле Голубчани, и я ним полемъ веровати, него радити као некій Мађаръ, коі е пре дугогъ времена, по казиваню Голубчана, єдну такву знію у граду натаоћи, одъ ње за чело уседенъ у селу Голубцу после два сата умрео. Изъ града на двадесетъ фатій наоди се у стѣни одна кодъ Дунава грдна врата, воде увекъ пуна, коіой се дно измерити ніе могло, и зато се называ Бездана. Одъ Бездана иди се на оной страни у планини покрай Дунава стѣна и у стѣни пукотина уздужъ, изъ кое после бурћева дне одма обычно оне шкодљиве мушице у грдномъ рою излазе, и онай предѣлъ у Србіи и Банату одъ ньи вако съ маркомъ страда, на кои се ветромъ нанесу. Спроћу те стене и пукотине наоди се и у Србіи тогъ рода и берићета стена и пукотина. Оне пукотине немогоше се досадъ тако запушити, да ій мушице у своє време нерazzале; єръ е на оной страни више пута оловонъ то запушаваніе сустно покушававо. Пре него што ће тай отровный рой излетити, кажу, да се у тыма стенама велика хука подиже и разноси. Ово ме опо-

нић на хуку, коя се пре земљотресенія у отвђднушњимъ брдима одъ разны частій запаљены найболѣ чути може. Н. З.

Београдъ. Инсимъ Іосифъ Яковъ Падро, Стамболія, одъ кога є 2½ оке бисера, только мерцана, 21 љилибара і ¼ злата клободана, и 3 сребрна љустека одъ сата између 30 и 31 Августа 1848 год. ноћу изъ дућана покрадено, и кое су се ствари пронашле, да є Димитріс Банковићъ дограмація поврао, када су му ствари све по реду предане, извољо є на фондъ основаршке болнице 100 гроша поклонити, за кое му се овде явно благодари.

(Отечество свѣта пр.) Морако прећи на другу странпутицу, странпутице блудно и болесть, коя се излечити може, ал' коя се излечити мора, ако сваком посдиномъ и свима скупа на срдцу лежи, да тѣло оздрави, и крѣпко постане. Треба знати, где є крѣпость, а треба знати, шта є болесть, и како болесть води. Ова є се болесть увукла у сану сгру народности и тѣла народногъ, и тѣла државногъ. Предметъ врло не мио, ал' зато, кадъ є се већъ појавила, и кадъ се яви, безъ милосердія ногомъ за врат стати треба, и народъ треби да своіой змиј, и кои годъ у утроби рће, ногомъ за врат стане. Ова є гадна, сдрљива, и опасна змиј раздоръ Србства и южнога Славенства. Овде нић места изгрна шапутати, овде се мора болѣ жешће него мекше говорити и пытати: ко є іошть видіо Срба у димљима, и Срба у плундрама? Ели граница Србаља у плундрама и у димљима? Жалостна ти майка у плундрама, а жалосна ти майка у димљима! — Дотле сте одичали, да єданъ другомъ плундре и димље у лица бацате? — Хоће'ли се опако напредовати? Ели намъ ово напредакъ? Ели путъ спасенія и напредка из'међу плундра и димљи? — Єсу л' овде лица, или слепа, несташна, неразборита дечурлія? Єсули ово Срби? Ел' овде Краљевићъ, ел' међ' нама нати слава, ел' година 1847-а?! Єсм' ли Срба, есм' ли Славина, есм' ли грађана Европейскогъ и грађана света продао, твога се времена одреко', и плундре са димљима као жалостны барякъ вѣка и времена подиго? — Тешко теби, ако си се памети одреко', и средоточіе разума и єдинства изгубіо! На што се бечиш єданъ и другій, мислиш ты, да є само твой разумъ, мислиш ты другій, да си ты отео? Захвалите Богу и вѣку и времену єданъ и другій, ако сте слободни, и ако сте паметни. Ако си ты юнакъ, една є крвь, коя с памтивике юначества са ове и са оне стране Саве и Дунава подигла; ако си ты изображенія, єданъ и духъ, коя се у сваком посдином яви! — Чимъ се нашъ дичити, него народности? или су плундре и димље наше народности? — Окани се границе плундра и димља, и буди Србъ, нисданъ за себе, него свакій посдиный за све, и дѣлајући за све, дѣлати за себе, и дѣлајући за себе дѣлати за све, дика є свію дика по єдногъ, слава свію слава посдина. Упознай, да се ни ты іошть отео нисн, да се ослободіо нисн, да се истомъ современно отимати почињешъ, да млого оружія и посла требашъ, док' се материялно тѣлесно и духовно отвесшъ, ослободишъ, да є другій путъ пословања и борбе на све стране предъ тобомъ, и да нић време барака плундра и димља.

Шта мислишъ, каква є нова пѣсма 1847-е године? Незнашъ. — Зато ты плундре и димље у глави клоцкаю. Познашъ ли ты ону пѣсму матере Славе? пак' ону пѣсму Краљевића и южнога Славина? Познашъ ли ты ону пѣсму нашегъ вѣка и времена, коя се зове духъ дружебности, духъ соединенія, духъ єдинства свега човечества? коя каже, светь ты є отечество, народность огњишите и домовина, сва људи сограђани мила браћа єдногa оца и отечества? видишъ, колико си ласпао и забасао, ова се пѣсма пева, гласъ іой по Европи оди, а ты диженъ на баряку плундре и димље? — Да'ли си здравъ и вредань юнакъ, где є Краљевићъ, Душанъ, и Обилићъ, да те види, па да му срдце заигра. Благо Майцы, коя те є родила, и окако пакићена на полѣ борбе вѣка и времена оправила! —

Отрезнити се и упознати треба, да смо у годинн 1847-ой где се гробъ копа себичности, и престолъ зида духу єдинства, и єдинства обштености, где се бедеми и границе руше из'међ' људій, нація и народа, како' ли из'међу предѣла єдны и исты народа. Зар' незнашъ, да нећъ и самъ Римъ, иде изъ Рима, да га духъ времена води изъ Рима, води у светь и Римлани грађанонъ прави света; зато спрчене границе ништа невреде, треба велики быти и у светь нћи. У Енглезской већъ стои снажно и одрастло дружество света дружебности, кое тражи, да се сви житови и све границе из'међ' народа и њиова сообраштаја и соединенія диже; у Француской стои ово исто крѣпко и снажно дружество, кое иште, да сви људи света, без' ограниченія путова, и свію привилегія житова, заедно и взаимно раде, и заедно конзумирају, све владоне света посла заедно и взаимно употребљавају; да, у Риму стои ово исто дружество, не бекрія него найотмѣнія, властити и разборити людій, не тайно него явно, и одъ Правителства признато. Шта ће рећи ово Евангеліе, ова нова наука света слободе и єдинства людій? То се само собомъ толкує, да є овде светь отечество, царство Бога, и народно єдинство, да є сваній у своімъ дому и државномъ Правителству грађанъ света и у отечеству света. Народи су своју народность упознали и осигурали, ступили су изъ лица посдины у цѣлость нація и народа, садъ ступаю у цѣлость човечества и свезу света и дружебности човечества. Зато не блуди, и недижи поредъ овога барака вѣка и времена барякъ плундра и димља.

Сваній у Славенскомъ югу дѣлајући дѣла за све, напредакъ є Србіе напредакъ југа, ко у Србіи и за Србію дѣла, дѣла посредственно за југъ, ер' границе падаю, ер' взаимность стои; дѣлајући у југу Славина дѣла се у отечеству света и човечства. Србія се веће усамити, него ће, напредујући у своіой домовини, извршивати свой великій задатакъ южный евангелскій и светскій, стојећи собомъ у југу Славина стои у свету и отечеству света. У југу єдно отечество свію Срба у свету єдно са свима. На велику точку света мора се Србія ставити; задатакъ југа и света не треба нигда из' очію испустити, за мислити, радити, и напредовати у свету и са светомъ. Србъ є велики само у овоме смислу.

Ніс' ли мислили погледати на садашњ позорште Света? Ко є кожомъ чела только одебљао, чувствомъ зарасто', и духомъ за тупіо, да се не радује изласењи на садашњ позорште света и времена, и видећи коју свію велики народа разапете и подигнуте баряке слободе, слоге и єдинства? — Како ти овде одлази, ты кои се тобоже слободанъ и садашњегъ вѣка и времена зовешъ, твой баракъ плундра и димља? Начасть ти твой баракъ, на часть отечество, ако у садашњемъ вѣку и времену другогъ барака и отечества неймашъ! Єсм' ли кадаръ подъ основнимъ баряком воевати, и са другима у редъ юначки вѣка и времена стати? Отвори очи и види дослѣдности, па у овима дослѣдностима заостављи пытай себе, где су ми симпатіе света, где браћа южна, где браћа народа, где духовна света и времена? — где темељ ове сталности, где степенъ временогъ напредка, где идуће славе и величине? — Сломи баракъ, кои натраг у прошло време, и старове вѣку, и цвиой чети води, и подигни баракъ веселый вѣка и времена, баракъ светлости, слоге, и слободе. Успореди се поредъ народа велики вѣка и времена. Проповѣдай евангеліе дружебности, слоге и слободе! —

Светолюбъ.

ТУРСКА.

Бывши у последић време при Порти посланикъ грчкій, Аргиропулосъ, по добивеномъ одъ свога Двора налогу остависе Цариградъ и отиде у Атину. Ишче у стварн између турскогъ и грчкогъ Правителства ништа ніс' послѣдовало. Порта чека, докле іой доћу одговори одъ европейски Двороваа на нећъ разписъ, у коме є она дѣло то, како по нећномъ мишљењу постои и шта ова у истоме мисли, нћка сообштила.

РУССІЯ.

Супруга Цесаревића Престолонаслѣдница родила є сына, и дато му є при крштењу име Владимиръ. Другій сынъ Царевъ, Вел. Князъ Константинъ жени се в узима најмлађу кћерь Херцога Саксенъ-Алтенбургскогъ, Александру, съ коіомъ є 23-ег р. Априла претенакао се, и кои ће, као што се говори, при концу овога лета у Руссію одведена быти, и пре него што се са заручникомъ своимъ венча, годину дана тамо провести у науцы православногъ вѣроисповѣданія нашегъ, кое іой примити вала.

ГРЕЦІЯ. Изъ Атине приватна писма преко Трієста кои смо добили она дана, явлаю, да ће већи промена у Министерству да се предузме, но и оно ново Министерство быт' ће тако састављено, да тогъ новогъ кабинета Колетисъ Председатељъ остане, далѣ о распри између Порте и Грецію говори се да ће се тавова на лепъ начинъ окончати, и да сбогъ

невызирања Посоша неће се война породити, а и Енглеска ће одъ свога потражнвања да одустане, будући да проче европейске силе недозволяваю да се Грецiя са Портомъ завади, а тако исто и препятствiя Енглеской поставлюсе у натязаваню државногъ дуга.

Новiе вѣсти изъ Атине говоре, да ће садашнiй Министерство у нечему изменити се, а именно да ће у исто као нови Попечительи доћи: Ригасъ Палямидесъ, садашнiй предсѣдатель, и Корфiотаки и Конст. Колокотронисъ, садашнiи членови законодателне скупштине но Колеттисъ да и пакъ остане прьвый Министеръ.

Извѣстiя изъ Петрбурга являю, да руссiй Дворъ нiе согласанъ са внѣшнимъ Правителства енглезскогъ, што се дѣла између Грецiя и Турске тиче, а не одобрава ни онай поступакъ енглезскогъ Правителства, што с оно само са видомъ неке ексекуцiе у Грецiи повяло се; него напротивъ онъ одобрава предложеня други велики Сила за повреме између грчкогъ и турскогъ Правителства и држи се правила, да, ако бы се морало каква нагонителна средства противу Грецiе поради напларе у име дуга земальскогъ предузети, то бы само по предварителномъ согласiю сва три покровительствуюћа Двора и одъ сiю или нiемъ свiю овы быти могло; а никако одъ єдногъ самогъ и безъ споразумевања са осталима. Уовомъ смыслу с руссiй Кабинетъ надао своимъ посланицыма найновiя за ту ствар увутствiя.

ИТАЛIЯ. Папа установлява Совѣтъ народны представника; изъ сваке ће провинцiе бирати по єдногъ отличногъ човека не свештеника, и ти ће две године непрестано у Риму седити, пакъ Правителству своя мнѣнiя и совѣте подносити о нуждным народбама, кое имъ се предлагале буду. После две године они ће се одпустити, а други на њихово место изабрати. Разписомъ єдным препорученo с одъ стране Правителства старешинама провинцiя, да свакiй изъ свое области по три отлична човека представи, одъ кои ће после Папа єдногa изабрати за речены совѣтъ. Ова наредба с народъ римскiй яко обрадовала; онай данъ кадъ с иста обнародована, скупило се у вече много тисућа людiй са горућимъ буктињама у рукама предъ дворомъ Папинимъ и своју велику благодарност и радост му изявила. Где с особито знаменито, да при томе никаквъ нередъ нiе се догодио, премъ да нигди нiе было званичника или служителя полицiе видити.

В. БРИТАНIЯ. Попечительство Финансiе по дужности своiой обнародовало с средствомъ печатнѣ извѣстiя о приходѣ изъ државнымъ за изтекша прва три месеца ове године показуюћа, да с исты прихода за то време было свега преко 53,000.000 талира, преко 2,000.000 талира више, него што с за прва три месеца прошле године было. Найвише с приходъ одъ бумрука за ова три месеца надмитую исту прву четвртину прошле године: премъ да с ове године увозъ ране одъ свакогъ напланьванiя бумрука ослобођенъ био, и премъ да се и одъ други неки предмета бумрукъ мньый садъ наплаћуе, него прошле године. Изъ тога се доказуе найболѣ, како спасно стои и напредуе земальска загранична трговина.

Између други предмета уредбены, о коима се у последнѣ време совѣтовало и радило у скупштини народны представника (депутата), знаменито с ново предложенѣ Правителства о основным или почетным школама, обично народнима названиманъ. До сада се Правителство у дѣлатiй школа ништа више нiе мешало, само што с сваке године по неку новчану помоћь изъ своe кассе одрећивало и давало друштвама, коя су се на то сложила, да ове школе подижу, и коя су о томе посебнимъ основоположенiама, найвише изъ прозрѣнiя вѣровеповѣдны узетымъ, дѣйствовала. Садъ с установленiмъ у Министерству нарочитый Совѣтъ за ово дѣло и выражень с планъ, по коме да се руководе почетне или основне школе, а поради овога захтева се изъ народне кассе помоћь одъ 500.000 талира на годину, пакъ с Правителство предложило Скупштини народны представника, да се ово издаванѣ изъ кассе земальске одобри, будући само они, и безъ Совѣта Лордова имаю право, издавати изъ кассе земальске одобравати, яко избрани и опуномоћени одъ народа, коя у исту кассу плаћа. Предложенѣ ово и съ њимъ скопчано намереніе Правителства нашло с у Скупштини на више одпора. Съ єдне стране се наводило противу њега, да слобода и ове духъ у народу опасности се излаже тыме, што ће Правителство да влада и управля основнымъ воспитаванѣмъ отечественне младежи у место, да самъ народъ то чини као што с до сада чинио. А како у сонзнымъ Краљевинама В. Брiтаниiе има много римокатолика и други иновѣраца, кои то есть одъ оне вѣре, коя с поглавита у земльи, различке изповѣдаю: то су и съ ониы страна чињена изтиа, да ће Правителство на штету њиову а на корысть поглавите државне цркве радити. Прьвый Министеръ Лордъ Русселъ касателно питања, ели нуждно, да се Правителство за народно воспитаниiе у основнымъ училиштама заузима, изјавио с, како с стање ови школа и народногъ чрезъ њи воспитавања до сада худо, а ово зато, што с такопо и снабдѣвiе њиовы учителя, пакъ се тежко людiи отдаю на ово многозаслужно званiе, него траже друге пробытачiе начине живота, а и они, кои се у истоме званiю налазе, не отправляю ово и не труде се о ученю и воспитаваню деце са онымъ усрдiемъ, са коимъ бы се трудно свакiй, кадъ бы добро снабдѣвенъ био, и кадъ бы и за старость кадъ изгледъ на пензiю имао, пакъ бы му се служба нѣсона мила и гледао бы, да с не изгуби по да све до болѣгъ стаи чрезъ ню доће. Тако представљаюћи ствари изразно се с Министеръ, да ту треба поправке, и на ово су скупштинари свое одобраваньа изјавили. На ово, да Правителство не треба, да се меша у воспитаванѣ деце, одговорено с, да Правителство, као што се старати мора, да се зла дѣла и неупутности не чине у држави, и догађаюћа се такова казнити, пакъ и велике трошкове поради овога на полицiю, Судове, тамнице и издржаванѣ осуђеника чинити, тако има тымъ више и дужность, дакле и право, за добро воспитаниiе народа само старати се, што се онымъ та зла предупређую и што се на то ни трошкови оволики не изискую. После дужегъ препирања и совѣтованя Скупштина с знатнымъ нишествомъ гласова предложенѣ и захтеванѣ Министерства одобрила. — Друго с предложенѣ было, да се унину точке стары неки закона, кои содржаваю у себи ограничења за иновернце, нарочито римо-католике, као што су: да они нiе свободно митiе у Енглеской явно носити, да се Краљ при ступаню на престолъ заклети мора, да онъ народну англиканску веру изповеда и ту да ће чувати и т. д. Но нишествомъ гласова с рѣшено у Скупштини, да се то предложенѣ не предузима у размотранѣ, пакъ су тако и даљ остали они закони у своiой сили и важности. — У смотрењу войске предложено с одъ Правителства и одъ Скупштине найпосле одобрено, да се на место правила, по коме су до сада момцы на свагда или на извѣстно време у войничку службу узимани, установи то, да се таки на 10 година узимаю, пакъ свакiй, кои ово време изслужи, да се одпушта, яко то захте. Примѣчаваю с, да се за оволико година не могу свакими войници образовати, као чрезъ дуже служенѣ, и тако да ће то ново правило войску кварити; но съ друге стране су вештаци у воснымъ дѣлима доказивали, да ће быте покличко изображенiе и духъ бодчества у войсцы неће чрезъ то губити, а нарочито да неће они, кои 10 година изслуже, излазити изъ службе, него ће многи у своiой и даљ остати, особито ако се сваком такове закономъ одреди прилична пензiя (по 15 кр. ср. — 3 гр. на данъ), кои почемъ с 10 година добро изслужио, на ново у службу воснну ступе и још 5 година безпорочно одслужи, као што ово и у истомъ предложенiю поставлѣно. А што се они тиче и њиовогъ будућегъ занимања, кои изслуживши свой рокъ одъ 10 година, не бы даљ у служби воснной остати хтели, него бы изъ ове извили, примѣчаваю с одъ исте стране, да ће ти найбољи быти за полицайне службе: пандуре, стражаре, позорнике, квартальнике, и т. д.

ПОРТУГАЛIЯ. По найновiимъ вѣстима предводитель побуњеника Бандiера седнио с своюю войску са онимъ друга свога Мелло и цела војска половина Краљевине, преко рѣке Тејо, коя преко Португалске тече и подъ Лиссабономъ у море утиче, у њиовой с власти. Одъ Краљевине стране са о с єданъ генералъ Шналбахъ са своимъ нонштонъ на той страни рѣке Тејо заостао и у єданъ градъ затворио се, други сви умакли су одъ туда. А и на другой страни рѣке, где се Краљичина влада још држи, иста с одавде ослабила и много узколебана, почемъ управителство побуњеника изъ Опорта свенине оплађуе и на више места, пакъ найпосле и у самомъ престоломъ граду Лиссабони буна се или већъ појављивати почела, или се справља, да буне. По томе с найпосле и сама Краљица за себе и свою фамилiю побояла се и оставивши Лиссабону прешла на єдну ратну лађу шпанску, подъ истымъ градомъ стоећу, а како одъ

страно тако и одъ енглезске онде налазеће се ескадре напемпено е войске на суво за одржанѣ мира у Лиссабони. Краљица е већъ и склонила се на обнародѣ са побунѣницыма, а именно: да опроштай да свима, по желеѣи и нам одъ тога, као што се говори, два найглавнія предводителя њіова изключити, да измене Министре и да ова сазове скупштину народны представника по уставу. А Побунѣницы пакъ нигу садъ іошть више, именно: да се Краљица отрече престола на ползу свога найстарѣега сына, пакъ да се постави Намѣстничество, кое да влада именемъ истога престолонаслѣдника, докле онъ не напуни године, колико по закону треба, да самъ владати може. — Дицъ е већъ отишао изъ Лиссабоне у Лондонъ, и на место њега узетъ е одавъ португалъ за воспытателя престолонаслѣдника и остале деце Краљичине.

ШПАНСКА. Ген. Нарваецъ именованъ е за посланика при француском Двору. За ген. Серрано рѣшила е Краљица, да се противу њега подъ пређашньим Министерством при Суду подигнута тужба уништожи, и онъ е као што се говори, кои е Краљицы доказао штетне за нио поступке њене матере и ове приврженика, пређашньи министра, пакъ тако причинио, те е Краљица одъ те партіе саевимъ отпратала се. Садъ се Краљица найвише по совѣтима истога ген. Серрано и отца свога мужа управля. Краљицы матери и сами пріятели њени совѣтую, да садъ у Мадридъ не долази, као што се чуло, да е то наумила поводомъ найновіи промена; а и Правителство шпанско послало е нарочитогъ посланика своги у Паризъ, кои да ради, да о нама не дође.

Цена раже у Београду е ова: брашно пшенично по 140, кукурузно 125 гр. сто ока, — бело за земичке по 110, фино вундзелъ 130 гр. цента; — лебъ екмецскій по 1 гр. и 20 пара ока, — пшеница 60 110 гр. кукурузъ 100 гр. ечамъ 80 гр. сто ока. — У Ягодини е пшенично брашно по 36—37 пара, кукурузно по 25—27 пара ока, ечамъ по 48 гр. товаръ.

ОДЗЫВЪ.

Г. Учредникъ Правителственны Новина у найновіемъ ону числу 31 стр. 122 подъ звездомъ протестира Учредничество Новина Читалишта, да е нам нѣгови (наши, вели,) Новина узело у свое числу 16-ог члена изъ Скадра и у 15-ъ членъ, како да се лебъ употребује, пакъ пропустило то, да е тако узело, казати. Први членъ изъ Скадра узетъ е изъ Новина Трієстанскіи, и то му е на челу подъ затворителномъ назначено; а другій о употребленію леба и самъ 1842 године превео изъ немачки Новина за граѣане и земледѣлце и у Додатак Правителственны Новина, кое самъ онда самъ учредивао, ставио, а садъ, гледеѣи на данашню потребу како исто и у Новине Читалишта, кое уредујемъ, ставити за добро нашао, са пѣрвимъ на крао и онде назначенімъ, одавле е преведенъ. По чему су дакле ови членови изъ Новина протестираюћегъ Г. Учредника узети, по чему нѣгови, и какла е неправда нѣму или штета тыме учињена, што самъ іи и у Новине Читалишта ставио? Ако се онъ за свою славу и честъ толико пече, да е и онде тражи, гди му никаква не припада; нека му буде: него по моме мнѣнію бы требало, да истый Г. У. са Новинама, конма рукуе, достойніе поступа, као органомъ Правителства, а да іи не употребљује на лично свое безпослице. П. А. Поповићъ. —

СМѢСИЦЕ.

(Средство противъ буа.) Францускій естествоиспытатель Кантренъ путујући по Босни и Далмаціи чудио се, што, врекъ да е летнѣ време было и при свой нечистоћи, кои се код тамошньи жителя налази, готово ни мало буа приметно ніе, и напытујући узрокъ дознао е, да тамошньи жителя кућевным скотовима, мачкама и псима, одъ веке траве легала прше а и подъ свое простирке да тавову меѣу. Зашто одъ исте траве, да му се покаже, и увиди, да е то она, латински Chrysanthemum leucanthemum названа, немачки Gänseblume или St. Johannisblume, сербско пакъ обште познато Иванско цвеће. Ово е по сима Новинама разглашено, пакъ и у Србенмъ Нешт. и у Земледелу Г. Андрића, али у последньима нису србкињама право србско име казали; знайте дакле ніле србкиње, да одъ сада неће одъ Иванскогъ цвећа само венце плести него да можете њиме и найвећегъ вашегъ душманина истреблявати. Мећите га у постелѣ, вратите одъ њега метле и овима метите куће.

(Средство противъ стеница.) Они дана доће у ајютану некій и замоли штогодь противъ стеница; на кое му досмиши се ту први ађутантъ Кнежевскій Г. Живко Давидовићъ каже: „не тражи брате болѣгъ лека, но узми семена одъ куделѣ (конопље), замти добро пеницере и врата, па бацы то семе на шарѣ и онди собу, и немой да е за 24 сата отворанъ, видиш' ћешъ, да ће стеница нестати; и самъ вели, у кући у Неготини, гди самъ седио, толико имао, да се никако ніе могло обстати, и одавъ просто селянъ каже ми онай лекъ, и тако урадимъ и одъ онога доба ни едну стеницу онажно нисамъ.“ — По Банату знамъ, да селяцы зеленомъ кудељомъ кревете и другу дрвенарію по кући трлію и све стенице поскапаю, нити се тако лако повратс. Добро бы было, ово средство на више места покушати, пакъ ако се посведочи, свету посредствомъ Новина обявити. П. И.

Пре више година умро е некій енглезъ и оставио едно непокретно добро свое съ тымъ замѣштаніемъ, да се одъ истога приходъ єднако купи, пакъ што се тако напуни за 40 година, то да се свагда у награду да оному, кои у написаной нарочито о томе књизи найболѣ докаже, да има едно врхонно, свемогуће и свезнаюће существо, а онай задатакъ да се свагда на 7 година напредъ обнародује, кадъ ће се 40 напрштти и награда ће, за поделенѣ оному, кои задатакъ найболѣ напуни одъ прилике у 15.000 талира састояти се.

У Америки се саставля едно друштво одъ знатны трговачки кућа на то, да установи стално паробродство између Америке (Нењ іорка) и Немачке (Бремена), и за подпомоћи удѣствованѣ те намере Прайсска дао истоме друштву у заемъ, 100.000, Саксонска 20.000, Дармштадска 6000, државе Тирингске 5500, Нассавска 2600, Ханноверанска 25.000, Олденбургска 10,000, свободна варошъ: Франкфуртъ на Майни 10.000, а св. вар. Бременъ 100.000 долара (по 1½ талиръ.)

Іованъ Палинкученки, спахія одъ Фурлука у Банату, кои е 17-ог ђ. Априла т. г. умро, оставио е на фонд Матице Српске 3000 талира, као што Пештанске Срб. Н. Новине явлю.

ОГЛАСИ.

☞ У здавію код Елена одъ Бурѣева дне т. г. има за издаванѣ како у првомъ тако и другомъ боју квартира, изъ едне и више соба состоећи се, као и єданъ дућанъ са своимъ опремомъ и єдномъ собомъ. Условія и цена дознати се могу код Ђорђа Давидовића у истомъ здавію.

☞ Никола С. Шопоновићъ обзнанюе почитаемомъ публикуму, да е онъ финогъ хесапа, крадомъ у цесарію пренешеногъ бланцегъ и тако уваженогъ, на лицытоціи накупово, и да се истога у његовой трговини код 7 звезда налази садъ на продаю: као чое фине, материи за панталоне, за пруслуке, за свештенічке альине, румбурскогъ платна найфинієгъ, Трієстанскогъ парала, марама свилены Липиски и пр. као што е његова трговина и иначе одабраным хесапомъ снабдѣвена, съ коіомъ се почитаемомъ публикуму препоручуе.

Елене супруге Милована Петровића, чарукџіе изъ Уба, куће, изводећа се у Абаџійском сокаку у Београду, продаваће се средствомъ явне лицытаціе 28. Априла првый, 2гъ другій и 9гъ Маія трећій и последньій путъ.

☞ 15. тек. месеца налази рокъ пренумераціе на књигу „Начинъ избављенія живота човеческогъ“ Г. Г. Сокупителя умољаваю се, число предчисленика до истога дана у Београду на подписаного препослати. Херманъ Шлезингеръ.

Учредникъ Пав. Арс. Поповићъ.

У Правителственой Књигопечатніи у Београду.

Излазе сваке седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена им е за Србію 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 9. Маія 1847. **Число 19.**

СЕРБІЯ.

Београдъ. У прошлый петакъ 2-гъ т. приспѣо е овамо на пароброду новый Паша Ч. Селимъ-Паша. У неделю 4-огъ т. посвећенъ е у нашой саборной цркви са обредныимъ торжествомъ Г. Епіскопъ Шабачкій, Мелетій Марковићъ. Досадашньій игуманъ монастыра Каленића, Г. Јанићіе избранъ е Синодомъ и произведенъ за Архімандрита.

Бывшій Мухзенъ тврдиѣ Београдске, Ч. Вешкя-Паша, оставио е 3-огъ тек. Београдъ и отишао на аустрискомъ пароброду у Цариградъ. — Рана на овденшньой піяци опетъ нешто поскуплюе, и по ванѣ се доноси на продаю. Брашно се продае по 60 — 65 пара ока, лебъ по 6½ паре. — Масть свињска 550 гр. сто ока; — медъ цећенъ 300 гр., воскъ жутый 2.200 гр. лој говећій топлењъ 187½ гр. истопљенъ 300 гр., вуна овчія неврана 400 гр. сто ока; — волови по 700 гр., краве 220 гр., козе 65 гр. паръ; — коже половске по 160 гр., кравље 85 гр. — јагнѣе 36 гр., шкиљe 11½ — 12 гр. паръ; — вино бело Карловач. и црно Крајинско по 60 гр., Смедеревско ц. 56 гр. — Ракія лута по 120 гр. слаба по 48 гр. акомъ.

Изъ Голубца 25. Марта. Двареду сам вамъ изъ Голубца писао, и ево вамъ и трећій путъ пишемъ, и јављамъ, да предъ селомъ Голубцемъ одъ западне стране старый градъ Голубачкій лежи савъ разрушенъ, одъ кога се гдигди малый и низкій одломакъ зидина, а гдигда само темељ видити може. Поредъ овога града тече потокъ, Сврдя-Потокъ називанъ због лешева у једномъ разу пре Христа (кажу) ово овога града зарастављи, и свраћу овомъ потоку улазили, кои се сада истина невиђа. Овде налазе новце одъ Константина великога, Цара Римскога. Данасъ сам био у Монастыру Туману, одъ Голубца два сата удаљеномъ; ту сам слушао многа о јунаку нашемъ Милошу Обиличу, али чуемъ, да е пре две три године у Подунавци о постанію Тумана, ове нѣгове задужбине, и многомъ другомъ писано, па нестемъ, ништа знати; бомъ се и у Голубцу, да ни се неказе: „Ухрао изъ Подунавке, па неће да призна“; ер сам и наопако гордъ, и тућу књижевну помоћь одъ прве латинске школе спољски одбијамъ.

И. З.

Лозница 1 Маія. — Гд. Управитель основны училишта западнога круга Србіе, Г. М. Спасићъ, посѣћавајући школе подручнога му круга посѣтио е у овоме Округію, Срезу Ядарскомъ, Текеришку, Ребичку, Недељичку и данасъ Лозничку, и учећу се младежъ напитао е свако по реду изъ предмета, кое су учили, у присуствію свег овденшњ Господе, чиновника, свештенства и отличны грађана, и на опыта е могао примѣтити се, да су у свему задовољни были, као што ее и казати нора, да су учитеља предпомењутога Среза похвале достойни. — Књетова и отличія селяни овога Среза Ядарскога подарили су на погореле Ивањичане 633 гр.

Зајчаръ 3 Маія. Неки Радосавъ Мошировићъ изъ Кривога Вира овога Округія, тражећи волове свое, случайно нађе ово дана у једномъ великомъ камену, више извора Тимока реке постољећемъ, једанъ одъ древности оклопъ на подобіе мреже у тежини одъ 7 ока. Оклопъ е овай на више места као пурпуменка испробијанъ и већу часть разрушенъ тако, да се видити и заключити може, да е нетый морао на сваки начинъ већій битн. Онъ е одъ тврдога метала — челика — сграђенъ, и око рата као и око рамена има тврђу и лчу оправу по нише; по чему горе и сада скоро богъ зна одъ кога времена непредмѣтъ стои, а одоздолъ, као што е више речено, одъ дугога ставши у камену почела су она колца челична прачиномъ ’рђе трулити, и као земља ломити се. На последку примѣтити имамъ, да е предречены оклопъ у окой нетой системи као и вошуми сада обычны люди, а не већій.

В. М. В.

У Ягодини 24 Априла после подне око 3 сата ударила е киша съ ветромъ, а мало за тымъ и градъ или крупа, коя е ¾ сата сдиако у великомъ количеству падала, да се и лопатомъ гртати могла, величине е была као обычни лешњьеци, а было е доста и попећи зрна. Међутымъ е и гмвило и севало доста примѣтно, као што е и сданъ данъ пре (на Ђурђенъ данъ) васданъ киша тиха и врло благодетна падала. Штета, коя е крупа учинила, ніе баш тако велика: ноћу е нетина шкодила, но опетъ се садъ примѣтно показуе, као што е и друго биљ и земљ по баштама повратило се. Јошть и сутра данъ у ютру могло се на местима крупе видити по земљи.

Књижницы Читалишта нашегъ приложили су: Г. Стеванъ Карапатићъ учитель Алексиначкій 25. — Г. Гаврилъ Поповићъ Архимандритъ 1. књ. — Г. Констан. Бранковићъ Проф. Лицеума 4 екземплара свога слова приликомъ торжества Св. Саве. говореногъ. — Г. Исидоръ Стояновићъ Проф. Лицеума 25 штица и 25 своји књижица „самоукій букваръ.“ — Г. Јова Богдановићъ помоћникъ апатекара 2 књиге. — Истога заведенія сбирки стары новаца поклонили су: Г. Павле Чарловићъ, приват. учитель, 17 комада стары новаца, одъ који еданъ е сребрнъ — Г. Никола Райковићъ изъ Ужице 6 ком. стары новаца — Г. Іованъ Марковићъ, писаръ у контролы 1. новацъ.

Прилози на главный фондъ школскій изъ Округія Ћуприћкогъ 1609 гр. 10 п. — изъ Окр. Алексиначкогъ 328 гр. — изъ Окр. Чачанскогъ 1008 гр. 27 п. — изъ Окр. Крагуевач. 335 гр. — изъ Окр. Ваљевскогъ 119 гр. 3½ п.

Милостиња за погореле Ивањичане: одъ народа Среза Сарлићкогъ Окр. Ћуприћкогъ 691 гр. 10. — изъ Окр. Ваљевскогъ 78 гр.

ТУРСКА.

Обште Новине пишу изъ Цариграда одъ 28 р. Апр. да су найновія наставленія, коя е русско Посланичество изъ Петрбурга добыло, тога смысла, да руссій Кабинетъ не одобрава ово, што е са турскимъ посланикомъ Мусеурусомъ подъ Двора у Атини догодило се, и да за право Порти у нѣзине тражено удовлетворенн. — Грчко Правителство е хтело, почемъ е дѣйствованіе нѣговогъ посланика престало, да Секретара истога посланичества постави генералнымъ Консуломъ своимъ у Цариграду за дѣла, коя се трговаца и трговине тичу; но Порта ніе ово допустила. — Мехмедъ-Хзензъ-Паша, о коме смо одъ пре чули, да е за Серіаскера именованъ, постао е по изићстію речены Новина Пашомъ у Янини. — Подъ турака влада по корану ньзовомъ тай законъ о наслѣдію, да одъ овога женскій наслѣдникъ добыва полу, колико мушій; по доцніе уведеной царской уредби изключавала се изъ тога земля необдѣлана, и та е

самымъ кужкарцыма припадала; а садъ є изишла уредба, коіомъ се ово увида и уређує, да женски наслѣдници одъ свега и свачега, што у наслѣдіе мужкима и њима припадне, добиваю онай део, кои законъ опредѣлює, т. є. мужко да добие по 2 паре, а женско по 1.

Лондонске Обште нов. Новине предначеденомъ извѣстію напротивъ пишу, да є рускій посланикъ у Цариграду подъ своју заштиту узео грчке поданике и ово писмомъ сднимъ явио Министерству турскомъ, кое се томе ніе надало. Исто тако јављаю и ове, а и саме обште Аугсбурске Новине, да є нетый русскій посланикъ у Цариграду Г. Устиновъ 15. р. Априла дапао балъ и на онай да є много отличніе грке позвао, а великаши турски да нису на истоме были. А найновіе пишу Лондонске изъ Цариграда одъ 17 р. Априла, да є Порта изабрала аустр. државногъ Канцлера Кнеза Меттерниха, да онъ пресуди у ствари између ње и грчкогъ Правителства

Съ границе босанске достављаю нам ове вѣсти, изъ Ање, варошице у Босни. Садъ о ускрсу возио є селянъ некій изъ села Забрђа продату раію некомъ Радовану у Ању; пакъ на путу нападне предъ њега турчинъ Салко Мусаловићъ изъ Ање и сикиромъ на мѣсто убіе га. Убица овай буде затимъ везанъ одъ нѣгове власти и у Травникъ суда ради Везыру послатъ, где какавъ ће му судъ быти, знатъ ће се. Оне прошле ѣсени у Ању є и то догодило се, да є неко девойче одъ 10 — 12 годіна, по имену Спасенія Станов Тодоровића изъ Аде близу Ање, кое є после отца и матере сиротно остало, у Ябуке пошло, пакъ на путу удари турчинъ Ази-Ања и одведе нету девойку са собомъ у Ању, и тамо є потурчи, наденувши јој име Фатима. Родбина исте девойке пошла у Ању, да є къ себи узме, но сынъ истогъ турчина, Сакало, изтрчавши съ батиномъ, избіе и одтера изъ авліе те жене. Затимъ су и неки люди изъ речевногъ села одъ рода девойкинога пошли у Ању по дѣлу томъ, но и они су опако, као праве жене, предусретнути были одъ турака, говорећи имъ: „море влау, што є добро, треба, да є у турчина.“

РУССІЯ.

По предложеню Попечителства Финансіе одредило є Правителство русско, да се одъ овы 111 милліона рубаля сребра (преко 85½ милліона талира), кои му у готовини, злату и сребру леже, узму 30 милліона рубаля, пакъ да се за њи купе облигације државне и банка, кое су понайсигурніе, и одъ овы кое се найпробитачніемъ ценомъ купите узмогну, и онда интересъ, кои ће они тако уложени новцы носити, да се обраћа на одуживанѣ државногъ дуга.

АУСТРИСКО ЦАРСТВО. Найновіе вѣсти изъ Беча јављаю, да є Правителство закључило, извозъ раже изъ царства забранити.

Изъ Оршаве одъ 1-огъ тек. јављаю, да є Г. Васа Каваћъ изъ Сиска са 12 велики лађа преко Ђердана срећно проловио за у Влашку, да тамо за рачунъ великокупца и на гласу србина Г. Спире Гобчевића до 75.000 вагана разне утоварія, и такову на црно море извезе. Ово є већъ трећій путъ, како речены Г. Каваћъ тымъ путемъ пролази, свега до сада са 55 лађи.

ГРЕЦІЯ. Изъ Атине 25. Априлія п. р. Баерскій Бронприцъ жини іошъ међу нама у добромъ здрављу, и чини ни се, да се незна врене нѣгова одлазка. Попуњавањ Колеттисовогъ Министерства было є при найжешћемъ раздражењю духова, и Колетисъ є остао Предсѣдатель Министерства, Министеръ двора и странны дела; Министромъ рата остао Цавеллась; Депутирацъ Мантиней скій, Предсѣдатель скупштине, Ригасъ Плавидесъ, постао є Министромъ внутрены дѣла, Совѣтникъ Гларакисъ постављенъ є за Министа нарогъ наставленія и црквены дела. Посланикъ Шпартански Корфіотакисъ садъ є Попечитель Финансіе, Совѣтникъ Булгарисъ постао є Попечитељемъ морски дела (Маріне), а Посланикъ Каритенскій Константинъ Колокотронисъ добио є Попечителство Правосудія. Сви су они нужена умерены мыслій, и обштемъ є мнѣнію съ њима по волји учињено. И при свемъ томъ особитый се догађај по овомъ избору у првомъ заседанію скупштине случіо. Предложеніе сирѣчь закона о узимању десетка за 1837. годину само є једнымъ гласомъ при давању, нићија одржано: и ова мала превага Попечитељства не осниса се само на томъ, што неки Попечитеља у скупштини посланика свое место као посланицы имати немогоше: него є узрокъ томе и то, што су неки посланици, у надежди преварени, къ противной страни изъ осветољубія прешли, кои є сваконо гледала, да у овай данъ победу неку одржи. Противницы (опозиція) желе разрешеніе скупштине, а једно разглашују, да ће грађанскій ратъ у свима областема букнути, ако Краль ово право свое употреби. Ово опасно стање стварій іошъ се више распалює енглезскимъ непрестаннымъ нотама, кое съ претњомъ силе интересъ захтеваю. Говоря се, да Енглезскій посланикъ у Грчкой Лионсъ упутствіе има са трима њему на служби стоећимъ линейнымъ лађама Грчке трговачке лађе освонти, ако ну се интересъ одма не изда. Овимъ бы се начиномъ заиста великій ударъ причинію саданѣмъ Правителству, кое се Енглезкой не допада.

Колеттисъ є именемъ Правителства грчкогъ обећао енглезскомъ посланику, да ће каса Правителственна платити, што Енглеска одъ ње на рачунъ дуга ште; само є нужно іошъ, да скупштина народны депутата и Совѣтъ земаљскій одобри ту исплату. Међутымъ є и познатый пріятель народа грчкогъ, банкіеръ Ейнардъ изъ Жанфа писао Правителству грчкомъ, да ће онъ самъ за њега платити Енглезской, што ова садъ са напаљиванѣмъ ште, ако каса Правителства грчкогъ не бы могла исплатити, а Енглеска не бы хтела чекати.

Почемъ є при једномъ предмету у Каммери народны посланика само са једнымъ више гласова изасланство се за предложенѣ Правителства, а остала сва половина манѣ једногъ противу тога, Краль є разпустио нету скупштину съ позивомъ на народъ за ново биранѣ свои представника по Уставу.

ПОРТУГАЛІЯ. Кральица є досадашнѣ министре свое одпустила, почемъ они нису хтели пристати на предложена одъ енглезскогъ кабинета условія помирења, кои є она найпосле примила, и на њова места нове є попечитељ поставила. Но тыме положеніе њено и Правителства њеногъ и отношеніе према побунѣницыма ніе се ни мало поправило.

Како є Кральица са своимъ новымъ Министрима престала на предложена одъ енглезске стране условія за уређенѣ ствары; морало є заустанити се ратованѣ између њене войске и побунѣника и енглезскій в полковникъ Вилде отишао поради тога у Сетубалъ.

Пре тога су побунѣницы ухватили и узели једну лађу, кою є Правителство одъ једне компаніе купило было, кадъ є за потребу овога са 1200 пушака и 40 000 фишека натоварена у рѣку Тејо уловити хтела, а исто тако и једну Правителственну војсину лађу, кадъ є изъ Гибралтара мимо Сетубала пролазила. — А войвода Кральичинъ Вилхасесъ 21-огъ р. Априла пређао є Тејо са 3000 регуларне войске преко р. Тејо, да удари на войску побунѣника, кои у Сетубалу и околини подъ своимъ войводама Са да Бандіера и Галамбо стои.

ПРАЈЗСКА. Осимъ што є одъ стране Скупштине у самомъ одговору на Кралѣво престолно слово изражено предохранство права, кои су Чехони и пре касателно земаљски дѣла имали и у своимъ провинціалнымъ саборима упражњавали, подписую се членови скупштине на особыто једно о томе гласеће представленѣ и већъ су њи до сто подписали се.

ШВАЈЦЕРСКА. Између 150. Членова новогъ великогъ Совета у Кантову Ст Галенъ 78. њи припадаже слободной страни, а 72 припадаю страни чувајућој (Конзервативной), кои се иначе и прекобрежна (ултрамонтанска) называ због тога, што се држи као Папине политике, кои изъ Алписке гора т. є. у Италіи царствуе. Само се сдаиъ Веттингеръ и одъ једне и одъ друге стране присвоина. При избору ніе се никаквъ нередъ догодио, и ово се као похвалити може, будући су 30000. жителя разногъ вероисповедања, и различите вештествене користи имајући у найвећой скупоћи оной наборъ на 15 различиты места спрнавали. Због овогъ набора ито се католицы срде, а католическо оружіе Гастеръ проклиње, у комъ є вишество за радикалне показало се.

В. БРИТАНІЯ. У Парламенту є садъ скоро поведена речь о стању и дѣлима Грецје, и искано, да се Парламенту покаже рачунъ свега, што є Енглезова до сада за Грецію на ме

ове дуга платила. Министерство є обећало, то учинити, и Л. Палмерстонъ опорочаваю є при томе садашнѣ Правителство Грецiя, потврђуюћи, да су на истини основани они гласови, кои се по Новинама енглезскимъ о истомъ Правителству разносе, као именно, да у Грецiи обычествую люде на куке метати и злоставити безсудно, пакъ да є то и съ єднымъ iонцемъ чинѣно, да се лажни рачуни о приходима и расходима земальскимъ даю и т. д. а Краљ да є слабогъ духа, те допушта, све то тако чинити, и зато да є Правителство енглезско, да бы до свог пропадаюће наплате дошло, послало нарочиту єскадру у Пиреусъ и дало посланику своме упутствiе, да и ту силу на издѣйствованѣ наплате, ако нуждно буде, употреби. — У исто пакъ време знаменита лица, као именно Давидъ Уркардъ, познатый у политици противникъ Палмерстана и Ед. Массонъ, кои є као пријатель народа грчкогъ, а особыто пропадањемъ Ђорђа Маврокалиса, и као православнъ прослављено се, пишу по Новинама као и у нарочитимъ књигама и доказую, да садашнѣ Правителство енглезско, што тако противу Грецiе поступа, само за Руссiю, и одъ ове наведено, рада по исте плану и намери, да се Грецiя русской управи политичной савршено подвргне.

ФРАНЦУЗСКА. Бу-Маца є прiспѣо у Парiзъ и смештенъ є у великолѣпно обыталиште. Онъ се извиня садъ, да є непријатель Абделкадера, а француза превраженъ и да жели само, да га Правителство француско противу реченогъ Емира употреби, као што полковника Юсуфа и друге арабске поглавице, кои су му се покорили и прилюбили, употребляю.

ИТАЛIЯ. Као поуздано се явля, да є Папа са своимъ Правителствомъ заключно, установити народну гарду, т. є. изоружано землѣбранительство одъ самога народа, пакъ кадъ ово буде, онда и стално воиство, кое се по досадашньой системи изъ најмлађы швајцераца састои, укинути и ове одпустити. Приближуюћiй се именданъ Папе намераваля су по обычаю великолѣпно и торжественно прославити; но Папа є заказао, да се то никако не чини, и у слѣдству овога заключила су најзнатнiя господа у Риму тай данъ лично одъ куће до куће милостиню просити и што ове скупе убогима поделити за честь имена владѣтелњогъ.

АМЕРИКА. Войска союзны сѣверо-американска држава узела є већъ и мексиканскiй градъ Веракруцъ, као што најновiе вѣсти явлю, и Правителство исты држава издало є прогласъ, коимъ сва у његовомъ притезанiю налазећа се приставишта мексиканска трговини светской отвора. Друго пакъ оддѣленiе исте войске побело се са мексиканскимъ воиствомъ у Новой Мексики, пакъ и онде побѣду надъ њимъ одрвало. Санта-Ана є самъ учинио представленъ Конгрессу Мексиканскомъ, да имъ є већъ нуждно, да гледе са непријатељмъ помирити се.

Санта-Ана є ушао у Мексико, главный градъ републике, и вопратно редъ, кои є бывомъ противу новогъ председателя подигнутомъ у истой поколебанъ было; три су погланице буне, као што се чуе, по пресуди одређенегъ воинногъ суда изъ пушака убили. У Филаделфiя, поглавитомъ граду сѣверо-американскомъ, чинили су торжественно осветленъ у славу добывене побѣде, прво после овога, кое су чинили, кадъ є славный француз Лафаетъ тамо дошао Сѣверо-американцы се надаю, да ће скорымъ слѣдовати закључење мира са Мексиканскомъ.

Поиа изкѣстiя подробно описую узиманѣ Веракруца и принадлежне къ истоме граду тврдиње Ст. Жанъ де Уола Сѣверо-американска войска, почемъ є на суво извезла се и градъ сасвимъ обколила, и почемъ онай на позивъ ніе хтео предати се, почела є изъ топова са суша и са галiя бити га и била є четири дана, докле нису изъ града дали знакъ, да се предаю. По овоме є уговарањ предузето и кадъ се уговоръ найвосле закључи, мексиканска войска 29-огъ р. Марта изиђе изъ града, састоећа се изъ 7000 пешака са 5 генерала, 60 виши и 270 подручны чиновника, а сѣверо-американска уђе у исты и узуме га. Последни є у томъ бою изгубила 65 людiй, међу овыма 3 официра, кои су погинули, а рањены є више. Съ друге пакъ стране у граду є погинуло до 1000 душа, одъ кои пола су жене и деца.

На другомъ краю Америке такође се рать заметнуо између царства Бразилiе и републике Аргентинске.

БАДЕНСКА. Ово є вел. Княжество єдна одъ союзны немачки држава, у коме є уставна система за сада између свију тiй држава понайболѣ развiена. Ово има простора 276 □ миля, одъ прилике за єдну четвртину Србiе, а житела преко 1, 300,000, одъ прилике са 60 на сто више, него у Србiи, прихода пакъ државногъ до 6½ милiона талира на годину, 6½ пута толико, колико Србiя. Владѣтель є ограниченъ Уставомъ, по коме две камере представника земальски постое. Єдна є одъ оны Сонѣтъ великана земальски, а то су: Принцеви В. Княжескогъ Дома, старешине фамилiя Княжески (1) и Графоски (3) и неки спахиски, коима В. Князъ то право подари, рино-католичкiй Епископъ, лутеранскiй владика, два посланика одъ свеучилишта и 8 таквы Членова, кое В. Князъ безъ призрѣнiя на чинъ изборе. Друга є пакъ камера праны народны представника, њи 63, кои се на 8 година бираю, и то 22 одъ извѣстны варошiи, а 41 одъ селски обштина у толико кругова поделѣны тако, да одъ прилике свани 16.000 душа єданъ тако одъ њи изабранъ представника заступа. У бирању учествуе сваки, кои заимъ или другогъ непокретногъ добра има, и сви званичници, а избранъ може быти сваки, кои дашку подаженогъ имања одъ 2000 талира вредности или такво свето или духовно званiе има, кое 300 талира прихода доноси. — У єдномъ Новинама садъ скоро нашао є єданъ Членъ тога смысла, да се Баденска у теорiи, умованѣмъ и словомъ, много либерализмомъ занима, а напротивъ Баерска да є већъ више практическа, Аустрiя пакъ iошъ више. На то друге Новине одговараю и доказую као особъ, да Аустрiя у своме државоправленiю никако ніе Баденску до сада надмегнула, тако и уобште, да система неограничене монархическе владе никако не заслужуе правство недъ уставномъ. Аустрiя, веле, садъ є уредила, да се могу работе спахиске (кулукъ) одкупити у слѣдству догађаня у Галлiцiи, кои, да є то пре учињено, не бы никако могли были на онако страшне покоре преокренути се; а Баденска є iошъ пре 18 година уредила и увела одкупљиванѣ робота, десетака и т. д. До 1845 године одкупило се такны за 15,000.000 талира, и само є iошъ єдна четврта часть одъ прилике остала, да се одкупи; мала држава она жертвовала є на то одъ свог прихода 3,000.000 талира, почемъ є сама гди ⅓ гди ¼ часть одкупа дала, а све десетке и роботе, кои су Правителству припадали, укинула. Године 1831 закључено є у Баденской, да се гвоздени путови трошкомъ и на рачунъ државне праве, и она има тiй путова већъ на 30 и неколико миля; а практичка Аустрiя текъ се садъ склонила на ту систему, и она, да се са Баденскомъ у томе сравни, морала бы имати гвоздены путова преко 900 миля, нема пакъ ни четвртину тога. Путови у Баденской баиъ се могу са путовима у Аустрiи мерити; само є то разлика, што се у Баденской iошъ одъ 1830 нашта више за њи не наплаћуе одъ путника, а у Аустрiи iошъ ни речи ніе о укиданю тога напдаћивања. Правленѣ многи новiя путова, велика држава построенiя: пристаништа у Манхаймъ, Коштанцу, болницу за сулуде кодъ Ахерна, таванице у Брухсалу, политехничку школу, академiю у Карлсрухе одъ стране Баденске нећемо да напоменѣмо; подобна у подобномъ отношенiю нали да се чине и у Аустрiи; пакъ ни само установленѣ више грађански училишта, богато снабдѣне одногъ и другогъ свеучилишта баденскогъ, поболшанѣ стања учителя народны нека се не узме у презрѣнiе, но да узмемо само веке главне законе, кои либерализму Каммера и Правителства благодарити имамо, по њима се изнерити две, да ли се Баденской више речи трошн, а да се по ради. Г. 1831 нова уредба обштина, за коју Баденской сва Немачка завиди, єръ она є темель народне свободе, независности обштина. Г. 1832 Уредба поступка судейскогъ у грађанскимъ парницама, основана на устмености и јавности. Г. 1832. Законъ о штетама одъ дивлачiй. Г. 1842-43 новъ законикъ казнења са уређеныхъ устменыхъ и јавныхъ поступанѣмъ у томе. Ново устроенiе Судова, установленѣ државногъ прокураторства (правобранителства, заступничества), зиданѣ новы судилишта, таванца и заведенiя за казненѣ постало є у слѣдству тога нуждныхъ, и скорымъ ће довикчано быти. То є кратакъ прегледъ теоретизираюће дѣятелности Баденске. При томе сваке две године се буже, предрачунъ државны прихода и расхода, опредѣлюе, кога напытованѣ и точность у подробности дивира; свршенѣ су угледъ поредка и јасности, а државный кредитъ види се одъ туда, што у најновiе време, гди є Аустрiя и Ханноверска при улайшљиваню 5 на сто дати морала, Баденска є га 3½ на сто добыла новаца у заимъ. Тако поредъ борбе за најмања добра нису у Баденской ни материјална до сада пренебрегнута, него напротивъ подпзана такнымъ начиномъ, кои друге тако назване практичке државе, не види се, ни близу да достиже.

СПОМЕНЪ ЄДНОГЪ ЮНАКА.

Примѣра достойнаи є юнакъ нашегъ времена по имену Теофилъ-Малотъ-корретъ де Ла Туръ д' Оверњ, роѣенъ 23 Новембрія 1743 у Корре. Окружію Финестеръ у Француской одъ многопознате фамилія Буйьонъ. У њежной младости било є у ученикъ воєне школе; но текъ што є одрастао ступи, у воєнну службу коѣ Полка Ангувоаногъ, и продужавао є све свое упражненіе, безъ да бы душностъ свою пао войникъ пренебрегавао, у наукама, и тако є века оригинална сочиненія на светъ издао, и преуготовлявао є њекій рѣчникъ на 45 езика. Потомъ є съ войводомъ Краллономъ, кой є шпанеску армаду предводіо, ратовао у Америки, и провалио є єдну енглеску воєнну галлію, те є провала у бездну, не плашећи се топова, кои су съ градски бедема непрестано пуцали, а неђутымъ є све проче галліе съ разномъ уничтожіо, градеку войску, кадъ є она изъ града юришила, побѣдоносно є натрагъ у градъ утиао, и у истой борби є коѣ найжишћ ватре напоѣ енглезекій топова єдногъ ранѣногъ француза на леђа узео и тако ранѣника къ своима повратио, за кое га є краль шпанскій наградио орденомъ Калатраве, са пенсіомъ одъ 1000 франка (200 талира одъ прилике,) на годину; но онъ одъ ове награда ни єдну ни другу ніе хотео примити. При появленію Революціе било є Латуръ д' Оверњ прваи бывшій онда капетанъ, кои се є за весту написао; одма є као простъ войникъ у службу Републике ступіо, и никакавъ степенъ узвишенія ніе хотео да прими, но на последку буде принуђенъ, да као найстарія капетанъ нешим гренадирскимъ компанійама управли, кое су подъ његовымъ управленѣмъ ове Паклене добиле. Кодъ Ст. Себастіана є чудеса одъ юначества почињао, како годъ што є и у шпањскомъ рату радко. Но по краткомъ времену ухвате га енглези, и по свончанію рата поврати се после едне и пол године кући у Француску, гди є у Пасеи съ маломъ пенсіомъ живо извикъ воєне службе. Но случи се да изъ његовогъ комшилука на єдногъ младића редъ доће, кой є единацъ у отца био, и кога є отацъ старъ и болестанъ био, да у воєнну службу мора иѣи. Латуръ д' Оверњ заступи овога место, премъ да є већъ био 53 године старъ, и оде изъ нова на Райну къ войсцы, гди се є опетъ чрезъ његову учтивость и храбрость яко отликовао. Његово пакъ слабо здравлѣ принуди га, да одпусти уже и кући се врати, гди ніе дуго био, него доће опетъ къ войсцы свакій вишиій чинъ осимъ његовогъ капетанскогъ одбацујући. Наполеонъ га є за правогъ Гренадира Францускогъ прогласіо, давши му за храбрость и єдну почестну саблю, кою ніе тео примити донде, докъ є о непріятелю ніе огледао. На высвизка више Оберхаузенъ постиже га у 51 години његовогъ живота смрть 27 Іюніа 1800 године одъ раие, што є ту конѣкъ прободенъ било. Последнѣ су његове речи биле „я умирем задовольно, будући сам желио на овай начинъ мой живот заключити.“ Онъ є са његовымъ Полковникомъ и 27 официра на истомъ месту, гди є пао, и погребенъ! На поискаванѣ његовогъ друштва његово є сердце у єданъ сосудъ стављено и одъ єдногъ рачуноводителя предъ народомъ пошено, добошъ бы добовао позивъ, и єданъ Наредникъ бы га по имену викао: Латуръ д' Оверњ, а рачуноводитель є одговарао, што є сердце воєно: „Умрео є на полю юначкомъ,“ цела є армада три дана носила црно за њиме, и 40-тій Полкъ притиснула његово сердце као какову драгоцѣность, и данъ данашњій, гди се таково свако параде износи. Осимъ тога и памтинакъ му є Француска на ономъ месту дигла, гди є пао, и ошъ такови и данасъ обдржава. Његова плата таковѣръ ніе укинута, него се за воспоминаніе найстаріемъ войнику армаде, Дивизіо, Бригада, Полка, Баталіона и Ротте, гди є онай юнакъ служіо, дели, кои войницы, кадъ бы се годъ Латуръ д' Оверњ предъ Фронтомъ прозывао, морао одговарати: „Юнакъ лежи на полю юначкомъ и ніе овде.“ Тако є одредіо Наполеонъ, кое се и подъ овымъ краљаствомъ одъ 1830 године точно наблюдава.

СВЕТСКА ПИЯЦА.

На Бечкой піяци было є 24-га Априла 730 комада свиња, и продавала се фунта по 35, 36 и 37 крайцара. — Рогате марве было є 2300 комада, и продавана є цента меса одъ 33 до 38 фор.

Разна спе єднако у Аустріи скаче; у Бечу є 26-га Априла продавана чиста пшеница одъ 18½ до 19½ и до 20½ форинти шайна вагањ (70 ока), кукурузъ у Буру 10 и 11 форинти вагањ. — у Бечеју є 3¼ фор. меровъ два пагана. — у Темишвару 32½ форинта. — у Панчеву 21 форинта — у Земуну куповато є овы дана брашно за Новый Садъ и плаћано є 100 ока пшеничка брашна по 8 талира и 2½ цванцика. Ч. Ср. Листъ.

КЊИЖЕВНЕ ВѢСТИ.

Г. Александеръ Стоичковићъ издаће „Исторію источно-славенскогъ богослуженія и кирилскогъ књижества кодъ славена западне цркве“ и рокъ за преумерацію, ценомъ по 2 цв. (8 гр.) оставља до последњегъ Іюніа т. г. — Предуписати се може свакій у Читалишту нашемъ, а и скупителя са стране могу на исто имена свои предуписника послати, само безплатно.

Г. Пан. Іовановићъ, учитель у Ледницы издаће „исторію найновіи догађаи у Сербіи одъ 1459 до 1813 год. по приповѣданію покойногъ Ивана Югновића, быв. у време Карађорђево главногъ Секретара, кой є у рукопису случайно добио. Цена є књиге ове 36 кр. ср. (1 гр. и 10 пара,) а рокъ преумерације до последњегъ Іюлія т. г. кою изъ Сербіе прима Г. Фил. Валтеръ, факторъ Типографіе Прав., а у Београду може се свакій и у Читалишту предуписати.

Светолюбъ нашъ издаће књигу „Основи Народности“ коіой є цена 30 кр. ср. (6 гроша) а предуписати се може на исту у Читалишту нашемъ; иначе преумерацію прима Пиварь Управителства ове вароши Г. Доим. Миланковићъ.

ОГЛАСИ.

Єлене супруге Миловаца Петровића, чарукције изъ Уба, куће, наодеће се у Абацијескомъ сокаку у Београду, продаватће се средствомъ јавне лицытације 26. Априла прваи, 3гъ другій и 9гъ Маіи трећій и последњій путъ.

☞ 15. тек. месеца излази рокъ преумерације на књигу „Начинъ набављенія живота человеческогъ.“ ГГ. Совокупители умоляваю се, число предчисленика до истога дана у Београду на подписаногa приносlати. Херманъ Шлезингеръ.

Іованъ Ђорђевићъ мешаџія на Стамболъ-капіи идући у Палилулу съ леве стране до бунара продаће кућу свою, коју ко бы купити желіо, нека му се јави.

Кућа почившегъ Ђорђа Христића, б. мешаџіе на Теразіама продаватће се 17-гъ Маи другій, а 23-гъ трећій и последњій путъ на јавној лицытацій, коя ће спагда пре подне у 9 сати быти.

Подписани овымъ обявлюю, да є њима поверено продаванѣ свію челичны и гвоздены производа одъ комшица Г. Іосифа Сеслера наслѣдника изъ Кригласа у Штаверской, као што су: гвоздене осовине, коденичне осраве одъ гвожђа, наковиња, чекића, ланцы, лентери, алати за разбіянѣ кавеза, окови за шипове, мотике, ашови (рылѣва), свакогъ рода клинова и клинцы, гвоздене плоче за браве, за кровове и за лађе, машинске саставне части, кое се наручита могу по моделима или начертанію, претена и т. д. Него тако они дране и продавницу одъ фабрике Грофа Вербна изъ Хорзовица са свима родопима лицены одъ гвожђа стварьи, међу другима и топовски танета одъ свake одредне величине (калибра), као што се у њиовой трговини знатнымъ количествомъ спагда налази на продаю куйинскогъ посуђа, одъ гвожђа салиненз и емайлираната, не иначе и стварьи одъ туча, жица гвоздены и тучны, и у стању су свое Г. Г. Купце не само найпреличнимъ фабричнимъ ценама него и признатомъ добротомъ хесапа задоволиватн.

Х. Цымбуръ и сынъ гвожђарскія трговцы у Бечу, Мэріахилфъ-сокаку № 333 у собственной кући.

Карта Косова Поља, коя є начертана одъ покойногъ Кн. Басовића и по овоме начертанію изрезана и напечатана, заедно съ књигомъ: „Описаніе Битке Косовопољске“ приспѣла ми є оны дань. Тако одъ данасъ ку ій Г. Г. скупительима предуписника и предуписницыма овде у месту раздавати, кои ми се тога ради јаве, не само после подне; а и оне са стране умоляваћ, да бы данаиъ приланака авляли ми се, и такође къ мени упућивали, по коима да имъ Карте и књиге пошљемъ; будући и онде прилике за свако место тражити и налазити тежко могу. Кои ніе предуписанъ, а желио бы речену Карту и књигу имати, може такође добыти кодъ мене за 3 цванц., докле сувише ексемплара одъ ньи будемъ ошћъ имао.

Пан. Арс. Поповићъ с. р.

Учредникъ Пан. Арс. Поповићъ.

У Правителственой Књигопечатньи у Београду.

Излазе свака седмица у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена им је за Србију 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 16. Маія 1847. **Число 20.**

СЕРБІЯ.

В. Правителство наше по добивеномъ одъ Нѣг. Величества Султана милостивомъ одобрено шаљѣ петъ младића у школу Галата-серай у Цариградъ, да се у истоме заведенію царскомъ као и други питомцы безплатежно воспитаю и одредило имъ је изъ народне касе свакоме по 120 талира годишњѣ на трошакъ. — Петаръ Радоановићъ, аудиторъ при г. н. штабу, погинуо је у лову, несрећнымъ случаемъ убіенъ изъ пушке одъ друга и брата свога, съ коимъ је у ловъ изашао био.

Београдъ, 14 Маи. Јуче трећій данъ Духова држала је лицейска младеж, слушательи православны и философически наука, заједно съ своимъ ГГ. Професорима у Топчидеру код айдукъ-чешке воде Майско веселѣ. При ручку је Г. Ректоръ лицеума у име младежи и заведенія овога напио здравицу за Свѣтлога Княза, коју је младеж срдечнымъ узликомъ примала и са одушевленіемъ „многая лѣта“ одпевала. Следовале су подобне на именице здравице одъ младежи ГГ. Професорима а одъ ови младежи са напвышимъ напленементіи осећанія, коя учитељ и ученике међусобно скончавају, кое су такође одѣвномъ „многая лѣта“ као и свираћмъ воєнне музике спровођене. После ручка, где је младеж играћмъ поредъ народне свирке гайдаша и народныхъ игара веселила се, благоволили су Свѣтлый Князъ и Княгиня са фамиліомъ и свитомъ Своіомъ младежъ посѣтити, коя је исте высоке госте са найвећомъ радосћу дочекала и свое те радости, высокопочитанія и благодарности чувство свакимъ найлепшимъ начиномъ показивала. Подобно је младеж дочекала и друге отличне госте, кои су ню и њено ово веселѣ удостоили свое посѣте, као: высокор. Г. Петровићанка, Нѣг. Превосходителство Г. Војвода Т. Вучићъ, Высокор. ГГ. Председатель Совѣта, Стоянъ Симићъ, Членови истога М. З. Ресавацъ, Милутинъ Петровићъ, Прав. Попечитель Финансія Рад. Дамановићъ. А осимъ ови было је и много други гостію изъ вароши, свакогъ реда и обоегъ пола, кои су веселю младежи такође присутствовали и у истоме участвовали. Одъ стране младежи гостолюбиво су послуживани гости напиткомъ и посластицама, а између исты гостію многи су и у игрању учествующа веселѣ умножили, при коме као што је добра уредность у свему младежа тако, да они, кои су све уређивали и надгледали, сваку похвалу у томе призрѣнію заслужују, исто тако је и сва веселећа се младеж, безъ изятія красанъ духъ и дружебности и изображености у своимъ овоимъ веселю представляла. Почемъ је младеж, высоке госте свое при одласку него опако изпратившы, као што ій је дочекала, то польско веселѣ свое заключила, она је сва у скупи са свирком музике, као што је у ютру изъ вароши пошла, и са певанћмъ у варошъ повратила се, пакъ учинивши тако у скупи ішавъ и код куће ГГ. Професорима своимъ поздраве са свирком и усликомъ, затимъ је међу собомъ братски опростила се и разишла.

Београдъ, 15 Маи. Вечерасъ дају Назначачки позоришницы у сали код слона у великомъ здању свое право театрално представленіе, и то је „Милошъ Обиланћъ“ јуначка позоришна игра у 5 дѣйства одъ Г. І. С. Поповића. — У недељу 18-ог т. представлят' ће се у истомъ театру „Варалица“ весела игра у 3 дѣйства, а у долазећу среду 21-ог т. „Лажа и Паралажа“ весела игра у 2 дѣйства съ песнама, и затимъ „Пиринца“ шаљива игра у 2 дѣйства такође съ песнама. — Почетакъ је представленія свагда у 7 сати по европейскомъ часоказу; а плаћа се за сѣдишта у сали за прво место 3 цв. за друго 2 цв. за стаиић 1½ цв. — за сѣдишта на горићмъ спрату за прво место 2 цв., за друго 1½ цв. а за стаиић 1 цв.

Скорымъ надати се можемо, колико је изъ приватны извора познато, да ішће једно ново заведеніе овде у животъ ступи: школа пливања са купалиштемъ, изъ 6 особены купатила, 1 такогъ за децу и 1 великогъ обштегъ состоећимъ се. У пливалишту ће ови, кои знаду пливати, у свободномъ пливању упражнивати се, а тоже неуке ће нарочитый учитель учити. Пливалиште само быт' ће преко 14 хвати дугачко и 4 хв. широко и ограђено обезбѣдителномъ врежомъ; а имат' ће ово 10 собица, у коима ће пливачи свлачити се и облачити. Они, кои нити уму пливати нити бы то учили, а желили бы у ладној води купати се, моћи ће или особена купатила узимати или у обштемъ купати се. Такође су по разликама ови употребленія опредѣлене како за поједна, тако и за цело лето одсекомъ, кои бы хтео или за пливанћ или за ученћ тога или за купанћ у једномъ или другомъ купатилу предплатити.

Свилаенацъ, 23. Марта. Нѣгово Высокородіе, Членъ Совѣта, Полковникъ и Кавалеръ Г. Милосавъ Здравковићъ Ресавацъ, познао је Начальника овогъ Окружія Подполковника, и почестногъ Адјутанта Књажескогъ, Кавалера, Г. Богдана Ђорђевића, Председателя Суда истогъ Окружія Г. Димитрія Исаиловића, мѣстне ГГ. Свештенике са учительима, неколико отмѣны Грађана и изъ сваког села у Срезу Ресавскомъ по два кмета са неколико свештеника изъ Ресаве на завтъ у свой конакъ, где је осталъ за 150. персона постављенъ био. Почемъ су дошавши гости са Г. домаћиномъ по обычаю поздравили се, посѣдају за вкусныхъ слома и вінокъ изобилно постављеный асталъ, и прве усердный поздравъ преко Нѣговогъ Высокородія одъ стране Нѣгове Свѣтлости Милостивѣшегъ Господара и Княза нашегъ Александра Карађорђевића, на коме су сви једногласно благодарили съ рѣчма „Благодаримо Свѣтломъ Князу, да га Богъ поживи на многая лѣта!“ У горићмъ крају остала седно је Г. домаћинъ, а у долићмъ Г. Начальникъ. У половини ручка устане Г. домаћинъ и напіе здравицу за здравлѣ Свѣтлогъ Княза, коя полети одъ руке до руке са гласногласномъ викомъ: ура! ура!! млога му лѣта“ праћеномъ ређанћмъ праштія и непрестанимъ звуком звона. После тога піено је за здравлѣ Нѣговогъ Высокопреосвященства Г. Митрополита, затимъ Нѣговогъ Превосходителства Г. Томе Вучића, после Г. Аврама Петронијевића и ГГ. Членова Совѣта и Попечители, и тако редомъ за цело Правителство и сав Народъ Србскій. Послѣ тога напіо је здравицу Г. Начальникъ за здравлѣ Г. домаћина, а Г. домаћинъ другу за здравлѣ Г. Начальника, и трећу за здравлѣ свію нѣговы Гостію; и праштія и звона непрестано су грувале поредъ млогогласногъ викања ура! ура! ура!! млогая лѣта. — Докле су гостя при асталу седили и здравице напівли, играла је младеж овдашня поредъ гайда и други свирки на три мѣста, тако и деца кола уживања особитимъ отмѣнимъ торжествомъ бацала су своје капе у высину и викала: „ура! ура! на многая лѣта.“ Найпослѣ устану сви одъ астала и Писаръ Срезкій Г. Тимотей Остовићъ поведе коло са кметовима и сѣдокосимъ старцыма певајући ура! ура! млогая лѣта. Поредъ свега служили су сакъ сабранымъ народъ више младића вінокъ, кое је на повише мѣста у чабровима източено и сваком на употребленіе готово стояло, и тако је повіено 11 чаброва віна. Поредъ свирки играло је коло до заода сунца, и текъ у сутон разишли су се гости, благодарећи гостолюбивомъ домаћину и желећи му свако добро и дугій животъ. — Димитріе Іовановићъ.

14. Маи т. г. у полаћ три сата после полноћи дигао се тако великій ветаръ, кой је у олую прешао, при коіой страшна грмљавина наступи и у Мирівску мохану громъ удари, и са све четири стране запали, коя ішће са једнимъ дућаномъ изгоре,

проче штете ніе было, осимъ што су све стпари како механске тако и дућанске изгореле, безъ да се є што могло избавити.

У Смедереву 29. Марта Вечерь задовольства пема одъ онога, кадъ се човекъ одъ найвеће жалости у найвећу радость поставя; нема овде болећъ блаженства, него кадъ човека ледена смрть напушта преданоћи га крепителномъ и сладкомъ животу; но є горка и прегорка чаша искушенія и смрти, и тешко є ко испія и преживи; па се због тога слабо ко съ вољомъ и упушта у страшна искушенія за любовь слѣдующећъ ньима великогъ задовольства. Я самъ то ноћасъ искусіо, па являмъ свету неукомъ, т. є. кои ніе на тымъ мукама было, найвише зато; да се моимъ злоимъ други полузю, и да нечекаю, да сами главомъ о зыдъ ударе. Свакій ће се у Србіи и око Србіе живећій лако опоменути страшногa ветра и оне ладне кише 28. у вече догодивше се, свакій ће лако представити неволю ову, кои су онда на води великой были: но онай найвише тай ядъ и муку горку представити може, кога є ова олуина на води снашла. Было є полакъ седамъ сатій после подне. Іошть бы се по законима природе видило; алъ є страшна ветрина смела и закутила стіхіи света, ньіова є природна доброта и красота ишчезла, све су дивоте, све величествености наше упропашћене: сунце, месецъ, звезде, дрва, вода, градови и найвеће горе прогутане су; све є црный мракъ прекріо са таковомъ брзином, да бы човекъ рекао, да є излетіо заедно са рушећимъ ветромъ изъ пучине земне. Само се дакле видіо мракъ; а мракъ є оскудица светлости, дакле кракъ є ништа, и тако се видило ништа: но ово є ништа тако страшито, да бы човекъ противъ природовспытателя парицу подньи морао; што нису страшніе мраци описали; да се нису нашли синци ньіови, кои су то дело на себе примили, а ти су добротвори людски, а свои злотвори, сушти стіхотворцы. Кадъ се она олуина догодила: я самъ са три возара Турчина био четврть сата иза Ёзаве къ Пожаревцу вдуһи; два су Турчина вдрвло (елкенъ) вукли; а одинъ є корманіо, и овоме самъ я на чамцу, и чрезда самъ око воде и на води одрастіо, у невећемъ чуду напавши се, чешће говоріо, да се края дрзи; но Турчинъ ми рекне: „Мани се, чимъ бы къ брегу дошли, изврнуля бы се.“ Ово є гора вота негъ Ракоцієва. Я ово помисливъ, лађари се збуне, чамацъ крзно, а я на брегу. Турцы, немогавши далѣ ни макнути се, чамацъ у одной онде изваши у води противъ мога совета оставе, и због тога намъ ветаръ, воду на читава два фата преко обале бацаюћи, чамацъ двапутъ потопи, нажъ самъ га морао и я спасавати; єръ самъ се бояо гићва Турска, а боло самъ се, да безъ чамца неостанемъ; єрбо се на овоме страшноме ветру, на овой киши, и на мочарной земльи освануло небы на овоме беломе свету. Нигди спасенія ніе было, све є готово одъ Смедерева до Пожаревца близу Морава прешла была, а куда ніе вода текла, было є мочарно. Ніедну стопу земль у реченомъ простору Морава поштедила ніе! Помислію самъ онда, како и на Србской страни чардака! Советовао самъ Турцыма, да до Ёзаве идемо, па да ту пуцамо, нажъ когодъ дође у помоћь; но они су, прешда неволю своју горко осећаюћи и изражаваюћи, на ове моје речи ладнокрвно одговорили: „Нема ту ништа, чамца на Ёзави нема, Смедерево є далеко, и т. д.“ Пытао самъ Турке, где є Ёзава додаюћи, да и онде смрть чекати нећу; но да ћу Ёзаву да препливаю; на кое ми они одговоре: „Мани се човече, Ёзава є сада, као Морава.“ И тако самъ и, низаюћи стра одъ Морине, на овой ладноћи и бури одъ 7 до ½11. сати ноћи у блату лежао; докъ се найпосле сви неодважимо, на чамцу до кућаре предъ градомъ Смедеревскимъ по овоме времену путовати, и пре бы се на путъ спремили были; алъ су два Турчина єднако томе противна были Стигнемо срећно у кућару четврть сата одъ места страдања удаљену. Ту смо преноћили, и сутра данъ самъ рано у Смедереву био. Онде ми се све допада, као што самъ нажъ пређе ніо, само ми є у очи пало, што є конакница одъ школе преко пута, три фата низоћегъ; єръ то и ученике и учитель узнемирава. Збиля, и у Голубцу є читавогъ Среза красна школа; но у овой єдной у читавомъ Срезу школи ова изъ 25. села 21. ученикъ, кое и све видіо нисамъ, будући су онда због праздника разпуштени были. И. З.

Изъ Окружія Крайнскогъ. Чудно є, како є овдѣ наша драга вѣра, за кою су дѣдови наши крвь пролѣвали, пренебрегнута. — Истина, овдѣ има црква доста привлачна, али бадава она, кадъ іой є ключъ скоро онако забаченъ, као онай одъ Зевуске Библіотеке; па ако се случайно у мѣсецъ дана едавнутъ и наће, то се онда гледа, да служба пре сунца свршена буде, како бы тако више времена остало за седенѣ у механи. — Колико стида и прекора трпимъ одъ странны и друге вере людій, кои овдѣ по читаву седмицу сѣде, и виде све, шта се чини: како люди у свету неделю и друге празднике, мѣсто на Богослуженіе да дођу, и какво поучително слово одъ Вероучителя своегъ да чују, иду напротивъ у плавину за дрва. Та и самъ морадо тужанъ! лицемъ на Св. Богоявленіе изъ плавине донешена седмора кола дрва тай данъ принити! — Колико самъ пакъ укора одъ два странна човека поднео, кои су се случайно на Св. Савву овдѣ десили, и видили, како они мужева жене, кое бы требало, да су примѣръ другима, на истый данъ: кошуљ перу, шію, ткаду и преду. — Што се празднована Превазногъ Андріе тиче, о томъ ни спомена нема, да га светковати треба — Но сиромашку пуку ніе ни замѣрити, што тако чини, кадъ све то одъ Вероучителя своегъ види, коса, кадъ торбу, ашовъ, мотику, грабљ и сѣкиру на грбину тури, другчіе разпознати не можешъ, осимъ по єдной броди, и кои подъ Епитрахиломъ иде човеку у кућу, те на закланой свињи чита молитву, а на великій петакъ у место да клепа, звони. — Учитель у К . . . селу.

ТУРСКА.

Како Правителство Грчіе ни после ону изложенія, кои су одъ русскогъ Двора за њега неугодна послѣдовала, не приступа, да изпуни захтевања Портина, што се међусобногъ њіовогъ раздора тиче; Порта ће приступити къ удѣйствованію наговителны средства, као што є већъ заключила, а именно, да одрече свое признаванѣ синка грчкинъ Консулима у њіовой држави, да забрани грчкимъ лађама пролазакъ крозъ дарданелле, а исто тако и привбрежну пловитву изъ єдногъ места у Турском Царства у друго, као и налазећима се у Турской занатліма, кои су грчки поданици, занате њіове радити. — Међутимъ є Порта на грчку границу поставила 40.000 войске, а намерава и ново куплећ войско до 50.000 предузети. На више места у Турской показаю се ванге између грка и турака. У Албанія се показаю одвећъ подозрителна движенія, и по турском архипелагу већъ терају морски разбойници на трима лађама свой занатъ подъ предводительством некога албанеза Ђорђа Цалакоса. Кодъ острова Фурреса између Самоса и Никарія уватили су они и оплѣнили єдну турску лађу. Прорычу, де ће такви много ворати произићи и одъ грчки морнара, кои до 20.000 са 2000 лађа морски има; ако имъ Порта њіову радню оными церама, кое є заключила, закрати.

ГРЕЦІЯ. При разпуштању Совѣта и народне скупштине Попечительство є издало прогласъ, у коме явно изложива, зашто є то учињено, и каже, да є онъ, кадъ є пре више месецы предложило ветымъ камерама нову уредбу, по коіой да Правителство само десетке сбира и њима рукуе на ползу касе земальске, у место што су до сада подъ закупъ давани и у томе многа злоупотребленія одъ закупаца чињена, закључило, ако то предложенѣ довольнымъ вишестнокъ одъ камера примљено не буде, или останке на знанія свои дати или нажъ пристати, да Краль исте Каммере разпусти и народъ позове, да на ново бира свое депутате, нажъ онда да се иста ствари новыхъ Камерама предложи. По овоме, кадъ є више стно само съ превагомъ єдногa гласа за то предложенѣ показало се, кое є толико време одъ камера задрзавано и не предузимано, министри су по речма прогласа њіовогъ готови были одступити, нажъ да на њіова места други дођу, кои бы спажњю подпору у каммерама имати могли; но како нжъ є Краль изишло, да они пуно нѣгово поверенѣ имаю, и како се при томе надаю, да ће таково и кодъ народа наћи, согласиля су се, да остану у званіяма, а каммере да се разпусте и народъ да се позове на ново бираніе своіи депутата.

У смотренію дуга Грчіе, за кои су три покровительствующе Силе займодавцыма свистовале, нажъ Енглеска садъ као єдна одъ ониу име лихве одъ єдногъ трећегъ дела са 200.000 франка припадаюће и неплаћене за наплату наваљює, ово пишу обште Аугсб. Новине: Кадъ є 1832 год. о займу овомъ одъ 60 милліона франка или 66 600.000 драхма рађено и тай за Грчію подъ кантомъ три Силе заключенъ, Грчія ніе имала у томе гласа, но є благодарно примала, што є заключено. Она ніе питана, на шта и како да се ти новцы обрате; три Силе су рѣшиле о потребама Грчіе, као су ій саме разумевале. Тако є одъ 10 на сто или 6.660 000 др. одъ заключеногъ количества

одвало за награду посла, ешконтирања и комиссіона, 12,531.164 др. дале су Силе Порти, и платиле дуга Правителства Каподистріасовог 3,445.000 др., на трошак Намѣстничества отишло је 8,340.862 др., на трошак добровольны воиства 14.000.000 др., на интересъ и оддуживанѣ изъ саме позаимљене суме до 1842 год. 27,143.949 др., а изъ земальски грчки касса одъ 1837 годе до 1842 плаћено је у то име Ротшильду у готовомъ 6,300.000 др. свега 77,320.000 др., кое ће другимъ речма рећи: Силе су Грецію за 66½ милліона, што се каже, да су јој позаимиле, до конца 1842 год. издатакъ одъ 77½ милліона др. готова новца натоварише. Вишакъ је подмирила Грецја займомъ у Баерской одъ 4½ милл. и одъ свои новаца. Трошенѣ тій позаимљены новца было је найвише іошть за малолѣтства Краљева, кадъ је енглезска управа поглавито владала у Грецији и Графъ Арнсперг было десна рука Палмерстонова. При овымъ издатцыма Грецја стои найвећомъ часьу дуга и заоставшомъ одъ 1843 годишномъ іошть обременѣна. Но зато ніе она никада одрыцала свой дугъ, него је сваке године свойски трудила се, да и одъ части изпуни, што је дужна; те је тако сама исплатила горепомянуты 6 милліона и више драхма у готовомъ. Она је дуго падала се, ако правленіе, кое је одъ Намѣстничества примила, простімъ учини и приходе свое болѣ узпади, да ће моћи годишнѣ прискрбити, колико за тай дугъ треба. У овомъ смыслу су и Силе 1842 год. подѣйствовале; но подѣйствованя тога, кое је причинило, да су многе стотине оффицыра и званичника безъ хлеба остале и уваженіе Правителства сломило, слѣдство је было буна 3. Сепг. 1843. Али овы 10 година 1837—47 ту једну науку је дало, да штеденѣ и болѣ напенѣ прихода ніе довольно къ подмиривању дуга, него да за ово изванредный изворъ пронаћи валя. Тай је бію у продан Правителственны или народны земаля. Министерство Колеттиса было је толико и бодро и мудро, да ову меру Каммери предложи и одобренѣ іой издѣйствуе. Али успѣху одъ исте опетъ се ніе могло надати, ако се у исто време землѣдѣлцыма не отвори новчана помоћь за купованѣ. Зато је Коллетисъ покудио, да годишнѣй малый вишакъ Правителственны прихода уступи заложной банки (кои на непокретна добра позаимлюе новаца подъ интересъ) и позвао је покровителствуюће Силе, да ове контролираю извршиванѣ тога. Но предложенѣ ово, једно, кое може довести къ удовлетворенію новчаны потражывани Сила, ніе Енглезска ни у какво призрѣніе узети хтела; него је поискала, да се њой одма исплати њена часть интереса за истешке полгодіе и послала лађе, кое да то поискованѣ и силомъ подкрѣпе.

АУСТРИСКО ЦАРСТВО. И у држанама овогъ царства су, као и по другимъ предѣлима Германіе, на више места појавльивала се у найновіе време непорушенія одъ спрожавшогъ реда людій причиномъ оскудице у рано. Почемъ је и Аустриско Правителство забранило изъ свои земаля извозъ сваке ране за петъ месецы дава, као што су то и друга Правителесва по Германіи учинила; цена ране је у нечему спадати почела. Но знаменито ће исте мана моћи быти текъ доцніе, кадъ се изћетно увиди, како ће овогодишня летина родити, ако се ове родъ добарь покаже; будући пиаче они и трговцы а и землѣдрацы, кои ране за продаю у њиныхъ количествама имаю, очекуюћи, да виде, како ће овогодишня летина родити, задрживаю свою рану одъ продае. — У Тичелу је и овогъ лета као обычно сваког држанъ маневеръ шайканогъ баталліона, при коме су како дивизіонный генералъ овога круга тако и самъ главно-командующій изъ Варадина были, и при коме је ово двогубогъ качества оддѣленія войске, чиніе службу и на води и на суну, не мало савршенство свое и у одной и у другой струцы воиние службе показало. Шайкашн су порекломъ и языкомъ т. е. народносћу срблы; но оффицыри су имъ одъ часта туђини, особыто њи. Почемъ одъ генерала при прегледу буде сданъ оффицыръ упытанъ о пореклу своме, и тай одговори, да је србинъ изъ истогъ баталліона родомъ, искуштни су морали како овай тако и остали њему подобни између оффицыра, кои су затымъ узъ њега при разговору о томе пристали, ту неповольность одъ стране речена старешина, да они нису и не могу быти срблы, да Аустрія нема у царству своме и не признае никакве срблѣ. Но овоме садъ је іошть пытанѣ кодъ тій и такны старешина граничарски, шта су урођенцы шайкашн и њиова остала браћа у целой границы, какавъ су народъ по пореклу и языку, кое пытанѣ како бы они самымъ повелительствомъ своимъ рѣшили, ніе сасвимъ извѣстно; већъ ако не бы тако, да су сви они и да морају быти „илири.“ — Одъ давна су и при сваком скоро постављању пароха, особыто ако је знаменитія парохія, догађале се разне несгоде, а нарочито што мѣстна обштина согласно или знаменитымъ вишеством гласова, кое се за општу волю и онде као и у другимъ стварма узети мора, другогъ бы хтела за своги пароха, а Консисторія или правіе и управъ Владика другогъ одређуе. Садъ постои између Обштине Сегединске и Консисторіе Бачке такна размерица, и прешла је и у Новине. Једна страна потврђуе, да Консисторія т. е. Владика има право опредѣлити Обштини за пароха на упражденѣну парохію, кога хоће, не смотраюћи, што бы обштина другогъ хтела; а напротивъ съ друге стране се наводи, да обштина издржава пароха, да је онъ њенъ званичникъ, да као такавъ само онай може са успѣхомъ дѣйствовати, према коме парохіялный народъ има поверења и наклоности. Узрокъ и правый коренъ овога зла лежи у томе, што се парохіе и протопресвитерства за конце продаю. Кои више плати и болѣ подмыти, тай постае, а безъ овога само онай, кои је родъ Владики, или на кога онай други подобно призрѣніе има. Кадъ бы се ово изкоренило и по томе намѣство или текъ нѣкоитно было, да се у Консисторіи по самимъ способностима и по самомъ призрѣнію на обште добро и на душевно благо народа изборъ чини између оны, кои се стичу као просителъи за парохію, протопресвитератъ и пр., а у томе да су бирателъи свободни и да не зависе одъ волѣ Епископа: онда бы се могло за болѣ признати, да Консисторія те изборе чини, него да ій обштине упражнивао. А иначе, кадъ је Консисторія више обсена, подъ кое именемъ Владика рада, што хоће, и кадъ онай нити се има чега устручавати, што овога за свою крыеть поставли, кога не бы требало гледећи на обштu ползу; не може се одрећи, да је болѣ, да саме обштине бираю себи дяконе и пароха, а протопресвитере опетъ свештенство сваког протопресвитерата и представницы обштина, кое се у истоме валаје. Само бы то наравно условіе свагда постояти и точно држати се морало при прямъ изборима, да се онай изабере, кои има свидѣтелства, да је научно проповедне науке и да је способанъ за свештеника, кое свидѣтелство будући се издае одъ заведенія подъ управомъ Епіскопа стоећи, то је наравно, да не може одъ стране Епіскопа и нѣгове Консисторіе ни закерати се обштини, што је такогъ кога изабрала; него бы слѣдовало, да Епіскопъ тако избранога, кадъ му га обштина представи, по жељи нѣкой рукоположи и произведе на званіе, за кое да је способанъ, онъ му је самъ посредствомъ свога заведенія засведочно. Тымъ начиномъ безъ сумнѣ бы обштине лакше и пре добывале добре свештенике, него онымъ, где се такни одъ самы Консисторія опредѣлюю; особыто, кадъ бы се іошть оне уредбе тако, да се изъ средина њіовы парочити одбори вишеством гласова одъ свію кућевны старешина изаберу, већъ ти одбори, кои бы оваквымъ начиномъ изъ оны људій састављени были, кои найпре обште повереніе имаю, да бираю свештенике на упражденѣна места. Кадъ бы се тако радило, онда бы многи отличны способностій младићи отваждавали се на свештенічкій чинъ и трудили бы се, да се за тай колико способнима учине и показу, и тако се обштинству препоруче; а онако, кои се не узда у свое или свои могућство, купити знанія, или кои ово, и ако бы мого, неће да чини, или нема покровителства оваквогъ, да бы и безъ тога надао се знанія добыти, тай се не одае на приуготовливанѣ за та знанія, но узима другу струку живота; кои се пакъ одда са оныкимъ уданѣмъ, тай се слабо труди, да праве оне способности, кое она изаша званія и њіова опредѣленія ишту, себи прибави. Ово је сданъ одъ найпреча и найважніа задатака Собору народномъ, ако и кадъ се овай уздржи.

ПРАЙЗСКА. Између други на саборъ земальскій, кои се сада у Берлину држи, долазећи дѣла, была је и проеба за одржанѣ польске народности и языка у Кнежеству Познанскомъ (Позен) као што је обећано. Просбу ту одбіо је саборный маршалъ Краљевскій съ тыме, да се она не може у сабору предузимати. Поводомъ овога предсѣдателъногъ поступка вођена је о истоме предмету речь у сабору, и између други сданъ је депутатъ по имену Његолевскій овако се изјавио: „Кадъ су умирујуће Силе на Бечкомъ Конгрессу хрістіянско правоученіе за основъ свое политике прогласили и нашили волю, државе и народе у пређашнѣ, слѣдственъ државны преврата поколебано, станѣ повратити, оне су признале, колико су основана была права полъскогъ народа на поправленѣ неправде, кои је њему учињена. Но будући пресилна призрѣнія и отношенія нису допустила пуну правицу учинити, поразстављены частій на ново саединенѣмъ подъ једномъ глазомъ къ новомъ самосталномъ животу; то је на-

лило по крайной мери, нась одъ срама упиштенія као народъ сачувати, и тако нимъ є дато свуда явно употребляванѣ нашегъ єзыка, наше народно унутрашнѣ развиянѣ, даље станѣ, кое бы насъ као полякє, ако не задовольити, текъ съ нашомъ тежкомъ судбинемъ помирити могло. На основу овы обећаній є Н. Величество почившій Краль Фридрихъ Вилхемъ III, узнизоћи В. Княжество Познанско у притежаніе своє, издао проглась на жителѣ В. Княжества Познанскогъ, у коме се вели: „И вы сте отечество и тыме доказателство Мога уважанія Ваше къ истоме привржености добыли. Вы се коіой монархіи причислявате, безъ да морате ваше народности одрећи се. Вы ћете участвовати у Уставу, кои я моимъ вѣрнымъ поддавцыма дати намѣравамъ, и вы ћете, као и друге провинціе мое Краљеване, свое устроеніе добыти. Ваша вѣра ће одржавати се и за пристойно свабдѣніе вѣны служителя радити се. Ваша лична права и ваша имања долазе подъ защитну закона, на кои разматранѣ и вы ћете у будуће позывани быти. Вашъ єзыкъ ће поредъ немачкога у свима явнымъ дѣлима употреблявати се, и свакоме ће између васъ по вѣри вѣговы способностій отворенъ стояти приступъ къ явнымъ званіима В. Княжества као и къ свима званіима и достоинствама мое Краљевине. Мой међу вама рођенъ намѣстникъ седит' ће подъ васъ. Онъ ће Мене са нашимъ желіма и потребама, а васъ са намерамиМога правителства упознавати.“ — Ове краљевске речи сматрамо мы као основъ нашегъ политичкогъ быћа, кое, да бы нам ране, кое нимъ є разставленѣ одъ наше браће тако дубоко задало, залечиле, надежду нимъ основану дало, да ћемо найвеће одъ отцева наслѣђено добро, наше имє, нашъ єзыкъ, верно предати моћи нашима потомцыма. Али су врэтки были дани овогъ утѣшенія; текъ што є неколико година протекло, наши су званичници єданъ по єданъ поудаляни, и наступили други изъ другя предѣла, кои, не знаюћи єзыка, нису могли соотвѣтствовати онымъ за наша срдца тако важнымъ обећаніма. Теженѣ властій у В. Княжеству Познанскомъ сасвимъ и явно иде на то, да польску народность наглади и польскій єзыкъ изъ свію явны дѣла удаљи. Но они, коій є дужность краљевска обећанія у животъ приводити, не бы требало ни за єданъ часъ да забораве, да є высоко достоинство владѣтеля са светињомъ вѣгове речи истоветно, и да се оно само онда истинито почитує, кадъ ова ненарушена остає.“ Засѣданіе є пишествомъ гласова кажнило се противу поступка предсѣдателѣвогъ, имено да онъ самъ никоимъ правомъ ніе могао просбу ону одбити, по целомъ засѣданію да пристои рѣшити, да ли она заслужує, да се одъ вѣга у разсуђенѣ предузме; а Краль є истый поступакъ маршала одобрио.

ПОРТУГАЛІЯ. Са да Бандіера є енглезкомъ полковнику Вилде на вѣгово у име Краљице учињено предложенѣ, да непріятельствованя заустави, одговорио, да онъ то безъ налога Юнте (управителства) изъ Опорто учинити не може, а ни добаръ стоити у овомъ случаю за послушность свое войске. И заиста є 1. р. Маи войска побуњеника ударила на Краљичину, те се са овомъ побила, у коіой битки почемъ є до 200 одъ обе стране погинуло, вратиле су се войске у свои пређашни положенія. Затимъ є учињено између ньи примиріе и Вилде є отишао 2. Маи у Опорто са наставленіима одъ енглезскогъ посланика, кои су, као што се чуе, обећати Юнти, како она оружіе положи, свршеный опроштай за сва политическа дѣла одъ Октовр. пр. г., повратакъ свію прогнаны, поречені свію одъ тогъ времена изданы Правителственыя наредба, кое се не слажу са постоећимъ законима и са уставомъ земаљскимъ, сазывъ скупштине народне по новымъ изборима и састављенѣ министерства изъ людій, кои ни демократичкой ни Кабралской партаи не принадлеже. Енглезко Правителство є на некій начинъ сматъ Юнти за сие ово, што іой се посредствованѣмъ вѣговымъ обећана, кои ако на то не пристане, онда ће, као што се говори, Енглезска, Француска и Шпанска у согласію са португалскимъ Правителством предузети нужне кораке за окончанѣ грађанскогъ рата. Юнта є изјавила се, да она не може на та обећања подъ тымъ условіемъ, да оружіе положи, пристати, но иште, да вѣна поништа заузму и држе како Опорто тако и престолный градъ Лиссабону за сигурность точногъ испуненя свію условія, подъ коима се повраћенѣ учини. — У Лиссабони су 29. Априла посани суђинцы, ньа 1000 изъ тавнице утекли и на градьъ и касарну ударяли, да и друге ньима равне у истыма палазеће се ослобођенье освободе и да оружія задобыю. Но тако су натромъ изъ пушака дочекани, и 72 ньи є ту погинуло, а остали су потерани и до 600 є одъ ових повратано и у затворъ повраћено.

ШПАНСКА. Краљица є 6. р. Маи скупштину народны депутата и Совѣтъ великаша на неопредѣлено време разпустила.

ПОЗИВЪ И ПОПРАВКА.

Я самъ у петой части Зборке навео, да є Св. Апостолъ Павле истогъ дана, кадъ є Св. Ап. Петаръ у Риму распетъ, начемъ погубљенъ. Доцније самъ се изъ Историе наше источне цркве увѣрио, да є Св. Павле истогъ дана, но на годину дана доцније, погубљенъ. Будући пакъ да се овай мой наводъ, кои самъ изъ историе западне цркве поцрпио, неслаже са историомъ наше источне цркве, то овде явно предлажемъ питанѣ: дал' є наводъ историе наше цркве на славенскомъ єзику или западно цркве на римскомъ єзику вѣроятніи.

І. Петровъ,
издатель Зборке.

ОГЛАСИ.

Долеподписаный радъ бы было започету кућу свою съ плацомъ, исподъ Варошкапіе идући на Сиву лежећу, продати. Простора има кућа съ плацемъ 44 фата покрай Саве и 20 фата 4½ шуха са сокака, а кућа сама има 10 фата уза Саву и 5 фат. 5 шуха са сокака. Кои има волю купити, нека изволи явити се у кући другой моіой исподъ Варошкапіе.

Тома Марковићъ.

☞ 15. тек. месеца изшло є рокъ пренумерације на књигу „Начинъ избављенія живота човеческогъ“ ГГ. Совокупителя умољавају се, число предчисленика што скоріе у Београдъ на подписаногa приносlати. Херманъ Шлезингеръ.

Іованъ Ђорђевићъ мешаџія на Стамболъ-капіи идући у Палилулу съ леве стране до бунара продаће кућу свою, кою ко бы купити желіо, нека му се явн.

Кућа почившегъ Ђорђа Христића, б. мешаџіе на Теразіима продаваће се 17-гъ Маи другій, а 24-гъ трећій и последный путъ на явной лицытацій, кои ће свагда пре подне у 9 сати быти.

Подписани овымъ обавлюю, да є њима поверено продаванѣ свію челичны и гвоздены производа одъ ковница Г. Іосифа Сесслера наслѣдника изъ Кригласа у Штиерской, као што су: гвоздене осовине, водешчне оправе одъ гвожђа, наковњи, чекићи, ланцы, лентери, алатя за разбіянѣ камена, окови за шиповe, мотике, ашови (рылѣви), свакогъ рода клинови и клинцы, гвоздене плоче за бране, за кровове и за лађе, машинске саставне части, кое се наручити могу по моделима или начертанніма, вретена и т. д. Исто тако они држе и продаваницу одъ фабрика Графа Вирбна изъ Хорзовица са свима родовима лицены одъ гвожђа стварy, међу другима и топовски танета одъ свакогъ одредне величине (калибра), као што се у њіовой трговини знатнымъ количествомъ свагда налази на продаю куйнскогъ посуђа, одъ гвожђа салиценa и емайлираната, не иначе и стваpы одъ туча, жица гвоздены и тучны, и у станю су свое Г. Г. Купце не само найприличнімъ фабричнимъ ценама него и признатомъ добротомъ хесапа задоволяваты.

Х. Цымбургъ и сынъ гвожђарски трговцы у Бечу, Марінхилеф-сокаку № 333 у собственной кући.

Одъ идућегъ понедељника то єсть 19. Маія т. г. па у напредакъ свакогъ понедељника овогъ лета предузиматъ ће се пелцованѣ богини у два сата по подне у Примирителномъ Суду, кое се знаня ради явля.

Дръ Вагнеръ.

Кућа Іованке, удовице почившегъ Вучка Папуџіе, прама кући Косте Сарафа, продаваће се 23. 29 Маи, и 2 Юніа т. г.

Кућа Юле удовице почившегъ Матіе Митровића до куће Ристе Татарина продаваће се 20. 26. и 30. Маи т. г.

Кућа Димитрія Крестића на Врачару продаваће се 28. т. г. 3. и 9. Юніа т. г.

Кућа Станка Ђорђевића Мандраціе изъ Палилуле продаваће се 27. т. м. 3. и 10. Юніа т. г.

Све горезложене продаже предузиматъ ће се посредствомъ јавне лицытацје у одређене дана пре подне око 9 сати по цркевномъ часоказу.

Учредникъ Пав. Арс. Поповићъ.

У Правителственой Књигопечатньи у Београду.

Излазе свake седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена имъ је за Србію 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 23. Маія 1847. Число 21.

СЕРБІЯ.

Трговина Србіе заграничка у годинама рачунавши 1843—44—45 по изводнымъ ћумручкимъ извѣстіима, коя су одъ веће части у Новинама Трiестанскогъ Лоида, трговачкогъ друштва, явности предана, овако е одъ прилике показала се.

	Год. 1843. за гр.	год. 1844. за гр.	год. 1845. за гр. пар.
Извешено изъ Србіе			
у Цесарію.	38,820 656.	23 381.383.	25,600.216.
„ околну Турску. . . .	5,793.058.	4,722.224.	5,146.290.
„ Влашку	184.545.	51.660.	176.115.
свега	44,798 259.	28,168.267.	30,922.621.
Увешено у Србію			
изъ Цесарія . . .	19,432.749.	16.965.219.	26.262.910.
„ Турске . . .	5.716.518.	8,350.000.	16,918.091.
„ Влашке . . .	2.785.700.	10,012.001.	189.768.
свега	27,935.000.	35,327.910	43,370.769.
Провешено преко Серб.			
изъ Цесарія у Турску .	16,654.365.	9.691.574.	49.472.
„ Турске у Цесарію .	10,085.684.	6,441.863.	12,263.638.
свега	26,740 049.	16,133.437.	12,313 110.

А поединце узимаюћи главніе предмете целе ове трговине.

I. Извешено е изъ Србіе

1-во у Цесарію:

Кожа овчія, козія, агнѣћія, свињѣћія, говеђія .	4.340.872.	1,154.720.	6,020 122.
Свиња	28,085.760.	16,578.576.	5.553 120.
Вуне	700 000.	788.889.	1,292.550.
Волова	2,034.060.	816.543.	1,287.000.
Лоя	611.152.	72.000.	1,137.020.
Крава	604.200.	603.470.	948.675.
Меда	54.832.	43.009.	548.325.
Воска жута	663.580.	476.640.	507.504.
Дивлячи (кожа)	523.595.	307.489.	333.783.
Піявица	225.200.	79.020.	134.400.
Дрва горећій			78.675.
Масти свињѣће	28.038.	19.644.	53.577.
Овца и овнова	40.650.	1.200.	40.029.
Бакара старогъ	23.922.	18.850.	38.811.
Руя	—	—	20.000.
Сиље	—	—	3.000.
Пирнича	96.507.	7.787.	—
Шишарке	245.520.	139.767.	—

2-го у Турску:

Овнова и овца . . .	1,178.940.	971.032.	1,453.715.
Волова	1,520.320.	1,147.250.	715.000.
Коня	655.200.	540.000.	639.500.
Ягњица			243.425.
Дивлячи (кожа)	103.159.	14.845.	225.000.
Меда	100.000.	142.215.	203.000.
Коза	389.300.	456.744.	180.180.
Равіе	110.711.	82.304.	174.807.
Масла	39.000	127.243.	163.990.
Рыбе	100.000.	528.	—
Лоя	63.000.	53.437.	127.000.
Крава	554.400.	319.670.	102.700.
Кожа овчія, козія, агнѣћія и јареће	24.456.	11.718.	82.571.
Пшенице	—	—	56 000.
Дувана	—	—	53.000.
Козине	46.000	61.076.	46.820.
Катрана	—	—	36.000.
Кукуруза	15.357.	8.927.	32.860.
Жита	—	—	10.000.
Вуне	67.606.	104.343.	10.000.
Бакара старогъ и новогъ .	22.211.	23.898.	7.486.
Кафе	24.782.	3.960.	—
Сиље	114.000.	58.000.	—
Свиња	186 120.	22.250.	—
Соли	228.106.	82.482.	—

II-о Увешено е у Србію

1-во изъ Цесарія:

Деминатона	2,029.800.	—	3,592.820.
Фесова	1,400 000.	2,508.700.	2,179.440.
Чое	1,886.000.	1,331.000.	2,071.799.
Челика	381.000.	2.200.000.	1,808.550.
Памукъ атласа	961.400.	568.800.	1,305.026.
Кожа дивлячи	—	—	768.330.
Бакара новогъ	608.640.	674.879.	691.400.
Платна мађарскогъ . .	470.400.	100.129.	669.669.
Марама различны . . .	350.000.	32.589.	669.356.
Брашна обычногъ . . .	135.000.	246.180.	610.502.
Вина мађарскогъ . . .	450.000.	371.398.	588.750.
Платна американскогъ .	761.730.	707.652.	522.820.
Шећера белогъ . . .	558.000.	507.936.	490.500.
Кремза чое	157.620.	124.200.	430.150.
Злата клободана и тирилика	358.160.	204.880.	416.590.
Нирнбергскогъ еспапа .	402.000.	—	319 950.
Брашна финогъ (мундмела)	430.000.	7.872.	304.783.
Кафе	410 676.	666.373.	252.388.
Перла	—	—	250.000.
Шамія женски	239.000.	98.000.	232.404.
Басме различите			229.780.
Артіе	163.830.	85.937.	206.693.
Салитре	—	—	191 900.
Алата мађарскогъ . . .	63.880.	303.850.	180.000.
Зейтина	65 000.	90.088.	161.232.
Коса	856.870.	218.875.	125.500.
Таиљира порцуланскн . .	—	—	101.750.
Кобила	—	—	56.700.
Коза уравены (говеђи и коњски)	14.800.	—	45.563.
Коза сыровы	—	—	30.670.
Гвожђа	169.009.	153.483.	—
Зелени	—	—	39.624.
Дасака	102.000.	178.000.	—

2-о изъ Турске:

Соли	750.000.	535.286.	5,400.500.
Коза говеђія, овчія и јареће	14.760.	14.000.	1,284.965.
Дувана	425.000.	651.981.	1,050.000.
Гајтана различитогъ . . .	380.000.	612.221.	893.654.

	Год. 1843. за гр.	год. 1844. за гр.	год. 1845. за гр. чар.
Зейтина	530.000.	417.670.	675.000.
Пиринча	156.000.	99.202.	479.000.
Крава	—	—	425.400.
Волова	—	—	400.000.
Коня	22.000.	443.850.	376.000.
Мешина	—	—	230.000.
Рыбе слане	—	—	162.000.
Греда разны	—	—	152.570.
Басме	56.735.	—	133.000.
Кукуруза	51.000.	88.310.	120.000.
Кожа одъ дивлячи	78.300.	36.890.	93.953.
Ђонова	40.000.	53.400.	81.250.
Сукна (абе)	31.710.	84.240.	20.000.
Бакара	40.000.	34.990.	—
Барута	77.500.	96.676.	—
Вина	50.000.	109.023.	
Гвожђа	136.000.	728.555.	
Ибришима	30.000.	48.250.	
3-е изъ Влашке:			
Соли	2,614.700.	9.818.573.	173.580.

III. Пронешено кроз Сербію:

1-о изъ Аустріе: у Турску:

Памучны еспапа	605.168.	1.251.800.	—
Злата клободана	788.480.	416.025.	—
Кожа лисичіи	1,099.800.	487.514.	
„ други	418.485.	179.178.	
Марама	718.576.	361.416.	
Фесова	3,018.246.	1.870.320.	
Чое	8,560.000.	3,135.000.	

2-о изъ Турске у Аустрію:

Мешина	607.000.	109.590.	4,917.840.
Кордована и сахтіма	5,694.000.	1,180.200.	5,049.440.
Кожа овчіи ягњећи и			
јарећи	654.000.	949.443.	863.418.
Свиле	366.450.	445.860.	409.600.
Памука	1,500.000.	397.950.	273.200.
Кожа одъ дивлячи	597.900.	1,238.985.	269.440.
Вуне	—	—	235.565.
Пиринча	—	—	57.000.
Дувана	22.000.	—	30.500.
Њулана	—	—	12.200.
Воска	81.612	—	—

Ово е по могућству найпоуздание, што се о трговини Сербіе заграничной дознае; где да е све тако достаточно, да бы се узети могло, да е свачега баш за толико было, и ни више ни мање, не може се предоставити. Но и пакъ се изъ тіи прегледа, кои су за све струке и точке єднако точни и поуздани, дају чинити сравненія и заключенія о тому и напредовању или назадку трговине и радиности земальске. Нека у овоме погледу примѣчанія слѣдовать ће у долазећемъ числу ове новине.

Београдъ. В. Правителство е рѣшило, да се у Текіи зида ново здание ћумручко, да на скели при овомъ ћумруку буду стални возэри о плати правителственной, као и пре што су были, и да се за нетый ћумрукъ набави машинскій кантаръ, пакъ тимъ кантаромъ да се мери сепапъ свакога, кои то захте, поредъ наплаћивања кантарине по уредби.

О наслѣдству у посмртномъ имању Архіерея изашао законъ. По овоме свакій Архіерей одъ имања, кои е стекао, једну трећину може завѣштанјемъ оставити, коме хоће, а две трећине дужанъ е оставити на цркве, монастыре, училишта, сиротињу и сиротинска заведенія; но између ове може то расположити по своїой вољи. А у случаю, да кои Архіерей умре, не учинивши последњ о имању своме наредбе, една ће трећина одъ тога имања припасти његовой родбини, друга на цркве и монастыре по разположенію више духовне власти, а трећа на гл. фондъ школскій.

Одређено е, да се за путујуће войнике, докле е лебацъ скупљій одъ 1 гроша ока, набавља нетый постоећомъ ценомъ и по ту цену обштинама се наплаћује.

Уредба о бирy за свештенство поопштрава се одъ стране В. Правителства съ тыме, да по селима, где се биръ у рани дао, кметови покупе нетый свакогъ лета, како се рана прибере, и свештенству нададу, а по варошима, где се у новцу плаћа, да они свакогъ полгодія, кадъ другій привезъ купе, дужни буду исто тако и биръ свештенства скупити и овоме надати.

Членъ Суда Окр. Београдскогъ, Г. Мыутинъ Радовановићъ по датой на званіе оставки долази у стање покоя.

Прва 15 дана овога месеца было е у Београду: брашно пшенично по 140, Кукурузно по 112½ гр. сто ока, брашно за земичке по 110 гр. цента, лебъ ємекцинскій по 60 пара ока, — пшеница по 120 гр. — ечамъ 80 гр. — Кукурузъ 100 гр. сто ока; — волови по 800, краве 250, козе 65, овце 70 гр. паръ; — коже волошке по 160, кравље 85, лисичіе 36 гр. паръ; — вуна овчія неправа по 400 гр., лој говеђій нетопљењъ по 300, топљењъ 427½, маст свињска 500, восакъ жутый 2200, медъ цеђенъ 300 гр. сто ока; — вино црно Крајиско и бело Карловачко 60, црно Смедеревско 56, ракіа лута 120, слаба 48 гр. акова.

А у Гургусовцу е пшеница по 56, кукурузъ 50, ечамъ 30 гр. сто ока; — у Зајечару и Алексинцу по 60, 36 и 32 гр. —

Лозница, 14. Мая. Стрмены онай одъ сама камена на границы овогъ и Ваљевскогъ Окружія путъ кодъ Села Комирића у Ваљевскомъ Срезу Окружію овомъ на брегу Дрина постоећій, коимъ се е до сад съ колима никако, или прло опасно пролазити могло, тако е лепо садъ просекомъ начињенъ, да е прло удобанъ за пролазакъ како у смотренію тога, што е каменитъ, тако и у смотренію начина, на кои е и где е таковый проведенъ, кои е съ помоћію три села за два дана трудомъ и настованћемъ Начальника окоокружногъ Маіора Г. Илије Чворића начињенъ, кои е самъ на место изашао и провидивши таково, постарао се той невољи одредъ на путъ стати, да бы се свака ту пораћујока се доцко одъ путујући патня предупредила, и свакe тужбе набегле. — Да бы Богъ дао, да бы овомъ пажњу у смотренію путова и прочи, коимъ надлежи, послѣдовали, јако само свакомъ благостанъ лежи на срцу лежи, кадъ су путови душа свакe трговине, а она душа свакe државе. Дрина е оними своимъ превашњимъ наводненіемъ, за кое е у 13 члену новина ови явљено, осими остали, препашњемъ млоги њива и ливада изъ Србіе у Босну, штета, и Г. Илія Чворићу Начальнику окоокружномъ учинила таковy штету у сувату, да е поредъ задржа старогъ своегъ корита, кроз таковый широмъ на 15. фати, а дужиномъ кроз цео сувать продрла, и засаде све у томъ своемъ путу съ оградама однела, где и данасъ тай свой токъ продужава, и са све већимъ и већимъ оронпавањемъ целомъ сувату грози. Она и данъ данашній по некимъ местима напаћъ корита своегъ напреже се, како южный ветаръ дувати стане, одъ куда се заключити дае, да се іоште големи по планинама снегови наоде. — Кише одъ давна немамо, и тако сво топле дане и ноћи, сва три дана дуова никли, да бы човекъ рекао, да ово ніе текућій но Јунін, или Јулін месецъ. Усеви примѣтно напредую, и надати е се изобилію ране. — На Шепачкой Ади другій данъ Дуова, сирѣчъ 12. т. м. главный е Састанакъ было. Ту самъ се догодио, па како ме е тронуло, кадъ самъ чуо и видіо, како се изъ Зворника и други предѣла Босне доношени съ фамилијма Турци са Србима поздравляю, съ речма „добрый досте, како сте на комшилуку“ и т. д. рекао бы човекъ, да овакови поздрави ни кодъ рођене браће онако свесрдно и као што треба быти не могу. Предъ ноћъ су на оной страни Босанскиј коло уватые до сама Састанка, играле и игру съ лепимъ песмама на увеселеніе млого стекшегъ се на палаторіи изъ Лознице народа спроводиле, коима сво се подобно и мы окамо веселити стали. Добро живили житела погранични Србіе съ Босномъ, и остале у Окружію овомъ Господе съ њиовимъ Властима уроцъ е свему овоме, кои Богъ да удржи у дугомъ времену.

Гургусовацъ, 16. Мая. Његово Высокородіе Членъ Совѣта, Полковникъ, Кавалиръ, Г. Стефанъ Стояновићъ, посѣтивши ноће оба основна училишта, овде у Гургусовцу постоећа, имао е любопъ ученикомъ опытъ, кои су се у наукама отликовали, у старіемъ училишту 12 и у млађемъ 5 свега 17. комада „Историје Славено Србскогъ Народа“ одъ Г. Милована Ва-

даковића списање, къ томе 13. комада разны мала књижица, свега дакле 30. Ексемплара у оба училишта на поклонъ раздати, за кое нѣгово просвѣтолюбиво дѣло буди му ивна одъ сваког човеколюбца благодарность. При граћењу друмова овогодишњимъ нашле су се велике стѣне одъ Вратарнице, къ Гургусовцу изъ Занчара путујући, до самог Тимока Рѣке постоће, разбіяти, и по наредби Сл. овоокружног Началничества одрећени су и они цигани майстори ковачи, кои сталю у Обштинама овогъ Округія обытавају, на посао тай, те су са златима своимъ каменъ разбіяли, и злате за посао онай народу, кои є ту радіо, оправляли и оштрили, кои є числомъ више одъ 70. на послу овоме было. — Камените ове и грдне стѣне тако су сада разбіене и настоящимъ Началничества и Срезски Началника путъ є онай сада тако изкопанъ и начињенъ, да се свуда удобно съ колима путовати може, и онде, где є тако тесно поредъ Тимока и врай Стѣна было, да су едва една кола са великомъ опасностъу проћи могла, сада є путъ тако разширенъ и оправљенъ, да се у найвећемъ трчању удобно двоя кола на сваком вѣсту размимоићи могу. — Тако друмъ ово-цкружный, кои одъ Вратарнице преко Гургусовца до Новаковца води, и кои є 8. до 9. сати дугъ, сада є по прописима и наставленіяма В. Попечительства Внутр. Дѣла совршено оправљенъ и шљункомъ и песком свуда посутъ.

ГРЕЦІЯ. Обште Лугеб. Новине пишу, да є Правителство Грчко обратило се Бечком Кабинету съ молбомъ, да бы онъ између њега и Порте посредствовао и помирио ій, уедно доставляюћи препоне, сбогъ кои ніе по предложеню истога Кабинета за помирење, премъ да є и една и друга страна на исто пристала, до сада поступлено. Едни мысле, да неће моћи избећи се, да Муссурусъ опетъ за посланика у Атину не дође, ако и само за кратко преме. — Принцъ престоловаслѣдникъ баварскій отишао є изъ Грецію, испраћенъ одъ Краља и Краљице до границе, где є на море навезао се.

ПОРТУГАЛІЯ. Међу Са да Бандеромъ и Краљичинымъ Војводомъ Ивановъ опетъ є было боя, о коемъ самъ Са да Бандера овако пише: „Бой є трајо ½. сата; губитакъ є мой 100 рањени и 30. мртви, али Краљичине є војске много већій. На свршетку боя, пише онъ далѣ, замоли ме енгл. Полковникъ Вилде, да одъ пуцање престанемъ, говорећи ми, да ће то исто и Винай учинити, и кадъ то буде, предложи намъ, да примирје учиниво донде, докъ одъ Јунте изъ Опорта и правителства изъ Лисабоне нове заповести не стигну. Ішао сам и то казати, да ми є Полк. Вилде, докъ є бой трајо, писао, да ће ми енгл. војна сила, ако я побѣдимъ, прелазъ преко реке Теје забранити; а ако побіенъ будемъ, да ће радити, да мои војници амнестію (опроштај) не добыю. Я му пакъ одговорихъ, да ћу я само дужность моју извршивати, а што одтуд произиће, то моя брига ніе. Треба дакле, да народници у Опорту добро на умъ узму, шта ћеду свршити, да се све ясно изкаже и да се никаквъ додатакъ не прими, кои не бы честанъ было; ер ако то буде, онда є болѣ, да туђа војска законе диктира, а у томъ случаю туђинъ ће надъ нама владати. — У Лисабону стигао є гласъ, да се острова Маденра одъ правителства одметнуо, и да народници страну драи. Друго: изъ острова Анголе чуе се, и ако не званично, да су се и тако одъ правителства одметнули и да су тамошњи заточеници (оне, што су замусъ у битки кодъ Торъ Ведра попатали,) ослободили, па да є Бонфинъ за војског, а Вилла Реалъ за грађанског Поглавицу признали, и тако они садъ са острова у име народника владаю. — Салдана ніе послушао заповести правителства, да се у Лисабону врати, него стои Ішић на старомъ месту.

Найновіе чуе се, да народници у Опорту нису престали на она предлагања, што имъ є Полковникъ Вилде са Комисаромъ шпанскимъ донео.

ФРАНЦУЗСКА. Досадашњи министеръ военны дѣла и нин. морепловства дали су останке на своя звања, а мин. финансіе разрешенъ є одъ такога и на његова места други су постављени, међутимъ Маршалъ Султъ остао є Предсѣдатель Министерства, а Гизо Попечитель иностранны дѣла.

ШПАНСКА. Найнов'е, кадъ є Краљица по Мадриду возила се, пукла су близу два пиштоля и, као што се говори, окренуте є Краљицы шеширъ на главу. Власти су по одма узеле, да є навалице на Краљицу пуцано и настал су дѣло истражити, пакъ су и затворили једнога писара министерског као крынца. А стварь и партае тако садъ стое, да є сасвимъ невнѣстно, коме бы владанѣ надъ земљомъ припало, да се Краљицы изъ немада што догоди; ер једна мысле у таковомъ случаю за њену сестру и оне мужа, Француског Краљевића, други за мужа Краљичиног, трећи за њеног брата, Принца Хеијрика, а четврти за сына Доић-Карлосова, Херцога Монтемолинъ. Ову забуну умова и духова и саме шпанске Новине одкрывају, одъ кои једне нарочито говоре, да Шпанія садъ страда за старе гріоте, што су се по њој и одъ владѣтельства и одъ народа одъ пре чинили, и да данасъ нема народа у несрећнімъ положеню, него што су шпањолцы.

АМЕРИКА. По новіемъ извѣстіяма число погинушии у Верапруцу износи до 200; Американцы су 6700 кумбара и булета у ту варошъ бацыли и до 200,000 ока барута напуцали, а освошии исту варошъ нашли су у њој 200 топова и много сваке ратне опреме. — У варошии Мексико, пре него што є Санта Ана опамо дошао са своіомъ војском и миръ повратио, грозна су се дѣла чинила; читава варошъ є у бомбе преобраћена была, на коме су се противне политическе партае, војници и разбойницы, тукли. Сокацы су изпретрављавани, куће плачкане и палѣне, и мирни обытатеља сваког узраста и пола ниште дана су звереству ове разпусты гомила изложени были. Много є њихъ међу њи, и међу онима жена и деце изгинуло. — Санта Ана є проглашенъ за Предсѣдателя републике и као такавъ именовао є свое попечителѣ за иностранна дѣла, финансію, правосудіе и военна дѣла. — У Верапруцу бышие мексиканско војнство, почемъ є одатле по уговору изишло, разтурило се є на поћдине чете разбойничке, пакъ люде по околномъ предѣлу плачкати и злостанти предузело, те тако онима неворужанымъ своє војничество познати дае, кои противу непріятеля ніе показало. — Предсѣдатель сѣвероамериканскиј с. д. Полкъ наумио є на ново скупити 6000 добровольника, съ конма да се изменюе и умножана војнство противу Мексиканаца на три стране ратуюће. Међутимъ є нарочитый опремљенъ човекъ у Мексико са конечнымъ предложенѣмъ за миръ, имено тымъ, да Мексико уступи с. државама земљѣ свое одъ залива Мексиканског до тихог мора, а за њи да добыю Мексико одъ сѣв. Ам. 15 милліона талира и оне да не траже никакву накнаду свои трошкова рата.

Изъ Филаделфіе одъ 17 Априла пишу, да су тамо извѣстія преко Нев-Орлеанса дошла, да су американцы подъ гл. војводомъ Тајлоромъ побили се са једнымъ одѣленіемъ мексиканске војске подъ генералима Урреа и Канализ, и побѣдили ій, а и саме генерале оне, као што се чуе, заробили. —

ИТАЛІЯ. Славный В. Бріттанскій државникъ и заступникъ народа ирландскога Даніелъ О' Конелъ до Рима ніе дошао, него у Генуи 15. р. Мая преставио се, у своіой 73-ћой годині.

Енглеске Новине Д. Н имаю изъ Рима одъ 8 Мая, да є Француска дипломація на супротъ аустриской нападала, да се у пограничной варошии Ферари Францускій Вицеконсулъ поставе, кои є већъ и Екскватуру т. з. одобрењ, да може по своме опредѣленію дѣйствовати, одъ Папе получио. Онъ ће, као што се и по себи разуме, да могри на поступке ц. кр. аустр. војске, коя у тврдињи Ферарской гарнизонира. Онай поступакъ има већій кораке, него што се при првомъ погледу дае опредѣлити.

До кои данъ ће година наприти се, како є Папа Піосъ IX. на оно достоинство произведенъ државомъ римскомъ владати почео и о преображењу ове радити. Одвећъ злобно стоаше партае една противу друге; више него едномутъ было є врем. Политички преступници трунуше у тамницама, а бегунцы радише изъ странны земаля о обштемъ препорату, да бы тыме повратакъ свой у отечество могућымъ учинили. А изборомъ Піоса много су жељ и надежде осуђене и убіена една страна партаи. При томе спанита є могло про очекивати се, него да ће народъ римскій, кои є одъ участованя у политичнымъ дѣлама тако дуго искључаванъ и коме су Правителственые Новине тако мршаву политичку рану давале, ону политичку умешность, ону умѣреность, ону бистрастну мирноћу показивати, кои є при промени системе владања преко нуждна, да се држава у два бойна стана, угнѣтателя и угнѣтены, не преобрати. Новый владаоцъ при свима овымъ обстоятелствама врлино є предузео радити и ради о преображењу своє државе, и ова показује садъ толику политичку мудрость, умѣреность и правичность, и толи-

ко согласіе и споразумеваньѣ између владателя и народа, да се тежко ниже данасъ гди подобанъ примѣръ наћи. Одъ куда е то? На ово найбољій одговоръ даю века талијанска пролетна спасавања, кои садъ путемъ печатиѣ на светъ излазе и кои као што къ найзаменитіимъ поваленіима садашньости припадаюе тако се и за найверніи кыражай политическы мышленя, жели и надежда народа римскогъ сматрати могу. Едно одъ ових говори: „Отличио е позорје, кое садъ Римъ мыслећемъ гледателю даје; ово е заиста дубока наука срдца човечіега. Кадъ не бы у земльи овой разуманъ народъ было, доста способанъ, да осећа, шта е добродѣтель и шта отечествољубіе; то бы залудно было надати се на ново обновленю државе. Съ едне стране владаоцъ кои искрено жели свой народъ успоковити и срећнымъ учинити, кои самъ живъ примѣръ умѣрености, правде и доброте улива любовь и повереніе свима онима, кои себичнымъ осуђења пуным страстима не заслепљени, или се око иѣга налазе или слушаю, шта онъ говори и шта ради. Съ друге стране густа гомила совѣтника, министра и ини званичника, кои или изъ малодушія или изъ накости раде противу волѣ владаоца, а у исто време се претварају и са гадным ласкавѣмъ осмоіой любови къ нѣму, о своме почитаню, о своме обожаваню нѣговогъ лица говоре. Кодъ ових людій е любовь самовольства толико повратила духъ, да е поштенѣ за ньи речь безъ смысла, благо државе, срећа народа само изразъ, кои се може быти у разпасеника сбогъ левогъ звечећи употребляю. Кадъ бы тевъ благородна господа своју дужность чинила! Они бы могли владаоцу найсвакіи подпора у нѣговимъ трудовима за преображенѣ быти. Али мало ньи изумираюћи, већа часть плови двостраннымъ ветромъ и у потаи уздише за прошлошћу, коя е за ню пробытачна была, не уздаюћи се у будућность. Но она ће се поставити тымъ болѣ, што ће сви поступци народа духомъ умерености и мира напуњени быти. На то, къ овой цѣли, вали свакомъ благородніемъ духу тежити, да Піосъ IX свое дѣло изврши. Ако е кадъ време, да е престанакъ мрзости и партая, найсвршеніе влада поштења, найвеће грозенъ одъ гадны дѣла кривичења и факція за народе необходима потреба, то е сада. Садъ, гди се прыый примѣръ одъ найболѣга између владѣтеля и свештенства дае, примѣръ найсрећніе слоге између народа и владѣтеля, одъ кое су насъ неудесна времена удаљила была, садъ треба и засведочити, да се онъ ніе у своме намерењу преварио. Вали свештенцыма и неразумной гомили доказати, да они нису имали право, ако су мыслили, да е свободно и просвештено мышленѣ људи ненаклоњено, вали имъ доказати, да любовь, свобода, међусобна трпељивость, справедљивость и миръ међусобно се сполаю, едно одъ другога зависе. Дѣломъ, не речма, вали великаше, кои су се до сада показивали, да реваду, праволети, да преступе къ обштемъ соглашаваю. Ньима вали показати, да ніе опасно, на народъ се почадати; да благодѣяніе и доброта не носе за собомъ неблагодарность и нередъ, да Піосъ IX, отацъ свога народа, неће корати канти се за оно, што е учињено, то порыцати, и на ново отварати борбу између владаоца и народа. Не треба реакціе, опымъ истымъ начиномъ чињења онога, што е противна страна чинила, но правиће за одну само страну; него безпристрастно крывца казнити, было на левой или десной страни. Нека се не чини разлика на ползу едне партае. Связанымъ быти, добро е, али не чрезъ изузетне законе, него правилнымъ путемъ у безпристрастію, у строгой правди. И напредуюћи предузетымъ путемъ, вршећи граде, кое сметаю свободномъ ходу, полашно повереня у онога, кои изјављаю о своіой намери, съ почетка преображаваня умѣреность, али своболу, правду, за народъ као и за владѣтеля, прогласи. Чрезъ то ће доћи да ће добри, колико свагомъ и умѣрењемъ могу, уреднѣши отечествољубіемъ, све чинити, да погрешке поправљено или іи предупређую. Колике препоне окружаваю при почетку владе нѣкое свакога доброгъ владѣтеля, кои хоће своју државу да преобрази, и какна средства мора употребити, да те надвлада. Као што одњекъ често очи владѣтеля не допару изванъ узанога круга, у коме су они одъ ласкателя обколѣни, тако се и кругъ ньима повлачіи одъ ових ништа у толико, да они угнѣтаваньѣ и тиранство за добродѣтель, благость и правичность за порекло сматрају, будући тешко повике ових, кои хоће чрезъ роблење народа да се праве силніми и богатіима и будући правда изводи ових, кои неће за своја зла дѣла ни судіе ни судове. И свагда е интересъ министра и придворника одвекъ было на то управљенъ, да духъ владѣтеля покваре, да бы они у нѣгово име владали, тако да и кодъ сваіо двора поли-

тика, кою сданъ одъ другогъ прима, образовала се, кои е своје тайне, свое посвећене, кои е знаду, имала и непремѣнна была. Зато морамо за велико чудо промысла сматрати, ако намъ повѣствица по гдикогъ владѣтели показуе, кои има нуждна свойства, за усрећити сданъ народъ.

(Конецъ слѣдуе.)

ПОЗИВЪ И ПОПРАВКА.

Я самъ у петой части Збирке нашег, да е Св. Апостолъ Павле истогъ дана, кадъ е Св. Ап. Петаръ у Риму распетъ, мученъ погубљенъ. Доцније самъ се изъ Историе наше источне цркве увѣрио, да е Св. Павле истогъ дана, но на годину дана доцније, погубљенъ. Будући пакъ да се овай ной народъ, кои самъ изъ историе западне цркве поцрпио, неслаже са историоіъ наше источне цркве, то овде явно предлажемъ питанѣ; дал' е народъ историе наше цркве на славенскомъ езику или западно цркве на римскомъ ѣзику ѣпроятніи.

І. Петровић,
издатель Збирке.

ОГЛАСИ.

Долеподписаный радъ бы было започету кућу свою съ плацомъ, исподъ Варошкапіе идући на Саву лежећу, продати. Простора има кућа съ плацемъ 34 фата покрай Саве и 20 фати 4½ шуха са сокака, а кућа сама има 10 фати уза Саву и 5 фат. 5 шуха са сокака. Кои има волю купити, нека наволи явити се у кући другой моіой исподъ Варошкапіе.

Тома Марковићъ.

Іованъ Ђорђевићъ меанџія на Стамболъ-капіи идући у Палилулу съ леве стране до бунара продае кућу свою, кою ко бы купити желіо, нека му се явн.

Кућа почившегъ Ђорђа Христића, б. меанџіе на Теразіима продаваће се 17-гъ Мая другій, а 24-гъ трећій и последній путъ на явной лицытацій, коя ће свагда пре подне у 9 сати быти.

Подписани овымъ обявлюю, да е ньима поверено продаванѣ свіо челичны и гвоздены произведа одъ ковница Г. Іосифа Сесслера наслѣдника изъ Кригласа у Штаверской, као што су: гвоздене осовине, воденичне опране одъ гвожђа, наковньи, чекићи, ланцы, ленгери, злати за разбіянѣ камена, окови за шиповс, мотике, ашови (рылѣяи), свакогъ рода клинови и клинцы, гвоздене плоче за браве, за кровове и за лађе, машинске саставне части, кое се наручити могу по моделлима или начертаніима, вретена и т. д. Исто тако они држе и продавницу одъ фабрика Грофа Вирбна изъ Хорзовица са свима родовима лимены одъ гвожђа стварн, међу другима и топовски таница одъ сваке одредне величине (калибра), као што се у ньиовой трговини знатнымъ количествомъ свагда налази на продаю куйинскогъ посуђа, одъ гвожђа салимена и емайлираша, не ньче и стварн одъ туча, жица гвоздены и тучны, и у ставю су свое Г. Г. Купце не само найприличнімъ фабричанмъ ценама него и признатомъ добротомъ хоспапа задоволяваши.

Х. Цымбургъ и сынъ гвожђарски трговцы у Бечу, Марінхилфъ-сокаку № 333 у собственой кући.

Одъ идућегъ понедељника то есть 19. Маія т. г. па у напредакъ свакогъ понедељника осмогъ лета предузиматъ ће се пелцованѣ богатія у два сата по подне у Примирителномъ Суду, кое се знани ради явља.

Др. Вагнеръ.

Кућа Іованке, удовице почившегъ Вучка Папупіе, прама кући Косте Сарафа, продаваће се 23. 29 Мая, и 2 Іюнія т. г.

Кућа Юле удовице почившегъ Матіе Митровића до куће Ристе Татарина продаваће се 20. 26. и 30. Мая т. г.

Кућа Димитрія Крестића на Врачару продаваће се 28. т. г. 2. и 9. Іюнія т. г.

Кућа Стаика Ђорђевића Мандрапіе изъ Палилуле продаваће се 27. т. м. 4. и 10. Іюнія т. г.

Све гореизложене продаже предузиматъ ће се посредствомъ явне лицытаціе у одређене дана пре подне око 9 сати по прасковомъ часовказу.

Уредникъ Пав. Арс. Поповићъ.

У Правительственой Књгопечатньи у Београду.

Излазе свake седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена имъ е за Сербію 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 30. Маія 1847. Число 22.

СЕРБІЯ.

Београдъ, 26. Маія. Данасъ напрасно умре пре кратког времена дошашній Мухафизъ овдешнѣгъ града, Ч. Селимъ-Паша. Ово правило, кое е у нашемъ Законику Грађанскомъ установлѣно было, да комшія има пречe право на куповину сусѣдногъ непокретногъ добра него другій, па да се нѣму, ако другій купи, мора то Судомъ явити и 30 дана времена оставити, да се изясни, хоће ли онъ да купи, одъ стране Кнеза и Совѣта изишашнимъ новымъ рѣшенiемъ укида се, и по томе сваки ће у напредакъ у продаваню свога добра са ове стране неограниченъ быти. — Досадашній Столоначалникъ Попеч. Прос., Сима Протићъ, постао е Членомъ Суда Окр. Београ. — Протоколистъ Совѣта, Стефанъ Груборовићъ, Столоначаликомъ Попеч. Просв. — овога Архиваръ Мих. Радивоевићъ, Протоколистомъ Совѣта; а Сима Стаиойловићъ, Архиваромъ Попеч. Просв. —

Загранична трговина Србіе по назначенiма, коя су у предидућемъ числу овы Новина изложена, за три године до дане слабо е напредна показала се. Вредность извоза, коя е 1843 год. износила блязу 45 миллiона гроша, друге затимъ године 1844 една е 26 миллiона, мало више одъ половине, достигла, а у трећой е 1845 до 31 милл. нанела. Напротивъ увозъ у Сербію скоро е у истой мери расто, коiомъ е извозъ падао, еръ прве године е до 28, друге до 35½, а треће до 43½ миллiона гроша вредности быо. Тако Сербія е у ове три године дала свега у странне землѣ за 104 миллiона гроша, а узела е одъ туда за 107 миллiона гроша. Прве године е за 11 милл. гр. више нанела, него што е увела, дакле билансъ е трговине са оволико на нѣну полезу быо; а друге затимъ године за 7 милл. е више увешено у Сербію изъ странны земаля, него што е наъ нѣ у исте изнешено, дакле са оволико е билансъ на штету нѣну напао, треће пакъ исто тако е увозъ за 13 скоро милл. гр. већій быо одъ извоза Сербіе. Са колико е увозъ превазилазно вредность извоза у последньимъ двема годинама, то е или одъ новца, одъ прећашньи година, у коима е заграничка трговина Србіе за ону пробытачнiя была, у њой стеченогъ платити се морало, или као дугъ на теретъ iой за будуће доћи, да се одъ долазећи година исплати, у коима ако трговина не окрене се за Сербію на болѣ, но и далѣ овако узиде, да увозъ нѣнъ буде већій одъ извоза, да више купи, него што прода, више да, него што узме, зло ће за обште благостанѣ, пакъ и за поједине жителе Србіе, а особыто за трговце, быти. Пролазна трговина Сербіе, одъ кое земля, преко кое она иде, саму чисту полезу вуче, такође е у поменуте три године знаменито падање показала, ербо е вредность нѣна прве године преко 26 милл. гр. нанела, а друге една е 15 милл. достигла, треће пакъ една 12 милл. гр., дакле оне са 10 а оне са 14 милл. гр. мање, него прве, кое кадъ узмемо, да одъ вредности те трговине по $^{7}/_{100}$ добыка се и остае узетьи, преко кое она иде, то е и у овой пролазной трговини уштрбъ за Сербію знаменитъ, одъ кое кадъ бы она више добытка нанала, тыме бы могла ону разлику исправнати, коя у правой извозной и увозной трговини на нѣну штету пролазаи. Штету оку по могућству одклањати и умањавати, пакъ на то нѣн, да се билансъ трговине свагда на полезу нашу одржана, то намъ е великій задатакъ, о коме треба обште и свойски да радимо у сваком отношенію заграничне трговине ове, пакъ, у колико е нуждно, и у самомъ већусобномъ кругу нашемъ. Што се увоза изъ странны земаля тиче, у тыма валя колико више ограничавати се, пакъ не увосити одъ туда, што годъ ніе необходимо потребно, а и одъ онога, што е такво за насъ, само толико уносити, колико се по необходимой нужди мора. Напротивъ извозе земаљске све више треба да умножаваио, кое быва на двогубъ начинъ, или умножаваюћи само количество сваког такогъ извоза, или нараћуюћи истый производъ тако, да онъ, прежъ да ће у истомъ количеству быти, опетъ вредность већу има и тако да се више за нѣга добые. Свиньи су єданъ главный производъ Србіе, коя она у странне землѣ дае и за кои добыма новацъ изъ ины. Год. 1843. извешено е свиня изъ Србіе 237.150 комада у вредности 28,271.380 гр., а 1844 год. 195.310 ком. 16,600.826 гр. и 1845 год. 92,552 ком. 5,453.180, коiой вредности и кадъ додамо вредность изнешене масти свињске, опетъ се показуе велико падање овога производа земаљскогъ и у количеству и у вредности, кое опетъ быт ће одъ туда, што при садашнѣмъ начину продае истога слаба е одъ нѣга полза, или е управъ штета за производителѣ, кадъ се све добро на рачунъ узме. Зато нужда упућуе насъ тражити другій путъ и начинъ продае за онай производъ, као што е у 2-омъ и 6-омъ Числу ины Новина напоменуто, коимъ бы за онай производъ нашъ више добывали. Коже, овчіе, козіе ягњећіе, и јареће, къ томе говеђіе, свињске и дивлячи скоро оне су исте важности производъ земаљскій, кое и свиньи; но и съ њима е скоро исто така радня наша, као и са свињама, будући и њи само сирове износимо, т. е. у ономъ стању, у коме наймање вреде и вредити могу, а то зато, што Аустрія, у кою и овай нашъ производъ за сада иде, на израђене овогъ рода коже толикій ћумрукъ удара, да се оне у таковомъ стању одавде износити онако не могу, но само сирове, на кое такогa ћумрука нема, пакъ да се тамо израђую, а тако израђене одъ туда се онако одъ части уносе. Тымъ начиномъ н. п. Србія е 1845 год. узела изъ Аустріе 43.857 ком. коза дивлячій у вредности 768.330 гр., а дала е у Аустрію до 80,000 ком. истогъ рода коза (сыровы), дакле двапутъ више, и узела за њи само 333.783 гр. дакле на њима оволико. Кадъ бы се све те коже, кое Србія садъ сирове дае у странне землѣ, овде чиниле, пакъ се тако износиле, много бы већа полза за нію одъ тога производа нѣногъ была, и те коже могле бы се онда и у друге странне землѣ износити, куда се садъ сирове не носе. За ово бы требало, да у Србіи има нештака, коя бы добро разумевали и радили те послове, н. п. кордованъ и сахтіанъ, као што се ради у Турской, одъ куда толикій преко Србіе у Аустрію иде, дакле и изъ Србіе бы толико лакше и съ толико већомъ полозомъ нѣи могао, колико е путъ одавде краћій, а и сва друга отношенія за напредакъ сваке радности овде угодніи, — чиненъ коза ягњећій, јагњечіи и други дивлячіи за поставе альина, и ледерско разно израђиванѣ говеђіи, коњски и т. д., као што се у Русеіи ради. Одъ вуне и лоя, коя су за Србію такође два знатна производа, могла бы она већу полезу имати, кадъ бы житељи нѣни овце свое облагороћавали тако, да имъ вуна боля и скупоценія буде, и кадъ бы ій при томе и умножавали по могућству, а и држали болѣ тако, да по више и вуне и лоя одъ њи добываю. За облагороћаванѣ бы морали оновно набављати одъ онаца фине вуне, тако названы свилены или полусвилены, одъ кои вуна се свагда по петъ пута скупљѣ плаћа него одъ просты, као што су овоземаљске, а тій онаца има у Мађарской довольно, и оповни такви могу се одъ туда лако добављати. Говеда, говеђіе лоя и говеђи коза пролазакъ за границу, а тако исто и коня, могао бы за Србію такође много пробитачнімъ учинити се, кадъ бы набављанѣмъ лепы бикова, н. п. швајцерски и мађарски и айгира, н. п. арабски и ердељски, и добрымъ уредбама радило се, да се и они родови стоке у земльи облагороћаваю. Кадъ добри путови свуда по земльи поправљени буду, а и најеъ путъ и пролазакъ земаљ-

свимъ производима на море и у трговину света: онда ће и свако жито изъ Србіе съ ползомъ износити се, као што є ове године изъ Влашке извожено, а и изъ Србіе исте, у колико су садашни обстоятелства допуштала; пакъ ће онда више тога и производити се у земљи, и тако већій добитакъ одъ истога производа долазити. Извозъ овай и тиме бы се много олакшавао и умножавао, кадъ бы трговцы више овде у земљи овдешньомъ ранимъ гонли свиње, нанъ тако угоене клали, топили и у странне землѣ продавали све одъ ньи, у место што ій живе и мршаве, или текъ жировне, продаю. Кадъ землѣдѣлство више до тога степена успѣло буде, онда неће ни то бивати, да се брашно са стране у Србію уноси, као што видимо, да є у свакой одъ речене три године унешено нос финогъ (мундмела) коя обычногъ за 3—600,000 гр., єръ ће лако кодъ толики текући и надзюћи вода и кодъ толики воденица моћи и такве погради се, нос ће и обычно брашно болѣ а и мундмелъ млети. Шльива колико у Србіи има, и ове бы могле знатанъ предметъ заграничне трговине быти и лепъ новацъ доносити, да се суше и тако осушене да се за границу продаю, као што се то у Босни ради, у место што се одъ ньи сама ракія пече; а то да є и изъ самогъ призрѣнія на новчаный добитакъ болѣ, свакій ће лако увидити, кадъ прорачуни, да одъ две оке сирове шльиве изиђе една ока сувы, и ове да се плаћаю найманѣ по 1 до 2 гроша ока, а напротивъ одъ 3 — 4 оке сирове шльиве да една изиђе 1 ока ракіе, и та да є редко по грошъ ока, но свагда скупліе. Да се виногради по брдима Србіе, где може добро вино родити, добро раде, пакъ съ виномъ да се добро рукує и да путове имано свуда по земљи налане, да се може изъ тій предѣла лако допети вино на опака места, где се добро продае: онда бы и тога могли износити, а ако ово не, по крайной мери могли бы свое потребе отечественымъ виномъ подмиривати, у место што се такво садъ са стране уноси у землю, и за то по 3—500,00 гроша сваке се године издае. Кодъ толики шума и кодъ толики вода у Србіи, да су путови больи и да є радность и промишленость на већемъ степену, могло бы се и то постићи, да Србія нипаквy дрвену грађу ни даске и т. д. изъ странне землѣ не узима, но да она сама свое такве довольно има за свою потребу, пакъ још да и да износи. Платна нос мерчанскогъ нос напарскогъ свако поменуте године унешено є у Србію за више одъ 1. милл. гр., кои уноз моћи ће ако не сасвимъ прекинути се, а ово знаменито умалити се, ако се сеније лана и куделѣ у земљи већма разпростре, а съ тимъ заедно и женска радность у предиву и тканю. Гвожђа и челика и бакра уноз, за кои се на годину такође по више одъ 2 милл. гр. издае, престаће ће и ови ће новцы остати у земљи, кадъ се рудоковство земальско отвори. Знаменито є на последку, да се фесова у Србію изъ Немачке унесе едно на друго сваке године за 2 милл. гроша; при чему нездано бы было размыслити, да ли се не бы могли освободити, да тай данакъ не плаћаю странцы-ма. Фесъ є, особыто како нашъ народъ безъ шала носи, одвећъ неудесно покрывало главе, не заклони ни одъ какве невогоде времена, сунце пече и лице човеку и засенява очи, нетаръ та шиба, киша бій, као и да ништа на глави нема; а глава се лато покрыва, да є одъ свега тога човекъ заклоњенъ. Зато видимо, да и овдешньи люди кућую и носе шешире, ако ій могу добыти. Кадъ бы даклe у земљи было майстора, шешире правеће, и кадъ бы они правили удесне шешире, пакъ бы тако люди могли шешире ове куповати и носити: тимъ бы учинило се, да и новаца више у земљи остае а и нашиа народна да се у толико преобрази, да намери сходніе буде. О проклятой трговини слѣдоваће ће долазећомъ приликомъ.

Београдъ, 28. Маія. Свѣтлый Кнезъ одпутовао є са свитомъ своіомъ данасъ изъ Београда у Крагуевацъ. — Привременный Попечитель Правосудія и Просвештенія, Г. Кавалеръ Алекса Николићъ, одпази на 6 недеља дана у топлице, и на место њега ће за то време по высочайшой наредби Членъ Совѣта, Г. Стоянъ Іовановићъ, дужность Попечителя испуњавати. — Секретаръ Совѣта, Г. Іованъ Мариновићъ, добывши разрѣшеніе одъ дужности за две године дана, иде у Паризъ, да науке продужи о своме трошку.

Београдъ. Лицемъ 1. Маія о. г. напратисмо нашега ирлогъ Србина Г. Димитрія Аврамовића живописца у Свету Гору, кои є о трошку Правителства нашегъ у свето место ово послатъ, да старине наши предока, кое су до данасъ брижльиво овде сачуване, прегледа, његовомъ вештомъ кичицомъ сними и нама србльима као знанетъ донесе и преда.

Лозница, 17. Маія. Овде є кодъ насъ врло велика пруьина, тако да люди, кои іоштъ поорали нису, тешко ће моћи поорати за кукурузе; воде су мале, тако да воденице не могу да раде; због чега є брашно поскупило, и тога ради овде ће се довече молитва за кишу чинити. Прекоюче и юче Цыгани су овдашньи молитву за кишу на овай начинъ чинили: Они су се сви, мало и велико, кое само говорити и ньи уме и може, извукли, па на едно старо место, где є некадъ џамія была, подъ предводительствомъ Кара Османа Синића и други іоштъ стары цыгана као оца отишли, а то є место близу воде Штире. Ту су децу сву, у воду да стану, натерали, а они на брегу клекнули, и нешто, кое и разумети одъ ньке писамъ моге, читали, а деца су опетъ изъ воде викала Амин. Тако су ту едно ½ сата бавили се, а после сви онако крозъ шоръ у гомиля отишли су у полѣ, па су и тако клекнули, и докъ су путемъ ишли, ништа се разумети ніе могло, нита су говорили, єръ є много деце было и поредъ ньи ишли су неки као пандури одређени, те су децу нагонили, да болѣ вичу. Окружный Љекаръ Окоокружный отишао є по наредби овдашнѣ полицайне власти у Окружіе, а нарочито у ове Срезове у коима пре было ніе, да народъ, како ће се одъ шуге лечити, кои у овомъ краю нако свирѣпствује, поучава. Настояваћемъ Г. Начальника Окружногъ у овомъ Окружію заграђени су Сувати одъ шуме Алія за айгире, и надати є се, да ће у Окружію овомъ скорымъ временомъ скотоводство до пожелане цѣли доћи, єръ онъ и о томе настоява, да се бикови набаве и уредно држе. Нѣговимъ наставаніемъ и потесъ є садъ обштине ове заграђенъ, кои до сада заграђенъ ніе было и кои се іоштъ не бы заградио.

Неній Єремія Михаиловићъ изъ села Конюше Среза Рађевскогъ, имаюћи неку парницу о земљи съ одѣлѣнымъ Братомъ своимъ Кремаиомъ изъ истогъ места, и почемъ су надлежни кметови пресудили, да онъ — Єремія — земљу губи, почео є се съ кућанима опраштати, говорећи, да ће самъ себе, нетражећи Суда далѣ сбогъ тога, што земљу губи, убити, и тако три дана опраштаюћи се съ кућанима и комшіима 15. т. м, узме малу пушку и предъ кућу изиђе, па наслонивши є себи подъ десно пазуо, опали и тако се на угледъ онде бивше му едне ћерке на место убіе даклемъ садъ є добіо земљу.

Ваљево, 18. Маія. Овде є гл. Управитель шк. Г. Дръ М. Спасићъ држао у мѣстнымъ основнымъ училиштама ваше напыте и то по свему строге тако, да су се и ученицы и учителы здраво знояли. Између осталога н. п. у 3-ћемъ и 4-томъ разреду напытивао є ученике часъ изъ Катихисіса часъ изъ Земљописанія, па и пакъ Катихисіса, далѣ пытао є децу, каква є разлика између качества и свойства, а о обратно земљи наше: зашто се мы не претурамо и зашто се воде не разлію, кадъ се земля обрне и т. д. На кои пытаня ни едан ученикъ ніе ништа знао одговорити. У осталомъ како држанѣмъ свога напыта тако и изванъ напыта Г. Директоръ Спасићъ є за време свога овде бавленя обштеству овдешньемъ као драгъ гостъ указао се и кодъ насъ лепъ спомень после себе оставіо.

Зайчаръ, 20. Маія. Опредѣленый Правителством нашимъ Членъ Высокославногъ Совѣта, Г. Полковникъ и Кавалеръ, Стефанъ Стоиновићъ, да преузме о земљама манастира у овомъ краю отечества нашегъ књаза, путуюћи изъ Гургусовца довде є данасъ у Зайчаръ, где є таки после подне у спроводу Г. Окружногъ Начальника посѣтио нормалну школу и ученицыма исте за знакъ свога човеческогъ тежења к' просвештенію 1-ву Часть Славено-Србске Исторіе, одъ Видаковића списане, као и друге у већемъ числу књиге разноканно.

У Београду є ови дана было: брашно пшенично по 140 гр., кукурузно 95, пшеница 120, кукуруза 75, єчама 75 овеса 65 гр. сто ока; — брашно фино (мундмель) по 160, за земичке по 150 гр. цента, — лебъ семичкій по 60 п. ока, одъ прекюче 56 пара; — А по другимъ славенскимъ местима, као што Чича Срећкомъ Листъ вели, продавала се пшеница, кукуруза и єчамъ овако: у Шабцу прва по 120, другій 130, трећій 75 гр. у Смедереву 110, 75, —, у Брусници 100, 80, 60; у Крушевцу 50, 45, 40; у Алексинцу 62: 55, 36, у Зайчару 60, 56 32 гр. сто ока. —

У театру овдешньемъ представлаће се у недељу 1-ога Іюня „Сарафъ“ весело позоріе у 3 дѣйства, — а у Среду 3-ћега Іюня по другій путъ „Пѣвница“ шальиво позоріе у 2 дѣйства съ песнама и за овимъ „Женитба после смрти“ весело позоріе у 1 дѣйству съ песнама. — За ула-

ваку плаћа се за сѣдишта доле у сали на првом месту 2 цв., на другом 1½ цв. — за стоећ 1 цв. — За сѣдишта на горњем спрату 1 цв. за стаће ¼ цв. Деца до 12 година, са старјима долазећа, плаћаю само половину таксе.

ТУРСКА.

Съ босанске границе доставляю намъ ове вѣсти изъ Босне. Ибрамъ-Ага изъ Дубице окупи једногъ попа именемъ Ђуро Вуисинъ изъ села Кленовца, да га посече, а попъ, да спасе свой животъ, нагне бегати и дотрчавши на коню до Саве, наће ту једанъ чамацъ, пакъ сиши съ коња, ускочи у чамацъ и нагне на ономе преко Саве. Юрећій га турчинъ кадъ дотрчи на исто место, стане пуцати за њимъ изъ пушака и повиче на ову страну (немачку): удрите, то є хајдукъ, а они га дочекаю на Цисерной стражи и убію изъ пушака, а чамацъ, у коме є было и попаца и жљина, отисну, те турчинъ увати како коња тако и овај чамацъ и одведе и однесе, што є было — Изъ Банялучкогъ Кадилука пошли су неки люди Везыру у Травник, да се њиму потуже сбогъ зулума, кое трпе; но Али-Бегъ Цинићъ одма напише књигу и пошаље муселиму у Пйце, да онъ те люде никако не пропушта проћи до везыра, него да ій повата и у апсъ метне; те муселимъ тако и учини, дочека исте люде, повата ій и бацы у тавницу, гди и садъ леже. У истой Банялучкой нахіи нашли су у води изсечена три сребљина, гди ій вода носи. Некій Іово поће съ волови и плугомъ спахіи на кулукъ, пакъ га сретне на путу Іосо Поршћъ и стане га салетати, да му онъ — Іово — воћа буде, а овај му одкаже, да не може полове оставити, зашто ће быти резилъ одъ спахіе, на кое истый турчинъ изтргне пиштоль и удари га по глави тако, да му є одма глава на два комада пукла. Убіеного тако Іованa брать отиде, да се тужи муселиму и капетану, а они му одговоре: ово нека му садъ прочка буде, а ты иди на његово место на кулукъ, па ради спахія, нека ніе данасъ штета спахіи на њиви.

ГРЕЦІЯ. Грчке новине Аналоіа пишу. Добыли смо вѣсть, да є Адмиралъ Принцъ Жоанвилъ, кои є прѣже одрећенъ было, да къ нашимъ странама съ француским флотомъ долови, остао у Приморю француском. Одлазакъ Енглески лађа изъ пристаништа пирејскогъ вальда има каквый такый союзъ съ реченымъ налогомъ.

По штатистичной таблици, коју є старый чиновникъ К. М. С. Георгіадисъ сочинио, има Краљевство Грчко 10. Номархіа. 49. Епархія и 273. обштине. — Вароши 67. Варошица 265. села 2.331. Свеколико число житела износи до 960.239; — мућу оныма людій 479.937; — жена 448.318; — нуждеце 209.150, — женске 193.142 — неженћены людій одъ 18 до 25 година има 35.848. неудаты женски 30.610. Людій одъ 25 до 30. год. 64.202. Сво число фамилія износи на 199.418. Странны 3.197 — Инокћраца 12.524; — ратара 101.987, — рукодћлаца 24.345. — Трговаца 6.357. — Морнара преко 30.000. — Ученика 33.935, ученица 5.500. — У Атини, престолномъ граду, обитавао преко 27.000 душа. —

АУСТРИСКО ЦАРСТВО. У Бечу є умро І. Чапловићъ, знаменитый списатель, кои є некада Секретаръ покойнога Владике Іос. Путника, а после до смрти свог совћтника Графа Шенборна быо, у цыкженном пакъ свету примћранъ бранитель славенства. Новоиздану уредбу о банкроттима на све стране су радо примили. Пре того є имати се банкроттомъ одпеће обычно и угодно было тако, да є одъ почетка тек године за нанћ одъ 3 месецы дана више одъ 10 стецишта при грађанскомъ Суду Бечкомъ отворено; а како є ова Уредба ишла, за ½ месеца ніе ни једанъ банкроттъ позвано се; ербо у њой између другога стои н. п., да свакій такый одма у апсъ дође, изузимаюћи само, ако довольно докаже, да є несрећнымъ случаемъ пропао. Пре є дужникъ займодавца, ако є овај одъ њега свое новце искао, планно тыме, да ће банкротомъ имати се, а садъ займодавацъ прети дужнику, да ће стециште противу њега захтевати, ако обвезателство свое, као што треба, не изпуни. Кои на туђъ рачунъ разкошно раде и лакомыслено се задужую, не имаюћи, одъ куда платити, тыма ова нова уредба не може быти повольна; но зато за трговину, за међусобно повереће и за уредне трговце она ће найблагодћтелніе дћйствовати, ако Судови буду строго упражнявали њене прописе, као што им се препоручуе, да ій упражнявају.

ПОРТУГАЛЛІЯ. Народнцы у Опорту нису доиста на предложене ійх одъ Полковника Видаде и Маркеза Шпанскогъ уговоре пристали. Они ишту, да половина Лисабонскогъ гарнизона буде одъ њіовы войника, да Кральица све трошкове и дугове, кое су народнцы за ово 6. месецы учинили, за држанный дугъ призназа, да све, одъ њи дароване, чести и чинове потврди и найпосле да нови свештаный министеріумъ наименуе. На то имали другій дописнякъ, да су у Лисабони наодећи се дипломати рћшили, да се народнцы силомъ оружи опетъ Кральици покоре. О овой битки, за коју смо у последњемъ брою овы Нов. имали, веле енгл. новине, да ніе онако испала; почемъ кажу, да є Са да Бандеира, а не Кральичина войска, побіенъ, и да є онъ 2.00, а ова последня само 200 людій, изгубибыо. — Међутимъ, была побћда, чія му драго, у Лондону є већъ о Португалскимъ ствари свршено. Іошть 9. Маія, како є изићетіе стигло, да народнцы у Опорту не пристаю на помирење, држаюћи є одна у Југу рано кабинетско засћданіе и затымъ су се Посланицы, Француский, Шпанскій и Португалскій у Попечительство иностранны дћла скупили, гди су се о начину, како ћеду престолъ Португалскій засадъ одбранити, договорили. Истый данъ є већъ пароплов одпео Адмиралу енгл. у путетвіи, да кральицу што више може подпомаже. Француско ће лађе, ако затреба, енглезскима у помоћь доћи, а и шпанска ће войска преко границе у Португалію ући.

ИТАЛІЯ. (Продуж.). Но свойства доброгъ владћтеля су трострука, и њіово саединење у једномъ човеку чини овога савршенымъ, али се зато и редко налазе. Она су: доброта, разумность и бодрость. Ако једнога одъ ових качества нема, то постае владћтель брзо лоштомъ свои министра, рода людій у злу тако дубоко извћштены, да умеду и добро дћло владћтельно на убитакъ државе окренути. Тегобе се увышую, ако владћтель мора изъ нова да почне преображаваньћ и ако є у себи заколебану државу правно; но и држава, кои є дуго време подъ министерскомъ владомъ была, по свима отношеніама истый образъ показуе. Добри закони се не изврћую; самовольни изложи славе свой трјумећ. Судіе су или глупацы или неваљалцы; кадъ се добри указанію, да сакрывени оплакую зла отечества. Нередъ у финансіи све више оплакуе. Подпора главе државне бываю онда войници, обычно скитнице подъ платомъ, коима се свако самовольство допушта. Потайна обтуживаня и подкупљиваня су праве подпоре такогъ Правительства, и онда се, као што є наравно, найвиша звања у држави людма повераваю, кои обременћни саћћу свое моралне пропалости на свашта су склоћни. Народъ бы једанъ у варварство пао, кадъ бы такво стањ трајао дуго време и кадъ не бы Богъ кадъ и кадъ послао люде, кои су познати, да сићно ове преображателя носе! Но противу ови се текъ свезуе стално созаклетство ови, кои неће реда, на захтеваняма правице основана. Они, утврдюћи се онамо, да пристаю на нове уредбе, раде изъ свога исте повратити, народъ на свою руку придобыти, владћтеля одъ народа разцепити, или међусобно у подозрћніе донести, и народу у главу усадити, да нове уредбе сама зла раћаю.“ Ово изъ поменуты талићски спасанія наодећи примћчава једанъ у Аугс. обшт. Новинама: „Талићци, патрећи, живили, него да бы пао свћтлозрачны у пиварама и крчмама свое скупе часове безчувственно проводили, или да бы за ствари више не значе ће у надћети разжарявали се, доста су дуго уживали само славу свои предкова и велели више не чинити, него што ніи недостойно. Италіянацъ, духа пуни, жестокъ и постояћ не стаје на по пута. А да ће нове преображателне уредбе намери одговорити и одржати се, тога найвеће свћтло леши у великой истини и искрености, съ коіомъ су оне предузете и Іошть се предузимаю. Ту се ничіи права не вређаю, ни о каквой реакціи, или као што се другчіе обычествује господіи покрывати, нема речи. Жизова, кои є садъ Іошть у срдцама они, кои су прећашню власту изгубили, управъ зато ће и у толико изчезавати, што се умћреность и мирољубіе однако одржана. Осећаю у Риму, да само онай, кои права други уважава, има ћвство, да ће при променљивости, коіой є све на земльи подложно, и његова уважавати се.“

В. ПРІТАНИЯ. Царевићъ русскій, Вел. Кнезъ Константинъ пристао є у Лондону, гди га є Дворъ отлично примио и увеселенія њему на честь чини и гди онъ ревностно се заниma гледаћемъ свію знаменитостій. У Парламенту є найважніе дћло, о комъ се ради, зазонъ за издржаваньћ и подпомаганьћ убоги.

ПРАЙЗСКА. Предохранително изасвеніе, кое су њи 131 часовна садашњ скупштине Краљу поднели, дошло є по наред-

би Краљевой предъ Скупштину, да га ова предузме, и размотри, пакъ да мнѣніе свое о нѣму поднесе. Просительи шиту, да се новый указъ одъ 3 Фебр. т. г., коимъ е држанѣ скупштине заведено, измени и сложи са пређашньимъ о той ствари законима; тако прво да се одреди извѣстно време за сазиванѣ и држанѣ скупштине и да се уреде скупштински одбори и њіова власть. Почемъ е референтъ одбора, коме е ово дѣло предато, да га прегледи и да свое о нѣму извѣстіе скупштини поднесе, прочитао ово по точкама захтеваня редомъ, кои 12 има, прослонво е Попечитель Правосудія Савньи и предложио, да се одбіе прво захтеванѣ просителя и да се одржи право Правителства на биранѣ скупштинскя одбора. По овоме закључено е, да се то слово напечата и свакоме члену скупштине достави, пакъ онда да се ствар далѣ предузме, а међутимъ да буде отложена.

ШПАНСКА. Неслога између Кральице и нѣногъ мужа све до већегъ степена долази. И една и друга страна, као што се говори, всевзива се садъ, да ніе одъ свое волѣ у бракъ ступила, него да е натерана, и Кральица е своимъ министрима наложила, да чине вше кораке, да се нѣмъ бракъ овай разведе, у противномъ случаю, ако они не бы то хтели, да ће ій одузити, а најпосле да воле и сама одрећи се престола, него у свези брачной остати са садашньимъ мужемъ своимъ. —

ШВАЈЦЕРСКА. Набори властій у поједнимъ Кантонима, кои су најновіе предузимали, изпали су на ползу свободно мышленье партае, кои е сзунтима противна, и садъ е вишество кантона на овой страни, по чему се надаю, да ће на обштей скупштини рѣшити се, да сзунти мораю населити се изъ земљѣ и да се онай особеный союзъ, кои су овыма привржени кантони на одржанѣ њіово и њіове политике међу собомъ закључили, укине.

После промене правленія, кои е у Жанеу побуномъ произведена и коіомъ су свободно мышлењи власть задобыли, рађено е о томе, да се и Уставъ истога кантона изъ нова узакони; и почемъ е предложенѣ таквога израђено и обштему гласію поднешено, слѣдовало е одъ стране народа изјасниванѣ и давань гласа о нѣму у сваком окружію Кантона за себе. Число людій, кои право гласа имаю, износи до 13.000; но една часть њи на скупштине, гди е о томе рађено, ніе по позыву дошла и мнѣнія свои изјаснила, а одъ осталы изишло е свега 5540 гласова за новопредложеный уставъ, а 3186, кои нису была за то, да се тай прими, и тако е вишествомъ гласова пріймљенъ.

БАДЕНСКА. Знаменито е, да се у овой земльи никакви нереди причиномъ владаюће оскудице у рани појавили нису, кои се по свима скоро другимъ државама неначелнѣ догађало. — Поглавице свободно мышлење партае у Баденской раде садъ о томе, да саставе и пошљу одъ стране народне писмо Скупштини Прајгской, да бы ова чуванѣ најважніи народны интереса къ срдцу прійняла.

ФРАНЦУЗСКА. Противу једнога генерала и члена законодателногъ Совѣта, именомъ Кубіеръ, појавила су се нека писма, гди е онъ као другъ једне за правленѣ гвозденогъ пута састављене компаніе, кадъ е ова одобренѣ Правителства тражила, некао одъ свога другства знатне сумме у то име, да у Кабинету мыти, по чему слѣдује или да е оваково употребленіе одъ тій новаца завета учинио и кое високо лице подмитио, или пакъ да е другство свое само препарио а у исто време и чланове Правителства клеветао. Тога ради дошао е истый подъ судъ и као што се чуе, поводомъ њіговымъ долази садъ и више великаша у неприлику.

Књижницы Читалишта нашегъ поклонили су: Г. Конст. Бранковићъ Професоръ Лицеума 1. кн. — Г. Тана Іосифовићъ изъ турске 1. кн. — Г. Алекса Николићъ рачуноводитель фонда удовичкогъ 1 кн. и портре рускогъ генерала Емануела. — Истога заведенія збирки стары новаца: Г. Коста Кретићъ 2 сребрна новца — Г. Петаръ Радойловићъ наредникъ II-ге роте II-гогъ баталіона 2 сребрна стара новца — Г. Григорій М. Божићъ писаръ I-гъ батал. поднаредникъ 2 сребрна стара новца. — Г. Рвста Цанпићъ 1 банарный старый новацъ. —

СМѢСИЦЕ.

Искуство е доказало, каково се средство употребити може, да се на радираномъ писаћемъ папиру опетъ писати може, без да се по истомъ као иначе мастило разлѣва. Треба само оно радирато место папира глатко-чистимъ такіимомъ добро натрлати, па потомъ слободно, не сумнюћи, да ће оно пролити, по истомъ писати се може.

Владимиръ М. Васићъ.

У скупштини немачки естествоизпытателя показао е Дръ Бишофъ изъ Боча овай осведоченый начинъ, кимъ се јаја по 10 до 12 месецы држе, а да се не поквare Размути мало негашена креча у води, пакъ у ту воду замачи јаја, да се танка кора око сваког упати, и метни ій, да се осуше; пакъ ій онда у једанъ сандукъ, у кои до 200 да може стати, сложи у траве одъ тестере тако, да буде на дну једанъ редъ трина, пакъ онда једанъ редъ јаја, и тако све редъ по редъ, докле се сандукъ не напуни, а најгорный редъ да опетъ траве буду; тако напуњенъ сандукъ обеси гди тако, да се око ужета, о коме виси, вртити може, пакъ свакій данъ по једанъ путъ га окрени. Јаја, кои се иначе само одъ непокретногъ лежања и одъ допирућегъ у њи воздуха квare, овако непокварена остаю. Ко ій у лето, надъ ій највише има и кадъ су најсвежія, купи, пакъ овако оставши и чува до онога времена, кадъ се најтеже добываю и кадъ су много скупља, може лепъ добитакъ имати.

ОГЛАСИ.

Долеподписаный радъ бы было започету кућу своју съ плацомъ, исподъ Варошкапіе вдуће на Саву лежећу, продати. Простора има кућа съ плацемъ 44 фата покрай Саве и 20 фати 3½ шуха са сокака, а кућа сама има 10 фати уза Сану и 5 фат. 5 шуха са сокака. Кои има волю купити, нека изволи имати се у кући другой новой исподъ Варошкапіе.

Тома Марковићъ.

Одъ понедельника, 19. Маіа т. г. почевши па у напредакъ сваког понедельника овогъ лета предузимат' ће се пелцованѣ богиња у два сата по подне у Примителномъ Суду, кое се знања ради явља.

Дръ Вагнеръ.

Кућа Іованке, удовице почившегъ Вучка Папуџіс, прама кући Косте Сарафа, продават'ће се 2 Јунія т. г.

Кућа Димитрія Крстића на Врачару продават' ће се 8. и 9. Јунія т. г.

Кућа Станка Ђорђевића Мандрапіс изъ Палилуле продават' ће се 7. и 10. Јунія т. г.

Ђоке Павловића Плацъ кодъ табачке чесме, продават' ће се на јавной лицытацији 7 — 14 и 21-огъ Јунія т. г.

Све гореизложене продаје предузимат' ће се посредствомъ јавне лицытације у одређене дана пре подне око 9 сати по црквеномъ часоказу.

Кућа почив. Анастаса Михайловића бившегъ житеља Београдскогъ, лежећа на теразіима до куће Г. Члена Совѣта Стефана Стојковића, продаје се, кою ако бы тко имао волю купити, нека се изволи кодъ доле подписане супруге покойника у истой кући пренити.

Іованка А. Михайловићъ.

Сава Шилићъ, Началникъ Попеч. Прав., продаје свою кућу на долићемъ сокаку одъ зелена венца, кою ко бы купити хтео, нека му се јави у новой његовой кући на горићемъ сокаку.

Сава Вукотићъ Квартални продаје свой плацъ, кои у сокаку, вдуће съ Терасіи одъ куће Банковића на два голуба, съ десне стране лежи, дугъ 31½ а широкъ 19 фатій, заграђенъ, воћемъ засађенъ, съ бунаромъ, озиданымъ кућнымъ темельомъ, и съ преправљены 5000 ока креча и 10 кола песка.

Докторъ медицыне, Ђорђе Малићъ, заступаюћій Г. Дра Штеккера, физикуса Округія Београдскогъ, препоручує свое услуге почитаномъ обштеству и заедно явља, да у ютру одъ 7 до 9, а после подне одъ 2 до 5 сатій сиромашна лица, кои бы помоћь његову тражила, прійма и свое совѣте и наредбе лекарске имъ даје безплатежно у своме обиталишту: у великомъ зданію кодъ елена, 1-омъ кату, на ћошку надъ кафаномъ.

Учредникъ Пав. Арс. Поповићъ.

У Правителственой Књигопечатньи у Београду.

Излазе сваке седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена имъ е за Србіи 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 6. Іюнія 1847. Число 23.

СЕРБІЯ.

За поаре и краће издатъ е одъ законодателне власти подъ 26-имъ Маія т. г. К. В. № 750. / С. № 330. овай новъ казнителный законъ: 1) Сваки, кои кућу, дућанъ стасину, или другу какву страду, обіе или отвори, и поару, макаръ какву и на одъ какве предности, учини, као и онай, кои кога на путу или буди гди нападне и поара га или му што отме, да се казни смрћу. — 2) Сваки, кои коня или вола или другу домаћу живу стоку, или буди какву стварь у предности одъ 10 талира већой украде, да се казни мртвомъ шибомъ, т. е. таковомъ кроз 300 момака 12 пута на место. — 3) За краће мањ, одъ предности до 10 талира, да се преступници казне по досадашњемъ, боемъ сирћчъ штаповима и затворомъ или робіомъ, но све строжіе, соразмћрно опымъ у 1-ой и 2-ой точки одређенымъ казнима. — 4) Ятаци да се казне као они, кои су поару или краћу учинили. — 5) Лопови осимъ тога и у напредакъ да се осуђую на плаћањ у пассу судейску десете части предности украдене ствари, а и онай, кои бы за краћу и лоповлукъ дознавао, пакъ бы гледао, да своимъ ћутањемъ лопова одъ заслужене казни сачува, да подпаде подъ соразмћрну казнъ, као што е Уредбомъ одъ 22-ога Маія 1845. К. В. № 816. / Сов. № 385. прописано. — 6) Полицайне власти да при своме испытиваню и изтраживаню о свакой учињеной поари или краћи све цћли сходне мере употребляю, да бы поару или краћу и крыица пропашле, пакъ сваког онога и боемъ до 10 штапова да казне, а) кои се при испытиваню таковомъ у лажи увати, или б) кои оно, што очевидно знати мора, неће да покаже, или в) кои бы покупавао орудіе, знакъ или трагъ учињеногъ злочинства прикрити или укварити и тыме изтраживањ таковога осуетити и отежчати. И ову казнъ могу оне надъ таковымъ лажльивцемъ или упорникомъ при изтраживаню једногъ злочинственогъ дћла по обстоятелствама и више пута употребити; само е нуждно, да како на испыту таковомъ тако и при извршиваню казни ове и надлежни кметови присуствую, како бы и они о томе, да е истый испытаникъ у лажи или у упорству ватанъ, као и о томе, да е онъ зато казњенъ, знати могли.

Пролазна (транзито) трговина Србіе, нарочито она, кое преко ње изъ Аустріе за Турску иде, по нашимъ тригодишњимъ назначењима одвећъ е на маняк ударила. Вредность њена, кое е 1841. год. преко 16. милліона грошa износила, у другой за овомъ години 1843. само е у 19.472. гр. састояла се, као што е и у год. 1842. са 7. милліона гр. мањ, него прве, показала се. Одъ оны изъ Цесарије у Турску идући хеспапа, кои су год. 1841. у знатнымъ количествама преко Србіе прешли, — као: чоа за 8½ милліона, фесона за 3. милл., кожа лисичіи и други (учињены) за 1½ милл. марама скоро за 1 милл., памучны хеспапа исто толико, злата клобадана опетъ за толико, — слћдующе 1842. год. све по нашћ е было, а друге затымъ 1843. никако и ни мало ій ніе преко Србіе прешло; тако е ова пролазна трговина за Србію сасвимъ нечезла и другій путъ узети морала. Ово да е на велику ове земљ штету, увидити морано, кадъ разсудимо, како оваква пролазећа трговина оживљава и многоструконъ ползомъ богати земљу и сваку ону нарошћ, преко кое иде; еръ одъ ње, осимъ Правительственогъ ћумручкогъ прихода, ако онай и ніе великій, ползую се и покаћу они трговцы, комиссіонери и спедитери, у земљи, преко кои она иде, ползую се притежатели магаза, кои за те хеспапе служе, возницы (кириџіе) кои ій носе, крчмари (меанџіе) гди они стаю, земљћлцы, одъ кои рану, сено и друге потребе они узимаю, рукодћлцы, надничари и т. д. Зато свака земља и свака нарошћ се стара, да оваква пролазећа трговина преко ње иде, и да ій путъ крозъ свою среду отвори; пакъ тога ради спа она средства, кои томе служе, употребляю и нуждне жертве безъ штедења привоси. Трговина бира онай путъ, коимъ за краће време, съ мањ опасности, съ мањ досаде, съ мањ тропка уредніе и поузданіе ћи може. Ако се дакле ињой путъ отвори, коимъ ово добыка боль, него другимъ, она тай узима; и зато они, кои желе, да та трговина преко ніове земљ иде, спуштаю ій пролазне ћумручке такое, колико годъ више могу, ослобођаваю е одъ сваког другогъ плаћања, издаю законе и уредбе, по коима ће она сигурна быти, и праве добре путове, коима да може брже и лакше ћи. Такавъ путъ кадъ бы се н. п. у Србіи одъ једногъ места више Ђердапа, као Добре, пакъ до другогъ ниже Ђердапа, као Брзе Паланке, уредно начињено, да ньиме и кола хеспапа натоварена за једанъ данъ одъ једногъ места у друго доћи могу: то бы было једанъ прекій путъ, коимъ бы трговина, у место што садъ на лађама Дунавомъ или сувымъ передъ њега съ ове стране одъ Дренкове до Черепца иде, и брже и лакше и са мањ опасности и тропка ћи могла, пакъ безъ сумњ бы и ишла. Вешти бы инжиниры измерили и удесили, куда и како да се тай путъ направи, као што ньи тако начињены сасвимъ удесны путова и по другимъ земљама преко велики брда, а народъ Окружія Пожаревачкогъ и Крайинскогъ, кадъ бы Правителство нуждан трошакъ на потребе тога граћења изъ своје касе дало, безъ сумњ бы трудомъ своимъ радо притекао къ напршењу тога посла, кои ако не бы могао за једно лето свршити се, за два или три вала да бы могао тако, да ни касси земаљской ни истоме народу тежко не падне. При правленю овога пута одма бы се и о томе нуждне наредбе предузеле, да се натоварште код Дунава и на једномъ и на другомъ месту, као што треба, начини; обала рћке да буде тога ради свободна у довольномъ простору, и да се никако не закрчуе, као што е н. п. обала Саве у Београду закрчена, а дужомъ рћке, и за товарште остављење обале ньене да се магазе, дућани и куће правилно у реду праве, опетъ са довольно пространымъ улицама. — Путъ онай осимъ што бы за пролазну трговину изъ Цесарије у Турску, да преко Србіе иде, угоданъ было, и за саме земаљске извозе наше велику бы важность имао; еръ бы онда извози Србіе Савомъ и Дунавомъ до Добре, пакъ онда тымъ путемъ опетъ до Дунава више Ђердапа, лако ћи могли, и одавде на великимъ лађама извозити се на море, као производи Влашке и Молдавске што се износе, кое бы тымъ више и напредніе онда было, кадъ бы се Морава прочистила, пакъ бы и ньоме мањ лађе пловити и терете, а нарочито производе земаљске, носити могле, и кадъ бы се свуда по земљи путови, а поглавито они, кои къ Сави, Дунаву и Морави воде, уредно поградили.

Крагуевацъ, 1. Іюнія. Премъ да насъ е последић седмице чешће више посћщивати и земљу благодатномъ росицомъ напаяти почела; данасъ е опетъ у овдешньой цркви после божественне литургіе држано молебствіе, да бы Богъ више дао, при коме е и Његова Свћтлость, милостивћйшій Господаръ и Кнезъ нашъ, поче изъ Београда преко Тополе овде присћћши, са свитомъ Своіомъ участвовао.

Лозница, 29. Маія. На новопостроену у селу Пребицама Среза Ядранскогъ Окр. Подрињскогъ, по ішитъ по свему недовончану, Цркву, благоусердствовала е Његова Свћтлость

милостивѣйшій Господарь и Кнезъ нашъ, за окончаніе исте 80 ## цес. поклонити, за кое Му се одъ свію жителя те обштине, — умилнимъ усхићеніемъ тимъ више орадосћены, што су се тако знатногъ поклона одъ нила своегъ Владѣтеля и Господара удостоили —, а равно и прочи у Окр. овомъ, съ топлимъ Богу одсланимъ молбама „да намъ Га дуго пожини“ вечно благодари.

Та црква, кою села: Горни Бадањ, Іошева, Яребица, Дворска, Сипуља, Лѣшница, Каменица, долни Бадањ, Церова, Велико Село, Рыбарица и Цыкота зыдаю, сазыдана є одъ найспособнієгъ за зыданѣ камена; темель іой є такавъ положенъ, да се уподоблява монастырема Неманића, єръ є самъ одъ камена одъ 4—5 аршина дужине и скоро толико ширине; сама црква има у дужини 25, а у ширини 18 аршина, у высини пакъ одъ земль до стреє 13 фати. Осимъ материла целогъ и привлачења истога само за руке майсторика и што є куповати се морало, као гвожће, олово и т. д. потрошено є на исту цркву до сада до 1100 ## цес. — У варошп овой слѣдућій се пре неколико дана случай у слѣдству суквѣрія догодио. — Као што по несрећи свугди, тако и мы онди од одавно кише немамо, а неки, незнано кои, дражећи и верујући, да су керамиције са своимъ коскановимъ чаранѣмъ узрокъ вешто, што киша не пада, сирѣчъ да су мачку или друго какво животно у землю закопали, и да керамиде и цыглѣ у высь бацаю, и тимъ као узрокую, да киша непада, — єдну се ноћь прекраду и све керамиційске алате, као: астале, калупе, мазала и проч. покраду, и ове све више керамиційивце на ½ сата у реку Штиру подъ єдну каменну купрію баце, кое су после дугогъ времена керамиције єдва наћи могле.

У Окружію Подринскомъ обштине: Селаначка, Азбукопачкогъ, Крупањска и Бранъска Рабевскогъ Среза позаграђивале су свака свою пустару (сувать) за попашу и у њи свое краве и ергеле утерале, почемъ су найпре изъ говеда натребили сваки свога одъ хрђаве пасме бика, пакъ су преко Срезски обратиле се Окружном Г. Началнику съ молбомъ, да имъ по два три бика одъ доброгъ соя набави и ради стока њіове у загрђене сувате пошаљ, а исто тако ће и за ждребце учинити, конкъ начиномъ моћи ће скотоводство и стока у ономе Окружію цодъ настојанћемъ Г. Началника, кои є поглавито и поводъ томе дао, до мало година знаменито поболшати се.

Ваљево, 2. Юнія. Услишавши Богъ сердечне наше и топле молитве у недељу 26 пр. м. у овдешньой цркви торжествено држане, послао нам є наскоро прекрасну киши, коя и данасъ помало и тако прежиче и коя є наше земль и њиве тако натопила, да се можемо слободно (по опетъ Бога молећи и радећи) надати оне године изобилію плодова земны, мирномъ, спокойномъ и веселомъ животу. Све є опетъ оживило, развеселило се, орабрило и усугубленомъ снагомъ напалило родити. Нека само Богъ свой благословъ и будуће на насъ изливати не престане, па ћемо међу найсрећніе люде моћи се бројити. — Кадъ є се некъ рѣчь повела у Числу 22. Нов. Чит. Б. о испытима, Г. Спасићемъ у овдешньимъ Основнымъ Училиштама (10. пр. Мая) држанымъ, и између осталогъ казало и то, да су се и Ученицы и Учитель здраво звонили, што бы невешти сваконако могли толковати: то є нуждно (што є дописивателю оногъ чланка требало казати) посредствомъ исты Новина читательима оногъ чланка у кратко открыти и ясніе показати узроке, због кои су се Ученицы а због кои Учитель морали звонити, прежда то ћештія могу и изъ оногъ краткогъ чланка поцрпити. — Ученицы су се дакле звонили право одъ страа, видећи єдногa одъ своій найболи соученика', где у присутствію толики лица и гостію на средъ школе у време испыта клечи, где онъ великъ збогъ єдне рѣчи, полагано другоме доказане, толику срамоту прилнкомъ овогъ великогъ школскогъ праздника мора да трпи. Због овогъ су се дакле ученицы звонили и тако забунили и уплашили были, да су имъ готово сваки уста Бутанѣмъ привезана стала. А да є ово истина, свѣдочи то, што є онай Ученикъ, кой є први прозванъ био, на свако питанѣ, врло добро одговарао, а други и сви остали рђаво показали се, кои су клечанѣмъ свога соученика овутавили, и управо, као што су се и сами ученицы после испыта изјасняли, сасвимъ изгубили были. Ученицы су се пакъ и зато найпаче звонити морали, што ни єданъ ни три врсте изъ своій учебны предмета ніе говорію, него су одма одъ почетка у пучину ситница тиснути были, и тыме се одма у почетку забунили и огорчили и у нѣко очаяніе пали. Дакъ забунили су ій найвише и они задатцы, кои за слабачке умове Ученика Основны Училишта никако нису сходни. Што се Учителя тиче, истина и они су се звонили, да, и врло у себи грызли и кидали, не што не бы ни они способни были на задатке неке Г. Спасића одговорити; него што имъ є тешко было очима своима гледати, где се ђака деца у муки и великомъ лабиринту нађоше, а они имъ помоћи немогоше, нити пакъ изъ почитанія према своме старіему смѣдоше се усудити Г. Спасићу казати, да се ученицы Основны Училишта не могу подъ оштрый йспытъ узимати ни изъ оны предмета, кое су изучили и више пута повторили, толи изъ оны, кое су само довршили а не повторили, и изъ оны, кое ћеду текъ до седамъ или осамъ година почети учити, као: „зашто се мы не претуримо, кадъ се земля окреће“ и оныхъ подобна. И зарь є дете кадро и оне предмете, кои су за нѣга, на десеторо цепати, и сваку ситницу упамтити? На ма' бы Г. Спасићъ по своихъ обычаю Учительима у присутствію њіовы Ученика — казао: „Вы лутите,“ а може быти и што више, Учителы пакъ и зато су се морали (те здраво) звонити, што су се неуредимъ и неправилнымъ испытомъ њіови Ученицы тако изгубили, збунили, занели и управо заплашили были, да су едва (и то више пута натерпани) кою рѣчь шаптаюћи изговарали, и тыме повода дали некима мыслити и сумнати о прилѣжанію и способности њіовы Учителя. Слѣдователно да є Г. Спасићъ уредіо и држао было онако, као што треба школске, а особито у Основнымъ Училиштама, испыте држати; то се онда не бы ни Ученицы ни Учителы морали здраво, а и никако, звонити; него бы се онако показали, као што су се свагда исти Учителы и њіови Ученицы показывали и благодарность као и похвалу обшту пріймали. А Высокосл. Попеч. Просвѣштенія найболѣ то зна, будући є извѣстія о Учителыма истыма найпре одъ Г. Радовановића, а потомъ одъ истогъ Г. Спасића, сваке године пріймало, нити су се могли тако лако сада исти Учителы покварити, и у немарность свою будућу срећу бацити. — Да є Г. Спасићъ придржавао се Прегледа Учебны Предмета, кои є предъ њимъ на столу стало, и само опредѣлio редъ, по коемъ ће се испыт држати; да ніе нико говорio, но да су оставлени были Ученицы (разумѣна се по произволенію Г. Спасића као Управителя прозывани) да на питаня своій Учителя одговараю и то оне вопросе, кое Г. Спасићъ као Управитель опредѣли; и да ій є Г. Спасићъ у толико вопрошавао, у колико бы довольно было къ увѣренію нѣговому, да деца оно, што говоре, разумѣваю и да су учителы прилѣжавали; далѣ да се слабачкима ученицыма съ участіемъ, као што бы требало, помагало и смѣло помагати; да є свакій изъ свію учебны предмета колико толико преслушанъ было, а не изъ Катихисіса двонца, изъ Граматике тронца, изъ Землѣописанія двонца, изъ Историје двонца или тронца и т. д. докле су сви такимъ начиномъ испытани были; притомъ да се ніе прескакало садъ на Землѣописаніе, садъ на нѣроученіе, и опетъ на землѣописаніе, и да є Г. Спасићъ имао у виду, да су оно слабачка деца и порлавсте, а не совершени люди и слушателы Философіе; па и да є то узео у призрѣніе, да су деца топрвъ онда штудіе доучила, и іошть не повторила, и да су се пре долазка у Ваљево многи подъ слабіи Учителя учили и слѣдователно слабъ основъ имали, — да є великимъ оными начиномъ, и све ово у виду имаюћи, Г. Спасићъ испыте држао; то бы се заиста изъ исты испыта и успѣхъ деце и прилѣжаніе Учителя видіо; што више и Ученицы бы а и Учителы као и родителы полze одъ испыта имати могли. Ученицы бы се научили таковымъ испытомъ съ лѣпымъ дерзновеніемъ бесѣдити. Учители бы прилѣжанія ради своега предъ Обштиномъ у чести и почитанію заостали, нити бы њіови непріятелы, каквы обычно свакій човекъ или више или нанѣ има, (особито бѣдни Учителы) могли њима занке ковати, и противу њи Обштину жестити. Родителы пакъ увѣрили бы се изъ испыта, да деца њіова напредую, и да узалудъ на њи не троше, те бы радіе и прилѣжніе и свою и комшинску децу у школу водили, и болѣ бы понятіе о школама и о просвѣти имати могли! У осталомъ найновіе има у овой варошп то, да ће оба Учителя овдешнѣгъ Основ. Учил. быти премештена, и некъ се зна, ко ће место старіега, ко ли место млађега заступити. Ову є новость довео некій, пратившп се съ пута изъ Шабца Но Учителы имаю надежду на Бога, на свою невиность, на правдољубіе предпостављене имъ власти, на доказательство, и у нужди сведочанство честны, совѣстны и праведны лица', и на последку на Устроеніе Школско 1844. год. издано, кое свистує, као што Г. Радовановићъ у Новинама наводи, за безбѣдность става Учительскогъ.

Београдъ, Почекъ е прошле седмице киша више дана падала и усеве опоравившии обнадеждила, да ће летина овогодишня добро приватити, почели су људи нешкмъ количеством довозити брашна на овдешнію піяцу, те е истоме садъ и цена нешто нижа, него што е пре была.

У долазећу недељу 8-огъ т. м. представлят' ће се на нашемъ театру: „**Донъ Рануло де Колибрадосъ**“ весело позоріе у 5 дѣйства съ песмама и арапскомъ свирком; — а у Четвртакъ 12-огъ т. „**Пріятельи**“ шаљиво позоріе у 1 дѣйству и за овимъ „**Удовацъ**“ весело позоріе у 1 дѣйству съ песмама. —

ЦРНАГОРА. (Срб. Нов.) За време пребывања Владике Црногорскога у Бечу, догодиле су се између Турака и Црногораца слѣдующе распре. Због оскудости раже, кои е не само међу њима, него и у осталима Европейскима народима, пребѣгну неки Црногорци къ Осман Паши Скадарскоме, съ молбомъ, да бы ій приніо и съ ражомъ снабдѣо. Онъ ій добровољно прими, и даде ійм не само раже, него оружія, новаца, и одѣла; и то подъ тимъ условіемъ, да су њему свагда покорни, и кадъ бы се случайно біо онъ съ Црногорцима, да се они онако боре, као и остали његови войници; они се подпуно обећаю, да ће томе слѣдовати. Ово е учинило одно племе Пиперско, кое е найвише сданъ сенаторъ съ два своја брата на то навео, те се тако његовимъ поводомъ Пипери одъ Владике одметнуше, прежда нетый сенаторъ ніе съ њима къ Паши отишао, но остао у Црнойгори. Узъ ово племе пристало е и друго изъ Црнячке нахіе, Болѣвићи названо. Но и њи е опетъ на то навео Маркиза Пламенацъ, капетанъ те нахіе, кои е тай чинъ скоро получіо. Онъ не само што е къ Паши прибѣгао, и свое отечество оставіо; него іошть науми, да заедно съ онима, што су съ њимъ отишли, и съ осталима Турцима, удари на Црнницу, небы ли и остале Пашиной страни придобыо. Скупи до 12,000 войника, те съ Пашомъ заедно пође на Црнницу. Чувши то князъ Георгіе Петровићъ Његошъ, мѣстозаступникъ Владичинъ, дигне се съ Цетиња съ неколико Баіца изъ Катунске нахіе, и скупивши сву осталу Црнницу, одъ прилике около 3 до 4 хиляде войника, дочека съ њима Турке и побѣгше Црнячане на Вру Црнячкомъ; ту се съ њима побіе, у комъ бою князъ Георгіе Петровићъ буде изъ лубарде у ногу рањенъ. Видивши то Црногорци, нагрну на Турке съ найвећомъ жестиномъ, те ійм тако погубе на томъ мѣсту до 80 глава. Кадъ све разбію, затворе се неколицина одъ побѣгши Црнячана у едну кулу, на кою нагрну остали Црногорци, те ійм тако они изъ куле убію около 15 людій, и то све Мартиновића, они, кои е князъ Георгіе Петровићъ съ Цетиња собомъ повео. После дугога боя освое на концу они и ту кулу, запаливши како ню, тако и све остало. Одавде се радостно врате, премда су изгубили только храбры юнака, опетъ зато нішта, само кадъ су побѣду одржали. Дошавши на Цетиње, чую гласъ, да е Владика већъ дошао у Которъ, те тако сутра-данъ скупи се многина людій, за дочекъ своје миломе Владици, кога съ найвећомъ радосћу и весељемъ приме. Разумѣвши све гореречено за побѣгше Црногорце къ Паши, и за бой, кои су они на свое отечественце подигли, люто разпалѣвъ Владика, у договору са сенатомъ и осталима главарима Црногорскима, а и самима Пиперима, заповѣди, да се тако нушкета *) Тодора Мушкина сенатора, заедно съ два брата своја, и то одъ свога племена, кое е то найвише и закѣвало. Тако они њега и његова два брата извета кише. Чувши то побѣгши Пипери и Црнячани, дођу къ Владици съ найпонизнійимъ покорењемъ, и молбомъ, да ій къ себи прими, и да ійм опрости, што су тако заблудили, и свое отечество оставили были. Онъ ійм драговољно опрости, и къ себи ій прими; поклоне они њему све оне хаљине, што ійм е Паша дао, као за знакъ вѣче покорности и любави къ отечеству своме. Маркиза Пламенацъ пакъ, предводитель њиовъ, ніе съ њима къ Владици дошао, зашто е знао награду свою, кою га, као и Тодора Мушкина, очекує. Познато е, да они Црнячани, што су за њимъ отишли, нису только крвни были, колико онъ; тако исто и сви Пипери. Све су томе узрокъ они, као старѣшине; зашто за њима иду као овце за добрымъ чобаномъ. Маркиза Пламенацъ нагло се и данасъ међу Турцима налази. Ніе навѣстно, да л' бы га Владика дао погубити, кадъ бы дошао къ њему и мол'о се. Но опетъ као Владика жели погубити га, може га къ себи лако докучити, а тако зна, да се онъ ніе съ њимъ већъ и до-садъ надокусурію. — Тако е дакле Владика раздоре међу Црногорцима и Турцима сретно наравнао.

*) Мушкетата значи то, кадъ бы какавогъ крвница извели на полѣ или друго какво мѣсто са свезанима рукама, да га люди, кои су на то опредѣљени, пушкама гађају и убію.

ГРЕЦІЯ. Правителство се грчко укорава, што приходи земальски уредно се не рукую, пакъ тако и не валази се каса у ономе стању, у коме, бы требало, да е. Зато е и русскій кабинетъ у последньой ноти своіой на ону нету точку грчко Правителство опомиње. Особыто пакъ примѣћава се, да званичницы, кои приходе Правителственне прикупліаю и њима рукую, неверно у томе поступаю, краду и прикриваю на свою ползу; за кое Правителство се окривліе, што то трпи. Пређашній министеръ финансіе за оправданіе свое навео е то обстоятелство, што се званичницы морао поглавито да постанліо по препоруцы и вольи членова Каммере и Сонѣта, премъ да садъ они исти ничу, што таки по њіовой вольи поимениташи не валаду и онако немалло раде. — Изъ Цариграда се чуе, да е и Порта на то пристала, да Бечкій Кабинетъ помиренъ учини између ње и Грецію, а ово приписую одъ части томе обстоятелству, што е русскій Кабинетъ, као што се чуе, премъ да давао Порти у ствары за право, и пакъ опомиње ову на умереность и препоручно ій, да гледи и она, да се ствар што скорію окончава умири.

(Анадолія) **Цариградъ**, 20. Маи. У ову Суботу приспѣо е изъ Беча напредный Курирь за девет дана, носећи посланику Аустрійскомъ одговоръ Кнеза Метерниха на писмо, коимъ е Колетисъ познао великогъ овогъ дипломата, да рѣши, као што нам е познато, о распри између Порте и Грчке. Одговоръ Нестора европейске дипломаціе было е у свему согласанъ са захтеванѣмъ В. Порте, а не као што се Колетисъ надао. Шта ће Кабинетъ грчкій и после овога изјавневіе предузети, видит' ћемо.

ПРАЙЗСКА. У скупштини су се согласили на то, да учине Краљу предложенѣ за уредбу, да се скупштина народны представника сваке две године држи.

В. БРІТАННІЯ. Како у скупштини народны представника тако и у Сонѣту искали су одъ Правителства обисненія, шта ово у Португалской ради, и поради онога захтевали, да Министерство поднесе скупштини на прегледъ сва тога посла тичућа се писма. Министерство одговара, да су три Силе, кое су некада у Португалской интервенирале, т. е. В. Брітаннія, Француска и Шпанска подписале єданъ протоколлъ, кога е намера умирење оне несреће и поцепане земль, но и пакъ са достойнымъ призрѣніемъ на уставна права и престола и народа португалскога, и да ће оно сва писма, кои се на ово дѣло односе, Парламенту поднети, како то обстоятелства дозволе и узмогне се учинити безъ шкоде за нашу службу. У скупштини се справлію на претресанѣ те ствары, како буде подвешена, и прете, да неће никакавъ трошакъ Министерству на то дѣло одобрити, докле оно тако испитано не буде. Єданъ членъ скупштине изразио се између осталога: „Г. Палмерстонъ (попечитель иностранны дѣла) назвао е овай вопросъ случаемъ изванъ правила. И свеки ће га тако именовати, кадъ чуе, да е Енглеска заузела се за едну Краљицу, кои е у своіой земльи увела инквизицію у грѣћемъ виду, него у коме е она у средньемъ вѣку постојала.“ А єдне енглеске Новине пишу: „Садъ е сасвимъ извѣстно, да ће мы (енглеза) са силомъ оружія противу португалски инсургента интервенирати и њима побѣду, за коју су се тако храбро борили, изъ руку начупати, да іошть за кое време обдржимо тамошню владу, коя се иначе не може држати.“ — Мужъ Краљице португалске братъ е Херцога Алберта, мужа енглезке Краљице Викторіе, пакъ дакле, да се и томе нешто написати има, што енглезкій Кабинетъ тако према Португалію поступа. Напіеръ, кои е у Сирію противу Мехмедъ Алія воскопао, а пре тога исто тако у Португалской противу Донъ-Мигуела, одређенъ е са єдномъ ешкадромъ на морескокованый походъ, по свой прилици у Португалску. Његова ешкадра ће се состоити изъ три линейске лађе, свака по 120 топова, 1 ману са 110, 1 са 72, 1 са 66, 1 са 10, и изъ 9 паробродова, са найбољи и у пловитви найбрзи изъ целе флотте брітанске; по свой прилици ће и неколико лађа одъ ешкадре Парц овой причислити се.

АМЕРИКА. Између мексиканске главне војске подъ војводомъ Санта-Ана (до 15.000) и американске подъ генераломъ Шкоттъ (до 12.000) была е 18-огъ Априла битка кодъ места Церро Гордо, у којой су опетъ американцы сваку побѣду одржали, и непријателя разбили тако, да е самъ Санта-Ана првый дао знакъ къ бѣгању, и са 1 до 2000 војника утекао. Мексиканаца е у битки пало до 300, осимъ оны, кои су у бѣгању поубијани и покатани; 5000 војника положили су оружја; самы генерала 5 е заробљено; кола, писма, сребро и артилеръ Санта-Ане задобыла су американцы, између кои е до 250 кое изгинуло кое раньено томъ приликомъ. Они су затымъ мексиканску єдну варошъ, Тускапъ, на јужнїй основали, а друге дне, Јалапа и Перопе, предале су имъ се безъ боя. Војска генерала Шкотта добиће скорымъ подкрепленя и оныхъ ће се умножити до 20.000; друга подъ генераломъ Тајлоръ исто тако ће на 12.000 быти, пакъ обе иду на главну варошъ непријатељску Мексико, и ту ће се састати. —

По многимъ землямa се одъ више година заводе друштва на то, да се пићство, а особыто пиће ракіе, изтребленіе; но нигди ніе она ствар толико успѣла, као у свободнымъ сѣверо-америчанскимъ државама. У єдной одъ оны, Неіоркской, кои е двапутъ и по толика, колика е Србія, а трипутъ толико народа има, колико она, тай е духъ умѣрености и непрестаногъ за ову ствар принео већъ плодъ, кои ће за трезвеность, или што е єдно исто, за напредакъ и благостанѣ, за честитость и срећу народа у великой мери служити. У овой држави, као и у другима союза сѣвероамериканскогъ, ни пре ніе смео никакій жарка пића точити и продавати, но само онай, кои на то добые одъ власти дозволенѣ; а пре 2 године Правителство е издало проглась, да се люди свуда по обштинама у єдан данъ, кои е одъ њега у истоме проглasу одређенъ, изкупе, пакъ се изјасне, хоће ли, да власть и у напредакъ дае дозволеня на крчменѣ силовиты пића, или да се ово укине. Како е проглась напшао, пакъ до онога дана, надъ е скупштине држати и задатакъ прекинути валаше, друштва умѣрености су свакимъ могућимъ начиномъ радила о томе, да люде обавесте о важности овога предмета, о великой полза и срећи, кои ће одъ туда произлазити, ако се крчме укину, издала су напечатано о томе поученіе у више одъ 500.000 ексемплара и безплатежно по народу разпростра, стављала такве чланке у Новине, дала по црквама говорити проповѣди. И кадъ е одређеный данъ дошао, пакъ се обштине искупиле и о той ствари по проглasу изјасниле се, скоро све су се знаменитымъ већинствомъ гласова показале, да хоће, да се дозволени ка крчменѣ силовиты пића више не дају, већъ да се ово сасвимъ укине. Новине тамошнѣ више то овако: „Мы смо се надали, да ће се показати яко неодобраванѣ тій дозволени, еръ никако никако могли вероватн, да при толикой умной светлости, кои е кодъ жителя државе Нев-Јорске разпростръта, између овы ће моћи састанити се нећика, кои бы желила, да се причине две треће части невалалства, сиротинѣ, преступленія и болестій чрезъ законе онѣкоњче и посете. Но овакавъ успѣхъ — томе се нисмо надали! Најманѣ петъ шести частій одъ свію обштина изјасниле су се противу дозволяванја, и многе са тако претежнымъ већинством гласова, какво ни при политичкимъ предметима никадъ ніе было. У Брооклину 2112, у Албанн 1500, у Трои 929 и т. д. Ємо ли и кадъ славили такву моралну побѣду? Ємо ли видили кадгодь такво израженіе обштегъ мнѣнія противу поступања злога? Ємо ли видили и када такво надвладанѣ самы себе, кое свеопшьно увида дубоко укорењено обычаи, найпробытачнію струку теченја и кое ово, што е дуго време за престойно, пошгено и обштеполезно држало се, садъ отвореныхъ очиа за зло смотра, кое одговорныхъ народомъ прогнати се жора? Њему, одъ кога све добро долази, пре свега благодаримо на овоме важномъ догађају! Мы знамо и осећамо: одъ Њега е ово благословл пуно окончаніе изпрошено гди коіомъ позерени пуномъ душомъ, гди коимъ отцемъ, кои стрепи за будућность свое деце, гди коіомъ матеромъ, кои помишля на будућу судбу своій кћеры, гдиковимъ пріятелѣмъ отечества, кои се ужасава одъ пропасти његове, гдиковимъ освобођенымъ робомъ ракіе, кои бы наималњивали одъ свои путова удаљити желио, гдикоіомъ сажаленѣ заслужујућомъ женомъ бѣдногъ пићанце, кои се садъ тѣшити може са олакшанымъ срдцемъ: хвала Богу, садъ е іошть надежде за мене и за мою деци послѣ где коимъ христіанскимъ, кои осећа, да затворъ мора предходити обштой побѣди христіанства. Да се ово скоро многи су у отечеству радили; многи мали люди, кои се виде мало значити у друштву грађанскомъ и кои се по своій приликы никада неће обазнанити; али како е богата и велика садъ њіова награда, кадъ чудовиште свладано подъ ногама своимъ гледе. О да бы могли проћи целомъ земльомъ, да тисућама и тисућака њи руку стиснемо, што су — сваки на своме месту — противу упропастителя борили се, што су на давањѣ гласа дошли и као независни и истино слободни люди подписали, **не дозволяватн!** Одъ 632 места, одъ кои списокове имамо, 528 е противу и 104 за дозволяванѣ изјасниле се. Одъ прве дало е њи 382 скупа имѣніе одъ 18,101 гласа, а одъ оны за дозволяванѣ изјасниши се дало е 63 варошн и места само нећину одъ 2623 гласа. Кадъ разсудимо, да су они, кои пеку ракію и кои е крчме, за цело сви были за дозволяванѣ, и да су они противу теченя противне стране своимъ снагомъ радили, као и то, да су њіови гласови у по некомъ месту, кое бы безъ њи за недозволяванѣ изјасниле се было, ово преокренули, то нам се мора онай успѣхъ іошть знаменитіимъ представити. Видите, то су опетъ друштва умѣрености учинила! Али то е њима за рукомъ изишло тек почемъ су 20 година радила и борила се. Есте да іошть одъ постанка благословъ на њіовымъ трудовима почиване, есте да су чрезъ њи већъ тисуће робова ракіе свои окова опростене и друге тисуће тако названы умерены пићанца одъ овога робства сачуване; есте да су иста у оныхъ државама и обштинама, гди она цветаю, неквротну промену у благостанію, у здравлю, у домаћемъ животу у поштенію и побожномъ чувству народа произвела, — али оваквомъ трјумфу нису се іошть могли радовати. Зато вы другови умѣрености и пріятелья, дрлите се постойно! И ако насъ ругань и непознаванѣ одъ толики, немарность, а и одпоръ одъ други, одъ кои смо се чему болѣмъ надати имали, и ако насъ гнѣвлость и нерадъ безчувственны членова друштва ожалоснава — она награда неуморимы усилавања, она слатка побѣда добре ствары века разпалюе нашу ревность и нека намъ уліе новогъ духа, кадъ насъ бреме жалостны отношенія оборити прети. **Постойнство** зато века е наша одзыва **на Бога наше уздање.**

ОГЛАСИ.

Кућа почив. Анастаса Михайловића бившегъ жителя Београдскогъ, лежећа на теразіяма до куће Г. Члена Совѣта Стефана Стояновића, продае се, кою ако бы тко имао волю купити, нека се изволи кодъ доле подписано супруге покойника у истой кући преміити.

Іованка А. Михайловићъ.

Сава Шиљићъ, Начальникъ Попеч. Прав., продае свою кућу на долњемъ сокаку одъ зелена венца, кою ко бы купити хтео, нека иу се изволи у новой његовой кући на горњемъ сокаку.

Сава Вукотићъ Квартальникъ продае свой плацъ, кои у сокаку, идући съ Терезія одъ куће Банковића на два голуба, съ десне стране лежи, дугъ 31½ и широкъ 19 сатій, заграђенъ, новцемъ засађенъ, съ бунаромъ, озиданымъ кућнымъ темельомъ, и съ приправљены 5000 ока креча и 10 кола песка.

Докторъ медицине, **Ђорђе Малаћъ**, заступаюћій Г. Дра Штекера, физикуса Окружія Београдскогъ, препоручуе своје услуге почитаемомъ обштеству и заедно явля, да у ютру одъ 7 до 9, а после подне одъ 2 до 5 сатій сиромашна лица, кои бы помоћь његову тражила, прійма и своје совѣте и наредбе лекарске имъ дае безплатежно у своме обиталишту: у великомъ здању кодъ Јелена, 1-омъ кату, на ћошку надъ кафезомъ.

Долеподписаный имамъ на продају єдну кућу, кои лежи идући у Палилулу свише два Голуба спроћу Убавке. Кућа е нова двокатна. На долњемъ кату има єдна авлія, кућна и соба, и подрумъ подаданъ, са пространомъ авлією и баштомъ; на горњемъ кату две собе, єдна сарачана и кућна. Тко бы ю желіо купити, нека ни се изволи явити.

Цветко Павловићъ,
Сајција.

Петаръ Коррај, Кафеција у здању, продае єдне каруце и два мрка млада коња, ко жели такове купити, у великой Кафани кодъ њега нека се јави.

Учредникъ Пав. Арс. Павловићъ.

У Правителственой Књигопечатньи у Београду.

Излазе свике седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена имъ е за Сербію 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 13. Юнія 1847. **Число 24.**

СЕРБІЯ.

За превозъ на снели србской на ушћу Тимока уређено е, да се плаћа: за 1 натовареня кола 4 гр. — за 1 натовареногъ коня 2 гр. — одъ 1 човека на коню 2 гр. — одъ 1 пешака 2 гр. — за 1 вола 1 гр. — за 1 краву 20 пара, — за 1 овцу, козу или свињу 10 пара.

Русскій генералный Консулъ, Г. Полковникъ Даниљевскій, после дужегъ отсуствованя, за кое време е истуу дужность Г. Федоровъ извршивао, 8-огъ тек приспћо е у Београдъ.

Крагуевацъ. Членъ Совћта, Г. Стефанъ П. Книћанинъ, као комисаръ ради монастирски добара прошао е прозъ Окр. Ужичко, Чачанско, Рудничко и Крагуевачко и у онима е Окружіяма добра монастирска, а имено монастира: Раче и Клисуре у Окр. Ужичк., Студенице, Тронце, Сретенія и Воведенія Окр. Чачанск. Никола, Воливче, два Благовћштенія и Преображенія Окр. Рудничкогъ, Враћевшнице и Драче Окр. Крагуевачкогъ прегледао и границе тако поставно, да су се како жительи оволны села тако и братства монастира са тыма задовольнли. Овакове границе означене су изкопанымъ ужкама, где е нуждно было, и стављене су на писмено у учињенымъ заключенїама о земляма монастирскимъ. Она пакъ на писмено изложена заключенія утврђена су подписима и печатима како одъ стране монастира тако и жителя насателны села, као и подписомъ Г. Книћанина и прочи членова, кои су съ њимъ то прегледали. Исто тако наредіо е Г. Книћанинъ, те су и Окружни Судови она заключенія своимъ подписомъ и печатомъ потврдили. Тако дакле на овай начинъ, Г. Книћанинъ извршіо е попросно дѣло на задовольство и едне и друге стране, кое е истина врло полезно, почемъ ће се тымъ распре постоянне између монастира и обштина прекратити.

Крагуевацъ, 5. Юнія. Ристо Петровићъ, Ћурчибаша, житель Крагуевачкій пошао е лане првогъ Августа одавде у Ерусалимъ на поклоненіе овымъ светымъ местима, а данасъ, 5 Юнія, око три сата после подне вратіо се съ тогъ дальногъ пута своіой кући здраво и срећно. До 50 коњника, све сами одабрани Крагуевчани, и женскогъ пола на 10 почів изашли су му на сретенїе до Црногъ врха. Његова Светлость, милостивый Князъ и Господаръ нашъ, бавећи се овде у средини верноподданогъ му народа, и по сазкій данъ штедре милостынѣ и благодћанія чинећи му, ніе хотео ни овай, као єданъ одъ ређи случая пропустити, да га знацима свога вниманія више ли благополенія не украси, желећи тиме показати, да Онъ у свакомъ добромъ и побожномъ дѣлу народа своегъ радо учествуе. Зато е и одъ Свое стране послао предъ истогъ са овы светы места враћајућегъ се путника Свога Адютанта, Г. Сиву Нешића, да га именомъ Његовымъ поздрави. Са изасланымъ Адютантомъ пошла су и ГГ. Илія Новаковићъ Совћтникъ, Іоанцја Николаевићъ Началникъ, и Іованъ Симоновићъ Протопрезвитеръ. И пошто на Букуровачкой врчни, два сата одъ Крагуевца одстоећой предреченогъ Хаџію дочекаю и поздраве, пођу съ њиме и съ осталымъ на сусретъ изашавшимъ лицама заедно у Крагуевацъ. Кадъ су у варошъ ушли, и мало и велико безъ разлике пола натрчало е на улицу, да види онога, кои е тако срећанъ био, да е Спасителевъ гробъ видіо и целивати могао. Прошавши кроз варошъ дођу сви скупа у цркву. Ту Хаџію дочена предречены Г. Протосрей, изађе попре дошашћій, и уведе у цркву, где га освећеномъ водомъ окропи и частный крстъ са икономъ храма подмесе му на целиваньѣ. По изласку изъ цркве оде управо Светломъ Князу на подворенъ, кои га милостиво дочека, а одтуда пође своіой кући. Како одъ цркве до Княжескогъ Двора, тако и одтуда до куће пратила су га сва она лица, кои су му на сусретъ изашла.

Зайчаръ, 23. Мая. Кметъ Села Леновца овогъ Окружія, изашавши са сыномъ своимъ у ловъ, уватн у едномъ Осина зовомомъ потоку шестъ младя курячадій, пакъ ій одвесе кући, а сутра данъ на ономъ истомъ месту, где е те курячће поватао, опаше клюсу (гнежђа курячка) и кодъ ове веће едно одъ шести курчића. На гласъ ирпске курячета овогъ дође курячица, и у гнежђа се уватн, и буде одъ истога кмета пушкомъ убіена. Овай потомъ очекъ оставивши имеповата гнежђа запета съ курячетомъ, дође сутра данъ у ютру, да види, шта е, у коима нађе и наторогъ курика упаћена, пакъ съ њиме као и са курячицомъ поступи. — И тако овай нашъ добрый Србинъ свега осамъ курика утамани, за кое дѣло не малу похвалу одъ свію, а нарочито одъ свои и окружни селика, конма свирћпи зверови они знатну штету чине, заслужуе. —

Шабацъ, 9. Юнія. Настоваћемъ ГГ. Професора полугимназіе овдешнѣ одъ давна су се предуготовленія чинити одпочела, да бы се Читалиште кодъ насъ завело, тако, да су већъ на тай конецъ знатни прилози сакупљени и изабратомъ отворити се имаюћегъ читалишта кассехранителю Андри Нешићу, отличномъ овдашнѣмъ грађанину те одъ стране многи овдашніи жителя и нарочито исты ГГ. Професора у новцу предани. Радостну ову нѣсть у кратко за садъ почитаемомъ Публикуму и съ тымъ додатковмъ сообштити ускоравамъ, да е за преполезно ово заведеніе молована кућа реченогъ кассехранителя Андре преко ћупріе лежећа опредѣлена. У овой истой кући іошть одъ више времена ГГ. Професори са знатнымъ числомъ, врломъ примѣру њиовомъ слѣдующи, сограђана некупавали су се, и онде не штедећи труда и трошка о отвораню овога многохвалѣногъ заведенія попечително старали се. — О уставу, числу членова, избору књига и новина и прочимъ на заведеніе ово, кое ће се на знаменитый сада приближаюћій се Србетва праздникъ — Видовъ данъ — торжествено отворити — относећимъ се предметима мы ћемо у свое време соотечественике точно и обширно извѣстити.

Београдъ, Одъ 10-огъ тек. спуштена е цена лебу смеканскомъ на 50 пара за оку. Како е на све стране указало се, да ће летина добро родити, долази изъ внутренности много брашно у Београдъ на продаю тако, да га е не само довольно у овой вароши навуповано, него су неки проданцы, као што се чуе, и натрагъ съ тако доношенымъ праћали се, не могавши га никако продати; будући су се купцы причиномъ забрањегъ извоза за границу уплашли, а продавацы число и количество производа, кои на продаю долази, предположеныхъ начиномъ яко се умножило. Кои су пре некогъ времена или на шпекулацію или да лебъ пеку и продаю, много скуплъ брашно куповали, него што му е садъ цена, како е она пала, знаменито ће штету искусити не само овде у Београду, него и по други места, одъ кои е на многима рана за неколико дана спала на половину цене, кою е достигла была, кадъ е живо купована за стране земль.

Цена производа на овдешньой піяцы ова е: бра пшеничво по 116; — кукурузно 80 гр. сто ока; — ѣно мель) по 160 гр. цента; — пшеница по 160, —

рузъ, овасъ и ечамъ старый 70, — ечамъ новый (данасъ 11-огъ прошлый куплѣнъ на пiяцы) 50 гр. сто ока; — масть свињћiя по 550, — лој говеђiи истопљенъ 400, — вуна овчiя непрана 425, — восакъ жутый 2200 гр. сто ока; — коже воловске по 130, — овчiе са косапнице 18, — вуњћiе 11½ гр. паръ, — вино бело Карловачко по 64, — црно Смедеревско 60, — ракiя лута 90, — слаба 40 гр. акавъ. — Дукати цесарски опетъ су почели иво тражити се и плаћаю се мењањемъ за сребро по 4 фр. 44, а и 45 кр. ср. —

Овдешня еврейска Општина сложила се и установила єданъ фондъ за своє школе, да се изъ њега, кадъ довољно капитала буде нвао, учительима плате повисе и нове школе установе. Сваки одъ уписаны членова обвезао се одъ 1-огъ Нисана (6-огъ Марта) о. г. за 5 година по 3 гроша на месецъ, и то напредъ сваког месеца, плаћати; а може, ко хоће, и више поклонити, као и сваъ петогодишњiй прилогъ свой напредъ положити. Родитель, кои бы волю нвао, свога сына за члена овогъ фонда уписати, и за њега ће, као и за себе, по 3 гр. месечно плаћати. Одъ членова изабрани су и постављени 12 управителя, кои ће фондомъ руковати, и обвезани су за њега ействовати, пакъ у свако доба ће В. Попечительству Просвѣштенiя, подъ коегъ надзираніе се они сами подвргаваю, рачунъ предавати, а и о напредтаю фонда своја извѣстiя точно подносити. Число всеы управителя мора свагда подпуно быти, и ако бы дошло, да кои мора одсутствовати, на његово место ће одна другiй одредити се, као што ће се и у случаю смрти упражњено место попунити. Изабрани сада први управительи позаймили су фонду (безъ интереса) 800 фр., 100 лица су при подписиваню поклонили 150 фр., а 50 фр. су у цркви скупили, и тако има садъ овай фондъ 1000 фр., кои ће се повцы као и они, кои се одъ обвезаны прилога и други прихода накупляли буду, подъ интереесъ давати донде, докле довольный капиталъ не нарасте, да се одъ интереса уредно могу школе и учителы одржавати: а намера е онда здавiе школско подићи, пакъ поредъ еврейске и србску школу за еврейску децу завести, и по могућству гледати, да се и немачкiй и талiянскiй языкъ у истымъ школама предае.

У театру нашемъ представит' ће се у идућу неделю 15-огъ тек. мес. „Краљ Драгутинъ“ жалостна позорищна игра у 5 дѣйства одъ Г. Атанасiя Николића; а у четвртакъ 19-огъ тек. мес. две веселе позорищне игре: „Пријателъи“ и за овымъ Лудостъ и лудорiя. — Ново купалиште и пливалиште наше већъ е отворено и почело е одъ публикума употребљавати се.

ТУРСКА.

Цариградъ, 15. р. Маја. О войни на Курдистанъ ништа се далѣ не чуе; нити се зна, да ли су турска воиства завета већъ єдаиуту у Курдистанъ ушла, или нису. А неки іошт'ъ єдако не верую, и да ће у дѣлу до тога доћи. Но то е само извѣстно, да е чреаъ четовања тако лежећи воиства сва земля унакодо опустошена. У осталомъ Курди се не виде никако застрашени быти долазаком турске войске; и садъ скоро е, као што се чуе, зетъ Бедрханъ-бея, Махмудъ-Ханъ, заузео Мушъ (градъ). У єдной, у Трополису (у Берберiи) лежећой, регименти показало се нешто одъ старога яничарскога духа; при одлазку везыра, Мехеметъ-Паше, кои е за министра полицiе у Цариградъ позванъ, сва регимента у скупи дошла е предъ његово обиталиште и поискала премештай гарнизона.

Српске Новине наше пишу изъ Суповца: Чудно онде, да се у Нишу слѣдующе догодило: в. т. м. доћу неки Арнаути изъ Блаца и Груде окружiя Прокупачкога у поменуту варошъ и дотераю нешто оваца, да на малый Спасовъ данъ на пазарну продаду. Кадъ къ Нишу на Прокупачку капiю дођу, паће iй бегликцiя и захтѣ, да овце преброи и десетакъ одъ њи узме. Арнаути одговоре, да е онъ — бегликцiя — у њиховомъ селу было и овце пребровао, да су му дужни были дати или 10-ту овцу или 16 гр., и да сада више ништа одъ њи тражити нема. Но съ овымъ одговоромъ њиховымъ бегликцiя незадовольница се позове сеймене, на речену капiю напазеће се, да ови силомъ одъ Арнаута десетакъ узму. Ови се противе и тако се изиеђу сеймена и Арнаута бой заметне, сеймени съ оружiемъ а Арнаути ово немаћи, потегну колѣ изъ ограде єдне баште. Стављшие Нишке потрче, да сваћи овой край учине и да се на пазуру передакъ не кидра. Неке Арнауте похватаю, а неки ућуну. Похватани ће быти у Нишу суђени.

18. Маја Грчани и Трбушничани у окружiю Прокупачкомъ, терајући пизму између себе, потуку се; у овой битки два падну мртва и єданъ рањенъ буде. 26 Маја некогъ житара Нишкогъ Исакцiю Турчина убiю између Бања и Пазара. 27. Маја доћу два свештеника у Нишъ и враћајући се назадъ овогъ мѣста натрагъ, буду убiени обоица између Куршумлiе и Бања. Истый данъ буде єданъ Турчинъ водъ врећ замiе више Прокупља убiенъ, а єданъ Христiанинъ у руку рањенъ. Трговци се туже, да имъ е опасно у Турской страни путовати.

РУССIЯ.

Како се необычно многа рана сваког рода изъ Русciе тражи, пакъ по томе и цена такової сваче, особыто у Петрбургу, найзнатнiя у овоме граду житарь, (кои съ ранокъ тргую) призвани су по налогу царскомъ 22-огъ Маја предъ министра финансiе и овай имъ е предложио ту Цареву вољу, да бы они одъ ране, кои ове године у Петрбургъ долазе, по єдну десету часть задржавали, пакъ одъ ње житељима овогъ престолногъ града умереномъ ценомъ продавали. Исти трговци су одма обећали, да ће по той вољи Царевой чинити и на писмено су утврдили и подписали цене, нешто ће какво брашно давати. Из поднешено о томе извѣстiе Царъ е написао своеручно: „да се благодари и моiой племенитой браћи да се каже, да я писамъ друго одъ њи ни очекивао, я познаемъ њихово срце и гордиъ се тиме.“ —

По знаничнымъ извѣстiима съ Кавказа одъ 1 Маја Чеченцы не могући више да пасу своја стада по удаљенымъ местама подъ брдима, где iй е Шамилъ натеривао, да се населяваю, усуђую се са стадама своимъ долазити на полине све ближе къ русскимъ оддѣленiима войске, кое имъ е садъ тымъ лакше, што су шуме око исты поляна исечене. Последњегъ Марта е прешло єдно оддѣленiе русскогъ воиства подъ Подполковникомъ Левицкiй рѣку Терекъ и ступало къ непрiятельской тврдиньи Загхонъ-Юртъ; а у исто време е опетъ съ друге стране изъ тврдиње Грозная ударно онамо єданъ батальонъ русски ловаца подъ Барономъ Меллеръ-Закомелскiй, и почемъ су непрiятельима 100 говеда и 4 коня отели, вратили су се безъ сваког губитка на свои места. Исто тако е 13-огъ Априла отправио генералъ Фрайтагъ изъ тврдиње Грозная 5 ротта пешака съ топовима къ рѣцы Аруню, на кое десной обали е стока непрiятельска пасла; а на неколико дана доцнiе отишло е за њима и єдно оддѣленiе Мозодокске регименте Козака подъ Подполковникомъ Левицкiй, кои оставивши пешаке за собомъ ударе на непрiятельска стада и осове 633 говеда, 500 оваца и 9 коня. На то се Чеченцы брзо искупе и потераю руссе живо пуцаюћи, пакъ тако и саму рѣку Аргунъ прећу и нападаће продуже, те се исто русско воиство на равницы съ леве стране рѣке подели на двое и тако съ две стране на непрiятеља удари и разбiе iй тако, да су, 40 мртвы на месту оставивши, побегли; одъ русса е 1 войникъ у томъ бою погинуо, а подполковникъ Бичонъ и 13 подручны офицыра рањени су се. — Одъ године 1845. нови се путъ између Тифлиса и Дагхестана, садашњегъ главногъ позорища войне, Ахтинскiй назначъ, о трошку Правителства прави кроз облика окружiя Кавказска. Већъ е 40 врстiй одъ истога направљено, кои по доказиваню вештака ни найбольимъ путовима у Европи, што се тврдоће и лепоте тиче, не уступа, а ође кое преко равница кое преко просечены брдовиты стѣна, и кадъ буде сасвимъ готовъ, имаће се за 400 врстiй прекратити садашнiй путъ између она два места, кои ође преко Елисаветпола у Баку, пакъ одавде обаломъ морскомъ горе.

ГРЕЦIЯ. (Ахалоiя) Цариградъ, 27. Маја. Премда нѣки сумњаю, да е опетъ зато цела истина, да е Аустрiйскiй посланикъ одавде пре десетъ дана прiйшао изъ Бечa пречисъ одговора Князa Метерниха Колеттису, да га и В. Порти саобшти; но будући се Она ніе донде изразила, ово я прiймити или не рѣшенiе Аустрiйскогъ Кабинета, то е требало да и Порта свое мнѣніе о той ствари изваи. Колеттисъ е дао К. Метерниху неограничено пуномоћiе, обећавши се, да ће на његово рѣшенiе безъ сваког изговора пристати. А да бы ово рѣшенiе постало извршително, не треба више друго, него одобренъ друге стране. Данасъ е дакле рѣшенiе Аустр. Кабинета прiйшло, кадъ се предвариттелно увѣрio, да е Колеттисъ обећао извршити га, а друго што се у свему са закљученымъ Њимъ согласиана. Великiй е Везиръ писао президенту Аустр. Министерства, да његово рѣшенiе прiйма.

Овде код нас сматра се она ствар већ за свршену, ер шта бы друго могло бити, кад є и една и друга страна пристала. Но при свем том, будућност є сакривена и неће бити чудо, ако се нова каква препона на путь стави. — — —

На правдан енглезске политике у Грецији, кое є у једнымъ немачкимъ Новинама изишло, одговара другій изъ Геттинга у Обштимъ Аугеб. Новинама и ели између осталога: „Народи су немачки, истина, имали једнок храбрости, да побуђени примѣром и по ољу русса и познати одъ свои владѣтеля, кои су се управъ тыме ободрили, сбаце врамъ странногъ господарства, кои су шестъ година подносили, и тако западно политичку своболу и материялну срећу себи изволоую, коюу одъ тога времена, као што є познато, уживаю. Пакъ да ли зато имаю немачки списатељи право, да са высокоумнымъ презирањемъ гледе народъ єдан, кои, почемъ су праотцеви његови пре столѣтія напасти неодолими бура светски и сатирућои физическои сили подлегли, најпосле изъ собственогъ нагона се ободри устати противъ свои угнѣтателя, и на саму своју снагу ограничень приведе борбу ако и не къ сијномъ для къ опакомъ концу, какавъ є само при најнеугодњимъ опымъ обстоятелствама у најсрећњемъ случаю очекивати се могао? И то своіомъ снагомъ, велимъ; ер помоћь, коіой су се грцы одъ сѣвера могли надати, изостала имъ є, а сву, кои нитъ є одъ немачки, швајцерски, француски и енглезски пріятеля (филоелина) долазила, као и све, што су доцније тако назване покровителные силе за Грецію свршиле, изгледала прећашнѣ опы одъ части неверно а одъ части управъ непріятељско поступань, особито пакъ чрезъ енглезску, свое злобне намере никада не оставлаюћу политику. Грчкій ће народъ имена Бироиъ, Чуркъ, Гордоиъ, Кохране и іошть где когъ свагда съ благодарносћу и почитањемъ спомињати, али онъ разлику, као што є право, пріятелѣ грчке и бріттанскій министерскій совѣтъ; онъ не заборавля, како є енглезском великодушію поверивши се Парга продань достойномъ Енглезе другару, Паша одъ Јањине, не заборавля турско свирѣпствованѣ Мајтланда, некадашнѣгъ енглезскогъ Беклербега у тако названои іонскои републики, противу грчки бегунаца у прымъ годинама војне за слободу, не Порти одъ Енглезске плаћану помоћь, не готовость, съ коіомъ су енглезске лађе Ибрахиму на разположеніе стављене за одвлачењ тасуља грчкогъ робља у египетско сужанство, не ону неуморну ревност, съ коіомъ су енглезски агенти свагда, а најусићњије Г. Дакинсъ, достойный предшественикъ Г. Лоиса, у време анархіе (безгласства) после смрти Предсѣдателя, всаку неслоге између грчки народны поглавица до опустошаюћегъ пожара разпалити трудили се, не удивлена достойный начинъ, коимъ є подъ управомъ најуслужњегъ орудія енглезске дипломаціе, прем да на жалость не енглеза, заиъ, о коме се много говори, на спасеніе Грчке обраћенъ, башъ тай заиъ, кога заостатакъ садъ великодушна Бріттанія у тако добро извршно, њиномъ по свету проглашеномъ племенитомъ чувству најболѣ одговараюће, прекое као ненаплативо потражикањ са пазлогомъ надъ њима топова изтеруе. Све ове а и іошть по неке друге примѣре енглезскогъ великодушія знате грцы добро и при дужной благодарности на битки Наварињской, где є то великодушіе нашло пожелану прилику, да далѣ подизанѣ једне морске силе, кое є у рукама мудрога владѣтеля земали између црвеногъ и средземногъ мора почела већъ била и саме Енглезе бригу узбуђивати, прекрата, пакъ іошть къ тому подъ лепымъ видомъ удовлетворења давно показавшимъ се чувствама европейски народа за народъ єдан, кои є срећно већъ доведенъ было до тога, да никаквъ самосталанъ напредакъ његовъ, кои бы бриге какве задавао, ніе се већъ могао очекивати. Тако и по крайной мери онда видило се. Почемъ є трудомъ француского рестауранія министра Виллелъ несогласованѣ између Султана Махмуда и Паше одъ Египта изравнато, пакъ у слѣдству тога война Ибрахима на Мореу удѣйствована, почемъ є наумљено изтребленѣ народа оне землѣ чрезъ 22.000 мисирски човекождерацъ у спроводу правичногъ чела европейски официра и инжинира онако повољанъ почетакъ узело и продужило се, почемъ є една трећина грчкогъ народа, и међу оном најболи, изгинула, а друга трећина, одъ части, као што є казано, на енглезскомъ лађама, у робство одучена, промыслиле су хрістіанске велике Силе, да безъ опасности могу ролле избавителя и освободителя Грецію на себе узети. Грчкій народъ є при свима, различнымъ и великимъ бѣдама новіи времена и у стесненымъ границама, кое су му дате, прем да у целоме іошть слабъ, или гледећи на обстоятелства утѣшителанъ почетакъ учинио на полю радности. Прем да енглезско Правителство не жали ни труда, ни сплетке и каже, пакъ ни саме предходителне новчане жертве, да чрезъ званичне и незваничне агенте напредку грчке радности, а особыто граћењу бродова у маломъ и великомъ, сваку препону, коя се годъ изумети може, поставля; ніе могло предупредити, да число у рату понайвише уништожены грчки трговачки бродова опетъ на 5000 не нарасте, и кадати се є, да овы 5000 лађа у часу опасности неће заостати иза оны 2000 грчки габарра и канка, кое су 1821 године као чудотворетномъ некимъ у єдну добро наоружану и людма напуњену ратну флотту саединиле се, да у каналу Хіосскомъ флотту Капудањ-Пашину у ветаръ разсну и у двадесетъ побѣдоносны бокса имена Мишулисъ, Кондуриотисъ, Томбасисъ, Кризисъ, Канарисъ и други честиты сынова Хидре, Специје и Псаре безсмертію посвете. Безпрекословно узима токъ светски приключенія у наше време такавъ правацъ, коимъ свакій народъ све више и више ступа у природомъ означеный њиу кругъ снаге и дѣятелности; а на то гледећи оставляно на разсуђенѣ, да ли се Енглезска за своју владу на источной части средземногъ мора има бояти одъ држава, кое су на тиррхенскомъ заливу и у южномъ куту адріятичкогъ, као одъ држ. морепловаца, кои живе на іонскомъ, егејскомъ и критскомъ мору, пакъ звали се они єлиши, ромеи или шиптари. Мы бы морали яко грешити, кадъ енглезско Правителство, кое садъ код свое куће толико посла има, а при том ће и знати, колико се на верность свои іонски поданика ослонити може, не бы мало по мало процветавшу грчку трговину на мору и њину будућность са највећимъ неуважаванѣмъ, пакъ у толико и болѣ, оцењивало, него овай немачкій бранитель његове несебичне политике. По овога речна другій є узрокъ Палмерстоновогъ незадоволяванја са Грецією или, као што они вели, са Колеттисомъ, — што є грчкій министерь учинио се орудіемъ француске политике, кое турско царство подкопати, пакъ и Грецію на ону намеру употребити труди се. Дакле то є преступленіе најпросвештенијегъ државника грчкогъ, што онъ са одобраванѣмъ свога владѣтеля и у согласію са правымъ мышленѣмъ народа остае при томе основоположенію, да се држи оне једне велике Силе, кое интересъ ніе у Грецији слободногъ и снажногъ союзника себи придобыти и сачувати, у место да бы свое отечество на изменце као врачку излагао произволено два покровителя, одъ кои єданъ ни на што друго не гледи, него да Грецію своіой држави прикучи, а другомъ є за сада стало само, да є до стања најбѣдњегъ материялногъ немогућства и до политичногъ ништа не значења доведе. Единство вѣре є, коимъ су одъ сѣвера тако добро служити се умели, докле нису безбройна горда искуства барь большима између грчки државника очи отворила о правой намери силногъ єдноверца, пакъ и у народу све живлѣ, снажніе и бистріе показуюће се осећањ за слободанъ, истинито народный, тако и вѣру ни изъ далека у опастность не довођећій, развитакъ државе у свима частима почело по крайной мери претегу држати оной одъ самогъ вѣровизповѣданія заимствоной свиштіи са ономъ грчкой самосталности понайопаснијомъ страномъ.

АУСТРИСКО ЦАРСТВО. На Пештанском пијацу, кое є садъ было, продавала се м а с т ь с в и њ ћ і я по 29 до 34 фр. — сало 25 до 28 фр. — слањина 24 до 28 фр; — л о ј неизтопљењ у рудима 17 фр. 12 до 17 фр. 30 кр; — затранзито 21 до 24 фр. 45 кр. — м е с л о 36 фр — в о с а къ жутый Рожнавскій 35 до 38 фр. — м е д ъ Банатскій белый 14 до 16 фр. — жутый 11½ до 14 фр. — модрый 9 до 11 фр. — простый 12 до 14 фр. — Рожнавскій 13 до 14 фр. у сребр. цента (34 оке). — К о ж е овчіе 1 фр. 12 до 2 фр. 24 кр. — јагњіе 40 кр. до 1 фр. 24 кр. — козіе и јарећіе 16 кр. до 2 фр. 24 кр. — волујске 15 до 24 фр. — Крављ 12 до 15 фр. — коњске 4½ до 7 фр. парч, — зечіе 12 до 18 фр. сто комада. Р о г о в и єленски 28 до 38 фр. — волујски 22 до 27 фр. — рожни врпцы 5 до 10 фр. сто комада, — а папцы 6½ до 9 фр. хиљада. С т р у н и коњска варена и у курјацыма 44 до 52 фр. — свирова дуга 60 до 70 фр., кратка 27 до 29 фр. цента. — В у н а једностряжна, најфинія 110 до 140 фр — фина 90 до 103 фр. — средня 65 до 90 фр. — обычна 34 до 60 фр. — двострижна, зимска, фина 54 до 75 фр — средня 40 до 55 фр. — обычна 32 до 35 фр. — двостр. летня, фина 52 до 60 фр. — средня 40 до 52 фр. — обычна 32 до 40 фр. — в. јагњіи фина 50 до 80 фр. — в. проста вудрава єрдељска 34 до 35 фр. — дугокласа 23 до 29½ фр. — црна 21 до 22 фр. цента. — Ш и ш а р к е старе најболѣ 6½ до 6 фр. 54 кр. — средњ 5 до 5½ ф. — лоше 4 ф. до 4 фр. 15 кр — нове најболѣ 7 до 7½ фр. — средњ 5 фр. 36 кр. до 7 фр. — лоше 4 фр. 15 кр. до 5½ фр. кибла одъ 120 ℔ (фунти или 5

оке). — Ракія, шљивовица Банатска 14½ до 15 фр. — Сремска 10 до 16 фр. акова, — а шпиритусъ одъ 32—35 града (степена снаге) по 32 и 33 кр. ср. градъ. — Шљиве суве 12½ фр. — изъ Турске транзито 10½ фр. до 11 фр. 15 кр. цента. — Свила 7 до 8 фр. фунта. Перје за постељ перешљиво 15 до 70 фр. — изчешљано 20 до 62 фр. — паперје 80 до 120 фр. цента. — Паприка 8 до 10 фр. сребра цента.

У Трієсту є съ почеткомъ овога месеца продавао се: восакъ изъ Мостара по 103 до 104 фр. ср. цента; — шишарке изъ Анатоліе по 5¾ до 11 фр. ср. цента; — коже половске суве по 25 до 31 фр. ср., — коњске сирове по 17 до 17¾ фр. ср. цента; — ирићіе по 7 до 56 фр. ср. сто комада. —

Изъ Беча пишу у Новинама, да су учињени пописи налазеће се ране показали, да є неумѣстно было, извозъ оне изъ државе забрањивати, почемъ се изъ њи види, да премъ да се у нѣкимъ предѣлима не налази ране, колико се изискује за њиову потребу, у другима опетъ има по толико, да они очевидно и своє потребе подмирати и све оне оскудѣваюће равномъ задовољити могу.

В. БРІТАНІЯ. Поглавица друштва, коє є одъ више година радило за слободу трговине, а нарочито да се увозъ ране изъ странны земаля освободи одъ ћумрука, и коє є у овоме, почемъ є вишество людій, пакъ тако и законодателны представника, на своју руку придобило, са намеромъ своіомъ успѣло, те є лане то правило узаконѣно, было є нѣкій фабрикантъ Кобденъ. Овога, за награду нѣговогъ труда и ревности одъ стране народа, коі поменутымъ закономъ добыва леба за маню цену, него што є пре тога плаћао, обдарити заключили су пріятельи поменуте ствари, и за онай даръ купљени су прилози, и накупљено є свега 80,000 фунти штерлинга, одъ коі почемъ се трошкови куплења одбію, остаће, да се реченомъ Кобдену преда одъ прилике 400,000 талира, што му народъ као своме пріятелю за учињено добро на даръ приноси.

ПРАЙЗСКА. Напити надъ онима, коі су за догодившу се пре 15 месеци буну тановыма подлеђи морали, заключени су, и Правителственный правобранитель є сачинио тужбу противу оны, коі по истыма напитима подъ Судъ долазе, и коі 205 има. По овой тужби предузет' ће се явна парница противу тако обтужены предъ одређеныма редовныма Судомъ, и на тай конацъ доставлѣна є иста тужба у препису сваком обтуженомъ, коме се заедно и дае право, избрати себи заступника, коі да га предъ Судомъ брани; а за ово, да се иста парница тыма начиномъ предузме, одређенъ є данъ 1-ыи р. Юліа. Суђенѣ као што є већъ явно у Прайаской увидено, тако ће и у овой парници быти, да ће сваки моћи уши и слушати одговоре и препирке између тужителне стране, т. є. Правителства посредствомъ његовогъ правобранителя, и обтужене, пакъ исто тако и пресуду, коју ће Судъ, почемъ є на само пресѣке, явно прогласити.

ПОРТУГАЛІЯ. Неке Новине говоре, да є шпанско Правителство добило изъ престолногъ португалскогъ града, Лиссабоне, извѣстіе, да є предсѣдатель хунте у Опорту Графъ дасъ Антасъ, са 2 — 3000 войника, — по свой прилици пошавшій на пароброду къ Сетубалу у покоћ Војводи Са да Бандіера, или може быти да сѣверно одъ Лиссабоне нека леђа краљевине войске подъ Салдановомъ стоће на суво изнђе, — одъ блокираюће ешкадре уваћенъ и заробљенъ и све, што є хунта имала, да є иста ешкадра освојила.

ФРАНЦУЗСКА. У Алгиру су француски најновіе освојили предѣлъ Кабилію, о коме извѣститель єданъ пише: „То є предѣлъ, покривенъ маслинама и њивама, у коме, изузимаюћи нешто мало голы кршева, ни єданъ кутъ земље ніе не одбѣљанъ. Маслинова дрва има велики као храстова што су обычно. Пшеница, коју су на више места 20 (наш. в-ог) Мая већъ жњели, роди по некада 25-струко (одъ 1 зрна 25). Међу њивама провлаче се буйне лозаде. Безчисленa села, скоро сва са изваданымъ одъ камена кућама, и у овоиъ смотренію боля одъ наши (француски) села, окружаваю плавине. Налазе се воденице, фабрике хлѣба, ловчаногъ посуђа, а особито народна є ова зейтина и правленѣ оружіе. Ово последнѣ є у знамениъ напредку и подесно. Єдно племе ради гвожђе за тай подруго ліе пушчане цеви, овде се куе сабље на глацу, тако друго оштро оружіе, коє флиссе зову. На другомъ се месту прави барутъ. Осимъ найдена гвожђа, коі се нади много да има, обдѣлаваю се и неки найдени олова, а и самогъ сребра.“ — Француска войска, удараюћи на она села, секла є, што іой є годъ на путъ дошло, плячкала све, што є за плячкањ было, палила куће, докле се нису људи покорили. Заповедникъ њинъ, маршалъ Бижо, обзнанио имъ є, како ће одъ сада подъ французскомъ владомъ быти, и између осталога казао имъ: „Вы ћете свободно пролазеће свима путовима за трговину обезбѣдити. Племена ће квитовати за сва злочинства, коя бы се у њиномъ простору учинити могла; и зато ће она нуждне страже, где коі подручни заповедницы одреде, поставляти. Вы ћете, кадъ се годъ одъ васъ заиште, моћи поимствама средства за преносъ давати, и то ћете сутра почети. Вы ћете сасвимъ умѣрен данакъ плаћати, и садъ одна половину дати. На последку вамъ се сасвимъ забрањује, међу собомъ ратъ отворати. Ратъ є у рукама Султана, а ваш є Султанъ Краль француза. Мы ћемо оне, коі на ратъ разпалюю, строго казнити. Вы треба да знате, да мы не радимо, као Абдъ-Елъ-Кадеръ и сви они шервеши, коі су васъ толико пута препарили; мы ћемо вама свагда истину говорити. Вы ћете дакле добро знати, како ћемо мы васъ држати. Мы нећемо вашу земљу заузимати. Мы нећемо ваше друмове чувати; то є вашъ посао, али мы ћемо одъ времена на време васъ посећивати съ таборима, као они, коі гледате. Онда ћемо мы ваше рачуне у редъ доводити и преступленія прописаны нами правила, ако коя буду, строго казнити.“ Томъ приликомъ є маршалъ хрватіе раздавао наименованымъ поглавицама, коі су нека племена примила, а друго су одбила съ тыме, да кодъ њи влада обычай, да сами себи судіе и старешине бираю, и да су они сви међу собомъ єднаки. — У Каммери є одобренъ трошакъ Алгирскій. коі є преко онога буџетомъ одређеногъ за ону годину нуждныхъ се показао; и она се согласила на то, да войска у Алгиру стална одъ 100,000 буде. Министеръ Гизо, представляюћи добытакъ у Кабилію учињенъ и преповедаюћи напредованіе войске одъ 1830 год., примѣтио є, да є те године 40—50 племена у Алгиру плаћало Француской данакъ, а садъ да има тахы 1337, и тако да є влада њена у Алгиру садъ већъ дѣйствителна.

ОГЛАСИ.

☞ Петаръ Коррай, Швайцеръ, Кафеџія у здању, продае єдне каруце съ целомъ опремомъ и два ирна влада коня, ко жели такове купити, у великой Кафани кодъ нѣга нека се јави.

Кућа почив. Анастаса Михайловића бившегъ жители Београдскогъ, лежеће на теразіима до куће Г. Члена Совѣта Стефана Стоиновића, продае се, коју ако бы тко имао полю купити, нека се изволи подъ доле подписане супруге покойника у истой кући превити.

Іованка А. Михайловићъ.

Сава Шиљићъ, Началникъ Попеч. Прав., продае свою кућу на долњемъ сокаку одъ зелена венца, коју ко бы купити хтео, нека му се јави у новой нѣговой кући на горњемъ сокаку.

Сава Вукотићъ Кварталникъ продае свой плацъ, коі у сокаку, идући съ Теразія одъ куће Банковића на два голуба, съ десне стране лежи, дугъ 31½ а широкъ 19 фатій, заграђенъ, вођенъ засађенъ, съ бунаромъ, озиданымъ кућнымъ темељомъ, и съ приправљены 3000 ока креча и 10 кола песка.

☞ Петаръ Николићъ, препоручује се п. Публикуму као: нѣштый Кројачъ женскога Одѣла. Обитава у кући Г. Димитрія Стоиновића, Курчіе између Г. Возаровица и бившие Г. Штайнлехнера бравара куће.

Долеподписаный имамъ на продају єдну кућу, коя лежи идући у Палилулу сваке два Голуба спрећу Убавке. Кућа є нова дисатна. На долњемъ кату има єдна кавана, куйна и соба, и подрум подзданъ, са пространомъ авлією и баштомъ; на горњемъ кату две собе, єдна сарачана и куйна. Тко бы ю желіо купити, нека ми се изволи јавити.

Цветко Павловићъ,
Сайџія.

Учредникъ Пав. Арс. Поповићъ.

У Правителственой Книгопечатньи у Београду.

Излазе свake седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена имъ е за Србіи 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 20. Іюнія 1847. Число 25.

СЕРБІЯ.

За узимање пупилярны новаца подъ интересъ уређено е садъ одъ Свѣтлога Князя и Совѣта, да се добра оны, кои таквы у заямъ ишту, процењено оныхъ начиномъ и по оныхъ правилама, као што е прописано и као што се чини за займе изъ Правителственне кассе. — Заключено е, да се у Шабцу новъ дворъ Епіскопскій зьида; а у Београду се Митрополітскій новъ почео зьдати на ономъ месту, гди е пре Княжеска канцелларія, а на последку Прав. книгопечатня была. — Овдешня канцелларія полицайна на Сави, кои е до сада у Буиручкомъ зданію на горњемъ кату была, премешта се гди е дуњанъ М. Вонновића био.

Ягодина. Некій Стеванъ Павловићъ, иначе Гузићъ, изъ села Добровидице Округія Крагуевачкогъ, збогъ многи лоповлука бывши подъ испытомъ судейскимъ у Ягодини, у здању на пробіи на авсани гвоздену решетку и утече, кога потомъ у Округію Крагуевачкомъ ухвате, и подъ затворъ ставе. Всевасъ пакъ на ново изъ анса утеће и у Округіе Крагуевачко у планину као явный лоповъ и айдукъ одметне се и на оруже одупре, почевши чинити по села многа наступленія. Надлежне полицайне власти чинале су разне наредбе, да бы се како-годъ ухватіо, но никако у томе успѣти нису могле, до пре 8 дана. Усмотрвши га неки селяни са іошть два друга: Іованомъ Михайловићемъ, познатымъ лоповомъ изъ села Голочела, кои е такође изъ анса Крагуевачкогъ изподъ испыта судейскогъ побѣгао, и некимъ Томомъ Паунковићемъ изъ села Ловаца, на планини више села Жупањаца у Округію Ягодинскомъ, доњу одма, те Началнику окружномъ за њи јаве. Онай одма дигне потеру око оногъ мѣста, гди су речени лопови виђени, но злодѣи опазивши, да су усмотрени и да за њима потера иде, промѣне бавиште свое. Кадъ садъ у прошлу Суботу 7 ов. мѣс. посланъ буде комакъ Началника Срезскогъ, Панта Николићъ, да по оныхъ мѣстима, гди су исти лопови виђани, страже разреди, како бы се похватали, и идући у путу попредъ села Калудре опази близу Жупањаца напереченогъ Тому, другара Гузићевогъ, кога добро непознавајући, почне га пытати: ко е и од-куда, и има ли пасошъ? на кое онай збуни се, нагне бѣгати, а Панта натури се на коњу, и метаюћи пушке за њимъ, стигне га, и дугу пушку одъ њега отме, а и на људе, кои су онуда польскій посао радили, привиче, те га ухвати и свеже и у монастиръ Љубостињу гг. окружномъ и срезкомъ Началнику, гди су се по некоји комиссіялномъ дѣлу бавили, отера. Онде онай на испыту покаже, да е Гузићъ у планини Љубостињской, и да ће ону ноћь ударити на попа Ивана изъ Привора истога монастира, да га позра, у слѣдству кога одма оно вече поставе се око исте куће стража. Но они дознавши даръ за исто расположеніе, нехтѣше на кућу попа Ивана, већъ на кућу почившегъ попа Вуче, кои е у истомъ селу съ друге стране потока, ударе, на кое попадіи избаци одма пушку кроз пенцеръ и начини ларму, у томъ дотрчи стража и кућу обтече, но айдуци међутимъ улуче времена и уза страну побѣгну. Садъ пакъ у понедельникъ 10 ов. мѣс. поће истый монакъ Панта у зору рано изъ села Превешта къ монастиру Љубостињи, терајући са собомъ неке птаке Гузићеве изъ Ратковића, и кадъ буде изнадъ оногъ села у путу, смотри на здањ пушкометъ двоицу наоружане предъ њимъ идуће, за кое селяке здањ, дознавши се онде у путу, позна, да е оно Гузићъ, те одма опале на њега изъ пушака и начине ларму, на кое она двоица отиснусе низъ здањ потокъ. Они одма пође власти, у Љубостињи бывшой, кои подигне потеру и мѣсто оно, гди е Гузићъ виђенъ, обколе и тако ногу предъ ногу прибирајући се у гомилу чете, навѣду на лопове, кои се на оружје одупру и више пушака на потеру избаце, но никъ преко снега њиногъ отимати, буду ту на мѣсту побіени и на точакъ онде край пута бачени. Одъ потере рањенъ е само некій Миайло Радивоевићъ изъ села Жупањаца, бывши войникъ, кога е Гузићъ ножемъ хтео у кидисаваню своме посѣћи, но онай подигне руку, и тако га јако осавати, да ће мучно рану преболети. — Тома Паунковићъ пакъ, пошто га изъ монастира у Ягодину потераю, знајући даръ, какова га судбина очекуе, кадъ у путу подъ села Сугубине буде, нагне уза страну бѣгати, кога пратіоци зазуму вѣти, и пушке на њега бацати, кадъ су видили да ће ићи да побѣгне, и тако здањ између њи погоди га и убіе.

(Србс. Новине.)

Василина Чесма, 31. Маи. Одъ 18. Маи овамо нису прошла ни три дана, да овде снѣгъ ніе падао съ кишомъ помѣшанъ, а данасъ е сам сунъ снѣгъ падао безъ кише, и покріо е землю здањ педао дебельше. (Србс. Новине.)

Изъ Окр. Крушевачкогъ. Одъ више година наоде се два разбойника у селу Рудовицама, Среза Козничкогъ Округія Крушевачкогъ, кои преко свега тога, што се скоро свагда подъ ноћ близу свои кућа наоде, не могу да се поваћаю као што ово следочи и то обстоятелство, што жене њихове, као и другій людій жене, скоро године скоро децу рађаю. Истина они су чрезъ неко време мирни были и нису никогъ тирански нападали, но свой привлцы зато, што су мыслили, да ће се на кадъ власти предати и покорити, пакъ су се надали тымъ помиловање добити, што нису никаква убиства или поаре учинили; алъ одъ лане, како ій е здањ итакъ Началнику Окружномъ надао и како ін е онай съ потеромъ обсео, гди су они два човека на месту убили, увидили су, да е њихъ животъ у опасности и да се никаквомъ помиловању, ако бы се уватили или предали, надати немогу, пакъ су почели найгора беззаконія чинити, и тако су люде запланили, да по неколико сатій одъ тогъ страшитогъ места, гди се они разбойницы наоде, съ великимъ трепетомъ и страхомъ заилазе. Пре неколико дана одвели су они брата једногъ нашегъ жителя изъ села Ратая именомъ Неделька Н. когъ су више дана по шуми водили и брату његовомъ, да ихъ нешце за искупленъ пошлъ, поручивали; но почемъ нису нешце за одкупъ добыли, изболи су му очи и тако бедна, измучена и пагдна найпосле изъ пушке убили.

Пожаревацъ, 14. Іюнія. Некій Ефремъ Іосимовъ, монакъ родомъ изъ Кленъ, држао е мезу у селу Раброву овога округія. Прве недельѣ трајућега поста, купајући се у Пеку, усмотри, гди вири изъ реконъ одроњенога обрежія некій лончићъ; онъ онай качерка, дигне на брегъ, и кадъ одлепи восакъ, коимъ е заливенъ было, живъ се упрепасти, кадъ га стародревныма дукатима напуњена наће. Онако узверенъ стрпа истый лонацъ подъ гунь, и дрхтајуће га ноге брже него крила у мезу, кои е обычно радимъ даномъ празна была, поставе. Капларъ мезенскій, кадъ тежину одъ 2½ оке покаже, іошть га већма успланри, гди ће ій садъ, безъ собе и сандука, привратн. Тай данъ проведе у затвору, чистећи новце и у другій судъ изъ разбіенога слагајући, онай покріе пређашнымъ воскомъ, и додавши своіи 12. ## цес. укопа у глуво доба предъ мезномъ, подъ одну ягоду (дудъ) но кадъ прошле недель, због селидбе свое изъ мезне, ктедне и сокровиште са онога места дигнути, позна, да е право место повео, шта више и тако га заборавіо, да незна ни подъ коју е одъ двеју ягода укопао. Сльдујућу ноћь позове у помоћь свога зета са притяжательнымъ граднне изопштри мотике свакоме са 100. нађены дуката; но по несре

насрне на њи невій Кузманъ, те ій викомъ и претњомъ разтера. До зоре чує то и сеоскій кметъ, те мезицію упсов. На молбу пусти овога касніе, да ими ствари окружному Началничеству, кое одма учини наредбу, да се сокровиште даню потражи. Ако не буду (некимъ нештіимъ) пропали у амбисъ, изъ кога ће ій єдва и ичиенѣ извући, єръ су (веле) новцы душегубица. Толику беду и несрећу направи онай човекъ себи одъ среће, кои му є послужила, те є случайно нашо ово благо; а да є правымъ путемъ поступио и власти одма явио, увео бы свой по закону трећій део одъ нађеногъ тако блага, пакъ тай бы као свои право добро узимати могао явно и мирно, не мораюћи ни крыти, ни презати одъ кога, ни брыгомъ се о токе, да се не пронађе, изчити.

Шабацъ. Навидовъ данъ. Запыстинку и пакостномъ Дописателю чланка онога подъ насловомъ „Шабацъ 9-гъ Юніа число 24 Новина Читалишта Београдскогъ“ као єрѣчь тайномъ и незваномъ іошъ за читаюћій нашъ публикумъ изнетителю, изазвата и недостойно њимъ нападнута странка ово за садъ са подрузма своима одговорити има. Клеветникъ незваный назбр'о є обште ово и народнѣ орудіе за поедине и себичне своє мысли и намере и њима се исподмукла и безимено на тай конацъ послужити ніе усумньо, да семе раздора и нове заръ неслоге покеђу сажительима обштестка онданшњега као посеє; а опачынъ своимъ и пакосћу плодовитимъ языкомъ на честь и име другога тымъ болѣ чимъ прикривенію нађе и наєрне. Да Професорн овдешњѣ Полугимназіе установленію Читалишта не само нигда на путъ ни су стали, но што више како исћусобно тако и у другу многи' и разны' лица' чеће и прве овде о томъ разговоре водили и имали, то безимены дописатель онда текъ опровргнут' ће моћи, кадъ, збацывши са себе мишку кожу лавову, у првобитномъ виду себе укаже, гласомъ се своимъ обяви, и именомъ истоветанъ на средину изађе. Єръ то ште одъ насъ само положеніе наше, то сведоче многа наша собраћа овдешня, томъ найпосле века є сведокъ жели она наша, съ коіомъ мы изъ срца и душе како свагда равно и сада за многохвално заведеніе Читалишта предъ почитаемый публикумъ радо овде изказазимо. На кадъ садѣйствованѣмъ вишши' сила', средства' и пожертвованія скорымъ благодѣтелно покенуто заведеніе и кодъ насъ на светъ изађи и погомъ у живот ступати буде: онда явно и на видику желили бы мы поборника тогъ читалишногъ увиђити и претегнута понятія нѣгова и дружтва му єр'у устава, набора членова', књига' и новина изближе окушати и огледати. А дотле, сматраюћи га за интриганта и исторъ пашкиланта, комъ трага и имена незна се, или ничегъ неодговарати, нит другимъ коимъ и надлежнимъ путемъ пустословію и скверномъ устма нѣговимъ предѣлъ положити имат' ће.мо. Профессори Полугимназіе Шабачке.

Београдъ. Прошле седмице было є на овдешньой піяци: брашно пшенично по 100 гр. — кукурузно 80, — пшеница 90, — ячамъ 70 гр. сто ока; — брашно фино (мундмелъ) 160 гр. цента; — вуна овчія непрана 400, — масть свињча 500, — лой говеђи нетопљѣнъ 300. топљѣнъ 450, — восакъ жутый 2200 гр. сто ока; — коже волонске 160, — овчіе съ касапнице 18, — ягњѣе 11½ гр. паръ; — вино бело Карловачко и црно Смедеревско 60, — црно Крайнско 55, — ракія лота 120, — слаба 40 гр акопъ.

(Размишлявания о напредку.) Ове године є необычна скупоћа ране, оскудость и нужда обита народе посѣтила, кои као што є примораваля, те су разни начини траженя и употребляваня, да се страдаюћима помогне, исто тако є поводъ дала, те се мысли и говори о томе, шта и како да се чини, да бы се тако и только зло за у напредакъ предупредило. Земљѣдѣлска радня и рана као њезъ производъ заслужуе свакояко найвећу обштy брыгу и позорность; єръ она ако кое године оване, одъ туда лако обита бѣда и нужда, гладь и пропасть произлази, какву ни кое друге радње подобна судбина, пакъ и ако ће дуже време трати, не производи. Кадъ рана добро роди, обычно іой є мала цена, пакъ ако є онай, коме є родила, таіномъ ценомъ прода, слабо се што полузе, а надъ є слабо родила, онда скупа и одвећъ скупа бива, пакъ ако є онай купуе, ни є иначе продавао, только се оштети куповањемъ за едно но лето, колико продаваѣмъ за много онаквы лета, кадъ му [illegible] накнадити не може. Ово є тако не само за поедине земљиште, него исто тако важи и за цела места или обштине, читаве земљѣ. Зато ваља о томе побрынути се и тако уредити и радити, како поединомъ земљѣдѣлцу, тако и целой обштини, а тако и целой држави, да свою рану, кадъ є добро родила, не мора у безцењ давати, а кадъ не роди, да є не мора за свою потребу скупо куповати и преплаћивати; но да се може у случаю, кадъ ране има, ако є той слаба цена, за потребе своє повоћи, а да рану тако не продае, за случай пакъ, ако бы родъ ране омануо, да има такве остављѣне, пакъ кадъ му до такве нужде дође, да бы морао рану за скупе новце куповати, да се помогне и полузе томъ оставомъ. Свакій старешина тако треба за свою кућу да размишля и да се стара, како найболѣ може и зна. Но може о томе и свако обштинско старешинство за свою обштину, а тако исто и земаљско за свою земљу, пакъ и дужно є, старати се и радити. Добро уређена обштина има своє обштинске житнице, кое ранонъ пуни, кадъ рана добро роди, и изъ кои помаже се и полузе, кадъ ријеке тоне дође. Житнице ове не морао быти на изыдане, ни иначе великимъ трошкомъ сграђене; єръ су зато добре и житне яме у земльи изкопане,*) какве су кодъ насъ одъ старина у обычаю, и за какве є пре више година єданъ француз изјавио се обштини Парижской, да ће у њима на своме добру сачувати нетой ране, колико годь она хоће. Такве дакле житнице могу се изкопати на онаквомъ месту, гди ће найбезопасніе быти, н. п. кодъ обштинске (судейске) куће, само ій ваља изъ нутра натромъ добро изпаляти, да рана влагу и задай одъ землѣ не узяти. Обштинске ове житнице пуне се ранонъ, кадъ є она добро родила, на различне начине; н. пр. а) свака кућа, кои усева има, према количеству овога и према числу свои душа дае ране по дужности у обштинску житницу на оставу, б) обштина, што са своє обштинске землѣ добые ране, сасыпа у исту своју обштинску житницу, в) кадъ є рана здраво житина, обштина купуе такву одъ своіх членова, кои є по нужди продаю, и оставля такође у житницама своима и г) исто тако дае таквыма на рану новаца у заимъ подъ интересъ, и рану, коју у залогу за такве займе добыва, неће у своє житнице. Тыме, што обштина сама купуе одъ своіх членова рану и што имъ на такову дае новаца у заимъ, кадъ є њоћ цена мала, уздржава она цену ране, да преко мере не пада, и чува своє чланове одъ штете, коіой бы се они излагали, кадъ бы свою рану у безцењ давати морали. Ако и слѣдующе године рана добро роди и на малой є цени, онда се стара рана променюе за нову, т. є. свакій, кои є колико ране на оставу или у залогу дао или продао у обшту житницу, только узме изъ ове и да іой исто толико нове ране; а у осталомъ се ради као и пре, и житнице се обштинске и преко тога напуњиваю новомъ раномъ. А кадъ дође такво време, да рани скочи цена, и обштина по договору за добро нађе, да се то учини, онда се обштинске житнице отворе и онима, кои су оскудни у рани и требаю какве за своју потребу, издае се одъ оне, што су на оставу и на чуванѣ за такавъ случай дали, прочи пакъ рана продае се постоћьомъ добромъ ценомъ, пакъ одъ оне ране, коју є обштина са своє землѣ накупила и за новце покуповала, припада њоћ лепъ добытакъ, а одъ онакве, на коју є њоме новаца позаймљено, исто тако онима, кои су тако на њу узели новацъ, и кои на оне новце обштини уредно интересъ плаћаю, дакле опетъ и њоћ добытка даю. На онай начинъ не може у обштини, кои тако ради, никада быти велике оскудости у рани, ни глади, ни велике скупоће ране, као ни оштећења одъ давања ране у безцењ; єръ кадъ обштина н. пр. одреди, да купуе рану, како є по ½ гр. ока, а да продае, како є по 1½ гр., пакъ то и ради, онда рана у њоћ не може ни одъ ½ гр. евтинія быти на штету оны, кои є продаю, ни одъ 1½ гр. скупи на штету оны, кои є требаю и купую. Надгледанѣ и чуванѣ ране у житницама обштинскимъ спада у дужность кметовина, коима помажу у томе и нарочити на то изабрани обштинари, а писаръ обштинскій држи протоколъ, и заводи у њга, одъ кога и колико ране се прими, колико є за такву плаћено, ако є плаћено, пакъ исто тако и при издаваню, коме и колико є ране издато, и колико новца узето, за кои посао истоме се писару дае награда и лако се може дати одъ овога добытка, кои обштини изъ те радње припада. — Найпосле што обштине у своју кругу чине куповањемъ ране, кадъ іой є мала цена, а продаваѣмъ, кадъ она скоче, то исто и у много већемъ простору ради и Правителство у свотреню целе землѣ своє; оно одреди цену ране, кои найниша да буде, и ону, кои да є найвиша, пакъ ако рана на прву спадне, оно, о томе извѣштено одъ подручны властій, дае чрезъ исте рану куповати, а кадъ иста рана на ону цену дође, кои є за найвишу опредѣлена, ово є дае исто тако

*) А за кукурузъ сплетени кошеви.

продавати за свой рачунъ, пакъ тако и само добыва, а и люде како продавајуће у приомъ тако и купујуће у другомъ случаю одъ оштећења чува, осимъ што чини тыме, да се рана по одвећъ низку цену у странне землѣ не извлачи, и што се народъ тако побуђује, да више землѣ ради и више ране производи, кадъ е сыгуранъ, да та одъ извѣстне цене свагда добыти мора. Правителству е ово радити іошть много лакше, него и обштинама, еръ ово и новаца за тай посао свагда довольно има, кои се код обштина свагда не налазе, но ове често су за онакавъ свой посао приморане узаимити изъ Правителственне касссе, изъ пупилярны маса и одъ поедины людій, а што тако има Правителство и людій довольно и способны за руковањ истога посла, за рачуноводство и контроллираньс, као што и тако за свое воинство мора ово ране куповати и држати.

Књижницы Читаліштa нашегъ поклонио е Г. Докторъ Ђорђе Мушицкій 1 књигу съ планомъ косовогъ поля. — Истогъ заведенія збирки стары новаца: Г. Ђорђе Х. Филиповићъ, наредникъ III. роте, И-тогъ баталіона, 1 сребрный старый новацъ. — Марко Савићъ, служитель Суда Окр. Београд. 1. новацъ одъ туча. — Г. Трифунъ Николаевићъ, Учитель у Борчи, 2 римска новца. —

Т У Р С К А.

Омеръ-Пашина войска притеснила е Бедерхань-бея, те е са своіомъ четомъ у планину одну завукао се и по свой прилици ће у бѣгству спасенія тражити, а у бой са реченомъ царскомъ войскомъ неће се упуштати. У Арнаутлуку се многи айдуцы појавлюю, садъ скоро су убили два калуђера изъ Высоки Дечана, кои су по народу ради писанія ишли.

В. БРІТАНІЯ. Правителство е дало сва писма, на дѣло у Португалской относећа се, у едной књизи напечатати, пакъ ій е по захтеваню и по своме обећаню предложило Парламентима, као што е у исто време и у публикуму иста књига раздата. Енглезскій е Кабинетъ, као што ова писма показую, было тога мнѣнія, да онай четвоространный уговоръ између Енглезске, Француске, Шпанске и Португалске за онай случай не може се употребити, нити остале три Силе, кои су истымъ уговоромъ везане, у Португалской оружаномъ силомъ интервенирати, будући су оныимъ уговоромъ узаимно обвезале се на то само противу Доньъ-Карлосове у Шпанія и Доньъ-Мигуелове у Португалской войне за престолъ; а садъ у Португалской ніе распра о томе, но да буде Краљ и кое племе да има права на престолъ, него кои да буду министри Краљевски. Но почемъ е Шпанско Правителство показало готовость свою, и у овомъ случаю Португалске по смислу реченогъ трактата поступити одъ своје стране, а францускій Кабинетъ изисно такође то своје противно мнѣніе, да е и ово садъ у Португалской онакавъ случай, за какавъ е онай уговоръ везанъ, што су и неки метежи за полазу Доньъ-Мигуела повампли се, само пакъ Краљ францускій дао увереньс Краљицы португалской, да ће іой онъ, ако треба, дати помоћь противу побуњеника: онда е и енглезскій Кабинетъ пристао на то, да сие три Силе закључки интервинираю у Португалской и тако е ради овога закључень у Лондону протоколъ између њіовы представника. — Одъ стране оны у Парламентима, кои не одобраваю ово умешањ у дѣло Португалске, предложено е, да Парламенти наиме, да е то основоположенію народны права противно и у сиотрењю послѣдства опасно; далъ да енглезско Правителство, кадъ е већъ тако умешало се у дѣло Португалске као странне землѣ, дужно е истоме народу уважањ пуне свободе и свію права по уставу и законима издѣйствовати и одржати. До правогъ и коначногъ рѣшенія о овымъ предложеніима ніе се дешло; а Правителство за прву точку брани се тыме, да њему ніе остало друго, него или на ратъ отважити се противу Француске и Шпанске, ако бы ове само безъ Енглезске и противу нѣкогъ мнѣнія интервенирале у Португалской, или пристати съ њима на исто интервенираньс, пакъ е ово изабрало ово последнѣ съ намером, да већій замршай избегне, а и народъ португалскій да сачува, да не буде са помоћью оне две странне Силе угњетенъ. Тако се изисняна и само исто Правителство са оном другомъ предложена точком согласно, да е ово дужно, како е на савладањ и умирењ побуњеногъ народа португалскогъ оружаномъ силомъ своіомъ притекло, прибавити истоме народу све оно, на што онъ по уставу и законима земальскимъ права има. А одъ едне као и одъ друге стране проглашено е овомъ приликомъ у Парламентима енглезскимъ, да е Краљица деспотичан владала, устанъ и законе преступала, свободу угњетавала и неправде чинила, пакъ тако да е морао народъ противу нѣкогъ оваковогъ правленія устати.

ПРАЙЗСКА. У Скупштини народны представника ради се између осталога о томе, да се гвозденый путъ крозъ провинцію Прайску трошкомъ и на рачунъ државе прави, и предлажу, да држава узаими новаца, колико е за овай посао нуждно. Єданъ членъ скупштинне, Ханземанъ, напротивъ предлаже, да се новцы, кое државна касса има, на то употребе, и између прочегъ ово е томъ приликомъ изисно: „Као што намъ е Г. Министеръ Финансіе доставио, новцы, кое касса садъ има и кои ће преко 40 милліона талира быти, сви леже у готовомъ, изузимаюћи само 2 милліона, кои су уложени у државне облигације. Да бы намъ рачунъ о штети, коя изъ оваквогъ држаня новаца произлазе, исписанъ учинио, а ћу да узмемъ, да 30 милліона талира у готовомъ леже безполезно. Ако мы сданъ капиталъ подъ интерессъ по 4 на сто дамо, пакъ интерессъ сваке године у главно причислимо, и опетъ подъ интересъ дамо: то се капиталъ за 18 година удвои, за 28 година се утрои, а за 36 година се учетворостручи. Но ако хоћемо штете кое изъ оваквогъ лежаня новаца произлазе, да измеримо, то бы погрешно рачуналн, кадъ бы само тай интересъ по 4 на сто у рачунъ узимали; еръ у народной економіи стои ствари другчіе. Касса, коя дае новацъ подъ интересъ, пуче одъ нѣга по 4 на сто, али и онай, кои узима истый новацъ, добыла на њему, одно на друго найманѣ опетъ по 4 одъ сто, и тако се узети може, да онако издани новцы по 8 на сто за годину довосе прибытка народномъ имућству. Дакле ако су 30 милліона талира, кои бы по 8 на сто добытка годишњега дати могли, 9 година бадава лежали, то е управъ толико, као да е толикій капиталъ изгубљенъ, одъ народа одузетъ; ако ли су 18 година тако лежали, то е народу 120 милліона одузето. Ово е ствари, коя велико, одвећъ велико, призрењіе заслужуе. Разсудите, кадъ се оныимъ начиномъ велике сумме новаца одъ народногъ имућства извлаче, како то мора ономе исходити. Я велимъ, да ово нагомилованѣ бадава лежећегъ новца єданъ е узрокъ, што се наше народно имућство не развіа онако, као по другимъ землама. Я велимъ, да мы, узимаюћи одъ людій данакъ, пакъ онда оставлюћи новце, да бадава леже, обременитате народъ грдныимъ теретомъ, кои тереть, ако га продужавати будете до велики сумма, народъ бы осиромашио. Што се каже, да е нуждно, имати тако лежећи новаца у државной касси, будући, кадъ бы држави затребало, пакъ бы у заимъ узимала, много бы се морало губити, рачунъ овако стои: ако е народъ свое лежеће новце тако употребио, да е по 8 на сто одъ ньи сваке године добио, то ће онъ за 9 година іошть толико чиста добытка имати, колико е капиталъ; дакле онда да оволику сумму са 20, 30 или 60 на сто губитка узаими, іошть е на добытку према оной штети, кою бы имао, да и исте новце свое безплодно држао, да у касси леже.“

ПОРТУГАЛІЯ. Явлено е, да су енглезске предъ Опортомъ воине лађе Дасъ Антаса съ 2500 народника уватило. Тай догађай описуе се по новинама онако: У недељу 13. Мая, народницы у Опорту, мислећи, да енглезске предъ Опортомъ лађе никакпа непріятельства іошть започинити неће, одреде, да сутрадань Дасъ Антасъ са 2500. пешака, 90. коњника и 2. велика топа ворем до у отоку Каскайску отиде, па да одтудъ одма на Лиссабону удари и ню основ, те да се тако грађанска война одредъ сврши. У исто доба преда енгл. у Опорту Конзулъ народницыма писмо одъ енгл. у Лиссабони Посланика, подписано 16. Мая, у коемъ онъ одбіа њіово прошеніе, кое су му пре неколико дана оправили были, молећи га, да бы безбѣдну пратню њіовымъ људма, кое до Краљице уговора ради послати мисле, дао. О пиной сили каквой не бышше ту ни речи. Дасъ Антасъ се дакле са одређенымъ људствомъ іошть тай данъ на 14. коя поспиы народа кое трговачки лађа предъ енглезскимъ лађама јако свести и за путъ преправи. Али, кадъ се 19. у 4 сата у јутру народничке лађе изъ реке Дура у море навезати отседоше, пак ійнъ Управитель енгл. лађа, Г. Тома Мајтландъ, да ій онъ у море пустити не може, и кадъ га ове послушати не хтеду, заповеди имъ онъ, да му се онай часъ преда. Дасъ Антасъ заиште, да му онъ то писмено пак, и онъ му ни по вольи у оныимъ речима: „Њиогъ Велич. Лађа Ам предъ Опортомъ 19. Мая. Имамъ честь имати Вамъ, да опитро запосећено, да народничке воине лађе, вой

одузмемъ. Ако се дакле оне одма покрэй енгл лађе, Америке, не зауставе, и ћу ій силомъ на то преморати. Т. Майтландъ.“ Енглезески лађа было є ту: 3. велика воена параброда, една права военна лађа и две мање. Видећи дакле Дасъ Антасъ, да се овима нити противити, нити да одъ њи побећи може, спусти барякъ, и напише Майтланду оне речи: „На лађи Минделлу, предъ Опортомъ 19. Маи. Заптеванић В. Превосходителства чуо самъ. Обколћенъ злого већомъ силомъ, него што є ноћ, сматрамъ се као военнай заробљеникъ. Али торжествено протестирамъ противу тогъ насилногъ вређања народногъ права; протестирамъ противъ тога безъ икакве предварителне ратне објаве започетогъ рата; протестирамъ противу тогъ найгрђегъ злоупотребленія силе, кое се једва кадгодъ у найтежимъ обстоятелствама догодило, и кое народъ енглескій на веки безчести. Нека В. Прав. изволи заповедати, шта моје људство далъ радити има. Дасъ Антасъ.“ На оне последње речи одговори одма Г. Т. Майтландъ: „Будући да є Ваше људство садъ заробљено, а и да не бы прво было, узимамъ честь молити Васъ, да бы наредбу учинили, да оно оружје преда; у противномъ случаю морат' ћу га силомъ на то преморати.“ Народницы и оно заптеване мирно изиђе, но једанъ њиов оффицыръ немогавши срамоту толикогъ понижења преживити, убіе се самъ, а два лађара скоче у море, одъ кои једанъ срећно на край пеплина. Народницы у Опорту једва су тай данъ после подне дознали, шта се са Дасъ Антасомъ и његовымъ људствомъ догодило, а истый данъ после подне у 1. сатъ добыю текъ и писмо одъ енгл. у Лисабони Посланика, подписано 16шт 8. Мая, у коемъ ним се явля, да су енгл. военне лађе добыле заповћсть, да сваку силу употребе, ако бы народничке лађе или њиова войска куда поћи намерили. Чимъ су народницы то писмо примили, одма предаду енгл. Конзулу писмену протестацію, у коіой заштиту, да им се поврати Дасъ Антасъ и њиово людство, на кое су Енглези пре, него што су народнике о њиовомъ непріятельству своимъ известили, напали были. Исту таку протестацію послат' ћеду свимъ европейскимъ силама и свимъ уледнымъ народима на свету. Но заробљењике су 16шт тай данъ енгл. параброди Сидонъ и Гладіторъ у Лиссабону одпратили, где су ій 23. Мая на суво извели и у градићъ св. Юліянъ затворили. Португизеко правителство хтело є, да оно надъ њима стражу чува, но Енглези то недопусте, и тако ій садъ 200 енгл. морски войника чувају. — Адмиралъ енгл. Г. Паркеръ изіо є 20. Мая и Са да Бандеври, шта се са Дасъ Антасомъ догодило, и опомену га, да се и онъ преда. Са да Бандеира пакъ одписао му', да ће „у присутству новогъ и силногъ непріятеля, кои се у послове португал. народа умешао“ одма непріятельства прекинути, чимъ на то одъ народника изъ Опорта упутствіе добые. Чега ради моли га, да бы когогъ одъ свои штабсоффицира съ депешима за народнике по енгл. параброду у Опорто послао. Ово є Г. Паркеръ већъ учинио. Една одъ Дасъ Антасоны лађа снабдћевена добро са конгревскимъ ракетама и другимъ военнымъ потребама побегла є у Сетубалъ. — Ерцогъ одъ Терцейра, кога су народницы скоро 6. месецы у затвору држали, одпуштенъ, є. — Народницы у Опорту сложили су се, да праве оне четыри точке уговора, кое имъ є Полковникъ Видде подносіо было. (Види оны Нов. ч. 20.) — Салдана једва є садъ оставіо домаћинъ свое место, у коемъ се толико месецы ни живъ казао ніе, и стаиио се са свои войницы у Григу, два сата одъ Опорта, прекануши домаћинъ међу њимъ и народницыма биваше примирје.

ШПАНСКА. Некадашній любимацъ Карла IV, а управъ његове супруге, Кнезъ Годои, кои као изгнаникъ у Риму одъ дугогъ времена живи, добыла одъ Правителства допуштенъ, да се врати у отечество и добыла све свое титуле и достоинства, осимъ оны: Кнезъ мира, генералиссимусъ, адмиралъ и высочество. Него ће звати се Херцогъ одъ Алкудіе, генералъ-Капетанъ, кавалеръ златногъ руна. А што се његовы Правителствомъ заузеты добара тиче, састанг ће се једна комиссія, кою ће истый и Правителство равнымъ числомъ наименовати, да рећи, како она за праведно и добро нађе. Иманћ Годоя, кои є 1767 године као сиромашанъ племићъ у Бадаіоцу родио се а 1787 у Краљиску гарду ступио, нанъ онда брзо свою срећу учинио, заузето є 16шт 1808 год. при падењю његовомъ. Онъ є онда найдрагоцћенію у целой Шпанији збирку изображенія низо, држао є своју собственну тћлохранителну гарду, чћгонъ годишній приходъ рачунно се на 5,000,000 шпански новца. У публикуму ніе повољно примљено оно завлученіе Правителства за истога човека, не што бы се іошт једнако на старца мрзило због прошашни грћхова, него што се тыме задуженой народной казни одузима важећ, и што се у томе гледи зло предсказаніе за будућность; а у генералу Серрано, садашњемъ љубимцу двора, леши може быти 16шт горый Годоя.

ФРАНЦУЗСКА. Правителство є у слћдству захтеваня поднело Скупштини народны представника нека одъ оны писама, кои се тичу Португалске. Одъ противне стране говорено є противу тога, што є француско Правителство оружаномъ силомъ умешало се у садашње дћло Португалске, а особыто што є башъ оно дало поглавитый поводъ, те су три странне Силе сада португалскомъ Правителству у покоњ притекле на савладање народа те земљ, кои є противу истогъ Правителства своги подигао се. Нарочито є напомињато, да и сама садашња династія Француске има таквомъ устанку народа благодарити, што она садъ влада, кое не бы было, да су онда друге странне Силе поступиле, као што се садъ у Португалской поступа, а Карлъ X, кога су француски онда сбацыли, да ни деветдесетъ девету часть оны противузаконства учинио ніе, кои є Дона-Марія у Португалской починила. Министеръ Иностранны Дћла Г. Гизо говорио є на одбрану Правителства Францускогъ и нћговогъ поступка у оной ствари; али є слабо успћо у томе како код Каммере тако и код публикума.

ОГЛАСИ.

☞ Петаръ Коррај, Швајцеръ, Кафеџія у зданію, продаће једне каруце съ целомъ опремомъ и два ирка млада коња, ко жели такове купити, у великой Кафани код њега нека се јави.

☞ Петаръ Николићъ препоручује се п. Публикуму као: вћштый Кровачъ женскога Одћла. Обитава у кући Г. Димитрія Стоиковића, бурчіе, између Г. Возаровића и бывше Г. Штайнлехнера бравара куће.

Долеподписаный имамъ на продају једну кућу, кои леши идући у Палилулу синже два Голуба спроћу Убавке. Кућа є нова двоватна. На долћмъ кату има една капана, кућна и соба, и подрумъ подаванъ, са пространомъ авлиомъ и баштомъ; на горњемъ кату две собе, једна сарачана и кућна. Тко бы ю желіо купити, нека ми се изволи явити.

Цветко Павловићъ, Сајџія.

Две куће съ плацомъ Удовице поч. Уроша Петровића, кои леже у сокаку, идући одъ зеленогъ венца къ Теразіима; продават' ће се на јавной лицытацији 26-огъ тек. мес. другій, а 30-огъ трећій и последњій путъ.

Явномъ лицытаціомъ, сваіда пре подне у 9 сати по црквеномъ часоказу, продават' ће се:

Вула Стоиковића, тишлћра, празанъ плацъ на Врачару близу куле 23-егъ, 27-огъ Юнія и 1-огъ Юлія.

Николе Милосављевића абаџіе кућа съ плацемъ у абаџиской мали 26-огъ Юнія, 4-огъ и 11-огъ Юлія.

Марка Манойловића кућа спрамъ касарне 2-огъ, 10-огъ и 18-огъ Юлія т. г. —

Долеименованый продават-ће о идућемъ марвеномъ пазару Панчевачкомъ, 29-гъ Юнія оне године на Петровъ данъ, 14 глава праве Швајцерске марве, т. є. 5 крава музара съ теоцима; потомъ две јунице одъ две године, и 3 бика одъ једне, две и три године.

Василіе Николићъ изъ Чакова.

За време пазара палазит-ће се водъ белогъ Крста у Панчеву.

Драгутинъ Кико, Докторъ медицине и редовный членъ Дружтва природоизпитателя Угарскогъ изъ Пеште, дошао є на своме путу у Цариградъ изъ Темишвара овамо у Београдъ, и желећи овдашњимъ болестницима послужити, ради высокопочтеномъ Обштеству, да онъ посредствомъ електро-магнетизма све немоћи ушію и очію, далћ назебъ и костоболю, тако и све грчеве а и саму велику болесть лечи, исто тако и оне, кои су после болести згрчени и сакати остали (Paralyses, Lähmungen). Обитава у горњемъ сокаку предъ Варошъ-капіомъ у кући водъ Тирола, бывшой Мушицковой, и прима болестнике у своме обиталишту одъ 6 до 10 сати у јутру, а одъ 2 до 4 сата после подне.

Учредникъ Пав. Арс. Петровићъ.

У Правителственой Книгопечатни у Београду.

Излази сваке седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена имъ е за Србію 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 27. Іюнія 1847. Число 26.

СЕРБІЯ.

Његово Величество Царъ Руссія, извѣстившн се о пожару, кои е у Иванъицы зимусъ догодио се, благоволио е зов ## пес. послати, да се међу онима, кои су одъ истога пожара пострадали, поделн. — А милостивѣ у отечеству за исте страдалце скупљено е до сада 39075$^{19}/_{40}$ гр. чарш. —

Његова Княжеска Свѣтлость благоволила е досадашнѣгъ Члена Суда Окр. Крагуевачкогъ, Срећка Поповића, Предсѣдателѣмъ, Казначея тога Округія Іована Мићића, Членомъ истога Суда именовати, Члена Суда варошн Београда, Стефана Аранђелкогъ, у Судъ Окр. Крагуевачкогъ, а Члена овога Суда, Стефана Димитріевића, у Судъ Вар. Београда преместити.

(Размышлѣванія о напредку.) Найвећа е за одну земљу препона у нѣкомъ свакомъ напредку, ако добры путова нема. Земља одна сматрати се мора као одна кућа, одна дружина; пакъ ако добры путова она нема, да изъ свакогъ места нѣкоегъ у свако друго лако се и брзо у свако доба доћи и свашта донети може: то е толико, као кадъ бы ко имао на одной страни виноградъ, на другой њиву, на трећой ливаду, на четвртой градину и т. д. али не бы лако могао у свако то добро свое и изъ свакога, кадъ год му затреба, доћи, и што му е онде родило, донети. Такомъ дакле ита бы вредило то одно или друго добро његово, и шта плодъ истога добра његовогъ? А у колико бы му већа полза одъ свакога, пакъ и вредность истога была, кадъ бы напротивъ постояла стварь т. е. тако, да бы у свако доба къ свакомъ одъ свои добара лако и брзо отићи и што тамо има, онако, где му треба, пренети могао? Ово исто важи и за одну целу земљу и њене жителѣ. Као год што онаква кућа и задруга у правомъ случаю налази се у томъ положенію, да може, и кадъ довољно рода на њиви, у ливади, у винограду, у градини има, оскудность и нужду трпити, не могући га пренети, а тимъ начиномъ да одъ истога плода, пакъ и самогъ добра своегъ, ни близу нема ону полезу, и исто да ни близу нема ону вредность за њу, коју бы у противномъ случаю имало: тако исто и земља, кои добры путова нема, ако ће у поединимъ крашима своимъ и найплодніа быти разныхъ производина, једнако се у томъ положенію налази, да на одномъ крају и месту крайню оскудность трпи у одномъ производу, а на другоме у изобилію налазећій се тай исти производъ за оне, кои га имају, одвећъ малу вредность има, и тако нужда и сиротиња и онде и онде да влада. На одномъ месту н. п. купую люди рашу по грошъ оку, а на другоме не толико удаљеномъ дае се иста по 20 пара, и не може ни по то да се прода сва, колико е има. Онде народъ одвећъ много мора за разу да ради и да поседе; а овде да производъ радње свое у безценѣ дае и безполезно гине или зрели. А кадъ бы добаръ путъ нашегъ одногъ и другогъ места био, пакъ се изъ оногъ рана могла у ово лако одвести, онда бы и на прномъ свитиће былъ за оне, кои е требало и купую, а опетъ и за оне, кои продаю, скупља, него што е иначе кодъ њи. Тако бы прни добывали оно, у колико бы свитиће куповали, то бы имъ у добытакъ остало на умноженѣ имућства вьиовогъ; а продавцыма опетъ исто бы тако падало оно, што бы више за производъ свой добывали. Дакле бы добывали и одни и други, и то при свачему, што се годъ у земљи купуе и продае; еръ то исто важи за свяку стварь, што е овде у примѣру о рани наведено, будући свака исто тако онде е найсвитиња, где се производи, а на другомъ месту скупља, и све то више, колико се тешке превозе, дакле колико су путови горе. Узимимо садъ, колико свакій у земљи преко године има да купуе и да прода, пакъ разсудимо, колике су све оне полезе скупа, кое сви имати морају одъ добры путова у земљи, и тако колнкій губитакъ и уштрбъ у имућству и благостаню свакога и свію, кадъ добры путова нема. При томъ колико сви они, кои онамо онако иду, издангубе и колико више троше по путовима преко године зато, што су путови злочести; пакъ много више времена морају да иду, него што бы по добрымъ путовима? Колико губе у стоки своіой, одъ кое такође по више морају да теряю, него што бы теряли, да су путови добры? По ономе да узмемо н. пр. само 100,000 кућа и да рекнемо, да свака одъ оны само по 10 гр. преко године добнма одъ добры путова, што се иначе у свитићемъ продаваню, скупљемъ купованю, дангубленю и већемъ трошку по злочестимъ путовима и т. д. губи, то чини на годину 1, за десетъ година 10, за двапутъ толико 20 милліона гроша. Дакле ти 100.000 кућа ако добре путове поправе, добыће по 1 милліонъ гр. свяке године, и тако съ колико година раніе то учине, толико милліона гр. више ће добыти и имати, толико богатіе быти, а съ колико доцніе, толико мањ и толико сиромашніе. И ово е само съ једне стране сматраюћи стварь, што се саме новчане полезе тиче, кои тако за свакога и за све одъ добры путова произлазе. Ако су путови у земљи добры, свакій више ради, дакле и више заслужи и стече, него иначе, кадъ њи нема; земљедѣлацъ, извѣстанъ будући, да може свакій свой производъ у свако доба лако однети тамо, где му е цена найболя, и добро продати, стара се и труди, да што више уради и произведе; трговацъ исто тако по добромъ путу више еспапа и за краће време и лакше пренесе и прода, а исто тако и купи, што има у земљи за куповање; занатлія свакій такође тимъ више прода преко године, колико е веће стицаће людій у месту његовомъ, а ово е, колико су боли путови, осимъ што неки, као коларн и ковачи, нарочито имаю много више посла, кадъ су путови добры и много се по оныма вози, него кадъ такны нема. Кадъ су путови добры, онда се много рада предузима, кога при злочестима никако не бы было, а и одъ оногa, кои се и при овакыма ради, кадъ су путови добры, по много више се наради, дакле и заслужи, стече. Но осимъ саме новчане полезе, колико іошть други има одъ добры путова? Колике опасности за животъ, здравлѣ и имање, колике муке и патиће имамо на невалялымъ путовима, кое су сасвимъ уклоњене, кадъ су путови добры? Колика ли е угодность у нећусобномъ животу, колика безопастность обшта, колика подпора обште просвете, едновыслія и слоге, пакъ тако и спаге обште, кадъ се изъ свакогъ места у друго, са свакогъ краја отечества на другій, у свако доба лако и брзо доћи може, и кадъ е живо нећусобно саобраћаће у земљи по добрымъ путовима, кои предѣлъ съ предѣломъ, место съ местомъ, людо съ людма ближе састаляю и тврће скончаваю? Путови су у једной земљи то, што су у тѣлу жиле, крозъ кое му крвь и са истомъ животъ обтиче, и кое ако су поразкидане, слабе и неисправне, не може ни живота тѣло имати, нако што бы имало са здравымъ и крѣпкимъ жилама. Зато сви просвећени народи найвећма се стараю, да добре путове по земљама своимъ имаю; пакъ и сама онаква малена друштва бѣдны людій, кои се одъ нужде изъ Европе у дивље и пусте предѣле Америке исељаваю, како ступе на земљу, где живити мысле, при свой своіой сиротиньи и слабости одма праве добры путова предузимаю, и ово имъ е једанъ одъ прны послова. Садъ се већъ са обычнымъ, ако и найболѣ начињенымъ, путовима и не задовољаваю по Европи; но гвоздене праве, на конма се за 1 сатъ прелази разстоніе, какво кодъ насъ при обычномъ нашемъ путованю читавъ данъ изискуе. Но то су земљ, кое су већъ тай степенъ и просвете и радности, а и богатства достигле, да су имъ такви путови потребни и да ій могу градити и обдржавати. А за земљу одну, коя до тога степена іошть ніе

дошла и за дуго неће доћи, довољно є, ако обычне и обште путове добро поправљене има, коима се сваздневно користе, као и оне гвозденима. Доброта пута састои се у томе: а) да є колико пречій, а зато и колико правіе да иде, б) ако брдомъ ићи мора, да ніе одвећъ стрменитъ, но такавъ да се по њему и узъ брдо и низъ брдо лако вози и иде; в) да є довољно широкъ, да се на њему кола, сваколико натоварена, стока подъ теретима, целеци и т. д. мимоилазити могу г) да и раванъ и тврдъ, да се ни на каквомъ времену кола и стока не западаю, но да свагда лако ићи могу. Куда и како ће бити найправіе и найпрече да путъ сваки иде, а особыто ако ніе свуда раванца, и како га треба водити, извишавати и спуштати, ако є преко брда, да колико мањ стрменитъ буде, то є задатакъ вештине инжиниреске, безъ кое ако се такавъ посао предузима, тешко ће кадъ по намери изаћи, и погрешка, коя се у томе са невештине учини при правленю пута, грдну обштуштету за собомъ носи; еръ у место доброгъ пута опетъ ће неваљао быти, дакле све оне поље, кое бы се одъ доброгъ имале, опетъ ће быти изгубљене, а къ томе іошть и сав радъ, коя є на грађењ таквогъ пута потрошенъ, и коимъ бы требало и хтело се, добаръ путъ начинити. Ширину пута, где є годъ могуће, колико већу треба оставити, а найманѣ 12—15 кораклји на главнымъ друмовима, иначе найманѣ 8 до 10 корака. Поредъ пута и съ једне и съ друге стране обычно се изкопа јарак, ако путъ другчіе заграђенъ ніе, и поредъ јаркова посади се са сваке стране по једанъ а и по два реда дрва, неродны или и воћема. За тврдоћу пута, почемъ се найпре сасвимъ поравни, као што треба, насипа се путъ шљункомъ или, што є іошть болѣ, надробљенымъ тврдимъ каменомъ, ако не сав, где му є ширина велика, найманѣ на толико ширине, коіомъ се двоја кола миновћи могу. Где путъ преко воде или преко дубоке јруге прелази, ту као што се ћуприје правити морао, тако треба да су и оне сасвимъ добре, као и путъ, еръ иначе сав путъ губи своју важность и ползу. Правленѣ пута обште є дѣло, зато по Уставу нашемъ само є то једно, на кое се обштимъ радомъ притицати мора, и зато свакій безъ разлике треба да на исто притиче по соразмѣрности ползе, коју одъ добры путова добыва.

У Окружію Ужичкомъ појавила се нова айдучка чета, (о Елисавчићу се ништа не чуе) коя дознавши Начальникъ Среза Моравскогъ, Г. Перишa Марковићъ, отпажно се са булюкбашомъ и момцыма своимъ у потеру и на изтребленѣ исты айдука, пакъ онъ са неколико момака на једну, а булюкбаша опетъ са неколико на другу страну, где су исти айдуцы вићани, ударн. Булюкбаша и његови другови нанѣу заеста на айдуке, у бусіама своимъ намештене, пакъ одма и они, числомъ съ њима равни, исто тако бусіе увате спрама њи, стану се съ њима бити изъ пушака и били су се тако петъ сати. Найпосле истый булюкбаша и његови другови, кадъ имъ праа и олова нестане, ударе съ ножеви на айдуке и једнога посеку, а други, и већу њима једанъ одъ пушке ранѣнъ, нагну бегати. У бегању овомъ нанѣу исти айдуцы на Г. Капетана Першу, коя такође удари са своимъ момцыма на њи, и једногъ, по свой прилици самогъ четовођу њиовогъ, рани, но они и пакъ утеку у гору.

Како су люди почели польске послове своје радити, а и путови се одъ киша изваряли, на пијацу Београдску мањ се брашна довози, пакъ зато му є и цена мало скочила, и продаје се преко 30 до 50 пара ока. Но до кои данъ прећи ће нова рана, пакъ ће и цена сасвимъ друга быти. У Ћуприи є пшеничко брашно по 65, кукурузно и кукурузъ по 48, ечамъ по 32 гр. а у Крушевцу, Зайчару и Гургусовцу: кукурузъ по 33 и 45, а ечамъ по 28 и 30 гр. сто ока. — Правителственіе Новине явлаю изъ Смедерева одъ 15-огъ тек. мес., да є за последныя 15 дана приличне ране изъ Србіе и кроз Србію у Аустриску страну изнело се. Ако та рана, коя се изъ Србіе изнела, ніе сва іошть пре издане забране изноза изъ оне стране у Србію покупована, а то тешко да ће быти; онда видимо и изъ горићега извѣстія речены Новина, да се рана при самомъ томъ, што є изнозъ њиъ изъ землѣ забрањенъ, опетъ износи за границу. Наравно сама забрана по себи не може учинити, да се рана не износи, него бы онда требале и све стране дужокъ целе границе, да чувају, да се рана преко оне не износи, коя страна изъ одъ стране србске према Аустрію иска, а како аустриске паранно неће чувати и бранити, да се рана изъ Србіе у њиову земљу не уноси, но да се србска уредба забране и на њиовой страни одржана: те забрана овостранска мора имати [illegible] онда, да рану, коју бы иначе свакій и явно куповати и изнозити могао, кадъ само неки томе вештія купую и изнозе крішомъ, и тако у место што бы савъ свѣтъ кодъ насъ, пакъ и Ћумрукъ земаљскій, могао тымъ обстоятелствомъ, што є рана за границомъ поскупила, поштено полозовати се, да се само ти неки лукаво ползују.

Зайчаръ, 16. Юніи. Пре неки дана, кадъ є Ивица Іовановићъ изъ В. Извора одъ куће къ трлу своме, коє скоро до самогъ Састанка Вршке Чуке постоя, отишао, буде незнано киме убиенъ, кога сутра данъ неки одъ изворчана ниже реченогъ трла у једномъ потоку жртва свирепомъ по глави разсеченогъ нађу. Чрезвычайнимъ овимъ догађаемъ побуђенъ Г. Окружный Начальникъ отиде у речено село Изворъ, и ту строге мѣре за ватрашити убицу употребити постара се, после кои доказе се, да су убиство ово ићи Іована Драгићевића и Петко Влаић изъ истогъ места учинили, кои су ону ноћъ стасиму селяку своме Іовану Баіовићу разбили, и изъ оне неке ствари покрали, и њиу — Ивица — изступленіе ово одкрили, а познію, да ій не прокаже, уплашили се, и убили га. — Како є родбина и сродницы убіеногa дознала, ко су убице, тако су ій одъ жалости ктели наженѣтъ потући, да се ніе полицайна предосторожность у ономе употребила. — Пошто су виновницы убиства овогъ повратили, предати су Окруж. Суда на осуђенѣ. — Некій Атанаско Матенѣ изъ Ротаве овогъ Окружія, враћаюћи се изъ Неготине, где є послома своима было, удари на Ясикону реку и у ову се случайно съ коня стровали и удави. — Рана оной судба постигла є и некогъ Іована Живковића изъ Злота такође овогъ Окружія. — У селу Слатини овогъ Окружія има една девойка именомъ Стана, ћи некогъ Іована Зайчића 35 година стара, а у высини одъ 3 стопе (шуха) и 7 палаца. Она говори као дете, и има законый тежачный посо, осимъ обично-женски, у коима се особато одликує, ніе у стању пречимомъ слабогъ состава радити. — Како насъ є ово дане изобиља киша посѣћивати и земло, као што се жели, напаяти почела, тако сѣ є и рана у овомъ крају отечества нашегъ, прем да є и пре кише доста по свативо продавата, іошть свативе продавати почела, пшеница по 56., кукурузъ 44. и ечамъ 25 гроша чаш. сто ока. — У Числу 24-омъ овы Новина спомењутый изтребитель вукова кнеть є Метошничій, а не Леповачій, као што є онде ошибкомъ казано.

ТУРСКА.

Између Порте и Персіе заключенъ є уговоръ мира. Изравнанѣ између Порте и Грецiе по рѣшенію К. Меттерниха, као што се говори, тако ће быти, да ће Муссурвесъ као посланикъ турскій вратити се у Атину и онде да ће му или сам Колетисъ или другій кои министеръ грчкій изявити жаленѣ о ономе, што є съ њиме кодъ двора догодило се, али затимъ да неће дуго у качеству посланика при истомъ двору остати, но скорымъ одзванъ быти.

ГРЕЦІЯ. Одъ противне садашњемъ Министерству стране имаю се у Новинама, да исто неће свакоике препоне, да они люди, кои се съ њиме не слажу, не доћу до набора, кои се садъ свуда по земљи чине, и тако да не буду изабрани за народне представнике у скупштини земаљской, но да за такве доћу његови (министерства) пријатељи; прем да є одъ министерства явно разписано подручнымъ властима, да се оне у те изборе не мешају, али тайно (президіално) сасвимъ друго имъ препоручено. Но и при оваколикомъ поступању одъ стране Министерства и његовы подручны властій неће ово моћи учинити, да народъ, познавајући и ценећи свою слободу, не изабере и онакве, у коима онъ повереня има, а кои министерству неће быти угодни. На неки места већъ се и изступленія, кавге и битке, при наборима догађаю.

Изъ турске провинціе Кидоніе већъ су грчкій Консулъ, Вице-Консулъ и толмачъ, одъ турскогъ Правителства протерани, у Атину присићли, а исто тако и три лађе пуне грчки подданика, кои су се у оной провинціи налазили.

АУСТРИСКО ЦАРСТВО. Но извѣстіама изъ Баната власи се тако, кои су православне вѣре, као уніате, а у ономе найвише раде и предводе ій сами њиови свештенцы, люди невображени, а при томе кои су у званію душепопечителя народны недостойнымъ начиномъ дошли, за новце ій купили; ни чудо дакле ніе, што такви за любовь неће користи своје, кадъ имъ се правила указуе, праву своју изневеравати. — Чуе се, да є Митрополиту Карловачкомъ дошло једно безименно писмо, пуно прекора, како се тамошній народъ православне вере угићтава,

како є н. пр. пре тога имао онъ у границы одъ свое вере и генерала и све друге оффицыре, а садъ се едва по невій нижій оффицыръ налази, но све сами туђинцы и т. д. пакъ се по наредби Дворскогъ военногъ Совѣта строго изтражує писатель истога писма. — Скупштине Чинова, свештенички, племићски и грађански, како у самомъ вел. Кнежеству Аустріи тако и у Краљеству Бохеміи, премъ да они немају никаквогъ рѣшавајућегъ гласа у уређиванію дѣла земаљски, но само да молбено предлажу Правителству, што за добро налазе, показују тежню своеи думу. Грађански представници пре нису ни столице имали у истымъ скупштинама у Аустріи, него су на врата само стояли и слушали, како се они други совѣтују; а садъ су они и њи међу се примили и участницыма свои совѣтованя и послова учинили ій. Иста скупштина є н. показаный ій данакъ, како є Правителствомъ за ову годину порезанъ, изасныла жељу и молбу свою, да бы се тай за будуће умалио и олакшао, нити се све єдако узимао оноликій истый, колнкій є при чрезвычайнымъ оными нуждама, кадъ є држава у странне ратове са Французскомъ заплетена была, быти морао. При томе є и то молила, да се годишнъій рачунъ прихода и разхода земаљскя (буџе) посредствомъ печатић на свет издао. А Чинови бохемски подпели су захтеваніе за свободнію печатню и за укинуће лутріе, кои народъ, особито сировашніе овога редове, развраћа и упропашћує, премъ да Правителство одъ ње знатанъ приходъ вуче.

ПОРТУГАЛІЯ. Краљица є 9-огъ р. Јунія издала проглась и декретъ, по коме: да се обштій и савршеный опроштај за сва политическа преступленія одъ 6-огъ Окт. пр. год. и ова да се имаю вечитымъ и конечнымъ ћутаніемъ сарашти. Свака сбогъ такыы преступленія подигнута парница, буди довле да є доспела, уништожава се. Сва сбогъ такыы было одъ кое власти затворена лица, была предата Суду или не, да се одма у свободу поставе. Ко є слѣдствомъ предузетыы одъ Правителства мера или сбогъ своя политически мышленя принуђенъ было, земљю Краљевине оставити, долази съ места у притежанія свое свободе и може се у домовину свою вратити, къ чему ће Правителство нуждна олакшанја дати. Сва они, кои су одъ реченогъ 6-огъ Октобра свои законно притежаваны военны чинова или было какыы званія и места лишени, кои се по Уставу или по постоећимъ законима безъ пресуде редовногъ Суда изгубити не могу, да се одма у свои званія и места возпоставе. Исто тако да се возпоставе у њиове чести, титуле и декорације сва лица, конма су одъ 6-огъ Окт. њиова было каква отличія укинута. —

Чуе се, да є Краљица собственоручнымъ писмомъ познала наодећегъ се у Енглезской Херцога Палмелла, кои найболћ стои у обштемъ уваженію као пріятель свободе, да и разуме а и хоће оно, што є за обшту народну свободу и срећу.

По Енглезскимъ извѣстіима изъ Лисабоне одъ 15. р. Јунія адмиралъ Паркеръ є са енглезскимъ паробродима и у пративи португалски, шпанеки и француски лађа у пристаниште Сетубалско ушао и позвао Са да Бандіера и његову войску, да му се преда. Бандіера предложио є условія предаће, одъ кои њека буду примљена а друга одбачена; но найпосле войска његова изће изъ града и повуче се южно у земљу, а Бандіера са 200 људій преда се А. Паркеру. — У Опорту Јунта, кои є найпре показивала се, да ће пристати на предложена одъ посредствујући Сила условія, 12-огъ р. Јунія одбацила є ита. — На то є блокиранъ Опорто, кое є већъ дигнуто было, опетъ поновљено, и 12000 шпанске войске пошло є на истый градъ; а Правителство є у Лисабони у своимъ Новинама објавило, да ће издана жнвестія по свима своимъ точкама онда у дѣйство ступити, кадъ се побуњеницы сасвимъ покорили буду.

ПРАЙЗСКА. Обшта скупштина є заключена и разпуштена, почевъ є 11 недеља дана трајала и радила. Држат' ће се опетъ у години 1851, као што є садъ закономъ уређено, да се сваке четирте године држи.

ШПАНСКА. Неслога између Краљице и њеногъ мужа не само да се не утишава, него є до тога степена већъ дошла, да министри већъ и не налазе за умѣстно, да о помирено код Краља дѣйствују, и садъ само питанћ остао о разводу. Краљица мати, кои є у договору са Краљемъ француским урадила то, да є она њена кћи, садашња Краљица, за тога єдноика своегъ, а млађа за француског краљевића, Херцога Монпансіе, пошла, садъ є скоро была у Риму и лично имала аудіенцію код Папе. — Ако Краљица Исабелла не буде имала законногъ потомства, кое имати не може, ако се одъ садашнећгъ мужа своегъ не разведе, наслѣдство престола морало бы прећи на речену млађу сестру њену, Херцогињу Монпансіе и на ове потомство; но како є она за француским принцемъ удата, то су садъ почели неки то право у сумњу доводити и у томе смыслу по Новинама писати; а Попечительство є Правосудія издало налогъ, да се свакій, кои бы тако чинио, подъ Судъ узима и казни. — Попечитель Финансія Салаианка самъ чини наредбе у смотренію новчаны дѣла, кое само путемъ законодавства чинити се могу; између осталогъ и. п. подвезао є Правителство за градење се неке гвоздене путове, одъ кои акціе су яко пале были, пакъ тако учинио, да су ове садъ на цену скочиле и да онъ, имајући одећъ многе такве, садъ на њима много добыва. Но и съ друге стране се обште неспокойство подиже, скупоћа и оскудость расе є овладала, многе фабриканти попатворали свое фабрике, престали радити, пакъ послепицы, кои су у истыма фабрикама радио свою и заслугу имали, изгубивши ону, до 40.000 њи у Мадриду, буне се и шту раде, а власти њису у стању, да ій задовоље.

У њекимъ примѣчанима ово се о Шпанији наводи: У земљи овой свако 35 лице є такво, кои држава плаћа. Число ње званія особыто є велико; на примѣръ у военной струцы, Шпанији има тринут пут више генерала, него Француска, и нема, као ова непрестанну войну, где се за велике заслуге морао награде давати, пакъ опетъ има она преко 600 генерала, дакле двапут више, него што Француска потребује, као єдна одъ прыы военны сила у Европи. Често се у помоћъ узима, не плаћати званичнике; како оныма, кои су у дѣйствителности, тако и оныма, конма є пензія одређена, плата є одъ дужегъ времена заостала. Догодило се већъ по некій пут, да є гдекои званичникъ и своевольно одрекао се плате; но изъ тога опетъ друга опасность произлази. Онде кодъ људій влада одећъ живо тежењ къ личной независимости, пакъ оно примерано или своевольно великодушіе званичника, да безъ плате служи, одећъ подпомаже то тежењ, кое свакій званичникъ има, да у место наредбе Правителствене по своіой памети ради. Тако безплатна званія долазе у опасность, быти покрывалама анархіе. — Свагдашня и скоро правилна причина владајућегъ непостојанства и променљивости у овой земљи то є, што нема уређены полза, кое бы могле обшту дѣятелность заузимати и безполезне немире одклањити. Радња є єдно найглавніе средство садашнѣ цывилизације; а у овой земљи є радња слабо одомаћила се, духъ радности ніе у нарави претворио се; но што више судара се на народномъ леньивоћу. Шпањолацъ радо проводи време безпослено: у кући своіой показује неко презираће свакидашнье послова. Пушћ пятре, кадъ га страћу разпалюе, онъ є у своимъ послованима споръ и неотважанъ и лако ій се отреса, да у нереду по начину каточномъ буде. Обычно све на дањ отлаже, на сутра, и найпростіи посао одъ єдногъ дана на другій се одгађа, пакъ у томе и година прође, а ніе извѣстно, да ће быти свршенъ. Народна се нерадность у найдубљимъ ослоњаю на судбину осећа; она почитује, што има, али не гледи, да то поправи. Тако и. п. кадъ є у прошломъ столећію хтело се предузети чишћење рѣке Тејо, пакъ комиссіе было одређиване, да извіде о томе даду, єдна одъ ове дала є то свое мишліе, да, кадъ бы Богъ хтео, да ова рѣка поси лађе, онъ бы є врло лако могао было начинити, да буде за то добра, а кадъ онъ ніе ово учинио, то є исанъ доказъ, да и не треба, да є тако. — Често се догађа, да кадъ човекъ дође къ трговцу или занатліи и што одъ њега заште, да купи, истый га повуди, да дође сутра, ако му се стварь башъ при руцы не налази; а кадъ онъ почина или и у кући своіой сбогъ самогъ увеселенія своегъ забавли се, тешко се дан узнемирити. По селима скоро свакій само толико ради, да живити може; свакій се задовољава, да производи изъ земљ, колико му ова сама дае; а и видит' ће човѣкъ у путовању грдне пусте просторе земљ, не заселне, премъ да одъ природе плодне, конма ништа друго не треба, само да се раде. Сирома раде остао у своіой сиротиньи, почевъ бѣдно свое стање у нечему умешавања особытомъ умерености своіомъ, на кою є навикао се. Народну леньивость показује и то, како лако узимаю овде сваку привику, одъ рада уздржати се. Њиовъ є календаръ пунъ праздника свакојаки, кои се сви точно држе, кадъ се ништа друго не ради осимъ одпочивања и увеселяванја. Нетанито бы се могло рећи, да народъ овай само у свое изгубљене часове, а кадъ ништа друго чинити нема, ради, кадъ нема да чека буну или да иде на увеселителне игре. У створу ове леньивости велика є безъ сумње часть оне невыности, кои є духу народнога свойственна; само кадъ не бы она и на законе и обстоя

прелазити морала. Кадъ вола къ радньи толико оклева, са духомъ народа спонти се, кадъ се нарадньость тежко развія, не мора ли узрокъ свак у томе быти, што узбуђења, защите и сигурности нема. Несрећне времена и недостатцы закона утврдили су природну склоность. У великой п. п. части Краљевине земля с изобилно плодна, она бы богато награђивала трудъ човечій; али с садъ та плодовитость често сасвимъ безполезна, земля залудъ издае изъ недара свое производе, кръ како никаквы средства саобраћаня (путова) нема, читаве жетве у пропасть одлазе. На што бы дакле было радити? Гди с узбуђенъ, кои да обшту радньость оживлява? А изъ тога долази, да се спокойство и поредакъ не може у разсуто живећемъ народу образовати, кои радна благодћателства свободе и не познае. Што нема уређены и дћателны полза, то подпомаже ону жилу кодъ шпаньолаца склоность къ усамљиваню и набегаваню напоредъ подчињености, и предае люде неђусобномъ рату, кои спромае тражи и све оне куши, кои немаю шта изгубити.

ФРАНЦУЗСКА. У Камери Депутата закључено е, да се цена соли спусти; и предузетъ е у прегледанъ одъ Правителства предложеный предрачунъ (буџе) трошкова за долазећу 1843 годину, кога точке повећавше се одобраваю. — Совћтъ Пера с као Судъ почео дћйствовати по дћлу генерала Кубіеръ, члена Камере (скупштине) депутата, и то слћдствомъ закључења своги, на предложенъ закономъ прописаногъ числа членова учињеногъ, у тайныхъ засћданіяха. Предходителни напыти су већъ закључени и одборъ, кои с за то одређенъ, поднео е Совћту свое извћстіе тога содржанія, да се налазе знаци преступленія како противу обтуженога тако и противу бившегъ у оно време Министра, а садъ Председателя Врховногъ Суда, Тесте, и іошть єдногъ лица, по чему ће садъ слћдовати рћшеніе, да ли сва тројица, или ако ово не, кои одъ ньи да се суђеню крывичномъ подвргну. Извћстіе одбора заедно са напытима и привадлежећимъ писмама напечатано е и тако у Совћту раздано.

ХИНА. Енглезкій у Хонгконгу губернаторъ и заповедникъ налазећегъ се у Хини енглезкогъ воиства учинили су о прошломъ ускрсу са 4 лађе и 1000 войника походъ на хинезку варошъ Кантонъ, кои далћ у внутренности лежи, да издћйствую одъ стране хинеза точно напуняванъ заключеногъ неђусобногъ уговора и удовлетворенъ за неке обиде. Узъ путъ су тврдиньу Бокка Тигрису при ушћу Кантонске реке, и више те лежеће друге четири разрушили и све у ньима бывше топове хинезке позаковали или иначе неупотребительнымъ учинили, да ньи назадъ не остану. Пресћкши подъ Кантонъ видао е губернаторъ проглас на све онде налазеће се енглезе, свега ньи ово, како е и зашто е дошао и да неће оставити Кантонъ, докле све спорне точке не буду у редъ доведене, као што по уговору треба и као што ће енглезкомъ народномъ достоинству сходно быти, и у исто време е позвао Хинезкогъ намћстника и комиссара царскогъ у Кантону, да му представе, кое овай на одређеный урокъ и учини. А до 1839 и последньій мандаринъ не бы се ни дотле понизио, да енглезкогъ надзирателя трговине предъ себе пусти, и овай, да што достави хинезкимъ властима, морао бы такво прошеніе свое, кръ другчіе се оно одъ хинеза ніе сматрало, вратару градскомъ предати и умолити га, да онъ преда, коме треба. Разговоръ с измећу ньи 3 сата трао и съ тыме окончао се, да е енглезкій губернаторъ изванно, да ће варошъ Кантонъ изъ топова сажећи, ако нећгово последнє захтеваньа до прекшутра не буде примљено. Сутрадань, 5-огъ р. Априла, (другій данъ ускрса) проели су енглези у спреманю за то нападеніе, гди су градьне, као и пре оне тврдиньи, поразоравали и топове у ньима позаковали, свега ови на томъ походу 627. Странп Конзули су опоменути, да свое наредбе учине; и многи су одъ ньи свое протоколе, новце и драгоцћнніе ствари на лађе метнули; али найвише трговаца, кои су већъ одъ дужегъ времена войнички уредили се, остали су у факторіяма своимъ, гди ій е енглезкій генералъ у вече прегледао и фишека имъ раздао. 6-огъ р. Апр. кадъ су енглези већъ наместили се са своимъ лађама, воиства се оружія прекатила и стала, пакъ само да се знакъ да и битка почне, доће одговоръ одъ Хинезкогъ архонногъ Комиссара и затимъ губернаторъ енглезкій прогласи своима, да су ова условія примљена: за две године одъ тогъ дана отвора се (увутрашня) варошъ Кантонъ енглезкимъ поданицыма; поданицы енглезки могу у пуной свободи окружати варошъ на по дана хода, ко ій увреди, да се строго казни; нападачи, кои су всемасъ два морнара енглезка злоставили, и они, кои су пролетось полковника Шесиен и нћгове у путу другове увредили, да се примћрно казне; губернаторъ ће пре, него што отиде, са мандаринима изабрати сходно место на десной обали рћке према факторіи, на коме да могу европейцы куће и магазе градити; близу факторія да се да и просторъ за изградньу једне цркве као и у Макао место за гробље; улазни путови къ факторіяма да се разпростране и разкрче; ћумрукана да се далћ унутра премести. Исто последньe измерена су и побележена места по уговору, и све, што е Хинезско око факторія было, уклоњено. Други данъ избіяни су лото у присуствію енглезски оффицыра, кое е губернаторъ одредно, они, кои су реченогъ полковника увредили, као што е и пре тога єданъ Хинезъ 3-огъ Априла затворенъ и са 12 удараца казњенъ, кои е найпродральнін было у виваню противу енглеза.

ТЕАТЕРЪ.

У Вторникъ 24. Іюнія видила смо по другій путъ на позорышту Београдскомъ Светислава и Милеву, дћло народно, по чему се и допада. Но колико е пріятніе гледати, кадъ се што лепо представля! Наши позорышници у вештини своіой све више и више успћваю, и као што су пређе, представляюћи Драгутина, тако су особито сада при представляню Светислава и Милеве задовольство зрителя у пуной мери задобыля. Мы желимо, да они при овомъ не остану, но да у лепомъ томъ художеству совршенія іошть буду. Колико пакъ представляню къ лепоти приноси, види се одъ туда, што многи држе, да е позорніе Светислављ и Милева при другомъ играню прерађено и уљепшано, премъ да е позорышницыма познато, да ништа ніе ни прибачено ни додато. Свеш тенићъ.

У долазећу недељу 29-огъ тек. мћс. као на имендань Н. Свћтлости, Господе Княгиње и младогъ Княженића, представленіе ће се у светчано осветљеномъ театру са поздравителномъ за овай данъ песмомъ отворити и представит' ће се „Слава, руска сиротица“, драма у 2 дћйства, съ францускогъ преведена.

Књижницы Читалишта нашегъ поклонили су: Матица Српска 1. књигу, Г. В. Бераръ 1, Г. Мойсей Живойновићъ писаръ Начальничества Окр. Пожаревачкогъ 1 кн. — Г. Іованъ Миленковићъ, ћумрукцыя 19 музикалны сочиненія русскогъ цар. управителя пћшія, Веделя. — Истога Читалишта збирки стары новаца и древности поклонио е Г. Петаръ Табаковићъ трговацъ изъ Темишвара, єдну сребрну медайлу русскогъ цара Александра съ надписомъ: „за отличіе при взятіи приступомъ Базарджика 22. Мая 1810 г.“; 7 комада новіи сребрны новаца, и 4 бакарне грешљанке. — Г. Іов. Миленковићъ старе одъ оружія жице, нађене при грађењу Срезске куће у Рековцу.

ОГЛАСИ.

Петаръ Николићъ препоручуе се п. Публикуму као: вћштый Кројачъ женскога Одћла. Обитава у кући Г. Димитріе Стояновића, Бурчіе, између Г. Возаровића и бывше Г. Штайнлехнера бравара куће.

Две куће съ плацомъ Удовице поч. Уроша Петровића, кое леже у сокаку, идући одъ зеленогъ венца къ Теразіяма; продават' ће се на явной лицытацыи 30-огъ тек. мес. трећій и последньій путъ.

Явномъ лицытацыомъ, свагда пре подне у 9 сати по прописномъ часовазу, продават' ће се:

Вула Стояновића, тепиліра, празанъ плацъ на Врачару близу куле 23-егъ, 27-огъ Іюнія и 1-огъ Іулія.

Николе Милосављевића абаџіе кућа съ плацемъ у абаџиской мали 26-огъ Іюнія, 4-огъ и 11-огъ Іулія.

Марка Манойловића кућа спрамъ касарне 2-огъ, 10-огъ и 18-огъ Іулія т. г. —

Доленименованый продават-ће о идућемъ варенонъ пазару Панчевачкомъ, 29-гъ Іюнія ове године на Петровъ данъ, 14 глава праве Швайцерске марве, т. е. 5 крава музара съ теоцима; потомъ две јунице одъ две године, и 3 бика одъ једне, две и три године. Василіе Николићъ изъ Чакова.

За време пазара налазит-ће се код белогъ Крста у Панчеву.

Уредникъ Пав. Арс. Поповићъ.

У Правительственой Књигопечатньи у Београду.

Излази сваке седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена ових у за Србію 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 4. Юлія 1847. **Число 27.**

СЕРБІЯ.

Рѣшено е одъ Свѣтлост Княза и Совѣта, да сироче, кое безъ родителя остане и нема се одъ чега издржавати, дужна е издржавати обштина, у коіой е оно тако остало, а исто тако да е дужна обштина и сарадьивати о своимъ трошку онакве сироте, кое умру и не остане ни толико имања после себе, да бы имале чимъ сарадити се. — Обштина Вароши Београда, да бы све свое обштинске потребе уредно подмиривати могла, а поредъ тога особыто и дугъ, кои е прошлы година чрезъ веће одъ прихода трошкове учинѣвъ, исплатити, закључила е ланѣ, да обштинскій приrезъ уведе, и узима съ главе на главу по 5 цв. тако, да колико ко талира плаћа данка, толико цванцыга дае обштинскогъ овогъ приреза. Заключеніе исто одобрено е и одъ стране законодателне власти земальске съ тыме, да приrезъ овай и сви у вароши овой живећи чиновницы и званичницы Правителственни, изузимаюћи свештенство и чиновнике гарнизонскогъ войнства, плаћаю по соразмеру плата свои, кое имаю, а такође и странцы, у вароши овой стално пребываюћи, соразмѣрно имано и радньк свакога тако, како ће и одъ ньи съ главе на главу по 5 цв. одъ сваког доћи. За званичнике већъ е и ключъ овогъ приреза учињенъ и на сваки 100 талира плате годишнѣ долази одъ прилике по 1 цванцыгъ на овай приrезъ. У исто време заключено е одъ Обштине, какъ и одъ законодателне власти земальске одобрено, да се заведе у вароши овой особытый сиротињскій фондъ, осимъ болничкогъ (шпитальскогъ), и у напредакъ да свакій, кои какво непокретно добро у вароши купи, на сваки 100 гр., што за добро да, по 10 пара приложи у реченый фондъ. — Прошле рачунске године 1846, гдѣ приреза іошть ніе узимано, имала е обштина Вароши Београда по поднешенымъ рачунима прихода: одъ аренде касапница 41461, тамиса и кантара 70.000, меанске 36563, кириє на куће 20.832, кириє дућана и меана 500, плаћања на патроле и проче ситнице 12.639$^{16}/_{40}$, подарака на школе 22.845$^{17}/_{40}$, прихода учительске плате и пратиѣ 1.239, одъ Еснафа и воennогъ Штаба 1398, разны 702$^{13}/_{40}$, свега те године прихода 211.710$^{13}/_{40}$, а заедно са оны 33.706$^{29}/_{40}$, што е прошле године заостало, 245.617 $^{9}/_{40}$ гр. чарш. — Разходъ какъ исте године 1846 заедно са заостављнмъ одъ прошле у 92.526 гр. састоећимъ се дугомъ износио е 271.360 гр. чарш. —

За олакшаніе исте Обштине Београдске у правлено нове калдрме, кое овогъ лета предузети намѣрава, рѣшено е, да се одъ ньи на камень, кои ће се за тай посао вадити, не узима Правителствомъ прописана такса по 2 цв. одъ кубичкогъ хвата. — Фамилія Мустакоћ у Букуреште, кои е одъ пожара пострадала, подарено е изъ Правителственне кассе по рѣшенію Княза и Совѣта изъ признањія ньны за Србію заслуга 500 ☨ цес., а монастиру, высокимъ Дечанима и векада српской патріяршеской цркви Пећской поклоньено е исто тако изъ речене кассе по 100 ☨.

Штабсъ-Капетанъ Коста Антоновићъ постао е командиромъ 1-е ротте I-огъ батальона, — Поручникъ Милосавъ І. Милосављевићъ, Штабсъ-Капетаномъ и Командиромъ 2-е ротте I-огъ батал., Поручникъ, Јанко Јовановичъ, Штабсъ-Капетаномъ и Командиромъ 2-е ротте II батал., а Наредницы Лука Милосављевићъ и Петаръ Радойловићъ произведени су у чинъ Подпоручника.

У Србіи е по законскымъ кньигама, кое се кодъ наше духовне власти воде, и по изводима исты, кои се садъ у Прав. С. Новинама саобштаваю

Године	Крштено			Умрло			Венчано (брачова?)
	мушки	женски	скупа	мушки	женски	скупа.	
1842:	15.511	14.337	29.881	15.269	13547	28.806	9.143
1843:	14.253	13.299	27.552	10.158	8.897	19 055	9.681
1844:	16.835	15.286	32.121	8.006	7 132	15.138	8.979
1845:	16.126	14.437	30.563	8.731	8.093	16.824	7.759
1846:	16.289	14.448	30.737	10.589	9 315	20.004	9.113
свега	79.047	71.807	150.854	52.743	47.084	99.827	44.678

Тако е 1842 године: 1.075, 1843 год. 8.497, 1844 год. 16.983, 1845 год. 13.739, 1846 год. 10.733, а свега за овы 5 година 51.027 више родило се, него што е умрло, и то 26.301 мужки и 24723 женски. — Год. 1844 највише е родило се (32.121), а најманъ умрло (15.138); а год. 1842 највише е умрло (28.806) и скоро најманъ родило се (29.981) тако, да е само у слѣдующой 1843 год. іошть мањ се родило (27.552), премъ да е у овой мало и умрло (19.055).

Крагуевацъ, 22. Юнія. Извѣстію у 23. числу Новина Чит. Б. додати се има, да е Г. Кнежевићъ и монастиру Вуйну, у Окр. Рудничк. наодећемъ се, припадлежећу землю ограничио, границе оне на писмено изложио, и то кодъ Суда потврдити дао. — Његова Свѣтлост милостивѣйшій Господаръ и Князъ нашъ желио е осведочити признаніе свое на заслуге, кое е Његово Преосвященство Г. Епископъ Чачанскій Светой цркви нашой учинио; и за знакъ тога благоволио е истоме Г. Епископу Николафору Максимовићу послати на даръ одань златанъ съ діамантима украшенъ крстъ на златномъ ланцу, да га, Његовой свирепости приличећій на прсима носи. На страни овога крста, кои е съ діамантима изкићена, налазано е распятіе Христово, а съ друге стране написано е: „Александеръ Карађорђевићъ Князъ Србскій.“

Пожаревацъ, 26. Юнія. Враћаюћи се са комиссіоногъ пута свога В. Г. Членъ Совѣта, Стефанъ Стојановићъ, синоћъ е овде у Пожаревацъ приспео и ютрос е самъ сва три основна училишта овдешня посетио, и ученицима, кои су у нацу одликовали се, преко 40 комада књига' „Исторіе Славено-Србскогъ народа“, I. II. и IV части Видаковићевъ написане, изнокланно. Приликомъ ове посѣте примѣтио е истый Г., да бы необходимо нуждно было, да се дѣца најмлађе основне школе због многе своје у дне классе раздвоє, да тако у сваку по 70. ученика дође; и када е о таковой намери обштине увереnъ, ову е похвалио, обећавши, да ће одма, како у Београдъ дође подкрѣпити, да се за благовремено о месту бывше цамије, о коме е у 16. Числу ове новине мало, рѣчи. Примѣтио е такође, да бы најбоље было, да се одань сталный планъ за све 3. школе сочини, по кому да се за садъ само една школа са квартиромъ за учителя честито сазида, и тако да се овой по времену, када се уможе, по една придодыше. Ово е врло уместно предложенъ, и надати е се, да ће одъ сваког одма дочекано быти, почемъ сваки увидити може, да е боль оваковымъ начиномъ макаръ до 20. година честиту школу имати, него докеа са кмезима се борити. — Онай због среће несрећный човекъ, о коме е у 25 числу ове новине мало, како се са најдены 2½ ове дуката правымъ путемъ користовати ніе умео,

него ій опетъ укопао; ніе ій сада пропаћи нећао. Онъ подозрева за зета и радо признаје, да ништа нема болѣ одъ правогъ поступка.

Алексинацъ, 18 Юнія. У Априлу мѣсецу т. г. дошао е у Ниш новый ћумрукціи, кои е одъ 8 т. м. почео ћумручку таксу на еспапе слѣдующимъ начиномъ наплаћивати: На еспапе Аустрійске, кои се прево Србіе у Турску проносе.

		Гр.	Пар.
Одъ єдногъ товара чое		80	—
" " "	ћитайке и фесова	50	—
" " "	чивита и кмеза	90	—
" " "	црвеногъ памука	65	—
" " "	разны ситница скупоцѣны	70	—
" " "	памучны марама	40	—
" " "	гвоздена телла	12	—
" " "	шамія	80	=
" " "	жута телла и тенећке	18	—

А на еспапе, кои се изъ Турске у Србію и далѣ износе.

		Гр.	Пар.
На єданъ товаръ	мешине и сахтіяна	50	—
" " "	разны кожа	17	—
" " "	абацилука	60	—
" " "	памука неизраћена	15	—

Суповацъ 15 Юнія. У окружію Прокупачкомъ на Турской страни у селима: Пеикощци и Ћакусу има болести међу овцама. Ал' су люди почели тамо при оваквой радньи паметніе поступати, него до сада. Здраве овце одъ болестны раздаваю: гди болестне нису, тамо здраве не теражу, исто тако и не пою онде здраве овце, гди болестне. Оним начиномъ поступаюћи, надаю се, да ће редня ова сасипмъ скоро престати. — (Срб. Новине).

О айдуцыма, кои су се у Ужичкомъ краю појавили, овако пишу Србске Нов. Прав. Подъ 10. пр м. присшьло е овамо извѣстіе изъ Ужица, како су се опетъ неки изъ Турске у нашу страну прешавши айдуци, имено: Стеванъ Велисављевићъ као предводитель и Ђока Милићоевићъ са два друга и два подводача у некима селима истогъ округія појавили, како су у селу Мочіоци на кућу Луке Чекаревца напали, но онай имъ изъ куће изъ пушака таковый одпоръ даде, да су се безъ и найманѣгъ напешеногъ му у имању вреда разбегли; како су потомъ исте ноћи у реченомъ селу на кућу Стевана Іановића напали, нѣга ухватили, везали и све му, што е болѣ, по кући покупили, па онда са пларомъ и нѣга у планину одвели и двоици одъ дружине свое на чуванѣ предали, а они опетъ у село повратили се, гди на кућу Григорія Бѣлића, селскогъ бирова, насрну, изъ кое имъ онъ съ прва маха добаръ одпоръ даде, а после ранѣнъ изъ куће у помрчину бѣгати нагне, но у трчању айдуци га ухвате и посѣку, а кућу му запале, па одатле нагну къ граници у Турску, на коіой ій стражари карауле Витлишта дочекаю, ту се съ њима пропушкараю па онда преко границе пребѣгну. Сутра-данъ опетъ у нашу страну прећу и на другу, къ Ябору водећемъ, дочекаю некогъ свештеника Савву Н., Іована и Крсту Іованчевића, изъ Опалѣника къ Састанку путујуће, ни кое изъ нека нападну, но и ова не изгубивши присутствіе духа, опале на айдуке неколико пушака и немогући многими одпоръ дати, на добримъ коньма избѣгну. Између 29 — 30 пр. мѣс. напали су именовани айдуци са іошше своя два друга Николомъ Смаиновићемъ изъ Трудова и Продановъ Поповићемъ изъ Комерана и два непозната на кућу Павла Бабића у Равной Гори Срезу Моравичкомъ и брата нѣговогъ Анђелка и сыновца Милана везали, па покупивши по кући найважніе ствари, Анђелка пусте, а Милана на уцѣну за 15 ## цес. у планину Яборъ одведу. Сутрашнѣ ноћи отиду къ торовима Милосава Павловића у Кушића и нѣга ухвате, вежу и у планину одведу, а чобанче, кое е код нѣга было, видивши то, отиде у село и каже Міилу Ваторовићу, кои поштавши торовима одъ айдука уплѣнъ и ухваћенъ буде, кога на мртво ране избію и пусте, а одъ Милосава, што при нѣму нађу, одузму и у три # цес. уцѣше га. По овомъ буде одъ касателногъ Срезкогъ Начальника наредба учињена, те булюкбаша карауле Витлишта Стеванъ Томићъ са пандурима: Лазомъ Єкићемъ, Міилом Симоновићемъ, Обрадомъ Палибркомъ, Мелентіемъ Марковићемъ и Вучићемъ Іонићемъ на єдну страну изађу и све пролазе заузму, а съ друге стране Срезкій Начальникъ Г. Перыша Марковићъ засѣдне те тако 5 тек. мѣс. найђу први на айдуке, па о томе и Начальника Срезкогъ упѣдомивши не могну на долазакъ нѣгонъ чекати и положеніе мѣста изъ очію губити, но почну се пушкарати, на ком мѣсту после пушкарања, кое е 5 сатій траило, именованый Булюкбаша са голымъ ножемъ на бусію удари и єдногъ одъ айдука, као што се е познше дознало, имено Раду Стоића на мѣсто убію, а Наука Костића и іошшъ єдногъ друга изъ засѣда смртно ране, одатле прочи са ранѣнима са границу нагну, а пандури наши после њи заоставше ствари и оружіе покупе. Докле се е овако булюкбаша са своимъ пандурима противу њи десетъ айдука борио, именованый Срезкій Начальникъ, хитећи му у помоћи, найће у истой планини на предводителя айдучкогъ Велисављевића, гди е у єдной чести са три друга своя Вуицу Вучићевића и Єлисея Євтовића изъ Брезове и Янка Гавриловића изъ Дерітина са іошшъ двое дѣце везао и држао, кое е на граници изсѣћи намѣравао, — и први самъ Срезкій Начальникъ на њи изъ карабила опали, те повезани прилику добыю избавити се и къ нѣму побѣћи; ту се по томъ одъ обе стране пуцкарање одючше са узмицањемъ айдука, кои по кратномъ времену готово сви, као и предводитель њіовъ Велисављевићъ, смртно изранѣни на границу нагну и у Турску побѣгну; а наши остану сви здраво, безъ да се кои годъ рапно. На ономъ мѣсту, гдѣ е Срезкій Начальникъ айдука Ђоку Милићоевића изъ карабила гађао и обранио, остао е єданъ велікій ножъ, кои е на састанку Ябору са прочимъ айдучкимъ помѣшанимъ бывшимъ стварима и главомъ погубљеногъ айдука чисћеню подвргнуть. Чуе се за-сада о истимъ айдуцима, да су се по лекарини разишли.

Београдъ. На піяцы овдешньой было е прошле седмице: брашно пшеничво по 117½, кукурузо 125, — кукурузъ 116, овасъ 65, ечамъ 56 гр. сто ока; — лебъ єкмекцискій по 44 паре ока; — брашно фино (мундмелъ) по 130 гр. цента; — посакъ жутый по 2100, масть свињска 550, лој говеђія нетопљенъ 300, вуна овчія неирана 400 гр. сто ока, вуна прана по 250 гр. цента; — коже воловске по 270, крављ 100, овчіе съ касапинце 16, јагњіе 12 гр. паръ; — вино бело Карловачко по 64, црно Смедеревско 60, — ракія лоша по 110, слаба 44 гр. акчъ; — половн по 300, краве 200, козе 50 гр. паръ; — дрва колска по 45 гр. хват. —

(Размышлявания о напредку). Правленѣ и оправленѣ путова у држави обште е дѣло, кое потребује, да се о њему стараю и да раде и законодавство земальско и Правителство и обштине, као што су и сами путови међу собомъ различни. Главни друмови тичу се целе земль, о њима дакле, куда и како да се праве, проматрати, пристои самоме законодавству земль, кое ову у њѣной целости заступа, и Правителству као извршителю свію закона; єръ иначе кадъ бы се то оставляло поединымъ предѣлима и местама, свакій бы хтео, да кроз нѣговъ просторъ главный друмъ иде, и тако се никада не бы сложили сви на правленѣ таквога, а и кадъ бы се у томе сложили, куда и коимъ пращемъ да га праве, опетъ бы тешко угодили се, како да праве, єръ и онде опетъ свакій бы радъ было, да колико мань терета и посла на себе узме, но да се изъ тога колико већма извуче. Зато само законодавство земальско, узимаюћи на мѣрило све поедине интересе и имаюћи призрѣніе на обшту ползу целе земль, одређује, куда да се праве главни друмови, кои да целой земли служе паки и одъ оне целе се правити и обдржавати мораю. Исто тако уређује ово, и како да се праве ти путови. У овомъ смотреню прво мора поставлѣно быти основоположеніе, ко да е дужанъ притицати на тай посао, и у колико да мора кои притицати. Како су путови они обште добро целе земль, тако се изводи изъ тога правило, да свакій исте земль житель, у колико одъ њи ползу има, притицати мора на правленѣ и оправленѣ њіово. И онай, кои никакны добара нема, ужива ползу одъ добры друмова колику толику, давле е обвезанъ и участвовати у правленю и оправленю исты, и зато се прво по главама земаль-

ски жителя одреди, колико да се одъ сваке главе на годину мора принети къ прављењу и оправљању друмова, н. п. одъ главе по $^1/_2$ дана рада. Исто тако се опредѣли и по добрама непокретнымъ количество припадаюћегъ рада, н. п. одъ сваке куће по 1 данъ рада на годину, а одъ сваког плуга друге земљ по $^1/_2$ дана рада. Поредъ тога учине се и друге нуждне уредбе, ков се одъ самогъ законодавства мораю да учине, н. п. да в сваки, преко кога земљ бы друмъ ударио, дужанъ землю свою уступити, и какву за то накнаду да добыва, да в сваки дужанъ, у одређено време и место изићи на правленѣ пута и свою часть посла израдити, и каквой казни да буде подвргнутъ, кои то не бы учинио. Извршителна власть по овомъ свему имаюћи съ едне стране количество посла къ правленю путова нуждногъ, а съ друге количество одређеногъ за то рада одъ глава и одъ добара, разполаже, кадъ, где и колико да се радити на истымъ путовима предузме. — За овымъ главнымъ друмовима долазе окружни путови, т. е. они, кои поједине предѣле, кроз кое ти главни друмови не иду, са истыма скончаваю. Путови они обште су добро тій предѣла; зато на граћенѣ таквогъ пута сви жителы истога Окружја, кроз кое они иде, притицати мораю, а надлежна окружна власть са одобренѣмъ Правителства све оно и онако за те путове уређивати и радити, што законодавство и Правителство у смотренію главны друмова земальски. Найпосле за онакво поједино место, кроз кое ни главный друмъ ни окружный путъ не иде, остае потреба пута одъ таквогъ друма или окружногъ пута до истогъ места, као што в и између једногъ и другогъ таквогъ места нужданъ путъ за међусобно скончанѣ и саобраћанѣ; пакъ те путове сама иста места, свако у своме кругу, праве и о њима местне власти, т. е. кметови подъ надзиранѣмъ и настојанѣмъ непосредственымъ Срезскогъ, а посредственымъ окружногъ Началства, све оно и онако раде, што надлежне земальске власти по предреченомъ за главне друмове земальске и путове окружне, т. е. одређую, куда и како да се путъ прави, и у колико да сваки на то притиче, одређую време, кадъ да се посао предузме и изради, и казне онога, кои свое по дужности не учини. При самоме раду почемъ се изуси, колико радина и за колико времена могу известно количество рада израдити, овай се тако њима соразмерно подели, н. п. на 24 посленика за 1 данъ да поране и са издробљѣнымъ одъ њи истымъ каменомъ или довученымъ шљункомъ на 2 стопе високо насуфатъ пута преко одређене ширине. Ово се зато тако дае, што тымъ начиномъ исти посленици више ураде, него радећи у гомили. Као што за самъ радъ при правленю путова поставља се правило по разлики пута, тако то исто постои и за нуждне трошкове н. п. на граћенѣ ћупрія, на накнаде за земљ, кое се за путъ узимаю, на разбиянѣ каменити стѣна и т. д. кое такође на главнымъ друмовима земальскимъ изъ обште земальске кассе, на окружнима одъ целогъ народа окружногъ, а на поместнымъ одъ свю жителя истога места подмирую се, и ако в прирезъ тога ради нуждант, овай се по истомъ ключу, кои в за самъ радъ одређенъ, и на главе и на непокретна добра удара. Са одређенымъ на правленѣ друмова и путова количествомъ рада и количествомъ трошка сваке године се околико напрани, колико тай радъ и трошакъ стиже, почевши онде и онай комадъ пута, где и кои в найнуждни, пакъ тако редомъ далѣ радећи. —

Т У Р С К А.

По извѣстію Цариградски Новина изъ Янине немира су се у Албанію повећали. Некій арнаутинъ Ћулека сакупивши око себе до 1000 людій кренуо изъ Кучи и пошао на градъ Аргировкастру, да овай градъ заузме, пакъ у њему утврдивши се да побуни целу провинцію. Муширъ Янинскій, Ч. Хафизъ-Паша, како се о томе извѣсти, пошаљ гаризону реченогъ града у помоћь 1200 пешака и 4 топа. Војска ова убіи бунтовнике, и уватн до 50 њи, а остали попуку се найвише къ Делвину.

У Цариграду в садъ скоро сданъ младожењ пано бесно на коњо и у кало, што ніе једну госпођу погазно, за кое га дотичній се онде белгиский посланикъ јако изобличи, н. као што неки додаю, и удари, а онъ запоседи своме коњу, кои в за њимъ пошао, те истога посланика нападне и јако истуче. За ову увреду посланика ште се одъ Порте удовлетворенѣ. — Између Бедерханъ-бея и царске војске подъ Османъ-Пашомъ ніе до 18 Маја до сраженія дошло, као што извѣстія изъ Моссула паліо. Но Паша в сва могућа средства употребио, да истога превоље, да се добровољно покори, слао поради тога депутація къ њему съ пунымъ благости и благоволенія ферманомъ одъ Порте; али Бедерханъ-бей ніе се дао никако приволети. — У Цариграду в одъ некогъ времена громъ у више минарета као и у друга по нека высока зданія ударао, кое турцы зло толкую.

ГРЕЦІЯ. Грчке Новине Амалоіа пишу одъ 2-огъ Јунія: Аустрискій военный паробродъ пристѣшави у Пирей донео в Кн. Метерниха рѣшенія о распри између Грције и Турске. Оно в было слѣдующегъ содржанія: Кн. Метерних, кривећи Грческий министеріумъ, одобрава, да се Г. Мусурусъ у Грцію позове, и да му се оно удовлетворенія даде, кое в Порта искала. На учињено примѣћаніе Колетиса Метерниху, да више Порти, да Гр. Правителство прійма Мусуруса, али да Аустрискій Посланикъ у Цариграду издѣйствуе, да се Мусурусъ не шаљ у Грцію, — одговорію в Метерних, да то не може учинити, али ће се трудити, да склони Отоманску Порту, да бы она после повратка Мусурусовогъ у Грцію кога другога на мѣсто њега одредила. — Почемъ в та мѣсть пристѣла, држао в министеріумъ засѣданіе подъ предсѣдательствомъ Краля у присутствію Францускогъ и Аустрискогъ Посланика. — Краль в изразио њгово непремѣнно рѣшеніе, да неће примити Мусуруса, макаръ было и за подъ сата После тогъ купногъ за сданъ сатъ совѣтованя Посланицы су отишли, а совѣтованѣ се продужило, у слѣдство кога писане су поте истогъ дана, и по истомъ пароброду натрагъ одеране. — 9-ога пр. мѣс., преставио се у Атини Вицевоевода и Краљевскій Адютантъ Васа Црногорацъ. —

ПОРТУГАЛІЯ. Јунта у Опорту зато се ніе са Краљичинимъ проглasомъ задовољити и покорити хтела, што Краљица тыме ніе две найглавніе точке, кое су посредствуюће Силе заключиле, изпунила; право ону, по коіой в требало, да садашнѣ министре свое одпусти и да новъ министеріумъ постави изъ таквы людій, кои ни побуњѣника страни, али ни оной, кои садъ влада в противу кое владаня се устало, не припадаћи, а другу ону, по коіой бы валяло да Краљица уништожи све оне законе и наредбе, кое в Правителство њено у последнѣ време противу Устава и осимъ законногъ пута издало. Безъ удѣйствованя овы условія Јунта не налази кметна за будуће, да ће се по Уставу и законима владати земљомъ, и да неће опетъ оно исто терати се, противу чега су садъ они устати морали; єръ кадъ ће опетъ или они исти люди или њіови едномишленици на кормилу быти и кадъ оно, што в противу Устава и закона до сада чињено одъ Правителства у своіой сили остае: то у очима оны, кое исто Правителство гоне, и противу кои в тако до сада радило, само повлованіе за досадашня дѣла малу има важность; єръ они нису сигурни, да се неће после кратког времена на ново противу њи и противу Устава и закона земальски све то исто и томе подобно радити.

ИТАЛІЯ. Краль Сардиніе заключио в установити и држати скупштину чинова земальски по примѣру Прайске, а Князъ Тошкане издао в новъ законъ о цензури, кои в знаменито слободнѣгъ духа, него што в досадашній было. У Риму в издало Правителство прогласъ, коимъ опомиње поданике свое на умѣреность, што се преобразителны уредба земальски тиче, и препоручуе, да се уздржаваю одъ држаня ины торжества и весеља, кои су са изишнымъ трошковима скончана и кои при томе одражаваю люде одъ њіовы послова.

Некій благородникъ, имаюћи два сына, намѣравао в цело имањ старѣмъ сыну оставити съ тымъ примѣчаніемъ, да овай нешто и на ирау жертвуе одъ истогъ имања, по сыновци се на то ни су хтели да согласе, него су хотели међу собомъ отчино имањ да деле; из кое се отацъ разердн и начини потайно Тестаментъ, у коме децы нешто мало остави, а проче завѣща ономъ спомѣненику, кой овай данъ, кадъ ће нѣгово опело быти, прамъ буде у цркву дошао и прву службу читао, и тако преда тай Тестаментъ нѣговомъ болезнику. По кратком времену умре тай благородникъ, болезникъ отвори Тестаментъ и зачуди се о содржаю, пакъ одма оде и дея Попу, и будући да в већъ доцне было, тако осимъ Попе никовъ другомъ ніе нигде ни саобщапатя тай Тестаментъ; Попа пакъ сутра дань зорокъ

доће у тестаментомъ означену цркву и одслужи службу првый у той цркви, пакъ тако наслѣди онъ по истоме завѣштано имањ, и ово после поклона сыновина умршегъ благородника

ШПАНСКА. Одборъ сданъ одъ трговаца нишао е Попечителю Финансіе Саламанка, те му представляо зла, коя бы изъ нѣговы уредба о новцу произишла, яко се буду сасвимъ у дѣйство привеле; но ніе са представленѣмъ своимъ ништа успѣо. Одъ давна су већъ сви скоро трговцы Мадридски у противуборстви са истымъ Саламанкомъ, зля сад имъ већъ нема противу нѣга друге помоћи, него радити, да сањ садашный министеріумъ оборе. На остале Попечителѣ се тако здраво не мрзи; а ніе іошть было министеріума, кое е своя напредъ проглашена основоположенія тако явно у лажь утеривало, съ правдомъ и Уставомъ тако се явно тетрало.

ФРАНЦУЗСКА. При скупшт. прегледаню предрачуна о трошковима земальскимъ за долазећу годину, кадъ е на плате окружны управителя редъ дошао, поновлѣна е стара тужба противу мутења и плеткарења ніовы при изборима народны представника (депутата). О точки издатака „за узбуђиваньѣ земљѣдѣлства“ было е прикѣчавања између членова каммере и сдавъ е изразно се, да Правителство не треба, да допусти, да се за ньимъ и овде рекне, да ништа не чини. — У помоћь театрима у Парізу одобрава се за ту годину изъ земальске кассе: едномъ 620.000, другомъ 300.000 а трећемъ 100.000 франка, свега 1,020.000 фр. (преко 200.000 талира). — У Правителственыимъ Новинама нашло е прегледъ трговине земальске за 1846 годину, по коме увоза е изнела 1258, а извоза 1178 милліона франка, прва са 18 милл. више, а друга са 9 милл. мањ, него пређашнѣ 1845 године.

ХИНА. Са оныимъ, што е енглезскій губернаторъ учинио найновіе у Хини, енглези се не задовољаваю, а особыто имъ ніе право, што се рокъ одъ две године оставля за отвореньѣ слободногъ пролазка енглезима по земльи, а што се тай ограничава са неопредѣленымъ изъясненіемъ на околико и околико хода одъ Кантона, кое найвећимъ несгодама и распрама волѣ отвара. Съ друге стране хинези су у ньиовой праости на енглезе толико већма оныимъ поступкомъ раздражени, пакъ су тайно договорили се и заклели међусобно, како ће сваког енглеза убити, коя у внутреность ньіове земљѣ дође. По овоме предвиђа се, да ће морати опетъ до новогъ рата противу Хине доћи и тай да ће много знаменитія быти, него сва досадашня война, коюу су енглеза тамо имали.

ТЕАТЕРЪ.

У прошлу недељу после песме, на славу имен-дана Н. Св. Княгињѣ и Княжевића Петра одпеване, на позорищту нашемъ представляна драма: „Елва, русена сиротица“, лепо бы савршенство наши позоришника показала и обште бы задовольство у найвећой мери задобила, да су и сви други представаючи овако прилѣжно препрашли се и онако свойски потрудили се, свое задатке изпунити, како што е Г. Крчединацъ, коя е главно лице, сиротицу Елну, нему, представляла, пакъ е исту роллу, колико е одъ други необычно тежа была, толико у већемъ степену болѣ играла, него што су остали свое, много лакше; по чему судити морамо, да они, едногъ или другогъ изузимаюћи, и не уче свагда, како што бы требало, ово, што ће говорити, а іошть мањ штудираю смысао и свойства како целы своій ролла тако сваког у оныма појма, и по томе начине, како имъ шта представити ваља, безъ чега ни извештени дуговременымъ искуствомъ не могу у томе художеству успѣти, а толико мањ они, кои то нису; кръ овде се одъ беде и какогодь ништа не да учинити, него се ученѣ и штудиранѣ свагда наискуе тамъ веће, што се иначе мањ и науке и искуства у овой струци има. Као слѣдство едно небреженія таковогъ у ученю и то ће быти, што неки одъ исты позоришника сваковаке ошибке у говорима спонъ чине, н. п. у место: мени, теби (на пытањѣ, коме) говоре: мене, тебе и т. д. кое сачинитель закона ни сданъ не пише, а кое съ позоришта чути ако треба и слушателѣ, правилномъ говору навикнуте, као и саму правилность языка, коя треба да се разпростире и утврђуе са овога заведенія, а не да се квари.

Учр.

КЊИЖЕВНО.

Србинъ, саотечественикъ нашъ, Г. Атанасіе Іовановићъ, литографъ (каменописацъ) у Бечу, издае едно историческо дѣло, подъ именемъ „Споменицы Народа Србскогъ, т. е. найзнатнія позорія Историје Србске одъ найстарія времена до данасъ, поред напечатаногъ описанія, лакано и изображенїма знаменитія изъ исте историје лица и догађаја, као: ликови наши Краљева, крунисанѣ Стефана Првовѣнчаногъ одъ Св. Саве, вечера Кнеза Лазара, побуна на Даіе и т. д. осветљена. Цело дѣло расположено е на 12 оддѣленія, одъ кои свака два месеца излази по едно, и тако ће за две године цело дѣло изићи; а свако оддѣленіе имат' ће напредъ описанія одъ два напечатана табака, 3 лика (портрета) найлепше израђена и осимъ тога едно изображеніе знаменитогъ кога догађаја историческогъ, и тако цело дѣло кадъ изиђе, састоит' ће се изъ описанія у 24 табака, 36 изображены ликова и 12 изображенія знамениты догађаја наше народне повѣсти. А кои се на сви 12 оддѣленія пренумерира, добит' ће на новцу издавія іошть едно велико изображеніе на даръ. Цена е пренумерације на цело дѣло 12 ф. ср., по 1 ф. ср. за свако оддѣленіе, коя се за свако оддѣленіе напредъ полаже. Пренумерирати се може свакій у Читаоницу нашемъ; а главный скупитель е Г. Петаръ Стоиновићъ Књигопродавацъ у Новомъ Саду. — Све ово по сакомъ обявленію дѣла явлюћи, ћръ кадъ (у Августу о. г.) прво оддѣленіе изиђе, текъ онда ћемо о дѣлу сами судити моћи, препоручујемо ставъ любительима рода, за кое препоруку Г. издатель у обявленію своме вели: „Народъ Србскій — у древности имао е свое красно политично быће, но ніе имао праве историје; и данасъ тиши Родъ Србскій на зрѣлику свѣта, а нема повѣсти. Нити живетъ други народа свагра, нитъ се самъ на ветини своя дѣла огледа. У той тами яко бы оскудицу обште историје коскаво извинивши, недостатакъ у историји свога рода никако се извинити не може; србо яко е права сама Родовина полезна, друга е свакомъ повединомъ необходимо нуждна; она о туђину ради, ова о своима говори, прва поучава, друга животворн, она разумъ пита, ова и у срдце дира. Кроз внутренность Србина свето нѣко чувство мили, кадъ га повѣсть доведе у таминцу, где Дечанскій почива, ил' у собу, где Кнезъ Лазаръ последный путъ вечера. Наука, коя изъ оны позорія друге освѣћуе, Србина ће разжарити и до найсветіега одушевленія за добра и славна дѣла узбудити. Споменицы, кое издаватн намѣраванъ, неће носити само ништа слова, но изображенія знатны приключенія, образе Краљева Србски и сваю знатны србски сынова. Повѣсть рѣчма описуе, онде предъ очи излазе сама собомъ позорія; описанія не можемо свагда читати, изображенія жива, и кадъ лежемо и кадъ устаемо, имамо предъ очима — и само њима окружени можемо рећи, да у садашньости живећи и прошле нѣкове уживамо. Надати се, да ће родољубиви Срби гласъ Матере Србіе услишати, да неће допустити, да зракъ ветине одъ Немањѣ просіявшій у ноћь загуби се и зракъ буде у ветини Рода.“ Но овоме вала такође надати се и съ друге стране, да ће у дѣлу овомъ и ухо и срдце, и перо описујуће и рука изображаваюћа, сдруженомъ и усугубљеномъ снагомъ потрудити се, да свѣтъ ветине у историји и себезнанію народа србскогъ умножи, да у ветини славна дѣла и лица изъ те историје спету, и особыто народу своме, достойно представи.

ОГЛАСИ.

☞ Петаръ Ивковићъ препоручуе се п. Публикуму као: вѣштый Крояч женскога Одѣла. Обитава у кући Г. Димитріе Стоиновића, Јурчіе, између Г. Возаровића и бывше Г. Штайнлехнера бравара кућа.

Явномъ лицытаціомъ, сваћда пре подне у 9 сати по прквеномъ часовнику, продават' ће се:

Николе Милосављевића абаџіе кућа съ плацемъ у абаџиской мали 9-ог и 11-ог Јулія.

Марка Манойловића кућа спрамъ касарне 2-ог, 10-ог и 18-ог Јулія т. г. —

Плацъ Миле Станковића Папуџіе врама Шпиталя новогъ лежећи 7. 14. и 21. Јулія.

Учредникъ Пав. Арс. Поповићъ.

У Правителственой Книгопечатнои у Београду.

Излазе сваке седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена им је за Србију 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 11. Јулія 1847. Число 28.

СЕРБІЯ.

Попечитель Внутренны Дѣла Г. Илія Гарашанинъ одлази у банѣ и нѣга ће за то време заступати у дужности Попечителя по наредби Княжеской Г. Членъ Совѣта, Милосавъ Здравковићъ Ресавацъ. — Попечительство Внут. Дѣла увиђаюћи, да је како у Сербіи тако и по свима околнимъ предѣлима свака рана добро родила, учинило је представленіе, да се забрана извоза ране изъ земље дигне и да извозъ опетъ буде сасвимъ слободанъ, кое предложеніе Совѣтъ је уважио и Н. Свѣтл. Князу на одобреніе поднео.

Крагуевацъ, Нѣгова Княжеска Свѣтлость, на молбу Г. Книћанина, сопаволила је, да му посѣштеніе у Книћу учини. Г. Книћанинъ пакъ за честь тога высокога посѣштенія желио је ручакъ дати и угостити како Нѣгову Княжеску Свѣтлость и ситу Му, тако и све Грузанске Кметове. Данъ за ову гостбу био је одређенъ Павлов-данъ. Како зора наступи, Нѣгова Княжеска Свѣтлость тога дана крене се са целомъ свитомъ Своіомъ за у Книћъ. Пратио је Нѣгову Кн. Свѣтлость Г. Окружный Началникъ, Подполковникъ Іованъ Николаевићъ, Председатель Суда Г. Срећко Поповићъ, Г. Прота Крагуевачкій Іованъ Симеоновићъ и Іошъ више Крагуевчана. Кодъ неке Драгобраћске једна парада дочекала је Нѣгову Кн. Свѣтлость. Друга пакъ, парада состоћа се изъ Кметова целе Груже, предъ коіомъ је био Срезскій Началникъ Г. Стефанъ Новаковићъ, дочекала је такође Нѣгову Свѣтлость на брду у селу Вучковицы. Одатле у спроводу и целе те параде путовало се къ Книћу. Уза цео путъ пуцале су пушке, пѣвало се је и свирали су на више мѣста Кавалериски трубачи. Кадъ се је Нѣгова Свѣтлость већъ Книћу приближила, започеле су прангіе пуцати. Кодъ саме куће Г. Книћанина изађе једанъ соколъ једна велика парада дочекала је Нѣгову Свѣтлость. Ту се већъ одседне. Најпре се постави ручакъ за Кавалеристе, кои је преко стотине было. Они съ викањемъ Ура! Ура! да жіви нашъ Князъ А. Карађорђевићъ, ручаю. После тога за другу софру подъ лађинкомъ поседнюо Кметови, кои је преко стотине было, и поседа Іошъ двапутъ толико други отмѣни Гружана. Започну ручати и съ напіванѣмъ више здравица за здравље Нѣгове Княжеске Свѣтлости и свѣтле Му фамиліе, съ викањемъ непрозно пута ура! съ напіванѣмъ здравица: за све чиновнике, Г. Митрополита и свештенства, воіства, целога народа и одржанія слоге и братске любови и домаћиново здравље сирше ручакъ. Свѣтлый Князь ручао је у асталской себи ове куће Г. Книћанина. Око две стотине было је кое жена кое девоіка. Свега је было од прилике до 1000 душа. Све је то лепо угошћено. По ручку започело је коло и играло је непрестано часъ у грдно великомъ кругу, часъ у два. Тако је трајало до 4. сата после подне, и то у највећемъ весељу и невању. Око четири сата кране се Нѣгова Свѣтлость и доће натрагъ у Крагуевацъ на конакъ. Гружани пакъ задовољни, угошћени и весели певаюћи, пратили су Нѣгову Свѣтлость до Вучковице, одакле се разиђу, а одатле до Крагуевца путемъ на више мѣста дочекивале су Нѣгову Свѣтлость гомиле жителя изъ околны села.

Крагуевацъ, 6-ога Јулія. — Свѣтлый Князъ је благоволио посѣтити стаклярну фабрику у Ягодини. У Суботу изъ ютра рано кренула се је Нѣгова Княжеска Свѣтлость у пратіи десетинеъ се овде Г. Епископа Шабачкога Мелетія, Началника Окр. Крагуевачкога Подполков. Г. Іованце Николаевића, Нач. Окр. Ягод. Маіора Ранка Матеића, Председателя Суда, Срећка Поповића, Протосреа Іована Симеоновића и т. д. У путу овомъ дочекали су Нѣгову Свѣтлость Кметови изъ Окр. Ягодинскога са Срезскимъ Начални. Иліомъ Николићемъ на Букоровцу. Одавде пакъ спроводили су Нѣгову Свѣтлость и ти Кметови са Срезскимъ Началникомъ. Близу Таборишта Іошъ једна велика парада такође дочекала је Нѣгову Свѣтлость. Тако у пратіи присиѣ Нѣгова Свѣтлость кодъ фабрике око 10 сати по европейски. Овде велика парада, состоћа се изъ Чиновника, жителя варошы Ягодине и Кметова Окр Ягодин. дочекала је Нѣгову Свѣтлость. Прангіе су па и пушке при томе тако пуцале, да се цела околина одъ звука разлегала. При ручку такође су прангіе пуцале, свирало се је и пѣвало. По ручку пакъ прегледала је Нѣгова Свѣтлость фабрику. Кадъ је већъ ноћь наступила, била је осветлѣна цела околина. Предъ колибомъ Нѣгове Свѣтлости било је једно осветлѣно табло. На овоме је было лик блаженопочившегъ Вожда Србскога Карађорђа, подъ њиме пакъ лик Нѣгове Княжеске Свѣтлости, на десной страни кога је био лик Г. Петроніевића, а на левой Г. Вучића, подъ ликомъ пакъ Г. Петроніевића оваково: „Србскій Памятникъ Устава слободе“ а подъ ликомъ Г. Вучића: „Србскій Памятникъ храбрости слободе.“ Подъ ликомъ Нѣгове Княжеске Свѣтлости било је овако написано; „Као што се Отацъ вишицомъ и начемъ — храбро боріо за слободу, — Тако Сынъ индустріомъ и у спачемъ — Темель ставља Србскомъ роду!“

Око 10. сати ноћи била је матерія за стакло већъ готова, и онда су започета стакла у разнымъ форматима правити се. Пошто је свануло, Нѣгова Княжеска Свѣтлость при справляню више стакала присутствовала је. При полазку Нѣгове Свѣтлости изнео је Г. Коста Радисавъ више стакала и најпре Нѣговой Свѣтлости дупло начињена три сатљика и 2 чаше поднео је на даръ. Потомъ дао је свакоме Кавалеристи по једну чутурицу за воду одъ стакла начињену, а и целой свити Нѣгове Свѣтлости некомъ чашу, некомъ чиракъ и т. д. Нѣгова пакъ Свѣтлость благоволила је Кости Радисаву једанъ златанъ цилиндеръ сатъ, а фабрикантима 100 фр. подарити, изразивши жељу своју, да фабрика буде на пользу оны, кои су у установили и подражанія достойный примѣръ дали и да послужи къ узбуђеню на онакова заведенія. Одатле кренувши се Нѣгова Княжеска Свѣтлость са свитомъ своіомъ у 8 сати изъ ютра, приспѣла је у једанъ сатъ после подне у Крагуевацъ.

У Чачку је на Петров-данъ тамошныій Епіскопъ В. Г. Никифоръ после торжественно одслужене службе божіе чинио у двору своме сіjну гостбу, што је обдаренъ одъ Нѣг. Свѣтл. Княза наквѣсныимъ крстомъ са златнымъ ланцемъ. При гостби овой, где су сви ГГ. званичницы были (свега до 20 гостію) напіване су здравице за здравље Свѣтлогъ Княза и Нѣгове фамиліе, ГГ. Митрополита и свію Епіскопа, ГГ. Вучића, Петроніевића, Попечителя, Членова Совѣта, свію властій земаљски, светски и духовны и целогъ народа србскогъ, и праћене поњимъ многая лѣта, лупањемъ звона и пуцањемъ прангія и пушака.

Лозница, 7. Јулія 1847. год. На прошлый Петров-данъ, кадъ црква Пребичка у Окр. овомъ слави, весеље је кодъ исте прекообычно было, кадъ су собрани сви скоро увѣдомљени о знатномъ ономъ на исту, Нѣговомъ Свѣтлостію учињеномъ Высокомъ подарку, за кои је у Числу 23. оны новина явљено. При ручку и вечери при свакой софри је се о томе међу собранима разговоръ водио, напивајући ту нало и велико веселость духа, съ поданичкомъ благодарносћу на тако знатномъ поклону. Па како задовольство оваіа веселость и задовольство и у старе-

шинама производи; тако и Начальникъ Среза Ядренскогъ Г. Петаръ І. Козеляцъ, у кога Срезъ иста црква и спада, горенаведенимъ тровутъ, приликомъ томъ, што сваке године на Павловданъ найглавнія скупъ на Састанку Аде Шепачке быва, сайну в истогъ дана вечеру на реченомъ састанку, на самомъ брегу Дрине, изъ млади телаца и ягањаца состоећу се, справно, и њожъ сву овданшню Господу съ отмѣнимъ овд. трговцыма и съ фамилійма њіовимъ до 50 душа угостно, и съ тымъ осведочено, како в се реченый высокій жила намъ Кнеза поклонъ и срдца његова коснуо.

На Београдской піяцы прошле седмице было в: б р а ш н о пшенично по 100 гр. кукурузно 100, к у к у р у з ъ 115, е ч а м ъ 80 гр. сто ока; — л е б ъ екмекинскій по 50 пара ока; — м а с т ь свињскія по 550, — л о ј говеђія истопљъ 300, — в у н а овчія неправа 400 гр. сто ока; — п и н о црно и бело 60, р а к і я љута 130, слаба 40 гр. акова; — к о ж е ягњећіе съ касапнице по 11 гр. паръ.

Књижницы Читалишта нашегъ поклониле су: Г. Докторъ Людевитъ Гай Учредникъ Хорватски Новина 24 књиге. Г. П. А. Поповићъ 11 кн. — Г. Ђорђе Петровићъ Дѣловодитель Привилегіогъ Суда 1 кн. — Збирки пакъ стары новаца приложили су: Г. Ефремъ Миайловићъ Поручикъ гарнизонне войске при пѣхоти 1 бакарный и 3 сребрна стара новца. — Г. Едуардъ Балдамусъ Професоръ Естественице 1 бакарный и 2 сребрна новіа Саксонска новца. — Г. Димитрій Ђ. Главиновићъ 1 сребрный и 4 бакарна римска новца. — Г. Никола Поповићъ Учитель Бѣшинчкій 6 комада стары сребрны новаца, међу коима 3 су србска. —

Т У Р С К А.

Съ босанске границе ово намъ се јавља: Лазо Јанића изъ Мурата села нахіе Дубичке и Пане Петровићъ изъ Трговишта нахіе Новске, кои су были у Србіи, пошли су съ пасошомъ изъ Србіе своимъ кућама. Пандури Козарачки дочекаю и повратаю ій, пакъ Јанцу посѣку у Тани селу према Костањицы, а Пану Петровића свезу и у Травникъ одтераю, те га у апсъ метну и садъ в тамо у апсу. А зашто? Зато, што нису главу обрѣли. Турцы кажу: ово ніе Рацка, него ово в Босна, мы овде судимо.

ВЛАШКА И МОЛДАВСКА. Кнезъ Бибеско в наредио, да се одъ оны новаца, што в за погореле Букарешћане скупљено, 80.000 гр. подели међу онима, кои су у Римнику на Олти 7-ог Априла т. г. такође погорели, и то с поделенъ поверено брату Књажевомъ, великомъ логотету І. Бибеско. — Найновіе јављо, да в место Тргулъ Петри, кадъ в у истоме хтео пашаръ држати се, заедно са донешенымъ на истый многимъ еспапомъ погорело, пакъ и 15 людій при томъ пожару погинуло. У Букарешту в боларка Штирбеи, сродница Књажева, завела о своме трошку школу девојчку, изъ кое в до сада за четири године 166 научены сиромашки девојчица изашло. Изъ Брапла пишу одъ 14-ог наш. Јунія, да в те седмице у ондешнѣ пристанишће преко 50 лађа съ приогъ мора дошло, а још 300 да ій в остало на ушћу Дунава, што нису могле одъ јужны ветрова да уплове у Дунавъ. Оне су поглавито опредѣлене, да рану товаре за странне земљ, кое извозъ премъ да в слободанъ, овећ в Правителство издало уредбу, у коіой између осталога проглашуе, да на нову рану учињене погодбе немаю важности пре 1-ог Августа, докле се точно не увиди новый родъ.

Р У С С І Я.

Говори се по Новинама, да то, што руска война у Черкезіи довольно не успѣва при свемъ усиљаваню Кнеза Воронцова, не бива се толико на одпорима, кои поглавица черкеза Шамилъ њима даје, колико на унутрашњимъ недостатцима исте войске и злоупотребленіима, кои се чине, и по коима много людство одъ заразны и други болестій скапава, пакъ то и самъ духъ храбрости у войсцы здраво убіе. Одъ 15.000 людій, кои су за попуњенъ ослабљены батальона изъ внутренности Руссіе на Кавказъ найпосле опремљени, 4000 в остало на по пута у Таганрогу у шпиталю болујући, пакъ су ту скоро сви и помрли. У слѣдству тога случаи предузимана су строга изслѣдованія и више Командующи генерала ё сбачено и строго казнѣно.

Г Р Е Ц І Я. Ѳеодоръ Гривасъ подигао в у предѣлу Акарнаніи на границы Турской буну противу Правителства, почемъ с видно, да не може у намери своіой успѣти, да за депутирца изабранъ буде. Два утврђена места, Палеохалда и Плагіасъ, заузео в са своіи 80 людій и у једно в постанио заповедникомъ свога сына, младића, кои в у војиной школи пре некогъ времена быо, пакъ ученике противу учителя побунио, те причиномъ овогъ догађаа иста школа одъ тога доба затворена стои. У турской вароши Превези дао онъ купити за свой посао войнике и обећава свакоме арнаутину по 5 талира на месецъ плате. Паша тамошнѣій нідао в опроштай и допуштенѣ, и по овоме в ½ — 3 четвороња айдучки оставило турску область и прешло у лежење не далеко одъ Превезе волѣ Скаплію, да ноћу пређу къ Гривасу у Плагію. Изъ Ст. Мавра, једногъ одъ іонски подъ енглезскомъ владомъ стоећи острова, добыва Гривасъ новаца и џебане. Войска в противу њега одређена, кои да га у његовымъ онымъ местама нападне са суна, а две лађе у исто време съ мора, и поредъ тога издало в Правителство подъ 12-нимъ Јунія проглась на све житель Етоло-Акарнанскогъ окружія, да не бы се дали варати и узъ ту побуну приставляли. Генералъ Кризиотисъ, једномышленикъ Гривасов, кои в пре по године мыслио постати првымъ Министромъ, као и Гривасъ генералиссимусомъ, упаћенъ в и затворенъ. Иначе по целой Краљевини се изборн депутирта у миру чине и за ове бираю се све сами приврженцы садашњегъ Министерства.

Правителство в обратило се енглезскомъ посланнику, да бы онъ подѣйствовао код енглезски Консула на западно-грчкомъ и сусѣдномъ турскомъ приморју, имено у Јанини, Превези и т. д., да они никако не бы пшли Гривасу и његовымъ другоима на руку, а исто тако и код енглезскогъ управителя іонски острова тымъ више, што побуна на ономъ краю Грециѣ само чрезъ свезу са іонскимъ острованма, а особыто Ст. Мавра, може неку знатность задобыти. А Управитель іонскій до сада ніе друго ништа учинио, осимъ што в Гривасу, кога фамилія се већъ на острову Ст. Мавра налази, одобрио прибѣжиште на истомъ острову. —

АУСТРИСКО ЦАРСТВО. Приврженцы оппозиціоналне партаје у Угарской, т. є. оне, коя Правителству у явнымъ дѣлима на супротъ стои и претегу држи, садъ скоро су држали у Пешти свою скупштину, гдѣ су се совѣтовали и по совѣтованію овомъ и учињеномъ заключенію издали на светъ прогласъ, шта они мысле и како радити, пре свега о предстојећемъ сабору земальскомъ. У томе прогласу изјављаю се они, да ће и у напредакъ, као што то оппозиція у свакой уставной земльи чинити мора, на све поступке Правителства мотрити и свашта у овыма претресати, прво да ли в право и законно, по уставу и законима земљ, а друго да ли в добро и полезно, наиме сходно; но њіово противничество да ће само на дѣла, а не на лица и на партају, односити се, и зато да ће они свагда и све оно подпомагати, што одъ Правителства долази, што увиде, да в праведно и добро, а само свему противномъ одпоръ давати. Поособъ пакъ између другогъ објављаю, да ће радити о томе, да се закономъ установи отвѣтность Попечителя за њіова званична дѣла, као и о томе, да свакій безъ разлике плаћа данакъ према имању своме, али и Правителство да дае сабору земальскомъ рачунъ о свему, што прима и издае, далѣ да ће радити, да се цензура, премъ да в она и сада, особыто за ваљареску литературу, слабо строга, сасимъ укине и да се савршена свобода печатиѣ са сходнымъ закономъ установи, у политическимъ дѣлима земальскимъ да буду участницы сви редови земальски житеља, а не само благородницы и свештеницы и т. д.

У Прав. Србскимъ Новинама доставља се, како в у Сиску умро єданъ трговачкій момакъ, пакъ су дознали изъ Петриња, кои в по сата одъ Сиска, православногъ свештеника, пославши по њега каруце, да умрлога сахране, и истый свештеникъ сршивши то дѣло свете дужности свое за трудъ овай наплатио 155 фр. ср. по подношеной овой конти: „Рачунъ — За Покойника Конс. Е. Буковала йз Идвора 29-гъ Јуа. 1847. Преставйо се й 31. сахрањенъ у Петрйнско Гробљ

	У Сребру.
За Читанѣ целогъ Евангелйя	фор. 40.
„ „ „ Апостола	фор 30.
„ „ „ Ѵалтйра	фор. 30.
За Спровод у Сиску	фор. 10.
„ „ од „ до Петриња	фор. 15.

	У Сребру.
За Читанѣ Службе у Петрини	фор. 5.
За „ Опело й Парастосъ у Петрйнской церкви	фор. 10.
За Одпратитй йз Церкве у Гробљѣ	фор. 15.
Сумма у го.	фор. 155.

Словом Ѳдна Стотина й Петдесет й Пет форинти у Сребру ков я долуйменовати йз руку Г. Милаія Стйпйча у готовом йсправно примй у Петрини 5/16 Февруар. 1847.

Георгъ Іванйтовичъ
Петрински Парохъ св. р.

Непріятель наше вѣре и народности, кои е радъ, да се она упропасти, занста ништа болѣ не може желити, него да онако подъ именомъ исте глобе свештенице люде, а њихови предпостављени њи.

У Српскимъ Нар. Новинама пишу изъ Арада одъ 24 нашн. Јунія. „Данасъ нами Власи на добивено одъ Высокосл. Совѣта наѣ. рѣшеніе по датомъ одъ нашегъ Г. Епіскопа мнѣнію, безъ да сно мы Србльи и преслушани были, нашу одъ старина цркну катедралну, или тако названу Владикину, кою су Србльи одъ олтара пакъ до пръ торня украсили, као што то живи споменицы сведоче, преузеше, Српскій езыкъ изъ нѣ наклоучише и наклоучително Влашкій за свагда уведоше, и тако Србльи за оно велико пожертвованіе, кое су истой св. матери цркви чинили, и за оно, што су као єдноѣрнымъ нѣгда допустили, да имъ се половина Влашки служи, примише данасъ, као на данъ патрона цркве, гди е иножина Срблля за чути божественну литургію была скуплѣна, наплату за свои доброчинства. Свакій себи нека представи, како е свакомъ српскомъ срдцу было, чути, да се у овой цркви ништа више Српски служити неће, кое е Прота пре свете службе у одежди обученъ на амвонъ попевши се народу обявио. — Чанаѣани Власи прѣоше, као што е већъ извѣсно, на Унію, и принудише Срблѣ, да садъ у одной сеоской соби службу божію одправлюю, (црква е одъ власти предата Власима Уніятима), у Надлаку Власи су склоњени на Унію да прѣу и тамошнын Србльи искусити могу исту судбу Чанаѣана, у Суботхелю чуе се, да е свештеникомъ Српски служити забрањено. — Власи садъ праве планове за увести езыкъ Влашкій у тако названу Текелину цркву, они гледе одну древну св. обытель Српску у овданшньой діецези основити, Влашкій езыкъ и наставленя Влаа увести; они намеравају тражити половину свію Српски монастыра. На заръ неће добыти? Само треба оном, коме у власти стои овомъ основаною границу положити, равнодушно као и о нашой цркви гледати, при томъ одъ одне высоке особе овданшњ мнѣнія у призрѣнію томъ искати, па е свршено као и са овданшньомъ катедралномъ. А ко може добарь стоялти, да неће после изъ њихны руку опетъ у сасвимъ друге руке прећи? “ Ко хоће и ради, да се православна вера истребљује и да се њини приврженицы уніяте, томе иде у рачунъ и служи истой намери, да се цркве православне плаше, уводећи влашке службе на поле са Српскомъ, гди е пре само српска была, а онде, гди е на поле было Српски и Влашки, саме влашке, кръ то е већъ єданъ велики корак ближе къ намери, будући се Власи, као што видимо, лакше на Унію привољеваю. А сли право, да оне цркве и ствари црквене, кое су всегда Србльи или сами или више него Власи, за свою вѣру прибавили, наравно да буду Српске, припадаю искључително Власима, што овы садъ числомъ више нас и да постаю Уніятскима, кадъ исти участницы Власи на Унію прѣу, то е друго питанѣ.

ФРАНЦУЗСКА. Изпытиванѣ и суђенѣ генерала Кубіѣръ, бившегъ Попечителя Тесте и участника њиовог дѣла в—гъ р. Јулія предузето е явно у Совѣту земаљскомъ, као законномъ за оваквъ случай Суду Тесте е при изпыту на прву точку, ко е и што е, одговорно, да е онъ подъ брешкомъ овакве тужбе, кои се чести нѣгове сасвимъ ако дотиче, боље дао Краљу оставку на свое званіе (Преде. Врх. Суда и Члена Совѣта) и на отличія, кои е имао. Парментіеръ, кои е одъ стране свое дружине генералу Кубіеру у то име дао повацъ, да онай подмити, да бы дружтво добыло пожелана одобреня на свой посао, пакъ почетъ е ово получено, одъ истога Кубіеръ потрашно те новце или рачунъ о њима, стои заједно са овымъ и са Тестеомъ подъ Судомъ, а Неллапра, о ко..е се каже, да е између Кубіера и Тестеа посредствовао и право нѣга да е последный подмићенъ, утекао е нећутымъ, и Совѣтъ е издао наредбу, да се съ њима као съ одметникомъ закона и власти поступи, имаћ нѣгово да се узапти и онъ да се по оному, шта е противу нѣга донешено, осуди, ако до 20 дана истоме Суду не предстане. Обштe е негодованѣ побуђено тыме, што е властъ допустила утећи такномъ окрывљенику, за кога дѣло предетои казнь петогодишнѣгъ затвора и ставленя на явный угледъ, пакъ и у самой скупштини народны депутата єданъ е одъ овы явно рекао: „Тако е за правило признато, да свакій, кои е нмућанъ и знатанъ, може пранду избећи “ кое речи кодъ велике части народа лкъ одзывъ налазе. — Остала три осуђенника ставлѣна су после првогъ изпыта подъ затворъ.

ПОРТУГАЛЛИЯ. Као е шпанска войска подъ Опорто дошла и на истый градъ хтела да удари, Јунта е побуњеника покорила се, и то подъ оныма условіима: 1) Да се савршено изпуне ове четири точке, кои су одъ саюзны Сила предложене. 2) Шпанска войска заузима Опорто, и воиставa Јунте предаю свое оружіе шпаньолцыма. 3) Войска Кральице (Португалске) не сме у Опорто ући, докле се истый градъ одъ войске со юзны Сила не изпразни; са войницыма и добровольницыма Јунте да се поступа са войничкомъ чесћу, официыри задржаваю свое сабље и конѣ. 4) Они войницы Јунте, кои уахтеду ићи у домовине свое, добываю путна писма (пассоше). 5) Имаћ жителя повераша се поштеню союзника. По оной погодби 6000 Шпанске войске ушло е 15-огъ наш. Јунія у градъ, а неђутымъ е у полю кодъ Вилла Нова на източной страни одъ Опор а было ioшть битке између одне чете побуњеника и Кральичине (Португ.) войске, гди е са сваке стране по одно 10 пало.

ШПАНСКА. О стрыцу Кральичиномъ. отцу нѣногъ мужа, показало се, и онъ е самъ признао, да е као членъ у одно тайно дружтво умешанъ и да е у засѣданія истога дружтва одлазио; но то се више нѣговой слабости душевной него опакой намери приписуе, као што е и самъ при изпыту у кабинетскомъ засѣданію изговарао се, да е случайно и обманутъ у исто дружтво ушао, не знаоћи управъ, ни цакво е, а после ніе смео да га се отресе, боећи се, да га не убію, кръ е то правило истога дружтва. Съ друге стране опетъ Кральичина мати Христина и нѣни и француске политике приврженицы раде у потаи, да садашнѣ Правителство буномъ оборе, и већъ су на то и у воиству окренули неке на свою руку, пакъ да свои люде на кормило ставе подъ началствомъ опетъ Наваеца, съ коимъ су се такође повирили и сложили. Већъ е и покушавали было, буну подићи, али е срећно одъ власти осуђено.

В. БРИТАННІЯ. У долњемъ Парламенту предузето е по другій путъ предложенѣ, по коме да се 620.000 фунти штерлинга (3,000.000 талира) изъ Правителственне кассе даду у помоћь на граћенѣ гвоздены путова у Ирландской, и то у заимъ са интересомъ 5 на сто. Министеръ Л. Русселъ говорно е при томъ претресаню истога предложеня на одбрану нѣгову и Правителства, кои га подноси, и између осталогъ е рекао: „Што се особитогъ положеня Ирландске тиче, у двестагодишњемъ злоимъ управљаню опе земљ, за кое е Енглеска повинномъ учинила се, лежи позывъ, да се и съ ове стране штогодь за побољшанѣ нѣногъ стања учини Зато самъ я предложио и предлажемъ ову новчану помоћь, да бы Ирландску при развіяню свои іошть неупотребљены извора блага подиможели. Мы енглези смо у Ирландской народну сиротиню проузроковали, сиротиня с злочинства, а она су опетъ несигурность имања породила, она е опеть превратила нуждно утицаћ новаца у земло. По томе остаје нама старый єданъ дуг, да Ирландской одужимо. Осимъ тога ima узрока бојти се, да ће и оне године кромпиръ у Ирландской, по крайной мери одъ части, пропасти. Народъ ирскій есте велику часть поля, кое е више за кромпиръ обраћао, житомъ и репомъ засело; али узимаю у рачунъ, да су три плуга житногъ усева нуждна, да оволико више даду, колико одно лотро кромпира дае.“ А другій членъ Правителства Лаборъ Сѣмъ, такође браненій предложенѣ, вели: „Помыслите: една полугодишня война са страномъ земљомъ нас бы далеко више стала, него двогодишня глађ, пакъ опетъ бы вы, кадъ бы морало быти, сутра скочили у борбу са нашимъ найповоситіимъ и найстрашніимъ непріятелѣмъ. Као што онда наше енглезеко отечестволюбіе не бы нами дало гледати на трошкове славе, тако треба да васъ друго іошть благородніе народно свойство научи у овомъ случаю трошкове милосрдія прегорети “

У Енглезској завело се дружтво међусобне свезе народа земаљски съ намером: енглезкій публикумъ о политичкимъ стањима и свезама странны народа обавешћивати, основоположенія народне свободе и напредка разпространати, ясно изражаванѣ обштегъ мнѣнія производити на ползу права, кое сваки народъ има, да самъ собомъ управља и да народность свою одржава, добро споразумеванѣ између народа свію земаља доводити. По заключенію државне скупштине свое подъ предсѣдательствомъ Дра Бовринга издало е ово на светъ овай прогласъ: „Енглеска се бави своимъ унутрашньимъ дѣлима, али никако своимъ сполашньимъ свезама, кое она своимъ државницима уступа. Ово одлучаванѣ исто е тако неморално као и неполитично; єрбо се даје неограниченой влади и вољи (абсолутизму) у народна права задирати (н. п. у Португалской) Ова немарность обезсилава радне силе добры Правителства, и подпомаже такве невалялы. Има одвећъ много енглеза, кои догађаје, кои су политици одъ 1815 год. край учинили, или никако не знаду, или су зло о томе извѣштени, и у исто време, кадъ се вичу, да е миръ, гди га ніе, нуте обште мнѣнія и суђенѣ о овоме важномъ предмету оставља Правителству, кое е безъ контроле. Обште е мнѣніе, кое е нама у земљи нашой дало свободу; зашто не бы ображавали публикумъ, кои ће за благо Европе то чинити, што е истымъ начиномъ за нашу земљ чинѣно. Садашнѣ станѣ Европе оправдава образованѣ међународне свезе. Нов вѣкъ почиње; трактати одъ 1815 год. повзрушавани су: у Французской паденіемъ старіе лозе Бурбонске, у Белгиской одцепленѣмъ одъ Холландске, у Немачкой заузећемъ войводства Браушшайгъ на ползу Ханноверa и Прайзке, у Шпанiи и у Португалской проженомъ владаюћегъ дома, у Грецiи, и найпосле чрезъ три Силе у Краковскомъ дѣлу. Пакъ докле ове три Силе раде, да се разпростру, угнѣтени народи мысле, да пре или после своју народность и свое собственно правителство себи прибаве. Грдна е погрешка, да не реземо неправда, при Бечкомъ Конгресу учињена. Ніе се гледало ни на родове ни на тежнѣ народа, ни на то, што бы се изъ њиовы језика, њиовы предавія, њиовы потреба или найпосле њиовы географически положенія заключити могло. Узела се една числена система и они поделѣни на квадрате одъ колико и толико милліона людій. Ово е учињено одъ Правителства, кои су своју корысть тражила и одъ людій, кои потресима Европе разслабљени нису имале будућности надали се. Духъ напредованія, кои се ничимъ побѣдити не може, на то е разгнѣвљенъ. Народна права и дужности, то е вопросъ, коимъ се Европа колеба. Пољска, свагда побіена, безъ да е оставала се намышляя, своја права опетъ изводити, узнемирује Европу. У Италіи е комешанѣ одъ поседины на многину прешло, овр'теши за саединењемъ и всѣх е владу принудила на поболшања. Швайцерска незадовольна са устросењемъ союза, кои су іой 1815 год. наметнули, теже за тымъ, да добые једну средоточну (централну) власть, кои да се обштимъ интересомъ занима, како е садашнѣй Совѣтъ (Tagsatzung) представникъ поњетны интереса. Има три велике Силе, кое одричу, да човекъ има право на владу по његовоме избору, на свой особный развитакъ и по томе на напредованѣ къ добру, кое права на особну и народну свободу одричу, кое и самъ промысао одричу, потврђујући, да народна свойства, кои изобразити истоме е свидило се, само су одъ случаја, и да се она деспотскимъ погодбама изменити могу. Ове три Силе су сдружене, да бы своје намере постизавале, а нико ніе противу њи сдруженъ. Тако е стварь сили између угнѣтателя и угнѣтены остављена. Или дости за насъ, наша права захтевати, човеколюбіе проглашавати, и зарь да мы између добра и зла не посредствующе? Сваки Енглезъ нека о томе разсуди, пакъ кадъ се буде о томъ изнесло, онда нека му дѣла согласна буду са његовымъ речма. Опоменемо се онда, да мы право на име Христіяна губимо, кадъ само то правило имамо: „сваки за себе.“ Мы немамо у нашой земли никакны убойны умышляя; доста е, да Енглезска врѣмко говори, да е сваки чує. Мы напротивъ хоћемо миръ, али миръ основанъ на тврдомъ темељу права и правде. Миръ, кои ће сообраћанѣ и свезе између земаля подизати, кои ће сваковъ човеку допуштати, да се развія по своимъ силама и по своме, у чему може сви своіой земљи полезанъ быти, кои изселенѣ изъ земљ допушта ономе, кои у домовини не налази свога места, кои ће између разныя земаля сообштаванѣ мыслій, као и сообштаванѣ радности, кое треба да е свободно и безъ препоне, одржавати. Мы смо нашу намеру изнесли, у колико у правомъ обавлењу можно. Мы не требамо никако да се уплећемо у распру између демократіе и привилегія. Наша се свеза бави само са међународнымъ задатцима, мы хоћемо да народу помогнемо, право мнѣніе о питањима, кои Европи после дају, добыти; мы хоћемо за усрдно споразумеванѣ између народа да радимо. Мы ништемо свободу за народе, да бы се њиове трудбе развіяти могле; но мы нећемо ни начина указивати ни контроле метати; то се не бы слагало са нашимъ основоположенѣмъ, да сваки народъ самъ себи своја установленія набира. Мы ћемо се трудити свакимъ средствомъ, чрезъ печатню, чрезъ жива слова, чрегъ читалишта да светъ о Правителствама Европе поучавамо; мы ћемо предмете суђења дапати, пакъ за друго ослањамо се на разсужденіе енглезско. Мы се надамо тыме многе блудње разтерати и будуће наша извѣстія изъ безпорочны извора долазе, то се уздамо то поствѣи, да истину о погдавитимъ догађаима европейскимъ обзнаноемо.“

КЊИЖЕВНО.

Іоште године 184⅔. опредѣлено е Уредбомъ о јавномъ наставленію, да се у III-емъ и IV-омъ Разреду основны училишта предаю Обштa знања сваком Србину нужна. Колико намъ е познато написао е ово дѣло одна сдамъ Чиновникъ, раздѣливши га на 12 разговора, съ предметима изъ Земљеописанія, исторіе, естествене исторіе, физике, антропологіе, дістетіке, нешто изъ грађанскогъ Законика и т. д. Но почемъ е доцніе Одборъ Просвѣщенія установљенъ бно, Попечительство му е спровело исто дѣло на разсмотреніе, кои е мнѣніе дао, да књига такова не буде само, кои ће се на изустъ учити, него кои ће уједно служити и за читанѣ, и поднео е планъ, како да се дѣло ово изради. Нама е познато, да е Попечительство нека примѣчанія противъ тога учинило, но кадъ е Одборъ остао при своме мнѣнію, одобренъ е тай планъ, кои смо читали у числу 3⅔ и 35 ланьски правителствены новина, и у коме е опредѣлена награда одъ 50 ## цес. за овогъ, кои до конца прошлогъ Фебруарія месеца найболѣ дѣло буде израдіо и Попечительству поднео. Да ніе лако, оваково дѣло написати, то е истина, особито прву главу, у коіой е опредѣлено, да се за децу одъ 8—9. година изложи о души и свези њеной съ тѣломъ, и правила дістетическа, а у глави второй изъ астрономіе и физіке; будуће е врло тежко популарно писати о овима предметима и за одрастше люде просте, а камо ли за децу- — Довольно, да е рокъ протекао, а ни едно дѣло ніе послато, кое бы на предложены конацъ израђено было. Онай пакъ Чиновникъ, кои е дѣло, као што смо горе казали, написао, изгубіо е волю не само по плану Одбора израдити Обштa Знања, него и свое дѣло по примѣчаніма истогъ Одбора поправити, будуће се не слаже у свему са мнѣніемъ онога; и тако ће училишта наша и далѣ лишавати се ове преполезне књиге.

I. Спиридонъ.

ОГЛАСИ.

Јавномъ лицытаціомъ, свагда пре подне у 9 сати по црквеномъ часоказу, продаваће се:

Никола Милосављевића абаџіе кућа съ плацемъ у абаџиской мали и 11-огъ Юлія.

Марка Машойловића кућа спрамъ касарне 2-огъ, 10-огъ и 18-огъ Юлія т. г. —

Плацъ Мила Станковића Папуџіе правѣ Шпиталя новогъ лѣтѣа 7. 14. и 21. Юлія.

Куће Јанка Анастасіевића у сокаку идући касапской старой шупи, 19-огъ тек. м. трећій и последный путъ.

Подписаный продаје плацъ свой постећій у Абаџиской чаршіи съ горић стране, права куће Г. Стоана Кулавића, одъ 10 фати ширине и 15 фати дужине. Кои има волю реченый плацъ купити нека се изволи наћи подъ истогъ продавца, према Аџи-Димитріе бакалницы.

Міяило С. Субашићъ.

Уредникъ Пав. Арс. Поповићъ.

У Правителственой Књигопечатньи у Београду.

Излазе сваке седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена ним а на Сербіи 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 18. Юлія 1847. Число 29.

СЕРБІЯ.

Свѣтлый Князъ о 10-огъ тек. мѣс. преспѣо у Београдъ. По рѣшенію Његове Свѣтлости и Совѣта изнозъ о ране изъ земаљ свободанъ. — На альмане и дарове девојка, кадъ се удаю изъ Сербіе за границу или одъ туда у Сербію, бумрукъ се у будуће неће наплаћивати, но само на стоку, ако бы и такове у виразу было; исто тако одъ бегунаца, у Сербію прелазећи, неће се бумрукъ наплаћивати на стоку, коју претерую за своју потребу, но кадъ се такавый натрагъ враћа, онда ће се на стоку наплаћивати, ако и оне претерує; а тескере на коњ, на коња у Сербію прелазећи путую, само ће се до 6 месецы уважавати и наплаћени по њима новцы такавымъ путницыма враћати. — Обштини Шабачкой одобрава се на оправлянѣ цркве 3000 ## изъ Правит. Касе у заимъ на 12 година подъ тымъ условіемъ, да за прве две године само припадаюћій по 6 на сто интересъ плаћа, а после да поредъ тога сваке године по 500 ## одъ главнога, и тако за 10 година све, одлучи. — Паунъ Првуловићъ изъ Метовнице Окр. Прнор. што о оне године почукао, обдарен о одъ Правителства са 2 ## цес. — Правителство узима у службу іошть три нова инжинира, именно: Вит. Кочи, Еразма Кловенска и Анг. Цермана. — За лекара Окр. Крушевачкогъ долази Дръ Любомиръ Радивоевићъ, родомъ изъ Каневице у Срему. — Провіянтъ-Комиссаръ, Подпоручникъ, Коста Маринковићъ, ступио о у војничку дужност, а Провіянтъ-Комиссарокъ постао о наредникъ 2-е ротте 2-огъ баталіона Димитріе Стоядиновићъ съ производством у чинъ Подпоручника. — У Мачви о нађенъ и одъ Г. Ђене Спанца кусуку Српскомъ поклоњенъ одавъ необычне величине мачъ, дужиномъ одъ 5 педій, кога о само балчакъ једну педъ дугачакъ и кои о једну подланицу подъ оным широкъ. О њему се прича, да о у „Сувомъ Полю", где су пољски станови Милоша Обилића были, одъ матере свога изорань.

Г. Војвода, Т. Вучићъ Перишићъ, отишао о заедно са госпођомъ своіомъ у Пешту, и по извѣстіма одъ туда преспѣо о већъ на место, да тамошнѣ Будимске банѣ употребљює.

Пожаревацъ, 12 Юлія. Шта и колико може једанъ ревностанъ човекъ целой обштини принети, показао о недавно примѣромъ своимъ Г. Стоянъ Ђорђићъ трговацъ и житель села Смољинца, кои о текъ при спомену грађења цркве у своме селу прави, жаромъ любве одушевљенъ, камень за престолъ одкупио и донео са онима побудителнима рѣчма: „Сложно браћо свизаномъ, а нѣу двоиномъ." Рѣчи оне биле су правый пораз сумнителности, противность устуни слози, и сви се дѣла лате. Планъ одъ Архитекта Бригера буде сочињенъ, и црква се подигне. Сада при свршетку цркве радость овогъ врлогъ Србина описати се не може, што о онъ должанъ, да цркву съ торњомъ у своме селу види. Милина, коіомъ о обузетъ био, узпали у њему желю и изнутра о живописнымъ художествомъ украшену видити, и текъ што су се стѣне изнутра угладиле, одма онъ учини уговоръ са иконописцемъ Пожаревачкимъ и даде, прави сводъ, за свой вечитый споменъ, по форми цркве Београдске изобразити. Мѣстный Парохъ, Г. Тимотей Протићъ, слѣдоваши му, и да бы паству своју не само рѣчма, но и добрымъ примѣромъ побудно, погоди сашъ олтаръ за свой споменъ изобразити, и садъ о слѣдовало надметанѣ Кметова у прилозима, а особито Кметъ — Богдана са осталима, на богомольи бившима, докъ се на једанпутъ не заключи, да се сва црква изобрази и украси. Кадъ прави сводъ са олтаренъ готовъ буде, тадъ се текъ сама очи имане отворе, и сласть у души своіой одъ краснога художества овога осете тако, да су неки одъ имућнія заитекали, да остала два свода сваки за свой споменъ одкупи; но жели обшта, да сви скупа у томе по сили учествую, ово ним забрани. Каковый споменъ и какву похвалу ова врла браћа наша за оваково богоугодно дѣло одъ рода свога заслужую, потомство ће знати ценити, а ми се поуздано надати можемо, да имаоћи при руцы пештога лиюреаца (балдахуера) Пожаревачкогъ, нећеду ни иконостасъ (темпло) текъ на коме поворити. Црква се ова сада свршує, и на Петров-данъ торжествовано о одъ Окр. Протоереја положенѣ Антиминса.

Ж. К.

Ћупрія, 13 Юлія. Неки Јанко Јовановићъ, дечко одъ 13. година, изъ Села Суботице овогъ Окружія, хотевши врану, на трешньи стоећу, изъ пушке убити, нечаянно згоди неку девойку Еву, кћерь Јанка Грујиногъ изъ истогъ места, у главу, и ону на место убіе. Премда убица наводи, да о онъ то неотице причинио, — пошта мани, имаоћи полицайна власть у виду неко у овоме особито вниманіе, предало га о Окружномъ Суду на испытъ, и сада се истый при овоме подъ изслѣдованіемъ изоли. Неки Живко Василіевићъ изъ Села Извора такође овогъ Окружія усудио се о, жену свою, Стевану, Милошу Миленковићу изъ истогъ места за 1 ## цесарски продати, и тако жена ова, видећи, да ю о нужъ њимъ истинито реченомъ Милошу продао, никако ніе хтела одъ њега — мужа свогъ — ићи, но найпосле пошто іой о човекъ њезъ и сирћу, да мора ићи, грозно, отишла о новомъ мужу. Дѣло ово пошто о надлежной власти до знања дошло, она о ствари подобателно наказити дала, — и доказало се, да о истый Живко жену свою зато Милошу продао, што онъ као сиромашъ човекъ ніе было у стању, на овако скупомъ времену ранити о и надржавати, а купацъ Милошъ было о побольій газда одъ њега, и могао о то чинити. Сада се пресуда по предмету ономе одъ Суда очекуе, коме о дѣло ради тога предато.

Ужица, 7 Юлія. Прваћ данъ по Св. Петру т. е. 30. пр. м. оне године отворенъ о у Пожеги панаћуръ и петъ дана држатъ. Панаћуръ онай было о сада одъ свію до сада у месту реченомъ дражаны знаменитіи. Свега се о на њега стекло хиляда. Трговаца више, него икада досада; како изъ оближньи тако и изъ найудаљенія места Србіе, а тако и изъ Босанскогъ предѣла изъ Турске са разноимъ трговинамъ и еспапима дошло о. Продаи и куповина была о, што никад' досада, знаменита и за сви петъ дана живо се о прометала. Еспапа о было свакe струке довольно. Земљедѣлцы наши донели су у множини свои земаљскій производа и рукодѣлія, доторали сваког рода стоке своје и сие о то по жељи и продаваца и купаца потрошено; само о стока, и то говеда, мршава будући, одвећъ скупа была. Одъ земаљски производа наши продавана о пшеница по 30, кукуруз 26., ечамъ 28. пара ока. Коња о было такође у множини на продаю, но злочести. Волови продавати су найбольи до 350. гр. паръ, а краве од' 150 до 200 гр. паръ. Видећи, да се прево сие неудобности путовања прево ирлетны страна у Пожегу опетъ толико трговаца и народа стекло, осећамо необходиму потребу пространіе добры путова, како бы лакше трговцы еспапе свое на колима, а не као сада на коњима, доносили, и мани времена за путованѣ потребовали, а тако и народъ лакше мого свое производе доносити и продавати, и тако прилику имао, од' исты се користовати. Заиста много бы се могло говорити о пользи добры путова, коју и найпростіи сада увиђа, но говорено о и говорено доста до сада, и видимо, да Высоко Правителство жило о подизанію добры путова настоина и

налоге властима издае, а ни за народомъ да пестои, кои и самъ ову потребу живо чувствуе. — Іошть бы примѣтно, да бы добро было, да се на оваквимъ панаѣурима петодневнимъ, на коима се и странии еспапи и земальски производи и стока продае, ако не више, а оно баръ єданъ данъ пре марвеный панаѣуръ држи и съ оныма посо сврши, па онда да се настави продаванѣ и купованѣ еспапа и другїй производа; кое бы заиста на велико олакшанѣ и продаваца и купаца стоне было; и больй повредакъ панаѣуру дало. За све време панаѣура и погода и времена по жељи послужила. Народъ с насъ цео данъ пазарювао а у вече при лепой погоди весело се са свирком и играньмъ безъ и найманѣгъ каквогъ неповредка. На истомъ панаѣуру Пожешкомъ продало се 645 коня, 20 ждребадїй, 141 говеда, 93 комада оваца и коза, 1267 јагњица, 626 кожа овчїх сытны, 19 кожа говеђїх и 560 товара раже и дунава. Обштини с одъ нѣга остало прихода на чисто 3049 гр. ч.

На панаѣуру Карановачкомъ о Ивању дану продало се 428 говеда (и 58 у промену дато, трамплѣно) 480 коня и 9 ждребадїй, 22 кола раже и 149 товара кое раже кое дунава. Обштини с припало прихода 2174 гр. чарш.

На Вршку Чуку доноси се изъ Видина синїлїнска со и продае се по 22 до 24 паре ока. У Крањевомъ Окружїю с пшеничко брашно по 45—50, кукурузно 30—35 гр. чарш. сто ока. У Београду пшеничко по 90, кукурузно по 50 гр., сачмъ 35 гр. сто ока, лебъ екм. по 44 паре ока.

(Размышлянанѣ о напредку.) Єли болѣ, да се фамиліе, кое по више мужки глава имаю, деле, или с болѣ, да у заедничкомъ стању (у задруги) живе и раде? То с важно пытанѣ за обште благостанѣ и за благодетный у свачему напредакъ, и одвећъ важно кодъ насъ; пакъ будући се о нѣму слабо шта у књигама пашима и повременима листовима налази, чимъ бы намъ се пытанѣ што болѣ обасниавало и што бы насъ у суђењо о нѣму руководити могло: то нека овде неколико речїй о томе места нађу. Лепа с заиста ствар, кадъ єданъ сѣдиномъ украшенъ и искустномъ богатъ човекъ са своїомъ породицомъ, сыновима и кћерима, снахама и унучадма у єдной куће живи, пакъ њима сама, њїовимъ радомъ, целомъ куњомъ и имањемъ управља къ обштемъ добру, одъ свакогъ зла їй чува и одбраћа, као обштій старешина и отацъ (патріярха) свїо. А лепо с исто тако, и кадъ браћа и братучеда єдногa између себе за старешину имаю, ако с овай такавъ, да достойно заузима међу њима то место родителя. Но све ово само онда тако постои и само донде, кадъ и докле любовь и слога, искреность и послушность млађи према старїима у куће влада. Али како с тешко у великомъ кућевномъ дружству, да се све ово одъ свїо и свакога свагда обдржава? А надъ се єдномъ зло какво, као съ почетка и нало, међу њима народи, и ако ће одъ єдногa стране быти, мрзость, непослушность, неискреность, лукавство: колика с то несрећа у свакомъ призрѣнїю? Како стои и како може напредовати таква кућа и њена челядь у благонравїю, у имућству и задовольству, кадъ има у њой такви друга и челядїй нѣгове, кои мрзе на другога или на друге, у истой живеће, кои неће, да слушаю старешину и да раде за обште добро куће, као што бы требало, него противно чине, изъ посла се извлаче, а задружно имањ на своју полузу, колико годь могу, свакојако разлаче? Одвећъ с пакъ тешко и одвећъ редко, да овога у задружной куће нема. Човекъ с одъ наравн такавъ, да воле нерадити него радити, и само ако како побуђенѣ има, да ради, онда и у толико усилява се, те ради. У задружной пакъ куће лако долази свакїй на то, да помисли, да оно имање ніе управъ нѣгово, него читавогъ дружтва, пакъ тако да и не ради онако, као што бы радио, кадъ бы само за себе и за своју дечу радити имао. Ніе могуће, да у єдной задружной куће сви задругари буду међу собомъ єднаки, него єданъ с снажнїи и вреднїи у послу, другїй слабїи, єданъ самъ, другїй има жену и деце, овај с у єдногa више, у другога мање, у єдногa више такви за радњу и услугу способны, у другога мање, у єдногa више њи, што раже требаю а ништа не привређую, у другога мање такви. А изъ овога мора да быва то, да онай, кои види такву неједнакость између нѣга и другогъ задругара, да на нѣгову штету постои, рачуни, како онъ, ако што ради, много више ради за другога, него за себе, и како онъ мање троши изъ обштега, него другїй; пакъ тако ће гледати, да ово последње свакимъ начиномъ умножи одъ своје стране, а у раду ће извлачити се, колико годь где може. Сам старешина кућный ако не ради заедно и једнако са осталима синма у куће, но само заповеда овима и управља, и да бы се одъ рада извукао, само безпослична путовања и тумарања предузима, на кои, осимъ што онъ и стока, коју тера, дангуби, іошть и трошкове излишне чини, — као што све то понајвише тако быва — већъ тиме примѣръ и побуђени довольно дае свакоме другоме, да се и онай свакїй на нѣга угледа, пакъ да гледа исто тако не радити, а при томъ трошити, где и колико годь може. А и то с скоро немогуће, да старешина у подмирењу личны потреба, као одела и т. д. своїй кућана, као и у наредбама рада свагда тако поступа, и разположе, да никоме одъ њи ништа крыно никадъ не учини, и да се пристрастанѣ, особыто за себе и своју породицу према другима, не покаже; пакъ тако да и самъ не да повода єдноме и другомъ у задрузи, да незадоволанъ буде и да волю къ раду изгуби, а таква се у њему пробуди, грабити изъ обштега на своју страну, и тако кућу разоравати и упропашћавати. Несгоде ове у задружномъ стању као што одъ найманѣгъ заметка лако и брзо се умножавају до найвећегъ степена, тако и зла свакојака изъ њи лако произилазе и произилазити морају, ако се то стање брже не промене међусобномъ деобомъ. Колико жалостны примѣра има, да у таквомъ стању сродникъ на сродника, братъ на брата и сынъ на отца руку подиже, осимъ и преко свађе, кои се међу њима догађа. У ц. к. аустрискоj границы не дају людма делити се, него їй силомъ приморавају, у задружномъ стању живити, пакъ с садъ скоро догодило се, као што у Новинама читамо, да с єданъ такавъ толико огорчио се на брата свога, съ коимъ с у задрузи быо, да и одважио се найпосле, сву породицу његога, жену и трое деце, поубити, и онай с грозный намышлай своїй звереки напрыво. У задружномъ стању много се и иначе самымъ тымъ пара свакїй, што гледи, колико кућа има чега, пакъ рачуни, да с доста имућна; єръ не узима исто тако у рачунъ, колико с њи у истой куће и на делу у свачему; пакъ тешко и кадъ се чрезвычайный трошакъ какавъ мора да чини, н. п. о сватбама, погребима, даћана и т. д. поступа се према имућству целе куће, особыто ако се такво што у породицы самога старешине догоди, а не према ономе, колико одъ свега на тай єданъ део долази. При томе колико више челядїй коя кућа има, тымъ се више онаквы догађаи у њой догађа, а у таквомъ понайвише сви у куће радъ оставляю и по више времена нерадво проводе, кое много дангубленѣ и само с велика штета, кадъ се добро на рачунъ узме. Задружно стање као што с само по себи смѣса, у коїой ништа између задругара доста опредѣлено и извѣстно ніе, нити може быти; тако што више времена оно трае у куће єдной, тымъ се већма све заплеће, и толико веће, и многочисленіе и замршеніе парнице се изъ нѣга легу, кое после кадъ до деобе дође, — а до ове было кадъ дође и найпосле мора, већъ ако кућа не изумре; — никако се не могу добро називити и праведно пресудити, него се мора да учини одъ ока и свакојако; єръ ко може онда знати и доказати, што с кое године задруга имала и колико с у кое време у њой прибавлѣно, кадъ с н. пр. онай умро, онай годину достигао, одъ кое с и онъ почео привређивати и учествовати у тецыну, и ово о свакоме у задрузи, одъ кадъ она постои, бывшемъ? Свега овога нема, где се люди, како їй више у куће има, обычно деле, пакъ свакїй за себе и за своју породицу бригу води, ради и тече. Ту браћа и сродницы не чекаю, докле се найпре поскаћаю и покрве међу собомъ, пакъ онда као злотвори да се деле и разстаю, него како с и другїй оженио се тако, да їй већъ двоица у куће има и две породице сачињаваю, то се єдномъ изда изъ куће, што с нѣгово, и то сасвимъ у любови; єръ с тако редъ и обычай, пакъ онъ куће за себе и подиже нову кућу; а међутымъ сродничка любовь између њи остаи непарушена, єданъ другоме, кадъ се потреба укаже, притече у помоћь. Такавъ човекъ не обзире се на цело имање свога рода, него гледи само свое, и тако не пара се, да с имућнїи, него што с, но видећи право и чисто свое имање, и у раду с и тецыну много ревностнїи, а и у трошењу много штедљивїи, него другїй њему иначе сасвимъ равнанъ, кои у задрузи са своимъ сродницыма живи. Такавъ човекъ заиста се не извлачи изъ посла, него и онъ сакъ и породица нѣгова свойски раде; єръ знаду, да за себе само раде, а ни за кога другогъ, и да им нико ништа урадити неће, ако они сами неураде. И онъ и жена и деца нѣгова чуваю имање одъ свакогъ разсипања, а не развлаче одъ нѣга ништа и ни найманѣ; єръ знаду, да ће само свое разсути и разнући, и сами одъ себе красти, ако бы тако чинили. Они нити имаю коме неправду учинити, нити одъ кога такву трпити у раду и уживању, пакъ тако ни съ киме ни гложити се, нити ће такавъ газда због коекаквы безпослича оставляти своју кућу и радњу, пакъ туда, рати онамо и онамо, дангубити и трошити. Излишне и преко.

мѣрне трошкове онъ не чини; еръ троши све одъ само свога имања, а у случаю праве нужде, н. п. болести свог или кога одъ своє породице, пре покоћи жертвованћмъ трошка потражи и наће; еръ не мора то одъ другога изгледати, кога срдце толико не боле, него самъ одъ свога а за своє и своє породице добро издас. По овоме свему види се, да є болѣ то, где се люди тако деле и у инокостномъ стању, него оно, где више у задружнымъ кућама, живе; пакъ ако є убите тако, онда колико више морало бы быти за земљу єдну, кои є слабо народомъ богата, где су села понайвише мала и разштркана? Узимо 100 задружны кућа съ єдне стране, а исто толико съ друге, и метнимо, да се прве никако не деле за 100 година, а друге да се поделе, пакъ и одъ њи свака, кои произиће, да се исто тако дели, како више людій у њой буде: после 100 година шта ће одъ оны прны, а шта одъ ови други быти? Да ли ће они 100, кое бы єднако неподељене остале, до толико исто душа разплодити се за то време и толико свачега имати, колико све оне, кое бы одъ оны други 100 чрезъ єднака делења намножиле се, лако и на 1000? Да ли бы у оном селу, где бы прны неподељны 100 кућа налазило се, или бы у оном, где бы се оны 1000 намножило, све болѣ лепше, све уредніе и пуніе было? Познато є, да неки зато држе, да є болѣ, да се люди не деле, но да у задругама живе, да могу у случаю потребе тымъ лакше оддвоити се одъ њи неки, да отечество као войници служе, почемъ у таковомъ случаю остала задружна челядь куће обдржаваю и раде. Но ако се одъ 100 людій изъ 20—30 задружны кућа могу узети њи 20—30, да као войници служе, а они други са осталымъ кућанима да и за њи раде и куће обдржаваю; заръ, кадъ исти 100 людій, свакій за себе, у 100 кућа живе, не може се исто тако 20—30 њи узети, а остали да су дужни и њове польске послове понекрађивати и њове куће и домаће надгледати, докле су они тако у служби? При томе и ако се куће задруже не деле, опетъ се учинити не може, да поредъ њи и онакы не буде, кои по више одрастлы мужи глава немаю, но само по 1 или 2, а іошть манћ, да задруже све єднакимъ числомъ такы имаю; него свагда има много и инокостны, а и међу задружныма неке имаю по 2, по 3, по 4, неке по 5, по 6, по 7, по 8 и т. д. онакы мужи глава; у имаю пакъ инокостны и манћ глава имаюћи задружны може се наћи нчи, него што су многе одъ оны задружны, кое по више глава имаю; а у отечеству одъ непріятеля бранити се не мораю само лица, него и іошть више имања. Пакъ кли право, да ту дужность изпуњаваю и тай терет да подносе само они, кои су задружни, и међу овыма они, кои по више сродника у задруги имаю, а инокостны и манћ сродника у задруги имаюћи да се то ништа не тиче? Бреме ово треба да се праведно и єднако разполаже између свію и по главама и по имању, н. п. одъ прогъ реда, најмогућніегъ, њи 10 да су дужни дати 1 войника, одъ другогъ, у полу тако имућногъ, њи 20 єдногъ, одъ трећегъ њи 30, одъ четвртогъ њи 40 и т. д., кои числа, ако є потреба нања, увећати се могу, н. п. прны 20, други 40, трећи 60, четврты 80 и т. д., а ако є нека, умалити се могу, н. п. одъ прогъ реда њи 5, другогъ 10, трећегъ 15, четвртогъ 20 да мораю дати по єдногъ войника, али иста соразмѣрность, кои є єдномъ по правди постављена, свагда наблюдавати се, пакъ кадъ Правителство разпише то давање войника по разредима, онда свакій разредъ єдногъ места или среза, колико на њега спада, да є дужанъ дати, а они, кои истый сачињаваю да имаю опетъ међу собомъ праведно у томе изравнивати се. По ово постои само за онакве земље и за онакве случаеве, где се мораю више или манћ на силу да узимаю момци у войнике; али где є годъ могуће, то се набегава, него се за военну службу одређуе такна награда и за случай немоћи пензія, да се на ону гледећи и при томе отечестволюбіемъ и теженћмъ за чешћу и за добыткомъ побуђены, оволико њи, колико є нуждно, свагда налази, те своеволно у военну службу ступаю. У сѣверной Америки н. п. и при самомъ рату, кои сада она држава са Мексикомъ има, сами такви добровольници сачињаваю и єднако попуњаваю войску. Али изъ самогъ призрѣнія на военну службу да люди у задругама живе, то се ни у комъ случаю нуждным быти не неће, тымъ манћ пакъ, ако се обычна потреба ове службе и безъ тога лако и добро подмиривати може, а чрезвычайне такве, кои бы опетъ горенложеным начиномъ болћ и справедльніе подмирити се могла, него одъ самы задруга, ніе скоро бояти се. Дакле по свему овде изложеномъ судити се дае, да є болѣ делећи, него задружно живећи, а особито како се у задруи веслога, нескрепность, непослушность и т. д. поніе, да є найболѣ задругарима, одма поделити се, као што є и закономъ проглашено, да дете мужко, како 21 годину напуни, може изићи изъ куће и за себе на свою руку радити, пити га родителы могу задржати, као што ни оно не може се противити, ако га родителы одпуштаю одъ себе, — а наслѣдницыма єдного имања да стои на волји, или подѣлити се или у заедни остати, и могу се дѣлити, како се сами сложе, или сами међу собомъ, или предъ признаны.ъ одабраным.ъ людма, или предъ своимъ Судомъ и Судіомъ, и свакій свой део изъ задруге узети и на свою руку радити (Законика Граћ. §§ 150. 492. 496. 512); будући како по природномъ праву, тако и по истомъ положителномъ закону (§§ 15, 38, 211, 212, 216) свакога и личность и собственность и сва съ оними скопчана права ёсу неприкосновена, свакій пуполћтанъ може самъ собомъ управляти, свакій є одъ свега, што є нѣгово, као и одъ производа сила свои, совршеный господарь, и може то по своіой волји уживати и съ њима располагати. —

ЦРНА ГОРА. Одъ црногораца, кои су се лане и ове године Паши Скадарскомъ, и посредственно Порти, подвргли были, многи се одмећу опетъ и беже натрагъ Паша истый зида на острову Грмуша у езеру Скадарскоме, кое є близу Црногорске обштине Годиња, кулу єдну, и на ову ће метнути топове, пакъ ће тако подъ собомъ имати околне земљ црногорске и пловитву црногораца по езеру Скадарскоме. То Паша ради по совћту одбегшегъ къ њему црногорскогъ поглавара, Марка Пламенца.

ГРЕЦІЯ. Гривасъ є пребегао на іонскій островъ Ст. Мауро, а нѣгови другови разбегли су се, кудъ кои, и тако є она побуна окончала се. — Надъ умрлымъ генераломъ Васомъ Црногорцемъ говорио є Панаіотисъ Суцосъ надгробно слово, и између осталога ово наведе: „Детинство Васино пада у време борби Црне Горе за свою свободу, кою є Владика Петровићъ 1814 год. мачемъ извојевао. Кадъ є Александеръ Ипсиланти знакъ дао къ устанку грка, Васа є пошао у Молдавску. Несрећный излазакъ оне прве борбе ніе нѣга устрашио, него онъ пунъ духа са многимъ своимъ земљацима у Грецію пређе, где га Ареопагъ хиліярхомъ (1821 год.) наименуе. Онъ є са Епископомъ Христоскимъ и Іліомъ Мавромихалисомъ побѣдио Онеръ-Пашу, и доцніе са храбрымъ Гривотисомъ одтерао є са острова (1823 год.) 12.000 нинчара, кои су изъ Цариграда у Еубеу послати были. У битки код Кремидіона быо є Ибрахимъ-Паша обколио Атанасія Каратассоса, и Васи, кои онде близу улогорень бише, на супротъ є стазно све своє коњинике. Васа пробіе бесну ону преграду, продре до Каратасосса и избави грчку войску (1824 год.). Да бы Ибрахима скео, отишао є онъ са Гризіоттисомъ у Сирію, осново съ њиме Байрутъ и прогласио свободу народа Ливански. Али народи они нису за свободу іошть были дозрели, а грцы сами не могоше египетской сили противстати, они морадоше дакле Байрутъ оставити и повратили су се безъ вреда на своє ліе, почемъ є Васа приморску тврдњаву славно бранио (1825 г.) Решитъ-Бутахи, почемъ є старшите Миссолунгіе осново, обсео є быо онда Лепанту (1826). Васа скупи са помоћю свога пріятеля Димитрія Христидеса войску у Елеусису, и обколи одъ своє стране Бутахію. Караискосъ сасвим се съ њиме и после више успѣха, кое су заедно учинили, отиде Васа, да сву земљу на оруж.е дигне. После славне сврти Караискосове добыо є Васа са Гризиотисомъ побѣду код Трикаре (1826). Слѣдственћъ уговора одъ 6. Юлія 1827 именованъ є Іованъ Каподистріасъ Предсѣдателћмъ Грецје, и онъ набере Димитрія Ипсиланти за врховногъ войводу. Васа као войвода 7-е хиліярхіе добыо є битку код Сербеника и освоно градъ Салона. Затимъ є код села Мартини Махмудъ-Пашу, кои є са 15.000 войске у земљу продрео быо, до ногу побио (1828). Она побѣда имала є за слѣдство ослобођенћ ватрене Грецје. Године 1836 постао є Васа пограничнымъ генераломъ и 8 година є ону важну дужность мудро и са строгимъ држањемъ поредна напуњавао. Генералъ Васа быо є одъ почетка пріятель свію Правителства и увро є као пріятель садашњега. Онъ є судио, да треба найпре сами грчкій родъ да се ослободя, а дотле да се онако велика часть истога сбогъ неудрачења о унутрашњимъ начину управљања не разцепљује. Онъ є желио снажно Правителство као ключъ къ ослобођењу целогъ грчкогъ рода, а никако къ подмукломъ угњетаваню народа. Зато се и радоваше одъ срдца, кадъ є Грецја добыла Уставъ и изъ њега изишла се слободомъ, кои іой животъ и снагу улива. Са одушевленіемъ є Васа свагда говорио о будућности Грецје, кою онъ за изгро натока сматраше. Васа є у своіой младости

по красоти тѣла и снази могао Аяксу уподобити се, онъ е низо невзображенъ али великій духъ, подобанъ высокомъ грчу, кои никаква рука човечія ніе кресала. Кадъ е онъ пре неколико дана пунъ здравља враћаюћи се изъ Аонне поредъ Кассіе пролазио, смртъ му е пришаптала. Онде самъ и, рече онъ своме пріятелю, год. 1823 са 1000 грка 8000 низама турака побио, подъ овымъ кипарисима ме сахраните. Мой гробъ допада ми се у близости славе ове. Я самъ, као и сви, кои су за време борбе са стране дошли, принео Грчіи моју младость, а остављамъ јой ове кости. Єданъ милліонъ єлина е изгинуо за свободу другогъ милліона єлина.“ Суцосъ е закључно свое слово са жељомъ, да бы се споменикъ юнаку изъ Црне Горе на граници, коју е онъ чувао, поставио, да његова велика сенка преко у Ларнессу и Янину попређује.

ШПАНСКА Држава е дужна по издатыхъ облигаціяма до 380 милліона талира, и одъ тога самымъ енглезима 230 милл. тал. са припадаюћихъ у 35 мил. тал. на годину интерессомъ, као што поводомъ тыхъ, што исти займодавцы изъ Енглезске никако свое новце не добываю, и у Новинама, пакъ и у скупштини народны депутата у Енглезской ову ствар найновіе представляю са захтеваћемъ, да бы се Правителство енглезско за исте свое подданике према Шпанской заузело и ову натерало, да изуши, што е истыма дужна. У Новинама веле они између осталога: „Нашъ Попечитель Иностранны дѣла, кои се баш у свашта меша, свугди, гди може, уплеће се, кои согласіе народа раздере, кадъ налази, да е то по плановима његовыхъ, кога његови пріятельи као бодрога чувара бріттански интереса описую — зашто неће да се помири, да за насъ дѣйствуе? Єли ова ствар одвећ маловажна? Сбогъ много незнатніи ствары онъ не бы оклевао, миръ света потрести.“ А у скупштини е предложио єданъ депутатъ, умолити Краљицу: да бы она помогла реченымъ поддавцыма своимъ, конма е Шпанска дужна, да свое новце добыю, опоминюћи Попечителѣ Њне, да ништу одъ Шпанске изплату позаимлѣны јой новаца и ако бы она то одрекла, да сама средствама, кои су њу у власти, натера е, да изуши, и наводећи, да е по найзнаменитіимъ учительима међународны права, одъ Гроціюса до Ваттела, неплаћанћ правично основаны дугова између два народа довољанъ узрокъ рата. Л. Палмерстонъ е на оно одговорио у истой скупштини: „Ја Лордъ съ друге стране позыва се на списанія знаменыты правдослова, за доказати, да држава една има право, захтевати одъ друге удовлетворенћ за неправду, нѣнымъ поддавцыма нанешеву, и да се тако, ако га она друга не бы хтела дати, може силомъ изудити. Енглезско е Правителство заиста по ономе правилу свагда радило, но при томе и пакъ пазило на разлику између послова свои подданика са поддавцыма друге землѣ и њіовы послова са самымъ Правителствомъ такве. У правомъ случаю тражили су бріттански поддавцы, ако су неправду нескусили, найпре кодъ Судова оне землѣ помоћи, съ коіомъ су посла имали; пакъ ако они нису помогли, онда тек, али не пре, долазило е њима бріттанско Правителство у помоћь. Енглезске полза свакојако ваше, ободравати послове између енглезски и поддавика странны земаля; али я сумњамъ, да у интересу В. Бріттаніе леже, и на то узбуђивати свое поддавике, да они свое новце Правителствама странны земаля позаймлюю. Пакъ кадъ бы обычай было, такве займа уговоре силомъ оружія у напуштенћ приводити: то бы Правителство бріттанско морало са странымъ земляма ратове починати сбогъ ствары, за кое ніе оно пре ништа знало, а како ли да ій е и оно одъ свое стране напредъ одобрило. Међутымъ я не одричемъ, да Правителство енглезско има при такымъ обстоятелствима право, одъ странны Правителства захтевати наруженћ њіовы са бріттанскимъ поддавцыма уговора, пакъ то и силомъ изудити; само не налазимъ у оновъ случаю за добро, одма то средство употребити. Люди, кои су у ономе дѣлу са Шпанскомъ, понайвише су ограниченога стања, кои су свое цело тецыво или мале остатке свои пропасти уложили у те займе, одъ части у надежди, да више прихода (интереса) одъ њи добыю, а одъ части изъ племенитогъ нагона, да слободу землѣ, коіой свое новце позаймлюю, подиђи помогну. Докле е међусобна война трајала, Шпанска е, као што я мыслимъ, заслуживала призрѣнія; али ово садъ безъ сумњ више не заслужуе. И, истина, молимъ скупштину, да ово предложенћ, пое ій се чини, за сада јошть не предузима, али у исто време дамъ сама странымъ Правителствама, (кои енглезскимъ поддавцыма дугую) съ опоменомъ разсудити, да може доћи време, да Парламентъ непраде, кое се бріттанскимъ поддавцыма чине, неће више мирно гледати, нити дуже трпити, да 150 милл. фр. штерл. (750 милл. тал.) капитала заедно са заостаћимъ интересима, што биратељи овде седећи депутата примати имаю, неплаћени остаю.“ — Примѣномъ овомъ примѣчавано е, како су приходи Шпанске, кои су 1833 год. 35 милл. талира износили, за ови десетъ година удвоили се, како она займодавцыма изъ свое землѣ на њіове новце по 7½ на сто плаћа интереса на годину, а странима ништа, и како бы се богати острови њени Куба и Порторико могли узети за дугъ, и овай се одъ њи наплатити.

ФРАНЦУЗСКА. Изнимъ испытиванћемъ у Сонћу Старешина (Пера) изишло е дѣло Тесте-а, Кибіера и њіовы другова на видило. Да е Парламентіеръ одъ стране друштва, кое е за копанћ соли состављено, дао генералу Кибіеру 100.000 франка на име накнаде, да бы друштво добило одобренћ, како е желило, то е јошть пре доказано было у парници, кои е Парламентіеръ противу Кибіера, почемъ е одобренћ по жељи добывено, подигао, захтеваюћи одъ њега рачунъ о тыма новцыма. Садъ е питанћ было, ели Кибіеръ исте новце заиста на мѣсто употребио, и ако е, кога е подмитио. Онъ е правдао се, да ій е дао банкеру Пеллапру, да ій овай достави Тесте-у, као тадашњемъ Попечителю иногъ рада, и да е његa Пеллапра уверио, да е онъ исте новце Тесте-у заиста изручио. Пеллапра е међутымъ утекао, а Тесте на испыту не признаваше никако, да е онъ те новце примио, и тако обараше ствар на Пеллапру, да ій е овай на име мѣста узео, пакъ преваромъ себи задржао. Но доказало се испытомъ други лица, да е Пеллапра у оно време, кадъ е одъ Кибіера новце примио, за толику вредность куповне државны облигація, а у књигама његовыхъ нигде се не налази ова куповина записана, као што бы морала быти, да е онъ исту за свой рачунъ учинио. Кадъ е ствар дотле дотерана, Предсѣдатель Сонћа, држећи опано испыте, послао е у Попечительство Финансіе, да се види, за кога су оне државне облигаціе узете, и тако се нађе, да су на име сына Тесте-овогъ, кои е садъ присѣдатель рачунскогъ Суда и Членъ Каммере народны депутата. Кадъ Предсѣдатель ово обстоятелство Тесте-у предъ очи стави и о њему га запита, истый посрамљенъ буде и не знаде ништа више одговорити, него да се та ствар може быти самогъ сына његовогъ тиче; али е свакій увидио, да су те облигаціе само на име његовогъ сына преписане, а управъ њему одъ Пеллапре поклоњене; и Тесте самъ е захтевао, да га више на испыте не изводе, а двапутъ е покушавао у затвору, да се убіе. У слѣдству овога и младый Тесте, сынъ главногъ крыница, будући е и онъ у злочинству умешанъ тако показао се, дао е такође на знанія своя останку. Пресуда е изречена, и Тесте (отацъ) осуђенъ, да се лишава чина, званія и свію грађанскы права, да плати 96.000 франка, колико е онъ управъ примио, и јошть єданпутъ толико на полазу болнице Парискe, и да буде 3 године затворенъ, а генералъ Кибіеръ и Парламентіеръ, кои су њега митили, да се лише свію свои грађанскы права и да плате свакій по 10.000 фр.

ОГЛАСИ.

Јавномъ лицытаціомъ, свагда пре подне у 9 сати по црквеномъ часоказу, продаваће се:

Плацъ Мила Станковића Папуџіе, према Шпиталя новогъ ле ећій 21. Юлія.

Куће Јика Анастасіевића у сокаку иду ћи касапской старой шупи, 19-огъ тек. м. трећій и последный путъ.

Подписаный продае плацъ свой, постојећій у Абаџиской чаршіи съ горић стране, према куће Г. Стоина Кулекића, одъ 10 фати ширине и 18 фати дужине Кои има волю реченый плацъ купити, нека се изволи ићи кодъ истогъ продавца, према Аџи-Димитріе бакалницы.

Міяило С. Субашићъ.

Кућа Цынцара Михаила Николића, и Наума Димитріевића продаваће се на явной лицытаціи 25-гъ и 29-гъ т. м.

Учредникъ Пав. Арс. Поповићъ.

У Правителственой Књгопечатньи у Београду.

Излазе свake седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена имъ е за Србіе 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 25. Юлія 1847. Число 30.

СЕРБІЯ.

Свѣтлый Князь и В. Совѣтъ земаљскій издао **Уредбу о Еснафима**, кое знаменитіе точке ове су: Еснафскій занатъ као майсторъ радити и еснафску трговину отворити и држати само ће онай моћи, кои е свему удовлетворио, што е за то овомъ Уредбомъ прописано. У трговину само ће се онай за ученика пріимити, кои зна читати и писати; а за шегрта на занатъ іошть се засадъ може узети и кои ово не зна. Но сваки, кои се на занатъ или у трговину за ученика пріима, мора показати прописно свидѣтелство, да е или велике богиње одлежао, или да му е кравља оспа накалемљена. (види уредбени додатакъ о калемљењу 1843. год.). Майсторъ или трговацъ дужанъ е касателномъ еснафскомъ Старешини явити, кадъ е и како е свога ученика на науку пріимio, и то найдуже за єдан месецъ дана после тога. Ученикъ е дужанъ, кодъ свога наставника како оне послове, на конма се учи, тако и све друго у кући, на што му се погодбомъ обвезао или чимъ се ученицы обычно занимаю, безъ упорства и прилежно радити, осимъ оны тежки или млоги побочны послова, за кое довольно сваге не бы имао, или око кои бы ово времена, што му е за науку нуждно, очевидно губити морао. Наставника е главна дужность према његовомъ ученику, да овога тако учи, како ће одъ њега за уговорено време као добаръ калфа моћи изићи. А да бы се то удѣйствовало, онъ ће поособно дужанъ быти: 1.) свога ученика разумно поучавати и послови̇ма одъ заната или одъ трговине, кои су за њега, довольно занимати, и 2.) по дужности наставнической, кое се пріимio, и о томъ наставлати, да се његонъ ученикъ кодъ њега за радина и благонравна човека изобрази. Наставникъ може свога ученика изъ слѣдующи узрока и пре уговореногъ рока отпустити: а.) ако е ученикъ какву ружну и за домаћу челядъ опасну болесть на себе навукао, или ако е тѣлесно и душевно тако неспособнымъ постао, да не може више уредно радити и учити се, б.) ако му ученикъ неће или не може, по учињеной погодби, своя обвезателства да изпуњава, в.) ако ученикъ краде или штету чини, или се одъ леньости скита, или невѣру и недозволљный договоръ съ ким годъ у кући на штету или срамоту свога господара и његове куће чини, или найпосле ако овога или другогъ кога одъ његове фамиліе безчести, єдномъ словомъ ако се ружно и зло влада, а ни̇ти оће ни̇ти се може да поправи и уљуди. За прве и мањ погрешке, особыто за ове, кое ученикъ изъ незнања или изъ слабости малољѣтства учини, нека наставникъ овога укоромъ, а у случаю потребе и благоразумномъ каштигомъ исправля. Али и ученикъ може свога наставника пре времена оставити: а.) ако наставникъ неће свое обвезателство, по заключеномъ уговору, према њему да изпуњава, особито, ако га, како и колико треба, не учи и радиномъ, на кою се дао, довольно не занима, или ако съ њимъ злоупотребљавајући свою власть, суровo или нечовечно поступа; б.) ако га на зла и невалала законима и добрим нравима противна дѣла учи и навлачи, в.) ако е истый његовъ наставникъ своимъ станомъ тако ослабio, да га више не може држати и учити, и посломъ занимати, као што се съ њимъ погодио, или колико му е за науку нуждно. Но како ово оставлањ старіега тако и ово одпуштањ ученика пре времена треба свагда да се учини са знањемъ еснафскогъ старешине, кои ће показаву му ствар изпидити и по томъ по надлежности поступити, да се и страве єдна одъ друге ослободе, и, ако треба, правица овой, кои е тражи, учини, а и ученикъ изъ еснафскогъ протокола изиће. Ако се ученику занатъ или трговина, кою е почео учити, не свиди, него зажели, другій каковъ занатъ или другу какву трговину учити, на му ову жељу и отацъ или туторъ одобри, може онъ и изъ тога узрока свога наставника у свако време оставити; но у таковомъ случаю мора онъ овоче своју намеру єдан месецъ дана пре изјавити, и притомъ му свое обвезателство, ако се то нарочито уговарало и. п. платомъ за науку, по справедљивости изпунити. И у оваком случаю треба да се ствар са знањемъ еснафскогъ старешине оконча. Смрть наставника или ученика дреши уговоръ. Али ако удовица мужевљевъ занатъ или трговину продужи, може ученикъ и даљ, по закљученомъ пре уговору, кодъ ње на науки и у послу, подъ управомъ заступника покойногъ наставника његовогъ, остати; но ако или ученикъ кодъ удовице не жели остати, или ако она нема воље ученика задржати, уговоръ престае, и ученикъ може поради даљ іошть му нуждне науке кодъ другогъ майстора ил' трговца на науку стати. Ученикъ, кои е уговорено време у науци напрашно, пре него што ће изъ ове као калфа изићи, мора се и испыту подвргнути. А да бы се овай испытъ за њега наредіо, прави ће се тога ради съ њимъ наставникъ његовъ еснафскомъ старешини, кои ће на то и чимъ се изъ еснафскогъ протокола увѣри, да е време науке представнику му ученика довста протекло, одма испытателный одборъ саставати, и то одъ себе самогъ, одъ свога помоћника и єдногъ одъ надлежны найближи и найопитенія еснафскій членова; а и наставнику ученикомъ дозволи ће, да и онъ може при испыту быти, ако мысли, да то његова или његовогъ ученика полза иште. Где се не бы мого наставникъ са своимъ ученикомъ еснафскомъ старешини явити, овде ће моћи и самъ ученикъ съ писмомъ наставниковымъ своме поради испыта предстати. Глава цѣли овога испыта бы ће, да се види, е ли досадашній ученикъ довста све оно одъ радиња научио, што треба калфи знати. Да бы се дакле то видило и узнало, испытателный ће одборъ, ако е одъ занатскогъ реда, пытати ученика, кога е на испытъ узео, о оном, што калфи одъ његовогъ заната треба знати, нарочито о томъ: како се тай занатъ, кои е учио, ради? какавъ е алатъ за истый занатъ потребанъ и како се онъ употребљава? одъ каквогъ се матерѣјала послови тогъ заната израђую, и, ако се овай матерѣјалъ готовъ не купуе, како се прави, чини или приуготовлава? — затимъ ће одборъ ученику дати да што одъ научевогъ заната предъ њима изради, за пробу полученогъ потребногъ знања и нуждне у истоме вѣштине. Трговачкій испытателный Одборъ испыта ће ученика о томъ, што му е као калфи нуждно знати одъ трговине, читати, писати, и рачунати. Испытателный одборъ дужанъ ће быти у свему тому имати у виду не само, што е прилика и право одъ ученика у то време захтевати, него и то обстоятелство, да се испытанику топрвъ одонда, кадъ ће калфомъ постати, боль и шире поље отвора, на комъ ће се све више и боље у своїой радњи, у занату или у трговини дотеривати и изображавати. А особито призренъ има ће онъ на оне ученике, кои су надлежне науке у Правителственомъ послено-трговачкомъ училишту съ успѣхомъ изучили, и по томе ће при испыту надъ оваковима найвише за предметъ овога узимати, што одъ касателне радњи словницу или техническу часть сачињава. Но

ако се испытатељи напомиње, да не поступаю не приличномъ строгоћу са ученикомъ при испыту; опетъ за то съ друге стране у дужность имъ се налаже, да у овомъ како одъ ученика тако и одъ његовогъ наставника савѣстно оно закгеваю, што е годъ прилика и нуждно; еръ е главна намѣра Правителства, овымъ устройствомъ еснафа удѣйствовати, да се люди, кои ће занате радити и трговине држати, како треба, изображаваю. Ако е ученикъ на испыту показао, да довольно способности има за послове, кое ће као калфа радити, онда ће га еснафскій старешина предъ осталымъ члеповима одбора у калфенскій протоколъ еснафа уписати, и по томъ ће му одъ стране еснафа калфенско писмо дати, кое ће онъ, старешина, предъ еснафскогъ печата подписати и мѣстна или надлежна полицайна власть потврдити. Но ако испытателный одборъ нађе, да испытаный ученикъ нема довольно способности и вѣштине, по томе да ніе достоянъ, да се за калфу произведе; онда ће онъ извадати, е ли за то самъ ученикъ или његовъ наставникъ крывъ, и по томе ће еснафскій старешина по рѣшенію одбора и одъ стране еснафа наредбу учинити: 1.) да у случаю, ако е наставникъ виновань, што му се ученикъ слабъ и неспособанъ на испыту показао, то овай ученикъ кодъ другогъ члена еснафа своју науку довршн, о старању и тропшу, ако и то потребно буде было, тога прећашњегъ његовогъ наставника, коегъ ће осимъ тога, и еснафъ у свое време за овакву његову кривицу подъ одговоръ узети, и, ако му е ученикъ за науку плаћао, досудити му, да овоме, према степену његове немарности и овога неспособности, или половину одъ онога или све, што е донде одъ њега у име плате приміо, натрагъ врати. 2.) А у случаю, ако е самъ ученикъ крывъ, што се кодъ свога наставника ніе довольно за калфу изображно, онда га еснафскій старешина, такође по рѣшенію одбора неће изъ протокола ученика изписати, него ће га одъ стране еснафа унутити, да се іошть учи, па после, кадъ мисли да ће свой испытъ добро моћи положити, да му се порадя овога опетъ яви. Ако бы кои страна мислила, да іой е испытателный одборъ крыво учинно, моћи ће се она, помоћи ради, обратити еснафскомъ комисару, кои ће е саслушати и о ствари се њеной и одъ еснафскогъ старешине извѣстити, а затимъ, ако за нуждно нађе, представит ће тако изелѣђеный предметъ надлежной полицайной власти, кои ће даљ прописно по истоме поступивши, рѣшити, или да се безпристрастнымъ одборомъ ученикъ наново испыта, или да остане ствар, као што е прный испытателный одборъ рѣшно, и еснафскій старешина наредно. Будући да може ко какавъ занатъ или какву трговину научити и да не стои на уобычаеной или прописаной науци, то ће старешина одъ касателногъ еснафа и таковога, ако му се порадя калфенскогъ испыта пріати, саслушати, и, испытателный одборъ саставивши, испыта ће га по вышеизложеномъ правилу §. 21. имаюћи затимъ и съ њимъ, као съ оным, кои е уредно шегртовао, калфенскогъ ради степена поступити. Ово се разумева и за оне ученике, кои су свою радню кодъ какногъ страногъ майстора или трговца учили. Такве ће ученикъ опомъ приликомъ платити: а.) У еснафску кассу, што су га у калфенскій протоколъ уписали 1. цванцыкъ, и за калфенско писмо одъ еснафа 3. цванц. б.) Сваком члену испытателногъ Одбора за трудъ и дангубу по 2. цванцыка. Ако е испытаный ученикъ дѣте или сироче осиромашеногъ члена еснафа, она ће се награда члеповима Одбора изъ еснафске кассе издати. Ако се уговоромъ ніе погодба учинила, да ученикъ и после, пошто е за калфу произведенъ, за њко време и за угођену онда плату кодъ свога наставника мора остати и радити; то ће онъ, како е калфомъ постао, моћи у посао отићи, на коју годъ страну и комгодъ майстору или трговцу ohe. Сваки калфа или калфинкъ, кои у какво мѣсто дође, да кодъ каквогъ майстора или трговца у посао стане, мора се найпре његовой полицайной власти, као и сваки са стране долазећій, и после надлежномъ еснафскомъ старешини явити, кои ће га, пошто му калфенско писмо види, у калфенскій списакъ завести, и, према обстоятелству, или га наредити, где ће у посао стати, или му на волю оставити, да самъ себи мѣсто потражи. Где у мѣсту нема еснафскогъ старешине, допадећій калфа само ће се, пре нетъ где у посао стане, надлежной мѣстной власти явити, да она найпре съ њимъ полицайно поступи. Погодба о времену, за кое ће калфа где у послу стояти, чини ће се и у напредак по томъ, како е у комъ мѣсту или еснафу обычай, или како се за то обе стране угоде. Но за правило моћи ће се узети, да се ова погодба учини на по године или цѣлу годину дана. Где се калфе погађаю, да на парче раде, онде се на овако опредѣлено време не мора мотрити. Ова погодба, између калфе и господара учињена, получава свою силу после осамъ дана, кои ће бытя време пробе, и у комъ ће свака страна другой свакій данъ моћи посао или службу одказати. Но ако обе стране на то пристану, да се ово време пробе не држи, моћи ће оне одма тврду погодбу заключити. Калфи стои на вольи, да стане у посао, кодъ кога майстора или трговца ohe. Међутимъ ако бы се самъ на то ословно, како се одъ стране еснафа за њега порадъ мѣста нареди, онда ће онай одъ майстора или трговаца имати превенство, да га у посао узме, кои се пре еснафскомъ старешини за калфу јавно. На іошть, ако бы између таковы было какавъ болестанъ членъ еснафа, или каква удовица еснафскогъ члена, онда ће се калфа, кои посла тражи, дати овомъ болестномъ члену, или, кадъ таковогъ нема, удовицы: разумева се, ако онде ону заслугу нађе, коју бы кодъ другогъ члена него имати. Сваки е калфа дужанъ, кодъ овога, съ кимъ се уредно погодио, за све уговорено време у послу стояти, ако законногъ узрока не буде, коимъ се погодба раскида. Тако исто ни господаръ не може свога калфу пре уговореногъ рока безъ довольногъ узрока одпустити. Ако калфа ніе радъ више кодъ свога майстора или господара остати, него за колико се съ њимъ погодио, онда ће му онъ то у свое време, као што е у комъ еснафу или мѣсту обычай, али сваконако на 14. дана пре уговореногъ рока, явити. И господаръ, кои е наумио свога калфу на свршетку уговореногъ времена одпустити, дужанъ е овога се правила држати. Калфа, кои на комадъ ради, или кои е више новаца, него колико е заслужио, напредъ узео, не може пре свога майстора или газду оставити, докле приљубный посао не изради, или докле му узете напредъ новце не одслужи или не врати. Пре уговореногъ рока, у свако време и одма може майсторъ и трговацъ своме калфи посао одказати и одпустити га: 1.) ако калфа неће по погодби и по његовымъ наложима послове, кои му у дужность спадаю, да израђује, него много упорствуе и по своіой глави ради, или ако противъ његове волѣ по читавъ данъ ніе у послу, или више пута, кадъ му треба радити, свой посао оставља, на дангуби и љењствуе, или време у коекаквой своіой забави и скитньи проводи; 2.) ако се непристойно или сурово према майстору своме или господару и према комъ одъ фамиліе онога влада, или ако о господаревой радньи зле гласе разноси и тымъ овога име и кредитъ убіе; 3.) ако миръ и поредакъ кућенный буди како нарушава; често са свећомъ и ватромъ небрежльиво и лакоумно поступа, или ако е на себе какву гадну и за домъ опасну болесть навукао; 4.) ако краде и штету чини, или другогъ кога наговара и навлачи, да господару његовомъ штету и неверство или иначе какво зло учини; или ако о срамоти онога у кући ради, или найпосле нечовечно и сурово съ ученицыма поступа, 5.) ако е тѣлесно или душевно неспособнымъ постао за далый радъ, или ако е самъ господаръ несрећомъ своіомъ до тако злогъ стања дошао, да му не може више посла давати нити га издржавати. Сваку штету, коју калфа своме майстору или господару учини, мора онъ ономе накнадити, и у обште према роду и степену кривице, кои се на њега докаже, назнь претрпити по касателнымъ законима. Али и газда е дужанъ калфи заслугу, коя му припада, до дана одпуста издати. Да е майсторъ или трговацъ изъ вышенаведены узрока свога калфу одпустио, о томъ ће онъ правило и еснафскогъ старешину, особито ако е у мѣсту, извѣстити. Калфа може свога майстора или господара пре уговореногъ рока и безъ прописногъ одказа оставити: а.) ако е душевно или тѣлесно тако изнемогао, да не може више радити; б.) ако майсторъ или господаръ освѣдочено неуредно съ њимъ поступа; в.) ако га е нетый господаръ на какво дѣло наговарао или навраћао, или наговно, кое е законима и благимъ обычаима противно; г.) ако му безъ довольногъ узрока одъ уговорене плате одвида, или му ону и раду врло неуредно издае. И у случаю, ако су домаћа обстоятелства калфе такова постала, да онъ због њих никако не може више у послу, где се налазио, те ради,

остати, него да се мора свои кућевны послова пріимити, може онъ свога майстора или газду и пре уговореног рока оставити, но то топриъ десетый данъ после извалћеног му одказа по причини тога домаћег му обстоятелства. Майсторъ или господаръ, кои свога калфу безъ довольног законног узрока пре уговореног рока и прописаног одказа одпушта, дужанъ е овоме пре одпуста оно плате издати, што му по погодби припада за време од дана уобычаеног или правилног одказа до извлаза уговореног рока, по томе за 14. дана, или, колико то време по обычаю износи Калфу, кои безъ довольног узрока свога майстора или господара пре уговореног рока и уредног одказа науми оставити, да еснафскій старешина или, по обстоятелству и потреби, надлежна полицайна власть натера, да истоме найпре изради, што му е дужанъ израдити, или да кодъ нћга оно време од уобычаеног или правилног одказа изслужи, или, ако се то небы могло удћйствовати, да му по справедлывости штету накнади, кою му е за ово време пропанила, што га изненада и у невреме оставља. Сваки майсторъ или трговацъ дужанъ е калфи, кадъ од нћга излази, свидћтелство или аттестатъ о томъ издати, колико е време кодъ нћга у послу было, и како е, што му е надлежало, радио. (Продуженіе слћдуе.)

Пре некоть времена слушало се, да су силни сказанцы изъ южне Руссіе у Молдавію и Влашку напали и велика опустошенія починили; а найновія извћстія явлю, да ни наше отечество ніе одъ те несреће поштећено остало. При великой непогоди 15-ог тек. по свой приличы ветромъ донешень градъ рой поменуты сказанаца као ћданъ страшанъ облакъ дошао е у Тимочкій край Србіе и на 4 сата простора низъ Тимокъ, одъ Гургусовца до Вратаринце, све су усеве ови сказанцы затрли, пакъ као што се чуе, нећъ су и у друга окружія, именно у Црнорћчко, Алексиначко и Ћупрійско допрли. — Съ друге стране опетъ се вели, да е у исто време одавћкъ крупна туча, облаковъ, кои е одъ Подринскога краја дошао, кудъ е онай ушатио, а особыто у једной части Валћвскога Окружія, усеве потукла, пакъ и једнога човека у полю убила, као што е по извћстію Прав. Новина и у Београду 17-ог тек. при јакой грмлавини и киши съ бућомъ, кои е у многе подруже продрла, зидове разнала и једну кућу на Врачару оборила, громъ ударио, ћданъ у прошле лћто ванъ Веднић-капіе, другій у магистратъ на Соћтскомъ здању, трећій у ћерки новогъ шпиталскогъ здања, а четвртый у кућу Г. Ник. Х. Селаковића, гдћ е ћданъ каменитъ зидъ узъ брдо у земли подигнутый, пао одъ части и само брдо, разнало. Иначе са свію страна изъ Србіе добро извћстіе гласе и особыто, да е све добро родило. На пијацу Београдску јошть се не доноси много воће ране, крь се люди сдъ найвише радомъ пољскимъ баве; међутимъ б р а ш н о пшенично продае се по 32 до 38 пара ока; пакъ е и лебу скинскиномъ садъ по 40 пара одређена цена. — Младежь школска е посвршила изныте и разпустила се. У лицеуму су ныи 13 свршили православне науке, а ученика тій наука у 1-ой години было е 18, мудрослов. у 2-ой год. 12, мудросл. у 1-ой год. 21; у гимназіи у 6-ой школи 23, 5-ой 14, 4-ой 9, 3-ой 19, 2-ой 27, 1-ой 76; у полугимназіи Крагујевачкой у 4-ой школи 5, 3-ой 13, 2-ой 30, 1-ой 35; у полугимн. Шабачкой у 3-ой школи 3, у 2-ой 8, у 2-ой 4, у 1-ой 23, у полугими. Неготинской у 3-ой школи 5, у другой 12, у прой 10. У богословскомъ училишту свршило е богословію ныи 18, ученика богословія у 1-ой год. было е 28, ученика предуготовны за богословію наука у 2-ой год. 38, у 1-ой 56. — У поселено-трговачкомъ училишту колико е ученика было, колико почетны школа у Србіи свега, и колико се у овыма свима деце учило ове године, ніе познато, будући Гг. Управитељи школа, кои су про месецъ дана ове обћшли, јошть нису своја извћстія поднели.

Съ а р н а у т с к е г р а н и ц е. В. Правителство наше непрестано труди се, како ће народъ Србскій колико толико наобразити, и вышой свести себе самогъ привести, и зато бриљно Оно начине и средства, поима се до тога доћи може, тражи, излази, и једнако намћреной цћли спћшити теши. Тако једнако Оно подиже цркве и школе, као прва средства за облагородити душу Србина, подиже земледћліе, економію за благо и срећу Србина, и уобште сва могућа за садъ, на благостанћ једнога народа клонећа се, употребљава. Оно пакъ излаза Оно на народъ Србскій посредствомъ своіх Чиновника, народомъ управљаюћи старешина, кои дакле као посредственицы једнаку жељу и озбиљность са правителствомъ имати морао. Одъ оны старешина нада се и очекуе Правителство, осниваюћи се на вћрность и љубовь ныову къ роду, свою цћль постиће, а народъ простый жељно изгледа, будући е са слободомъ душе његове већъ време и красне жељ приспћло, да кою поучителну беседу или примерно побуђеніе одъ свои старешина чуе.

У ж и ц а, 16 Јули. Као што сваке скоро године млоге фамиліе Црногораца, немаюћи довольно ране у земли своіој, глађу принуђене постойбину свою оставляю и у отечество наше Србію населе ради дооде: тако е и садъ пре неколико дана 76. фамилія Црногораца, 399. душа, границы нашой дошло, о коима и о бћдномъ стању њиномъ, да немаюћи друге ране коренћмъ траве и диљемъ биљкамъ надражаваю се, и глађ утоляваю, кадъ е В. Правителство наше извћштено, благоволило ій е све у Србію примити. Фамиліе ове јуче су, надлежнымъ путемъ прешавши у отечество наше, овде у Ужицу дошле, и сваке ономе, кои незна, шта е глађ, живый образацъ представиле. Чимъ су у варошь дошле, за утолити бћснуюћу у утроби глађ, таки су се као врани по вароши разнеле. Жалостне, пребледеле и изнемогле матере једа на ногама одити могу, посећи на рукама своимъ полумртву децу, леба, једа изговараюћи, просе, да ій заране, и одъ смрти већ наступивше спасу. И самъ као очевидацъ гледао једно дете од 2. године, кое е тако изнемогло и пребледело, да бы човекъ рекао, сада ће издахнути, а кадъ добы леба и опогъ прилачанъ комадъ покде, једва му се живость у очима и лицу показа. — О оваковомъ стању ове путујуће бћдны Црногорски фамиліи дознавши века човекољубива Лица, понтала су съ помоћу и ране имъ принела, да бы имъ колико годъ судбу и стање њино олакшали. Између осталы именно Петаръ Дашчанћ, трговацъ изъ села Мојковића, чимъ е чуо за ове фамиліе и стање њино, таки е понтао са 3. товара брашна и једнимъ товаромъ соли у монтегорскій Карантинъ, те е одъ глади пола-мртве заранио, и животъ имъ подкрепио. Овде у Ужицу пакъ нада су дошле, такођеръ побуђенъ човћколюбіемъ старый Јованъ Демкръ, пензіонеръ извлено е 2. товара брашна разделити имъ; кое е исто и Обштество одъ стране свое съ 2. товара брашна учинило, и многи јошть у манћмъ принели су одъ глади страдаюћимъ овымъ бћднымъ фамиліама помоћь у разни, чимъ су сви доказали, да су прави Срби, Христіани, дћломъ изпуњаваюћи заповћди Божіе и дужности човекољубія, на чему имъ будь чест и вина хвала. Фамиліе ове почеће су 29. сашта овде пребавиле, и разнемъ се подкрепиле, данасъ су упућене съ писмомъ одъ овдешнћ полицайне власти у Окружіе Крайнско, у коме имъ е мћсто населенія опредћљено.

У З а ј ч а р у, 15. тек. м. у 8 сахти по турски, кадъ е метаръ съ южно-сћверне стране дувати почео, съ ветромъ у облаку нанешени су неки сказанцы у величини човечіећ пљица, шаре зелено-шаренкасте, дуги ногу и крила; и у полю села Леновца једни на брдо звоно Сеняште у великомъ, а други у Поповацъ у манћмъ количеству пали, и одма су усеве сети почели, и то кукурузъ съ пруа, а бела жита по ду прегризати тако, да спакій класъ на земљу пасти мора. Људи како су ову предовосну животиню видили, одма су са звонима и разнемъ гвожђушномъ љупаюћи, плашити ій почели, со они само изъ једногъ брда у друго поле и подну, кое никако натерати, и жита одъ ныи очистити нису могли.

Т У Р С К А.

Шефикъ Ефенди, кои е по налогу Порте Босну обишао, поднео е Деплету извћстіе о зломъ стању ове Провинціе, у коіој е готово до безаластія дошло, и где Турцы Христіанскимъ житељима крайне неправде наносе, и насиліа сваконја нимъ чине. Но надати се е, да ће Тахиръ-Паша, познатый негдашнји Капуданъ-Паша, кои е недавно за Везира Босанскогъ именованъ, умети укротити неповиность Босански Турака, и предохранити Босанско Христіанство одъ далћъ страдања. — По новимъ извћстіима показую се у своій Албаніи знаци незадовольства због тога, што се младежь, кои е пре сетъ година у Низамъ одведена, ни садъ по истеченію службеногъ времена јошть не враћа; и чуе се, да ће моћи за войску давати, док се они, кои на е време службе протекло, дома не врате. — Говорило се, да е Француска влада трудила се издћйствовати кодъ Порте дозволенћ, да постави свой Конзулатъ у Мекки. — О

озой намѣри вела єдне енглезеске новине: извѣстъ, подъ коимъ Француска гледи, да бы приволела Порту къ допуштенью за установленѣ Конзулата свога у Мекки, есть тай, да бы Алжирски Дейе имали у Мекки свою надлежну Власть, кои да имъ пассошe издаю. — Та и Англія има милліоне поданика, (у Индіи) кои су Мусулмани, и одъ кои свake године многи иду на аџилукъ у Мекку, па за то іой ніе нало на умъ поставляти Конзулатъ у Мекки, и тамо заводити безпослену съ пасошима, кои честитимъ путницама само одузима времена и новаца, а протуваџи ни какве замке и препоне не полаже. Но права є намѣра Француза, ако имъ за рукомъ поће основати Конзулатъ у Мекки, стаnити се посредствомъ онога у савезъ съ Абиссиніомъ, кудъ є недавно Француско посланство отишло съ намѣром утврдити утицај Француски у той земльи, на што Влада Енглезеска вала внимање свое да обрати. —

ПОРТУГАЛЛІЯ. Поводомъ последнѣга у Опорту догађаја, коимъ є край побуни учињенъ, на ново се говорило у енглезеском Парламенту, да є садъ дужность Правителства енглезеског, кадъ є тако притекло на савладанѣ подигнушегъ се народа, постарати се о томе, да се у напредакъ по уставу и по законима влада встомъ земльомъ и да се свобода обита и права противузаконно не нарушава. Л. Палмерстонъ є одговорно на то: Миръ є садъ у Португалской утврђенъ и нѣгова слѣдства скорымъ ће наступити. Већъ є опроштай проглашенъ, све обузимаюћій и подпунъ. Пореченѣ ће теготны указа, као што и не сумнямъ, слѣдовати. Изборы депутата за скупштину, докле є грађанска война у земльи бесніла, нису се могли чинити; али како се земля мало умири, бираны ће се предузети и допустати народни скупштн. Садашнѣ Министерство ніе оно, кое є у Октобру пр. г. на кормилу было; но зато качества нѣговы разны членова не буду одговарала относителнымъ точкама нашегъ уговора, то ново Правителство бріттанско никаквогъ труда штедиће, да подпуно извршенѣ исты осигура." — Међутымъ єднако се пребацује енглезеском Правителству, да є оно само изъ личне и сродне наклоности къ владаюћей фамилји посредствовало на савладанѣ побуне, управъ повело Кральицы противу народа, кои є противъ нѣногъ Правителства подигао се, а докле є оно побѣђивало побуњенике, не хотењи се ово наша вешати. Исто тако пребацују Француском Кабинету, да є онъ найаре изподъ руке обнадеждио Кральицу, да ће іой помоћь дати, ако іой устреба, и тако причињено, ће она ніе хтела устапшенъ народу наша попустите пяти праведнымъ захтевањима нѣговымъ за доста учинити, а после є изрядно потайно, да она одъ Шпанске заштите помоћь, найъ да іой она исту обрече, те тако да се и Енглезеска морала уплести на савладанѣ народа португалскогъ. —

ХИНА. Поступакъ енглезеског губернатора противу Хинеза опорочава се съ тога, што є онъ и не обавивши рать, изъ неиада ударио на кіонг градове, у коима Хинези ни воиска нису држали, ништа не надаюћи, исто порушио и тобоже позаписао, пакъ тако изъ неиада и подъ Кантонъ дошао као непріятель, съ претњом, да ће и ову варошъ сагорети, и тимъ начиномъ Вице-Краља онога краја натерао, да уговоръ одъ нѣга предложены подпише кои по себи опетъ нашта не личи, єрбо є извршивању противанъ народъ Хинезскій, а власть ніе доста снажна, да народъ прими, и садъ є ово тимъ мањ, што є одъ петы енглеза онако позлашена и кодъ свога народа уваженія изгубила. Подобнимъ начиномъ, као то енглези у Хини, поступили су при почетку ове године и французи у Кохинхини, пре тога независномъ држави, а сада области царства Анамскогъ, гди су неки француски миссіонари, изаславши ги за разпространѣ свое вѣре, увукли се и противу народне вѣре а на ползу свои проповѣдали, пакъ ій власть повалила и позатворала; на кое, прем да Француска никакву уговора нема, да бы она земля морала то допуштати, опетъ єдна ескадра француска доће у Кохинхину, и командантъ исте, што му є допешено, ако є, да Кохинхинца, коће нѣга изъ потаје да убіе, заиман 3 милиона воены лаћа и у вемаръ ій заедно съ людма разпне, пакъ то учињивши отиде и остави миссіонере у затвору, гди су после по свой прилици пошаљени одъ разгнѣваѣны Кохинхинеза.

Књижницы Читалишта нашегъ поклонили су: Г. Александеръ П. Банъ Учитель Валѣвскій 9 књ. Г. Миленко Тимѣвъ 1 књигу. — Сбирки пакъ стары новаца приложили су: Г. Данилъ Маринковићъ Професоръ у Полугимназіи Шабачкой 1 бакарный римскій, и 1 сребрный Србскогъ Деспота Ђорђа Бранковића новацъ. — ГГ. Браћа Величковићи трговцы 2 сребрна стара новца. — Г. Василіе Радойковићъ трговацъ 3 сребрна стара новца, одъ кои єданъ є Србскогъ Цара Уроша Стефана. — Г. Григоріе Илићъ Настоятель О. М. Боговађе 1 старый сребрный новацъ.

ТЕАТЕРЪ.

У Недељу 27 Юлія, представиће се по другій путъ „Владислава" жалостно позоріе у 5. Дѣйста, одъ Г. І. С. Поповића. — У Четвртакъ 31 Юлія представиће се „30. година изъ живота єдногъ карташа" у три одѣленія съ Нѣмачкогъ превео І. Некрозовићъ.

КНЬИЖЕВНО.

Бѣдный и за Књижество наше много заслуженый Г. Іоаникъ Вукићъ, кои се одъ пре месецъ дана у Београду налази, издаће путемъ пренумерације са талійанскогъ преведеный романъ: „Изящная любовь Ірине и Фландра." — Изъ почитанія према старцу овомъ, дон є, заборављенъ будући одъ свога рода, до крайности дошао, свесрдно препоручујемо дѣло нѣгово свакоме родољубу и молимо, да бы колико изъ љубави према књижеству нашемъ, толико изъ уваженія заслуга издателѣви притекли му у помоћь и са малимъ жертвомъ одъ шест гроша чаршиски, на књигу се ову пренумерирали, и тиме некій знакъ благодарности и помоћи Г. Вукићу, кои то заиста у пуной мери заслужуе, указали. І. Ђ. Б.

Г. Димитріе Михаиловићъ у П. Саду, кои є не давно издао нека свои стіхотворна сочиненія, подъ именомъ „Смиљѣ" обналоже садъ другу подобну књижицу свои сочиненія „Пѣсме Драгиње" у коіой ће до 30 пѣсница быти и позива на пренумерацію ценомъ по 16 кр. ср. или 3 гр. и 10 пар. чарш.

Нова књига: Регистеръ Законика Грађанскогъ, Уредба Земаљска и Указа, добити се може у трговини гг. Косте Х. Л...ића и Іована К Поповића у Београду, за 40 кр. ср. са єданаестомъ на даръ.

ОГЛАСИ.

Явномъ лицитаціомъ, сваки пре подне у 9 сати по прилепомъ часовнику, продаваће се:

Дућанъ съ кућомъ почившегъ Ефте Поповића 21 т. прый 14 Авг. другій, а 30 трећи и последный путъ.

Кућа Стевана Вељковића продаваће се 30 т. другій, и 5 Августа т. г. трећій и последный путъ.

Кућа Пиваџара Михаила Николића, и Наума Димитріевића 25-гъ и 29-гъ т. м.

Кућа Будимира Стефановића 1-гъ 9-гъ и 16-гъ Августа тек. год.

Никола Стефановићъ, калфа терзиски кодъ майстора Стеф. Михаиловића продае свою одъ отца му, поч. Стефана Петровића оставшу кућу справа Барнак-џаміе и свише куће Џанге лежећу, кою со бы имао волю купити, нека се нѣму јави.

Подписаный продае плацъ свой, постоећій у Абашиской чаршіи съ горњѣ стране, према куће Г. Стоика Кулаклића, одъ 10 фати ширине и 18 фати дужине. Кои има волю реченый плацъ купити, нека се изволи јавити кодъ истогъ продавца, према Аџи-Димитріе бакалницы.

Міяило С. Субашићъ.

☞ Г. Теодоръ Поповићъ, шустер-майсторъ изъ Тителя, поклонио є Читалишта сбирки рукотвора єданъ паръ њима самима особито вештo израђены штиглета, гдѣ ніе игла ударила, но све су коване. Овимъ поклономъ онъ се жели овдешньой публики препоручити за израђивањ подобны, у нѣговъ занатъ спадаюћи рукотвора. Онъ се онде у Београду за-сада наоди у кашани г. Дунавовића на Варош-капіи.

Уредникъ Пав. Арс. Поповићъ.

У Правителственой Књигопечатньи у Београду.

Излази свако седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена тим у за Србію 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 1. Августа 1847. Число 31.

СЕРБІЯ.

(Продуж. Уредб. о Еснафима). Сваки, кои жели право майстора или трговца получити, мора на испыту предъ нарочитымъ одборомъ показати и осведочити, да е свой занатъ или трговину, кою обе да отвори и држи, уредно научио и да за то и остала прописана качества има. Овай испытателный одборъ свагда ће се саставити за рукодѣлца или занацію одъ майстора, а за трговца одъ трговаца, о коима се зна, да су поштени и вѣшти люди, и да испытанику нису кабља родъ или непріятелы, а предсѣдатъ ће у њму еснафскій Старешина или њговъ заступникъ. Двоицу одъ таковы за овай одборъ избира ће еснафъ, једнога надлежна полицайна власть, и једнога самъ испытаникъ. Ко жели майсторомъ постати, найпре ће се за то кодъ полицайне власти онога мѣста или краја, у комъ обе да седи и да ради, дакле у Београду управителству вароши, а иначе Окружном Началничеству пријавити, прилючивши надлежной своіой проби: 1.) Свидѣтелство о томъ, да е пуполѣтанъ или да е законымъ путемъ за пуполѣтника признатъ, и 2.) Свидѣтелства, како е свой занатъ учио и како се донде спремао, да се садъ може за майстора тражити. Особита препорука при томъ бы ће му, ако може показати, да е у оной обштини, у коіой жели као майсторъ радити, сталанъ и већъ правый житель, што ће му и сведочанство одъ исте обштине, да е човекъ доброга владања, и добри школски аттестати одъ занатне полезе быти. Разгледавши полицайна власть та свидѣтелства, она ће просителя чрезъ еснафскогъ коммиссара надлежномъ еснафу съ налогомъ упутити, да еснафъ съ њимъ даљ, поради правилногъ испыта, поступи, назначивши у исто време и майстора, коегъ е она за члена испытателногъ одбора избрала, и пославши еснафу примљива просителѣва свидѣтелства. Еснафскій старешина, кои ће овай налогъ пріимити, сазват ће у договору съ еснафскимъ коммиссаромъ еснафъ у скупштину, и овоме ће просителѣву ствар и просбу представити, кои ће, ако нађе, да е такова основана и у своме реду, рѣшити, да испытателный одборъ, за кои ће одма одъ свое стране два члена къ осталыма именовати, просителя по надлежности подъ испыт узме. Испытателный одборъ предузе ће свое дѣло испыта онда, кадъ га за то еснафскій старешина по рѣшенію еснафске скупштине позове, и у томъ ће човечно и безпристрастно съ испытаникомъ поступати, только исто чуваюћи се, да невѣштогъ и неспособногъ за майстора не препоручи, колико ће се и одъ тогъ удржавати, да испытаника претераным захтеваньемъ и превеликомъ строгошћу, на незаслужену штету овога и на убитакъ самога рукодѣлства, не збуни и не одбаци. Овай правацъ у виду имаюћи, испытателный ће одборъ къ самомъ испыту приступити, кои ће испытаника 1.) одговорима на њгово пытанѣ и 2.) задатимъ му посломъ положити. Ради прве части испыта одборъ ће гледати, да се згодными пытанѣми увѣри, зна ли испытаникъ, колико майстору знати треба, а.) одъ каквогъ се материяла послови њговога занята израђую, и како се тай материялъ, ако се неучинѣвъ и неуређенъ купуе, приготовлява, и како се истый познае, да е добаръ; б.) како се одъ тогъ материяла готови послови њговогъ занята израђую, и в.) кои су и какви су алати, конма се ови послови израђую, и како се исти употребляваю. Саслушавши одборъ о свему томъ поисканый одговоръ, онъ ће после поради друге части испыта, задати испитанику, да му свое знанѣ самымъ посломъ практически покаже и осѣдочи. Овай посао треба да ради испытаникъ или предъ свима членовима одбора, кое, кадъ е годъ могуће и нуждно, правилно ваља да се набљудава, или предъ оными одъ њи, коега одборъ на то одреди, да у име њгово мотри, да е испытаникъ доиста самъ и како е задатый му посао уредно. Главна ствар, коју ће одборъ на овомъ послу тражити, свагда ће та быти, да се онъ њимъ увѣри о довольномъ практическомъ знању испытаника. Ово дакле само у виду имаюћи, одборъ ће у осталомъ сваком испытанику такавъ посао дати, да изради, кои се после продати може, и на комъ се не мора млого дана радити нити млого трошка на њга учинити. Ако е испытаникъ одъ оваковогъ занята, у комъ се већи послови по плановима и предрачунима израђую, то ће онъ на мѣсто оны послова само планове и предрачуне, по задатку одбора, дужанъ быти израдити. Ако бы се надлежной полицайной власти и таковый за майсторско право какавогъ еснафскогъ занята пријавіо, кои овай занатъ ніе уредно по правилама ове уредбе учио, или као калфа радио, онда ће она таковога само у томъ случаю касателномъ еснафу испыта ради упутити: а.) ако іой покаже свидѣтелство, да е пуполѣтанъ или да е одъ чевања законе године пуполѣтства опроштенъ; б.) ако іой засведочи, да се најманѣ две године дана у занату своме упражнявао и послови мстога занята на конгодъ начинъ занимао, и в.) ако іой одъ обштине, изъ кое е, или у коіой е живио, аттестатъ, да е човекъ доброга владања, донесе. Еснафъ ће и оваковогъ просителя дужанъ быти пріимити и средствомъ испытателногъ одбора по надлежности испытати. Ко се тражи за трговца съ правомъ, да у каквомъ мѣсту уредну еснафску трговину отвори и на своју руку ради може, мора 1.) пуполѣтанъ быти или показати, да е за пуполѣтногъ прогланенъ, и 2.) или показати надлежнымъ свидѣтелствама, да е ако не у овданшњемъ правителственомъ послено-трговачкомъ училишту прописане, а оно где на страни, нуждне о трговини науке изучио, или на мѣсто тога уредно шегртовао, и при томъ најманѣ две године дана као помоћникъ или калфа у каквой добро устроеной трговини радио и трговину, коју за себе жели отворити, добро свикао и научио, — или у недостатку ошви добры довольны свидѣтелства, правилань испытъ о своіой способности и о знању своме одъ исте трговине положити. И оваканъ ће се оной полицайной власти, у кое подручје жели трговину отворити, најпре за ово пријавити, а отудъ ће се, по упућствованю њномъ, надлежномъ еснафу обратити, кои ће съ њимъ, разгледавши му такође документе или, ако оны нема, подвргнувши га испыту, по надлежности поступити. Еснафскій одборъ, кои ће оваково за еснафскогъ трговца тражење се лице испытати, онако ће се исто устрои ти, као што е прописано за майсторскій испытателный одборъ. На испыту пакъ испитаникъ ће показати; а.) да е вѣштъ у трговачкимъ рачунима; б.) да зна трговачка писма писати и трговачки књиге водити, и в.) да има довольно знања о трговини, коју жели радити и о еспапима, кои су предмети те трговине. Што е она трговина већа и важнија, и што е манѣ испитаникъ у стању аттестатима показати, да се у њстой донде уредно упражнявао, то га одборъ строжіе мора испытати. Овога, кои свидѣтелства нема, да е трговачке науке у школама учио и у трговини, за коју се тражи, да на своју руку ради, као калфа или као

помоћника за прописано време или још и више радио, неће еснаф таковом формалном испиту повргнути; него ће само еснафски старешина са још два надлежна трговца сва проситеља, од полицајне власти еснафу послана, свидетељства прегледати и тим се увћрити, еда ли су она истинита и довољна. Како мајсторскій, тако и трговачкій испитателный одборъ да ће еснафу извћстіе, како є препорученог му испитаника испитао или вћгове документе разсмотрио, и съ тим и мћніе свое о тому, є ли испитаникъ достоянъ или ніе, да се за еснафскогъ мајстора или трговца произведе. Ово свое мћніе одборъ ће основати на заключењу, кое є онъ по окончаном испиту или по прегледаним аттестатима испитаника вишином гласова учинио. Ако еснафъ у скупу своме изъ оваког извћстіа одбора нађе, да испитаный довољно способности има за занатъ вћговъ или за трговину, кою є научио и радити наумио, онда ће га онъ безъ одлагања за еснафскогъ мајстора или трговца признати, и, пошто га у протоколъ мајстора или членова свои уписе, изда ће му одъ свое стране писмену исправу, мајсторско или трговачко и я с м о, кое є поредъ еснафскогъ печата старешина еснафа подписао и надлежна полицајна власть потврдила. О коме испитанику извћстіе испитателногъ одбора гласи, да онъ нема довољно способности и вћштине за еснафскогъ мајстора или трговца, онога ће еснафъ съ тим рћшењем одбити, да се, ако жели право оваког еснафскогъ члена задобыти, још годину дана у радњи свога занята или свое трговине упражњава, па после да се опетъ новогъ испита ради, као и пре, вћму прими. Ако се испитаный оваким рћшењем еснафа не бы задовољно, онъ ће се моћи путем предпостављене му полицајне власти самом Попечителству Внутренъи Дћла съ тужбом и молбом обратити, да ово наредбу учини, како да га еснафъ средством другогъ одбора наново испита. Попечителство ово најпре ће изслћдити и разсмотрити сву проситељву ствар, па ће у слћдству тога, у случаю, ако є нашло да є одъ стране еснафа прописно и безпристрасно съ проситељм поступљено, молбу овога одбити, у противном пак случаю наредбу ће учинити, да се истый проситель наново по надлежности испита, и после новина страна, или прыи одборъ, ако є испитанику неправду учинио, или проситель, ако є онъ овай одборъ неправо тужио, по II. о казнима казни. Испитаный дужанъ є овом приликом испитателногъ поступка таксе платити: 1.) Што га є еснафъ у еснафскій протоколъ за члена свогъ уписао, ако є занација 2., а трговацъ 4. цванцика. 2.) за еснафску исправу и то а.) за мајсторско писмо вообште, 2. цесарска дуката, а б.) за трговачко 4. ц. дуката. 3.) за скупъ еснафа, ако се нарочито вћга ради сазивао, за сваки занацискій 1 ℔. а трговачкій 2. ℔., све то у еснафску кассу. 4.) Дворне членовима испитателногъ одбора, сваком на данъ по 3. цванцика. Они, кои обично у шалама већи мћста или у варошицама мале дућане држе и у оним мћшовите, а понайвише бакалске, ствари, кои све скупа више одъ 1000. гроша чаршискій не стаю, на ситно продаю, и кои за овакву малу радњу нити потребую, нити држати могу уредно шегрте и калфе, не спадаю у классу правы трговаца, него у редъ малы бакала; зато ако бы кои наумио, оваkову малу радњу предузети и где за ню продавницу отворити, нити ће се тога ради еснафскомъ испиту подвргавати, нити у еснафъ за члена узети; него ће се онда морати само надлежной полицајной власти, управителству или Началничеству, са свидћтелствомъ, да є човекъ познатъ и доброга владања, и да се у каквой трговини за кое време упражњавао, примити, умолити є, да му она, по постојећим Уредбама о томъ, дозволи дућанъ одъ поменуте мале трговине отворити, у чему ће му она, ако се што противно за вћга и за вћгову ствар не доказе, по надлежности и удовлетворити. Но у случаю, ако бы какавъ, оваком ситнарискомъ трговином занимаюћій се жељно већу еснафску трговину отворити; онда ће се съ њиме, да бы право за окану трговину получио, морати прописно поступити. Кои є м а й с т о р о м ъ какогъ е с н а ф с к о г ъ з а н а т а постао, мора се за таковогъ и одъ свію други земаљски еснафа истога занята признати; по томе, ако бы се такавъ мајсторъ у друго мћсто, кое не спада у кругъ овогъ еснафа, у коме є за мајстора произведенъ, одселио, може онъ и тамо слободно као правый еснафскій мајсторъ живити и радити. По поредка ради у оваковом случаю мора' ће се истый мајсторъ изъ овогъ еснафа, кои оставла, најпре изписати, и затимъ у надлежный еснафъ овогъ краја, у кои се преселио, за члена уписати, имаюћи само за ово уписну таксу платити. Даля особьина права сваког еснафскогъ мајстора есу: 1.) Онъ може наручбине одъ послова свога занята примати одъ сваког; давле не само одъ оны, кои у мћсту, у ком онъ обытава, него и одъ оны, кои буди у каквом другом мћсту живе. 2.) Онъ може израђене послове одъ свога занята како у отвореном дућану своме, где живи и ради, држати и продавати, тако такове свое послове и на страну у друга мћста на пазаре носити или шиљати, и тамо ій сходно полицајнымъ о овима варошима постојећим одредбама продавати. 3.) Може онъ израђене послове свога занята у другим мћстима, особито у оным, у коима за потребу мћстны и околны жителя нема довољно мајстора одъ истогъ вћговогъ занята, и у свако друго време, а не само, кадъ є пазаруръ, у коммиссиону и на продаю кодъ тамошны мајстора или трговаца држати. 4.) Онъ може матеріялъ за послове свога занята како већъ приготовљенъ, тако и неприготовљенъ, где и кодъ кога ће, узимати и куповати, а тако исто тай потребный му матеріялъ, као и таковый алатъ, самъ собом приготовлавати и правити; и 5.) може онъ ученика, калфій и помоћника узимати и држати, колнкогодъ ће и може. Осимъ овогъ никаквом мајстору неће се бранити, да поредъ свога занята, на кои еснафско писмо има, израђуе и продае и оне послове, или да се занима и съ оном радњом, кое послове раде или съ коіом се радњом занимаю они, кои съ таковом своіом радњом никакавъ еснафъ іошт засадъ не сачињаваю. Тако могу еснафски мајстори у палашкама и варошицама и по селима, где еснафски трговаца и еснафски устроены трговина нема, поредъ радић свогъ занята, у своме дућану држати и продавати и мћшовите еснапе одъ различне трговине и готове послове одъ други занята, кои су за мћстне и околне жителћ, особито поради прыи и свакидашњи њины потреба, нуждни; но то само у слћдству нарочитогъ дозволћња одъ стране надлежне полицајне власти и подъ обвезателством узанонћногъ плаћања у Обштинску кассу за такову польску трговину. Сваки мајсторъ може матеріяла, одъ кога послове свога занята израђуе, колнкогодъ ће у своме дућану држати, и одъ истога ове, као н. п. кројчъ или терзія руо и одћло, сам кроити и шити, или осимъ тога, на комадъ или у количества и продавати, као н. пр. абација сукно или абу и кожарь или крчија коже одъ сваког рода и одъ сваке врсте. Најпосле овай еснафскій мајсторъ, кои бы, осимъ свога правогъ или главногъ занята, још и другій какавъ еснафскій занатъ знао, може и овай занатъ слободно радити; но то не иначе, него само, ако є најпре у еснафу тога другогъ занята прописно свою вћштину показао, и одъ вћга исправу получио, да га разумева, съ касателным правама и обвезателствама, може радити. После смрти еснафскогъ мајстора удовица има право занатъ свога покојнога мужа, докъ се не уда, радити, држећи зато једногъ мајсторскогъ заступника у лицу какогъ способногъ калфе или помоћника, кога ће еснафъ прописно за таковогъ признати. У овомъ случаю има' ће удовица сва права еснафскогъ мајстора, осимъ само што неће моћи на еснафске скупштине долазити. Тако ће и она мајсторица, кою мужъ у невалштеству своме или злобно остави, занатъ таковогъ свога мужа, као и мајсторске удовице, моћи продужити и на свою руку радити. И на рачунъ и пользу малолћтне сироте еснафскогъ мајстора може се занатъ овогъ радити, подъ руководством једногъ мајсторскогъ заступника и надгледањем о њима бригу подећеть туторства. Онай, кои є одъ еснафа прописно за самосталногъ и еснафскогъ т р г о в ц а признатъ, има право: 1.) своју трговину у мћсту пребывања своги дућански држати и радити. Али ако бы онъ, осимъ ту, и у другом мћсту жељно своју трговину отворити и држати, надлежна полицајна власть и касателный еснафъ, ако га тамо има, удовлетвори' ће той вћговой жељи, пошто съ њиме у томъ по надлежности поступи. 2.) еснафскій трговацъ има право, ученике или чираке и калфе по своіой потреби, само све сходно прописма ове Уредбе, узимати и држати. Као што ће трговцы по разлики трговине, коју су уредным путем учили, и за коју су прописым начином исправу получили, у раз-

личио еснафе принадлежати, тако ће свакій самосталанъ трговацъ дужанъ быти, у своіой отвореной трговини предмете или еспапе оне трговачке радиѣ држати и продавати, за коју еснафъ, у кои онъ, као членъ приналлежи, постои. По томе болтаръ, матеріялистъ или бакалинъ, Гвожђаръ, Лончаръ и т. д. свакій ће само еспапе одъ свое трговине у своме дућану држати и продавати, у томъ се држеѣи обычая и реда, кои о томъ веѣъ постои, или кои ће се, по уиѣреной потреби, обштимъ касателны трговачки еснафа договоромъ и одобренѣмъ Попечительства Внутренъи Дѣла, као далыій и удесніи правацъ, увести. Но осимъ еснафске свое трговине моѣи ће свакій одъ поменути еснафски трговаца іошть и спекулирати, и по томе земальскимъ производима као: рапомъ или житомъ, брашномъ, варивомъ, и т. п. или живомъ стокомъ, као и производима одъ свакогъ рода ове стоке н. п. кожама, вуномъ, машћу, лоемъ, воскомъ, медомъ и т. п. или дрпима и дрвеномъ грађомъ, или виномъ и ракіомъ и т. п. трговати; но то, пошто пайпре постоѣнимъ о томе уредбама по надлежности удовлетвори. Далѣ еснафски трговцы моѣи ће у своимъ дућанима и у напредакъ, осимъ еспапа одъ ныне нарочите трговине, држати и продавати готове израђене послове одъ оны заната, кои се у вашой земльи іошть никако не раде, или се маѣ или лошіе раде, него колико и какови се одъ жителя траже, а тако исто и оне урађене послове, кое бы одъ наши земальски майстора узимали и у комисіонъ примали, да ій продаю. Одъ рукотворина и фабриката, какопы у нашой земльи оны майстори и мѣштацы израђую, кои ни у какавъ еснафъ не спадаю или іошть никакавъ еснафъ за себе не сачињаваю, свакій ће еснафскій трговацъ моѣи што и одкудгодъ оне набавлати и то у своіой трговини слободно држати и продавати. Найпосле ако бы кои трговацъ одъ єдногъ еснафа зажелио, или, ако бы у маньимъ варошима потребу увидио, отворити и држати мѣшовиту трговину, н. п. као болтација узъ болтацыску и лончарску или бакалску, или као лончаръ узъ лончарску и болтаційску или гвожђарску и т. д таковоме да се опака трговачка радня не крати, пошто одъ еснафа оне побочне трговине надлежно дозволенъ за ню добые. За држанъ и воѣенъ отворене или дућанске еснафске трговине посредствомъ помоѣника или заступника одъ трговачки удовпца и на рачунъ и ползу осироѣене дѣце еснафски трговаца имаю управну силу она иста правила, кои су по подобномъ предмету выше прописана. Майсторъ или трговацъ не може свое еснафско право ни привремено ни за свагда другомчіе изгубити, него само у слѣдству законите судейске пресуде. (Продуж. слѣд.).

Секретаръ Агенціе у Цариграду, **Конст. Николаиħъ**, поставлѣнъ є за привремен. Капу-Ѣехаю. — Секретаръ Суда Окр. Ягодинскогъ, **Светозаръ Давидовиħъ**, премештаъ се у Судъ Вар. Београда, а Секретаръ Суда Окр. Ћуприскогъ, **Димит. Милосављевиħъ** у Ягодинскій, Старіи Писаръ Суда Окр. Београд **Свят. Васиħъ** долазп за Секретара у Судъ Окр. Ћупр., Писаръ Суда Окр. Подринскогъ, **Мих. Іованошиħъ** за Писара Суда Окр. Београ., а на овога место **Ефремъ Божиħъ**, досадашнііі Секретаръ Суда Вар. Београда, кои є за своя у душности наступленія осуѣенъ, да се тако називрне. Членъ Суда Окр., **Тодоръ Владѣниħъ**, премештенъ є изъ Пожаревачкогъ у Крајинскій, а **Петаръ Марковиħъ** изъ Крајинскогъ у Пожаревачкій Окр. Судъ за Члена. Начальникъ Среза Моравичкогъ у Окр. Ужичк. **Перша Марковиħъ**, произведенъ є у чинъ Штабъ-Капетана. **Алекс. Ристиħъ** постао є дѣйствител., а **Марко Стойкошиħъ** привр. II. реда Столоначалник. Попечит. Внутр. Д. — **Миланъ Стойкошиħъ** привр. Протоколистомъ и Архиваромъ Одѣленія Санитета, **Павле Трипкошиħъ** привр. Експедиторомъ, **Миланъ Јакошиħъ** привр. Канцеллистомъ, **Атанасіе Милойкошиħъ** Канцеллистомъ, **Сима Милутиношиħъ**, до сада у Начальничеству Ягод., и **Димитріе Благнавацъ**, до сада у Начални. Ваљевск., практикатима при истомъ Попечительству, **Илія Вуч. Перишиħъ** Писарокъ Начални. Шаб., — **Неша Орлошиħъ** изъ Среза Рађевскогъ Окр. Подринскогъ премештенъ є у Срезъ Рудничкій Окр. Ужичкогъ за Писара, Практ. Попеч. Вн. Д. **Милошъ Трифуношиħъ** поставлѣнъ за Писара Среза Рађевскогъ, а **Сава Кујунџиħъ** за млађ. Писара Ср. Рудничкогъ. — Г. **Іовану Вуиħу**, старомъ списателю нашемъ, подарио є Князъ и Совѣтъ 20 ## цес. — Іонъ, сынъ Іона **Крачуношиħа** изъ села **Грабовице** Окр. Крајинскогъ, пошавши съ матеромъ своіомъ **Станкомъ** на Дунавъ, да рыбу лови, онакне се съ обале и у Дунавъ падне, а мати, кадъ то види, скочи за ньимъ, да га избави, но не могавши ни себе спасти, са сыномъ заједно удави се. — Живана, жена Стојка Видоваиħа изъ Врбовца Окр. Црнорѣчк. изгубила є на путу нашитъ девойке свое одъ 1000 гр., кои нашавши **Стојданиħ Божиношиħъ** изъ истогъ села, као поштенъ човекъ одма га є показао и ошгећевой предао. — Съ папаћура Пожешкогъ праћаюћи се **Вукое Петровиħъ** изъ Высоке и нѣгови шураци **Вукосава Дабовиħъ** изъ Белеуше посиђаю се у путу и Вукое убіе Вукосава изъ пушке, пакъ побегне у Турску. Одъ некогъ времена почели су изъ Арнаутлука враће на нашой страни чинити, због чега є Начальникъ Среза Іошаничкогъ одредио 4 булюкбаше, да стражаре онуда, куда найвише люди крадомъ прелазе изъ Туреке, и поћу нашеђу 23 и 24 Јунія булюкбаша **Димитр. Пудареваиħъ** опази ньи троицу, пакъ кадъ му се на прозивъ, кои су, не одазову, опали на ньи, а они затимъ на ньега и ньегово друштво, но ништа никомъ ту не наудивши, утеку. — У Окружію Гургусовачкомъ и садъ друкъ одъ Врхарнице до Новаковца, кои 9 сати дужине има, сасвимъ, као што треба, оправлѣенъ, врконима ограђенъ и шљункомъ посуть тако, да се ньине у свако доба године лепо путовати може, а тако исто и путови на састанак Грамадскій и полукарантинъ Пандиралскій. Обштине истога Окружія имаю овога лета на ползу свои каса засевно 31.649 ока разне ране. А и поједини люди у томъ Окружію исто тако се одликую своимъ радомъ польскимъ, одъ кои неки по 50—60 рала усева имаю, као: Нико Симоновиħъ изъ Лалинаца, Радованъ Миленковиħъ изъ Извора, Живанъ Поповиħъ изъ Балинца, Милошъ Голубовиħъ изъ Папратна, Неша Пауновиħъ изъ Берчиновца, Іоца Костиħъ изъ Селачке, Поша Ристиħъ изъ Заграђе, Милета Павловиħъ изъ Ђубетинаца, Ђока Недељковиħъ изъ Слатине, Филипъ Маринковиħъ изъ Ргошта, Иванко Гойковиħъ изъ Васиħа, а Голубъ Богдановиħъ изъ Вине до 80 рала.

О **скакавцыма**, кои су на овай крај Србіе допрли найвеће є пытанѣ, садъ како да ій се ослободимо. А поради овога прво се за садъ препоручуе, да се свакій пожури што брже летину свою скупити, кои то іошть не буде до садъ учинио. Друго да се яйца ньнова тамане, кои ће они садъ лећи, да не бы изъ ньи на лето іошть веће росни изишли и іошть веће опустошења, него садъ, починили. Они легу свои яйца подъ есень око мале Госпожине (у почетку мес. Септембра), свакій по 50 до 100. Кадъ хоће да ій легу, они се стражарньимъ трупомъ у землю укопаю и кадъ у ову тако зарію яйца свои, повлаѣу се и поцркаю, оставлаюћи смрадъ на томъ месту, кои удара као врцпна. Ако не нађу на некоту или песакъ, као што у овомъ найрадіе чине, него на тврдпу, они и на голу землю, на каменѣ и стабла легу свои яйца, и ова остану као балама омазана, кои бале се после стврдну као кора и ова кора ій одъ зиме чува. Но помайньше траже за то место поузньшено, омчито и на изтокъ окренуто. Садъ даклe особыто добро пазити вали на та места, гди они свои яйца оставе, пакъ свако таково место іошть есенасъ преорати и свињѣ туда терати, кои иста яйца изриваю и радо еду; само вали свињѣ исте и на воду често терати, те ій пошти, а за свињама добро є и курке по истымъ местима држати, кое такоће тамане та яйца, као и друге по неке птице, особыто ако є земля, у кои су она улежена, преорана.

По найновіимъ извѣстіима скакавцы су ишчезнули изъ Србіе, олушномъ на южне стране къ Нишу одвешени.

У Београду є: брашно пшенично по 90, кукурузно и кукурузъ по 70, овасъ 56, ечамъ 40 гр сто ока, брашно фино (мундмелъ) 140 гр. цента (315 гр. сто ока), носакъ 2400, медъ цеѣенъ 380 гр. сто ока.

ТУРСКА.

Са онымъ, што є найпосле грчкій Попечитель иностранны дѣла у слѣдству посредствована Бечкогъ Кабинета Ренъз-Ефендія за изравнанѣ међусобне несгоде сбогъ Мусеуруса писао, Порта се не задовольна и закључила є, приступити къ удѣйствованю оны непријательски мера, кое є іошть пре одредила была (види Ч. 20. оны Нов.). Међутимъ и стање ствары у Арнаутлуку посла дае Правителству турскомъ, као и оно у Босни, гди се побѣдитель бунтовны крајишника турака, Ђамалъ-Паша, садъ враће съ Везыретна, а предводителыи и участницы те

побуне, као именно Рустанъ-Беговићъ, кои е у Сербію пребегао био и одавде после у Цариградъ отишао, на своја се места враћаю. — Младићъ онай у Цариграду, кои е чрезъ свога слугу злоставно болгиског посланика, морао е овога писменно за опроштенє молити, и у томе се састои удовлетворенє, кои е Порта упређеноме посланику дала; а у исто време е ерменска фамилия Дуль, од кое тай младићъ, посћтама од самога Цара и Султане Валиде почествована, пакъ како од ове поклонима тако и од Султана лепомъ нђговимъ, са брилиантима накићенымъ, обдарена.

ГРЕЦИЯ. Правителство е Грчко закључило примити од Айнарда повуђеный му заимъ и овимъ одлужити Енглеской, што ioй садъ давати има. За скупштинаре изабра народъ скоро свуда приврженике садашнђгъ Министерстад. Ген. Гривасъ и нђгови другови за границомъ раде по пограничнымъ турскимъ областима, да немиръ у Грсдіи произведу и народъ узбуне противъ садашнђгъ Правителства.

РУССІЯ. На Кавказу е у почетку Іулія између русса и черкеза била жестока битка код утврђеногъ места Гергебилъ, кое су русси отети хтели. Од русске стране е по собственомъ извћстію Князя Воронцова погинуло 8 официра и 119 прости, а рањено 28 официра и 463 войника. —

АУСТРИСКО ЦАРСТВО. Изъ Беча явлю, да е одобрено Г. Іов. Хаџићу Сенатору Ново-Садскомъ, да издае у Новомъ-Саду сербске Новине (политичке). —

ШВАЙЦЕРСКА. У главной скупштини свію Кантона Швайцерске рћшено е већинством гласова, од 12 Кантона, да изађи, кои су у други 9 Кантона примлћни, морао се иселити, и особный союзъ, кои су та 9 Кантона међу собомъ закључили, укинути се, на кое они други Кантони не пристаю, и потврђую, да су они у своимъ областима независни, у чему им и страно силе, поглавито Француска, за право даю.

ИТАЛІЯ. У Риму се 17 (5) т. м. показало неко покушеніе на оборенє садашнђгъ стани ствари, кое се хтело учинити чрезъ умножене у варошки свитиње и безакуњиње, са стране на то подкупљене. Управитель варошки одпуштенъ, а многа лица, узћена, понайвише онаква, кои су подъ прећашнымъ Правителством за потайна подказивања (шпионаже) плате уживали, пакъ подъ садашнымъ погубили, и кои су употребити се дали, те е прено пьи ово подкупљиванє и подваљиванє нашло. Мало пре е установљена од Правителства народна гарда, т. е наоружанъ и у войничко поткове уређенъ самъ народъ, кое до сада ніе онде было, за одржанє и обрану мира и реда, и то е у овомъ првомъ случаю потребе одлћкъ полезно показало се.

В. БРИТАНИЯ. У засћданію Горњегъ дома 13-огъ Іулія државомъ читано е трећій путъ предложеніе министеріума о умноженію войнства. Овомъ се прилikомъ граф Елленборугъ слћдующимъ начиномъ изасино. Од године 1829-те обстоятелства су се здраво промћнула, и ова промћна заслужуе пажніе енглеского правителства. Од то доба била е у француской год. 1830-те Іулиска револуція, и од то доба Француска свою воену силу непрестано умножава, да се за рать приправи. У француской ова три стања за нову државну промену: нужда и невоља народа, финанціална бћда правителства, и подпе уважење правителства у очима народа. Искрено да речемъ даље, не треба мыслити, да ће пріятелско отношеніе између насъ и наши сосћда преко канала дуго іошть трајати. Погледаймо на Америку. Сојузене државе су у великомъ рату, кои ій принуждава цћлу свою силу развити и стално войнство држати. У овомъ отношенію сасвимъ другчіе обстоятелства стое, него године 1812 и 1814.; число народа тамошнђгъ удвоило се, ратоборный духъ и жељ за войничкомъ славомъ у њима се пробудио. Американци уче рать водити. И од мои стране рћшеніе вопроса о Орегону писамъ ни за шта друго држао, него за лукавство Американаца, да послћ пробитачанъ рать водити могу. Неће ни 6 мћсецы по окончанію рата њіовогъ са Мексиканци проћи, а они ће се подићи противъ насъ, или сбогъ Орегона, или сбогъ Канаде. Посмотримо даље положеніе Ирланда; ону нашу слабу страну! Енглезска е на Ирландеску за єдну годину дала 10 мил. фун. шт. више, него обично, потрошила, и само за чување Ирландске потребно нам е готово цћло наше подъ куће палазење се воиство, и сви наши народи. Изъ довле ће то трати? Посмотримо даљ развитокъ ратны нћжества! Преће е нћколико мћсецы потребно било, да се француско воиство на приморју сакупи, и мы смо се могли припрапити; а садъ е то све другчіе. Само три дана трајоћа плада у каналу бы Француску у станћ поставила многочислено воиство у Енглезску превести, и тако би Француза Лондонъ изненада напасти и отети могли. Средства покоћи Енглезске ни су се истина умалила; али, ако се она за времена у добро станћ не поставе, неће у случаю потребе довољна быти. Онда неће довољна быти успомена наши прећашніи побћда; србо смо мы башъ овимъ побћдама у туђимъ земљама чувство горчине противъ насъ побудили, а осимъ тога и британско богатство драги туђу грабљивость. Тако дакле мы не смемо неоружани остати посредъ цћлогъ оружногъ свћта. Мы садъ ниште не притежавамо архимеду владу на кору; мы би се за ову борити лако морали, кадъ бы до рата са Француском дошло, а Француска е за ратъ, па и за морскій ратъ, болћ приправљена од насъ. Мы немамо истина бродова, али немамо људій; съ временомъ могли би мы велико воиство сакупити, али намъ дћятелянъ непріятель не бы ово време дао. Сбогъ наши трговачки отношенія само се са страномъ на ратъ помислити дао; но макаръ се мы колико овога бояли, опетъ нетреба могућность рата изъ очію да изгубимо, а осимъ тога морамо ми не само на внутрешній, него и на виђшній ратъ мислити. Досадашніи депутати народни, почемъ имъ е закономъ одређено време званія (6 година) завршило се, разпуштени су, и садъ се на ново избори чине од сарода. У самой варошки Лондонской поредъ друга три изабранъ е банкеръ Ротшилдъ, еврей.

ФРАНЦУЗСКА. Другъ осуђены великаша, банкіеръ Пелапра, кои е побегао био, предстао е на позивъ истоме Суду државномъ, подвргнутъ напыту и по овоме осуђенъ, да се лиши права граћана и плати 10000 фр. (2000 талира) каштиге и паричне трошкове, као и они други, што е по жељи солдарскогъ друштва примио се, да подкупи на овога страну Гестеа, као министра са 100.000 фр., кои су му на то од истога друштва достављени. У свету е зазоръ побудило то, што е у овой ствари обелодањено, како се једно друштво иноћни људій совћтује за свое обогаћенє, да подкупи члена Правителства и дае на то толике новце, да бы добило права и условія по жељи своіой, и како членъ Правителства то прима и дае за ништ, што се ниште. Садъ се подобна огледарања и о другима великашима појављују, као именно о Попечителю трговине Кунеъ-Гридену, да му е једно друштво од свога граћени гвозденогъ пута велико число акција нижомъ ценомъ уступити морало, да одобренъ од Правителства добые, кое су на ине нђговогъ сина преписане, а о попечителю внутрены дћла, да е једномъ за искано дозволенъ, да театеръ подигне, приморанъ био 100.000 фр. жертвовати на издаванє једны Новина, кое истомъ Правителству садашнђмъ страну држе.

ОГЛАСИ.

Явномъ лицитаціомъ, сваћда пре подне у 9 сати по прћженомъ часоказу, продаваће се:

Дућанъ съ кућомъ почившегъ Ђоке Поповића 14 Авг. другій, а 20 трећій и последный путъ.

Кућа Стевана Вељковића 5 Августа т. г. трећій и последный путъ.

Кућа Будимира Стефановића 1-гъ 9-гъ и 16-гъ Августа тек. год.

Іована Босильчића у Палилули кућа 1 8 и 15 Авг.

Кућа прама два бела Голуба Мината Чауша 2 7 и 22 Авг.

Никола Стефановићъ, калфа терзиский код майстора Стеф. Михаиловића, продаи свою од отца му, поч. Стевана Петровића оставшу кућу справа Барокъ-џаміе и синаг куће Џинге лежећу, кою ко бы имао волю купити, нека се нћму јави.

Медицыне Докторъ Стефанъ Васићъ подносећи лекарске свое услуге свакомъ, кои бы помоћи нђгове требао, налази се од 7—9 сатій у јутру, после подне од 4—5, у своимъ квартиру код Г. Л. Предића справа куће Г. Проте Вућа.

Уредникъ Пав. Арс. Поповићъ. У Правителственой Књигопечатньи у Београду.

Издаје сваке седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена ових у за Србію 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 8. Августа 1847. Число 32.

СЕРБІЯ.

(Продуж. Уредб. о Еснафима.). Мајстори, кои єдан занат или кои сродне занате раде, и трговцы одъ єдне или одъ више сродны трговина састављ ће нарочита устроена друштва, кои ће и у напредакъ подъ именомъ еснафа постоять. Где се годъ може, треба за себе еснафъ да саставе мајстори одъ єдиога заната, или трговцы одъ єдногъ рода трговине, и то они, кои у єдномъ мѣсту и у подручю єдне обштинске власти стое. Но будући да се по овомъ главномъ правилу неће засадъ моћи нити за сваку поєдину занатску или трговачку радню, нити у свакой нарошкой обштини надлежный еснафъ съ потребномъ снагомъ саставити; то 1.) у случаю, ако у єдномъ мѣсту нема довољно число мајстора одъ єдногъ заната или трговца одъ єдне струке трговине, да бы могли за себе еснафъ саставити, нека се мајстори одъ два или више сродны заната, а тако исто и трговцы одъ више родова трговине сложе и скупно за себе єданъ уреданъ еснафъ саставе. На ако бы 2.) и на овай начинъ тежко или немогуће было, доста снажанъ еснафъ одъ мајстора или трговаца изъ єдне обштине саставити, онда нека се мајстори или трговцы изъ више мѣста или обштина, и то, ако се може, одъ єдногъ, ако не, а ово одъ више родова касателне радиъ, скупе, па такови еснафъ за себе некъ сачине. Свакій еснафъ треба да има правилно найманъ 12. членова. Но Попечительство Внутренъи Дѣла моћи ће, кадъ увиди потребу еснафскогъ устройства за какву занатску или трговачку радню, одобрити или наредити, да се и манъ число участника у еснафъ за себе прописано сдружити може. Еснафи, кои по досадашньемъ поредку или обычаю постое, мораю се час пре по правилама ове Уредбе наново устроити. Одъ овогъ се изключаваю они постоећи еснафи, кои у слѣдующемъ §. нису наведени, и кои се по томе овомъ Уредбомъ и укидаю. Родови трговине и струке заната, одъ кои ће се засадъ еснафи по овой Уредби устроити, єсу: I. трговине: 1.) болтацијска, 2.) бакалска, 3.) лончарска и II. заната: 1.) кровачкій за терзіе и шнајдере; 2. сукнарскій или абаџијскій; 3.) кожуарскій или ђурчијскій; 4.) папуџијскій съ чизмарскимъ; 5.) опанчарскій; 6.) лебарскій за пекаре и симиџіе или фурунџіе; 7.) свећарскій за сапунџіе или мумџіе и за лецедере; 8.) ковачкій и брашарскій; 9.) котларскій, съ лимарскимъ или тенеџецијскимъ; 10.) столарскій (дограмаџијскій); 11.) коларскій; 12.) табачкій; 13.) лончарскій; 14.) фаѣбарскій или бојаџијскій; 15.) асурџијскій; 16.) качарскій или пинтерскій; 17.) кујунџијскій; 18.) пушкарскій или туфекџијскій; 19.) берберскій; и 20.) зидарскій и дуњерскій. Сарачлукъ нека између себе поделе или побочно друге трговцы одъ вышенаведены еснафскій трговина, нарочито они подъ 1.) 3.) 4.) и 5.) именованы. Ако бы се у каквомъ мѣшовитомъ еснафу членови одъ єдногъ заната или одъ єдне трговине тако умножили, да бы за себе могли еснафъ саставити, онда они могу изъ тогъ еснафа, ако се две трећине одъ њи у еснафской скупштини на то склоне и изасне, изступити и свой еснафъ прописно устроити. И у таковомъ случаю овима ће се изъ касе еснафа, у комъ остали членови одъ друге радиъ остаю, онай део издати, кои имъ по еснафскимъ рачунима справедльно припада; али тако исто ће они и свою часть дуга, ако бы га истый еснафъ имао, морати на себе примити. Саединити ли се више одъ сад постоећи еснафа у єданъ еснафъ по гласу ове Уредбе, онда, као што ће они тымъ у єдно друштво ступити, тако ће се и њине досадашње касе у єдну еснафску кассу слити. Свакій еснафъ само ће се на получено одобренъ и упутствованъ Попечительства Внутренъи Дѣла моћи саставити и устроити. По томе ово Попечительство као што ће се постарати, да се еснафи, кои постое и не укидаю се, час пре наново по овой Уредби устрое, тако ће оно и о томъ наставлати, да се не само на основану тражбу и молбу касателны участника какви іошть засадъ због мајине њине нееснафски трговачки или занатски радња, него и у случаю, ако бы и само увидило и изслѣдило, да су или оваке радиъ већъ знатніима постале или да се какве нове одъ истога рода радиъ, коима се іошть засадъ нико у нашой земльи не занима, овде завеле и довольно већъ развиле, у свое време нови еснафи за њи саставляю и прописно устрояваю. Членъ еснафа не може быти: 1.) кои е осуђенъ было због краће, поаре, или што се криво заклео, и 2.) коме се суди због какавогъ злочинства или криминалногъ дѣла, или кои се подъ конкурзомъ налази, или найпосле кои е одъ криминалногъ суђења само привремено ослобођенъ. Они, кои већъ као мајстори или као трговцы на свою руку, држећи шегрте и калфе, раде а у редъ оны, о коима овай §. гласи, не спадаю, остаю мајстори и трговцы, и по томе они ће се одма и безъ свакогъ даљегъ формалитета у касателне еснафе, кои ће се по овой Уредби устроити, за членове уписати и новымъ еснафскимъ исправама безплатежно снабдѣти. Тако ће се исто и калфе и ученицы, кои су се у своемъ послу или у науцы нашли, за такове признати и надлежно у еснафске протоколе новоустроены еснафа увести, дапи оними безплатежно и калфенско писмо по надлежности. И уговори или погодбе, кое су съ њима или за њи већъ заключени, не кваре се, него остаю пуноважне, докъ имъ време не изиће или докъ се изъ законны узрока не уништоже. Свакій еснафъ стои непосредственно подъ надзирателствомъ и подручѣмъ надлежне полицайне власти, и по томе ће свакій еснафъ њине законите налоге, кое ће му она или по дѣлима еснафскимъ или по дѣлима и потребама Обштинскимъ задавати, дужностно примати и надлежно извршивати. Главна цѣль, за коју ће еснафи по новомъ своемъ устройству постолти, та е, да членови њіови како по правилама ове уредбе, тако и по особльнымъ законнымъ наредбама, кое се на занате и на трговину односе, сложно и уредно у ползу свега занатскогъ и трговачкогъ реда дѣйствую, и у томъ напредую, да се заната и трговине радња, што се больма може, развіе и да процвѣта. Къ постизаню ове цѣли нарочито ће свакій еснафъ добро надгледати и свойски око тогъ радити: 1.) Да се ученицы на занатъ или у трговину прописно примаю и обучаваю, и калфе у посао уредно узимаю и у обште добро владаю, и 2.) Да членови њіови, мајстори и трговцы, по правилама ове уредбе и благоваравног живота свое дужности извршую. Свакій еснафъ има ће свою кассу, кое ће уредни приходи быти: а) Таксе, кое ће платити ученицы, калфе и еснафски членови, кадъ се у надлежне протоколе еснафа упишу, б.) Таксе за калфенска и за мајсторска или трговачка еснафска писма, в.) Таксе, кое ће платити они, за кое се нарочито еснафска скупштина сазове, г.) Казни новчане. Но ако се кадъ о оны прихода небы могле какве, обычне и чрезвычайне, еснафске потребе намирити, онда ће еснафъ у своіой с штини моћи заключити, да еснафски членови изв

потребанъ прилогъ у еснафску касу плаћаю; али то не другочіе него по справедьивомъ прирезу према имаю и радньи сваког еснафског члена. Надатци изъ еснафске касе чини ће се: 1.) На подпомаганъ стары или оболелы членова еснафа, кои се у нужди налазе, а ништа не могу да зараде; 2.) На погребъ яко осиромашены членова еснафа; 3.) На подпомаганъ у сиромаштву налазећи се удовица еснафски членова и њины сирочади; а особито на то, да се ова одрани и каквомъ занату или каквой трговачкой радньи научи, или другчіе, како еснафъ за добро нађе, поспита; 4.) На снабдѣванъ добры калфій путнымъ трошкомъ, кадъ овога никако нема, или на надрзнаванъ калфій, кадъ су болестни, па су у нужди, те туђе помоћи, коју иначе нигде не могу наћи, потребую, и 5.) На цркву, колико за службу треба, кадъ еснафъ свога светца или патрона слави. На оне подъ 1. и 3. или на друге какве чрезычайне потребе, кое у овомъ §. нису наведене, само ће се у слѣдству рѣшенія еснафске скупштине издатци изъ еснафске касе моћи чинити; а на потребности, кое су начелѣне подъ 2; 4. и 5. моћи ће изъ исте касе до 20. грона чарписки еснафскій старешина самъ, а веће суме само у договору са своимъ Помоћникомъ или съ оцымъ и са іошть једнымъ одабранымъ членомъ на надлежне квите издавати. Еснафскій Старешина и Помоћникъ њиховъ послужиће еснафъ и у напредакъ, по досадашньемъ обычаю, безплатежно. Еснафска каса, у којой ће се осимъ готовы за потрошакъ нужды новца, и облигаціе и еснафске књиге држати, има ће 2. ключа одъ кои ће се 1. при еснафскомъ Старешини, а 1 при њиховомъ помоћнику налазити. Књиге, кое ће се у сваком еснафу уредно водити, есу: 1 књига рачуна одъ еснафске касе; 2.) протоколъ ученика (шегрта или чирака); 3.) протоколъ калфенскій; 4.) протоколъ майстора или трговаца еснафскій, и 5.) протоколъ, у кои ће се заводити писма, на еснафъ долазећа и акта, кои ће еснафъ одъ пластій примати, и све оно, што се у скупштинама еснафа радилоће закључивало буде и што еснафскій Старешина прописно самъ или съ Помоћникомъ у име еснафа учини. Сваки еснафъ има ће свой печатъ, кои ће се правилно у еснафской каси чувати и на сва писма и свидѣтелства еснафа надлежно ударати. Еснафъ ће свою скупштину сваке године сваншто правилно држати; но по потреби моћи ће се онъ и више пута у години скупляти. У еснафской скупштини имаю мѣста и гласа сви еснафски майстори или трговцы, осимъ оны одъ њи, кои су или због какогъ злочинства осуђени, или кои се подъ конкурзомъ или у криминалномъ суђењу налазе, или комуе судейски забрањено майсторска или трговачка права уживати. Еснафъ ће свое скупштине држати или кодъ еснафскогъ Старешине или кодъ Помоћника њиховогъ, или, ако кодъ оны неби довольно мѣста было, где се то еснафомъ рѣши и нареди. У скупштинама еснафа свагда ће еснафскій комисеръ предсѣдавати, до њега ће съ десне стране еснафскій старешина, а съ леве њиховъ Помоћникъ сѣдити, остали пакъ членови заузеће за њима мѣста по старешинству. Сдавъ одъ писмены членова, или онай, кои га еснафъ за то узме, поди ће перо. Главни предмети, конма ће се еснафъ у своимъ скупштинама занимати, есу: 1.) Годишнъ прегледанъ рачуна одъ прихода и расхода еснафске касе. 2.) Опредѣливанъ надатака, кои ће се изъ еснафске касе преко године на предвидиме или знане обычне или чрезычайне потребе чинити, кудъ спада и одређиванъ сталне помоћи потребнымъ еснафскимъ членовима, њиныма удовицама и сирочади изнова §. 103. кою самъ еснафскій старешина съ њиховымъ помоћникомъ не може издати. 3.) Опредѣливанъ прилога, кои бы нуждни были, да се њима прописано или за нуждне прилике надатци еснафа напирити могу. 4.) Примань калфій за майсторе или трговце, а тымъ и за чланове еснафа. 5.) Биранъ старешине еснафа и њиховогъ помоћника, као и еснафскогъ посьпача или чауша. 6.) Расправланъ распрій између членова еснафа или између оны и њины млађи, калфій и ученика, кое самъ еснафскій старешина не бы могао окончати, и рѣшаванъ еснафски дѣла, кои очекую и потребую разсматранъ и свршиванъ еснафске скупштине. 7.) Догопаранъ о оном, што бы еснафъ за добро или нуждно нашао, надлежной правительственой власти у интересу еснафа, а тако и ползе и напредка ради заната или трговине, у виду себе или теготе представити, и 8.) Саслушаванъ наредбе или уредбе, кои е одъ стране Правительства за еснафъ или о радньи заната или трговине издата, знана њиховогъ рада или да се изврши, што се њимъ прописуе и налаже. За изборъ еснафскогъ старешине и њиховогъ помоћника нужде су две трећине гласова одъ свію еснафски членова, кои право давања гласова имаю. На ако кои одъ оны не узможе због какогъ узрока тога ради у скупштину доћи, моћи ће свой гласъ за онога, кога онъ изабере, и писмено еснафу послати. За све друге еснафске послове писмено давань гласа неће се употребљавати, него ће се сваки одъ њи рѣшити и закључити вышимомъ гласова оны членова, кои су у скупштину дошли; али да бы она за те послове пуну свою важность имала, треба да присуствую у њой баремъ две трећине одъ свію еснафски членова. За еснафскогъ Комисеара одреди ће се у Београду сваномъ еснафу одъ стране Управителства оне нарочи или Управитель самъ или кои одъ членова истогъ Управителства а у другимъ мѣстима одъ надлежногъ Окружногъ Началничества или овога Помоћникъ или један одъ подручны му Срески Началника. Дужности еснафскогъ комисара есу: 1.) у еснафскимъ скупштинама предсѣдавати; — 2.) настоявати, да се у скупштинама оным надлежни само еснафски, а никакви противузакони или еснафа нетичући се, послови предузимаю, и ти свагда мирно и уредно одправляю; свако пакъ закључење о истима да се по справедьивости и правилно чини; — 3.) на молбе и представленя, кои ће еснафъ по своима потребама надлежной власти имати подносити, додати свое: „преданомъ“ и подписъ свой; — 4) видити и увѣравати се о томъ, да се еснафскомъ кассомъ добро рукуе, као и прописане еснафске књиге да се уредно воде, — и 5.) надгледати и радити, да еснафскій старешина и њиховъ помоћникъ свое дужности правилно напирную и да никомъ неправду не чине. Еснафскогъ старешину бира еснафъ сваке године, обично одна по новомъ лѣту, изъ средине свои найпрелія и найдостойни членова. Овогъ истогъ старешину своју, коме е време да изступи, може томъ приликомъ еснафъ опетъ избрати. Сваки членъ еснафа дужанъ е, примити се службе еснафскогъ старешине, кадъ га еснафъ за такогъ изабере, но ако е кои једну годину дана еснафскимъ старешиномъ био, може онъ изборъ, ако бы одма опетъ на њега пао, не само на идућу, него и за још једну годину одбити. Ако се пре изборне скупштине мѣсто еснафскогъ старешине упразди, онда ће дужности такогa до избора новогъ одправляти еснафскій помоћникъ, или ако бы потреба другочіе искала, један одъ еснафски членова, кога еснафскій комисаръ съ још два одабрана члена за то наберу. Дужности еснафскогъ старешине есу слѣдующе: 1) мотрити, да се у еснафу законый поредакъ наблюдава, и чувати, да се интереси и права еснафа не повређую; 2.) настаявати о томъ, да се сваки, кои у еснафъ и къ еснафу припадлеки, правилама ове Уредбе, извршуюћи уредно свое дужности, управля и да никомъ своимъ послови или своіомъ радньомъ прекару и штету не учини; 3.) руководити еснафскомъ кассомъ и уредно водити рачуне о свима њиныма приходима и расходима; 4.) распре, кое бы се између членова еснафа, или између оны и њины млађи, калфія и ученика, по предметима њины међусобны уговора или прописны обвезателства народне, самъ собомъ, или са своимъ помоћникомъ, или, а особито на нарочито захтеванъ касателны лица, съ још два еснафска члена извиђати и помирителю рѣшавати; 5.) съ калфама, кои се у еснафу приме, да кодъ какогъ еснафскогъ члена у посао стану, прописно располагати и о такоимъ калфама уредань списакъ одъ стране еснафа водити; 6.) ученике у еснафскій протоколъ надлежно уписивати за које ученике испытателне одборе наређивати и при њиныма испытима прописно учествовати и оне, кои се у томъ за калфенскій ред достойни покажу, у еснафскій протоколъ заводити и одъ стране еснафа такоимъ писмомъ снабдѣти. 7.) калфе, кои су се прописно прише получења ради майсторскогъ или трговачкогъ права, саслушати, па на то га или по правилу подѣйствовати, да се испытателный одборъ нареди, и после при њиномъ испыту учествовати као и далъ у овомъ свему, што изъ тогъ слѣдопало буде, по надлежности поступити; 8.) еснафске чланове изъ еснафа исписивати, или у еснафъ уписивати. 9.) о томъ настаявати, да се наредбе и налози, кои се одъ пластій издаю и еснафа тичу, у

своѥ време и уредно извршую; 10.) надлежной мѣстной или Правителственой Власти извѣстія, коя одъ нѣга по предметима еснафа искала буде, неодложно и точно давати; 11.) кадгодъ треба, не само на концу године, него и по другимъ прописанымъ или чрезвичайнымъ еснафскимъ потребама, да се еснафска скупштина држи, надлено членове еснафа на ову позвати. 12.) нарѣивати нуждне пратіоце одъ еснафски членова или одъ нѣкиы младѣи на погребъ упокоивши се членова еснафа или други лица, къ еснафскомъ реду принадлежећи, коима еснафска пратня припада; 13.) прилоге за еснафску кассу одъ членова еснафа сакупляти. 14.) издавати изъ еснафске кассе оныма помоћь, коима е такова еснафомъ у скупштини опредѣлена, или какву брзу и ванредну помоћь изъ исте еснафске кассе самъ или са своимъ помоћникомъ, као и са іошть единымъ одъ еснафски членова, у договору чинити може. 15.) мањ неуредности и крывице, кое бы се у еснафу показале самъ, а повеће са словомъ помоћникомъ, по потреби или захтеваню са оныма и са іошть единымъ одабранымъ еснафскимъ членомъ, да извиђа, што се исправити може, да исправля, и одъ оны, кои су заслужили, да се казне, да напладуе новчане казни по тимъ истымъ правилама; 16.) о страннымъ мајсторима, кои раде занатъ, за кои нѣговъ еснафъ постои, уредань списакъ држати, и съ онима прописно поступати, кадъ за ныи одъ надлежне власти налоге прими, да и они по правилама ове Уредбе, што имъ дужностію надлежи, извршую. Еснафскій старешина еснафу ће и полицайной власти, у кое подручю онай стои, за све, што е по опомъ дужанъ одправляти и чинити, одговарати. Особыто ако бы еснафскій старешина своѥ ове дужности немарљиво извршивао, или бы ползу еснафске кассе пренебрегавао или изъ оне новце лакомно трошіо, или ако бы ій на свою ползу обраћао, или найпосле ако бы одъ кога, особито одъ калфій и ученика, мита узимао, еснафъ нека га у своій скупштини, дакле и помоћу поменуте власти, на одговоръ узме, па тако изъ званія исключи, напладивши одъ нѣга и штете, ако е какове учиніо. Помоћникъ е, као младѣій старешина, дужанъ старешину еснафа у свима нѣговымъ дужностима подпомагати и заступати га, кадъ бы одсуствовао или кадъ не бы мого, изъ какыы важны узрока, исте своѥ дужности одправляти. Еснафскогъ позывача или чауша дужность ће быти, по наредби еснафскогъ старешине или нѣговогъ помоћника членове еснафа у еснафску скупштину сазывати, и ныма све оно, што бы се одъ стране еснафа нарѣивало, да знаю или да изврше, уредно достављати, и то онима, кои у мѣсту еснафа живе, сам-собомъ, а осталима, кои на страни седе, поуздановомъ порукомъ и тек онда, кадъ му се нарочито налогъ да, да и онаке изванмѣстне членове позове или да имъ што изи. Осимъ тога ће позывачъ купити одъ еснафскій членова прилоге за еснафску кассу, ако кадъ еснафъ на ныи оне за добро наће прирезати. Дужности еснафски членова, осимъ оны, кое су имъ напредъ прописане, су іошть и слѣдујуће: 1.) Еснафски членови дужни су, сваки путъ у еснафску скупштину доћи, кадъ се годъ по наредби еснафски старешина на то позову. Само предстојећій путъ, или болесть, или важна каква домаћа невгода или пренона одъ злогъ времена моћи ће еснафскогъ члена извинити, ако на позывъ у скупштину не дође. 2.) Они ће морати сваки налогъ, кои ће имъ се одъ стране еснафа како по еснафской, тако и по полицайной потреби правилно издати, примита и нѣрно извршити. 3.) Они ће се само ономъ радньомъ занимати, на кои су по правилама ове уредбе право задобили, да е радити могу, и 4.) поредка ради и безбѣдности ныны права и имовогъ интереса они ће умиредакъ одъ ове ныне радњ надлежне књиге, као инвентаре, тептере и т. д. уредно водити. (Конецъ слѣдуе.).

Кнежачій Огр. Николе Ненадовића преместенъ е изъ Гургусовца у Крагусевацъ а Лазаръ Максимовићъ изъ Ваљева у Гургусовацъ, и овогова место постављенъ Рista Петровићъ, досад. архиварь при Попеч. Финансіи.

Оне 1834/5 године было основны школа:

У	Вар.	Београду	10	са 630	ученика
,,	Окр.	Београдск.	17	са 237	,,
,,	,,	Шабачком.	24	,, 841	,,
,,	,,	Подрињск.	11	,, 371	,,
,,	,,	Ваљевском.	20	,, 456	,,
,,	,,	Ужичком.	7	,, 221	,,
У	Окр.	Чачанском.	6	са 202	ученика.
,,	,,	Рудничком.	7	,, 246	,,
,,	,,	Крагуевачк.	19	,, 567	,,
,,	,,	Смедеревс.	13	,, 342	,,
,,	,,	Пожаревач.	21	,, 735	,,
,,	,,	Крајинском.	19	,, 509	,,
,,	,,	Црнорѣчк.	11	,, 237	,,
,,	,,	Гургусовач.	4	,, 144	,,
,,	,,	Алексиначк.	6	,, 201	,,
,,	,,	Крушевачк.	8	,, 163	,,
,,	,,	Јагодинско.	9	,, 302	,,
,,	,,	Ћупрійск.	14	,, 377	,,

И тако своѥ 232 основны Училишта са 6830 ученика. Међу истима было е три деполче школе: 1 у Београду, 1 у Милановцу и 1 у Ћупрій, а остале су све за мушку децу, и одъ оны 2 су приватне, а друге ныне, по языку пакъ 2 грчке (у Београду). *).

На пазарь Ваљевском о св. Илій продало се: Волова 1605 комада, и было е паръ найскупљ по 40, средњ по 28, и найпосле по 8 дук. цес. — Коња 1558, найскупљ по 20, средњ 10, найпосле по 6 дук. сваки, — Вуне 4—5000 ока, испрана по 4 до 4½, а прана по 5 и 6 гроша ока, — Воска 3000 ока, по 22—23 гр. ока, — Ћетена и Козина 2500 ока, прваћ по 2—2½, а друга по 3—4 гр. ока, — Кожа ягњећій до 40,000 и трећи 3000 комада по 11—12 гр. паръ, кожа говеђи 50 ком. по 70 гр. паръ, — 1113 јагањца, 38 ждребади и 3 телета. Сиране е мало донешено изъ Окр. Јагодинскогъ и Крушевачкогъ и продана по 130 гр. ока.

ТУРСКА.

У турской Албанія е пламенъ у војнике и на Хрістіане разпростро, пакъ се една гомила ове — 5 до 600 — скупила и грчкой граници прикучила се, тражећи одъ туда, да се са Правителством грчкимъ договоре, да бы дозволенъ добыли, да у Грецію прећу Изъ Цариграда полазак Председателя Военогъ Совѣта, Емин-Паша у Арзерумлукъ, куда се и многа војска осимо шиљ съ разны страна, да пойдоство надъ целокъ војском противу побуњеника на себе прими, и носи са собомъ 15 топова. Капудань-Паша, зетъ Султанов, Мехмедъ-Алиј, дигнуть е съ тога достоинства, и на нѣгово место постављенъ другій зетъ Царскій, Халиљ-Паша, кои е нелицій приврженикъ Риза-Паше, као што е овога велика подпора и Султана Валида, мати царева, кои іошть единако надъ сына своѥг многа дѣйствуе. Бедерхан-Бей, поглавица Курда, предао се, и ове подъ стражомъ у Цариградъ.

ГРЕЦІЯ. Говоре, да су енглеске власти Іонске и енглески Консули по погранчнымъ мѣстима Турске показале и да единако помажу Грчкоу и овога другоу у нѣговомъ послу противу Правителства грчкогъ. Кадъ е Грчкоъ са свои сто и неколико людій у лаудетой тардињерци одъ војске са сува обколићъ было и не нако ни леба ни воде за свое людство; дошли су официри енглески као посланици Лорда управителя Іонске, да примире за исте бунтовнике са полкомандирима грчкимъ, Долиорѣмъ и Стратосомъ, уговарају, и они се повеђу, те у договарана съ ныма ступе, а међутимъ енглеси и нѣгови официри градомъ съ мора додавале Грчкоу моћу: ране, воде и певане, изъ найпосле исто тако једну ноћь дођоше Грчкоу енглеске лађе те они са своимъ друштвомъ на истима утече, и препарени грчки предводителя нађоше сутра место пусто. Одъ тогъ пакъ времена енглеске лађе преносе единако писма Грчкоа и нѣгова пријателя у Грчкой у Іонской и Турской належећи се.

АУСТРІЙСКО ЦАРСТВО. Скупштина угарска представника земаљски, кои право и погланто дѣло има сађ быти

*) На ове изъ нечисти не говорече, срамно, стыдно и непотребно, дакъ и т. д. што новій у 61-омъ ч. Сербски Новина (Правителствены) труд, привћати се овде мора, да е В. Попечительству Просвещ. по сведочби дѣлов. протокола нѣговогъ одавъ одъ Г. Г. Управителя основны Училишта подъ 25-ымъ, а другій подъ 30-ымъ Јулія т. г. П. „№ 980 и 958 свое извѣстіе подвео, а тако онда, кадъ я овай членъ о школама за 30 Ч. Новина Читал., кои е 25-ога Јулія изишао, писанъ, замета іошть оку были исте ГГ. управителя свои извѣстіа подигли, дакле ни познато ніи было, остаћ мождя пакъ изъ двоица, сваконе за свой кругъ, о истымъ школама сте, што водили. Где е дакле лажь, пакость и т. д. нека изволи с ко своме видити.

У

да изабере новогъ Палатина, отворити ће се у Пожуну последњегъ наш. Окт. — Међутимъ садашњій привременный Намѣстникъ Краљевскій у Угарској, Ерцхерцогъ Стефанъ, сынъ почившегъ Палатина, поћи ће 20-огъ наш. Августа изъ Будима на посѣћиваніе целе Краљевине, кое ће до 26-огъ Окт. трајати, и на тоне ће именно 3-огъ наш. Септ. у Темишвару, 4-огъ у Суботицы, 5-огъ у Бечею, 7-огъ у Осеку, 8-огъ у Ђакову и Броду, а 9-огъ ист. м. у Пожеги и Пакрацу быти.

Изъ Пеште. Было самъ на краю овострански Срба, было самъ у Збегу, кои се иначе, но редко, Рудникомъ называ. Ово сеоце, села: Чобанацъ, Покозъ, Калазъ, и варошъ Св. Андрія леже на десной страни Дунава мало далѣ одъ града Будима. Свима су овымъ местима, осимъ Будима, Србльи име дали, они Србльи, кои су 1689. съ Патріархомъ Арсеніемъ Чарновићемъ изъ Србіе *) у Аустрінску область прешли, и онда с ньи, по своій пралицы, самъ Србинъ населио, кои се изъ имена ньиова и ньиовы лепы црквій заключити дае; ербо овако мале обштине србске, какве су сада по овы места, не бы могле такве цркве правити, каквы се у самой Ст. Андрія шестъ наоди; а обштина Ст. Андрійска нема сада више одъ четыри стотине Србски кућа. Садъ по овы местьі има доста Немаца и Мађара и много Словака. Србльи иду на машкъ, едно, што се помодари не жене, а друго: што ій туђина плаши и одрани. Као што свуда у Србству, осимъ Србіе: тако и онде школе и учитель врло рѣдко стое. Учитеља се добри гоне, и одъ године на годину у гора села шалю, и тако они волю губе на знаніе свое, особито кадъ виде, да имъ недостойни сынови, кои су за чуванѣ свиня и оваца или за чизмарство, пекарство и другій занатъ преправљени, лебацъ отимаю. Кадъ се овако ради: онда никакво чудо ніе; што ђацы у школу не иду, што родитељи за школе не маре, и што с одъ дана на данъ Србинъ горій, и немарљивій за благо Рода свога, за языкъ и веру. Учитељи основы школа полажу темель памети и свести нашой; што они о Роду, языку, вери, власти, родительима, и завидним людской ревну: оно с речено, сваћено и углубљено у срцу и памети деце неяке, натрены младића, сталны мужева и разборіты старца. Радити и писати треба свойски на ползу наши бедны и са свію страна угњетены учителя; Новине Читалишта, и Новине Пештанске о ползи Учители кадкадъ говоре, алъ ій слабо ко слуша на страни Аустрински Срба, не слушаю они, кои се стварѣ тиче, као и у свачем другомъ што быва. Учительство и свештенство на овой страни Србльи даю и управляю, па ни се чини, да ове драгоцености наћиаю найћи Србина доносе, а томе с узрокъ, што ваше старешине, по већой части одъ простака рођени, нису задовольни съ подобромъ платомъ своіомъ; но желе яко обогатити се са глобомъ тужны и по великой части децомъ обтерећены Срба, кои учительство и свештенство добыти теже. И тако с Србинъ Србину найвећій душманъ, новацъ влада, а не паметъ и срдце. Учи, колико ти драго, и добы сама превосходства, буди привероанъ, а немай новаца: па ћешъ пропасти, и мора ћешъ отићи или у Србію, или у Русеію, или на кудъ у светъ. Некъ с просто, я писамъ хтео онако, хтео самъ забавно и весело Србльина писати; алъ ме зла людска, зла србска, на другу страну бацыше, и чини ми се, да бы на овой страни, на страни муке и неволѣ србске юнацыма србскимъ и умомъ и снагомъ озбиљски радити требало, не бы л' се еданпутъ кугла и мора између насъ удалила. Кадъ самъ почео лепо, а оно ћу лепо и да свршимъ: У Ст. Андрія има шестъ црквій, као што реко, и зову се: Београдска, Пожаревачка, Оповска, Ћипровачка, Преображенска и Грчка. Тако зову и наале ово тій црквій, и по томе я бы рекао, да су Св. Андрію Београђани, Пожаревчани, Оповчани, Ћипровчани и изъ други места Срби у ово време населити мораль. Изза Св. Андрія одну четврть сата покрай Дунава има унка, подъ именомъ Ђорђево брдо, на коимъ се темель здања порушеногъ види, и ту налазе новце србске, понайвише златне, съ надписомъ Св. Ђорђе.

ПРАЙЗСКА. Оне членове скупштине, кои су на овой своимъ говорима за народну свободу и за право истога добро отликовали се, као што су именно: Винке, Бекератъ, Ханземаннъ, праћаюће се одъ туда сюда су люди гомилама дочекивали и обштимъ узликомъ поздрављали. Винке с и названъ Прайзске толику важность и любовь кодъ народа задобыо, да су у Хановеранской Краљевини люди наумили њега, премъ да отечественомъ иностранца, за свога посланика на будућу скупштину Хановеравску изабрати, видећи у њему права пријателя народна, а до те памети већъ дошавши, да не гледе, одъ куда с ко, него какавъ с — Између други ономе подобны поборника есте и судіцъ Симонъ, кои с поводомъ патента Краљевскогъ одъ 3-егъ Фебр. нарочиту књигу издао, доказуюћи, да то, што се истымъ патентомъ дае народу касателно његовы политички права, ништа у правомъ смыслу ніе и зато да сазвани скупштинари треба истый патентъ да не прізне у име народа; и да остану тымъ начиномъ при захтеваню праве свободне конституције земальске, кою с умрлый Краль земльи обећао. Тако с опаћ човекъ за любовь народа жертвовао знаніе, кое с одна оставити морао, и сва са овымъ скопчана благодѣянія, као поступъ на више, пензію и т. д. на кою с дугогодишньомъ службомъ права задобыо быо. Пакъ одъ стране народа купе се прилози, да њему то накнаде, єръ се сећаю, да народъ ако тако чини своимъ правымъ пријательма, онда ће толико више и врстніи пријателя и поборника кои ће за њега на среду излазити, моћи имати. Єданъ кодъ владике Бреславскогъ бывши пакъ одъ истога одпуштеный Секретаръ обелоданио с у писама своимъ, да истый владика и његова Консисторія врлу и упропашћую благодѣтелным заведеніима, кои подъ ньиовымъ надзираніемъ и рукованіемъ стое, припадлежеће новце и чине друга подобна изступленія пакъ садъ се та ствари предъ Судомъ у Берлину, и то явно, као што с явность у Судовима одъ скоро уведена, испытуе, где доносителъ правдаюћи свои та доношенія доказуе истину свои речій, а тужитеља његовы, кои се чрезъ она писма увређени налазе и удовлетворенія траже, мораю у исто време да се бране противу доказателства, кои имъ онъ наводи. Изъ овогъ случая двогубу науку свет узима: прво, како с то добро, што явность у Судовима влада, безъ кое иначе бы ова ствари и много друга, њой подобна и гора, у тайности разправила се, и после опетъ све по старомъ ишло, а друго, како с нуждно, да се и у оныма дѣлима, кои су правеными надлежателствама поверена, боль и строжіе контролираћ одъ стране Правителства држи.

КЊИЖЕВНО.

Овы дана изишао с изъ Књигопечатић у Београду „Гласникъ Друштва Србске Словесности", и продае се кодъ познаты Књигопродаваца по 6 гр., — а у Новомъ-Саду с изишла и овамо пренешла: „Исторія славенскогъ богослуженія (и писменства) кодъ слав'ена западне (римске) цркве одъ Г. А. Стовчковића, кое цена с по обявленію 8 гр. — Обе ове књиге одликую се важношћу своіомъ између новіи производа нашегъ књижества, и као такве свакоме ій любителю препоручено. Уч р.

ОГЛАСИ.

Явномъ лицытаціомъ, свагда пре подне у 9 сати по правленомъ часоказу, продават' ће се:

Дућанъ съ кућомъ почившегъ Свете Поповића 14 Авг. другій, а 30 трећій и последный путъ.

Кућа Стоина Деспотовића механџія 9 16 и 23 т. м.

Іована Босиљчића у Палилули кућа 1 8 и 15 Авг.

Кућа прама два бела Голуба Мишта Чауша 2 7 и 22 Авг.

Кућа Благоя Илића овдашнегъ терзіе до куће Павла Зорића 11 и 20 Авг.

Терзіе Іована Димитрієвића механа у Палилули 12. 19. и 26 Августа.

Никола Стефановићъ, калфа терзіскій кодъ майстора Стеф. Михаиловића, продае своју одъ отца му, поч. Стефана Петровића оставшу кућу справа Барјак-џаміе и свише куће Џамге лежећу, кою ко бы више волю купити, нека се њему јави.

Медицыне Докторъ Стефанъ Васићъ подносећи лекарске своје услуге сваком, кои бы помоћи његове требао, налази се одъ 7—9 сатій у ютру, после подне одъ 4—5, у своме квартиру кодъ Г. Л. Предића справа куће Г. Проте Вуића.

☞ Учтиво се умоляваю Г. Г. Скупителіи Преумерантa на пролетосъ изишавше књиге Г. Светолюба: „Наше Време", и „Просвѣта Човека", да бы припадаюће новце, преко Дописанса подписаноме часъ пре послали. У Београду 6. Августа 1847.

Димитрія Т. Миланковићъ,
Старіи Писаръ Управителства Вароши Београда.

*) У Србіи се зва полѣ кодъ Честина у Окр. Крагуевачкомъ, на коме ... народъ изкупно се и одавде путъ свой предузео. У.

Уредникъ Пав. Арс. Поповићъ.

У Правителственой Књигопечатньи у Београду.

Излазе сваке седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена ихъ е за сербіе 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 17. Августа 1847. **Число 33.**

СЕРБІЯ.

(Конецъ Уредб. о Еснафима.) Они занати, за кое се іошть засадь не могу еснафи по правилама ове Уредбе устроити, остаю, да се међутимъ по досадашньмъ као нееснафски занати раде. Но нуждног поредка ради и за оне, кои се оваким занатима занимаю или се занимати желе, слѣдуюћа се правила прописую: 1.) Мѣстна или надлежна полицайна власть држаће и попуњаваће уредань списакъ одъ ови, кои у њиномъ подручю нееснафске занате раде. 2.) Коигодъ намисли, у каквой обштини смѣстити се, да какавъ нееснафскій занатъ ради, мора се найпре за то мѣстной или надлежной полицайной власти молебно и съ нуждными исправама о качеству личности нѣгове явити. 3.) Сваки, кои у каквой обштини нееснафскій занатъ ради, дужанъ е обштинске и полицайне терете исто онако носити, као што ій сваки майсторъ носи, кои еснафскій занатъ ради и тако у свой еснафъ принадлежи. 4.) Они, кои нееснафске занате раде, не могу никакву еснафску трговину отворити и држати; а за радню, коіомъ имъ е слободню занимати се, као и за остале прописне дужности одговараће обштинской или надлежной полицайной власти, подъ кое ће непосредственымъ налозима по свему томе и стоити. Радњ кафана, меана (гостионица и крчма) месарница (или касапница) салана и о. и. неће се еснафски по овой Уредби устроивати, но о њима се слѣдуюћа глава правила прописую: 1.) Нико не може кафану, ни меану отворити, докле му мѣстна или надлежна полицайна власть не дозволи, да е може отворити и држати. 2.) Она ће власть одъ свію кафана и меана, кое се у њиномъ подручю налазе, точанъ списакъ водити и прописно надъ њима надзирати. 3.) Као што ће кафане и меане подъ надзирателством полицайне власти стаяти, тако ће кафеџіе и меанџіе дужни быти, точно се њиным законым налозима повиновати и у њиной се ради по касателным полицайнычь и Санитетско — полицайным уредбама и законима управляти. 4.) На меане и кафане плаћа се и увапредакъ меанско, а по томе и кафанско, по узаконьености. 5.) Месари или касани стое тако исто подъ полицайном власти, и по томе и они се морају у свему њиномъ раду по њиным законым налозима управляти и точно правителственые уредбе, кои о касапницама постои или кои ће се о истима по потреби іошть издати, придржавати. 6.) Кафеџіе, меанџіе и касани дужни су, све обштинске као полицайне, тако и економическе терете онако исто, као што и за еснафске майсторе и трговце прописано, тегліти. 7.) Ако кафеџіе и меанџіе и касани коега мѣста или Окружія зажеле за себе друштво, кое бы калнкъ было на еснафъ, устроити, могу они то са знањемъ и дозволѣньмъ Поверителства Внутренъи Дѣла съ тимъ и на тай погледитый конецъ учинити, а.) да и они своіа старешину, као еснафи, имаю; б.) да се подъ управомъ овога и подъ надзирательством једнога званичника одъ страве полицайне власти скупляю и у овакой своіой скупштини догопараю у интересу њине радњ, колико они то у границама, кое су њимъ касателным Правителственым Уредбама прописане, чинити могу, и в.) да собственю кассу осную и осовъ на полаву свою, по начину еснафа, обштински располажу. 8.) О Саланама, ако оне где по мѣстной згоди и потреби нећъ стално не постое, надлежна ће обштинска и полицайна власть у свое време по мѣстной потреби и по Санитетско — полицайным правилама опредѣлити, кадъ ће оне, за кое време, на коме мѣсту, и на кои начинъ моћи радити. Сваки, кои што буди одъ коега еснафскога занята уме израдити, може то за свою потребу, а и за другога, начинити; но то, као у еснафъ непринадлежећій, само самъ собомъ и са своим домаћима, а никако помоћу шегрта или калфе. Съ природным производима: са житомъ сваког рода и имена и са сваким варивомъ и зелѣмъ, са живомъ стокомъ или маривомъ, као и са различным производима скотоводства и земледѣлства, съ дрвима и са сваком грађомъ, као и са шумскиъ родомъ, кои у трговину иде, може сваки Србинъ, као членъ свое обштине, и самъ за себе и у дружбини или компаніи съ другима радити и трговати, пошто е по надлежности удовлетворіо Правителственым о такой радњи постоћнъ Уредбама. Тако исто и аренде сваки Србинъ закупити може. Сваки Странацъ, кои у Србію дође, да у коіой обштини занатъ, коимъ се наши отечественици не занимаю, на свою руку ради, дужанъ е найпре мѣстной или надлежной полицайной власти тога ради привити се и достовѣрнымъ одъ нѣгове земаљске власти или одъ касателногъ еснафа изданым документомъ или писмомъ показати іой, да е онъ доста майсторъ одъ занята, кои жели у Србіи радити. Увѣрена о томъ ова власть, дозволи ће представшемъ іой страницу, да се у њиномъ подручю, где жели, смѣсти и да тамо свой занатъ, како може, самъ или са шегртима и съ калфама, ради. Ономе пакъ, кои нема такове уредне исправе, коіомъ бы мого показати, да е майсторъ, неће поменута власть довустити, да где подъ њиномъ свой занатъ самостално управлява. Но ако бы оваквъ иностранацъ, у недостатку поменутогъ писменогъ доказателства о нѣговом майсторскомъ праву, другим достовѣрнымъ, особито еснафскимъ свидѣтелствама показати могао, да е свой занатъ више година као калфа а іошть болѣ као помоћникъ или майсторскій заступникъ или иначе на свою руку добро радио, онда ће му Поверителство Внутренъи Дѣла, нарочито у случаю, ако чу е потреба одъ нѣговогъ занята у нашой земли или у каквом нашем мѣсту позната, моћи дозволити, да се тамо, или где жели, или где бы за житель одъ поље могао быти, смѣсти и да се своим занатомъ самостално занима. Мѣстна или надлежна полицайна власть дужна ће быти, о свима странцима, кои у њиномъ подручю оваково занате раде, обыгавати, уредань полицайный списакъ, разложивши га по струкама плану занята, водити. Сваки пакъ одъ ови странца дужанъ ће быти: 1) у обштини, у коіой жили и ради, добро се владати и животу њиногъ житеља, ради њиногъ поредка, соображавати се; 2.) њиной предпостављеной власти, кадгодъ каквогъ шегрта на науку или калфу у посао свога занята код себе узме, да бы она и о тамъ особама потребно знањ имати могла; 3.) пријатати житељима обштине у почећъ, кадгодъ ови по наредби мѣстне власти или по каквой нужди, особито сбегъ ватре и воде, дѣлствую, и све сво напрегнати, што и остали мѣстни по полицайнымъ, а особито по санитетско-полицайнымъ уредбама на полаву и на добро цѣле обштине наређую; и 4.) терете обштинске у новчанымъ прилозима, кои су нуждни за какву мѣстну потребу, коіомъ се и онъ као и остали житељи обштине, полаже, носити. Странцы, кои раде занате, коима се и отечественици занимаю, обычно су засадь такови, кои у Србію долазе, или да се у каквой обштини стане, или да само за нѣко време године где у народу свой занатъ раде. Странный рукодѣлацъ онога рода, кои е намерію, у коимъ мѣсту наше земль ста-

нити се, треба најпре, да се прими надлежной полицайной власти и да іой достовѣрнымъ (писменымъ) документомъ покаже, да є онъ доиста у земльи, изъ кое є дошао, по надлежности майсторско право у овомъ занату, кои овде жели радити, получіо. На ако є овай страніцъ одъ занята, за кои у насъ еснафъ постои, онда ће иста власть, како посредствомъ овога еснафа, тако и сама собомъ изслѣдити: были се и представшій іой странный могао пріимати, да узъ земальске членове тога истогъ еснафа ради, а да њима тымъ занатног уштрба не чини, или бы, по случаю довольнога числа овы членова за потребе касателны жителя, излишанъ онъ было, на ће му после по томе или дозволити, да се у њиномъ подручіо, како жели, смѣсти, или ће га тымъ одбити, да на другомъ мѣсту, где бы могао потребанъ быти, пожеланогъ става потражи. Но ако страніцъ овога реда не бы могао писменомъ исправомъ показати, да є где на страни по надлежности за майстора произведенъ, него или само упѣрава, или другимъ какымъ свидѣтельствама доказуе, да є свой занатъ учіо и вешъ доиста донде где упражнявао, надлежна полицайна власть, кодъ кое се съ молбомъ пријаіо, да му дозволи, у њиномъ подручіу смѣстити се, најпре ће, саслушавши ову његову молбу, извидити, є ли прилика, да се истой той његовой молби удовлетвори, или ніе, па ће га затымъ, ако га не одбіе, упутити съ налагаюћимъ писмомъ касателномъ еснафу, да при њему по правилама ове уредбе майсторскій испыть положи, а потомъ да іой одъ тогъ еснафа свидѣтельство о осведоченомъ његовомъ знању у тичућемъ се занату донесе, како бы му по томъ допустити могла, да истый свой занатъ узъ земальске еснафске майсторе на свою руку управлява. Овако свидѣтельство земальскогъ еснафа служи ће страноме рукодѣлцу у мѣсто правилногъ майсторскогъ писма кодъ сваке наше полицайне власти и кодъ сваког касателногъ земальскогъ еснафа. И страніцъ ће о майсторскомъ испыту, какогодъ и уроћеніцъ, прописане таксе у еснафску кассу платити. Сваког овакогъ страногъ, комъ є одъ поменуте власти дозволѣно, да у њиномъ подручіу смѣстивши се, свой занатъ узъ земальске майсторе ради, као што ће иста власть, тако ће и старешина еснафа, у кои они майстори припадлеже, у нарочитый списакъ страны майстора на тай конецъ уписати, да бы се съ њимъ и одъ стране еснафа, у чему и надъ требало буде, по надлежности поступити могло. Ако є страніцъ одъ занята, за кои у нашой земльи еснафъ не постои, дакле кои у редъ нееснафски занята спада, полицайна ће власть таковоме дозволити, да у њиномъ подручіу, где жели, свой занатъ на свою руку стално радити може, ако се изъ писмены његовы исправа или свидѣтельства увѣри, да є на страни, одкуд є у Србію дошо, надлежно за майстора у своме занату произведенъ, или да є онай занатъ тако доиста учіо и вешъ или као майсторскій наступникъ или као калфа више година добро радіо, и ако увиди, да є истый његовъ занатъ онога реда, у коему нашъ народъ потребу има, слѣдователно комъ онъ у овоме одъ полze може быти. У противномъ случаю неће она његовой молби удовлетворити. Сваккій страніцъ, комъ є дозволѣно, да свой занатъ, па было онъ еснафскій или нееснафскій, у нашой земльи ради, дужанъ ће быти у обштини, у коіой живи, све оно испуњавати, што є за странце одъ овы занята, конма се Отечественцы не занимаю, прописано. У число овы страныи рукодѣлаца, кои у Србію долазе, да само за њихо преме у години овде свой занатъ на своју руку раде, нарочито се засадъ узимаю дуваџи и калдрмџіе. За оне се слѣдуюће правило прописуе: Надлежна полицайна власть само ће онымъ страніцима одъ овога реда дозволити, да у њиномъ подручіу на своју руку или као майстори раде, кои ће іой по долазку своме изъ туђе земль или еснафскимъ уредныхъ писмомъ, или, ако оно не бы имали, инымъ актомъ одъ њине надлежне власти или и одъ приватны людій свѣдочбомъ показати, да су свой занатъ, кои мисле у Србіи радити, доиста учили или упражнявали и у истоме довольно искуства прибавили и књижне показали. Други, кои іой ово неће быти у стању показати, само ће као калфе или као помоћници кодъ земальски или кодъ страны майстора моћи радити. Они, конма ће се дозволити, да на свою руку повремено у Србіи свой занатъ раде, само ће подъ надзиранаћемъ надлежне или мѣстне полицайне власти стати и само овой ће имати по предметима полицайне струке одговарати како за себе, тако и за калфе и помоћнике и шегрте, и после, особито ако су и они странии поданици, и по томе ниесу у каквомъ земальскомъ еснафу уписани. Странии майстори, кои у нашимъ обштинама стално живе и свой занатъ раде, моћи ће примати ученике на науку и калфе у посао, и држаће іи као земальски еснафски майстори, и они њини ученици, ако желе, произволи ће се за калфе, и калфе за майсторе по пыпеизложеныхъ правилама ове уредбе при касателныхъ еснафима, или ако ово не бы было, одъ испытателны одбора, кое ће надлежне полицайне власти, подобно еснафскимъ изъ страны нееснафски майстора састављати, и кои ће потомъ испытаныма мѣсто еснафскогъ писма надлежна калфенска или майсторска свидѣтелства, потврђена одъ исте власти издавати. Они страніцы, кои у Србію дођу, да као калфе какавъ еснафскій занатъ раде, само ће се овда као такови у посао код овдешніи майстора моћи примити, а ако старешини касателногa еснафа надлежно писмо одъ еснафа, у комъ су за калфе произведени, или достовѣрна свидѣтелства одъ майстора, кодъ кои су донде као такови служили, покажу. И о страныхъ еснафскихъ калфама тако ће исто, као и о страныхъ таковыхъ майсторима, и тичућій се еснафъ и надлежна полицайна власть особитый списакъ држати. Странии тргошцы онако ће у Србіи моћи свою трговину држати и радити, као што су имъ на то нарочита права дана силомъ касателны трактата, кои су закључени између Блистателне Порте и высоки Дворова, кои су они поданицы. Будући да є механа и кафанска радња таковога рода, да надъ њиомъ полицайна власть по особытымъ правилама надзирати и поради подобателногъ поредка и пожелане безбѣдности у обштинама за ню безопасно, брзо и безъ сваке сметнѣ дѣйствовати мора; то да се овако њино надзираванъ и дѣйствованъ не бы препречавало или осуећавало, за добро се нашло опредѣлити, да се само Србима, у земльи роћеныхъ или природеныхъ, дозволява механе, дакле буди кога имена крче и гостионице, и кафане на њиного име и подъ њиному отвѣтственость у земальскимъ нашимъ обштинама отворити и држати. Но одъ овогъ правила коћи ће полицайна власть у случаю обштинске потребе или полze съ онымъ страніцима изатіе учинити, кои бы се на то склонили, да подъ нарочитымъ уговоромъ (по комъ бы она съ њима, колико се оваке радњи тиче, сасвимъ непрепятствено по дужности своіой поступи могла) у њиномъ подручіу кафану или механу отворе и држе. Кои безъ знања и допустења надлежне власти, и односителио не испуњавши, што се овомъ Уредбомъ прописуе, започне какву трговину или какавъ занатъ радити, да му се радња украти и да плати у еснафску кассу 25. талира, или, ако то не бы мого учинити, да се упише на 1. мѣсецъ дана. Они, кои су се међу собомъ тайно и на недозволѣный начинъ договарали, да скупно престану свой занатъ радити, како бы тымъ власть преморали, да имъ каква права, коя имъ не припадаю, устуни, или да имъ такве повыси, и у слѣдству тога су и учинили, на што су се тако договорили, да се казне ансомъ по обстоятелствама одъ 1. до 6. месецій дана. Кои се нађу, да свое ствари или еспапе преко таксе, коју є власть одредила и одобрила, продаю, или да, купуюћи или продаваюћи што, лажномъ мѣромъ превару людма чине, да се казне прыый путъ са 10. штапова; другій путъ съ 25 штапова, а трећій путъ и тако даљ свагда съ 50. штапова. Но онай, кои призренія заслужуе и жели одъ батина одкупити се, у мѣсто ове тѣлесне казни да плати за сваки ударацъ са штапомъ по 1. талиръ, за у обштинску кассу. Кои другу коју полицайну заповѣсть, тичућу се буди како еснафскога реда, или и еснафске прописне наредбе не изврши или такову наредбу преступи, да плати у обштинску кассу казни 1. до 2. талира, или у случаю немућства, да се упише на 3. до 7. дана. Трговацъ или майсторъ, кои као настављикъ свою дужность у обучаваню свога ученика (шегрта или чирака) пренебреше, да, осимъ осталогъ, што є о томъ прописано, іошть и у еснафску кассу плати 2. цесарска дуката. Трговацъ или рукодѣлацъ, кои свога шегрта безъ важны узрока у недѣльну школу пепусти, или га у цркву на Божію службу баремъ сваки месецъ дана по єданпутъ или надъ надлежи, да се причести, не пошље, да се сваки путъ казни съ 2. цванцыка за еснафску кассу. Членъ еснафа, кои безъ важны, оправдаюћи га узрока, у еснафску

скупштину, кадъ се позове, не дође, да плати у еснафску кассу 1. талиръ. Членъ еснафа, кои се противно, по потреби или нужди еснафскій опредѣленый прилогъ у еснафску кассу платити, да такавъ прилогъ дупло плати. Кои калфу одъ другога примами, да плати у еснафску кассу, ако е майсторъ, 2. #. цесарска а трговацъ 4. #. цесарска, а съ калфомъ да се прописно поступи. Трговацъ, кои се нађе, да продае еснапе, кои по гласу касателны правила ове уредбе или по прописно заключеной наредби не спадаю у нѣгову трговину, или за кое онъ ніе правилнымъ путемъ право молучіо, да ій држати и продавати може, за то да плати у еснафску кассу 12. талира и да му се забрани, такове еснапе, што бы се одъ ньи при нѣму іошть нашло, далѣ другомъ кому, осимъ трговцу, за кога и есу, продавати. Ко се и по другій путь у томъ упати, да плати у еснафску кассу дупло ону новчану казн., и да му се забранѣный еснапъ узме на ползу обштинске кассе. Тако да се казни и сваки майсторъ, кои бы ове послове израђивао и продавао, за кое му ніе по прописма ове уредбе дано право, да ій израђивати и продавати може. Калфе, кои у недѣлне и празничне дане у цркву безъ важны узрока не оду, да сваки путь плате у обштинску кассу по 1. цванцыгъ. Членови одбора, ако су пристрастнымъ поступкомъ испытанику неправду учинили, да плате сваки у еснафску кассу по 2. цесарска дуката. Онай, кои е криво испытателный одборъ кодъ власти тужіо, да плати у исту кассу 2. цесарска дуката. Новцы, кои ће се одъ вышеизложены казни у обштинску кассу узимати, да се ни за какву другу обштинску потребу не троше, него само на шпиталъ, или за фондъ, кои се за шпиталъ куши.

Ч. Тахиръ Паша, новый Везиръ Босанскій, пресѣвши изъ Цариграда у Београдъ, 11-огъ тек. мѣс. отишао е одавде у Босну.

Београдъ, 12 Авг. Између 22-га и 23-га пр. м. прешли су ньише Остружанце изъ Аустріе Илія Ивановићъ Арнаутскій изъ Шаторић и Риста Павловићъ, съ намѣромъ, да у отечеству нашемъ буну подигну; а 3-га т. м. прешао е опамо опетъ на томъ истомъ мѣсту Благое Михайловићъ, изъ Кука Окружія Београдскогъ, съ Луномъ Пешћемъ Црнымъ изъ Палежа, кое е Живко Ступаровићъ, граничаръ изъ Якова, овамо превезао. Благое буде іошть ону ноћь одъ наши стражара рањенъ и у Београдъ доведенъ, Живко Ступаровићъ, сльдующій данъ у Пећанима, а Црный Лука 10-га т. м. у Палежу ухваћенъ, кои се садъ онде у рупама пласти налазе. За Илiомъ и Ристомъ іошть се и сада потере у внутрености чине, и на ньише е мѣста на ньа пуцано. — Илія Ивановићъ осуђенъ е 15½ те године прекимъ Судомъ, због саучастія у ондашньой буни, да се убіе, гди се ухвати. (Срб. Нов. Прав.)

Ћупрія. Сада у последньой овди и у околини десетшой се весма якой олуи и грмлавини убіо е громъ у Мајору, селу Окружія Ягодинскогъ а сирама Ћуприје, постовћемъ, некогъ Пешу П. заедно са Перкомъ нѣговомъ, гди су се у овай паръ у винограду своме радећи десили, кое текъ сутра данъ родбина ожалошћена нађе и по обычаю сарани. — Некій Вељко Николићъ изъ Крушара онога Окружія, купаюћи овце у Морави рѣки, хтеде и самъ окупати се, но по несрећи ту се удави. — Некогъ Стамена Миланковића изъ Супске такође онога Окружія приликомъ оному, кадъ е по Морави на чуну весіо се, снађе несвестица, одъ кое се са чуна стровали у воду и удави. — Ови 67 фамилія Црногораца, кое по наредби Высокогъ Правителства нашегъ у Окружію Крагиско смештене ради ньи имао, про неки дана пропутовали су кроз ондашню варошь (Ћупрію), конма на велико-моравской Ћупрій сада постовћій Арендаторъ Г. Аранђелъ Крстићъ, заслуженогъ Воћводе Србскогъ почивш. Крсте Поповића сынъ, едно изъ прваренія на бѣдно и сиротно станѣ ньихово, а друго ономъ ће се, како су Србльи наши, нему конма и и онъ сакъ био, равно као и Црногорци ови. изъ Србіе у Шћачку подъ блажено-почившимъ Господаромъ Карађорђемъ због зулума и несреће бежали, и у нећимъ одъ ови Црногораца комплава путовали, и себи смиштенште тражили, на су одъ добры сочеловћака ондашньи помиловани и по могућству спомогнути, — ніе пропустіо овимъ бѣдницыма ту одъ стране своје наклоность учинити, те из едне паре одъ ньи 399. душа, одъ кои бы по прописаной тарифи за пролазъ преко моравске велике Ћуприје скоро 200 гроша такође наплатити имао, наплатити; но притомъ ій и по ставію обдарити и руку милосердія пружити. — Томъ приликомъ, нарочито изъ предпаведены побуђенія, изволео е и ондашній Постъ Експедиторъ Живко Добрињацъ, сынъ познатогъ, и заслужногъ србскогъ Хероя, поч. Николе Добрињца, овымъ убого-бѣднимъ Црногорцима две пуне пређе леба купити и раздати, а притомъ и у новцу по могућству своме у помоћь притећи ньи. Конма будн одъ жене као зрителя, ови подушице, ньина похвала; а одъ овы сиротны и бѣдны Србъ, Црногораца, особита предъ светомъ благодарность и признателность. —

Зајчаръ, 2. Августа. Прешавше у Србію Фамиліе Црногореке, кое ће се по наредби Попечителства Внутр. Дѣла у ключу Окружію Крагиском населите, изтросъ у два сата по 12. ови су у варошь ону пристиле. Ове бѣдне и сожаленія достойне фамиліе, по вышой части ни кими ни кола не имаюћи, но жене децу, одрасла деца маю, као и самъ оптлягъ на леђи носећи, како су у варошь ону пристиле, одма су се као мрави одъ куће до куће разтурати почели, просећи по парче леба, за ручакъ и далѣ продуженіе пута. При свему томе, што се онда одъ Полицайне струке Чиновника окромъ Казначеа, Писара Начальничства и Писара Среза Врањогрискогъ, будући е Г. Окружный Начальникъ по некомъ комисіоналномъ дѣлу одсутствовао, нико други потребно ніе, ніяк Званичници ови некогну немарљиво бѣдне страдалце пропустити, већъ одма ступе у споразумѣніе съ местовима нарочитимъ и Устабашама Еснафа, и они при подаркъ пређу: Казначей Начальничества Г. Алекса Стефановићъ 3. Писаръ Радое Марковићъ 20, Писаръ Среза Врањогрискогъ, Стефанъ Я. Миланковићъ 16 гроша, Членови Суда Окр. Г. Стефанъ Андрејевићъ 1. Г. Миленко Петровићъ 3. Г. Нача Симићъ 2. Секретаръ Г. Стефанъ Оберштеровићъ 4 и Г. Ђока Протићъ трговацъ изъ Пожаревца ови свиње ранећи 12. гроша на куповани леба. А затимъ поклоне и варошани одъ стране своје: Еснафъ Болтацински 100. терански 120. туфекчіскій 50. и Меанчіскій 50. ока леба, кои се и подаркъ прека многоброју челяди на фамиліе подѣлію, а осимъ овога и жителы су одъ свои куће сваки по могућству своме ситной деци делили, као што е некій Іота Стояновићъ Болтанія 12. ока леба на ћепенку одъ фуруне узешли ситной деци раздѣлію, предпомењутый Ђока Протићъ 6 и оба Писара наведена сваки по 8 ока осимъ приогъ подарка. — А у само пакъ преме, кадъ се овай подаракъ Фамиліама дѣлію, пресѣ и Окружный Начальникъ Г. Іоца Наумовићъ, кои по обычномъ родолюбію своме, како е коня кодъ куће свое одећо, одма е на мѣсто, гди се деветъ дѣлію, дошао, и заблагодарившн варошанима, кои су о бѣдни своіой сожаленіе имали, и онъ е 1 ♯ цесарскій одъ своје стране подарио. По чему су Црногорци съ найвећомъ благодарностію и благословленіемъ одма путь далѣ къ Неготину предузели.

Пожаревацъ, 3 Авг. У младу недѣлю пре Божестве не литургіе, близу 90-то годишный житель ондашній, именемъ Цика, даде себе за едну обранницу, коіо е жена нѣгова при узиманю воде упустила была, у бунарь о конопцу спуштати; но кадъ е већъ у бунару био, конопацъ се, о комъ е везанъ био, случайно свезао са нѣга, а онъ на дно бунара падне и утопи се, тако, да су га потомъ околостоећи са великомъ мукомъ мртва изъ бунара извадили. — Боже мой! шта ти е човекъ не смисленъ, да у толико година старости своје дожнви, да сбогъ одного дрвета скоро безъ икакве вредности животъ свой у бунару на найопасніе начинъ окончa. Пуно-важанъ примѣръ: за ове, кои у малоумію своиомъ, заслепљени користћу будући, несматрећи, како иду и на шта ће да натрче, у опастность као мишъ у клопку падаю, не изнађене штете на себе навлаче, а често и самъ животъ губе. — Зато смисли, шта предузимашъ, и за шта себе у опастность бацашъ.

Едно вре Петра Лазаревића изъ Мањића Среза Колубарскогъ, Окр. Београдск. успоче 27-огъ пр. м. у пуну кацу одъ 6 товара раны шљива, а жена Лазарева потрчи за претомъ, да га извади и нагнувши се на кацу, упадне у ову и на дно отиде, коју живу ниску кућани ни извадити могли, по изваде е удављену и сирапе. Кто шљиве іошть нису ни печене, на шта чине, и да шта ће бити, докъ се изиску. (Ч. Ср. Листъ).

У Београду е ове дане было: брашно фино (мундшељ) по 120 гр. цента, — пшеничко обычно 80, кукурузно и кукурузъ 60, овасъ 56, ечамъ 40 гр. сто ока, — лебъ екмекъ. по 36 пара ока, — посакъ жутый 2°00, медъ цеђенъ 350, нецеђенъ 250 гр. сто ока, — вуна овчія прана 260 гр. цента, неврана 128, козія 250 гр. сто ока, — масть

синк. 600, — лој говеђи топљењ 600, истопљењ 300 гр. сто ока, — коже волујске 160, кравље 112, јагњеће 30 гр. пара, — дрва колена 36, Шабачка 21 гр. фат, — вино бело Карловачко 52, црно Крајишко 60, Смедеревско 52, — ракија љута 100, слаба 32 гр. ока.

Књижнице Читалишта нашега поклониле су: Г. Павле А. Поповић 2 књиге. — Г. Алекса Т. Давидовић 2 кн. — Г. Херман Шлезингер 1 кн. — Г. Исак Нићифоров 1 кн. — Истога Читалишта сбирки стари новци приложили су: Г. Алекса Т. Давидовић 2 бакарна венецијанска новца. — Београдскій житель, турчин Бега Алиагић 3 комада стари мађарски новца — Г. Михаил Валићанц, Учитель пајсторије школе Ягодинске, 1 сребрный старый новац, Г. Ђорђе Радовановић, Учитель Кладовскій, 2 сребрна и 15 комада бакарни стари новаца.

ГРЕЦИЈА. Изабрани народни представитељи већ стоје у Атини, и како ји се довољно число скупи, Краљ ће отворити заседања скупштине. Грчкаст је изе Јонске у турску варош Преведу, која лежи на грчкој граници съ друге стране, са свом 10 комада пређе, где је енглезкій Конзул и нека и његово људство пријемно и гости ји.

АУСТРИЙСКО ЦАРСТВО. Темишваръ 9-га Авг. нов. Одъ времена метежны попаљења у банатскимъ предѣлима, нарочито кои се вероисповедне околностій православна Влаха тичу, него бы скори данъ и ноћь сас сама тушта известія доносили, ербо су околности наше тако непознате, да скоро нико предсказати не може, шта ће се до сутра породити моћи? Могли сте и вы како изъ новинарскы тако зарђ и изъ особены гласова разумети, како є данашње време за овдешнје православне Србе притешно и пуно слутећ и чемера, ербо ји данока натра обколина: съ једне стране т. є. горко изпуство, да ји се браћа Власи унијате на сваковрстій непристојный начинъ, а съ друге стране опетъ да нас Србе сами истоверцы Власи изъ наше рођене пашчинести на силу бога изключаваю и тако рећи изъ собственогъ дома у белый свет натерую, и то зато — што сво ји некада бедне и сироте у храмъ единаго-једногъ бога довели, и онде ји имъ драгопољно допустили, да на своме Влашкоме језику спасителя и творца величаю и души својој блаженства траже, безъ да бы обтерећени были такие сновности изъ собствены пожертвованя присрбљивати. Што се Унијетства тиче, оно є кодъ насъ у Банату за сада затавло се, особито однако є неописана енергія и обзирность овдешнјегъ Епископа Г. Живковића сими за примеръ посведочила, нита значи, кодъ є пастырь добрый подвижный на своме месту; но съ тимъ є жалостно стањ православны Влаха у Арадской дијецези, будући є тамошный владика скоро у свимъ частима тѣла улетъ, па ніе у стању извршити опасна средства, каква бы подобне појављености са собомъ довесле, да бы се за благостањ цркве дѣјствовати могло. Алъ не знамъ, зашто се и таковомъ владики администраторъ не поставя, кадъ благочестія толико силно страда? Зарђ є једанъ Епископъ више, него Фенишани и други подобни Сионовицы, — коима се у такимъ обстоятелствама местозаступницы дају? Докле ли ће интересеъ једногъ човека, кои є наше мртавъ него живъ, ићи быти него благополучность целогъ духовногъ стада, нимеђу кое и тай самъ пастырь семе раздора разсипати доизволяла, кадъ задовољно гледа, где Власи као пришелцы гоне Србе као староседіоце изъ њине рођене цркве. Я самъ имао прелику уверити се, како є онай рекурсъ Влаха градскій противъ Срба правительству подношенъ съ найцрњомъ боіомъ опадања и лажногъ обтужења свогъ комшине наклоности према Сперу показенъ тако, да є морао заворно погодовић за Србе родити, зато є и Власима поклањено, а Србима удружено дѣјствовало. Време є даље, да сви Срби у свима обћествима, гдено и Влаха има, не спавао — него найпаметнији позиру имаю, да ји се што — Арађанима равно — не пригоди, ерь одъ таковогъ пасивногъ поклањења до Унијетства само једанъ степенъ разстаја . . . ? Међутимъ кадъ бы до мене стопло, я бы православномъ Србству одређенъ савестно казао: да бы за обе стране найробљатије прама цветала, кадъ бы коначно раздвојенъ тій дво народа догодило се, а то бы се лако могло заприти (ма и съ нашимъ србскимъ временитымъ поверствованемъ), кадъ бы за Банатъ и она Арадска села, где још нешто православны Срба цвета, одъ Србскій Епископъ жишно, а Власи нека себе толико владика (на зарђ и Митрополіта) држе, колико ји имъ одъ волћ буде. Што се пакъ манастыра тиче, то су Србске задужбине, дакле и наше единствености.

ИТАЛИЈА. Изъ Рима пишу, да є не давно одавъ свештеникъ увређенъ, кои є са сакривеным убиственым оружіемъ хтео до силомъ до Папе допре. При своме томъ Папа једнако дао свако недељ у два одређена на то дана ване аудіенције и прима сваког, кои предъ њега нађи жели. — Аустрія шаље нова воиства у Италію. — У Кнежеставу Лукки є сурово и неумесно поступаној полицајны власти дало повода, те се народъ побунио, и премъ да є Кнезъ одма министре одпустио и нове поставио, миръ се опетъ ніе могао одма повратити, него є и самъ истый владѣтель морао за свою личну безопасност постарати се.

ПОРТУГАЛЛИЈА. Умирећ оне земљ чрезъ страшне силе тешко да ће дуго трајати. Краљица никако неће да изве министре постави, као што енглезкій посланикъ то захтева. Маршалъ Салдања є надао на воиство своје прогласъ, пунъ хвале о побѣди, надъ противницима одржаној, а мужъ Краљичинъ є на сусретъ изишао истой воіесци и свечарно накитио заставе њине лаворовымъ венцима, премъ до ова воіска нигда ніе одсудно поступила, и по њој бы Краљица зло прошла, да стране силе не притекоше у помоћь. Осимъ тога се и на друге разне начине осећа надъ самладавима тера, тако кадъ су у затвору бивши участници побуне попуштани, подпуштене гомиле простоте руганћемъ и упредама слаковницимъ ій пратеше.

РАЧУНОВОДСТВО, и една часть оне 1842. године у овдашњимъ новинама објављене рачунице подъ заглављемъ

ПРВЫЙ СРБСКІЙ РАЧУНОВОДИТЕЛЬ,

сачињенія

ІОСИФА МИЛОВУКА,

изишло є на четири табака у 15 трговачки, и 2 знатнија примѣра —, употребљаваоћи њега у Србији, рачунанћ интереса, и месечно-дневне плате или интереса у знатнијемъ износу, са напоменаваоћима примѣчанијама.

ГЛАВНО ПРОДАНИШТЕ

како овогъ, тако и печатаоће се остале РАЧУНИЦЕ, быт-ће овде у трговини — разни трактатиси, Бечки и прочи мануфактурни и колоніални сапуни —

Г Г. Манојла Стефановића и Николе Нейновића у Београду.

Сачинитель.

ОГЛАСИ.

Јавном лицитацијомъ, свагда пре подне у 9 сати по српскомъ часовалу, продаваће се:

Дућанъ съ кућомъ почившегъ Ѳоте Поповића 20 Авг. трећій и последній путъ.

Кућа Стојна Дечотовића механџија 25 т. м.

Јована Богдановића у Палилули кућа 18 Авг.

Кућа прама два бела Голуба Мишта Чауша 22 Авг.

Кућа Благоја Илића оданићегъ терзіе до куће Павла Зорића 20 Авг.

Терзіе Јована Димитріевића међа у Палилули 19. и 20 Августа.

Никола Стефановићъ, калфа терзијскій кодъ майстора Стеф. Михаиловића, продаје своју одъ отца му, пок. Стефана Петровића оставшу кућу спрама Барјак-џамије и свиње куће Цанге лежећу, коју ко бы имао волю купити, нека се њиму јави.

Медицине Докторъ Стефанъ Васићъ подноси на лекарске своје услуге сваком, кои бы помоћи његове требао, нахази се одъ 7—9 сатій у вечер, после подне одъ 4—5, у своме квартиру кодъ Г. Л. Предића спрама куће Г. Проте Вујића.

☞ Учтиво се умољавају Г. Г. Скупштинци Преузмерите на пролетось изишавше књиге Г. Светолюба: „Наше Време“, и „Просвѣта Човека“, да бы приплаћење новце, преко Дѣлижанса подписаноме час пре послали. У Београду 6. Августа 1842.

Димитріе Т. Миланковићъ,
Стални Писаръ Управителства Вароши Београда.

Уредникъ Пов. Арс Поповићъ.

У Правительственой Книгопечатни у Београду.

Излазе свике седмице у Печкв.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена имъ е за сербію 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 22. Августа 1847. **Число 34.**

СЕРБІЯ.

У слѣдству представленія, кое е у 7-омъ числу овы новина саобштено, издала е законодателна Власть слѣдующе Устроеніе Духовны Властій: Консисторія Епархіялна есть духовна власть, установљена при Архіерею, да дѣла, тичућа се цркве, закона и Свештенства подручне му Епархіе, одправља. Консисторія Епархіялна има поредъ Предсѣдателя при Митрополиту три засѣдателя, а при Епископима по два такова. Предсѣдатель Консисторіе у своіой Епархіи самъ е Архіерей, а засѣдатели су Свештенича лица исте Епархіе, и то при Митрополиту єдан е єромонашескогъ чина, а двоица су одъ мірскогъ свештенства; при Епископима пакъ єдан е одъ таковы єромонашескогъ чина, а другій мірскій свештеникъ. Ови засѣдатели Консисторіе называю се дѣйствителни, и за такове бираю се лица, коя се одликую способношћу, заслугама светой цркви учињнымъ и чину сходнымъ владањемъ. Годишню плату ва ово свое званіе примаю они изъ Правителственне кассе. Ове свое засѣдателѣ бира сама Консисторія; но сваки пакъ овакій изборъ постае нуно важанъ, текъ пошто га Соборъ Архіерейскій потврди, зато е дакле она дужна свагда таковый Митрополиту тога ради и предложити. Митрополитъ пакъ такође сваки изборъ Консисторіялногъ засѣдателя заедно съ послѣдовавшимъ потврђенѣмъ Попечительству Просвѣштенія знања ради саобштава. Осимъ ови дѣйствителны членова може свака Епархіална Консисторія њке одъ свештенства обоега поменутогъ реда свое Епархіе, коя се похвалнымъ качествама одликую, за свое почестне членове прописно изабрати и именовати. И ови почестни засѣдателя могу у сваком засѣданію Консисторіе, у слѣдству надлежногъ позыва, присутствовати; нарочито пакъ ова ће, по потреби, заступати у засѣдањама дѣйствителне засѣдателѣ, као што ће се у мѣсто ови при Комиссіяма и за друга дѣла изван Консисторіе употребљавати. Свака Епархіална Консисторія има свой Канцелларійскій персоналъ, кои прописну плату изъ Правителственне кассе прима. При Консисторіяма Епископскимъ овай е персоналъ засадъ попуњенъ єдномъ писаромъ и єдномъ преписникомъ, а при Митрополиту, пошто ће ово Епархія, тако и зато, што ће при њему єдан и истый Канцелларійскій персоналъ и послове Консисторіе Апелаторіялне, а по потреби и Собора Архіерейскогъ, израђивати, овай се састои одъ єдногъ Секретара, єдногъ Столоначалника, єдногъ Протоколисте и єдногъ Канцелларисте. Писари Консисторіялни воде протоколъ засѣданія, сачињаваю по истомъ концепте, на ій пређе преписа подносе Предсѣдателю или његовомъ заступнику на усмотреніе; одговараю за точность послова Канцелларійскихъ и воде, кадъ треба, съ єдномъ засѣдателѣмъ, точанъ рачунъ о приходима и расходима Канцелларіе. Секретаръ Консисторіе при Митрополиту, кои се и Архіепископо-Митрополитскій Секретаръ называ, води протоколъ засѣданія исте Консисторіе, а тако и протоколъ засѣданія Консисторіе Апелаторіялне, на, кадъ се на то изабере, и Собора Архіерейскогъ; сачињава концепте заключены или рѣшены предмета и пре, нег што се препису, подноси ій Предсѣдателю, и уобште онъ одговара за точность канцелларіе Консисторіялне и Апелаторіялне. Међутимъ и овай Секретаръ и Писари Консисторіялни дужни су и дѣла, коя се при Архіереима президіално одправљаю, израђивати. Секретаръ и Писари Консисторія, као переводителя, у засѣданіяма не'маю одсудногъ мњенія, но само обавештаваю по потреби попросный предметъ. Столоначалникъ Консисторіе при Митрополиту израђуе такође концепте подъ надзиранѣмъ Секретара и осимъ тога води, по потреби іошт съ єдномъ одъ засѣдателя, рачуне одъ прихода канцелларійскогъ. Протоколистъ ове Консисторіе поредъ протокола одправља послове Регистратуре и Архиве. Канцеллистъ и преписчицы имаю посао преписивања и експедирања, и дужности, да старіима у сваком дѣлу, за кое су способни, по њиной наредби помажу. Сваког одъ овогъ персонала бира и поставља надлежна Консисторія, а преимућственно Предсѣдатель исте, кои сваки изборъ таковога съ поставленіемъ Попечительству Просвѣштенія знања ради доставља. Засѣдавія Консисторіе држе се сваке седмице єдашнутъ, а по потреби и више пута. Пуно е засѣданіе онда, кадъ у њему поредъ Предсѣдателя сва дѣйствителни засѣдателы присутствую. Но оно се и онда сматра за пуно, кадъ у њему отсутствующегъ дѣйствителногъ члена почестный замѣнике. — Сви засѣдатели имаю при рѣшаваню предмета одсудно мњніе, кое они по внутренѣмъ своме увѣрењу, и зрелымъ уваженя достойнимъ доводима подкрѣпљено, даю. Предсѣдателя, кадъ отсутствуе, заступа њиномъ найстарій засѣдатель Консисторіе; но у овомъ случаю свагда се почестный засѣдатель у засѣданіе позове. По причини одсутства Предсѣдателя у оваковымъ засѣданіяма важніи се предмети не рѣшаваю коначно, него се само спремаю за засѣданія, у коима ће и Предсѣдатель присутствовати. У Консисторіи се дѣла одправљаю Србскимъ єзыкомъ, но преписка на свештенство може се изъ њѣ и на Славенскомъ (старомъ) єзыку водити. Заключенія Консисторіе ове подписую у протоколу сви присутствующи у засѣданію членови, а кадъ се она актама изъ њѣ издаю или расписую, на таковыма подписуе се само Предсѣдатель или найстарій членъ, кои овога заступа. Акта Консисторіе одправљаю се подъ печатомъ Консисторіялнимъ, на коме е обичный каразъ печата Србски Архіерея, съ надписомъ, за Консисторію Епархіе Митрополитске: „Печатъ Консисторіе Архидіецезе Београдске“ а за проче: „Печатъ Консисторіе Епархіе Н.“ Дѣла, коима се Консисторія Епархіална занима, есу именно слѣдующа: а.) поради науке наше православне њере и цркве, Консисторія ће помагати Архіерею у његовомъ настованю, да се по истой закони православне наше цркве и одъ Свештенства и при воспитаваню учење се младежи и одъ цѣле пастве у Епархіи точно храни и наблюдава. б.) Консисторія ће уобште предмете чисто духовногъ реда разсматрати и у истыма пресуђивати, и за согрѣшенія, кои бы іой се таковымъ подвешенымъ предметима открыла, или иначе показала и засвѣдочила, по каноницма налагаће сагрѣшившимъ духовне епитиміе. в.) Касателно дужностій Свештенства. Она ће наставляти, да Свештенство како мірскога тако и монашескогъ реда дужности свое уредно и точно извршива и животъ свой сходно чину и званію проводи. Тога ради она ће погрѣшаваюће Свештенике исправляти, а уморне у погрѣшки и кривце због превеброгнуте или преступљене дужности судити и казнити. Али казнь сбачена съ вышегъ степена на нижій, изврженія изъ чина, и лишенія Епитрахиля на дуже време одъ по' године, коју Консисторія Епархіална досуди, неће се извршити, док' њену пресуду о томъ Консисторія Апелаторіялна, као вышій духовный Судъ, не разсмотри и не одобри. Али да не бы Свештеникъ, учинивши преступленіе, коимъ

е овакву казнь заслужено, и даљ чинодѣйствующи на повреду закона канонo погрѣшавао, Архіерей ће таковогъ Свештеника, како подъ Судъ падне, одма моћи спитрахила лишити до конечногъ о његовой кривицы рѣшенія. г.) Консисторія Епархіална разматраће свидѣтелства о изученой Богословіи и испитана' ће способность оны лица, кои желе у чинъ свештенический ступити; а тако ће се исто у њой судити и заключенія чинити о способности и заслужности лица за степенъ Протоерейскій и Игуманскій. д.) Касателно црквій и њиног принадлежности, Епархіална Консисторія мотриће и настоявати, да се цркве како монастирске, тако и мірске, а равно и утвари њине у добромъ поредку и стању држе, и дѣйствована'ће, по надлежномъ споразумѣнію съ тичућимсе Правителственымъ властима, као и съ обитавскимъ црквій управительима, да се добра црквама принадлежећа уредно чуваю и свагда само на пользу исты црквій употребляваю. И тога ради Консисторія ће сваке године и рачуне о приходима и расходима Монастира и мірски црквій, а тако исто и спискове утвары црквены, кои ће іой се као и ти рачуни, поднесити, разматрати, и о истима сходна своя примѣчанія и заключенія чинити. Рачуне мірскій црквій предана' ће тутори о Дмитрову на мѣсту предъ Протомъ и мѣстнымъ пароховъ, Срезкимъ Начальникомъ и надлежны Примирителны Судова Членовима, одъ кои рачуна' Протоерей ће два вѣрна преписа Консисторіи шиляти, кои ће ій, поито ій надлежно разсмотри и съ њима прописно поступи, спровести Консисторіи Апеллаторіялной, одкудъ ће се, по учињеномъ употребленію, єданъ преписъ Попечительству Просвѣщенія прописногъ прегледа и даљегъ поступка ради поднесити, а другій ће се Консисторіи Епархіялной натрагъ враћати. Тако ће се и у свима Монастырима предавати рачуни прихода и расхода њиногъ єданнутъ сваке године одъ руководећегъ Бровонаха предъ Настоятелъмъ и цѣлымъ братствомъ, и шиля' ће се прописно Консисторіи Епархіялной, одкудъ ће се у исправномъ изводу Консисторіи Апеллаторіялной на разсмотреніе, а одтудъ Попечительству Просвѣщенія достављати. е.) Консисторія ће настоявати, да се на потребнымъ мѣстима нове цркве зидаю; зато ће се и свака обштина, кои бы хтела за себе нову цркву задати, пайпре тога ради Консисторіи пријавити, кои ће по томъ за цѣлу ствар, а нарочито поради плана и унутрашнѣгъ украшенія цркве, ступити у надлежно споразумѣніе съ Попечительствомъ Просвѣщенія. Къ послу пакъ зиданія цркве само се текъ по полученомъ благослову одъ надлежногъ Архіерея приступити може. ж.) Она ће расправлати и пресуђивати у тужбама Свештеника између себе и у тербама Свештеника съ мірскимъ людма о дѣлама закона и цркве, кои у круг духовне струке спадаю. Тако ће она бранити и права цркви и Свештенству свойственна. з.) Консисторія ће расправлати брачне парнице; но пресуде, по конма бы се бракъ коначно развести имао, неће се напримати, докъ исте пресуде Консисторія Апеллаторіялна не разсмотри и не одобри. У оваковой парници, кіомъ се бракъ разводи, Консисторія ће досудити, ма ли єданъ супругъ одъ другога, као повиногъ што тражити и примати; али се она неће упуштати у опредѣленіе количества овогъ, што ће онай оном давати, будући да є оно дѣло, кое грађанскомъ Суду принадлежи. Међу тимъ Консисторія неће ни єдну брачну тужбу примати, докъ се касателне теравоне се стране нису пайпре своме Свештенику и Протоерею, поради законногъ поступка о помирењу њиномъ, пријавиле. Консисторія ће држати уреданъ Списакъ свега Свештенства свое Епархіе, къ томе списакъ њини и утварій мірски црквій и манастира, и найпосле списакъ вриценых, вѣчаных, умрлых, онай последній свагда у сугубомъ достовѣрномъ препису. Прва она два списка Консисторія ће по потреби, кои се измѣнама у предметима њиныхъ показала, попуњивати и пречишћавати, на ће ій тако, као и онай последный списакъ, а и протоколъ свои засѣданія, єдномъ у години прописно Консисторіи Апеллаторіялной на усмотреніе и даљ надлежно употребленіе подносити. Консисторія є дужна рачуне одъ прихода и расхода свое Канцеларіе точно водити и такове у законномъ одређено време по надлежности Главной Контроли доставлати. На законично захтеванъ Консисторіе дака' ће ій у потребнымъ случаевима мірска власть изуседу рукономоћи, по чему ће се она поради таковог на грађанска Надлежателства и относити, и то по струцы судейской Суду, а по извршителной Начальничеству Окружномъ. Консисторія Епархіална не може никакве новости у Епархіи уводити; но може о таковима предложенія за Соборъ Архіерейскій приуготовлявати, и оне њему на разсужденіе подносити. Тако ће она ни сношенія никаква имати съ иностраннымъ духовнымъ властима, нити съ Правителственъ земальскимъ о новой каквой уредби, него ће се у томе по потреби обраћати на Митрополита, кои ће у подпеченомъ му предмету надлежнымъ путемъ и начиномъ поступити и дѣйствовати. Консисторія мотри, да се сви налози, како одъ њ тако и одъ Апеллаторіялне Консисторіе преко њ издани, точно наблюдаваю и извршую. Као што подъ њеномъ стои цѣло Свештенство монашескогъ и мірскогъ реда надлежне Епархіе, тако ће оно одъ њ примати налоге и њ њой се по потреби прописанымъ начиномъ относити. Међу тимъ може се и оно и мірски люди по дѣлима, кои у круг духовне власти спадаю, относити и на саму личность Архіерея; съ просбама пакъ за Архіерейскій благословъ, или за чинъ и буди кои степенъ Свештенства, или за какво разрѣшеніе, има' ће се обраћати свакій на Архіерея, кои ће съ истима после по надлежности поступити. У сваком Епархіи налази се опредѣлено число Протоерея и Намѣстника, на кое Консисторія свое налоге одпушта и одъ кои она разна представленія, у круг духовне власти спадаюћа, као и црквене рачуне и касателне спискове и т. д. прима. Свакой Консисторіи Епархіялной придае се титула: „Пречестнѣйша.“ Потребногъ управленія ради у обште овде се опомиње, да духовенство по дѣлима грађанскимъ подпада подъ Правителствену грађанску власть. Дѣла пакъ она нарочито єсу: а.) Запѣитанія мірски Свештенika, располагаюћ съ њеномъ имаћемъ сходно законима грађанскимъ, њове парнице и тербе одъ струке грађанске и сваки грађанскій уговоръ мірскога свештенства. б.) Исто тако подъ власть грађанску спадаю полицайна преступленія и криминална злочинства, кои бы духовна лица учинила; зато ће она такова лица судити и рѣшенія, одтудъ произтекла, надъ њима надлежно извршивати. Ако кое духовно лице због каквогъ криминалногъ дѣла подъ грађанскій судъ падне, онай ће, пре него га на обстоятелный испитъ предузме, извѣстити надлежну Консисторію о качеству на кое свештеническо лице довешеногъ злочинства уобште, да бы Консисторія ради извршенія дужностій свештенической окрилѣногъ наредбу благовремено учинити могла. По спрштеку Суда и изреченой пресуди посла' ће грађанска власть Консисторіи злочинца съ истомъ надъ њимъ изреченомъ пресудомъ, да бы она у случаю, ако кривица његовa и извршенія одређене му казни воси са собомъ и извржење изъ чина, ово последнѣ, поступивши найпре поред' тога по надлежности, надъ њимъ и извршила.

(Продуженіе слѣдує).

Законодателна є власть прописала, да оваково рѣшеніе Апеллаціонногъ Суда, кое се тиче продае непокретногъ пупларногъ добра или трошева одъ самога пупила принадлежећегъ главногъ, само у оном случаю мора се по дужности подвети Врховномъ Суду на разсмотреніе, ако є Апеллаціонный рѣшеніе приостепеногъ Суда у чему преиначно, иначе пакъ само онда, кадъ се одъ надлежне стране благовремено изяви такво захтеваніе. — О куповању турски земаля поопширна се онай прописъ Уредбе одъ 1 Августа 1835. $\frac{\text{Б. В. } №\ 1215.}{\text{С. } №\ 715.}$ по коме нико не може никаку турску землю одкупити, докле се найпре одъ земальске Србске власти не изиди право притезанія продавца на исту землю изпитомъ његовы писмены о томе исправа подъ Попечительства Иностранны Дѣла, и достаточнымъ сведочанствомъ оны людій код надлежне њове власти, кома є ствар позната, безъ онога дакле ако когодь каку землю одъ турчина одкупи, та куповина да не важи ништа. — Учредитељу Загребачки хорватски Новина, Г. Гаю, поклонило є Правителство изъ свое Типографіе 4 цеате слова србски. — Пятомцыма Правителственымъ у Берлину, Петру Радовановићу и Ђорђу Цветковићу, повишено є благодѣяніе тако, да одъ сада и они, као и сви други овде налазећи се, по 300 талира на годину добываю, осимъ што ће између њи они, кои поднве науке уче, за ову годину іошть 25 талира као додатакъ имати. — Млађій Писаръ

Суда Окруж. Крушевачкога, Коста Михайловића, поставља се у пензію.

Милановацъ. Десетшисе овде кодъ куће в породице 30-гъ Јунія, кадъ є испытъ Основногъ Училишта ове вароши дражанъ за прошло полугодіе: нисамъ могао пропустити, да и я не будемъ участникъ истогъ преважногъ дѣла за родъ ми премилый. И заиста є у достоинству пуне чести и похвале исто дѣло, за сваку струку свога состава, напршено было. Срдце є мое у особитой радости плавало, кадъ сам слушао нѣжну младежь, одъ најмлађе классе па до најстарије, како є предмете свога полугодишњегъ наставленія онако точно на свака питанія прочитавала и изказивала, да се боль никако не може изказивати. Између 60 и више ученика єдва до десетъ да су се нашли средњегъ оцѣненія, а прочи сви превосходни и добры показали су се. Особиту ми є радость причинио онай часъ, кадъ су ученицы четвртогъ и трећегъ разреда, покрай донде добро задати имъ пред предмета, отечествену исторію, земљописаніе о Европи у обще, о Русеіи и Аустрія, и Рачунъ по наставленію издавали. Преко реда, изъ исторіе о сваком лицу, о войни, и о сваком временом догађаю народа, и изъ Земљописанія о сваком граду, важномъ месту, и о прочемъ свему, къ содржанію Земљописанія принадлежећемъ, тако су точно на свако питанѣ одговарали безъ сваког отезанія, да ни кодъ најпрестиіи јунака у высокимъ заведенијма науке онакога присутственость слободе и уметности духа неможе се боля чути; а оно пакъ све ніе оскудѣвало ни у рачунима. — И у прописима такођеръ красота и правилность писани лѣпо є показана. Честь и похвала одъ мое стране Наставнику Г. Тодору Влаћу, кога се добра ревность за своіомъ дужностћу у овоме ясно види и осведочава; и нек су сви такови Наставницы: пакъ ће довольно напредка у просвѣщенію рода Српскогъ быти. Дивулъ.

У Крагујевцу є ноћу између 6-огъ и 7-огъ тек. мес. некій злочинацъ (а може быти и више ньи) покушавао, да позра цркву, пакъ є сврдломъ врата на цркви набушио и напровалыивао, али далѣ ніе у своме злочинству допрео, по свој прилици што є попашио се, да га є ко осетио, пакъ побегао, нити є до сада нигде са пронађи. Затимъ є 11-огъ т. м. громъ убио Стевана Божиновића подъ єдным гвоздем, где є одъ кише, коя є ваз была, склонио се, а Станов слуга Павла Бошковића, кои є съ друге стране истогъ грма стоао, овесвестио се быо одъ истога грома, но после є опетъ къ себи дошао, почемъ су га люди, кои су се онде десили, одъ грма мало удалили.

Т У Р С К А.

Порта є рѣшила у дѣйство привести, одъ 3-егъ идућегъ месеца почевши, она свои заключенія противу поданника грчки, коя є іошть пре учинила, као што є у 20 числу ове Новина лѣпо. — Русскій Посланникъ Г. Титовъ пресао є 2-огъ т. м. у Цариградъ, да дужность свою опетъ прими, у коіой га є до сада Г. Устиновъ заступао.

ГРЕЦІЯ. Краль є 28 Јулія отворио засѣданія народне скупштине престолным словом своим, у коме є између осталога рекао скупштинарима: „Вы сте као представници народни (србо ій народъ бира) изабрани, да ли онъ оправдава мое Правителство. Извыть дѣла увѣрит' ће насъ, да є мое Правителство при свима обстоятелствами, коя су га окружавала, почитовало законо земаљске, и чинило нужне наредбе, да се обезбѣде користи државне и да се одржи ред и поредакъ земаљскій. Мере, кое су на то употребљене, предложит' ће се нама на одобренѣ. Побољшанѣ нашегъ финансіялногъ стања, о чему се мое Правителство найвише трудило, предметъ є велике вредности и изискује особито наше старанѣ. Испуненіе наших обвезателства према покровителственуюньи Силама іошть нам већма ту дужность налаже. Мое ће Правителство о овоме предмету предложити вашему разсуђенію наше проекте закона, не дирамбій у корысти касе народне, земљедѣлія и мореплоства, а приносећій помоћь къ правилноме изплаћенію нашега дуга. Опыть ће нас научити одрзати вѣрозанѣ (кредитъ) и честь народу. Различна друга предложенія о уредбама подиет' ће нам мое Правителство. Я сам іошть прошло годиве было препоручио скупштини, да она сходно реду установом предрачун трошкова Правителственыи одреди пре почетка године, за коју се они издае. Сад на ново препоручујем овай предметъ вашој ревности, као тврдо споиъ са утврђенѣмъ наши установленія земаљскиі."

АУСТРІЙСКО ЦАРСТВО. Изъ Беча явлаю, да є Њг. Превосход. Г. Војвода Т. Вучићъ пређе неколико дана тамо срећно пристао и не само одъ свію познаты пріятеля, него и одъ најзнаменитіи дворски Савѣтника, лѣпо дочекань и примљенъ. Њг. Свѣтлость дворскій и државный Канцлеръ, Князъ Метерних, Г. Војводу особыто благонаклоно дочекао є и томъ приликомъ о доброме здравлю Њг. Свѣтлости, Князя Александра, съ радосћу изпићитавао се. Турскій Посланникъ, Шекибъ-Ефендія дочекао є Г. Војводу пріятельски и сваке му знаке наклоности указује, свое сваштање и услуге подносећи, сам га у царскій замакъ Лаксенбургъ пратио и свему тамо знаменитости показати учтиво. Баронъ Сина Војводу є са Господомъ заедно господскомъ часћу угостио, и други отличии домови и высоке породице Војводу гостолюбиво дочекују; прочій публикумъ пакъ, где се годъ покаже, гледи га као проглашеногъ у Европи значенитогъ јунака, србскогъ јунака, и поборника имена и правителства Карађорђевићевогъ. (Срб. Нар. Нов.).

ИТАЛІЯ. У градићу вароши Феррара у Папиней држави држи Аустрія свое воиство по праву, кое іой є заключенѣмъ Бечкогъ Конгресса на то дато; а садъ поводомъ узбуњања народа исто државе разпростро є то воиство аустрійско свое страже и патролле по целой вароши, пакъ противу овога є и управитель окружія овогъ аустр. команданту истогъ воиства у Феррари, а и Папина є Канцелларіи у Риму свима страним посланицима протестацію предала. Херцогъ одъ Лукке поводомъ немира, кои се у његовой земљи појавное, дошао є у Венецію, где се садъ и аустр. Ерцхерцогъ Райнеръ, Вице-Краль оне части Италіе, коя є подъ аустрискомъ владомъ, налази. Аустрія шиљѣ онамо пола одѣленія свое войске преко оне многе, коя тамо леже.

ПОРТУГАЛЛІЯ. Три Силе, кои су притекле у помоћь на савладанѣ побуне у Португалской, Енглеска, Француска и Шпанска, опомену су сложным отношенѣмъ Крањицу Португалску, да она друге Министре постави, као што є то за условіе оне помоћи постављено, кое Крањица іошть ніе напунила, као што и иначе слабо ради нѣно седанѣ Правителство, да савладану страну задовольи, но напротивъ више огорчава и озлоређује люде одъ те стране. А шпањолцы, кои су на помоћь противъ побуњѣника у земљу ушли, тако се владаю, да никоме, пакъ и ако є одъ оне стране, противу кое они иду, никакве и найманѣ обиде не чине. Војвода є ньіошъ двоицу изъ свое войске, кои су нешто украли, на месту стрелити дао, а одъ отимани, насилства и пљачкања, пакъ ни одъ краће после оны прикѣра, ни спомена нема, као што се то не слагало не бы, да они тако што чине, кои є навера одржанѣ поредка и закона.

ПРАЈЗСКА. Явни напыти надъ участницыма јавьеске полячке побуне започети су у Берлину. Напытаници се правдаю тыме, да они ништа инсу противу Прайзске умышлавали, него противу Русеіе, а понайвише порычуњи, што су на државныхъ дитле предходителныхъ кодъ властій напытомъ показивали, изговараю се, да су злоставлѣнѣмъ и страшенѣмъ на то натерани, премъ да се то злоставлянѣ, надъ ньима да є было, никако не доказује, као што се ни веровати не може, да се такво што и у просвѣщеной Прайзской чини, што се кодъ непросвѣщены само десаћа.

ШПАНСКА. У Мадриду є изишао у потаи напечатанъ проглась на народъ одъ имена мужа Крањичиногъ противу любимца исте Серано и противу владања ньиногъ; пакъ се и то говори, да є Крањица назвала попечительныма своимъ, да она зеле одъ садашњегъ мужа слогъ разставити се и са Сераномъ се венчати, а престолъ сестри своіой, Кнегињи Монтпансіе, уступити.

По новијмъ пакъ извѣстіяма Крањица се показује, да ће датеклонити се из помирења са своимъ мужемъ, као што є и онай из то іошть више наклоњенъ. Надаю се, да ће тога помирења, ако зарукомъ изиће, слѣдствено быти и измена неки у Министерству. — У Енглеской назначењемъ се Генералу Кинкартеру издата є садъ она плата, коя му є као Намѣстнику Крал. заостала онда, кадъ є буномъ, коју су мати Крањичина, Генералъ Нарваецъ и ньіови

приврженицы подигли, пре пет̀ година принуђењ изъ отечества изићи. Онъ у Енглезской дести оскудно живи седъ и Правителство тамошнѣ нудило му е свою у помоћь; но онъ е на петой благодарио и волео са сиромаштвомъ борити се, него се страннима учинити обезаимъ.

ЕНГЛЕЗСКА. Избори народны представника за предстоѣе земальскѣ скупштине (на 7 година) већъ су свршени и скорымъ ће се засѣданія нове скупштине отворити. На некимъ местима су Министри и други Чланови садашнѣег Правителства, гди су тражили, да ій народъ за свое представнике набере, ер иначе нису они прави членови законодателногъ тѣла ити имао у овоме рѣшавајућемъ гласу, побѣђени одъ други кандидата, кои су се такође са то звали, и вишество гласова добыли. — Списатель Макаулай и Булверъ такође нису могли да добыю при изборима, гди су изабрани быти желили, вишество гласова; већъ су и они као и друге подобне новайшне трговачкогъ и граѣанскогъ реда люди у томе надметнули, као што е и у Лондону Ротшилдъ изабранъ. При свемъ томъ одъ привидословни струке опетъ су многи членовима скупштине чрезъ исте найновіе изборе постали и свега се числи, да ће у њой око 60 адвоката быти.

Погребъ врсногъ народногъ поборника О Конелла у Дублину превообычно е торжествения было, до 1100 свештенника, а више одъ 100000 душа га е пратило, и затимъ е тѣло упокоенога у гробло єдногъ села на неколико сати одъ варошн сарањено у сазыдану гробницу, надъ коіомъ стои простъ само надписъ: „О Конелл.“

ФРАНЦУЗСКА. У Паризу се опетъ єдно злочинство догодило, за кое ће надъ єдныма великашомъ, као сочленомъ своимъ, да судъ иванъ држи Совѣтъ земальски Старешина. Набена е єдно ютро жена истога у соби своіой убіена. Правобранитель Надлежателственный (прокураторъ или фишкусъ) и истражујућій судія буду одма по дужности признани на место учињеногъ убиства, и почну право извиђати у самой кући по свима околностима, пак нашавши, да у кући нико ніе съ поля ни съ кое стране унао, нити на поль изишао, наведу то заключеніе, као несоспорну истину, да е убица изъ куће. По томе све у кући ону ноћь бывше особе и све ствары точно прегледе, и нађу, да е соба убіено изъ нутра затворена была, а у нету да е могло изъ себе муževљеве ући се, опазе одъ тѣла убіене къ соби мужевљевой трагъ одъ крви, на зидовима пак истога мужа, као е у ютру рано, кадъ е дѣло одкривено, (почемъ су врата на соби, гди е убіена лежала, обіена) већъ сасвимъ обучень было, примѣте такође знаке одъ окрвављења, премъ да е онъ у истый час, кадъ е соба съ поля обіена и дѣло одкривено, изъ свое собе къ убіеной утрчавши надъ опомъ прилегао, као одъ велике жалости; увѣре се при томъ, да онъ, премъ да е соба већгова до оне, гди е убіена лежала, ніе пре у ову собу на нужъ убіене притрчао, докле нису съ друге стране омлађи, кои су много далѣ налазили се, чули гласъ госпоіинъ и у њиу собу продрли; исто тако нађе се у соби убіене пиштоль мужевљевъ по кундаку и цеви тако окрвављенъ, да су окрављења на њиу места са ранама по лицу и глави убіене слагала се, у рукама убіене опазе праменъ косе, кои е и по бои и по дужини са косомъ истогъ мужа већногъ слагала се, а найпосле нађу и обычну спаваћу алињу већгову (шлафрокъ) изгорелу и закрвљену. По свима дакле овымъ знацыма узму они званичници мужа убіене, Херцога Шлезвиг-Прасленъ, за убицу и онъ буде услѣдству тога по издатой одъ Краља наредби ухшенъ, као што е и одъ онога часа, кадъ е напићанъ на месту започето, пак докле ніе она наредба Краљевска изишла, подъ строгомъ стражомъ у истой кући већгової држанъ. Доказало се при томе, да е у кући као учителька была и поводомъ убіене Херцогиње пре некогъ времена одпуштена жена талијанка, кои е и одъ тогъ времена плату одъ куће ове добывала, и на коју е убіена Херцогиња подозревала, да у непристойной связи са Херцогомъ стои, а она при одлазењу изъ куће да е истой Херцогиньи претила. Зато е и та шпијунка затворена и у претресеномъ садашнѣмъ обыталишту већномъ пађена су писма, кои такође на мужа убіене подозрѣвати дају. Убіена е кћи маршалла Себастіани и мати деветоро деце, а мужъ е већъ одавно богатъ.

АМЕРИКА. Као што е Правителство союзны држава давно послало у Мексико свога човека, кои да о заключењу мира са последњомъ државомъ ради, тако су у найновіе време и мексиканци опремили къ истоме посланику свое комиссаре ради истогъ посла, и по томе е надати се, да ће миръ учинити край постојећой камењу ньи пойни. Међутимъ американска войска стои подъ главнымъ градомъ Мексика и очекује, да іой іошть више войника дође.

Јунія 10 т. год. преселіо се е у вѣчность Стефанъ М. Штитарчевићъ, заслуженогъ војводе Србскогъ сынъ, изъ Варне Среза Подцерскогъ Округія Шабачкогъ, као супернумерерный званичникъ, оставивши по себи двое мужке дѣце, и супругу неутѣшиму одъ фамиліе почившегъ војводе Цинцар-Јанка. Ово е спомена одъ М. С. М.

РАЧУНОВОДСТВО, — и една часть оне 1842. године у овдашньемъ новинама обавлѣне рачунице, — подъ заглавіемъ

ПРВЫЙ СРБСКІЙ РАЧУНОВОДИТЕЛЬ,

сачињење

ІОСИФА МИЛОВУКА,

изишло е на четири табака у 15 трговачки, и 2 званична примѣра съ додатком, употребљавајући мѣра у Србіи, рачунањ интереса, и месечно-дневне плате или интереса у званичномъ новцу, са изложењима примѣчанія.

ГЛАВНО ПРОДАНИШТЕ

како овогъ, по 2 цванцига екземпларъ, тако и печатајуће се остале РАЧУНИЦЕ, быт-ће овде у трговини — разни трговцима, бечки и прочи манufактурни и колоніални еспапа — ГГ. Манойла Стефановића и Николе Нейновића у Београду.

ОГЛАСИ.

Јавномъ лицытаціомъ, свагда пре подне у 9 сати по црквеномъ часоказу, продаваће се:

Дућанъ съ кућомъ почившегъ Бете Поповића 30 Авг. трећій и последный путъ.

Кућа Стојна Јеснотовића механџіе 25 т. м.

Антона Ермајера дроделѣ плацъ на Врачару 3. 11. и 13. Септембра о. г.

Терзіе Іована Димитріевића механа у Палилули 26 Августа.

Медицинае Докторъ Стефанъ Васићъ подносећи лекарске свое услуге сваком, кои бы помоћи ићгове требао, налази се одъ 7—9 сатій у ютру, после подне одъ 3—5, у своме квартиру кодъ Г. Л. Предића спрама куће Г. Проте Вуића.

Учтиво се умоляваю Г. Г. Скупителъи Пренумеранта на пролетось напшашње књиге Г. Светолюба: „Наше Време“, и „Просвѣта Човека“, да бы припадајуће новце, преко Дилижанса подписаноме часъ пре послали. У Београду 6. Августа 1842.

Димитріе Т. Миланковићъ,
Старіи Писаръ Управителства Варошн Београда.

ГОСТИЛНИКЪ У КРАГУЈЕВЦУ

КОДЪ ВОЈВОДЕ МИЛОША ОБИЛИЋА,

У бив. Топаловића кући

Препоручује се почитаемымъ гостима и путницыма особитомъ добротомъ и приличномъ ценомъ како костранія тако и свако друге извозне послуге, као што е и сталма за свештанъ коња и кола добро снабдѣвенъ.

Das Einkehrwirthshaus zu Kragujevatz

zum Feldherrn Milesch Obilitsch

im gew. Topalovits'schen Hause

empfiehlt sich den p. t. Herrn Reisenden mit guter und billiger Kost und jeder erforderlichen Bedienung, so wie es auch mit Stallungen für Pferde und mit Wagen-Remisen bestens versehen ist.

Учредникъ Пав. Апс. Поповићъ.

У Правителственой Књигопечатньи у Београду.

Излазе свяке седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена имъ је за Србію 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 29. Августа 1847. **Број 35.**

СЕРБІЯ.

(Конецъ Устроенія Духовны Властій.) Консисторія Апеллаторіялна есть выша духовна власть, установлѣна при Митрополиту Србскомъ, да бы свакій, кои бы съ пресудомъ Консисторіе Епархіялне незадоволянъ было, коди нѣ, као на нѣкомъ духовномъ Суду, право свое тражити могао. Свакій, кои бы на ову Консисторію апеллирати хтео, дужанъ је то или одма, како је пресуду Консисторіе Епархіялне приміо, или найдуже осамъ дана после тога обявити. Пресуда Консисторіялна, за коју се незадовольна страна овако благовремено помоћи ради одъ вышегъ Суда изкасніла, остае неизвршена, докъ је Консисторія Апеллаторіялна не разсмотри, и она о њеой свое рѣшеніе не изда. Осимъ предмета, кое іой овакве съ пресудама и рѣшеніяма Консисторіялнимъ незадовольне стране подносе, іошть се Консисторія Апеллаторіялна има занимати и съ онимъ предметима, о конма су Епархіялне Консисторіе судиле, но кое су оне поради њиногъ разсмотренія и њине коначне пресуде њой представляти дужне. По томе Консисторія Апеллаторіялна разсматра само оне предмете и о њима рѣшава, о конма је у Консисторіяма Епархіялнымъ по надлежности већъ дѣлано. Консисторія Апеллаторіялна држаће своја засѣданія редовно само по єданпутъ у години, али ако се међутимъ за то потреба покаже, и више пута. Време, у кое ће она редовно засѣдавати, есть обично оно съ пролећа. Самый пакъ данъ, у кои ће се њена засѣданія започети, опредѣли ће свагда Митрополитъ, и таковый ће надлежнымъ начиномъ обявити, како бы и засѣдатели и они, кои іой предстати имаю, благовремено у мѣсто Митрополіе доћи могли. Консисторію Апеллаторіялну сачињаваю Архіереи Србски съ іошть четыри засѣдателя Пресвитерскогъ степена, и Секретаръ Консисторіе Архідіецезалне съ осталымъ њинимъ канцеларійскимъ персоналомъ. Предсѣдатель ове Консисторіе по самомъ њиховомъ достоинству есть Архіепископъ и Митрополитъ, а засѣдатели су као природни, прочи Епископи и съ њима изборни, предпомената четыри лица вышегъ пресвитерскогъ степена, одъ кои су два Іеромонашескогъ чина, а два одъ мірскогъ Свештенства. За ове свое засѣдатель бира сама Консисторія Апеллаторіялна лица, коя потребне способности за то знаніе и отлична нравствена качества имаю, и коя су и услуге светой цркви чинила. Свакій пакъ овай допршеный свой изборъ дужна је иста Консисторія Поочительству Просвѣштенія знања ради саобштити. Сва она четыри засѣдателя Консисторіе Апеллаторіялне уживаю осимъ прихода одъ свогъ Свештенскогъ званія, као такови и одређену годишню плату изъ Правителственне кассе. Осимъ ова четыри засѣдателя има Консисторія Апеллаторіялна и почестне засѣдателѣ, кое такође сама бира и поставља, као и оне прве, кои се зато према овыма дѣйствителнима називаю. Сви вышеименованы засѣдательи, кадъ се одъ Предсѣдателя на држанѣ Засѣданія ове Консисторіе позову, дужни су на то неизостављно доћи, ако ій болесть или другій какоњ уважити се могућій узрокъ не бы задржао, у комъ случаю неотложно треба да извѣсте Предсѣдателя о таковой препони, како бы онъ по указаной потреби, почестне засѣдателѣ, на мѣсто њи, благовремено позвати могао. Пуно засѣданіе Консисторіе Апеллаторіялне оно је, кадъ се уза Предсѣдателя іошть два Епископа и сва четыри остала засѣдателя у засѣданію налазе. Но може се оно као пуно и онда сматрати, кадъ у њему поредъ Предсѣдателя іошть єдан Архіерей и три засѣдателя присуствую. У случаю препятствія Митрополита заступа његово мѣсто у засѣданіяма одъ присуствующи найстарій Епископъ. Кадъ се у овой Консисторіи разсматра и рѣшава предметъ, кои се личности Архіерея тиче, онда касателный Архіерей у засѣданію не присуствује. Свакій Апеллаторіялный предметъ долази у засѣданіе Консисторіе Апеллаторіялне са свима къ њему принадлежећимъ актама у оригиналу, и ту се чита по цѣломъ њиховомъ пространству. Предмети се рѣшавају по више мнѣнія, и свака Апеллаторіялна пресуда, съ попратномъ свію тичући се акта, шиље се Консисторіи Епархіялной на извршеніе. Консисторія Апеллаторіялна разсматра протоколе засѣданія свію Епархіялны Консисторія, а тако исто и рачуне мірски цркви и монастира, као и спискове одъ утварій оны, и спискове притены, вѣчаны и умрлы, и съ истима, како рачунима тако и са списковима, поступа даљ по надлежности. Да бы се дѣла, на Консисторію Апеллаторіялну долазећа, успѣшно одправлати могла, свака ће Епархіялна Консисторія, чим какавъ предметъ, кои се Консисторіи Апеллаторіялной подносити има, свршн, одма таковый съ спроводительнымъ своимъ писмомъ њой припослати, да бы се за њена засѣданія благовремено, како надлежи, приуготовити могао. Заключенія и рѣшенія Консисторіе Апеллаторіялне подписую у протоколу после Предсѣдателя сви присуствующи засѣдательи и Секретаръ, а при распису само Предсѣдатель, или његовъ заступникъ. Консисторіи Апеллаторіялной придае се титула: „Высокопречестивѣшна.“ Дѣла њена одправлаю се подъ печатомъ, кои се одъ печата Епархіялны Консисторія само већимъ и опымъ надписомъ разликује „И. Консисторіе Апеллаторіялне Митрополіе Княжества Србскогъ.“ Соборъ Архіерейскій састављаю Архіереи Србски, свршћъ Митрополитъ съ Епископима, набравши за преводителя у своимъ соборнымъ совѣтованіяма или Архіепископо-Митрополитскогъ Секретара, или єдногъ одъ способны духовны лица. Соборъ Архіерейскій држаће се по свршетку дѣла Консисторіе Апеллаторіялне, кадъ су и онако обично сви Архіереи скупа; но могу се они по потреби и обстоятелствама тога ради и у друго време и на другомъ мѣсту сабирати. Главни предмети, съ конма ће се Архіерейскій Соборъ занимати, су: благостояніе цркве и напредакъ христіянске науке у народу, а поради тога поособно: главно управленіе црномъ и Свештенством, старанѣ о обштемъ развитку благочестивости у народу, а нарочито о томъ, да се младежи предае чиста православна христіянска наука, и они, кои се желе посветити духовномъ чину, да се сходно приуготовляваю и изображаваю за будуће Свештенике, даљ, настояванѣ о томъ, да се достойна лица подижу и образаваю за више степене духовенства, за тимъ изборъ таковы лица за ове више степене, а имено за Протосингеле и Архимандрите, кои по превосходству треба да се отлику ју вышимъ наукама и заслугама за цркву и вѣру, и найпосле каноническій изборъ Епископа, кои ће се у форми кандидаціе Князу наименованія ради подносити, и прочa канонима опредѣлена и у круг њове дѣятелности спадаюћа дѣла. Подъ надзираніемъ и управленіемъ Митрополита стоаће цензура црквены и о закону дѣйствующи књига, и напрекалма заведенія и училишта.

Ягодина. Приликомъ оногъ, кадъ је народъ Среза Темнићскогъ оногъ Окружія друге Царевградскій къ Београдскій водећій,

кои се є одъ великогъ наводненія Мораве рѣке на више места прокопао и покварио био, поправљао, — наћенъ є на истомъ другу у земљи, и то у дубљини одъ једногъ фата, једанъ одъ стародревногъ Оклопа комадъ, кои се є по видимой справи изъ два комада состојао, и на двое отварао, и на коме се видети може, да су га іошт у оно време, кад' є некимъ у нужди употребљиванъ био, два такога сгодила, и пробити га ни су могла, но само нимъ ударомъ мало улубила. Оклопъ є онай од' гвожђа са іошт мало-вешташомъ одъ други метала массомъ начињенъ, и у форми појуге саливенъ, у коме се сада опредѣлително казати не може, колико є онда ова тежине имао, но само да онай једанъ комадъ, кои є съ предъ на прсима за обрану употребљиванъ, има 5. ока. — Томъ приликомъ одъ истогъ народа и на истоке другу наћенъ є једанъ чрезвичайне величине табанъ одъ пушке. — Оне се ствари сада при овдаш. Начальничеству наоде, и мислимъ, да ће, као редке Стародревности у отечеству нашемъ наћене, Музеуму Српскомъ приложене быти.

Ћуприја 13. т. м. предъ вече извршао є Радосавъ, сынъ Анте Мишића изъ села Сеня, 14. година старъ, у башту свою више М. Равнице лежећу, где га неварь Монастирскій наће, и юрети га почне тако по истой башти, да га є на последку, кадъ є онай одъ умора пао, стигао, и зубима по дебелому месу тако изуедао, да му є на десной две а на левой страни три дубоке и врло опасне ране отворіо, изъ кои рана, где можда є нека крвна жила пресечена, много є крви изтекло. Онай є дечко датъ на лечењ, кои ако се уредно одржао и лѣкаретска употребљиво буде, моћи ће се одъ смрти спасти. Oпога месеца млого є было у ономъ Окружію више, съ коіом' є и градъ 15. т. м. падао тако, да є полѣ, а особито винограде села Глоговца, Балайница, Трућевца и Витанаца мало, а Войника, Буковца и Лознице млого потукао, и народъ є тимъ јако збунћенъ.

Лозница, 23. тек. мѣс. дошао є у Лозницу изъ Окружія Шабачкогъ оне діецезе Епископъ, Г. Мелентіе Марковићъ. Онъ є како одъ народа, тако и Чиновника сусретомъ предъ њега на једанъ и два сата конаника, и после кодъ саме цркве у Шаранову довольнимъ числомъ пѣшака, и предъ црквенимъ вратима у црквено одѣло обученимъ свештеницама и ђацима уредно дочеканъ; и у ћотру є као на данъ празднічный собомъ у цркви служіо, и недѣљу свету, пакъ пошто є нетый сирѣчь 24. о. м. данъ на одморакъ свой съ квартиромъ у кући Начальника ово-Окружногъ Г. Чворића обратио, ћотросъ є тавоће свимъ чиновницима и народомъ испраћенъ у Монастиръ Тровошу отишао, одакле ће и Валѣвско Окружіе посѣтити. — Истогъ дана дошао є овамо и Правит. главный Инжиниръ, Г. Іованъ Невола, кои мѣста, куда ће се добри и удобни путови у Срезу Азбукованичком и Рађевском погодити, прегледа. 7. о. м. Кадія Зворничкій Аџи Абитъ Ефендія набіо є неправеднимъ путемъ једнога турчина, и због тога су сви жители Зворника како Турци, тако и Христіани устали, те су га предпоставленой власти, а именно: Мамутъ-Паши у Бельину тушили, и садъ се чуе, да є другій Кадія на његово мѣсто одъ истогъ Паше послатъ, пакъ ћемо за дуго то удовлетвореніе Зворничанима трапи знат' ће се. — Овде достаје имамъ, да су Турцы за сво време, докъ ніе другій Кадія дошо, чаршію Зворничку затворили, а и њега су каменћемъ убити изъ почетка хтѣли, да се у Аремскій конакъ Мамутъ-Паше затворіо ніе.

Новопаименованый Мухафизъ Београдскій, Ч. Мехмедъ-Паша приспѣо є 22-огъ о. м. у ноће у Београдъ; а нетый данъ є дошао и Г. Војвода Т. Вучићъ Перишићъ. — Пандурима и стражарима, кои су Благов и његове другове пратили, дао се изъ Прав. касе дарь одъ 30 ##, а булюкбашіи и пандурима у Окр. Ужичкомъ, кои су се по напћетіма, у 26 и 27-ом числу ове новине изложеними, отликовали у терању айдука, 25 ##, и квесту Златиборскомъ, Вас. Мићићу за вешто и успѣшно гоненѣ и ватањ айдука Ное Варешанина 3 ## цее. Петру Грујићу быв. учителю Лозничкомъ, кои є преко 30 година учительствујући остарио и изнемогао тако, да ни служити више не може, ако ни радити више, да се надржава, и кои се у крайной сиротиніи налази, дата є одъ Правителства милостиви една за свагда одъ 20 ##. — Ево што є Дружтву Српске Словесности нови Уставъ одъ Свѣтлогъ Кнеза и Совѣта датъ, тако є найновіа за подпомоћи истога Дружтва у његовомъ дѣланю и напредованю рѣшено, да се Гласникъ, кои ово надаље, сасвимъ безплатно печата у Типографіи Правительственной, а за печатанѣ други књига његовы да Типографія само оно напладуе, што радъ књы послужника и употребљена артіи износи, безъ свакогъ процента. — При гимназіи Београдской одобрень є одъ почетка наступаюће школске године іошт једанъ професоръ и за такога именованъ Г. Аћимъ Марковићъ, быв. Секретаръ Агенціе у Цариграду.

На Београдской пијаци є брашно пшенично по 32 до 33 паре ока, или по 32 гроша сто ока, — б. кукурузно 66, кукуруза 60, ечамъ 30 гр. сто ока. — У Шабцу брашно пшенично 90, б. кукурузно 75, ечамъ 30 гр. — У Ягодини и Ћуприи брашно пшен. 50—56, кукурузно 46—50, ечамъ 20 гр. У Гургусовцу и Зајчару пшеница 35—45, кукуруза 32—40, ечамъ 23—24 гр. сто ока.

Књижницы Читалишта Београдскогъ послао є Г. Константинъ Каулиција трговацъ изъ Новогъ Сада 102 комада књига, српски и русски, на даръ, а истога сбирки стары новаца поклонно є Г. Вен. Розмировићъ Предсѣд. Суда Вар. 29 комада стары новаца. Г. Димитрій Аврамовићъ живописацъ 18 комада стары новаца — Г. Іованъ Христъ 2 стара новца. —

ТУРСКА.

Побуна у Арнаутлуку све се више разпростире. Брой побуњеника числи се већъ на 6000. Предводитель имъ є у дольной Албаніи Ћулека, а у горњой Зајнелъ-Бегъ. Порта є закључила сва пристаништа морска у Албаніи одъ 2-огъ р. Сент. узаптити. —

Изъ Брода пишу у Загребачкимъ Хорв. Новинама одъ 15 р. Авг. — Найновіе є кодъ насъ, да є ноће на Сароброду поменапменованый Везиръ са своимъ людма изъ Београда у Турскій Бродъ дошао. Допратио га є донде Србско-Књажескій Представникъ и Попечитель Г. Аврамъ Петроніевићъ, кои се на истомъ пароброду одма натрагъ у Србію вратио. Ону хуку и буку, стра и поплашност, кои се є при Везировомъ долазку међу ондашњимъ турцима показала, было є вредно слушати и гледати. Везирови људи нетомъ што су изъ лађе изишли, већъ су сурово и немило съ хрістіанима и турцыма поступали. Трговацъ и простакъ свакій є было одъ момака Везировы за рамена вученъ и натеривань, да вуче и носи пртљагъ, а ко є и једномъ речью противуречило, тай є было страшно шибанъ и тученъ. Једногъ трговца, кои є стало на чаршіи, спопадну, да и онъ кора вуће пртљагъ, а кадъ имъ одговори, да є онъ трговацъ и да тога не може радити, а они оборе и њега и коња му на земљу, те га изтуку, да є было Богу плакати. Нетый данъ є Везиръ преко Тешња у Травнику отишао.

Овай часъ дознали смо, да є између Филибе и Ајћоа турска пошта царска одъ айдука нападнута и опљачкана; злато на њой више једно, а сребро случайно на месту остало. Томъ приликомъ убіена су два коња, на коима су новцы были, и татарин є ранћенъ. Пратиоцы су разбѣгли се и сами татарин у Филибе повратно се, те догађай тай Паши свобштно, кои є одма за айдуцыма потеру послао. (Срб. Нов. Прав.)

ГРЕЦІЈА. Грчасъ се налази са свои до 100 момака у Препези, куда му є и жена на једной енглезеской поменой лађи изъ Јонске дошла, а једномышленикъ његовъ Кризиотисъ утекао є у Холанду изъ затвора и са 100 момака, кои су га изванъ вароши чекали, удално се одаље, почемъ є неколико људій, кои га є дужанъ было, потукао.

АУСТРІЙСКО ЦАРСТВО. Намѣстникъ Краљевскій, Ерцхерцогъ Стефанъ, приспѣо є 16-огъ о. м. у Будимъ и како у истомъ граду тако и Пешти чинѣна су о своме долазку његовомъ найвећа торжества. На празднику Стефана првогъ Краља Угарскогъ (1-огъ о. м.) отворенъ є гвозденый путъ одъ Бечи до Шопрона и њиме є на више кола 300 лица прешло дальину ту, кои 11 миля изнози и обычнымъ подизомъ съ, конима за толико (11) сати се прелази, за 3 сата — Дана 20-огъ о. м. отворенъ є такође гвозденый путъ одъ Пеште до Солнока къ Ердолу, коимъ є путованѣ на ову страну већъ толико олакшано и скраћено, да се за два дана може изъ Пеште у Коложваръ доћи, а докле се тай путъ и далѣ направи, іошт ће се за краће време изъ једне те пароши у другу ићи. Одъ Пеште до Ваца отворенъ є іошт пролетосъ гвозденый путъ, пакъ се и одъ Ваца далѣ къ Бечу ради.

Награда одъ 100 ## цее., коју є Матица Србска у Пешти за найбољу србску граматику одредила, досуђена є и дата Г.

Д-ру Іовану Субботићу за грамматику, коју є онъ сачинио и поднео, и коју ће садъ или исто друштво, ако одъ њега дѣло купи, или онъ самъ на свѣтъ издати.

На садашњемъ Пештанскомъ пазару биле су коже овчіе просте по 1 фр. до 2 и 2½ кр., кудраве по 1 фр. 12 кр. — 3 ф. — к. јагњећіе 30 кр. — 1 ф. 25 кр., — козіе и јарећіе 20 кр. — 1 ф. 2½ кр. — телећіе 2 ф. — 4 ф. 20 кр. волошске 16 — 25 ф. — крављѣ 12 — 15 ф. коњске 4 ф. 2½ кр. — 7 ф. 36 кр., јрчевске 3 — 5 ф. сребр. нар. — Медъ шутый 12 ф. — водрый 9 ф. — 9 ф. 30 кр. цента. Восакъ 82 — 85 ф. цента. — Вуна једнострижна найфинія 110 — 125 ф. — фина 90. — 109. ф. — средня 60— 88 ф. — обычна 34—58 ф. — двострижна зимска фина 60 — 90 ф. — средня 48—56 ф. — обычна 32—46 ф. — летня фина 50—60 ф. — средня 48—58 ф. — обычна 34—40 ф. — проста прана и купана 25—28 ф. — црна 18—20 ф. — Банатска цигара, прана 30—34 ф. — купана 29—33 ф. цента. — Масть синиьска 22—27 ф. — сало 26—28 ф. — сланина 18—24 ф. цента. — Лој нетопљиј у рудама 17 ф. 48 — 18 ф. 24 кр. — топљиј у котуроиима 23—26 ф. цента. Ракіа шљивовица 7 ф. 45 кр. — 11 ф. ср. законъ. — шпиритусъ одъ 32 до 35 града по 24—28 кр. градъ. — Перје вечешљано 14—70 ф. — нечешљано 24—90 ф. — неперје 92—130 ф. цента, — пера за писанје 24—54 кр. хиљада. — трудъ буков 24—26 ф. цента — рыбји масть 18—21 ф. цента. — Рогови еленьи 30—36 ф. стотина, — рожни прицы 1 ф. 15 — 4 ф. 48 кр. стотина. — вапцы 7 ф. — 9 ф. 36 кр. хиљада. — Шишарке старе найболѣ 7 ф. — средњ 6 ф. — найлошіе 5 ф. 30 кр. — ново прве 7 ф. 45 — 8 ф. — друге 6 ф. 30 кр. — треће 5 ф. 30 кр. кибла одъ 120 фунти (52½ оке) — Паприка сыта 9—9 ф. 30 кр. цента. — Струја коньска варена и у куроцыма 30—52 ф. — сирова дугачка 60—70 ф. — кратка 34—38 ф. цента. — Сапла сирова 6 ф. 45 — 7 ф. 54 фунта (½ оке) —

ИТАЛІЈА. Заузимањ Ферраре одъ аустрійске војске јако є узбудило народъ не само у Папиной држави, него и по целой осталой Италіи, за умирењ кога у некима државама италіанскимъ Правителства чине разна олакшања, спуштају цену соли, спуштају данакъ и друге обште терете. — Краљ Сардиніе изавно є Папи, да онъ заузимањ оно сматра као прећањ независимости свію италіанскы држава, у коме смислу є и другимъ Силама европейскимъ преко њиовы посланика свое изјеснио поднео, и да ће онъ сву своју војну силу Папи у помоћь дати, ако му затреба. На одеванј народне гарде римске, кое самой Обштини на терет пада, многа свештена лица виши степена, прекъ да су она одъ тога изузета као и одъ сваког другог прилагани на обштинске трошкове, приносе одъ своје добре волѣ знамените прилоге; а и други поседни люди између њиових преко онога, што на њи по природу долази, дају свекољико іошть више на то, да бы осталомъ обштинску терет олакшали. — Херцогъ Тошканскій учињо є у найновіе време казнь смрти у своіой држави конечно, кое ће по своі приликы и Папа учинити за римску државу при издавању новог казнителног законика.

ПОРТУГАЛІЈА. Краљица є једногъ пріятеля свогъ, мужа бывше њене воспытательке, призвала и опуномоћила, да новъ министеріумъ састави, кога бы онъ председатель био. По ово іошть ніе удѣйствовано; а међутымъ є истый дворъ заключио, војску своју са новы 10,000 умножити за свое укрепљењ, кадъ страна војска изъ земље отиде.

ПРАЈЗСКА. Поводомъ тыкъ, што є једанъ између обтуженых за побуну полиса предъ судомъ изавно се, — поручьи ово, што є при предходителовом надъ њимъ коду полицайне власти чињењем изпыту показао, — да є на то при овом изпыту интерэсъ био страшенъмъ, да ће га иначе Прайзско Правителство у Русіи издати, изпытанъ є како управитель полиціе Дункеръ, кои є тай изпыть држао, тако и Писарь, кои є при истом протоколъ водио, и обоица су на истинитость своій изјеснења заклели се, кои се у томе састоі, да она против ніе прека окрыљіншу никако употребљена, кадъ є одъ њи изпытиванъ.

ШПАНСКА. Изговешћују у Новинама, да су Министри, почемъ су се свакояко трудили, да Краљицу съ њеныма мужемъ помире, али сво залудно, закључили вишегодишњ гласова, сазвати скупштину земаљску, пакъ њоі полуставъ предложити и тако скупштина да рѣши, или Краљица при таковомъ њеномъ владању способна за владу или ніе. Намера є, да се Краљица за неспособну прогласи, — и у томе є велико согласіе међуња, — пакъ да се Намѣстничество постави, кое да земљомъ влада; но коме око да се повери, о томе су међуња одвећъ несложна, једни мысле за сестру Краљичину, Херцогињу Монтпансіе, и то є цѣль целе у оной стварy политике француске, коіомъ Људевикъ Филипъ и нати Краљичина Кристина изъ Париза управљаю, а други су напротивъ за самогъ мужа Краљичиногъ, осимъ што ова и іошть други различны о томе међуња и партая, но слабіи.

ФРАНЦУЗСКА. Херцогъ Праслень є у таванице умро отрованъ. На разнешеный о смрти његовој гласъ узбуњено се было народъ и изкупіо око таванице, говорећи, да то неће быти истина, но да є само изнешено тако, а њега међутымъ да хоће да пропусте, да побегне, као што се исто тако догодило, и кадъ є гласъ пукао о његовом убиству своје жене, пакъ народъ у великомъ числу једнако се око куће, а после око таванице, у коју є доведенъ, врзао, да хоће да пиди, хоће ли се съ њиме поступити као с другимъ малымъ човекомъ, кои тако што учини, и напомињу пословицу, да мале лопове вешаю, а велике пропуштају. Тако є и кадъ є крыланъ онай отровао се, ніе сасвимъ по потарбую, да є іошть у своіой кући, кадъ є видио, на њега пала, нашо се сигурна, кога є у препаности доцнік исто тако да є и опіюна много помо. —

ТЕАТЕРЪ.

У Суботу 30. Августа, кад на именъ-данъ Његове Свѣтлости, Преузвишеногъ Кнеза и Господара, Александра Карађорђевића, представит ће се „Торжество Сербіе“ позоришный спѣвъ с' њиманѣмъ у 1 дѣйству одъ Г. І. С. Поповића, и за оныма „Стефанъ Субићъ или Бела IV. у Хорватской,“ Драма у 2 дѣйства одъ Іована Кукуљевића Сакцинского. На славу торжественогъ оногъ дана позоришница ће свечано осветлена быти. -

У Недељу 31. Августа „Пакетъ“ шалливо позорје у 1 дѣйству, и за оныма „Разсељница“ весело позорје у 1 дѣйству съ њемачкогъ преведено.

У Четвртакъ 4. Септембра „Гризелда“ драма у 5. дѣйствы одъ Ф. Халма за Сербску позоришницу прерађена.

СПОМЕНЪ.

(Одъ К. Х. Врлазовића).

У Београду 23. т. м. преселио се є у вѣчность отићный грађанинъ варошки овде, Г. Димитріе Пашота. Нетодневно болованъ његовомъ, кое се є найвише у грозници состояло, напрасно прође у врућицу, и тако намъ смрть овога знаменитогъ у обштеству нашемъ члена немилосердно одузе. Његово овде у Београду одъ 26. година бављењ отликовало га є како у грађанскомъ тако и у моралномъ животу. Остављени овде знаменито имањ, прека смрть ніе му допустила, съ истымъ последњ разположеніе учинити.

ОДЗЫВЪ.

Извѣстіе изъ Лознице у 23-ом числу овы Новина о вечери, коју є Начальникъ Среза Ядранскогъ, Г. Петаръ І. Кореланцъ, поводомъ дара, одъ Њег. Кнеж. Свѣтлости на прву Пребчку учињењогъ дао, узбудило є некога А. І. М. толико, да ніе могао срдцу одолѣти, него є морао међу обявленіима Срб. Новина №. 62 огласити, да ніе реченый Г. сву господу, него само нѣколико чиновника съ фамилима њиовыма и једногъ Кмета, а ни једногъ трговца, снега нѣи 20 дуна само вечером частио и само одъ 1 телета да є та вечера справљена была, додавајући, да є оныма извѣстіемъ Г. четвородатель водъ свію на Састанку не десетши се тада чиновника њао и водъ свію трговца Лознички, на и самы учителя и свештеника тамошње, кои такође у число господе спадаю, подсмешљиво осрамоћенъ а сви на срамъ њега у негодованію постављени. Што бы и како бы Г. Козелацъ сравнити се морао, пакъ бынъ да є сво тако, као што А. І. М. трпи, и има ли іошть кое, да се у таковомъ за ову вечеру негодованію налази, не знамо; али нетый А. І. М. да є прави тай, то ясно видимо изъ тога његовогъ обявленія; но по-

моћи му не можемо. А Г. Козељац што нѣга ніе на часть свою у оно набрано друштво позвао, вали да є свој узрок имао, као што бы истоме А. І. М. и то знати валяло, да една ластa не чини пролећа, и да зато, зко онъ ніе онде было, опетъ се може у некоїм смыслу рећи, да су сва Г. Г. Лозничка была. Међутимъ оно, што є истый А. І. М. за ставлѣно у Новине ово обавлење свое платити морао, болѣ бы было, да є на што паметніе и полезніе обратно.

ОГЛАСИ.

Јавномъ лицытаціомъ, свагда пре подне у 9 сати по пређеномъ часовнику, продаваће се:

Дућанъ съ кућомъ почившег Сете Поповића 1. Септ. трећій и последный путъ.

Антона Ерлмера дрводелѣ плацъ на Врачару 2. 11. и 15. Септембра о. г.

Милне Брзаковића кућа са плацемъ 5-гъ 12-гъ и 19-гъ Септембра о. г. Она кућа лежи према Кумавудине куће.

Медицыне Докторъ Стефанъ Васићъ подносећи лекарске своє услуге свакомъ, кои бы његове требао, налази се одъ 7—9 сатій у ютру, после подне одъ 4—5, у своїмъ квартиру кодъ Г. Л. Предића спрам куће Г. Проте Вуића.

Учтиво се умоляваю Г. Г. Скупителы Пренумеранта на пролетось напечатане књиге Г. Светозара: „Наше Време“, и „Просвѣта Човека“, да бы припадаюће новце, преко Дилиганса подписаноме часъ пре послали. У Београду 6. Августа 1847.

Димитріе Т. Миланковићъ,
Старіи Писаръ Управителства Вароши Београда.

РАЧУНОВОДСТВО, — и една часть оне 1842. године у овдашньимъ новинама обявлѣне рачунице, — подъ заглавіемъ

ПРВЫЙ СРБСКІЙ РАЧУНОВОДИТЕЛЬ,

сачиненіе

ІОСИФА МИЛОВУКА,

изашло є на четири табака у 15 тропачки, и 2 дванаїчна примѣра съ додаткомъ, употребляваюћи мѣра у Србіи, рачунанѣ интереса, и месечно-дневне плате или интереса у дванаїчномъ новцу, са изкључаюћима примѣчанїима.

ГЛАВНО ПРОДАНИШТЕ

како овога, по 2 цванцига екземпларъ, тако и печатаюће се остале РАЧУНИЦЕ, быт-ће овде у трговини — разни трестански, бечки и прочи мануфактурни и колоніални еспапа — **ГГ. Манойла Стефановића и Николе Нейновића у Београду.**

ГОСТИОНИЦЪ У КРАГУЈЕВЦУ

КОДЪ ВОЙВОДЕ МИЛОША ОБИЛИЋА,

у бывш. Топаловића кући

Препоручуе се почитаемымъ гостима и путницыма особытомъ добротомъ и правичномъ ценомъ како костерани тако и сваке друге изискане послуге, као што є и стаика за смештанѣ коња и кола добро снабдѣвенъ.

Das Einkehrwirthshaus zu Kragujewatz

zum Feldherrn Miloſch Obilitſch

im gew. Topalovitſchen Hauſe

empfiehlt ſich den p. t. Herrn Reiſenden mit guter und billiger Koſt und jeder erforderlichen Bedienung, ſo wie es auch mit Stallungen für Pferde und mit Wagen-Remiſen beſtens verſehen iſt.

Долуименованый даемъ почитаемомъ публикуму овдашнѣмъ на знанѣ, да се и нѣкъ одъ неколико мѣсецій онде налазимъ, и страдаюћемъ човечеству съ высочайшимъ дозволенѣмъ лѣкареку помоћь моју нарочно у следуюћимъ болестима подносимъ, као што су: крвный ударъ (илогъ) и произлазећа одтуда ослабѣлость (узетость) удова тѣлесны; велика (падаюћа) болесть съ произтичућимъ одтуда ослабѣлости следствама; непремена назеба (ревматизмъ), почастна и обшта, као костоболя и чланкоболя у ногама и рукама; непрестанный кашаль съ болокъ прсіо; сушица грозница или тако названа сува болесть (свтика) првогъ степена; повремени чиреви или красте по глави (у мале дѣце); нестерична главоболя (кодъ женскиня), непрестанна и повремена; пролійванѣ просто и съ другимъ окрестностима скопчано; съ грозницомъ саюжена прилѣпчива сродоболя съ токомъ крви и бетъ таковогъ; шулѣви изнутрашни и сполашніи; отврдњенїе црне шпгерице и слезине; насилно куцанѣ срца; насилно штуцанѣ; надуеность трбуа; наступъ или колика и проч. проч.

Свимъ безъ разлике сиромасима, кои се съ билѣтомъ одъ мѣстне Полиціе као такови осведоче, подносимъ лѣкареку помоћь моју безплатежно, и они се свакогъ четвртка кодъ мене одъ 8 — 9. сатій из'ютра примити могу у квартиру моју у кући Г. Персиде удовице покойногъ Мите Кочића у тако зовомой Сарае-Костиной улицы. Изукнїи пакъ граћани, кои бы имаюћи повѣрења къ мени и петдесетолѣтномъ лѣкарскомъ искуству моју, къ себи у кућу не позвали, имаће само за праву низиту платити; остало пакъ леченѣ зависиће одъ међусобне погодбе, съ тимъ, да се уговорена за леченѣ цѣна кодъ граћанина и купца овдашнѣгъ Димитрія Родошића напредъ положи, на топрвъ онда, кадъ свршено съ Божіомъ помоћу исцѣленіе уследуе, мени съ обостраннымъ задовольствомъ и признателностію изручена буде.

У Београду 18. Августа 1847.

Позватый Лѣкарь
Перини, с. р.

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ ДРЖАВОСЛОВНЫ НАУКА.

Подъ овымъ именомъ напласи на свѣтъ една нова књига, кои се дѣли на двѣ части, и осимъ предварителногa увода, садржи у себи: *I. Науке внутренїега државногa живота*, као: 1) *философично државно право*; 2) *политика*; 3) *исторія Европейски државны видова*; 4) *разложеніе устава и правленія Европейски држава*; 5) *статистика*. — *II. Науке спољашњега државногa живота*, као: 1) *философично право држава*; 2) *политика држава*; 3) *исторія Европейске системе држава*; 4) *практично Европейско право народа*; 5) *положително право Србіе*. Она ће књига изићи у 5. свезкій, и то почишће одъ почетка мѣсеца Новембра т. г. свакога мѣсеца по една свезка, кои ће имети 4. печатана табака, а стаће за пренумеранто 4. гроша или 70. кр. ср. Тко десетъ пренумеранта скупи, добыя једну књигу на даръ. Тко се на праву свезку пренумерира, тимъ се обвезуе и све остале узети. А новци се за сваку понаособь молаћу. Имена пренумеранта имаю се до конца Октобра т. г. мени у Београдъ послати. У Београду 20. Августа 1847.

Милошъ Поповићъ,
Учредникъ Србскиг Правит. Новина.

Г. Теокина, исподъ брда на Сави лежећа Бања, названа Умаљића, даће се одъ идућегъ Митрова-дне подъ кирію на једну или више година. Кои жели исту Бању подъ кирію узети, некъ се Г. Теоки пріави.

Кућа кодъ два бела голуба, идућа у Палилулу лежећа за два бои съ једнимъ подрумомъ и 8 соба, има у авлій една конушница и једанъ бунаръ, до авлје ъ лепа башта, кои є са лозама и воћемъ насађена, даће се подъ кирію на три године т. г. одъ идућегъ Митрова па до 1850 године Митрова-дана, ко жели речену кућу узети подъ кирію, нека се кодъ долеподписаногъ у истой кући изволи пређити.

28. Августа 1847. у Београду.

Іованъ Кукуницъ
Терзія.

Учредникъ Пав. Арс. Поповићъ.

У Правителственой Књигопечатни у Београду.

Излазе сваке седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена имъ е за Србію 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 12. Септемврія 1847. **Број 37.**

СЕРБІЯ.

Београдъ, 3. Сепг. Поводомъ тимъ, што е се предметъ усео у рѣшаванѣ, да се уредань путъ одъ Брзе Паланке до Добре начини, Његова Свѣтлость Господаръ Князъ нашъ, и самъ разсуђавајући о овоме, благоволіо е препоручити Попечителству Финансіе, да са Попечителством Внутрењи Дѣла у споразумѣніе ступи и промысли, бы ли пробытачно было, да правителство наше о своме трошку грађенѣ овога друма предузме и како. По Његова Свѣтлость благоволила е примѣтити, да бы тай путъ, кадъ бы се начиніо, и самъ за себе кажанъ и полезанъ быо, кадъ бы се іошт и рѣка Морава очистила и за пловитбу способномъ учинила. По чему благоволіо е подъ 2. с. м. В. № 1264. высочайше рѣшити, да се рыболовни супови, сада на Морави постоѣни, дигну, и у слѣдству тога Попечительству Внутрењи Дѣла препоручите, да оно наредбу учини, да се ти супови сви дужъ Мораве найдалѣ до идућегъ Новембра мѣсеца сасвимъ уклоне, како бы после трговци и онако нерегулираномъ Моравомъ мастъ, лой, жито и т. под. изъ Куприе, Ягодине и други мѣста спуштати могли, кое бы у людина побудило желю куповани акціи, ако бы се чишћењѣ Мораве на овай начинъ предузело. (Срб. Нов. Прав.).

Београдъ, 5. Сепг. Юче после подне одпутовао е у Осѣкъ Высокородный гос. Княжескій Представникъ и Попечитель Иностранѣ Дѣла, Кавалѣръ, Аврамъ Петроніевићъ, у спроводу са гг. Столоначалникомъ Княжеске Канцелларіе, Николомъ Христићемъ, и Княжескимъ Ађутантомъ, Капетаномъ и Кавалѣромъ, Васомъ Глишићемъ, да Његово царско Высочество, краљевско-Угарскогъ Намѣстника, Ерцхерцога Стефана, кои ће т. т. мѣс. тамо присѣћти, у име Његове Свѣтлости Господара Князя нашегъ поздрави. (Срб. Нов. Прав.).

Обштина Београдска изъ призрѣнія на заслуге умрлога Косте Іовановића Учителя, кои е ово у томе званію више одъ 20 година служио и жену и децу после себе у сиротиньи оставио, усрдствовала е истой фамилія покойнога оногъ по талира изъ свое касе подарити, показавши и тыме, колико уважава воспитаніе свое деце. Овы дана су умрли у Београду Архиварь Суда вар. Іованъ Петровъ, издавателъ Збирке, и Писарь Суда Окр. Пожаревачкогъ, Димитріе Іовановићъ.

У Београду е брашно пшенично по 90, б. кукурузно 66, кукурузъ 60, сѣчамъ 30 гр. — а у Зајчару и Гургусовцу у исто време: брашно пшенично по 33, кукурузъ 38—40, сѣчамъ 22—25 гроша чар. сто ока.

Крушевацъ. Као найважніи изъ ове околине за сада имамо то навести, да е по вольи Председателя Совѣта, Г. Стоина Симића, одъ стране духовне власти наређба учињена, да се црква тамо названа Наумпара, кои е Његова задужбина, Метохомъ Монастира св. Романа учини, а Велуѣска црква, кои е пре 3—5 година Метохомъ М. Любостиња учињена, да се опет мирскомъ црквомъ учини, будући су се многе тужбе, поводомъ стањивања калуђера у Велуѣу и присвојивања добара и земаљ под манастирско притежаніе, одъ околны жителя поднесле, єръ е овди много людно и баштине и куће су свуда око манастира.

ТУРСКА.

Рѣшеніе Князя Меттерниха као посредствователя у распри између Порте и Грециє то е было, да се грчко Правителство изложи турскомъ, да ће ово сваког посланика, кога ово къ њему пошаље, а и Мусуруса, ако овай дође, примити овако, као што со пристои. И Кодеттисъ е у своме смыслу писао турскомъ Попечителю иностранны дѣла. Али Ефендія, као што су обе стране подвргнушии ствар рѣшенію посредствателя тыме наравно и обвезале се пристати на то, како овай рѣши. Но Диванъ, и почемъ онакво писмено изасвенѣ одъ грчкогъ Правителства добыв, не задовольи се, него у место тога Реиз-ефендія у одговору на писмо Колетисово заиште опетъ, да грчко Правителство изиди жаленѣ о своме, што е са Мусурусомъ код Двора Краљевскогъ догодило се, као што е то и пре захтевано, кое ће рећи, да грчко Правителство прекида, да се ніе имало право у своме поступку са Мусурусомъ, дакле да е овай право имао. То захтеванѣ грчко Правителство не хтеде испунити, а Порта е рѣшила, ако іой се ово до 18-ога Сепг. не испуни, приступити къ удѣйствованію ове заключеніи свои противу Грециє, кои е іошт пре учинила, т. е. свима грчкимъ Конзулима по своме царству одређи свое одобренѣ, а исто тако и свое Конзуле изъ Грециє дићи, грчкимъ поддавцима забранити плованіе по мору и трговину између приморски места у Турской, и забранити таковыма у Турской живленіе, занате свое радити и дућане држати, осимъ да ступе у турско подданство. Порта е ово свое рѣшеніе достављала свима страннымъ посланичествама писмомъ, исто оправдавајућимъ. А главный Конзулатъ грчкій у Цариграду разписао е Конзулима по Турской, да трговачке интересе грчки поддавика препоруче защити покровителствујући Сила: Енглеске, Француске и Руссіе, кадъ сами узмораю престати дѣйствовати, кое су Конзулати грчки у Смирни и Солуну некъ и учинили, почемъ имъ е мѣстна власть турска одъ стране свога Правителства одузела дозволенѣ на њихово дѣйствованѣ. Хоће ли се ово и на грчке Конзуле у Молдавской и Влашкой относити, ніе извѣстно. — При овымъ обстоятелствама ствар арнаутска сваковако се сматра; съ једне стране се говори, да Порта, и што бы могла, неће брзо и снажно да іой учини крај, него подъ видомъ пуне противу исте побуне арнаутске купи само велику силу онамо, да бы ову тако на границы Грчке имати и противу Грециє, кадъ време дође, употребити могла; а съ друге стране се опет потврђује, да су побунивши се арнаути у некомъ споразумѣнію са Грециомъ.

Пандрало. 1. Сепг. На краю овомъ е у нашой страни све е добро и мирно; ал у Турской страни путови су одъ айдука узнемирени; особито по казиваню трговаца много айдука се налази у окружію Брезничкомъ, у коме су ноћу човека једногъ у куће напали, убили и кућу ону попљачкали. Тако су монастиръ св. Аранђела, кодъ села Грле у реченомъ окружію, айдуци 20. Юлія т. год. поробили, однесавши све црквено одѣло и новце, и не поштедивши ни свето евангеліе, съ кога су корице сребромъ оковане изсѣкли и такође одвели. — Три трговца, кои су изъ Пазарџика у Неврокопъ на панађуръ ишли, прешавши караулу на Деспату, буду одъ айдука нападнути, двоица одъ исты трговаца на мѣсту убіени; трећій побѣгне у поменуту караулу, да се ту спасе; но у мѣсто спасенія нађе га ту горка смрть; єръ га самъ булюкбаша карауле исте на команде изсѣче. У окружію Неврокопскомъ има међу господина редић. (Ср. Н. Пр.).

Велики Везиръ Решидъ-Паша имао е једнога пытомца, младога грка, кои е у Паризу лекарске науке о трошку Правителственомъ научио, и коме е онъ после тога пробытачно занимање и приступъ у найтајнѣиіе куће турске прибавио, одъ кои у некима е истый младићъ у такова познанства ступио са женскињама, због кои бы по закону турскомъ онъ главу изгубити морао, а сучастница његовогъ дѣла у мору бачена быти. Но у место

тога Решидъ-Паша е, почемъ е ствари одирыла се, ученно, те е онай любимацъ нѣговъ само изъ Цариграда удалити се морао, а исто тако и съ нынѣ упућена преступница на другу страну, и за ово се подигла велика вика одъ турака противу Решидъ-Паше, као рушителя закона. — За Серівскера у Албанію долази познатый Омеръ-Паша, родомъ хорваћанинъ, кои е пре кратког времена на войни противу курда био. Кризотисъ, кои е после задобывене ране, одъ кое е безъ једне руке остао, еръ су му ову ино одбіену одсећи морали, и после изгубљене битке изъ Грећіе утекао, налази се у турскомъ острову Хіосу.

Цариградъ, 3. наш. Септ. Ономадне т. е. 1-отъ т. м. изгорело е у Пери на Балък-пазару 100 дућана и 200 кућа. Ватра се е у 3 сата после подне појавила у једноме трактеру, лежећемъ у узаћкоме сокачићу, кои води одъ Галата-Сарая къ енглезскомъ Сараю и до 10 сати у ноће једнако се е пожаръ разпростирао. Поредъ осталы древны изгорело е и 13 одъ цигліе и камена зыданы куће и ове морале су изгорети, будући су узъ њи са свію страна приљубљене биле све дрвене куће, а тай данъ дувао е у ово доба године необычно жестокъ ветаръ. Пре седамъ месецы дана изгорело е съ горње стране до Галата-Сарая и до једне одъ истога преко пута лежеће каменне куће 70 кућа, а садъ е одъ Галата-Сарая и одъ исте куће на ниже изгорело, те тако садъ Галата-Сарай и та преко пута ну кућа леже на среди између два пожара. Та кућа издржала е до сада 6 и садъ седмый пожаръ непредвиђа. Не знамъ, да ли ће бољемъ овай пожаръ погорелце опаметити, да више не граде дућанчаре. Оныма зыкусъ погорелцима забрањено е дућанчаре градити и зато се садъ на ономъ месту зыда појављивше цигльомъ; текъ по њеној часта зыдаю, као што су биле и оне зыдане, што су сады погореле, то есть само около зыдове, а преграде опетъ одъ дрвета.

ГРЕЦІЯ. Последње Аугебургске обште Новине имаше изъ Аѳине одъ 24 пош. Августа, да е први Министеръ Колеттисъ ако болестанъ, а новіи приватна писма, изъ Аѳине упућена долазећа, тврде, да е умро.

ИТАЛІЯ. У Книжеству Луке узбунили су се били људи и захтевали законе такве, по конма ће народъ већу слободу уживати. Но Херцогъ е на то издао проглась, да онъ нећа владати земљомъ, како самъ за найболѣ суди, и свакій да е дужанъ само нѣгове заповести и наредбе слушати, пакъ и оне, кои су се узбунили биле, дао е позатворати. Али оныма само се одъ зла горе учиня, буна се још већа и жешћа у народу роди, тражећи, да ослобођене освободи, и да се изнове захтевања, кои су они изнели. Совѣтъ се земальскій скупи и закључи учинити Князу представленіе, да захтевања народна задовольи. Одборъ, кои е изъ Совѣта одређенъ, да Князу, кои е у другомъ месту налазно се, то представленіе поднесе, прављенъ е био на путу своме донде одъ велике гомиле људій између народа, и по примљеномъ ономъ представленію Совѣта Князъ нада новъ проглась, коимъ изјави, да онъ жели любовію владати надъ народомъ своимъ, а не силомъ, и да даде земльи слободніе законе по примѣру Тошкане, пре свега: слободу печатње, т. е. да свакій може печатати дати и тако на светъ давати, што хоће, а да му цензура Правителственна предходително не прегледа то и не забрањое печатати, што се њой не свиди, него само свакій да за оно, што е дао печатати, после одговара и казни подпада, ако е што у томе скривено коме, — исто тако установленѣ народне гарде и скупштине земальске, у коіой да се закони и уредбе узаконавају, као што е одма напређено, те су и они изъ затвора попуштени, кои су сбогъ овы захтевања позатворани биле. Новымъ оныма проглассмъ нениръ се у народу сасвимъ и одма утишао, пакъ у место тога найпећа обшта благодарность и любовь према владателю појавила се. Найновіе се опетъ у некима вестима Сицилія немири догођене, о конма се слути, да на то теже, да ону одъ Краљевства Неаполитанске одцепе и независномъ учине подъ владарствомъ брата Краљевога, Херцога одъ Кашуе, кои е сагласношћу Пенелопе за жену узео, и са братомъ своимъ, истымъ краљемъ Неаполитанскимъ, у распри живи. А у исто време и у самоме Майланду, главномъ месту ове части Италіе, кои е подъ аустрескомъ владомъ, подобни су немири одъ части почели појављивати се, те с противу тога при правомъ попису строгость силе употребљена, и сдинъ човекъ погинуо, више њи рањено, и многи ухваћени и позатворани. А више него и када чују се садъ по Италіи узклицы за сасдињење, за независимну Италію.— Између Паше и руског двора закључена е садъ погодба о дѣлима, тичућима се римокатоличке цркве у руском царству. Неспоразумѣніе између Папиног и аустриског Правителства сбогъ Ферраре једнако траје; аустријско е Правителство предложило Папином, да изберу кою страшну Силу и овой као посредствующику, или пакъ великимъ Силама, кое су Бечкій уговоръ заключиле, да поднесу ствари између њи постовћу на рѣшеніе, да ли има Аустрія право, да онако зауме варошъ Феррару у Папиной држави са војскомъ своіомъ, као што е у найновіе време заузела. Но Папа на то ни једно неће да пристане. Међутимъ све се већма свуда разпалює мрзость народа талијанског противу непаца, а особито аустрійаца, конма се садъ пребацује, да одъ како е њихова војна сила Феррару заузела, лопови и лупежи изъ целе земљ ту налазе прибѣжишта, почемъ ій свуда грађанске страже и патроле одъ новозаведене народне гарде нетаю и гоне, а у Феррари ово не може садъ да се чини.

Римъ, 20-тог Августа. — Велика е погрѣшка Аустрійског правителства, што ово при неистинимъ потврђиваніма, кои бы сву своју силу изгубила, кадъ бы њихъ се само једно једино званично изнесеніе противостанило, у мистическомъ кутаю остаје, и мисли, да е доста учинило, ако кабинете преко писама извѣштава, а свой собственный и тућъ народъ у незнањности остаје, и тако лажи и огледаваю врата отвора. Може се ово после са на колико званични и полузванични извѣстія појавити, нитко ну у великомъ публикуму неће вѣровати, и мисли ће се, да су све то измишљенія у нужди. Данашњимъ даномъ се на разумѣванѣ касса дѣйствує, кадъ њихъ се ближе пристуи. Шта се пакъ са вопросна догађа, кои ове не разумѣваю, видно очевидно кодъ народа Римске државе у смотрењу на отношенје ове спрама Аустріе. Врло погрѣшно мисле они, кои драже, да се у садашње време политика између кабинета и кабинета прави. И народи хоћеду да знаду, шта се чини, и кои њима истину скрива, тай њихъ лажи и спе, што е са свомъ совокупно, подмеће; раздраженомъ пакъ народу већъ више ни глась истине ніе доволнъ. Бадава дакле питамо, зашто Аустрія поредъ свію горки у ономъ смотрењу учињена искуства, неће да покуша са јавнимъ мнѣніемъ споразумѣти се, кое се другимъ начиномъ побѣдити не да. Докъ се съ једне стране свако употребленіе одъ рѣчне печатње чини, отриче се она одъ добре употребленіе чинити, и опетъ се отреће веда, да премда она право има, опетъ свуда штету трпи. Како би се н. п. толика бура у Риму, као што е садашња, подићи могла, да е и једна једина одъ они депеша народу сообштена, кое е Аустриска канцелларія на предшествења Піоса IX. управила са ономнашњимъ, да нова дѣла поправи? Шта зна о томе Римски народъ? Ништа! Што више противно му се свакій данъ сообштава, а не опровргава се. Я самъ увѣренъ, да бы једно таково обнародованѣ више успѣха имало, него умноженіе воиништва на рѣки По. Ово е мнѣніе свію ове Римлана, конма благостојаніе и миръ Њемачке на срцу лежи, кое се пакъ постићи неможе, ако Аустрія у Италіи ово отеченіе не оддржи, кое по своме положенію тамо имати мора.

ПОРТУГАЛЛІЯ. Краљица е найновије поставила ново Министерство, по изъ таквы људій састављено, кои су прави привржены Косте Кабрала, кога е као министра владанѣ, по описанію догађаја у 13-ом ч. овы Новина, раздражило народъ на буну, и тако се види, да Краљица при своме постављању новогъ Министерства ни найманѣ ніе изпунила оно одъ посредствующи страны Сила положено условіе, да на место отданыи Попечителя друге узме, са конма ће сваладати задовольни быти, него е сасвимъ противно поступила, као што е у исто време и самога Косту Кабрала, кои е онда, кадъ е Министерство сбогъ подигнуше се буне остаити морао, у Шпаньску за посланика опредѣлѣнъ био, садъ натрагъ дозвала.

ШПАНСКА. Правителство тако невољно стои, да е Краљица по совѣту самогъ садашњегъ првогъ Попечителя своге, Пачеко, позвала изъ Париза генерала Нарваца, и препоручила му, да онъ ново министерство, кога бы онъ глава био, састави, да бы се тако добыло снажно Правителство; но Нарваецъ ніе могао да министре по жељи састави, и тако се досадашњі станѣ држаню и даљ продужило, изъ кога шта ће слѣдовати, незнаћемо ми, али добру е слабо надати се.

Почемъ Нарваецъ ніе могао Краљицы по вољи ново Министерство саставити, то га е Краљица одпустила и затымъ ново Попечителя, задржавши досиу одъ досадашњи, између прогрессиста или Есбартеровца наименовала. Право, што е ово Министерство учинило, било е представленіе Краљицы, да да-

де обштій опрошталі свима политическима преступницима, и свима таковима безъ разлике, кои се нахаю отечества налазе, дозволенѣ, у отечество вратити се, подъ условіемъ само, да се свакій закуне на вѣрность Краљицы и на уставъ земаљскій, кое є Краљица издаюмъ на то декретомъ своимъ и учинила. — Попечителя су у реченомъ представленію своме између осталога овако предъ Краљицомъ изразили се: „Одговорни министри Вашегъ Величества, конма сте вы овогъ часа честь повѣрена вашегъ поклоньня, не бы по совѣсти своіой поступили, кадъ не бы право ньіово владѣтелскомъ одобренію подносно совѣтованя заключенія заедно было дѣло, достойно великодушногъ срдца ньіове Краљице и Госпоѣе и праведна и свободоумна поправка. Ваше Величество кадъ є насъ позвало, ніе имало намеру, да управляньѣ Краљевине єдноі єдиственноі партіи повери, и сне друге да одъ участвованя у дѣлима државнима изключи. На высини престола, кои є на срећу надъ кругомъ маленима страстіи и ревня узвишенъ, племените є срдце Вашегъ Величества са жалосћу осетило, да оплакивана достойни раздора, люте партайске борбе и исто тако сваполюбива као и натрена надметаня међу вашимъ народомъ наздаю и у разломке и частице одъ разломака цепаю га. Министри уньѣаю као и Ваше Величество, да Правителство државне на єдну само партаю ограничити, только значи, као заметакъ веслоге подрезывати, жаръ огорчени у пламенъ разпаляватн, врлость онѣкопечавати и престолъ и отечество лишавати верны служителя, кои одъ неправде, кое су они предметъ, и противу волѣ свое постаю причинителя мутня и немира. И ово ядно заключаванѣ ніе само на лица ограничено. Основоположенія и мышлена о државоправленію, нахъ и само напредованѣ просвете, преокренута су у партайска пытаня и свакій спаѣомъ одрыче своме противнику право, добро чинити. Тако станѣ стпары не може дуго трајати, а да престолъ не изгуби свою сйіность и да шпанскій родъ не падне у редъ найманѣ просвештены народа. Садашньи Попечителя вашегъ Величества не могу и не смеду учинити се сопственицима у упропашћаваню престола и отечества, надъ кои благомъ бдити света є ньіова дужность. Зато они свойски о томе радити предузимаю, да у срдца народа основоположенія поредка удубе, кои су темель свакогъ Правителства, зато се они отдаю на утврђиванѣ ньиогъ спокойства, кое зависи одъ подвргаваня свію законима и законнымъ властима, а не презиря ни одъ бунтовны мутеи съ єдне ни одъ претня противубунтовны съ друге стране. Правителство Вашегъ Величества хоће само у толико да се сека проньы догођаю, да бы, колико є могуће, залечило ране, кое треба на полу земљѣ за свагда да се у заборавность пусте. Где годь министри поштенѣ, способность и вѣрность за престолъ и отечество наћу, они хоће то за укрепленѣ државне службе узети. Што они желе, то су поштени, способни и ревностни люди. Правителство ће трудити се, да убиточне порезе направи, да земљѣделство и рукотворства убуди, да свестнѣ трговине уклони, да напуняванѣ обвезателства као темель кредита државногъ уреди, да нашу снагу, а исто тако и Судове по пространству устрои. Но пре свега не може Совѣтъ министерскій, кои є изъ уста Вашегъ Величества свагда рећи любезна и помирена чуо, да као темель и свестно системе, по коіой онъ радити жели, не предложи сопрнсенъ заборавъ прошлога, — опрошталі, кои да тьме, што ће сне шпанньолце раньима учинити у очима Правителства, нагледи по могућству сань спомень превашня раздора. Ваше Величество є Краљица Шпанске и свію шпанньолаца; тако бы требало на сне да се милость престола разпростре, као што треба сне да необорима рука правде стиже. Правителство се ослања на сне; оно не одбацуе никога, оно управља на сне подданике Вашегъ Величества свой пріательскій глась. Ако онаі глась послушанъ буде, то ће изъ развалина стары партая свободоумный и Краљевству привржены родъ, просвѣщенъ и снажанъ, произићи, кога постояна подпора ће шпанскоі Краљевини дати, да у великой европейской фамилія опаі степенъ опетъ заузме, кои ньой нѣно могућство и нѣна исторія указуе. Ако Ваше Величество благоволи декретъ, кои Вамъ мы предложити усуђујемо се, потврдити, то ће Министри рѣшенія у Скупштини законно представљенагъ народа, коіой они одговоръ за сна своя дѣла у свое време дати имаю, спокойно очекивати.“

Другимъ декретомъ назначенъ є Епископъ члановъ Совѣта, кои є, као што се чуе, всѣхъ и познатъ одъ Правителства, да се у отечество врати.

ЕНГЛЕЗСКА. Краљица є съ мужемъ своимъ предузела путованѣ по своіой Краљевини. Неколико трговачки кућа, кое су са житомъ велике радње имале, како є нова рана привећала и цена ове знаменито пала, банкротирале се. У Бирмингаму увађено є једно друштво, кое є лађе турске новце, трошеве, правило и оны є при нѣму за 500,000 талира ваљено осим онога, што є оно дотле већъ разтурило.

Између енглезкогъ Правителства и римскогъ ніе било до сада никаква сношенія дипломатичногъ; єръ кадъ є енглезскій Краљ и народъ одъ Папе римскогъ одцепио се и на реформатску веру прешао, онда є Папа вечиту клетву (анатему) на ньи бацыо, а Енглезска є опетъ поставила законъ, по коме да свакій министеръ и главу и имань губи, кои бы съ Папомъ у какво сношенія ступио, као што се и у Риму свако године у изнѣстань данъ читаю у цркви молитве, да бы Богъ одпадше опетъ повратио римской вери. Но кадъ се говори и ради о томе, да се уклоне препоне, кое међусобномъ дипломатичкомъ сношенію између ова два Правителства на путу стое, нахъ да Енглезска држи у Риму свога нарочитогъ посланика.

У Лондону налазеће немачке Новине налазу у своимъ найновіимъ числама неке точке изъ Правителственны рачуна, што по мнѣнію извѣстителя не бы требало, да народъ зна и праве на ньи своя примѣчанія, као што су трошкови на госте, странне принцене, кои енглезскомъ двору долазе, сумме посланицыма, на ново опредѣленія здушника, коме 10, коме 20000 талира и т. д. на намештай ньіовъ, трошкови за скопане ордене и украсе новоизмишленованымъ кавалерима. — Извѣститель вели: народу се само као радостно нешто зна, како онаі и онаі странный принцъ долази нѣговомъ Краљевскомъ двору у госте и како се гости, али то му се не каже, да онъ сирома плаћа ту гостбу; — на єдногъ оваквогъ гоета, на намештай за єдногъ посланика набацује се одъ народногъ новца, колико бы довольно было, да се десетина и стотина фамилія између умирућегъ одъ гледи народа за више месецы изранн, а вредно бы было знати и обнародовати имена оны племениты кавалера, за кои суете народъ мора да плаћа.

ФРАНЦУЗСКА. После Тестеногъ случаи и дѣла Херцога Праслева на скоро су опетъ подобна нека одъ великаша, членова Совѣта, догодила се. Тако є єдань убіо се самъ сбогъ дуговя, у кое є картањемъ увалио се, нахъ ніе могао на рокъ да ій исплати, а другій є своју милостињу ножемъ тежко рашо, хотећи є убити; прекъ да се за овогъ последнѣгъ потрћује, да є съ ума сишао. — Новина є садъ велика у народу и противу самогъ Правителства, што великаши такна зла чине; и овоме се садашњемъ Правителству пребацуе, да є и оно само томе крыво, што кроз прсте гледи, где господа што узимаю и свака друга зла чине, не поступа противу ньи, као противу други граћана за таква дѣла, него ій покрыва, и заслужене казни ньихъ опрашта и олакшава, као шешто што Праслевъ ніе одма упаћенъ и у затворъ одведенъ, како се злочинство ньегово показало, него є у кући остављенъ, докле ніе одъ Краља заповест добывена, да се узме. За ово садъ само Правителство проглашуе, да є погрешно онаі званичнакъ, кои є тако поступио и да треба и членъ Совѣта старешинскогъ, као се у злочинству ухати, да одма подъ затворъ дође, као и свакій другій злочинацъ. Поредъ тога є Совѣтъ дао после смрти Праслепове печатати и тако свету достанству изнете о дѣлу нѣговомъ и односећа се на оно доказателства, изъ кои се види, да є съ њиме по закону, као и са свакимъ другимъ, поступаћено у изслѣдованію дѣла, ово да є тымъ начиномъ доказано, а ови да є отровао се, іошт докле є у своіой кући было.

НЕМАЧКА. Князъ Олденбургскій бави се одъ дужегъ времена при Краљевскомъ двору у Вартембергу, да сазна уставный начинъ земаљскогъ правленія, коимъ се у овоі Краљевини влада, као правій у томе између свію други држава земаљски, што є и онъ наумио у своме Краљевству тай начинъ завести. У Вел. Краљеству Баденскомъ упаћенъ є пролетось єданъ граћанинъ, кои є у єдной варошици проглась издао и опаі разносио, позывающи люде, да се на єдномъ месту накупе, нахъ да на владѣтелъ, званичнике и имань ударе, и претећи опыма, кои не узхтеду узъ то престати, да ће се и противу ньи и ньіоногъ имања ньи, и садъ скоро му є пресуда изишла, коіомъ се за пето дѣло као покушаванѣ бунта на двогодишньій затворъ осуђуе. — По немима државама немачкимъ забрањено се и ове године, као и прошле што є забрањено было, нешто рат'е одъ ране, а и одъ кромпира; по немима нахъ прекъ да одъ кромпира ракію пећи ніе забрањено, опетъ се забрањое опыма, кои палинкаре имаю, кромпиръ одъ людій куповати.

ШВАЙЦЕРСКА. Између Кантона, кои се римокатоличке вере и особито клунтске политике држе, пакъ су за свое у томе одржанє међусобный савезъ заключили, и између ови, кои су већинством гласова свои на обштой скупштини закључили, да при мораю онай свой особеный савезъ укинути, као обштемъ свіо кантона савезу противанъ, и слуге изъ свои области изключити, као што су у целой осталой Швайцерской изключени, лако може до међусобногъ рата доћи. Правителства и скупштине особеныхъ ових савезомъ међусобно скончани римокатолички кантона, премъ да су ови по чиглу нанъя, неће да се повоне поменутомъ заключенію, оружаю се на одпоръ, ако бы остали Кантони союзничкомъ силомъ на ньи ударили, да ій натераю, речено заключенію обште скупштине испунити, и уздаю се и у помокъ са стране, особито одъ Аустріе и Француске; а други опетъ Кантони спрекаю се, да силу употребе противу упорны за удћйствованъ обштегъ заключенія и надаю се, да реченымъ странным Силама неће друге допустити, да се оне у то дћло Швайцерске мешаю, а особито да ће енглезеко садашнъ Правителство, кога є разположеніе према политики Аустріе и Француске изъ догађаи шпански и найновіи талїянски познато, и хтети и моћи онима Силама, кое бы онако за єдну партаю у Швайцерской заузеле се и радиле, у томе на путъ стати.

АМЕРИКА. Давно є већъ явљено было, да є войска союзны американски држава, нарочато она подъ генералокъ Шкоттъ дошла подъ главный Мексиканскій градъ Мексико, а у исто време и да є нарочитый посланикъ американскій у Мексико отишао, да о миру ради, пакъ никако нема іошть вћсти, да є Шкоттъ у саму варошъ Мексико съ войском ушао, или да є миръ заключенъ. Но то єдно или друго скорымъ ће морати слћдовати, а на миръ и найпосле ће Мексико пристати морати по жељи побћдителя. Народъ мексиканскій не осећа никакву тегобу одъ тога, што непріятель заузима земљу; но што више и олакшанъ му се указуе у томе, почемъ американцы све за новце купую и американски войницы никога не дираю, нити коме што досћьую, гди напротивъ народъ одъ собственогъ повћства свое земљ єднако с страдаю, плачкань и сваконако злостављенъ бываю, пакъ му тако садъ непріятель земальскій као одбранитель одъ онога зла долази. Ово є єданъ поглавитый узрокъ, што американцы тако яко у Мексики напредую, єръ народъ скоро воле и мора волети ньи, него свое собственно Правителство. Међутимъ ни ово не може одъ стране американаца дуго тако трати, єрбо є такво поћенћ рата у удаљеной непріятельской земљи, гдје се све са скупи новцы плаћа, са одесъ великимъ трошкомъ скопчано; пакъ и зато они мораю сва средства употребити, да што скорће край истой войни учине.

АФРИКА. Абделкадеръ є у єдной битки надкладао надъку противу већа войску цара Марокканскогъ и узео мароккански варошъ Таца, пакъ пошао затимъ на самъ градъ Фецъ, гди є столица царева. Француима задао ово велику бригу за ньово држанћ у Алжиру; єръ се бои, ако Абделкадеръ обори цара Марокканскогъ, основ већого благо и самъ истымъ царствомъ завлада, да ће они онда много већу муку съ ньиме имати, него што су до сада имали, особито ако имъ Шпанска не узме онда са своимъ обланьскимъ приставштима на руцы и у помоћи быти у ньиовомъ предузиманю противу истога Абделкадера у Мароку.

ЗА НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА.

Кои іошть нису платили, умоляна се сваній, да што скорће платити изволи, а кои є на страни, новце послати подпуно и тако, да се не мора онде плаћати за пошту, што ій донесе; єръ иначе, кои не буде подпуно платио, извинит' ће насъ, ако ни подпуно сва числа Новина не добыли, но са толико нанћ на последку, колико є нанћ платио.

Уредникъ.

ОГЛАСИ.

Напомъ лицитаціомъ, свагда пре подне у 9 сати по прћпеномъ часоказу, продаваће се:

Милан Брзаковића кућа съ плацемъ 12-гъ и 19-гъ Септембра о. г. Она кућа леши права Кумануднє кућє.

Хаџ Ламбре Михаловића и Х. Ђорђа Іовановића на Сави 16 огъ и 26-огъ Септем.

Мешна Стоанке Цанћа лежећа на варошъ-капіи, 12 20 и 27 Септембра т. г.

На піяцы лежећа кућа Живка Станковића 13 24 и 30 т. м.

РАЧУНОВОДСТВО, — а една часть оне 1832. године у овдашньим новинама обявлене рачунице, — подъ заглављемъ

ПРВЫЙ СРБСКІЙ РАЧУНОВОДИТЕЛЬ,

сачиненіе

ІОСИФА МИЛОВУКА,

изишло є на четири табака у 15 тргованчки, и 2 званичка примћра съ додатком, употребляваюћи мћра у Србіи, рачунанћ интереса, и месечно-дневне плате или интереса у званичномъ новцу, са изясняваюћима примћчаніима.

ГЛАВНО ПРОДАЈИШТЕ

како овогъ, по 2 цванцига екземпляръ, тако и печатаюће се остале РАЧУНИЦЕ, быт-ће овде у трговини — разни трестански, бечки и прочи мануфактурни и колоніялни еспапа — **ГГ. Манойла Стефановића и Николе Пейновића у Београду.**

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ ДРЖАВОСЛОВНЫ НАУКА.

Подъ овымъ именомъ навлазе на свћтъ една нова књига, кое се дћли на двћ части, и осимъ предварителногъ увода, садржи у себи: *I. Науке внутренћга државногъ живота*, као: 1) *философичко државно право*; 2) *политика*; 3) *историја Европейски државны видова*; 4) *разложеніе устава и правћнія Европейски држава*; 5) *статистика*. — *II. Науке спољнћга државногъ живота*, као: 1) *философичко право држава*; 2) *политика држава*; 3) *историја Европейске системе држава*; 4) *практично Европейско право народа*; 5) *положително право држава*. Она ће књига напћи у 5. свезкій, и то почиње ће одъ почетка мћсеца Новембра т. г. сваког мћсеца по една свезка, кои ће нанети 3 печатана табака, и стое за пренумеранто 4. гроша или 36. кр. ср. Тко десетъ пренумеранта скупи, добыи єдну књигу на даръ. Тко се на пру свезку пренумерова, тимъ се обвезуе и све остале узети. А новци се за сваку посаособъ полажу. Имена пренумеранта имаю се до конца Октобра т. г. мени у Београдъ послати. У Београду 20. Августа 1837.

Милошъ Поповићъ,

Учредникъ Србскихъ Правит. Новина.

☞ Г. Теокина, исподи брда на Сави лежећа Бина, назнача Ужаланћа, дак се одъ идућегъ Митрова-дне подъ кирію на єдну или више година. Кои жели исту Бину подъ кирію узети, нека се Г. Теокн прійави.

☞ Кућа кодъ два бела голуба, идући у Палилулу лежећа на два боя съ єдномъ подрумомъ и 6 соба, има у авлији една кошишница и єданъ бунаръ, до авлије є лепа башта, кои є са ложама и воћемъ насађена, дак се подъ кирію на три године т. є. одъ идућегъ Митрова па до 1840 године Митрова-дана, ко жели речену кућу узети подъ кирію, нека се кодъ долеподписаногъ у истой кући наволи прећати.

25. Августа 1837. у Београду.

Іованъ Кукуцићъ
Терзія.

☞ Квартиръ у кући Николе Котуле до кућє Г. Милоя Божића, кои се изъ 7 соба, 2 кубне, 1 шупе, 1 ара и 1 подрума, на долћмъ и горћмъ спрату састои, дак се подъ кирію; зато кои є радъ, да таковый подъ кирію узме, нека се погодбе ради поменутомъ Котули што пре прикаже изволи.

Уредникъ Пав. Арс. Поповићъ.

У Правителственой Книгопечатньи у Београду.

Излазе сваке седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена им е за Србію 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 19. Септемврія 1847. Число 38.

СЕРБІЯ.

Београдъ, 15. Септембра. Његова Свѣтлость Господаръ Князъ нашъ 12. т. м. са цѣлом Своїом Свѣтлом Породицом одпутовао е у Тополу на неколико дана. Тако е Његову Свѣтлость одавде одпратіо Нѣг. Превозх. г. Војвода Тома Вучићъ Перишићъ, а дочекат-ће Га г. Повѣренникъ Внутренъи Дѣла Илія М. Гарашанинъ.

Михаилъ Љотићъ премешта се изъ Среза Браничевачкогъ Окр. Крайинскогъ у Срезъ Подунавскій Окр. Смедеревскогъ за Началника, а на његово место долази досадашній шт. Капетанъ гарнизонне војске, Милованъ Спасокићъ.

Његово Высокородіе г. Княжескій Представникъ и Повѣренитель Иностранны Дѣла, Авракъ Петровићъ, са свитом своїом кратіо се изъ Осѣка, куда е отишао био, да Н. ц. кр. Высочество Ерцхерцога Стефана у име Његове Свѣтлости Господара Княза нашегъ поздрави. Поуздано сво извѣштенъе, да е Н. ц. кр. Высочество депутацію Србску врло любезно примило, као што е и на поздравъ Његове Свѣтлости своеручнымъ писмом, пуным знакова пріятельскогъ одношенія између Србіе и Угарія, кое Нѣг. ц. кр. Высочество іошт умножити жели и обѣкао, одговорило. (Срб. Нов. Прав.),

У Београду 19-огъ о. м. умро е лѣкаръ Окружный, Дръ П. Штекеверъ.

Београдъ. Прекюче е у воденицы Татараге Ниџе осванюю воденичарь убіенъ и глава му одсечена. А овы дана е у Мокромъ Лугу украденъ пакетъ еднe младе и еднe девойке.

Са эрзрутске границе јављао, да е одъ Новогъ Пазара прешло до 100 людій преко плота у србску страну, кои су ударили гору онде себи; но стражари србски силомъ оружія ій узбію натраг преко границе. Али на скоро за тимъ пређе опетъ изъ оне стране на ону до 200 людій, сви наоружани, коима кадъ стражари не могоше на супротъ стати, дају гласъ обближнихъ селицана, те се и они до 50 онде накупи; и тако се вукарање између оних настрча и наших людій замети, кои е до врага трајао. Нападателя су еднe пуцали а други већутимъ гору секли и обарали; између србали пакъ еданъ е ту погинуо, а еданъ е сасвимъ тешко рањенъ.

У Чича-Срећковомъ Листу 36. а по овоме и у Цран. Срб. Новинама ч. 72 јавља се, да су неки аустриски трговцы у нашимъ Окружіима дали людма капару на нову рашу, пшеницу и кукурузъ, и то на онай последній по ½ и ¾ цванцыка сто окъ, а Т. Београдскій шпекулантъ исто тако іошт нымуси на неколико хиљада ока пшенице по 56 грошa тошаръ, и то се проглашује, да е зло за народъ и превара, коју полицайна власть треба да предупреди, што бы садъ людн исту пшеницу онде на месту по 50—60 гр. могли продати. И мыслимъ, да ће быти по целой Србіи іошт много више такыи уговора и послова, где е ко напредъ дао другоме или другима капару на нову рашу, осимъ овы неки аустріски трговаца и едногъ Т. шпекуланта изъ Београда, кое Чича Срећко наводи, као што е такыи пазара и до сада бывало и бывати морало. Зато и тымъ више, што ніе познато, да су такви до сада за препару проглашивани и одъ власти предупређивани, изјавимъ, да ће неће неумѣстно быти, да нека о истомъ предмету примѣчанія онде изложимъ. Шта е то, што се за препару тако проглашује, и зашто се тако проглашује? Еданъ човекъ, кои е радъ рашне, вина, меда, поска, вуне, лои, масти, или другогъбыло какавогъ производа земаљскогъ — еръ између рање и овы други производа нема у томъ прилично разлике, — накуповати, и радъ е да се за ону куповину напредъ осигура, тражи онакве, кои ће имати тога производа, нудећи имъ капару на истый производъ, и кои се нада, да ће имати тога на продаю, онъ за извѣстно количество, колико за цело држи, да ће имати, погоди се съ оныма купцема и узме капару. Ніе ли ово свободанъ уговоръ између ныи двовце, пакъ кадъ е тако, и кадъ е како купацъ тако и продавацъ пунолѣтанъ и не безуманъ човекъ, а сваки одъ свога добра господаръ: по чему се онда може рећи, да е овымъ пазаромъ превара одъ еднога према другоме учињена, и да полицайна власть треба то да забрани и да квари? Само зато, што е доцније цена погођено и напрасане ствары скочила? А да е исто пала, бы ли онда было то зло за онога, кои е скупљ продао и капару узео, или за сав народъ, бы ли се за превару проглашити и покварити могло? Ако е опадавъ пазаръ превара и ако власть треба да се ту умеша и да поквари уговоръ зато, што е после боља цена ствары нашла, него пошто е продавацъ исту продао и капару примио: то бы се ово може быти и даљ терати могло, пакъ исто тако и сваки онай, кои е, не узевши напредъ капару, по за готове новце готовъ свой какавъ производъ продао, кадъ после некогъ времена скочи истый на цену, рећи, да е његовъ учињенный пазаръ превара, што бы садъ скупљ могао продати, и по овоме захтевати, да се њему његова ствар врати, да е на ново прода, или да му купацъ доплати, са колико ій е цена већутимъ скочила. Тымъ више бы се пакъ допустити и узаконити морало, да сваки, кои е съ другимъ какавъ пазаръ закључио за какву ствар съ условіемъ, да се она после некогъ времена преда, ако цена ствары већутимъ скочи или падне, може одъ истога уговора одустати. Пакъ шта бы онда было и какви послови између людій? Или бы требало сви овакви уговоря да се кодъ насъ забране, пакъ само онакви да буду допуштени, где се ствар одма предаје изъ руке у руку. Или кадъ Петаръ има у кошу рање, пакъ погоди съ купцемъ по извѣстну цену и узме на ню капару, подъ условіемъ, да му е после неколико месеца, у погођено време, преда, — а Павао нема у кошу, него има посеяне исте рање, пакъ и онъ у свему тай истый пазаръ съ купцемъ закључи, као и Петаръ: Петровъ уговоръ да е добаръ, и да мора у свое време напунити се, ма да е цена рање већутимъ скочила, а Павлонъ да се сматра за зло, за препару и да ее квари? Или кадъ Правителство, потребујући извѣстно колико количество рање, неке съ трговцемъ кошт на еднy или две или три године напредъ уговоръ, да му онъ исту рану извѣстнымъ ценомъ набавља, пакъ истый трговацъ опетъ исто такве уговоре неке съ людма, кои рање сеју; ако рана поскупи, ни онай трговацъ да не мора држати свой уговоръ према Правителству, но и тай да се сматра као зло као препара? или онъ да мора свой уговоръ напунити, тай да остане добарь и сналазљив, а они људи, съ кояма е опетъ онъ исто такве уговоре закључио, и капару имъ дао, да не морају исте свое уговоре напунити, но капару имъ дао, да не морају исте свое уговоре напунити, но они да се сматрају за препаре, и власть да ій уништожава? А у самоме дѣлу, кадъ бы се оно правило узаконило, као што е у Ч. С. Л. изложено, да полицайна власть предупређује такве уговоре, где људи еданъ одъ другогъ узимаю напредъ капару на извѣстанъ свой производъ, шта бы было? Може ли власть еднако чувати сваког, да онъ съ киме такавъ пазаръ не учини, и може ли стећи, да сви такве, већъ учињене, уништожава; пакъ кадъ бы сви то и заиста могли, и по оному правилу радили; не бы ли то было сви људе за малоумне, за разсипнике проглашити, и полицайну власть поставити за старателя надъ сваким у

његовом имању? Нагнет ова има старати се о добрым мерама, правилном теченію новаца и т. д. да чрез оне људи једни другога не варају; а даљ у међусобне приватне послове људій мешати се ніе њено, особыто у уставној земљи, но она треба да остави сваког са своим имањем располагати, како онг найболь зна, у колико с законій пластим по закону тако чинити. Найпосле ни са стране морале не може се зато узети, да с препара одъ онога, што производъ какавъ напредъ напарище, што с после цена овогъ скочила; єръ онъ колико с могао ономе надати се, только што с могло и протиано догодити се, а тако с опеть и продавацъ морао за себе судити и рачунъ правити, кои се може по томе само за уговоръ однажанъ или на срећу и одъ једне и одъ друге стране сматрати, или онакви уговори по сваком закону есу пуноважни. По овоме не види се ни найманъ пристойно, оне трговце, кои людма дао напредъ капару на њіове производе, за варалице проглашавати; а за такве се они проглашую, кадъ се њіово дѣло превором называ, и власть се полицайна позыва, да то предупреди; особыто с пакъ непристойно трговце, кои оваке производе земальске траже и капарину, онако за варалице проглашавати, и кадъ то іошть ніе никако забрањено. Него кадъ ніе то забрањено и докле се не забрани, напротивъ бы требало за полъу народа гледати, да колико више онакви трговаца се налази, кои тако производе траже и капарину; єръ онда ће одма и надметанѣ међу њима у цени неће ворати быти, пакъ и они люди, кои или по нужди или изъ было какогъ свогъ побуђенія напредъ узимаю капару на свое производе, тымъ пробытачніе оне и у такимъ обстоятелствама продавати. А кадъ се напредъ давањ капаре на производе земальске за зло и за препару пино предъ светомъ проглашује; тымъ се чини, да ће честитіи трговцы слабо у то више увуштати се, него ће тежъ по где кои налазити се, кои неће марити за онаке више прекоре, него ће оцимъ обстоятелствомъ, што слабо ко има да дае на што капаре, колико му и годъ могуће, подлозати се, и одъ людій, кои желе да напредъ узимаю капаре на свое производе, тымъ сатиніе, што хоће, куповати. То дакле може быти полза, то пріятельство и услуга народу одъ онаквогъ осуђиванја пазара, конма се напредъ дае капара на његове производе земальске. За продавце може стояти правило, да тако не продаю безъ велике нужде, и увіште да гледе сачекати найболю цену, пакъ онда да продаю, и ово ако ій Чича-Срећко тако учи, онъ свою дужность напуњава, сушше пакъ, како имъ іошть и напредъ каже и доказује, но што ће моћи што после некогъ времена быти. Али кадъ су лањеус давали трговцы капару на нову пшеницу по 36 а на новый кукурузъ по 16—18 гр. сто ока; ніе може быти ни Чича-Срећко знао за цело, да ће нова пшеница, кадъ се сбере, одъ 36 гр. много скупал, као што и за кукурузъ іошть ни садъ не може се за цело рећи, да ће одъ 16—18 гр. много скупльій, быти.

Т У Р С К А.

— Цариградъ, 4тогъ Септем. — Последнѣ овданшнѣ Новине содржаваю єданъ уводный чланъ о Албанији, изъ кога слѣдующе сообштаваю: Прчанске побуне у Албанији, пишу исте Новине, есу незадовольство са конскрипціомъ и новимъ начиномъ правителства. Само се една часть Албаније побунила. У Гуторіи, оной части Албаније, кои између Берата и босанске границе леже, досадъ совршеный миръ влада. Побуна се ограничала на пашалукъ отъ Янине. Онай се состои изъ четири мала округа, са сѣвера Берать, са запада Липурія, Авлонія и Долинно, са юга Состорія са Аргиpокастро и цѣлимъ предѣломъ до съ оне стране Превезе, на последку Чамурія са цѣлимъ приморіемъ наспрамъ Корфу, Филіатесъ, Парамитія, Маргарита и т. д. Єдну часть Епира хрістіани обитаваю. У Берату с султаново поштство изрошъ и градъ отело, и нема се ничега бояти. Буntовници су у земљи господари. У Липурији и Авлонији влада султаново поштство, проча с земли у рукама буntовника. У Тоскарији су ова укрѣпљена места у рукама правителственогъ поштства. У прочемъ много су села у споразумѣнію са буntовницима, и снабдѣваю такове, премда се сама оружја непрекидаю, са оружјемъ и ранома. Липурія с у великой пречи, но досадъ се іошть ніе побуна родила. Буntовници имаю само єдногъ поглавицу, кои с Булема, кои се и Хаџи Зенеля и Зенкіль-Бегъ зове, одкуд се то неправо мишліе родило, да више поглавица има. Булема іошть ніе изъ планинскія предѣла између Долинно и Аргиpокастро отишао; ту му с главно станиште. Онъ ни-кадъ ніе више одъ 3000 људи около себе имао. Ако пакъ овако іошть све оне рачунимо, кои се њега придржаваю, то число његови привржених може іошть єдредъ только износити. Његов подвојвода на оном месту есте Албанезъ именемъ Кодно. У округу Бератском число буntовника никадъ ніе више одъ 1000 износило. Њіов предводитель есте неки Паша, и онога сродникъ. Число сиіо буntовника дакле у свему ће до 10.000 износити, но они су по великом простору разсѣяни. Порта с пакъ одма съ почетком 10.000 људи имала, кои с число поздніе на 25.000 нарастао. Врховный војвода, Дарборъ Решидъ-Паша, изъ Чорице с отишао и Берату се упутіо. Измаилъ-Паша, кои у Аргиpокастру управља, има 3000 уредногъ и 1500 неуредногъ воиства. У Берату с Садикъ-Паша два сата далеко одъ варошн на буntовнике ударіо, и њи разтерао.

Найновіе вѣсти изъ Солуна имаю, да с предводитель буне у Албанији Булема побио се са єдним одѣленіем царске војске, кое с изъ више одъ 3000 пешака и неколико стотина коњника састояло се, и надбио исту војску, одъ кое с до 400 людій у истой битки пало.

АУСТРИЈСКО ЦАРСТВО. Између Беча и Прага установили су електромагнетичкій телеграфъ, коимъ се чрезъ уречене знаке извѣстіи изъ єдногъ места у друго доставляю. Учињена пред покушенія сасвимъ су добро испала. Телеграфъ изъ Прага пытаня и доставляо ономе у Бечу и на та ну с опай одговарао. Ово с за толико времена ишло, колико бы требало, да се исте речи полагано напишу, а одъ Прага до Беча има 60 миля. Неки Чулікъ и Вурмъ у Бечу изумели су и направили машину за слагање и разлагање слова при печатању, и та с за Америку за скупе новце куплѣна, а садъ су у погодби и за Енглезеску да єдну такву направе.

БАЄРСКА. Позната Лола Монтецъ узвишена с Краљевскимъ указомъ на достоинство Грофице, и добыла изъ касее, као што се говори, 10,000 талира на годину. А у исто време сазыва се скупштина земальска, кои ће, колико с познато, само о томе имати радити, да се приходи Правителству умноже.

ДАНСКА. Поговарао се, да с Краљ наумио са оными сродницама своима, кои право наслѣдства на Књижества Шлезвигъ и Холштайнъ имаю и кома ће владателство оны препасти, кадъ престоль саме Краљевине Данске у недостатку мужкогъ потомка Краљевогъ на женскій његов найближій родъ пређе, у погодбу ступити и њима накнаду дати, пакъ да се они свога наслѣдственогъ права на рѣчена Књижества у полъу његову одрекну и тако да онъ свою садашню државу у целости останити може своимъ наслѣдницима. На ово примѣчаваю немачке Новине, да исти принцеви немаю сами право о той ствари разполагати, да бы се морао и самъ народъ речены Књижества пытати, и да само одъ његове волѣ зависи, хоће ли они да се садъ на ново и подъ другимъ условіима привседини Данској, него подъ коима с съ њиме до сада скончанъ, а кадъ самъ народъ оно неће, него жели, почемъ се та до сада постоећа спеза између Данске и Књижества оны прекине, у независность свою и у спезу са осталомъ Немачком повратити се, сами они, кои бы право на владательство исты Књижества у таковомъ случаю имали, да не могу ніга продашти на основу тога свогъ права наслѣдственогъ, почемъ бы то было єдно найгоре слѣдство истога њима датогъ права, кое зависи у томъ смыслу ніе се никада никоме могло дати, и почемъ бы они тымъ изверетно и садню врема народу своме учинили.

И Т А Л І Ј. Изъ Неаполитанскогъ Краљевства не може управъ до се дозна точно, шта с одъ немира, кои се појавише; но только се сваконако докучуе, да сасвимъ утишани іошть нису. У Књижестоу Моденскомъ такође су се люди побунили, захтевавши онаква права, каква су Папа, В. Херцогъ Тошкане и Кнезъ Лукке своимъ народима дали; но и тако и владатель онако исто поступио, као што с найпре и Кнезъ Лукке, дао скупљање гомиле разтерати и половође позатворати, пакъ и слѣдство тога никако исто было, народъ се іошть већма раздражио и узбуниo. — Папа у дѣлу са Аустрійскимъ Правителством сбогъ Феррраре захтева пре свега, да се ствари постави у оно стање, у коме с была до последњегъ неспоразумѣнія, то есть да се аустрійско поштство у самъ градъ сасвимъ неиуче, и напрашъ околу одъ свои страна и патрола отиде, кое довле не буде, римско Правителство неће ни у какво договараћ о томе дѣлу са Аустрійцима да се упусти.

Ученый Алеглио у найновіой књизи своіой доказује, како є у овом столѣтію обште и необориво тежењѣ свію народа, да свое буде подигну и утврде, и намѣу осталога вели: „До сада є проматрањ за обште дѣла скоро самых владѣтельина и владѣтељскијем знамичницима остављано. Они су се и сдни и други више управљали по оном, што є за владѣтељскій дом, за фамиліе и посдине редове добро, кое су одъ части и зло разумевали, него по оном, што є за сав народ добро. Наслѣственна и одъ части противуправно поделењ, кое є Европа Бечкијем уговором добила, сматрати се мора као изворъ свію ужуженија, незадовољства и мучны немирована, кои су се одъ 1815 год. појављивала. У место да мир и спокојство обезбѣди, они є био корен свію неслога и превратa; съ тога, што при предузимању овог важног дѣла ніе се ни мало гледало на волје и потребе народне, на слѣдства овог великог потреса, кои є революція француска произвела, а зло разумевањем призрѣнім на фамиліе, владѣтељске куће и малочисленне изабране чиновe одвећ велика важност се давала. Како су зло при томе и посдине владѣтељске породице прошле, исторія є показала. Ово себе наравњ, слѣдство обрадовања одъ велике побѣде, коіой єдва су се исти побѣдителји надали, било є за човечество пуно судбине. Прилика є била єдиственна, и по свој прилици неће никада из ново доћи. Неколицини людій дата є била моћ, да судбу хрістіянског просвѣћеног света стално уреде; и да су они само умели изъ извора хрістіянски идеа поцрпити основе способите правде, кои управъ ништа друго ніе, него истинатый изразай онога, што є добро и полезно, то бы они мир земљ утврдили, а не бы ратъ препрекли били, и њима бы имена найславнія у исторіи остала. Као што се у философіи, у моралу и у сто други прилика хрістіянство често саспим забораља; тако є и онда у политици саспим заборављено, да се има посла са светомом државa, кое су све хрістіянске. После є истина гледало се, то са по некима вѣроисповедним упражњивањима наградити, али тиме є зло само горьк постало. То є управъ велико у садашњим народним покретањима у Италіи, што се она драже хрістіянског мишленја. Старо здање, кое є без лепка правы хрістіянски основоположења изађано, само снагом зидателя нагомилано било, већ є одъ части порушило се. Ни строге мере власти, ни силне стоће војске, ни врева тајне полиције, ни прегрдни терет, кои су се морали народима наметати, не могоше га одъ порушења сачувати. Морало бы се очекивати, кадъ не бы моћ хрістіянски, истинито трајнымъ основоположенія у закони њиговог употребљивања тако снажну подпору давала. У истини велико покушеніе, као ово Піоса IX, за политику є исто тако пагао, као и подобно за трговину и радиност. Идеа способите правде, обштег покорања предъ законом, оснива се поглавито на началу хрістіянске љубови. Кадъ по времену ово право евангелско начало дѣлом упражњивања ушило буде, онда ће и правый и сталан мир у човечеству бити. Прем да обштом и подпуном удѣствовању тога правила исто тако као и овоме обштем и вечитом миру по поштіма људским ніе падати се, опет не треба клонути у уздању на постепено приближаванѣ къ овом строгом у дѣйство приношењо хрістіянског морала и хрістіянског правила. Као є Бечкій Конгресс, за као дана наслѣдних Наполеонове велике моћи и учитник найвећег одъ њиговог заблужденія, то есть онога, царства и краљевине оснивати, али никада народе, народност италіянску сложно, то мы мислимо, да є за италіянске владатель полезна политика, ону народност живу и свопчну у оној части Италіе одржати, у коіой она има слободу, по своим собственым интересима показивати се и радити. Заваншоћи сво своечественичке свађа, што им често може быти, да свакій одъ свог страно ради, да се поштењ и важењ италіянског имена опет уздигне, и одъ средны хрістіянски народа само подпору њиовог слова захтеваћи, мы не иштемо, да се садъ у пытањ узму границе, кои италіянска владатетва опредѣлюю, нити да нама рать поволе оно, што є наше, опет освоити. Мы захтевамо само, де има часть Италіе, коа є италіянцима остављена, наша буде, подпуно, сагласим нама, а не и да є съ другима делимо. Мы захтевамо, да Правителственне уредбе, кое нами владаю, на нашу полъзу гледе, а не на полъзу други, да наши закони, наше школе, трговина и путови нама на корыстъ служе, а не на нашу штету другима да полазе. Захваљујући сагласима и француским на участію, кое су бранећи италіянске народне ствари у њиовим листовима показали, молимо ій, да то и у напредак продуже. А найвећа и права є надежда наша у владателима италіянским. Одъ тих очекујемо, да одъ части изваде заблуждења и да уклоне зла слѣдства Бечког Конгресса. Мы мислимо да, кадъ бы сасви, кои намеђу Краља Сардиніе, В. Херцога Тошкане и Папе постоји, хтео краљ Неапољскій преступити, — сасви, кои є не толико писменим уговорима, колико єдиством тежења обвезани, италіянска часть Италіе по себи ће незамисли быти, као што є то за кратко време била, кадъ є Лоренцо Магнифико на исту намеру умео моћ Неапља, Фіоренца и Маіланда скопчати. Само бы владатељи Модене, Парме и Лукке остали (последній є већ учињо мећутим корак къ оној намери), и мы мислимо, да су њиови интереси поглавито италіянски. Они се истина виде, као да сумњю о своим народима, и мисле, да се не могу на њих ослонити, него да морао подпору подъ єдне странне силе (Аустріи) тражити. Мы смо уверени, да кадъ они ту подпору не бы хтели тражити, ону бы одъ свог народа поудано и подпуно имали. Двојица су изкељу њи у Италіи се родили, владатељица Парме (удовица Цара Наполеона) велику часть є свога живота ту провела, италіянски су народи, кадъ коима владаћ њима є одъ Бога поверено; и њему су они дужни одговора дати за добро и зло, што су народима учинили. Мы мислимо, да бы њиови интереси много поуздања были повереви земљи и народу, него сасви династіе, кою є време и судба тако често покидала. (Они су родъ аустрискогъ владаочегъ дома.) Нама се чини, да се бранић кераком приближује време, у коме ће народи быти найпоуздање подпоре владатељскам престолу, и старећ о њиовом (народа) добру найпоуздање свитско мира и сталности. Она истина, призната и обнародћена чрезъ Піоса IX за єдну годину дана се сајно доказала; и онај престолъ, кои се, кадъ є онъ на њега ступио, подъ погама његовим љуљаше, седъ є найсигурніи и найтврђій у целой Европи. Пропадањ свію людскіи предузимања низ своій основъ у томе, што нема у њима праве и поштеног мишленја. Зловеріна тога слѣдства при неком незнанству и наивсћ проевети спорій изазе на видело. Што више расте морало о савршенство, подъ коим мы просвету разумемо, тим су брза слѣдства неправедны намера и средства. У данашње време напредак моралног (поштеног) осећања, поучањ, јавност и умножено свобраћањ међу людма, чине неправду и незаконность немогућом. Чим се познаду, надаю оне подъ клетвом обштег мњења и собом сталою у пропасть многе, кои ій чини. Зато неправде и незаконность у данашње време исто су тако луда као и зла дѣла. Италіянском карактеру пребацују лукавство. Мы немамо на одбрану нашу да напоменемо, да є то слѣдство свакогъ угњетаваня, оно є єдино оружје, кое угњетеным остаје, или болћ рећи єдино, кое они (али неправо,) мисле, да употребити могу. Намера наша ніе бранити наше перове, него сне употребити, да ій направимо и наметным и поштеным поступањем покажемо. По управъ зато, што ону тужбу признајемо, морамо напомети, да свака опасћ, кои за напредним теже, треба не само чувати се незаконности, него и свако средство избегавати, кои на лукавство и противорство удара, и гледати, да се то свуди избегава. За ово што годъ ко у новим листовима о дѣлима отечественим говори, нека не говори безименно. Одважность на одговарањ дае моћи права и разума неувређивости, и утврђуи истину и правду уважењем правћа. Тиме се карактеръ изображава, увереног се увереним, поштењ се обљубљује, а лагањ и утварањ се удаљују. Будући є говорь исто тако полезанъ, као и духъ, то за одвећ нашо сматрамо и оне, не потпише, правило, не забрањене саопштене єдномишленика, но при томе и за нуждањ признајемо духъ слагања. Зато љубовъ нашу и пријательство напаљујемо и онима италіянцима, кои одъ нашег мишленја одступају, и желимо, да буде свако пајство препрекћ изъ наше разговора удаљено. Братске свађе было су наша пропасть. Она истина и найпосле кодъ италіянаца до признања дошла, и почињ своје плоде доносити. Између предћа и предћа, између места и места умањи се мржњ, непријательство и руганћ изъ прошлих времена. Они државници се ніе поразе у рачуну, кои мисле јошт, да ће старима поштења о италіянској веселости владати могу. Италіи є брже него Немачка увидила цену слоге, чим є мисао народног сједињења на начињ, кои се разумно удѣствовати може, сватио и брзо къ приношењу тога у дѣло приступио. Нека ніе се говори, што се хоће, неће се ніи народ поругати и започето разлићњ у превратъ превернути се, кои бы даље поводи къ политическом странном умишљу. Кадъ хрістіянство єдиштут верована задобыје, оно онда и пушта дубоко жиле. Ми молимо италіянце, да не спазда злу жртву немарљивости, несправедљивости, своеволіи, личны сујта прошлог отечеству, кое є прва мисао наших срдца, и кое се одъ

све жертве више него и одъ какве друге спасенію града. Пре свега и пакъ нуждно сваштти осећанѣ честитости (поштена), подъ коимъ разумевамо савршено поправанѣ разума истини и волѣ дужности. Тако може ово осећанѣ, у колико одъ разумевања зависи, и право или не право быти по томе, као што и высао, коіой се разумъ покорава, права истина или заблужденіе. Но евангеліе дае истоме моралномъ осећанію једно полезный правацъ, и по томе се неоспорима претежность хрістіянски народа надъ свима другима одъ евангеліа доводи. Будући пакъ да и кодъ хрістіянски народа, да и једанъ болый одъ другога, зависи одъ већега или манѣга степена моралногъ осећанія, зато нама пре свега ово и кодъ италіанца до нѣгове по могућству найвеће крѣпости уважити. Пробытный изворъ свако и лично и народне добродѣтелы сеу поштія дужности и жертвованія. Отличны люди и народи даю често примѣре величества и силе, кое су они свагомъ поштія дужности стекли, жертвама потврдили, пакъ после опетъ погубили, кадъ су се та поштія кодъ њи помрачила и разтворила. Сила дакле и величество траю само донде, докле се одъ осећанія честитости не удаляваю. Исторія завоевателя и завоеванія то посведочава. Наполеонъ, докле и за одбрану и избављенѣ Француске трудио се, био и великій и срећанъ: како и за себе и за свое собственно славољубіе радити почео, посрнуо и и пропао. Колика и благодать, што Енглезска са Америком, као са пріятельицомъ, у место као съ робкињомъ поступа, а подпомаѣна, по неправедныхъ, изустныхъ законима управлина Ирска скупо но стои. Зато нама владателыма и народима сложно радити за разпростираѣ и укрепљиваѣ моралногъ чувства. Ако брижльиво промотримо све редове народа, увераваћо се, да осећанѣ честитости кодъ нѣга напредуе, и да се ово у такомъ стању налази, по коме и све већима напредцима надати се. Мы видимо, да искрена увереня у вѣровеспоѣдныхъ, политичныхъ и друштвеныхъ поштіяма са сваким даномъ се умножаваю, и да се жертве, кое она ишту, племенито приносе. Дѣйства жертве у нѣномъ употребляваю на любовь и доброчинство расту и показую се у заведеніма, повивама, школама на корыст сиромашни редова людій, личныхъ и опчиныхъ пожертвованима имућнія управлина и одржавана. Жертва у нѣномъ обраћаю на страсти производи побољшаѣ домаћегъ живота. Брой добры старешина и добры старешица кућанны умножава се, и нѣмъ се показую добра слѣдства одъ туда у домаћой среди и воспитаію. Ово и за досадашню политику, коя и одъ части на моралну слабость народа рачунати морала, онтра стѣна, коју при сваком талассаю пробућеногъ народногъ чувства обићи одвећъ тешко бы могло быти. Народно осећаѣ, како у кругу више честитости усавршенѣ слаже, налази се повраћено единству кое и природа, исторія, промысао у народу, кои једнымъ языкомъ говори, створила. Пакъ и кадъ бы свака варошъ, свако село, свакій станъ био држава за себе, свакій потокъ одъ дипломатичке руке означена граница, то и опетъ међусобно разцепленѣ уништожено.

БЕЛГИЈСКА. Пре неког времена у Белгиской главной вароши догодило се, да су две жене одъ једне одвећъ богате фамиліе убіене, и пало и подозрѣніе на рођеногъ брата њиногъ, да ій и онъ убио, да бы тако самомъ њему остало цело имаће, кое бы иначе са истыма сестрама своимъ поделити морао. Онъ и погребъ њиовъ великолѣпно опремио и њино у Новинама обећао знамениту награду ономе, кои убицу пронаће. Како и подозрѣніе на њега самогъ породило се, одма и посумњато, да и онъ може быти и своега брата, кои и на неко време пре сестара умро, отровомъ уморио, пакъ и сада тело онога ископано и у прегледъ одъ лѣкара узето, да се види, да ли ніе отровант. Међутыми и пстый окрилаѣнекъ као и слуга његовъ затворенъ.

ЕНГЛЕЗСКА. Правителство енглезско и одредило Грофа Минто у Рим, да при такошньѣмъ Правителству као поручникъ његовъ буде и у дѣлима, коя му се препоручавала буду одъ енглезскогъ Правителства, по наставленіима његовымъ да ради кодъ римскога. Ово и прямый путъ одъ времена реформације, што Енглезска свога нарочитогъ човека при римскомъ Прав. има и тако са овымъ у сношенію ступа, а докле се закони, кои држаћ нарочитогъ посланика у Риму не допуштаю, дотле, безъ сумњѣ и и правый посланикъ енглезскій онде поставити се, кога качество Грасу Минто ніе се могло дати, довле ти закони іошть постое.

ФРАНЦУЗСКА. Краль и свога сына Херцога Омалъ, именовао губернаторомъ у Алгиру на место генерала Бижо.

ШПАНСКА. Како и Кральица обштый опроштай политичкимъ крывцима издала, долазе іой са много страна одъ народа благодарителна писма. Француске Новине скоро све вичу на ново министерство шпанско и на његове поступке; а једне између њи напротивъ веле: „Ту и Министерство, кое пролость заключујући, двери отечества свима изгнанцима безъ разлике отвора; оно и племенитъ, поштенъ поступакъ. А у Парижу се вике: енглезска партиа! Оно жели народну гарду на ново установити. Енглезска партиа! Оно хоће старе слугбе, кои су презрене остале, да награди, продаю народны добара да за обште благо пробытачномъ учини, узимаѣ данка да на справедльивимъ правилама осную, родитеви да узбуђења да, укратко по установныхъ основоположенііма да влада. Вика и једнако: Енглезска партиа, енглезска партиа! Но овоме и давле француска партиа, коя бы противно одъ свега тога желила и израђивала! Пакъ зашто то? Зашто се ове Француске сроћава са четомъ жестоки одпорны партанста, кои почемъ су власть лукавствомъ пограбили, само се силомъ и солеткама у њиой одржаваше, съ четомъ, кои и основоположеніе народногъ прѣдставства изъ устава избрисала, обштинска управителства разстрояла, народну гарду уништожила, судове између народа избраны заклетника у крывичныхъ дѣлима укинула, са ономъ четомъ, кои и само чрезъ умножена прогнани, чрезъ кривоприлтія и чрезъ систематическо самовольство владала? То ли су француске идее? Осећа ли Француска нѣкну наклоность къ оныхъ нутьшницыма, къ оныхъ поробителыма народногъ блага, кои се хвале, да су благородно владали, што су толике људе немилостиво поубіяти дали?“

ОГЛАСИ.

Јавномъ лицытаціомъ, сваѣда пре подне у 9 сати по црквеномъ часоказу, продаваће се:

Милве Брзаковића кућа съ плацемъ 19-гъ Септембра о г. Она кућа лежи према Команудине куће.

Хан Ламбре Михаиловића и Х. Ђорђа Іовановића на Сави 26-ог Септем.

Меана Стојке Ивића лежећа на варошъ-капіи, 20 и 21 Септембра т. г.

У Абашиской чаршіи, до куће Г. Мильковића лежећа кућа Живка Стаиковића 29 и 30 т. м.

Кућа кодъ два бела голуба, идући у Палилулу лежећа на два боя съ једнимъ подрумомъ и 8 соба, има у авліи једна конушница и једанъ бунаръ, до авліе и лепа башта, коя и са ложама и воћемъ насађена, дае се подъ кирію на три године т. е. одъ идућегъ Митрова на до 1850 године Митрова-дана, ко жели речену кућу узети подъ кирію, нека се кодъ долеподписаногъ у истой кући изволи јавити.

28. Августа 1847. у Београду.

Іованъ Кузманићъ
Терзія.

Квартиръ у кући Николе Котуле до куће Г. Милоя Божића, коя се састои 7 соба, 2 куйне, 1 шупе, 1 ера и 1 подрума, на долићъ и горићъ сирату састои, дае се подъ кирію; зато коя и рада, да таковый подъ кирію узме, нека се погодбе ради поменутомъ Котула што пре јавити изволи.

ЗА НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА

Кои іошть нису платили, умолина се свакій, да што скоріе платити изволи, а кои и на страни, нешце послати подпуно и тако, да се не мора овде плаћати за пошту, што ій долази; кои пакъ иначе, кои не буде подпуно платио, извинит ће насъ, ако ни подпуно сва числа Новина не добые, но са толико мањ на последку, колико и мањ платио.

Учредникъ.

Учредникъ Пав. Арс. Поповићъ.

У Правителственой Књигопечатньи у Београду.

Излазе сваке седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена имъ е за Србію 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 26. Септемврія 1847. **Число 39.**

СЕРБІЯ.

Свѣтлый Князъ е у Суботу 19-огъ тек. м. пристиѣо у Београдъ. Друго одѣленіе Аппел. Суда, кое е до сада само као привременно дѣйствовало, садъ е као стално установлѣно, почемъ се дѣла при истоме Суду Апп. одъ дана на данъ све више умножавају тако, да садъ већъ до 2000 такиы предъ њима има, коя требаю, да се разсмотре и рѣше. — За честь дана рођенія Нѣг. Свѣтлости Господара и Княза нашегъ, дават' ће се у идућій понедѣльникъ 29-огъ тек. отличанъ балъ у сали велике пиваре, а у недељу 28-огъ тек. представлят' ће се у театру „Зыданѣ Ранавице“ позоришна игра съ пѣсмама.

Београдъ, 22 Сепг. До-садъ су неки несмыслени трговчѣи, кои съ машћу и лоемъ тргую, у тай еспапъ свой разну нечистоћу, као: бураге, црепа, и т. д. мешали. Овакови поступци знатно умаљиваю вредность нашимъ отечественымъ производима, а трговцима, кои ове производе у странне землѣ продаю, нко кредитъ убіяю. Ово дознавши Нѣгова Свѣтлость Господарь и Князъ нашъ благоволіо е Попечительству Внутренын Дѣла препоручити, да свимъ полицайнымъ властима наложи, да ове трговцима, кои такавъ еспапъ производе или купую, заказу, да се они у напредакъ не усуде у такове еспапе никакву нечистоћу мешати, єръ ће, ако се кои усудіо буде то учинити, строго као паралица казнѣнъ быти: власти пакъ саме да имаю мотрити, да се од-сада оваква, са штетомъ трговине земальске скопчана злоупотребљења не чине. — Оваково паралице, кои причиняваю, да се нашимъ производима цѣна побія, праведно е примѣрно казнити. Высокосл. Попечительство е Внутренын Дѣла издало налогъ, да се на такове паралице добро мотри, па гди годъ се кои ухвати, да се Суду на осуђенѣ преда (Ч. С. Л.)

Крагуевацъ, 18 Септ. Око подне при падању кише 2 тек. м. убіо е громъ Вукану, жену Ђурђа Ризнића изъ Гледића, у ливади, гди е на плаштењу са кућанима была; ио е громъ тако ударіо, да су іой се све дланне на комаде поцѣпале и никакове се ране на њой примѣтити нису могле А Грабљ, кое е у рукама држала, све су на комаде изломљене. Другимъ кућанима, кои су око ње были, никаковый вредъ причинѣнъ ніе, само што се е Вуканина ћерка мало онесвестила, па за кратко време опетъ къ себи дошла.

Брусница. Кодъ насъ е 6-огъ Септ. у вече снегъ на Гудичкой планини пао, кои е землю съ два палца покрио. Истый данъ е Помоћникъ Начальничества овогъ Округія Г. Свта Тодоровићъ, кои е у Начальничество Окр. Крушевачкогъ премештенъ, на ово опредѣленіе свое одпутовао, гди су га при полазку одавде неколико чиновника и неколико грађана ове вароши, числомъ ньи 25 до Враћевачке механе, на три сата одъ вароши, са многимъ пуцанѣмъ пушака напратили, а кадъ су близу къ реченой механи дошли, ту ій неколико селски кметова за почесть истогъ Гдна дочекало и поздраве. Затымъ е Г. Тодоровићъ све ове пріятелѣ свое господскимъ ручкомъ у поменутой механи угостио, гди су здравице: за здравлѣ Кнежеско, ГГ. Вучића и Петронијевића а нешутымъ и за сву поглавиту српску Господу напійно и при свакой здравицы: „урра, урра, урра! да живи слобода“ узвикивано. Пошто су се овде сви онако лепо угостили, то су опетъ поменутогъ Гдна, кои е путовањ свое продужио, іоште 1 сатъ далеко одпратили и одавде разстали се.

Кипрія, 18. Септемв. Кадинка, Миленка Ђорђевића изъ села Вирине Среза Пираћанскогъ овогъ Округія ньи одъ 15. година, отишавши 7. тек. м. на Стрбљину, тако зовому нѣсто ниже Села, воде пити и као што се е нагнула воду пити, тако е мртва нађена. Два женска дѣтета Димитрія Ђуричића изъ Свилајница Среза Ресавскогъ именомъ: Јулиана одъ 7. и Јелена одъ 3. год., 7-огъ тек. м. увати тако яка грозница, да су у фрас (падавичу болесть) пали, и после 24. сата оба у вѣчность преселиле су се. У вароши Пираћину цвестала е овога лета и по другій путъ една ябука, зовома петровача, и родъ е свой одржала тако, да су Ябуке као ора у величини биле.

Убъ, 19. Септемврія. Г. Стефанъ Максимовићъ, Учитель Убскій, као заслужный родолюбацъ у презрѣномъ своме животу после дужегъ болованія преселіо е се у Вторникъ вече 16. т. м. у вѣчность. Смрть нѣгова яко тронула е овдашнѣ боголюбиво Обштество, те е поредъ пратић свои ученика и свештеникомъ и цело Обштество, како мало тако и велико, тѣло покойника изъ ревности и любови нѣгове према поменутомъ Обштеству, у комъ се е онъ као Учитель у обучаваню њиове юности одвећъ ревностнымъ показао, до самогъ гроба пратити трчало. При спуштаню тѣла нѣговогъ у гробъ мало е кои боголюбымъ Христіанинъ одъ плача уздржати се могао, видећи, како тужно пиште петоро нејаке дечице за изгубљенымъ Отцемъ, коя се после свога родителя и матере у крайньой оскудости оставша, свакой бѣди и невольи изложити мораю, и коя су заиста достойна сожаленія. А. Б.

(Размышлянанія о напредку). Србія е такова земля, коя само просте природе производе износи у друге землѣ и добыча за њи, што добыча, будући нити радность занатлиску и фабричку у толикомъ степену има, да бы чрезъ ову израђене ствары у друге землѣ износити и за њи што добывати могло, нити іой е положеніе такво, да бы се одъ трговине са производима други земаля, кои бы преко ње ишла, користити и богатити могла. Србіи е све у ономе, што сама земля њена по природи производе, и одъ чега она мора не само да подмири све свое одъ тій производа потребе, него и да плати све оно, што изъ странны земаля уноси у производима радности, колоніялнымъ и другима сваковрсным. Међу овымъ земальскимъ производима наше землѣ поглавитый е стока и све оно, што се одъ ове добыва. Зато дакле као и по томе, што се земля съ пашою стоке обдѣлава, кое обдѣлаванѣ у толико болѣ и одъ неке полезе може и мора быти, у колико е сама стока боля, нуждно намъ е о томе свойски старати се, да стока наша колико боля буде, како ћемо колико више за наше одъ нѣ извозе добывати. За сада, што се тога тиче, доста зло стоимо. Коньи су наши тако лоши известиули се, да е садъ тешко у целой Србіи наћи и саставити приличны 100 коня, у земльи произведены, за службу редовногъ воинства, као и за саме потребе отличніи приватны людій, за ишенѣ и за подвозъ, него се за све то изъ странны земаля коньи добавляю и многи новцы за њи се издаю. На некимъ крайнима што се изъ Србіи продаю коньи за границу, то су опетъ одъ части само одавде, а више оваквы, кои су са стране у землю доведени; пакъ и ту колико се за 100 коня добые, тешко да достиже ону вредность, коя се нада за 20 други, кои се у исто време у землю увеђу. Говеда наша тако су понайвише ситна, да ій ніе вредно за границу терати; єръ кадъ на место доћу н. п. у Бечъ, у Трієстъ и т. д. и продаду се, една толико може за свако да се добые, колико е трошакъ на њега до места изнео, и тако ово само за бадава отиде; шта дакле може тргомацъ овде за такво дати? Тако и исто и са овцама вашима, кои пуна е одъ последнѣгъ качества то есть таква, да се една по 20 ф. ср. цента продае онда, кадъ

е друга по 60—80, а сасвимъ фине по 100 и више форинти. А кадъ бы коньи у Србіи такви производили се, кои бы у странне землѣ могли ономъ цѣномъ продавати се, коіемъ се садъ напротивъ одъ туда єдинако купую; кадъ бы говеда наша тако крупна была, да бы єдно двапутъ и тріпутъ више новца при продаи на месту, него садъ, а овце кадъ бы по крайной мери одъ онаквогъ качества были, да бы се пуна њіона у Пешти по 40—60 ф. продавати могла, у место што се садъ по 20 ф. продае: колкій бы то добитакъ био, колико даклe губимо, што све то тако вік? Ако садъ 1,000.000 гр. сваке године издамо за конѣ, кои изъ странны земаля узимамо, а єдва петy часть тога добысмо за оне, кои се одавде за границу наподе: онда бы и прво, што садъ издасмо, у земльи остало, а и за оне конѣ наше, кои одавде за границу излазе, много више бы добывали, него што садъ добывамо. Ако садъ за говеда наша, коя за границу излазе, по нешто новца преко године у землю дође, онда бы десетъ пути толико долазило; єръ бы се много више говеда продавало за границу, а за свако бы тріпутъ више добывало се, него садъ. Исто тако за вуну ако садъ 100 добывамо изъ странне землѣ, онда бы найманѣ 1000 добывали сваке године; єръ ће се ово онда и тріпутъ више износити, као што ће тріпутъ скуплѣ продавати се, него садъ. Колико даклe губимо и колико ћемо све єднако губити донде, докле свяку ову струку наше стоке до онога степена не облагородимо, то се лако дае увидити. Зато мыслимъ, да не може быти човека, кои не бы то признао, да намъ треба старати се и трудити о томе, како да болю пасму и коня и говеда и овяца запатимо и подяжемо. Остае намъ даклe само, да размышляемо о начину и средствима, како да се то постиже, и да тако часъ пре и колико више радимо. Што се коня и говеда тиче, нека ми се допусти, навести овде примѣръ, кои самъ я добро видио. У моме месту роѣени, кои нешто више одъ 300 кућа има, а тако исто и у сваконе истога В. Кикиндскогъ окружія месту, где скоро сами србльи живе, обштина држи по неколико лепы ждребаца и по неколико лепы бикова. Одъ утрина има одсечено и загражено єдно правично парче, и на томе се коси сено и довезе се къ обштинской кући, где су и добре стае за њи. Радию овога сена сирную све куће заседнички, кадъ є време и кадъ пиъ се одъ кметова закаже. Зоби колико за ждребце треба, то се такође на обштинской земльи посее и на истый начинъ уради и спреми, или ако обштина такогъ усева нема, а ово свака кућа по приразу, кои се на землю удари, донесе у обштинскій кошъ зоби, колико на њу дође. Преко лета и ждребцы су обштински єднако у ергель, као и биковн међу говедама, єръ тамо сваку ову стоку нарочити обштински пастыри чуваю. Ако кои ослабн или се што поквари, или поболе, пастыръ га одма, као то примѣти, доведе къ обштинской кући, и онъ се ту држи и тимари, докле се годъ не опорави. У есень се пакъ сви и ждребцы и биковн метиу тако на рану и найманѣи на то човекъ тимари ій до пролеѣа. Ту се ждребцы изъ руке пуштаю, те скачу на кобиле, спачіе изъ места, кои годъ такне има и доведе. А све то быва подъ надгледаньемъ кметовскимъ. Осимъ ови обштински ждребаца и бикова, забрањено е, да поедини люди такве држе и у полѣ пуштаю; него у пролеѣе, чимъ се стока у полѣ пусти, кметови и обштинари нађу човека штроняю вешта, погоде се съ њиме за посао нѣгонъ, пакъ даду дотерати сву стоку, и све младе ждребчиће и бичадъ приватны людій поштроня, и одъ сваког наплате после тай посао; но само ако се томъ приликомъ ини кои, да бы желио своіъ ждребчића или биче останти за запатакъ, кметови и обштинари му то одобре, ако нађе, да є ждребе или биче тако лепо, да неће пасму квярити, него онако исто, као и обштински ждребцы и биковн, облагороѣавати. При наступаню пролеѣа обштина се скупи, пакъ заключи, хоће ли кога намеђу свои ждребаца и бикова продати, кое се и иначе чини, кадъ случай какавъ ту нужду собомъ донесе, и хоће ли и колико такиы да купи, одреди на ово новце и одабере намеђу себе людe, пакъ ій пошаље онамо, где мысли, да ће найболѣ моћи купити, те се тако купи Изъ места, башъ да има у кога лепъ ждребацъ или бикъ, слабо се кадъ купуе, осимъ само онда, кадъ човекъ хоће иначе на страну да га прода, или да уштроня да, єръ кадъ га задржана, такавій є и тако међу стоком. За єдногъ ждребца плаћаю по 200 и више фор. сребра, а за бика обычно по 40—50 фор. Овымъ начиномъ су обштине у реченомъ окружію одъ неколико десетина година успѣле, да садъ лепу пасму и коня и говеда имаю. По овоме даклe пути и само у Србіи да се ради за облагороѣаваньѣ исте стоке, ево у кратко мое мнѣніе: 1-по Све ергелне и ждребце и бикове поштроня или потаманити, а тако исто и у будуће сваког пролеѣа штроня по наредби, коіой да се свакій мора покорити 2-о Свака обштина да одцепи одъ овога изпуста и загради єдно правично парче за сенокосъ а друго за усенъ зоби, и ове да и узоре и посее. 3-е Свака обштина, коіой є годъ и како могуће, да одреди изъ касе свои новаца на куповину ждребаца и бикова за обштинску потребу, или ако нема толико у касси, да прирезомъ састави, или ако бы іой є и ово одвећъ тешко было, а она да узайми изъ више коя касе, коя ће мыслимъ изъ сваке добыти. 4-о Свака обштина, коя се тако за куповину и држаньѣ обштински ждребаца и бикова преправи, да се яви Правителству, да бы оно учинило наредбу, да іой се исти набаве; а Правителство, почемъ тако изъ целе землѣ добые изнесења одъ свію обштина, кое то желе, да одреди єдну комиссію изъ два три знаничника своя, кои су у томъ послу вешти, и къ оныма да дода неколико одабраны людій одъ стране исты обштина, кои ће такође посао разумевати, пакъ да ій опреми на пролеће у оближню Мађарску и у Ердель, и они тако да накупую тамо и дотерaю ждребаца и бикова, колико є нуждно, пакъ одъ тій да се свакой обштини онде одавои, колико є поя захтевала, те люди да свакой одтераю, што є мѣно, и одъ сваке да се наплати, што по рачуну за то дошло буде. После две или три године могло бы се ово на ново учинити, ако не бы и сваке године, пакъ тако бы за неколико година сасвимъ другчія пасма и коня и говеда у Србіи произишла. Обште су пакъ познати на оной страни люди, нарочито спахіе, коя особыто добре и благородне пасме коня и говеда имаю, као Пейчевићъ, Яковићъ у Срему, Латиновићи, Рудићи и други у Бачкой, Сервацкій, Карачоньи одъ Иванде, Чекоиићъ, Чарноевићъ, Бухуши, Орцы и пр. у Банату, Бетленъ, Банфи, Лазаръ, Кемень, а особыто Телеки у Ерделю, кои пасму коня одъ ердельске и арабске смесе има, као што се осимъ спахія и код други добры газда налази тамо добре пасме говеда и одъ овакве млади бикова, а одъ части исто тако и коня. Што се овяца тиче, и за ове облагороѣавани истый начинъ се употребити дае, кои є за конѣ и говеда овде наведенъ; само съ томъ разликомъ, што ту не могу обштине радити, но они поедини люди, кои овяца имаю. Они треба да оцене одъ садашнъи наши овяца не држе, но да такве са стране набавляю одъ фине, пуне или, као што наши люди зову, свилене, кое се такође у Угарсеой, налазе и оцени се одъ њи добыти могу по томе, како є вуна више или манѣ фина, скуплѣ или китніе; но ту кадъ се већъ на облагороѣенѣ иде, не треба штедити, него колико болѣ узети по примѣру Енглезске, где люди по 5—6000 талира за єдногъ овна одъ найболѣ пасме, а по 8—10,000 дуката за єдногъ ждребца плаћаю. Одъ онакве свилены оцене и наши овяца већъ бы изласле овце полусвилене, а одъ ове и одъ оцене опетъ онакве све фиње, и тако за неколико година сасвимъ фине бы произишле наше овце, онакве исте или скоро онакве, какви су и оцени, кое ће исто тако и съ коньма и говедима быти, ако се єднако све сами благородни ждребцы, биковн, као и оцени набавляли и држали буду, докле годъ облагороѣенѣ наше стоке онай степенъ не стигне. Свакій даклe у отечеству, колико до кога стои, нека старанія свога, труда и жертвованія за ову ствар не поштеди, да бы се пожелана намера и са овомъ велика обшта полза постигла.

ТУРСКА.

Цариградъ, 17. Септ. Данасъ є већъ двадесетій данъ, одъ како се овде држи сватба сунетења (обрезанія). Прыый данъ су сунећена само два царева сына, а одъ онога доба сваки данъ се сунети по 1000—1500 друге деце. То се чини на пољи, названой айдарь-паша; лежећой надъ моремъ између Катыћоя и Ушћудара на азіятской страни. На средя те поляне има нарочито ради те церимоніе начињенъ єданъ чадоръ одъ найманѣ 200 фати дужине. Узъ целу дужь истога начињена су 2 крешета, страшный више одъ преднѣга, и по њима намештено єдна до друге све поне и скупоцене постелѣ, на конма се деца сунете. Предъ тымъ чадоромъ остављена є велика поляна, да народъ може проласти и гледати, како се то сирнуе. На средя исте поляне ограђено є велико игралиште сваког реда плибаса (комедіанта) по отворено, да свакій безплатсано може гледати, како играю, кое се свакій данъ по пасъ данъ чини. Унаоколо у правично великомъ удаленю пограђено є око 1000 други прекрасны чадора за Цара, за Паше и за друге великане и чиновнике и за госте, кои се на сватбу позываю. Гледача свакій данъ по пасъ данъ има хиляда и толико, да, чини ми се,

ни на едноме светскомъ пашару не може се толико у едампутъ видити. За едно десетъ дана пре почетка тога торжества непрекидно су превожени изъ европейске у турску страну коњи и питоми ради женскиња, одъ кои се неке никако и не враћаю: а осимъ тога не само да со тимъ тамо и амо преношењемъ заняма око 12.000 канка, него и 3 царска параброда по насъ данъ съ едне не другу страну прелећу, дубке напуњени народомъ, кои безплатно превозе. Кадъ сунце зађе, онда се започу ноћне забаве. Како у айдарь-паши тако и на више места по мору, на целомъ босфору, бацане се ракетле и друге художественне ватре; на мору съ велики скела, нарочито за тай посао найсторски ограђены. Топови непрекидно грувају. Између осталы чадора има едан прекрасанъ и прегрдне величине, кои е софрацарія. У ономе се свакій данъ даю части званицама, кое се свакій данъ по прописаноме реду позывлю. Онамадне е, 15-огъ тек. было данъ за све у Цариграду налазеће се немусулмане, по отоманске поддайнике, великаше. Свакій за тай данъ позваный добио е на 5—6 дана пре тога писменый позывъ одъ Ренъз-Ефендіе. У одређеный данъ изкупе се гости у чадору Ренъз-ефендіе, као што су позваши, и неки, кои се онде нису могли сместити, доћу у чадорь Ахметин-Ефендіе, кои између прваога и Софрацарія стои. У 5 сатій пређу Ренъз-ефендія са своима а Ахметин-ефендія са своимъ гостима у софрацарію, и поседаю за софру: Ренъз-ефендія съ горњѣ стране на средъ софе, а съ друге стране према њему Ахметин-ефендія; до Ренъз-ефендіе съ десне стране: грчкій патріярхъ, до њега редомъ стары пре њега бывши патріярси, а до њи редомъ 12 синодалны грчки митрополіта, съ леве стране: јерменскій патріярхъ, а до њега његови синодалны 6 Митрополіта; до Ахметин-ефендіе съ десне стране католичко-јерменскій патріярхъ и до њега едамъ његонъ Митрополитъ, съ леве стране унијатскій патріярхъ, а до њега вељилъ (заступникъ) еврејскогъ Хахамъ-Баше. По реду, кои се онде између народа држи, дало бы се еврејскомъ Хахамъ-баши, да е онъ самъ дошо, треће место, но овай по закону никуда на свету изъ куће нико не налази. Тако е посађено свештенство по прописи, а за люде мірске нје было прописа, него су поседали измешано. Они су пакъ были: Капућехае, србскій, влашкій и молдавскій, едамъ овде десетній се Членъ Совѣта србскогъ, 4 поглавице царски сарафа, неколико поглавица хрістіянскогъ Цариградскогъ народа, већилъ оне секте еврея, кои Хахамъ-баше или њему равногъ немаю. Свега е было 60 лица и сви орденима украшени. Софра е была сасвимъ по европейски врло богато намештена, и ела, колико тек може быти, красна и вкусно спотовљена, преко 30, изъ морске рибе, различне дивљачи и живине и свакояки сладкиша сметовља се, чему е свему чорба (суппа) и говеђина (ринделајшъ) предходила, а све е то спровођено различнымъ виномъ, као предтечама шампана, кои кадъ доће, устане прво грчкій Патріярхъ, те напије за здравлъ Султана, мало после другій и тако сви остали патріярси, пакъ онда Влашкій Капућехая, кои за здравлъ Султана напије у име Кнезева и народа србскогъ, влашкогъ и молдавскогъ. На свршетку ручка, кои е око 2 сата траю, устане Ренъз-ефендія и напије у здравлъ свои гостію и осталы Цару верни старешина и народа, кое нети при софри представлаю Предъ чадоромъ Ренъз-ефендіинымъ стоило е неколико питома праздны и коња оседланы, одъ царске стране за госте нарођены, на конма они после ручка церемони-мајсторъ Јамилъ-Бей напрати, кудъ е кои хтео. Докле е ручакъ траю, музика е едноко свирала и музиканти песме певали, а после ручка, докле су гости у чадору Ренъз-ефендіе бавили се, мешали су се предъ овимъ у стіхаре обучени учителы и ђаци свію народа, кои су духовни представници подъ шаторомъ седили, и то онымъ редомъ, како они тамо седиће, и напевали су свакы по едну песму, за тай догађай у похвалу Султану начињену.

БОСНА. На концу Авг. Нашъ новій Везиръ честити Тахиръ Паша стигао е, а пређашный Ађи-Јамилъ-Паша послѣ 6 дана одлази. Съ долазкомъ новогъ Везира сви стрепећи очекиваю почетакъ његогогъ владања. Чимъ е дошао, разаслао е по свой Босни заповѣстн: да се сва Господа послѣ 20 дана у Травникъ саберу, шта ће се ту чинити, нитко незна. Мы весма жалимо нашегъ доброгъ Ађи-Јамилъ-Пашу, осимъ Крајишника Турака нико се на њега не тужи. Што е нови Везиръ нашъ у Вторникъ, т. е. у такавъ данъ, кои Турци за срећанъ гатаю, онамо стигао, Турци се свесимъ свенесељаваю, насељи, да ће му за рукомъ напасти све намѣре и наредбе, кое ће предузети, срећно извршити. Везиръ е дошо преко Београда, и Савомъ до у Брод, гди е прешо у Босну. Далѣ што Вакъ могу пакти, осимъ тога е, да за Турке нје добра, али мало ће што быти и за христіянство. А како то? Ето како. Доњошши Везиръ у Босну два Паше, Зворничъ-Паша и Тузли-Паша подъ тимъ изговоромъ, да долазећегъ Везира богато дочекаю, обоица по Босни нареде, да се одъ просте раје новаца, волова, теоца, живине, масла, меда, сира покупи, али будући да Везиръ нит' е за то знао, нити волѣ имао, кодъ нас частити се, сами зулумћари покупљено благо разкошно троше, а оглобљена раја морade и то бреме поднети. То су исто и о долазку пређашнѣгъ Везира чинили, премда су добро знали, да Везиръ на њихову гостбу доћи неће; но то е само начинъ рају пљенити. Срећно дошлогъ Везира наскоро е разуздавость босански Турака поздравила; крв у кратко Туре едно изъ пиштоля убіе едногъ христіянина калеу. Момче турско ходило е за едномъ циганкомъ дивојкомъ, у кою се было залюбило, будући пакъ, да циганка за њега ніе хтѣла поћи, боећи се невѣрства сбогъ тогъ, што е циганка, поручи по томъ калеи, нека Туре за њомъ више не ходи, крв за њега поћи неће. Калеа отиде Турету и ту поруку изручи, али га Туре на ма пиштољомъ убіе. Ово се одма Везиру јави, и онъ заповѣди Туре тражити, и одма посѣће, обѣћавајући онома, кои га нађе, 500 гроша (преко 31 фор. ср.), а оному, кои би га саврio, сирѣу претеће. Съ почетка е дао изъ свію пекарница себи хљеба донети, да њихову нѣру изнађе и забележи, зато су се пекари уплашили были. На кратко послѣ долазка Везировогъ сбіо се и овай досадъ кодъ Турака неуспешый догађай. У тако названой шури босанской (совѣту) у Травнику дубоко су се увустили у изпитивање и разсуђивање о начелима закона и грађанства оидашньи муфти и кадіи, и почели се у томъ тако жестоко препирати, да су се найпосле, лупајући едно другоме ћитанима о главу, едва разкрстили, и препирку на сребу скончали. Ово ће се свету чудно и невѣроятно видити, али се завета сбило. Чимъ ово Везиръ уразумѣ, обоицу званія лиши, али на често њихово молење опетъ ій на своја места поставе. Изъ досадашньи свои дела судећи, Везиръ е милостивъ, добро говори грчки, талијански, нешто и нашки, у званіяма своимъ има више чиновника хрістіяна. Човѣкъ е преко 70 год. старъ, суровнавъ, погледа ведра и свободна, неумитны судія, изјавіо се, да онъ ніе дошао одъ Бошњака новаца купити, већъ да нам царску волю каже, а велимъ, рече, да ћеду ве они у ономе послушати. (Срб. Нар. Пов.)

ГРЧКА. Неки военни чиновницы, кои су кодъ свои кућа на одпусту налазили, се, падъ су садъ окоро позваши, да къ новиставу на места свое службе доћу, у место да бы ономе позиву по дужности послѣдовали, одметнули су се са скупљеномъ четама и одапрели се власти по привѣру Кривіотиса и Гриваса, съ коима по свой привлаци у свези и договору стои. Правителство е и противу ове бунтовника силу подигло и нужде наредбе учинило, да бы се поступку њиховомъ крај учинио. — Грчки поданици по варошима Турске, како е ова Конзуле грчке кренула, у несгодномъ се стању налазе.

ИТАЛІЯ. Између римскогъ и аустріянскогъ Правителства учињена е погодба, по којой ће аустријско конвисто у Феррари ограничити се на сам градъ и на она у вароши зданія, кои њему за касарне, болницу и магацине служе, а страже и патроле његове извана градска на одређене местомъ погодбомъ одређене улице у вароши. — У Краљевини Неаполитанской стрелянъ новатане побунѣнике, а у Т-шкани чине се чрезвычайна обшта весела сбогъ установљене народне гарде и други дѣла, у коима е Вел. Кнезъ жељ народа изпуно. Кнезъ одъ Лукке едноко се изваћ своје земље налази и неће у ову да се врати, показујући тиме, да њему више по волји промене, кое су найновіе учињене.

ШПАНСКА. Енглезке едне Новине, о коима е познато, да су Палмерстонови органъ, говоре, како бы оне велике Силе европейске, кое право задњиће Краљице шпанске Исабелле на престолъ ове Краљевине још нису признале, добро учиниле, да садъ то признаду! но подъ условіями, да се овай законъ Салијскій опетъ установи, по коме, као мушкогъ потомка на бы Краљица после себе оставила, права има пристати найближемъ мушкомъ сроднику њеномъ, а не женскомъ, на кое бы условіе опетъ опимъ Силама европейскимъ, кое већъ признаю владательско право Краљице Исабелле, приступити налазе, да бы се места Краљевина тако утврдила и умирила. Изъ овога се види, а и иначе се говори, да Енглезско Правителство ради, да се у Шпанской овай законъ о престолонаслѣдству на ново установи, по коме ће наслѣдство Краљичине сестре Луизе, сваке француз-

скогъ Краля, на престолъ шпанскій избрисати се, пакъ тыме се и сва политика и намера француска у Шпанiи осуетити.

Говори се, да е одкрило се неко созаклетство привржениха мужа Краљичина; но шта е управъ у ствари, iошъ се не зна. — Ешпартеро е изјавио се, да се онъ не може повратити у отечество, докле се онай прогласъ, коимъ е онъ за издавцу отечества оглашенъ, истимъ путемъ не повуче.

ПОРТУГАЛСКА. Краљица е Херцога Салдану именовала своимъ посланикомъ код шпанскогъ двора, и тако е повелительство надъ войскомъ, кое е онъ до сада имао, упраздњено остало. О њему е познато, да е и онъ у прећашнiе време био пријатель оны, кои су последню буну подигли.

ФРАНЦУЗСКА. Маршаллъ Султъ дао е оставку на звање Предсѣдателя Министерскогъ Совѣта, коју е Краль уважио и Министра Иностранны Дѣла, Г. Гизо, таквимъ именовао. — Посланикъ Перзескiй, кои е садъ скоро у Парижъ дошао, наишао е предъ Крали у торжественной аудiенцiи, и предао своя вередавна писма, а поредъ оны и дарове одъ свога Шаха Краљу и лицама његове фамилiе — На берзи Парижаской падаю државне облигацiе, акцiе одъ гвоздены путова и други подобни папира у цени.

БАВРСКА. Свуштине, кои се садъ сазыва, посао ће быти, да по пропису устава земальскогъ у име народа прегледи рачуне Правителственне одъ 184⅓ године, и види нарочито, на што су приходи потрошени; исто тако да прегледи рачуне о изналажењу државны дугова, и найпосле да промотри и рѣши за конце, кои су у напредакъ нуждни и узаймити се или иначе одъ куда взаимъ редовны приходи набавити мораю за грађенѣ одређены гвоздены путова.

АФРИКА. Француске Новине пишу, да е войска марокканска узбила Абделкадера, а шпанске напротивъ по вѣстима изъ Гибралтара у исто време пишу, да е Абделкадеръ и саму престолну варошъ марокканску Фесъ некъ заузео.

ПЕРСIЯ. Трапезунтъ, 4 Септ. р. Свако спошенiе съ Перзiомъ прекинуто е, а наша варошъ само као средоточiе и трговиште између перзиского и турскогъ царства напредовати може. Комиссеаръ Порте у Курдистану дошао е, но иучно, овако. Рахбъ-Ага е управљанъ у Цесири, Мушу, Баезиду и Дiярбекиру, добро или зло, уредно; али побунѣни курди често су га на његовимъ путованима у опасность поставляли. Они сце клапце и пролазе заузете држе и узимаю одъ свачега, што тымъ путемъ иде, а особыто одъ трговачки каравана глобу. У Перзiи, као што се чуе, превратъ претн. Већъ е и дворацъ Шаха у Техерану обколѣнъ био одъ побунѣника, кои су ће быти изъ пушака почели те е животъ владателя у опасности био, пакъ е морала погодба са побунѣницыма учинити се, захтеваюћи своје заосташе плате, ербо е побуна нейпичка была. Свo лукавство Каци-Мирзе везира, представника владательскогъ, было е одъ потребе, да Шаха изъ клопке избави: онъ е обећао побунѣницыма, да ће имъ се све изплатити, и међутымъ допусто ноћ, да дуване у варошн пиичкаю. На концу месеца онъ неће више конака имати, него садъ; али дотле може быти да ће едно или друго средство помоћи наћи и. п. обявленъ рата противу турске. (Франц. Нов.).

ХИНА. Завршай енглеза са хинезима дотле е дошао, да е по найновiимъ извѣстiима изъ Индiе одъ Августа месеца очекивао се започетакъ нове войне и енглези су почели нова воиства и ратне потребе на паробродима у Хину доносити.

У Београду е бранно жито, мундмелъ по 96, б. за земичке по 84 гр. цента (44½ оке) — б. обычно пшеничко 105, — кукурузно 96, — пшеница 60, — кукурузъ 60, ечамъ 36, — овасъ 36 гр. сто ока, — лобъ свинец. по 1 гр. ока; — вуна колiя 300, овчiа непрана 400 гр. сто ока; — прана 264 гр. цента; — коже волошке 170, крапљ 112, лисичiе 30 гр. паръ; — лой говеђи топљенъ 380, нетопљенъ 300, маст свињска 650, медъ цвећни 350, восакъ жути 2200 гр. сто ока; — дрва Шабачка 40 гр. кубъ; платно бело Карловачко и црно краишко 56, гр. Смедеревско 50, ракiя лута 100, слаба 26 гр. акова.

ПОЗОРИШТНЕ ВѢСТИ.

У Београду постои Позориште (театеръ) и опетъ странни редко чую, шта се ту представља; напротивъ о Планданшту читали смо много и повеляке чланкове. Я не кажемъ, да планданште ніе полезно; но опетъ мыслимъ, да е позориште заведенiе благородніе; и зато, надъ о томе читаюћій светъ баръ у Подунавки не налази извѣстiя, предузео сам уредно у Новинама Читалишта јавити: шта се надъ представляло, съ малымъ, кадъ прилика и време допусти, примѣтбама.

У Четвртакъ 18 Септемврiя: Козакъ весело позорiе у едномъ дѣйству съ немачкогъ преведено. За тимъ Господаръ и Робъ драма у два дѣйстаа, преведена одъ Г. Дра Iов. Стенћа. Прво е дѣло слабо посрбљено, па тако и играно; друго е у сваком смотренiю болѣ.

У Неделю 21. Септемврiя: Заира, жалостно позорiе у 5 дѣйстаiя одъ Волтера; преводъ одъ Г. Давида Рашића. Олга Поповићъ данась се е прваћ нутъ указала. Осимъ мало послабогъ гласа, кои приписую њеной прећашньой болести, ништа iой не оскудѣва, што Позориштницу наклоности достойномъ чини. Уобште е представляње данасъ добро было, изузимаюћи, што неки нису своје ролле добро знали, кое се никако опростити не може.

Свештенићъ.

ОГЛАСИ.

Јавномъ лицытацiомъ, сваґда пре подне у 9 сати по црквеномъ часоказу, продават' ће се:

Мешна Стоянке Илића лежећа на варошъ-капiи, 20 и 27 Септембра т. г.

Покойногъ Дра П. Штекера покућне ствари, књиге и пр. продават' ће се на явной лицытацiи предъ великимъ здавiемъ, кое ће се у вторникъ 30-ог у 10 сати по [европ. пре подне почети и затымъ сваки данъ пре и после подне држати се, докле се све не распрода.

☞ Квартиръ у кући Николе Котуле до куће Г. Милоја Божића, кои се изъ 1 соба, 2 куйне, 1 шупе, 1 ара и 1 подрума, на долњемъ и горњемъ спрату састои, дав се подъ кирію; зато кои е радъ, да таковый подъ кирію узме, нека се погодбе ради поменутомъ Котули што пре јавити изволи.

ЗА НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА

Кои iошъ нису платили, умолява се свакій, да што скорiе платити изволи, а кои е на страни, новце послати подпуно и тако, да се не мора овде плаћати за пошту, што ій донесе; еръ иначе, кои не буде подпуно платио, извинит' ће насъ, ако ни подпуно сва числа Новина не добые, но са толико мањ на последку, колико е мањ платио.

Учредникъ.

☞ У кући Г. Г. Браће Спинћа на Сави дават' ће се одъ идућегъ Митрова дна подъ кирію на едну годину:

1. Одѣленiе съ 4. собе и 2. куйне
1. Одѣленiе таковћеръ съ 4. собе и 2. куйне.

Кой жели едно изъ обадва она Одѣленiя подъ кирію узети, нека ће изволи пријавити у домаћой писарници Г. Стояна Спинћа. —

Учредникъ Ник. Арс. Поповићъ.

У Правителственой Књигопечатньи у Београду.

Излазе сваке седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена имъ е за Сербію 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 3. Октовріа 1847. **Число 40.**

СЕРБІЯ.

У Београду е данъ рођења Његове Свѣтлости, милостивѣйшегъ Господара и Князя нашегъ Александра, 29-ый Сеп. свѣтлано прослављенъ. — Свѣтлый Князъ е у согласію са Совѣтомъ земальскимъ одредно, да се одъ лежећи у непокретной касси новаца іошть до 50.000 ## подъ интересъ даду отечественицыма, такове займе требующимъ поредъ прописане сигурности, као што се до сада на то одређена сумма надае. — Ц. Русскій Надворный Совѣтникъ, Г Батиновъ, обишавши Србію и провотривши шуме по њой напао е, гдѣ бы се могла граћа за потребу црноморске флотте русске сећи, и по томе е на предложенѣ његово одобрено Свѣтлымъ Княземъ и Совѣтомъ, да се у оныхъ шумама, кое е истый Г. Батиновъ назначио, може за речену потребу 10.000 грмова подъ нуждымъ надзоромъ за пет година дана посећи, а касси Правителственной ће по поднешеномъ одъ Г. Батинова условію платити се по дукать цес. за свакій тако одсечень грмъ. — Да бы Правителство къ отвореню рудокопства у земльи приступити могло, рѣшено е, да се пре свега установи на тай конецъ Одделеніе Рударско при Попечительству Финансіе, коме у дужность по Уставу спада обдѣливанѣ руда, и на званіе Начальника онога одделенія, коме е 1000 талира плате, 200 талира додатка на годину, и діорнено 1 талиръ на данъ одређено, кадъ по дѣлима дужности свое путовао буде, да се стецыште отвори, пакъ између оны, кои се Попечительству Финансіе явили буду, да се найболый набере на исто званіе, а по томе да се приступи како ко попуненю осталы званія у истомъ одделенію, именно 1 Секретара са 600, кои ће и Начальника по потреби заступати, 1 Књиговодителя и напытателя са 350 талира и препевчика, тако и къ самымъ пословима рудокопства. Ц. аустрійскомъ рударскомъ званичнику, Г. Хейровскомъ, кои е на позывъ овамо летосъ дошао, рудна места по Србіи обишао и свое извѣстіе Правителству поднео, дата е за то награда одъ 300 дуката цес. осимъ учињеногъ на исто дѣло изъ касссе Правит. трошка одъ 628 талира. Правителство е наше исто тако платило 17.000 и неколико грошa чарш. што е учињено трошка на дочекъ и провраћай Ч. Тахиръ-Паше. Везыра Босанскогъ, кадъ е овуда прошао. — Ристи Давиновићу, кои е онде у постојшой Прав. ледерници ледерскій занатъ поучио, пакъ после за три године у Бечу као калфа истога заната радио са помоћю благодѣянія Правителственогъ, одређено е садъ сдъ В. Правителства 100 талира на то, да у страшимъ земляма, гди се ледерскій занатъ найболѣ ради, іошть годину дана као калфа радећи проведе и тако се у истоме занату своме іошть болѣ усоврши, као што е извѣстно се, да то и самъ жели, пакъ онда да у отечество дође и онде на своју руку радити предузме. — Ђорђу Мицковићу, Писару Срезскомъ, дао се одъ Правителства награда одъ 25 ##, што е дужность Начальника Среза Ресавскогъ за 9 месецы напуњавао. — Пандурима Начальничества Окр. Ягодинскогъ и Срезскогъ Начальника, кои су се у гоненю и ватаню айдука, Стефана Павловића кначе Гузића и нѣгоны другова, ревности показали, дао се одъ Правит. у име награде, њима четворици, сваком по 2 ##, а селяку Миялу Радивоевићу, кои е у истой потери одъ айдука рањенъ и садъ нелъ излеченъ, 4 ##. — Милія Іовановићу, бывшемъ Начальнику Срезскомъ, изъ призрѣнія на бѣдно нѣгово и нѣгове фамиліе стање покловћна е една половина плате за оно время, докле е подъ Судомъ био, кои бы по Уредби одъ 3 Нов. 1833 $\frac{\text{К. В. } №\ 1066.}{\text{Сов. } №\ 1059.}$ сва касси Правителственной припадала. У Окружію Крагуевачкогъ Срезовима Грузанскомъ и Лепеничкомъ одобрень е іошть по једанъ кланій Писаръ.

Ноћу између 7 и 8 о. м. нападну 7 курића на што коза Живке Николића изъ села Рогљево окружія и среза Крагуевогъ, кое се у атару села Брлоге Среза Ключкогъ на сунату находило, гдѣ 20 коза удаве, 40 надаве, а 27 разтераю; тако да се ніе могло знати куда су, на неоставе ни саму нагарницу, у истомъ яту бывшу, нелъ и ню нападну и мало прогнаве. Чобанинъ истога ята именомъ Петаръ, опазивши, да су курици у станъ дошли, изиће на бранъ; но они бѣсни звѣрови нападну и нѣга самога, и једанъ га за десну руку уеде, а у то се после сви разиђу. Уплашивши се поменутый чобанинъ одъ исты звѣрова, ніе смѣо више у планини заноћити, нелъ и свагда у мракъ стоку у село Брлогу гоніо и тамо преноћивао. У очи 11. т. м. пакъ речени звѣрови доћу за истымъ ятомъ коза и у само село, па немогавши у ограду, гдѣ е стока затворена была, ускочити, одвоје се једанъ одъ ньи и у зевузицу Іова Шолакина уђе, гдѣ е овай са своимъ сынчићемъ одъ 16 год. спавао. Увидивши курикъ у вутра, дечку овомъ главу обзине и страшно ю тимъ уедцемъ осакати, да му е сада и самъ животъ у опасности. Отацъ у невольи напавшегъ се дечка, чувши гдѣ му овай врипти, пробуди се и притрчи къ ньему, а курикъ остави дечка, те на њега скочи, за ньву га руку опасно уеде, по образу изгребе и долню му устницу зубима одвоје. Пошто се Шолакинъ у оваком сиртовосномъ стању видн, дочепа курика за уши и на землю га обори, гдѣ се е съ њиме дуго борио; но надъ га крвь одъ уедца обліе а неимаюћи ништа, чимъ бы га убити могао, пусти га, кои затимъ одма на полѣ изъ зевузице побѣгне. Ово е заиста чрезмычайнъ случай. (Срб. Нов. Прав.).

Неготинъ, 8. Септ. Данасъ е као на данъ Рождества пресв. Богородице нашъ Высокопочитованый Г. Епископъ сербомъ при св. литургіи чиподѣйствовао, и торжественно призванію Св. Духа за учећу се младежь чинио. Онъ е и сходно дану овомъ слово изговорио, и да е једно іошть одъ толике учење се онде младежи условіе, кое се одъ нѣ съ пуномъ правомъ очекивати и изискивати може, напуњено; онда намъ не бы нелъ ништа више у смотренію црквне желитя оставало; т. е. да намъ е іошть пѣніе благогласніе. Но на велику жалость, при свемъ томъ, што шесть наставника, четрдесетъ гимназиста и на 150. нормалны Ученика има, опетъ намъ е пѣніе, као и по сели, одъ коій се ученика боли хармоніи не може ни захтевати. А кадъ е у хору ученичкомъ таква хармонія, онда се лако заключити може, како нам певнице стое.

Г. Радовановићъ Директоръ Основны школа, увѣривши се собомъ летосъ при посѣщенію своемъ, о незгодноизучивомъ пѣнію како ученика тако и певница, (ирк да е и найбольи певацъ за ньима, кадъ спомагателне хармоніе нема, опетъ пѣніе нѣгово не чини никаквогъ умилногъ впечатлѣнія) послао е био врочитогъ човека, само да пѣніе устрои, за Учителя; али га већа часть оны, кои у Обштеству одсудне гласове имаю, и кои найвећма на пѣніе вичу, одбацы зато, што се нису могли одъ онога разставити, на когъ е место истый было послать зато се и не може пѣніе онога, ни у сравненіе съ пѣніемъ одбаченога, когъ Г. Радовановићъ затимъ пошлъ у Зајчаръ, узети. Но шатъ се до године поправило, и за атаръ личности не будемо одбацивали ствари полезніе и цѣли сходніе; а нелъ за ову годину школеку оградитъемо ушеса наша стварѣніемъ и уображенѣмъ, да ніе пѣніе онако, као што нам у ушима звони, нелъ млого болъ, и за простый слухъ наши нешкаманно.

Лозница 19. Септ. Къ извѣстію овомъ одъ 23. Августа т. год. у числу 25. страни 271. Новина Читалишта Београдскогъ имамо и то додати, да е Каваличный у Лозницу долазакъ

Њг. Високопреосв. господ. Г. Епископа Милентија сватов живог тако троjно тако, да и осим вољног, одъ свију окамошња Надлежателства чиновника, знаничина и осталы грађана дочека, 23. вет. мес. у недељу свиx у отличан ручак код куће Г. Начелника Чворића спремљен. Ручак онай, къ украшенію кога и Г. Чворићъ разныx потребама, а безъ свake зато награде, притеко, и из коме су како очекиваный Епископъ тако исто изъ оба Окружна Надлежателства чиновници, свештеници и отличны трговци и грађане присутствовали, започетъ и у 5. саатій по турскій подъ на то сагрђеныx у авлији великиx ладникомъ. Здравице су седъ по Србскомъ обычаю почете, одъ коій и права именована Свѣтлѣйшемъ нашемъ Кнезу Александру и Његовой Свѣтлой Фамилији; друга Високопреосв. Г. Митрополиту, а трећа и четврта свимъ высокимъ Сановницима Србскимъ. Сваку здравицу звукъ звона и гласъ пранћи чинили су iошт торжественiомъ, и тако се то торжество текъ у 9. саатій по турски довршило. — Ово дана, и то 2. т. м., за навећи убичасна тако турска населія, прешли су на Пироторію Аде Шеваче у нашу страну 59. мужи и женски, стары и млады Ерцеговачки жителя, и то iи с iошт сожалителнiимъ чинило, што бѣдне ове фамилије прилы данъ, чимъ су ово прешле, у такономъ су се видиле стању, да из леба, чимъ бы се заранile, купити ни су могле. Начелникъ овогъ края Г. Чворићъ, да бы се овой сиротиньи помогло, прилы с прилогъ у 6 а за њиме Г. I Куртовићъ з. цр., ни су тако и нећи и многи грађани сразмѣрно стању њиномъ, а нужди доносећа, учинили, те с 150 гроша скупљено, и на купованѣ леба за гладне и нужде ове употребљено.

Ужица, 21. Сент. Ово дан имали смо онако врло ладно киновито време, а сада с мало поцутило и очистило се; но у мѣсто кише посѣштава насъ слана съ густомъ и до подне траjномъ маглом, коiой се радуемо, што по слана слѣдује. — Опомадъ с и снѣга было. У време оно, сирѣчь одъ 18. до 20. т. м., када с кодъ насъ ладна киша падала, снѣгъ с по вишиx мѣстима, Златибору, Голiи, Шаргану и Јнору съ едне стопе высокъ нападао, томе се ніе чудити, ніе ништа чрезначайно, на нѣга ніе гледати но на време, оно насъ само опомиње, да се постарамо што брже летину сабрати, у сухо снети и све што влажно време не трпи, одъ овогъ уклонити. Нама граждани у смыслу оновъ лакше с, него земледѣлцыма, они треба сада на све стране да раде, сриско с кратко време, а посла има тодико, да и едань часъ безпослено провести, грехъ бы было. Но ово велике жалости, нашъ добрый селянинъ сада с сво свое старанѣ и трудъ обратио на печенѣ шљива, ракіе; а њива му стои невоорана и незасѣяна, кретаве жита неовршене, чекаю, да трава кроз њи проникне и жишевы разваку, сѣно не свучено на мѣста опредѣлена, и проч. све ово богатство нѣгово стои пренебрегнуто, а шљиве и ракіа то му с сва брига и радња. Одъ како су ове сазреле и брати се почеле, и на нашой пiяцы скоро ништа нема. Селяка, да што продати доносе, нема, и ако по гди кои угледа се, тай ніе донео што, да прода и кои новацъ да узме, него траги казанъ, или табарку, да неме равію, сбогъ кои с и раана поскупила, а и нема с Жита и брашна врло се мало доноси, башъ као да се с прибрало и нестало, а сада га има и родило с, или никадъ; дрва, што с за ово време найпотребитіе спремити за зиму, башъ никако нема, да се доносе, а защто? све се вуче казану! овоя запста велика несрећа за народъ, коiой бы требало помоћи што пре, то боль. Када наши добры земледѣлцы неће да сами одапутъ да се обавесте и радити, како вала почну, нуждно с, да се власть земаљска о томъ постара пакъ н. пр. да забрани пецыво ракіе у ово време баръ до конца Новембра предузимати, а када снѣгъ землю покріе и време нередно настане, онда нека и петъ и педесетъ казана одънъ наставы, зими су и поћи зимнѣ дуге; но опетъ съ разумомъ.

Пожаревацъ, 23. Сент. Жителя су варошице вел. Градишта чаршію свою, коя с правичне величине, овогъ лета калдрмомъ изтесати дали, и путове по пароши своiой водеће тако у редъ поставили да човекъ обућу не окаля; на шта више, и цркву нову, за коју већъ одъ пре две године грађу спремаю, наступаюћегъ лета започети намѣравају, коя ће запста ово предпріятіе, кѣри и закону христіанскомъ полезно, на службу Богу срећно окончати; само ако ово пожертвованіе, ону готовость и подпиръ имали буду, коју су Смољинчани и Коларцы подобномъ прилицомъ имали. — Тако ће дакле жителя ове варошице ово, чимъ су одъ више година оскудѣвали, и чимъ данасъ жителя главніи у Србіи пароша оскудѣваю, за кратко време Правленіемъ данашньимъ предобыти и угледу служити. — Похвала имъ буди. — Шта дакле овомъ доста знатномъ напредованію варошице ове друго помаже, него слога и ревность жителя, и настованіе старешине мѣстногъ. О, како срећа, да се и жителя пароши Пожаревца сложе, калдрму и цркву, коіонъ оскудѣваю, направити, те небы по пiяцы блато до колена газили, и пред' црквомъ стояли. — Но надати се iошт можемо, да ће и они примѣру ове малоцѣнителне варошице жителя слѣдуюћи, — ове похвале достойно знаке на користь свою и сповемъ потомства, поредъ другiй уредбены предмета, придобыти, само ако на важность ову вниманіе обрате. —

Ягодина. Ове године 15 Августа држаный у Белой цркви о овоме Окружію тридневный отечественны производа панаћуръ понайболiй с быо. За време траjи његовогъ продато с 536 кон. говеди, 155 коня, 2 врета и 132 брава овчія. Волова су продавата одъ 300 до 500, и одъ 500 до 700 гроша, коња одъ 500 до 600 гроша паръ, и ова се с стока по найвише изъ суседня Окружія, а именно: изъ Окружія Крушевачкогъ, Ћупрійскогъ и Крагуевачкогъ продае ради догонила. Што се остали отечествены производа, као: раше одъ свиx родова, вуне, козине, гонећіи, прећи, и жишчи кожа, сваке и проч. тиче, они су се слабо, а поготову нимало на панаћуръ овай доносили, и продавали. Трговаца за живу стоку было с поглавите изъ предпомененута три, суседна Окружія, и само едань изъ Чачкова у Цесарія а изъ Отоманскій предѣла ніе ни едань было. Напослѣдку примѣтити имамъ, да с панаћуръ овай добро прошао, и ништа се на њему чрезначайно догодило ніе, као и то, да с сва она предначелна продата стока, за готовость, а не на вересію, продалата, и да с за исту 122, одъ гроша чарш. узето. Обштини Бело-црквенской одъ овогъ панаћура прево свію расхода остало с у касси 2470. гроша. Но да бы наступаюће године већій приходъ имати, и трговцима њиу жељу онако доодити, — отворити могла, у намѣренію с надлежнiимъ путомъ кодъ высоке власти подѣйствовати, да Панаћуръ овай кои с до яко три дана траjо, 6 дана траје, и то нарочито по томе, што се на истоме како кои године све нећи многима свеста купи, па парано и више производа доноси, — и што су сами трговцы ради, да се на панаћуру овоме време травни дуже отвори, да бы болѣ приликe и више времена имати могли, да добро стоку купе. 1-огъ ов. мес. некій се с Аћелко Николићъ, бећаръ у Пчелицама, овоме Окружію живећій, незнано изъ кои поглавите узрока, самъ обесио. — У селу Крнjевци такође овоме Окружію нађено с одъ ондашньи жителя едно новорођено дете савршна разчупано, и пало с подозренія на Ђирку девойку Ивана Гаврилоића изъ истогъ мѣста, да га с она, у блуду родивши, удавила, и овако безчовечно съ њиме поступила. — Кадъ с народъ Среза Темнићскогъ овогъ Окружія, поредъ Моравe живећій Моравy, сходно цѣли Правителства одъ старе супова чистио, — удави се некій Ђурђе Обрадовићъ изъ Обреже истогъ Среза и Окружія. Обштина с Ягодинска у пароши своiой, прирезомъ три чесне доведши воду изъ найближегъ врана пароши лежећегъ Ђурђевогъ Брда, врло лево са одпећъ имамъ материйломъ начинити дала, и за оправку ови преко 1,000 талира потрошила одъ кои већъ се сада помоћу бошномъ жителя нѣни водомъ служе. Ове су чесме не само Ягодинцима одъ велике полезе, но и пролазећимъ кроз Ягодину путницима, на што не пропуштамъ приликомъ овомъ обштину ову, съ похваломъ споменути, а нарочито прво полицайне управителъ нѣно, именно: Предсѣдателя Привременогъ Суда, Милоина Миљковића, Членове овога: Косту Ђекића, и Стојадина Живковића, а напослѣдку и дѣловодителя, Димитрія Поповића, кои су у ове пароши свое понайвише труда усугубили благодѣтелно дѣло ово къ концу привести, за кое ће имъ и потомство нечто благодарити.

Градъ и 3-hега т. м. величиномъ одъ едногъ ора у селу Комирићу, Рамнія, Цветульи и Заплати Срезу Рађевскомъ Окружію Подрињскомъ пао, и знатну штету причинио. — Осимъ тога 2-га т. м. пао с градъ у Окружію Ваљевскомъ, Срезу Подгорскомъ, но не врло крупанъ и велика Ровни, Кушицама и Сочи у виноградима доста лозу штету причинио. — У Окружію Ужичкомъ, Срезу Пријепольскомъ обштини Тубићевой доста с усѣвима наштетио. — У Окружію Рудничкомъ, Срезу Црнорѣчкомъ у селу Бершићима пао с градъ, и усѣвима и воћу врлячву штету причинио. — У Окружію Крагуевачкомъ потрео с градъ село Церовацъ, Десивровацъ и Опорницу Среза Гружанскогъ, поля пароши Крагуевца, село Петровацъ, поля

села Лушнице и Јовановца, Маршиће и Букоровацъ Среза Лепеничкогъ. У Крагуевцу є падао као ора и винограде є и жиръ утуко. — У Окружію Алексиначкомъ ноћу између 2-огъ и 3-егъ т. м. пао є градъ надъ селомъ Мозговомъ, но ситанъ, да штете нике велике учиніо, само што є жиръ прилично обио. И у Срезу Бањскомъ падао є у то исто време градъ но никакве штете ніе учиніо. (Ч. Срећн. Л.).

Две сушионице за сушење шљива подигнуте су у Шабцу ове године. Оној Господи, коіи су ове сушионице начинили, добаръ напредакъ изъ свегъ срдца желимо. Но то є желити излишно, пошто се очевидно предвиђа, да ће имъ се трудъ наградити. Зашта ће они много више на тимъ шљивама, што ће осушити, добити, него да су ма какву ракію пекли. Камо срећа, да се на њи іошт когодь угледа!

Како є познато, да се у отечеству нашемъ најбољій сој говедій у Колубари и Посавини Окружја Београдскогъ и Ваљевскогъ налази, будући се изъ тій крајна волови сналадъ најскупљ продаіу, тако жељећи Выс. Попеч. Внутр. Дѣла, да се тај сој іошт боље усавршенствуа и као таковый съ користъ народа по цѣломъ отечеству разпространи, издало є налогъ Начелничествама Окружја Ваљевскогъ и Београдскогъ, да она надлежнимъ Срезскимъ Старешинама предпишу, по коме ће они дужни бити кметове упућивати, да се у обштинама наведены Срезова теладъ добро држе, негую и одрашиваю, и да се за биково остављаю она мужка теладъ, коіа дају надежду да ће за привлодъ добра быти, како бы остале обштине отечества нашегъ одъ њи бикове куповати могле, изкоришћуюћи очевидну полезу народу, да ће они скупљ добре бикове моћи продавати него волове што продаіе. — „Једно дакле што ћете вы Колубарци и Посављани одтуда нећу полезу имати, а друго што ћете и отечеству полезу принети, да друге обштине не трже бикове у странимъ земљама и новце изъ земљ да издаіу, постарајте се вы да добре бикове подигнете, па да се одъ васъ бикови купую.“

Овы дана добыли смо вѣсть, да су Сланске скеле Рачанска, Митровачка, Кленачка и Топчидерска на ц. кр. Аустрійской страни у толико затворене за трговину марвену, да се говеда никако у Аустрію не пуштаю. Томе смо се іако чудили, што нам никаквъ узрокъ ніе познатъ было, по коме бы се оваква наредба, коя трговцима и ово и оно-странскимъ не само грдну штету, но и пропасть нанети може, издала, и друго, што смо се надали, да ц. кр. Аустрійска надлежателства, као у добро уређеной држави тако што безъ основа неће предузети. Но пошто смо се трудили дознати узрокъ те забране, іошт смо се више чудити морали таковимъ наредбама, коя є произишла одъ Митровачкогъ Надзирателства Санитета у слѣдству тога, што є истоме надлежателству дошло до знања да су у некомъ селу Окружја Шабачкогъ 2 вола, и у другомъ селу Окружја Ваљевскогъ 4 вола скапала; дакле зато, што є 6 говедій, Богъ зна зашто, скапало, забрањено є да се говеда изъ отечества нашегъ у Аустрію не превозе. Ово іошт чудноватіе долази, што сл. ц. кр. Аустрискій Конзулатъ има свѣдѣнія о стању здравља отечества нашегъ, кръ се званично одъ В. П. В. Дѣла извештава, па се опетъ и мимо Конзулата могла такова наредба учинити, коя є свакомъ поредку противна. Мы смо увѣрени, да су говеда у отечеству нашемъ до данасъ, Богу хвала, здрава, надамо се да ће се и ц. кр. Аустрійске власти скоро о томе уверити, и да ће преухитрену ову забрану дићи. В. П. В. Дѣла доставило є стањ здравља отечества нашегъ славномъ ц. кр. Аустрійскомъ Конзулату съ примѣтбомъ, да бы оно изволило дѣйствовати, да се крај учини оваковомъ неоснованомъ предузетку, коій бы произишао изъ неизслѣђены а іошт мањ изъ невѣроятны доношења, кръ надъ бы кодъ насъ опасне болести неку говедзма было, то бы найпре наше В. П. В. Дѣла дознати и обште после ради одъ стране Санитета нуждне мѣре наредити морало. И онда бы пре и основніе ц. кр. Конзулатъ онде дознао него Митровачко Надзирателство. Обел' наше В. П. В. Дѣла кодъ славногъ ц. кр. Аустрійскогъ Конзулата успѣти, да се трговина у напредакъ са оваковимъ предухитренимъ наредбама не угњетава, то лако видити, а мы не лако пропустити читатељ нашегъ листа о слѣдству извѣстити.

Како се благостањ народа и поједины сашитеља отечества нашегъ узвишава, кадъ се о томъ настоіва, да се производи, коій се у стране земљ извозе, доброгъ и отличногъ качества приготовљаваю, будући ій онда продаіе съ полозомъ жимовња не може, тако између осталы производа примѣтисмо В. П. В. Дѣла да се коња и волова за стране земљ добро траже и продаіу, и да бы граћани наши много веће полезе имали, кадъ бы отличне коњ и волове подизали, нашли є за добро издати налогъ самимъ Окружнимъ Начелничествама, да она подѣйствуіу, да оне обштине, коіе прихода у касси своіой довољногъ имаіу, изъ ове доброга бика и айгира са знањемъ Срезскогъ Начелника ускоре набаве, и оне за привлодъ домазлука да употребљаваю, како бы се сој коња и говедій у отечеству нашемъ поболшати могао. — Истимъ се предписанимъ В. П. В. Дѣла Окружнимъ Начелницима у дужность поставља, да они опредѣле, које ће обштине моћи одма и бика и айгира набавити, а које ће садъ само бика или само айгира набавити. — При набављаню бикова и айгира честохвалѣно є Попеч. наложило Начелничествама, да она старање обрате, да се само отлични бикови и айгири набављаю, и ако после некогъ траженя не бы такове у стању быле наћи, нека се обрате Попеч. В. Дѣла, коіе ће наредбу учинити, да се такови потраже и набаве. Но пре него што обштине къ набављаню бикова и айгира приступе, В. П. В. Дѣла дало є таково упутствованѣ, да обштине напредъ опредѣле, гди ће ій и како дражти, радити и неговати; и ове ли за употребљаванѣ њиово што наплаћивати одъ сашитеља своій и поколико, да бы се бикови и айгири изъ тога издржавати могли. — Окружнимъ Начелницима издатъ є налогъ, да тако поступе, како ће се она жели Правителства съ полозомъ народа испунити, и како ће и самъ народъ увидити, да се то на поболшанѣ стања његовогъ клони, па да и самъ волю добіе своіо стоку уредно држати и отличну подизати ю. Једно истимъ се често хваљенимъ предписанѣмъ налаже, да Срезске старешине упуте кметове, да се у обштинама жребе одъ бикова и айгира не трпе, да се ждребадъ и теладъ добро рране и уредно подижу, благовремено штрое, и текъ она да се за привлодъ остављаю, одъ коіи є надежда, да ће отлични и угледни за то быти. (Чит. Срећн. Л.).

А л. Непадовићъ, Начелникъ Окружја Ваљевскогъ, именованъ є Прир. Помоћникомъ Попечителства Внутр. Дѣла, а Помоћникъ Начал. Окр Шабачкогъ, Іов. Миловановићъ, прир. Начелникомъ Окр. Ваљевскогъ.

У Београду є бранио пшеничио по 105, кукурузно 75 гр. сто ока, — брашно за земичке 86 гр. цента, — кукурузъ 60, сланъ 30 гр. сто ока; — лобъ свежи. по 1 грошъ ока, — вуна овчія неирана 425, — козіи 200, — лој говеђій истопљенъ 300, — топљенъ 510, — маст свињска 600 гр. сто ока, — коже воловске 190 гр. паръ, — дрва Шабачка 20, — колеса 40 гр. фатъ, — вино бело Карловачко 36, — црно Крајиско 56, — пр. Смедеревско 30, — ракіа љута 100, — слаба 35 гр акове.

Књижницы Читалишта нашегъ поклонили су: Матица Српска 1 књ. — Младежъ Српска изъ Пеште 1. кн. — Г. Конст. Стефановићъ 1 кн. — Почившій Г. Іованъ Петровъ по гласу свога тестамента 90 књига. — Истога Читалишта сбирки стары новаца: Г. Хаџи Риста Пеіовићъ изъ Крагуевца 13 комада сребрны стары новаца. — Г. Сава Долинка берберинъ изъ Бас 1 сребрный и 2 бакарна стара новца. — Г. Великиръ Стефановићъ слушатель философіе 2 сребрна и 2 бакарна стара новца. —

ТУРСКА.

На доцашной у Цариградъ једной лађи повинла су се два болестника одъ холере, коя болесть, као што се съ друге стране чуе, већъ є и у околину Одессе допрла. Найлакше се добыва она одъ назеба, одъ неумѣрености у елу и пићу, одъ нечистоће и многоводногъ завидно явленя. О побуни у Албанію говоре Новине, као да є већъ утишана.

ГРЧКА. Погребъ правога министра Г. Колетиса извршенъ є по програму другій данъ смрти његове т. м. 1-га Септембра, са свакомъ његовомъ чину пристойномъ чесћу. На свакій часъ (сатъ) пуцао є съ тако названогъ Пнфеосвогъ брда по једанъ топъ до времена протић, коіой су присуствовали сви безъ изузетка Посланици, консули и вице консули, официри изъ сдне француске воене лађе, чиновници свакогъ рода, у-

правителььи свію око Атине налазећи се обштина съ њіовимъ членовима и неизбросна множина грађана свакогъ реда. Ордене покойнога носили су на петуцима осим Генерала и Полковника, а свеће држали су Мајори. После опела, кое е чињено у цркви св. Ирине говорію е слово са амвона Г. Вамвасъ профес. Реторике и философіе, а на гробу ГГ. Р. Паламидесъ и И. Сусосъ. По Краљевскомъ Указу сви су чиновницы црно за покойникомъ петъ дана носили.

Смирнейске Новине од 19-га прош. мѣс. найновіе явлаю, да е Порта, будући е терминъ од нѣ датый за забрањиванѣ приморне трговине Грчкимъ подайницыма по цѣлой Турской 9-га Сентембра ватекао, прошасте седмице заповѣсть на ћумруке издала, да се Грчкимъ подайницыма не допушта съ мѣстними еспапима на лађама подъ грчкомъ заставомъ трговати ни суним ни зорем по цѣломъ царству, и тако су грчке мале лађе кое су натоварене биле и намѣравале да полазе у турска пристаништа задржане, а лађари су принуђени на стране лађе натоварити. Да е ова мѣра и Египту и Влашкой распростета, већъ е извѣстно изъ тога, што су по царской заповести и у Байруту и Александріи грчка Посланичества престала, а такође и у Брайли. — Исте Новине іошћъ пишу, да е на француском пароброду Танкредъ у Цариград доспео Г. Ленцъ, чиновникъ русскогъ Посланичества у Атини съ писама на тамошњегъ русскогъ Посланика, Г. Титова, изъ Цариграда е пакъ таки за у Петроградъ куриръ одаслань съ писама, кои се по свой прилици на турско-грчку распру относе. —

АУСТРІНСКО ЦАРСТВО. Пожунске Новине явлаю, како су се евреи у Угарію живећи тако скупили, као послановцы и представници свію обштина свои, да спишу и поднесу Сабору земаљском, кои ће садъ у Новембру быти, свое тегобе и просбе у призрѣнію политичкогъ быћа свогъ, да бы се ово законодавнымъ путемъ поправило и утврдило. — Ко бы православне обштине по Угарію и овой принадлежећьи покрајинама сложно, да такво што учине, и две три, а камо ли све?

И Т А Л І И. Колебања у Сицилію, а од части и по осталой Италію іошћъ не престаю. У Тошкани народъ неспазаи, да му е В. Херцогъ све оно и онако напуно, као што е онъ надао се, и зато е опетъ некировати почео. Прайзски посланицы по државама италіјанскимъ а исто тако и у Швайцерской добыли су налогъ, да у свему са аустрінскима сложно поступаю.

ПОРТУГАЛІСКА. При наборима посланика народны за предстојећій саборъ земаљскій, кои се садъ чине, надаю се привржењци оне стране, кои е на оружіе устала была и одъ странъ сыла сападана, да ће веће число посланика одъ њіове стране изићи. Херцогъ Лулле, Дасъ-Антасъ и други бывши предводителы исте побуне повайшње су членови оны одъ народа изабрани одбора, предъ конма се люди бираю посланике и кои гласове одъ бирателя купе, брое и по њима проглашую изабране. А одъ неки места подношена е Кральицы жалба, како се Правителственне власти у то противу закона мешаю и свободу бирања нарушаваю, натерујући људе, да за овогъ или онога свое гласове даю и закрањујући учествованѣ набору оныма, кои бы друге хтели.

ШПАНСКА. Кральица е обезсважила наредбу, коіомъ е продаванѣ непокретны добара свештенички обустављено было, и наредила, да се такова опетъ продаю на полза касе земаљске, а свештенство остав са изићстнымъ и умѣреным платама, кое су му на место прихода одъ тій добара одређене.

АМЕРИКА. По извѣстіама изъ Нев-Јорка одъ 15. р. Сент. американски е Генералъ Шкотъ кренуо се са войскомъ своіомъ на самъ главны градъ Мексико, пакъ е подъ овымъ побио се и са оном войском мексиканскомъ, коіомъ сам Санта-Ана управља, а и съ другомъ одъ 6000 людій, кои е подъ Генераломъ Валенція граду Мексико у помоћь дошла. Американске е войске свега 12000, а мексиканске 20000 было. Бой е четири дана траю, а 3 генерала мексиканска е кое изгинуло кои рањено; Валенція е после найжешће битке набаченъ изъ одного одъ свои найутврђенія положенія и ту е сама мѣгова войска тое ертвы, 1200 рањены, 15 топова и 1500 заробљены, међу сыма 3 генерала, останла. Одъ американске е стране такође више одъ 90 официра пало. Почемъ е и Санта-Ана войска узбіена, мексиканцы су миромъ у бѣгство обратили се и американцы су силу оружія и ратны опрема задобыли. После тога е примирје учињено и договарани о миру између пуномоћника једне и друге стране на ново започета.

РАЗГЛАСЪ.

Због нове болести ніе Грамматика моя досадъ печатана. Садъ се печата, и быће за петъ недеља готова. Прenумеранти се читаоцы овогъ месеца примаю. У Београду 1. Октобра 1847.

И Захарієвићъ,
пр. Проф. и Управитель Гимназ.

ПОЗОРИШТНЕ ВЕСТИ.

29. Сепг. Представлано е Зиданѣ манастира Раванице Мелодрама у три дѣйства, одъ А. Николића. Што се сочиненія тиче, да е Г. Сочинитель само нало одступити хотео одъ народне песме у призрѣнію карактера Југовића, было бы, по мом мнѣнію, једно одъ найбољи народны дѣла: любо, пріятно, свечано. Представлано е особито добро. Одликовали се ГГ. Протићъ, Ђурковићъ, Марковићъ, Павловићъ и Мар. Крчединацъ. И капелмайсторъ Шлезингеръ заслужује похвалу за састављенѣ арія.

2-огъ Октомврія: Лажа и Параллажа, весело позорје одъ І. С. Поповића, за тымъ Разсеяница, весело позорје съ певачкогъ пренедено. У прномъ дѣлу особито се одликовала Олга Поповићъ, и Л. Крчединацъ добро е задатакъ рѣшіо, но и осталима се ништа замерити не може. Тако е исто и друго добро играно.

Свештенићъ.

ОГЛАСИ.

Покойногъ Дра П. Штекера покућне стваре, књиге и пр. продаваће се се на јавной лицытацію предъ великимъ здањемъ, кои ће се у понедельникъ 6-огъ у 10 сати по енрог. пре подне почети и затымъ сваки данъ пре и после подне држати се, докле се све не разпрода.

☞ Квартиръ у кући Николе Котуле до куће Г. Милоя Божића, кои се изъ 7 соба, 2 куйне, 1 шупе, 1 ара и 1 подрума, на долићемъ и горићемъ спрату састои, дае се подъ кирію; зато кои е радъ, да таковый подъ кирію узме, нека се погодбе ради поменутомъ Котули што пре прими изволи.

ЗА НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА

Кои іошћъ нису платили, умолява се свакій, да што скорије платити изволи, а кои е на страни, новце послати подпуно и тако, да се не мора овде плаћати за пошту, што ій донесе; ерь иначе, кои не буде подпуно платио, извинит' ће насъ, ако ни подпуно сва числа Новина не добые, но са толико мањ на последку, колико е мањ платио.

Учредникъ.

☞ У кући Г. Г. Браће Савића на Сави дават' ће се одъ идућегъ Митрова дна подъ кирію на једну годину:

1. Одђленіе съ 4. собе и 2. куйне
1. Одђленіе такођеръ съ 4. собе и 2. куйне.

Кой жели једно ил' обадва ова Одђленія подъ кирію узети, нека се изволи примити у домаћой писарници Г. Стојна Савића. —

Два ограђена забрана манастырска у епархіи Шабачкой, Округію Ваљевскомъ, као жарополя манастыра Грабовца и жарополя манастыра Боговађе продаваће се у Шабцу 19-гъ Октомврія т. г. прьвый и последньи путъ; дакле ако бы ко желіо купити, нека ій найпре пропаде, и после на опредѣлены рокъ у место лицытације ради дође. № 467. У Шабцу 25. Септ. 1847.

Конзисторія Діецезе Шабачке.

Учредникъ Нов. Арс. Новаковићъ.

У Правителственой Књиготечатьи у Београду.

Излазе свике седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена имъ е за Сербію 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 10. Октовріа 1847. **Число 41.**

СЕРБІЯ.

По томе, како свештеницы морају да пишу и издају завичаја одъ свое стране сведочанства о крштенію, или смрти, или исчитаню поседны лица у виду извода изъ протокола, кои се о томе воде, Његова Княжеска Свѣтлость е у согласію са В. Совѣтомъ одредити благоволила, да свакій, кои оваково сведочанство одъ свештеника по потреби своіой добые, плати свештенику за то 1 цп., а сиромашна као и властима немаљскима да е свештенство дужно, таква сведочанства безплатно давати. — Г. Филипу Христићу одобрено е одъ Правителства, да іошть до идућегъ Ђурђева дана у Паризу остане са одређенымъ му благодѣаніемъ и да му се осим тога да изъ Правит. касее 111 талира на таксе за диплому доктора права, као што е ово и другима њему подобнымъ учињено.

В. Правителство е одобрити благоволило, да се Гласникъ Дружтва Србске Словесности у Књигопечатньи Правителственой сасвимъ безплатно печата, а друге књиге, кое исто дружтво издае, опетъ безъ свакогъ за Књигопечатню добытка, но за њи само да ова наплаћуе вредность артія и што она плати своимъ послениыцама.

У Шабцу е на дань рођенія Њг. Княжеске Свѣтлости Читалиште отворено.

Трговцы долазећи изъ Аустріе донели су ту вѣсть, да е забрана постављена бывша на скелама Савскимъ, да се наша говеда у ону страну не пуштаю, дигнута, но напротивъ донели су намъ другу вѣсть, да е садъ забрана постављена на овце, т. е. да се садъ овце не пуштаю, и то зато, што се показало, да су се на неким местама у отечеству нашемъ међу овцама у неким стадама богиње појавиле. Но како су одъ стране Попечителства Внутренъи Дѣла наредбе учињене, да се ово обстоятелство одъ стране полицайне власти у зараженимъ стадама подробно изслѣди и да се предупредителне мѣре употребе, тако се надамо, да ће се и то появленіе скорим утаманити.

Топольскій панаћуръ (у Окружію Крагуевачкомъ). На ономъ панаћуру, кои се оне године по узаконѣномъ дану на Госпожину држао, было е 90 дућана, у конма су разне ситнице продаване. Међу овима дућанима было е 17 сарачки, 8 абаџійски, 20 терзійски, 9 ткачки, где е платно, пешкири и кошулѣ продавано, 10 дуванџійски, 4 барутџійски, 1 са цариградскимъ еспапомъ, 7 папуџійски, 3 пушкарски, где су пушке и пиштоли продавани, 7 лончарски, 3 берберинце, 2 кујунџинице, 2 дућана съ разнимъ иконама, 8 чарукџинница, 2 мунџійска са сапуномъ и свећама, 1 мѣсто съ разнымъ меденицама, 3 мѣста са разнимъ одъ теџеке судовина, 10 мѣста съ торбама и ћрећама конструшкимъ, 7 мѣста са израђеннимъ ковачкимъ еспапомъ, 1 лицидеръ, 6 мѣста, на коіима е израђенъ бакаръ продаванъ, 4 мѣста израђеногъ турчійскогъ еспапа и 3 мѣста, на конма су разни ножеви продавани. — Меана было е 40, кои су све добро пазарили, кръ су потрошиле до 800 ягањца. Осимъ тога было е 7 кола, съ коіи е врчмено вино, а до 150 кола, на конма е по мало пиће и по нѣколико печены ягњадій продавано. — Крупне стоке, кое говеда, кое коња и ждребадій продато е 238 комада; одъ оне стоке было е 204 вола, 33 коња и едно ждребе. Волови су продавани, и то найбољи одъ 12 до 15, средњи одъ 8 до 10, а найлошіи одъ 5 до 6 дуката цес. парч. Коњи найбољи 300 до 400, средњи одъ 250 до 280, а рђави одъ 100 до 120 гроша чарш. комадъ, а променѣно е 55 коња. — Разне ниске изнакле на продаю донешено. Овчіи и ягњећи кожа продато е до 4000 комада, а то одъ маторы брава 12 до 15 гроша, ягњећи 10 до 11 гроша чар. парч. — Было е 35 кола црногъ лука, преко 100 кола съ коскавимъ другимъ производима и 60 кола съ разнимъ стварма. — Панаћуръ е овай врло добаръ бію, кое се съ тимъ више доказуе, што е ове године приходъ удвосимъ. Производя продавани су понайвише за цванцыке, дуката е врло мало было. — Проданаца было е 2 изъ Сарајева, а остали изъ Рудничкогъ, Београдскогъ, Ваљаевскогъ, Смедеревскогъ, Пожаревачкогъ, Ягодинскогъ, Крушевачкогъ, Чачанскогъ и Ужичкогъ, а понайвише Крагуевачкогъ Окружія. — Купаца было е 2 изъ Аустріе, кои су свиње трашили, троица изъ Пожаревачке, кои су волове куповали. — Панаћуръ е у найболѣмъ поредку држанъ, одъ кога е чиста приходa припало 4320 гроша чарш. кои е сумма цркви Топольской предата.

По званичнимъ извѣстіма цѣна е рано на Пожаревачкой и Градишткой піяцы, где се лађе товаре, пшеничномъ брашну 80, кукурузномъ брашну 75, сиру 40 гроша сто ока. Стоки е цѣна у Пожаревачкой, паръ добры волова продае се по 500 до 600 гроша, крава јловы по 200 до 250 гроша, овнова по 35 до 50 гроша.

У Смедереву продае се пшенично брашно по 80, 90 и 100 гроша, а сиромъ по 35 и 40 гроша сто ока. Цѣна е стоки, и то паръ дебелы свиња продае се по 24, 26 и 28, а полдебелы по 15 и 16 талира. Мршаве свиње продаю се по 8 и 9 талира паръ.

У Београду продае се брашно кукурузно по 75 гроша, пшенично по 100 гроша, кукурузъ по 60 гроша, сиромъ по 40 гроша сто ока, и слабо га има на піяцы, равія слаба акопъ по 35 гроша, леба немачкійскогъ грошъ ока, медъ нецеђенъ 100 ока по 230 гроша, а цеђенъ по 300 гроша. Лој се тражи и плаћа се по 4 гроша и 30 пара и 5½ гроша. Бурадъ се празна одъ 5 до 6 акова съ пуними обручима замасть траже и плаћаю се по 8 гроша одъ акова. — Дуката цесс. вредность е 4 фор. 42 крајц. (Ч. Ср. Л.).

Монастыръ Манасія, 29. Септембра. Јуче е на дань рођенія Његове Свѣтлости милостивѣйшегъ Кнеза и Господара нашегъ Александра Карађорђевића, Преподобнѣйшій Г. Исаіе Стойшићъ, Настоятель оногъ Монастыра, богослуженіе съ осталимъ духовенствомъ држао, где су присуствовали више Свештеника и стары главны кметова изъ горњѣ Ресаве, съ многобройнымъ народомъ, кои су светой Обители съ найвећомъ радошћу пратили, да виде отмѣно торжество своимъ преміломъ Господару. — Божествену литургію служіо е Г. Исаіе и Слово предъ народомъ говорио, кое е гласило о дужностима поданыка према владѣтелю. — По изговореномъ Слову проговори найвећимъ жаромъ и одушевленіемъ любови према нашемъ преміломъ Кнезу и Владѣтелю: „Роде! да намъ свемогућій промыслао Неба даруе, кадъ насъ е удостоио съ владомъ достойногъ Кнеза свободу уживати, да намъ даруе и тенель Фамилію Карађорђевой поставити, Княжескогъ Достоинства наслѣдіе одъ великомученика Царева истомъ радошћу утврдити“, на кое народъ съ радостнымъ гласомъ повиче: „Боже намъ дај, да и то дочекамо Отче.“ Ученицы средчнымъ узклыкомъ приватe са одушевленіемъ „многая лѣта“ и њемомъ Свѣтлову Кнезу, комъ пѣнію у сретенію притеку неодолимыі рыкъ пранція и непрестаный звукъ звона. — По божественой литургіи сазове Г. Исаіе више свештеника и стари кметова Ресавскій на ручакъ. Почемъ дошавши гости са Г. домаћиномъ и са осталимъ Братствомъ Духовницыма по обичаю поздраве се и пољубе, посѣдаю за ыкусным слокъ и виномъ изобилно постављеный астал. У ово

чело истог астала сђдно к сђденама украшеный Старац Г. Неша, а до њга остали гости. Свештенцы и кнезови. У полавши ручка по обычаю, кадь се у здравлє пиће; устане Г. Домаћин и напије здравицу за здравлє Свѣтлогъ Кнеза, кои полети одъ руке до руке съ найсѣчнимъ срдечнымъ узклицомъ: „ура, ура, ура! многая лѣта!“ праћеномъ ракетьмъ врапцїа и непрестанымъ звучнимъ звоном. Затимъ напије за целу Фамилію Његове Свѣтлости, а после тога за здравлє Његовогъ Высокопреос. Г. Митрополита, Његогъ Превосходителства Г. Војводе Томе Вучића, Высокородногъ Г. Аврама Петровића и ГГ. Членова Совѣта и Попечителя, тако редомъ за цело Правителство и сав Народъ Србскій. — Врапцїа и звона непрестано су грувале поредъ многогласногъ узклика: „ура, ура, ура, многая лѣта.“ Доклє годъ су гости за астало сђдили, гађе су у друге свирке по обычаю свирале. Одъ стране младежи гостољубно су послуживани гости напитком, при коме као што е добра уредность у сему владала тако, да они кои су све уређивали и надгледали, сваку похвалу у томе приврѣђію заслужую, исто тако е и сва веселєка се младеж безъ најтїа красанъ духъ дружбености у своме оном веселю представљала. Најпосле устаду неколико сђдокоси старац и коло поведу са осталим младењма пђвајући: „ура, ура, на многа лѣта, дај Боже! да нам жив Свѣтлый Кнезъ наш Александеръ, многа лѣта живо Александре свободо и образо Србска.“ — Младеж е играла до зазда сунца, и тек у сутон наљоше се гостa съ Г. домаћином, благодаре му на дочекању и разђу се.

Съ Арнаутске границе. 29. Септ. Познати Ајдук Вланчић съ другарима своима преко границе изъ турске стране у нашу прелазити непрестао. Опазађе е једног страшара нашега на граници нашо, пустиће му одузео и везао га, па везана са собомъ доклє водио, докъ е ђошће две знамените у селу Јбланици Среза Рудничкогъ позове учињо, и преко границе повратно се, на онда га одпустио. — Обишавши ђемо другїй одъ нашти, докъ бива извѣстїа добијено. —

Крагујевацъ, 27. Септ. Степана жена Радонћ Радосављевића изъ мала Крчмара Среза Лепеничкогъ обесила се 15 тек. мес. бђау кубе о једномъ шумару конопцемъ. Узрокъ нѣнога самоубїйства било е сказивашћ опћинѣ, за кое надъ ю е нѣкъ чуђ совѣтовао, да се тога окане, одговарала е, да ће се за опет обесити. Кто шта ради ради.

Ужица, 30. п. м. И годъ нас е опано прерадостный данъ рођења премилостивогъ Господара и Кнеза нашегъ проглашења. Торжественогъ знаменитогъ дана овогъ учињено е одъ стране матере цркве, ГГ. Свештенства и благонзбранога обштества. — У очи истогъ дана пуцањ врапцїа и грувањ звона огласили су слђдующегъ дана торжество, а сутра на самъ данъ у зору такође пуцањ врапцїа и звона позвала су у цркву на божествену службу, при коїой е Овр. Протопр. Г. Ф. Радуловићъ чинодђйствовао, а сви овде чиновницы и цело обштество присутствовало. За сво време св литургїи при возгласима и многолђтствію непрестано су грувале врапцїа предъ црквомъ постављене. — А после службе су посвештенїа годъ Г. Овр. Начелника чињена. У исте вароши е сва осветљена была и на више места горело су запаљено буктиње.

Алексинацъ, 26. Септ. У Дели-граду е о прошломе Крстову дну т. е. 14. т. м. исто-дневный панађуръ отворенъ и 13. ист. м. у исте окончанъ. Онай е панађуръ одъ свију овди до сада држаны најболи био. Света е млого како изъ облизања тако и изъ поудаљења места Србїе стекло се тако, да се е једна најмогласити могло. Све су механе пуне гостїю биле, кои одъ толике множине једна су једину и оне одъ механција добијали. На истимъ е Панађуру како живе стоке тако и страшны производа дотеривано и продавано. Одъ живе стоке продато е: 250 грла говеда, 100 глава коња и 5 ждребади. Говеда су плаћана 65—200 и 360, коња по 90—350 и 500, а ждребадъ по 20 до 30 гроша чаршијски комадъ; и она е стока изъ Округа: Алексиначкогъ, Крушевачкогъ, Ћупрїйскогъ, Јагодинскогъ, Гургусовачкогъ и Ћуприћкогъ дотеривана. Продавцы исте стоке биле су изъ изведени Округа, а купцы изъ Београда, Јагодине и Ћуприје. На поменутомъ е панађуру такође было Дућана Болтајїйски 3. Занатлїйски 18. и Ситничарски 5. меана пакъ 12. а кола, съ кои е пиће врчено, 4. Дошавши овди народъ добро и по нас даћ позаранао, а у вече при лепой погоди времена са свирком и играњем, безъ најмањегъ какногъ непоредка, веселю се. За време траења панађура овогъ падала е у почетку два дана киша, по ніе штете причинила, а остали е дана време као за ово доба године добро было. Приходъ е на овомъ панађуру нешто него прошле године био. По добромъ надзиранію Комисара реченогъ панађура ніе никакове краће или другогъ што такво догодило се.

ТУРСКА.

Сарајевске границе 27. Септ — Дошао нам е новый Везиръ Тахиръ-Паша, а отишо стари Мехмедъ Хаџи-Камилъ-Паша. Да ніе надежде некра човѣку тако рећи природна, Богъ зна, на кои зла не бы загазио!? Кадъ е годъ дошла прошћна Везира, ми смо се надали: нећели баремъ новый везиръ больій быти за невољну раю? Тако се даклє и садъ надамо, надамо велимъ съ једне стране; алъ съ друге бојимо се, да нина надежда призна неостане? Ирна каја зло болезна, каже пословица; трећи данъ по долазку Везира у Травникъ Турчинъ једанъ убио е изъ пушке на средъ сокака у Травнику једногъ христїанина прека и здрава, ни крива ни дужна; новый везиръ дао е заповеђа ухватити и у гвожђе оковати. Обште се говори, да су босански Турци наговорили овогъ злићонца, да погуби христїанина, те тимъ начинитъ да строгость новогъ везира пакушаю! да пође, кли истина, што се за њга говори, да једнако казни како Турчина, тако и христїанина? Убица е ђошће у таваницы, и говори се, да ће га везиръ просто пустити; еръ му нитко досуђа ніе! а по законику босански Турака за сто христїанскы глава само једна турска може се узети! — Съ везировъмъ дошао е и Г. Мусурусъ, братъ турскогъ посланика у Атини. Лане нѣколико христїанскы свештеника и кнезова отишло е изъ крајне у Цариградъ на тужбу; да одъ зулума турскогъ ніе могуће више у Босни становати, нескали су одлазити, или одпусте, да се могу населити у другу државу; слђдствомъ даклє њове тужбе послани е Г. Мусурусъ. Хоће ли моћи Г. Мусурусъ штогодъ ран на одлазишћ привести, то ћемо видити, алъ а тешко вѣрујемъ? Смѣстивши се новый Везиръ, одма е позвао изъ цѣлогъ пашалука све предњаке турске на вечеру у Травникъ 25 данъ по байраму, казао имъ е, да имаю одговорити: како ће се у Босни царске уредбе увести, те да се миръ одржи? т. е. хоћели мирнимъ путомъ послушати, или жеље срећу на бою покушати. Ал су се Бошњаци тому већъ досетили, они су наново потавали Крајишнике на буну, те су се они подигли, и Везиръ е већъ Пашу Херцо послао у Крајину, да градове чува одъ Крајишника. Турцы су даклє тогъ извѣстїи, да Везира забаве съ Крајишницы, те да се њим окане; ал' по своћ пријатељи Везиръ се е његовой мудрости досетио . . . онъ се на Крајину некреће, већъ одмах на своћой бесђди стои. Турцы се купе у Травникъ, видићемо даклє, хоће ли изъ моћи проћи и садъ као и досадъ на самову празнову обећаню? Годъ нас жита прекда су добро повела, изнад на цѣла стои, а то е узрокъ, што киша бљаку два нѣдеље сваки данъ пада, те тежаци немогу прити, већъ у скопове гинули. Вуће е пакъ прево обичан родило, ова вбука и шљива по две паре продаје се: ракіе воће има доста, а биће е ђошће и више, и већъ у напредакъ знано, да ће бити разбіены глава. (Срб. Нент. Новине.).

Изъ Босне нам оно пишу: Садашнїй Владика Босанскій окренуо е другїй обычай, а не као до сада што су Владике радиле. До садъ су Владике више по селу, пакъ су купили мирїе; а овай неће, него одъ града до града иде, зове попове у градъ, пакъ ій ту у апсъ меће, спиндрама бије, гуља ій, цепа, туче, глоби. Мирїю куни одъ спаковъ женитогъ човека и жене по цванцикъ; а ћака неће да запопи, докле му не да 1000—1500 гроша. Владика истый органъ е са Али-бегомъ Цвићемъ, Балучанимъ и съ Везировимъ бившимъ и спахіима босанскимъ и подкатно се, да ће овъ — Владика — раю тицити. Онъ како народу у сред' града: а шта вы дикете глане, што не седите, шта идете кукуда, шта бете вы кодъ Цара и кодъ Везира? Видите вы, да су спаћи наше добре; ни отцы нашъ не бы бољи были, него што су наше драге и красне спаћи. —

ГРЧКА. Тыме, што е Цанеллась на место позойнога Коллетиса привременно дошао, већина е у Министерству, као што каку, за русску политику постала. Скупштина народна посланика у одговору своме на престолно слово Краљево изразила е у име целогъ народа жалость за почившимъ Коллетисомъ. А напротивъ Новине грчке „Елписъ“ (надежда) свобитавајући Краљевскій указъ, коимъ е смрть Коллетиса обзнађена, наредба

за погребъ нѣговъ и за шаленѣ за нѣмъ учинѣна, и у коме Краљ каже, да е умрлый преразумавъ было, славно за отечество трудно се, престолу найвѣрніе и превосходне услуге принео, и т. д., у исто време пишу одъ свое стране, да е самъ публикувъ престолнога града радовао и да ће се сав народъ Грецію радовати, што се спустио у гробъ онай, кои е велике непрандо Грецію чиню, и кога ништа ніе могло покренути, него или превртай престола или смрть. „Промысао е божіи, веле исте Новине, спасао престолъ одъ найопасніегъ непріятеля, Боже дай, да престолъ почувствуе ову благодать божію, да почувствуе и нужду лечена ове зала, кои су опаком системомъ Колетисовомъ бѣдномъ отечеству причинѣна. Да се наредба учини за великолѣпанъ погребъ, то е на своме месту, будуће се е нимо погребти правы министеръ државе. Но у правоѕ публикуму, кои е Богу благодарно, што му е отечество спасао одъ онога, кои га е къ погибели водіо, да се нада Указъ, обожаваюћій за отечество славне подшите, преразумность и къ престолу услуге умерћегъ, то доказуе, да на Указу подписани Министри ни предъ самимъ гробомъ ни су се опоменули промысла Божіега, нису се сетили отечества, нити имъ е лице поцрвенило опако безсрамно лагаюћи. Но безпристрастанъ Историјографъ Грецію не налази ове Колетисово нигде, разнѣ у међусобнимъ нетежина и поколебаню, у међусобномъ рату и поколебаню цѣлости; преразумность нѣгову такође нигде не наоди, но само у изобретенію средства за непроверенѣе и препрай, а къ престолу услуге у трагодишнѣмъ нѣговомъ дѣлима, кои су потресла темель преобителіа, и раздрли нарочу и рода и престола постоће согласіе, кое е промена месеца Септемвра за найоглашитію цѣль имала; да е могуће, да владетель заиери у срца грађана, докъ е Колетисъ боловао, и после извѣстіа о смрти нѣговой, завета бы се увѣрио, да за три године никакова неограничена печатня ништа му друго ніе налила, но само одну чесу и прочесту истину казивала.“ — (Тако у свободой, устаной земли свакій суди о дѣлима и лицама нимъ, како зна, а истина између борећи се страна тимъ пре и болѣ нора на среду да изађе). На данъ Свете Госпожине (15. Августа т. г.) била е флота Отоманска код Каллиполе; као што нам е познато да на њой много христиана има, тако е Капетанъ Паша заповио Архіереи каллиполскога, да нѣколико свештеника пошаљѣ, да по закону христіанскомъ за онай праздникъ надлежно свищенодѣйствіе на флоти учине. На волбу ову Архіерей е самъ отишо на главну и управителну лађу, а свищенцы съ њимъ пошавши, отишли су на друге, и тако е свищенодѣйствіе на нима учињено, по окончаню кога сви су на суво изнесени на маљимъ лађицама флоте. (Грчк. Нов. Клиосъ)

АУСТРІНСКО ЦАРСТВО. У Мѣтками (Венеція) напрасно е умро аустр. више-адмиралъ, Ерцхерцогъ Фрндрихъ у 26-ой години живота свога. Истый е био сынъ знаменитогъ Војводе Ерцхерцога Карла, кои е лане умро, и био е у последньой войни турско-египетской, при узимању Сиде у Сирій. — Краљевскій Унг. Намѣстникъ Ерцхерцогъ Стефанъ спрамо е свое путованѣ по Угарію и принадлежекима Краљевинама и ратко се у Будимъ. Кадъ е у Комораћи узлано преко Дунаву, толикій е снегъ за нимъ напрао, да е Дунарія пропадала се и до 200 особа у воду пало, одъ кои неке су, брзо употребивши средства за набављенѣ, попадили кое крвне кое ћошть живе, а већу часть ій е вода однела. — У скупштини Загребачке в-рмеђе 2-ога Маја т. г. предузето е било дѣло једногъ Солгабировъ исте Вармеђе Л. К., и нека че Новине Загребачке явиюћи то, веле, да е оно било истога злоупотребленѣе свое власти у томе, што е онъ у Августу 1845 једногъ дечка изъ нѣговогъ Среза, кои е неко благо у земљи закопано нашао, нако не хтео издати, на напытъ као злочинца узео и при ономе напыту неколико прутова му ударио, и два дана и две ноћи подъ ведрымъ небомъ га држао. — О истоме дѣлу извѣћуе исте једанъ очевидацъ опако. Путуюћи изъ Трієста дошао самъ 15 (3-га) Августа 1845 у камерално село Моравице на конакъ у једну механу на Лупае путу. На скоро после нога долазака доће и солгабировъ истога Среза, кога я до тога времена писанъ познавао, а мало часъ доћу за нимъ с наоружана сељака. Они ма онъ запоседи, да нестога Станои, Миланка и Петра Јакшића заједно са једнымъ дечкомъ, кога ме самъ садъ заборавио, къ нѣму доведу. Кадъ они отиду, добави онъ ћошть 10 наоружаны людій. После кратког времена доведу сељаци једногъ старца и једногъ дечка одъ једно 12 година. Предъ ове више речены Солгабировъ, стави ій подъ недро небо и увати сељаке, су ли нѣ пушке за стрелянѣ набіене, и имало ли праа и олова По добывеномъ одговору, да е тако, прогласи онъ поменутой двоици преку смртну пресуду и заповеди стражарима, да ій добро чувао до у ютру, и да они морао подъ ведрымъ небомъ остати, ма шта падало изъ неба, крь ће ій онъ сутра обоицу дати обесити. Я самъ само гледао, шта быва, и опазио самъ у целой скупљеной гомили народа лица, кои су одъ стра пребледила, уздрхтала се и нека стоила. После учињене опаке наредбе за доведену ону двоицу и извѣстивши се, да су Миланко и Петаръ Јакшићъ кріомъ у Рѣку (Фіуму) отишли, почео е нетый Солгабировъ тако бесити, викати и псовати, као да е съ ума сишао, и у томъ бесилу заповеди сељанима, да одма узму једна кола, нако да за истыма на путъ отишашимъ трое и гди ій стигну, да ій одма повежу и къ нѣму доведу. Ова заповесть буде съ места напуњена, сељаци дочепаю једна кола и коњѣ, и одлете као бесомучни. Сажалѣаюћи ове људе, што се тако псовлостако съ њима поступаше, запытамъ једногъ човека изъ скупљене на то томиле, шта су они људи учинили; и онъ ми одговори: „баца се на њи крвница, да су неко силно благо изкопали, нако нису никоме дела одъ тога дали; а они су разгласили малоумни чобани, нако ето садъ какве муке ради људи допадоше, кои неће да о томе благу ни сањали нису, и та будалаштина може ій ћошть и живота стати кодъ овакогъ суда.“ Чувши ову басну и се ћошть нешта узбудимъ, да видимъ, шта ће далѣ изъ нѣ изићи; но будуће е нешъ сасимъ нисао было, отидемъ сознати. Кадъ у ютру уранимъ и на онай изнѣмъ, видимъ она два куканца, гди на истомъ месту и подъ строгомъ стражомъ, као што су синоћъ остали, у лицу бледи као вртвацы стое, и кое одъ стра кое одъ ладноће, крь е ту ноћъ и слана као снегъ бела пала, дрћу. Страданѣ нѣмно разказа ме и я наумимъ остати ту, да видимъ, шта ће ћошть быти. Предъ подне доћу сељани, кои су по Миланка и Петра послати, и доведу и ону двоицу везане и туре ій кодъ ове прве двоице подъ стражу. Брзо за тимъ изађе Солгабировъ, закрвавивши очима и гнѣвѣи устне одъ љутине, нако познане из стоће подъ стражомъ: „Врагъ васъ е далъ и створилъ! Камъ сте справили четыри товара изкопаног блага? Калуйте, крь васъ дамъ намахъ убити; а . . . нъ вамъ законъ и веру планику.“ (Србљ православне зову у Хорватской власиња) Ту ніе помагало никакво правданѣ и изговараѣ, него: новце опако! нако кадъ са своимъ употребљѣнокъ строгоћу не може ништа изродити, а онъ удме неколико сељана и ћошть неколико наоружаны други људій, нако се съ зовъ четомъ дигне, онъ као предводитель напредъ, куће ове кукавны людій, да е премете, а и я поћемъ назорце за њима. При ономе е помавный Солгабировъ са бесимъ сељанима своимъ једно дете одъ две године прегазио, кое е одъ тога богаль остало. Кадъ сву кућу преметну и Солгабировъ види, да му е залудань трудъ, а онъ онда бесно нападне Петра Јакшића жену, бабу одъ 60 година: „Баба! дай ено новце, — кадъ су новцы? камъ сте ихъ справили? проклета и врагъ те носилъ.“ Кадъ и тыме ништа не постиже, онъ се врати са своимъ четомъ къ онима, кои су као осуђеници опако стояли, повали онога дечка и да му 50 удараца одсечени родомъ, одъ 10 прутова свезанокъ, и то не у једнуть, него у петь пута, сви по 10, крь га е натеривао, да каже за никакво благо, нако кадъ е дете одговарало съ плачемъ, да о томе ништа не зна, повалио га и избио, и онда опеть напытивао, за прем да е оно и нако одговарало, да ништа не зна, и пиздио, да бы срдце у човеку, гаћедни га, пуће морало, опеть га обалњивао и бити дао, тако у петь пута. Тако е тринаесій Солгабировъ томе детету 50, или будуће е 10 у једно было везано, 500 прутова ударио, а не неколико само, као што Загребачке Новине кажу. Видећи, да и онымъ злоставленѣмъ дечка, коме е месо одъ тѣла высило и кои е као у кри окупанъ изгледао, ништа не може изродити, удари на Миланка Јакшића, стане га песницама бити, псовати и викати: „Кади су новцы ты врћаво пашче? Камъ сте ихъ справили? кажуй!“ кое му опеть залудно буде, као и све друго, што е дотле чинио. Нечемъ е тако кукавне људе два дана и две ноћи мучио, да ій оковате и у сиахискій аиесъ у Вербовско одвести. И затымъ продужимъ мой путъ, дивећи се такомъ невлосрдію и на муке нетаћу, кое е дошло забрањено и толикомъ самовластію једногъ Солгабирона. Четыри месеца дана једнако ви е было онай несрећенъ „предъ очима, нако е бесно и како га се толикій нуки, горкій плачъ и вопће ништа не восприимше, и једнако самъ помишљао, како е морало једномъ отцу быти, кои, и самъ смрти очекујући, очима е морао гледати муке свога невиногъ детета, кое са изкасканымъ тѣломъ и одъ муке живогъ пострине, и бадава и за нетога рођенога сына свога жалео и прекланао. Прошле године

1836 у Маю дошао сам опетъ, у Фёнову идући, у Моравице на ручакъ, и ту ми је прво было, да сам запитао, шта је са она три окривљеника, што су у Вербовско одведени. Ту чујем, да су ій десетъ дана онде у затвору држали, глађу и жеђу ій мучили, пакъ кадъ и тиме ништа се ніе постигнуло, онда да су ій опремили у Ириваницу, где је криминална тавница. Подъ стражомъ сремскомъ дошли су у Рѣку, где ій прими Г. Камерални Фискалъ Бунићъ, кои је о свему, што је съ њима чињено, добро извѣстно, пакъ видећи, да Миланко и Петаръ Јакшићъ сбогъ саме старости и слабости неће моћи теготу тавничну издржати, ову дворцу одпусти кући, а Стаиов, не што бы крыв было, но само безсовѣстиомъ Солегабирову К . за любовь, пошлѣ у Ириваницу, где је истый 5 месецы и 15 дана на правди у тешкомъ окову и ногу провести морао, докле ніе сасвимъ опростио се Тако је дакле све ово было, кое ни у навѣстію, ни у скупштини нармеђской ни у Новинама ніе казано, као што је было, него само: сбогъ неколико прутны ударца, злоупотребленія власти — финишала акція. Садъ разсудите, или такавъ человекъ достоинъ, да надъ 10000 душа, кое су и тако природомъ земљѣ доста казнѣне, власть какву изврше? И какви морао они быти, кои опако дѣло његово покрываю, правдаю, извиняваю, и њега іошт за председателя при главномъ Суду нармеђскомъ избираю? Я самъ мога живота путовао по целой Србіи, Бугарской, Босни и Албаніи, али оваквогъ тиранства нигди видио писамъ као оно, што самъ подъ благомъ владомъ аустріенскомъ своимъ очима видити морао.

ОГЛАСИ.

Повойногъ Дра П. Штекиера покућне ствари, књиге и пр. продаваће се на явной лицытацію предъ великимъ здањемъ, кое ће се у четвртакъ 14-огъ после подне почети и затымъ сваки данъ пре и после подне држати се, докле се све не разпрода, као сопце, каруце, пушка, и т. д.

РАЗГЛАСЪ.

Због моје болести ніе Граматика моя досадъ печатана. Садъ се печата, и биће за петъ недѣля готове. Пренумеранти се читавогъ овогъ месеца примаю. У Београду 1. Октобра 1837.

И. Захаріевићъ,
пр. Проф. и Управитель Гимназ.

ЗА НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА

Кои іошт нису платили, умолява се сваки, да што скоріе плати изволи, а кои је на страни, нипце послати подпуно и тако, да се не мора овде плаћати за пошту, што ій доноси: єръ иначе, кои не буде подпуно платио, изгинит' ће насъ, ако ни подпуно сва числа Новина не добые, но са толико манѣ на последку, колико је манѣ платио.

Учредникъ.

☞ У куће Г. Г. Браће Симића на Сави даваће се одъ идућегъ Митрова дна подъ кирію на једну годину:

1. Одѣленіе съ 4. собе и 2. куће
1. Одѣленіе такођеръ съ 4. собе и 2. куће.

Кой жели једно ил' обадва ова Одѣленія подъ кирію узети, нека се изволи пріявити у домаћой писарници Г Стоина Симића. —

Два ограђена забрана монастырска у Епархіи Шабачкой, Окружію Валѣвскомъ, као жирошаја монастыра Грабовца и жирошаја монастыра Боговаће продаваће се у Шабцу 19-гъ Октобрія т. г. прыи и последный путъ; дакле ако бы ко желіо купити, нека ій найпрѣ прогледи, и после на опредѣленый рокъ у место лицытацію ради дође. № 287. У Шабцу 25. Сепг. 1837.

Конзисторія Діецезе Шабачке.

Долеподписаный, кои је уредно Хирургическе науке свршіо, и већъ има 18 година, како у разныхъ местима особито међу Србима на овой страни као лекаръ практицыра, чрезъ кое време онъ себиласка, да је се довольно усовршенствовао у лекарской науци, и будући да овде намѣрава као практическій лекаръ стално остати, єръ и србскій језикъ добро говори, тако се препоручује овдашнѣмъ Публикуму са своимъ услугама, додавајући и то, да поредъ остали лекарскій наука сваку болю одъ зуба лечити разуме, па осимъ лечења вешто знаде зубе и вадити безъ сваке болѣ, кадъ сумпориту силу употреби, ко пакъ жели по старомъ начину зубъ да му се вади, то се обећава безъ великогъ бола да исту операцію може свршити. Обытава се у великимъ здању, а сваки данъ одъ 2 до 3 сата после подне подноснће његову услугу сиротиньи бадава, ако се тога ради буди кои сирома кодъ њега ини; а што се отмѣнногъ Публикума тиче, обећава се свагдаръ быти готовъ на услуги.

1. Октомврія 1836. У Београду.

Еманоилъ Конъ.
Магистеръ Хирургіе.

Г. Сима Шиљићъ продаће своиволно његову кућу, кои лежи на дољњемъ сокаку преко пута црногъ Петла посредствомъ явне лицытације, кои ће се 10 и 13 т. м. свагдаръ пре подне држати.

Г. Г. Ђођре Панићъ, и Димитріе Данићъ продаваће њихову кућу, кои лежи у сокаку идући къ слепу до бывше Словоливарице на слободне руке, но жели исту кућу купити, нека се изволи доле на Сави у дућану кодъ Г. Димитріа Данића ради погодбе пристити.

У планини Ягодньи Окружію Подринскомъ има у Обштина: Селаначке и Крупањске на продажу 57. Сѣна, кои су у построеномъ овогъ лета сушатнма добро заграђена. Сѣна се ова имаю на ползу обштинске кассе продати, и тога ради одређенъ имъ је данъ продаје 24-ти 25-ти и 26-ти данъ тек. мес. Окт. кои ће се последнѣгъ стрѣчъ лицемъ на Митровъ данъ ономе тесламити, кои найвише за њи обећао буде дати.

Слѣдственомъ чега сваком ономъ, кои бы речена Сѣна волю имао купити, обзнањује се, да се онъ наведены дана у варошы Крупню надлежномъ Срезкомъ Началнику и Привительномъ Суду пријавити може, где ће се иста лицытація држати, и окончати. Изъ Канцелларіе Начал. Окр. Подринскогъ.

Опымъ учтиво обавлюемъ почитаемомъ обштеству, да я садъ моју посластичарску продавницу у куће Г, Учителя Мише преко пута одъ Прав. Књигопечатнѣ имамъ, и да се кодъ мене у свако доба може добыти посластичны пецыва и пића, ликера, аусбруха, шампањскогъ вина, добре за здравлѣ чоколаде, китарцелтла (за кашаль), опеченерены зрна (противъ глиста за децу) и т. д. найприличнимъ ценомъ. Такође могу се кодъ мене наручити торте и други художественни колачи по умерену цену, кое наручбине я сасвимъ добро и брзо извршимъ.

У Београду 6. Окт. 1837.

Петаръ Коран,
Шпайцеръ, посластичаръ.

ПОЗЫВЪ.

Забавникъ „Аврора“ за ону годину быће скоро напечатанъ и зато се оныхъ учтиво умоляваю Г. Г. Скупительи Пренумеранта, да имена последныя што скорію на мене послати изволу. — Они, кои бы желили и прву књигу, кои је лане изишла, имати, могу је добыти такође кодъ мене и то ценомъ нетомъ, пошто је и она друга, т. е. за 2. цванцыга.

Іов. Фрапповићъ,
Столон. Княж. Канцелларіе.

Учредникъ Пав. Арс. Поповићъ.

У Правительственой Книгопечатньи у Београду.

Излази сваке седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена имъ е за Србію 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 17. Октовріа 1847. **Число 42.**

СЕРБІЯ.

Постављени: Столоначалникъ Кнеж. Канцелларіе, Никола Христићъ, за Председателя Суда Окр. Пожаревачкогъ, — Членъ Суда Окр. Ћупрійскогъ, Мита Тирнићъ, за Председ. Суда Окр. Ягодинскогъ, — Членъ Суда Окр. Београдскогъ, Лазаръ Поповићъ, за Председ. Суда Окр. Смедеревскогъ, — Председ. Суда Окр. Подринскогъ, Миленко Ђорђевићъ, за Председ. Суда Окр. Чачанскогъ, — Членъ Суда Окр. Ваљевскогъ, Тодоръ Петровићъ, за Председ. Суда Окр. Подринскогъ, — Членъ Суда Окр. Крагуевачкогъ, Марінко Радовановићъ, за Председ. Суда Окр. Ваљевскогъ, — Членъ Суда Окр. Алексиначкогъ, Стеванъ Милановићъ, за Члена Суда Окр. Ћупрійскогъ, — Секретаръ Суда Окр. Алекс. Лонгинъ Книћфалубацъ, за Члена истогъ Суда, — Стефанъ Филиповићъ за Члена Суда Окр. Београдскогъ, — Членъ Суда Окр. Подринскогъ, Миливой Томићъ, за Члена Суда Окр. Ваљевскогъ, — пензионеръ, Вуле Вукомановићъ, за Члена Суда Окр. Подринскогъ, — а Секретаръ овога Суда, Павле Карамарићъ, за Члена Суда Окр. Крагуевачкогъ, сви привременно.

Изъ Лозанице. Истина да е многомъ познато, кадъ пада данъ рођенія нашегъ Свѣтлогъ Кнеза Господара Александра Карађорђевића, нечимъ жанъ опетъ е сада у очи истогъ дана у овдашньой обштини одъ нашегъ Слави. Окружн. Начальничества обнародованіе за тай данъ учињено, а притомъ препорука была: да се у вече Варошъ сва осветли, кое све и буде. У ютру пакъ, чимъ е овай сретный за насъ и потомство наше данъ зору свою показао, у Шарампову кодъ цркве овдашнѣ пуцле су 3. пранге, затимъ звона звонила су и ютрења одпочета буде. После тога и служба предузме се и сврши, кое е такође за време трайня нѣна после при благопотребнымъ прошеніима за дугъ живот нашегъ Свѣтлогъ Кнеза и при молитви: „тебе Бога хвалимъ“ съ пуцнавомъ пранге увеличавано; са свршеткомъ чега Г. Протопресвитеръ ово Окружнымъ Игнатіемъ Васићемъ изговорено е сходно овомъ дану слово. По назаду изъ цркве была су сва Господа и отличи граѣани кодъ куће Г. Начальника Илію Чворића, потомъ кодъ Г. Председателя Миленка Ђорђевића, и тамо е сваки почашенъ обично сладкимъ, ракіомъ и кафомъ. Іошть у исто време, док су Г. Г. сѣдницомъ реченомъ забавлала се, добыла обштина ова обзнанень одъ стране Госп. Начальника и Г. Председателя, да изъ нѣ именующа се лѣта, а то е мало ко и известно, што ніе за позывъ ставлянъ, у 6 сатій по турск. на ручакъ справљенный одъ стране чиновника за угостити граѣане доћу, у кое време и закупе се скоро сва овдашньи нарошани, и за справљенный и постављенный астал поседаю. При ручку овомъ присуствовала су: Г. Г. Свештенство т. е Г. Протопресвитеръ овдашнѣй са надлежнымъ Нарохомъ, и Г. Г. Учитеља: старіега и млађега Разреда. Сваки е овди одъ Г. Г. Чиновника понайвише на то пазіо, како бы дошавше госте колико больма увеселити могао, као што су опыка и мѣста сѣднити своима предпостављали. — Здравице су напіване, и найпре е Г. Председатель напіо за здравлѣ и дугъ живот Нѣгове Свѣтлости, Кнеза нашегъ и пресвѣтле Му фамиліе. Потомъ одъ Г. Начальника и Г. Протопреп. напіено е познатымъ Сановницыма Правителства нашегъ и Духовной Власти за здравлѣ, и то е све съ многа лѣта и пуцанѣмъ пранге пратѣно. Затимъ е млађегъ разреда Учитель Г. Теодоръ Илійћ неколико стихова изговорію, кои се торжеству овомъ односе. Сви гости а и Г. Г. за овымъ ручкомъ сѣдили су и веселили се одъ 6½ до 9½ сатій, све найвећомъ пристојношћу одъ Г. Г. Начальника и Председатеља „да будемо весели,“ кои су у нећемъ числу граѣана здравице свое пивали; и по свршетку свега ручка опетъ се о 2. саата сѣдило, пило и играло тако, да сво се съ овога торжества, почемъ е ноћь наступати почела была, разишли. Заиста дакле, колико долупоменути у ние и свію остали благодарити овой Г. Г. на дочеку и онако сайно приготовљенномъ ручку нижмо, только се опетъ похвалити публикуму можемо, како смо одъ наши старѣшина на овай премилогъ Кнеза нашегъ рођенія данъ дочекани и онако велелѣпно, осимъ Чиновни до 60 лица, угошћени, да се ніе овди больма желити могло. Хвала имъ дакле, и Кнезъ нашъ Господарь Александеръ дуго овай данъ у найцвѣтньой срећи у кругу пресвѣтле Фамиліе и отечествољубивы Сановника Правителства нашегъ дочекивао и проводіо, а Г. Г. Начальникъ нашъ Маіоръ, Кавалѣръ, Илія Чворићъ и Председатель Суда, Кавалѣръ, Миленко Ђорђевићъ съ подчињеномъ имъ Господомъ у милости Нѣговой дуго време живили. — Жителъи Вароши Лозанице: Павле Миљковићъ, Перо Стојковићъ, Илія Бошковъ.

Пожаревацъ, 30. Сент. У недељу предъ вечернимъ звоном, грувањ прангія прво опомену све жителѣ Пожаревца, мало и велико, на знамениту свечаность сутрашнѣгъ дана, као дана рођенія Нѣгове Свѣтлости премилостивогъ Господара и Кнеза нашега Александра Карађорђевића. Текъ што се сутон ватати поче, и петарь, као да му неко поручи, устукну; тадъ се показа упаљенъ великолѣпный Транспаренть (прозракъ) на средини пијаце подигнутъ, обколѣнъ са светиньа и радости дана сходнимъ стиховима. Ништа ніе было лепше и красніе видити, него зелене горунове гранчице съ кандилцетима искићене, кое су у наоколо полѣ Транспарента обграђивале, и једна другу спуштенима венцыма саюжавале, међу кима се блистало осветлѣно А и К. За тилый часъ сгрну се силный народъ на ово торжество, учека младежь певаше дану овоме сличну песму, а остали се увеселивау зрѣніемъ, шетньомъ и наслађиванѣмъ красоте, једнимъ словомъ, ту ништа друго названи радости и весеља чути ніе се дало. Усклицаваніе: ура, играње, свиране, шетање, певање траило е до неко доба ноћи. Осветлень чаршіе съ буктињама, праскање пушака, ека пранге, врева народа представљала е тако, као да се е цела Варошъ изъ темеля узволебала была. На капіи къ Начальничеству испод Грба Српскогъ стајаше илуминирано изображеніе Срба живо усклукуюћи: Ура! са стиховима радостну жељу изявљующима. Сутра данъ 29. т. држано е съ колѣнопреклоненіемъ молебствіе у цркви за дугоденствіе Владара Србіе, а у вече е све повторено было, и у 2. сата ноћи одпочетъ е и држанъ сваки балъ за честь светковине, а на пользу читалишта овдешнѣгъ, и премда е за улазакъ такса само по 1 цванц. одъ нужне особе опредѣлена была, ништа мање опетъ су многа Господа и Госпе изъ усердія и любови права просити преко тога подарила. Тако е Сава Савићъ приложио 2. ☆ цес. Новокнежкъ Начал. Г. Коста Никовићъ, окромъ прилога, све е госте безъ разлике вечеромъ угостіо, давши напеће читаво теле.

Крагуевацъ 9. Окт. Добро и примѣрно дѣло заслужује свагда, да се изнесте преда. Одбрано обштество Крагуевачко, увиђаюћи сваку ону истину, да му пристоји и о воспитанію свое деце женскога пола озбиљно промишлати, и особаюћи, да се безъ добре у кући домостроителице сваки породакъ у сваком приморју а особито у воспитанію омладине губи, приступило е приморју а особито у воспитанію омладине губи, приступило е приморју а особито у воспитанію омладине губи, приступило е

ску и воспитателно за ону заведенїе установило, у чему ће заиста изваѣсно свою похвалну пажњу пустити. — Воспитанїе и ово трудомъ набране одъ обштества добре и вѣште Воспитателнице всѣмъ започето, при чему се радость на лицу сваког грађанина оцрешиће, а особито онога, кои се о томъ старао и дѣтенце своје на то одре, указаше. — Брой млады ученица превазашао је всѣ за плодъ вѣкомъ уздит ће се съ временомъ изъ испита, кои ће се желно и радостно очекивати. — Овде ваю сагражданинъ желио бы само примѣрномъ обштеству томъ, да му ревность у томе дуготраюћа буде и лако не оладня као она при заведенїю читалишта — О како је лепо было чути, а іошть лепше и красніе видити, кадъ се и она гайна и давно очекивана искра просвете у нѣдру нашемъ ланьске године заисше. Знаю, да је свакій родолюбивый Србинъ, кои се нѣ лишавао, завидіо мени у Крагуевцу и да је са мномъ заједно помислио и рекао: похвално и подражанїя достойно. И заиста колико бы се садъ іошть нѣкма Крагуевацъ дичити могао, кадъ бы похвална она за читалиште ланьска ревность, кои је изъ почетка свима а особито Господину С. Б. привлачила, постояла? Сложно дакле и постояно о сваком започетомъ дѣлу нада се трудити, ако се жели одличнымъ быти, и добро по себи ніе остаити, ербо текъ ніше добры дѣла одличіе чине.

Єданъ Члесъ Читалишта.

Брусница 3 Окт. Полицайна онога Окружія власть дошала је, да је у селу Бершићима у куће Міяла Осмајлића за єданъ данъ ніи двоје умрло, имајући неке гуше на себи. Зато изаслань одна буде Окр. лекарь, да стварь ту изнади и тако се дозна, да је ове три месеца нека жена изъ другога села у исто село као у пріятељ долазила, пакъ іой се ту конь поболео и дипсао, коју вриску люди овако и сетале, не укопавши је у землю, и тако зарь одъ задая исто поболе се такође єдань (кои је блазу оне вриске долазити морао) реченога Міяла по, кога, видећи, да ће да лише, заколю и месо одъ њега осуше, пакъ одъ тога меса ко је год окусно, свакоме је по рука наскочила на разныхъ местима по телу на подобіе пранта, кои су неки и преболели, што ихъ нісу на опасныхъ местама быле, а предпаведено двоје, т. ј. братъ встога Міяла одъ 36 и сестра одъ 15 годиша, коме је и єдномъ и другомъ на врату такша гука изскочила, после два дана боловали умрли су. Кто дакле, шта она остављена вриска одъ коня и не бачено месо одъ болестногъ вола, шта нечарность и нечистоћа, лакомысленость и лакоство учиня. Да су люди вриску ону одна закопали, а не остављали, да ихъ смрди и трує воздухъ, пакъ и пола опасно поболеваше се да су прегорели, а да се ніси лакомили, да месо његово поеду, да ихъ у штету не отиде, сачували бы животь и здравлѣ свое; а опако су сами онима двома главе донли, и остали толики поболели се, пакъ передъ муке и жалости такође и штете и трошка много више потегляли, него што єдань по кредн. Свакій нека узме себи одъ овога случая примѣръ и нека запамти добро, одъ чега му се ніе чупати ваља.

Палежъ, 2. Окт. Марія, настойка Петра И. Чарукића одъ 11 годиша отиде са очуомъ своимъ у шуму жиръ купити, увати је тако грозница, остане кодъ патре, грозећи се и пецући једну душе, очу іой на єдань пушкометъ поудаљи се одъ ње, купити жиръ, а Марія кадъ душе изпече, мете опако печену, а не видећи, да је было на њой патре, у кецељу и тако поће куће грозничава, не могавши радити, у Палежъ; запале се хальине на њой, те оными случаемъ, докъ очу изъ њой дотрчи, де је грознога пожара, где и они обе своје руке бранећи ю спржи, одбрани и куртељиће, сво тѣло и хальине изгору, коју у малому животу у једной пећи, коју је за жиръ купити пошао, опако спржену куће донесе, где она по краткому времену умре.

Валѣво, 12. Окт. Његово Высокопреосвештенство Г. Епископъ Мелентіе, као што је у Лозници у недељу 24. Августа по совершенію Богослуженія и по водосвештенію слово изговорио, и своимъ Архипастырскимъ совѣтомъ повѣрено Његовой пастви христово стадо къ любови према Богу, према Власти земаљской и према ближньима упућивао, исто је тако и у путу своме изъ Лознице за у Валѣво у присутствію многогъ народа у полю кодъ Беле цркве — где је и ручао — водосвештенїе торжественно сопрано и у исто време своимъ мудрымъ говорожъ свію присутствујући срца троуо. Његово је Высокопреосвештенство, бывши Му у Подринскомъ Окружію, и Настоятеля Манастыра Троноше у цркви Тровошкой за Игумана поставило, а одатле је, као што смо казали, до Беле цркве, а одъ Беле цркве до границе наше многимъ народомъ Окружія Подринскогъ, надлежныхъ Срезскихъ Старешинома па и Окружнымъ Началникомъ Г. Илиомъ Чворићемъ пристойно допраћенъ быо. Пошто је тако 26. Августа у вторникъ после подне ступио Архипастырь нашъ на нашу границу буде ту пристойно дочекавъ Г. Началникомъ Среза Подгорскогъ, Васомъ Іованновићемъ — еръ је Окружнокъ Началнику Г. Александру Ненадовићу препоштовала болесть Высокомъ Госту на срећанъ изађи — раннимъ начиномъ ту су га дочекали и неки овога Окружія Свештеници, главніи кметови и многи комшіе, кои су сви заједно съ Г. Епископомъ до цркве Осечанске дошли, где га је опетъ многій упрашћеный народъ съ грушћемъ прангія и звоненћемъ дочекао. Преноћивши ту Г. Епископъ и не могући сутрадань 27. Августа у ютру водоосвященіе спрошти и слово изговорити због кише и рђава времена продужио је одна свой путъ до у Златарићъ. Овде је ручао и 2. сата одмарао се. На єдань сатъ одъ Валѣва дочекань буде Г. Епископъ одъ Чиновника, Кметова и многи отмѣнія жителя варошки ове, кои су сви на коньма были. Предъ ондашньомъ је црквомъ и мало и велико искупљено стало съ нестрпљіемъ очекивајући свога Архипастыра, кои као се је у штитову помолио и угледатя могао, загрмише предъ црквомъ прангіи и гласъ звона быо је чувень, кои звуцы никако нису престали, докъ Његово Высокопреосвештенство ніе крозъ гомиле поздрављено Га народа предъ цркву дошло и ту заустављало се, где је опетъ одъ Г. Протопрестистера Валѣвскогъ и Члена Консисторіе Шабачке, Петра Савића и іошть 8. Свештеника у црковномъ одѣћи обучены, а тако и одъ чиновника и учителя равно и одъ упрашћены ученика, кои су последньи ките цвећа у рукама имали и тропарь храма певали, дочекань быо. Пошто је свето евангеліе и крстъ целивао, буде једнымъ еловомъ одъ једногъ ученика ту предъ капіомъ авлія црковне, о коіой је украшеный вѣнацъ васно, поздрављенъ, а затимъ је до у цркву торжествено допраћенъ быо. Одъ капіе авлійске па све до велики врата цркавны, куда је Његово Высокопреосвештенство прошло, авлія је была свакојаким лепымъ цвећемъ застрта, а съ једне и друге стране засађене су быле китасте липове гране; велика пакъ изъ западна врата цркве съ прекрасныхъ великимъ вѣнцемъ накићена су была, испод кога су опетъ три мања венца одъ самога найлепшега цвећа украшена висила. Пошто је Г. Епископъ у цркви се Богу помолио, и изъ цркве изашао, крозъ упрашћеный је народъ, на све стране свой Архипастирски благословъ пошиљући, прошао је у опредѣлено Му обиталиште у спроводу Свештенства, Чиновника и отмѣны жителя отишао, где су му редомъ као Свештенцы, Чиновницы и знаничницы, тако и Кметови съ отмѣнимъ грађанима свое высокопочитаніе изјавили. — Сутра данъ 28. Августа због многи дѣла свое, кои је Његово Высокопреосвештенство Г. Епископъ са Свештеницима имао, одна је у једно мало времена за посѣтити Г. Окружногъ Началника, кога нашъ башъ онда найпећма болесть обузела бивше; и осимъ овогъ посѣштенія іошть је само тай данъ на вечерню могао отићи. 29. пакъ ист. месеца Августа, на Успеніе чинодѣйствовао је Г. Епископъ съ Г. Протопресвитеромъ и више Свештеника, а по совершенію Божественне Службе предъ црквомъ је торжественно водицу осветио и поиђрено Му стадо Архипастырскомъ и мудромъ своіомъ бесѣдомъ у ближемъ познанію Бога, у почитанію власти Земаљске и у братољубію поошћрио и обучио. Затимъ је Његово Высокопреосвештенство, высоко уважавајући дужности свештеническогъ реда, на молбу двонце болна, одма сѣкъ потребне молитве надъ њима очитао и одъ Бога ихъ изцељенѣ просио; а по совершенію овога, жељу многобройныхъ је народомъ у обиталиште свое братно се; одкуда је одна на молбу једногъ Чиновника у овога домъ отишао, ту водицу осветио и тако њега тако и цео домъ му благословио. Остатакъ пакъ овога дана по већой је части у духовныхъ поученима са свештеницима провео; но и нашъ ніе пропустио Г. Началника посѣтити, коме је као тежко было, што је у овой прилики слаба здравља трећу се быти. Нетый је данъ и Учителя найстаріегъ разреда удостоио свога Архипастырскогъ и свеходителногъ посѣштенія, а тако благоволио је и овденшње Основно Училиште посѣтити, где су Га два Ученика съ једнимъ учителѣмъ предъ вратима школе, а остали у школи дочекали, и благодарностъ Му свою на милостивомъ посѣштенію изјавили. И при долазку и излазку Његовогъ Высокопреосвештенства изъ школе гласъ Му је звона школскогъ почесть учинио. Добрый нашъ Г. Епископъ ніе заборавио ни онога Ученика, кои га је са словомъ предъ црквомъ поздравио, штедро наградити. Ево дакле изредногъ примѣра, какво треба према Учишитака и Учительма нашима обраћати, како ли просвѣту цѣнити и почато-

вати! — У вече истога дана, као у очи Имендана Његове Свѣтлости сва је варошь осветљена была; а сутра данъ као на самый имендань Свѣтлогъ намъ Князя и Господара Александра, сирѣчь 29 Августа, опетъ је Г. Епископъ священодѣйствовао у присутствію Чиновника и жителя ове варошп, и за здравље и долгодействіе Његове Свѣтлости и целогъ Му Свѣтлогъ дома Богу топле молитве обратио; а по свршетку Божественне Службе благодарственне је молитве држао, кое су съ „Тебе Бога хвалимъ“ заключене биле. Пранґіе су непрестано грувале, и цело је торжество сайно было. Приликомъ је овомъ и Учителя Петьковићогъ Аксентія Стефановића заћаконио. После Божественне службе пратиоцу Му се у обиталиште пріймао је посѣтженіе, а затимъ је и самъ Г. Началника и по трећій путъ посѣтити благоизволио. — Сваки је данъ съ Г. Епископомъ по више отличны лица за столомъ као у време ручка тако и вечере было. На 29. Августа, као на Имендань Његове Свѣтлости, особитій је ручакъ у Његовомъ обиталишту одъ стране Обштине приготовљенъ было, при комъ су присуствовали као више Чиновника Спешителя и Учителя, тако и више отмѣнны ове варошп лица, када су и наздравице за Владѣтеля, за Г. Митрополита, за Г. Епископа, и пр. пр. съ многам лѣта, са звоненѣмъ звона и пуцнаомъ пранґія слѣдовале. По обѣду је одма Г. Епископъ, опростивши се са свима нама и благословивши насъ, крену се и на конакъ у Голу Главу Срезъ Подгорскій ов. Окр. отишао. За дуго пратиля су га изъ Валѣва звукома пранґія и гласъ звона. Такођеръ красно је было погледати предъ њимъ преко 60. коњаника съ Началникомъ Средскимъ, врлимъ Г. Павломъ Гудовићемъ и велико число Спешителя, а за Његовимъ витомъ обои Надлежателства Чиновнике, пакъ Кметове, пакъ граѣане све на коњма, кои су Г. Епископа далеко испратили. Господинъ је Епископъ у ютру рано у Недељу 31. Августа у Голой Глави светао водицу и слово народу говорио, а потомъ одма преко Коцелѣна одпутовао је у Шабацъ. Ето тако је Г. Епископъ провео кодъ насъ три дана и три ноћи, и тако смо Га мы као у истини могли дочекати.

У Београду је: бранно пшеничио по 100 гр. сто ока, — најфинїе (кундмељ) по 96, за земичке 80 гр. цента, — кукурузно 65 гр. — кукурузъ 36, — ечамъ 42, — овасъ 44 гр. сто ока; — масть свињскія 650, — лој говеђій топљенъ 332½, не топљенъ 300, — медъ цеђенъ 250, — вуна овчія неврана 325, козія 300 гр. сто ока; — свиње дебеле 260 гр. паръ, — коже половске 287, крављѣ 125, јагњичіе 30 гр. паръ, — вино црно Крајинско 36, Смедеревско 32, бело Карловачко 37 гр. ракіа лоша 100, слаба 37 гр. акоњ.

У Неготину: бранно пшеничио 55—60, кукурузно 30 до 35, кукурузъ 38—40, ечамъ 35—40 гр. ото ока, — чабаръ клюка одъ 52 ока по 16—18 гроша.

У Окружію Црнорѣчкомъ: пшеница 30—35, кукурузъ 35 до 40, ечамъ 25, а крупникъ 20 гр. сто ока, — овпови по 40, козе и овце по 36 гр. паръ, — масло 3½ гр., медъ нецеђенъ 2—2¼ гр., лој са салма 3½ гр. ока, а коже козіе по 21 гр. паръ.

Т У Р С К А.

Букурешть, 3-ога Сент. — Ако су у животу народа они дани праздници, у кое је или за цео народъ или за коју овога класу штогодь обште полезно учињено; то ће њес, Сент. оне године јошником народу незаборављив остати, крвб је онъ овога мѣсеца два такова дана доживео. Првый је био отвореніе моста преко Алта, коимъ је постоинимъ сношеніемъ велике и наше Влашке трговине и сообштенію како у внутревости, тако и у Крделю, Банату, Угарію и пограничнимъ предѣлима неоцѣнима услуга учињена и нама радость и нелицемѣрни ентузіязмъ свію они хвалу, кои своимъ отеческомъ владѣтелю за ово благодѣяніе благодаре, найлѣпша је награда за његове неусапне труде. — Второ благодѣяніе, кога је участницима правителство житель Букурешта учинило, есть отворенїе водовода. Букурештъ је досадъ међу оне варошп припадлежао, кое су найвећу потребу, воду, куповати морале. Будући да у обичнимъ овдашнимъ кућевнимъ бунарима вода за пиће ни найкапъ сходна ніе, зато су се служили водомъ изъ Дамбовице, кои се филтрирати и доста скупо плаћати морала. — А ову садъ филтрирану воду добію жительи Букурешта безплатно у многимъ чесмама, у кое вода посредствомъ гореречепогъ водовода долази.

Р У С С І Я.

Царъ је одавъ одборъ у Петрограду ванесенао, кои ће се о томе совѣтовати, како ће се препятствіи, кое упозу полички правацъ у старіи русенске земљ на пуну стопу, уклонити. У одбору овомъ предсѣдавање самъ Великій Князь Наслѣдникъ престола — Царъ у своимъ путованю по земльи заниса се најпаипаче прогледанѣмъ воинства. — Колера се по земльи све далѣ и далѣ распространила.

ИТАЛІЯ. Правителство Неаполитанско дало је прекій Судъ надъ политаимъ участницима последњѣ побуне у Ренно држати и 11 њи погубити, а побѣђени бунтовници покупли су се у брда и у окиша се драже, 3—6000 њи. За даљ показује Правителство намеру, да и блажія средства за утишаніе зла употреби, милость према крвницима и удовлетворенѣ за неке ствари, сбогъ кои је побуна. Одъ участника буне многи се изселюю, да желе населити се изъ земљ, са кое садашњимъ управлаиѣмъ не могу задовољни быти, и већъ су 50 такны добыли одъ Правителства дозволенѣ, да со населе. Што се узрока побуне тиче, за поглавитый наводе самовольства и самовластія званичника: мы, веле, имамо добре законе и добре уредбе, али те не значе баиъ ништа, почемъ ій разбойничка, глупи и неспособни званичници чине найгорыма. У нашой земльи се такви на жалость предпостављаю честитымъ людма, кои су одъ характера и изучени. Мы имамо законикъ, кои је једанъ одъ найбољи у Европи, али тай законикъ не значи ништа, єръ полицайна власть све чини, како хоће, и никаквъ законъ не припознае. — У Княжеству Лукки наишао је законъ о печатньи, по коме се допушта о свима дѣлима Правителства нимо писати, но само умѣреныма начиномъ и са одобренѣмъ преодне цензуре. Князь Модене одпутовао је у Бечъ, и ово је неповольность обштy у земльи његовой побудило, где међутымъ све се заузело за наоружанѣ и опрему народне гарде, добровольци пријави се купе и међу людма, пакъ и међу женама, да се одъ туда одело, оружіе, пакъ и по кои топъ за ноту гарду набави.

Херцогъ одъ Лукке дао је останку на владанѣ ноте земљ и уступио то В. Князу Тошкане, одъ кога добыва на годину 1однов шкуда, а 12000 особито за једанъ одъ истога Херцогства одцепљенъ комадъ земљ осимъ оне накнаде, кою прима по Бечкомъ уговору, што је одъ земаля његовогъ херцогства начињено војводству Парме, Пјаченце и Гвасталле за удовицу Наполеонову, надъ коимъ влада ће после њене смрти њиъ и његовой лози привасти, а Херцогства Лукке и Тошкане остаю одъ сада саединѣна.

ФРАНЦУЗСКА. Парнзъ, 3-ћегъ Окт. — По извѣстіяма францускогъ посланика у Рему Аустріи ће се са Римомъ у смотрению Ферраре свршено изравнати. — Изъ Гибралтара одъ 22-гогъ р. Септемврія пишу: „Добили смо вѣсть о нелавномъ једномъ сраженію, кое је између цара мароканскогъ и Абд-ел-Кадера подъ градомъ Таца было. Абд-ел-Кадеръ се после крвавогъ боя, у коемъ је до 3000 люди изгубио, натрагъ повукао, и царъ је после за главу сваког одъ његови люди 15 дуката обећао. По писмама изъ Феца морао је Абд-ел-Кадеръ, да бы конечно уничтоженіе избегао, у брегове утећи. Царъ се садъ у Рабату налази, где Байрамъ свствуе, пакъ ће после у Феџъ (престолни градъ) ићи. Надзю се, да ће за овомъ побѣдомъ совршено умиреніе духова у Мароканской слѣдовати. — Енглезско правителство је у једной ноти одъ Француске у смотрению назначенія Херцога отъ Омаль за Вице-краля у Алжиру изјавленіе искало. На ову је ноту Г. Гизо, као што се потврдава, одговорно, да се овимъ назначеніемъ ништа у основоположеню закљученогъ између Енглезске и Француске у смотрению Африке трактата промењено ніе. Одкудъ бы се закључити могло, да потайни уговори између Енглезске и Француске у овомъ правцу постествую. — Октомврія 3-ћегъ је Херцогъ отъ Омаль у Африку одпловио.

ШПАНСКА. По найновіимъ извѣстіяма изъ Мадрида Краљица је отпустила свое Министерство изменула, и своимъ приликомъ је француска партія побѣду одрнала. Нарваецъ је Председатель и Попечитель Иностранны Дела, Сартеріюсъ Внутренны, Орландо Финансіе, Росъ де Олано просвештенія, Кордова рата, последня двоица остаю одъ старогъ министерства. Нарваецъ је као што кажу, два милліона франка одъ матере Краљичине Христине изъ Париза добыо на то, да такву промену произведе и са тій новцы је ово тако израдно, придобывши и љубимца Кра-

лачиногъ Серрано на свою страну. Чуе се, да ће садъ и сама речена Краљица нати вратити се у Шпанску, а Епартеро да остане у Енглеској.

ПОЗОРИШТНЕ ВѢСТИ *).

5-гъ Окт. по другій путъ Зиданъ Манастыра Раванице. Позорште е опетъ было пуно, кое показује, да се Србину српске ствари допадаю.

9-гъ Похондрена Тикка шаљиво позорје у 3. дѣйства одъ І. С. Поповића. Представљано е уобште добро, отликовао се Павловићъ.

12-гъ По другій путъ Сѣнъ едне жене. Представленіе было е доста слабо, но Павловићъ све неку дае надежду, да ће по времену быти добаръ Позорштинкъ.

13-гъ Лепа Гркиња, жалостно позорје у 5 дѣйства съ Мађарскога слободно превео К. Исаковићъ. Мы смо съ нестрпљењемъ очекивали, да ли ће се обистинити онай по нашимъ листовима разнешени гласъ, да е Лепа Гркиња и Светиславъ и Милена едно исто, съ малымъ изменама; но ніе се ствари осведочила, и тако е и она терба свршена. Представленіе было е уобште добро, осимъ што сви нису точно научили ролле. Особито бы желили мнѣ грамматичны погрѣшака слушати.

*) Подунавка срдце се, што іой се пребацује, да не ради, надъ се што на Позорште представља. На што толико извиняваше? нека само ставя: У овай данъ представљало се ово и ово, онако, као што и о Штраусу нашимъ и мы мислимо, да е то болѣ, него стављати ковкакве заговетке или француске анегдоте, кое нашо не разуме.

РАЗГЛАСЪ.

Због мое болести ніе Граматика моя досадъ печатана. Садъ се печата, и быће за нетъ неделя готова. Претплатници се читаногъ овога месеца примаю. У Београду 1. Октобра 1847.

И. Захарієвићъ,
пр. Проф. и Управитель Гимназ.

ЗА НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА

Кои іошт нису платили, умолава се свакій, да што скоріе платити изволи, а кои е на страни, новце послати подпуно и тако, да се не мора овде плаћати за пошту, што ій долази; еръ иначе, кои не буде подпуно платио, извинит' ће насъ, ако ни подпуно сва числа Новина не добые, но са толико мнѣ на последку, колико е мнѣ платио.

Учредникъ.

☞ У куће Г. Г. Браће Свића на Сави дават' ће се одъ идућегъ Митрова дна подъ кирію на одну годину:

1. Одѣленіе съ 4. собе и 2. куйне
1. Одѣленіе такођеръ съ 4. собе и 2. куйне.

Кой жели едно ил' обадва ова Одѣленія подъ кирію узети, нека се изволи пріявити у домаћой писарници Г. Стоина Свића. —

Дна ограђена забрана монастырска у Епархіи Шабачкой, Окружію Валѣвскомъ, као жировања монастыра Грабовца и жировања монастыра Боговађе продаваће се у Шабцу 19-гъ Октобрія т. г. прваго и последнаго пута; дакле ако бы ко желіо купити, нека ій найпрѣ проиди, и после на опредѣленый рокъ у место лицытаціе ради дође. № 381. У Шабцу 25. Сент. 1847.

Консисторія Дієцезе Шабачке.

Доленодписаный, кои е уредно Хирургическе науке свршіо, и већъ има 16 година, како у разныхъ местима особито међу Србима на овой страни као лекарь практицыра, чрезъ кое време онъ себи ласка, да е се довольно усовршенствовао у лекару своій науки, и будући да овде намѣрава као практическій лекарь стално остати, еръ и српскій каникъ добро говори, тако се превертује одазвавшемъ Публикуму са своимъ услугама, додавајући и то, да поредъ остали лекарскій наука свяку болю одъ зуба лечити разуме, на осимъ лечења всшто знаде зубе и вадити безъ свake болѣ, кадъ сумпорияу силу употреби, ко пакъ жели по старомъ начину зубъ да му се извади, то се обећава безъ великогъ бола да исту операцію може свршити. Обитава свде у великимъ зданію, а свакій данъ одъ 2 до 3 сата после подне подносење већгову услугу сиротиньи бадава, само се тога ради буди кои сирома кодъ већга нек: а што се отмѣнієгъ Публикума тиче, обећава се свагдаръ быти готовъ на услуги.

4. Октомврія 1846. У Београду.

Емануелъ Конъ.
Магистеръ Хирургіе.

Г. Г. Ђорђе Панићъ и Димитрій Данићъ продаю њиову кућу, кои леже у сокаку идући къ слену до бывше Словоливаонице изъ слободне руке, ко жели исту кућу купити, нека се изволи доле на Сави у дућану кодъ Г. Димитрія Данића ради погодбе пријавити.

У планини Ягодньи Окружію Подринскомъ има у Обштина: Селанчке и Крупањске на продају 37. Сѣна, кои су у построеным оногъ лета сушатима добро заграђена. Сѣна се она имаю на полау обштинске кассе продати, и тога ради одређенъ имъ е данъ продае 24-ти 25-ти и 26-ти дань тек. мес. Окт. кои ће се последнѣгъ свршећи лицемъ на Митровъ данъ оному тесленити, кои найвише за њи обећао буде дати.

Слѣдствомъ чега свакомъ оному, кои бы речена Сѣна волю имао купити, обавлавају се, да се онъ наведены дана у варошы Крупню надлежномъ Срезкомъ Начальнику и Примирителномъ Суду пријавити може, гди ће се иста лицитація држати, и окончати. Изъ Канцелларіе Начал. Окр. Подринскогъ.

Оным учтиво обявлюемъ почитаемомъ обштеству, да и садъ ноу посластичарску продавницу у куће Г. Учителя Мише преко пута одъ Прав. Књигопечатнѣ имамъ, и да се кодъ мене у свако доба може добыти посластичны пецыва и пића, ликера, аусбруха, шампањскогъ вина, добре за здравлѣ чоколаде, катарцелтза (за кашаль), ошећерены зрна (против гласта за децу) и т. д. найприличнимъ ценомъ. Такође могу се кодъ мене наручити торте и други художественни колачи по умереву цену, кое наручбине я сасвимъ добро и брзо извршујемъ.

У Београду 6. Окт. 1847.

Петаръ Коран,
Шнайцеръ, посластичаръ.

ПОЗЫВЪ.

Забавникъ „Авала“ за ову годину быће скоро напечатанъ и зато се овымъ учтиво умоляваю Г. Г. Скупителы Претплатника, да имена последныя што скоріе на мене послати изволу. — Они, кои бы желили и прву књигу, кои е лане изишла, имати, могу е добыти такође кодъ мене и то ценомъ истимъ, пошто е и она друга, т. е. за 2. цванцыга.

Іов. Филиповићъ,
Столон. Княж. Канцелларіе.

☞ Воденицу, на покрому лугу лежећу преко пута куће на два камена у огради, у коіой се винограда 2 лозе, и 4 воћнака са разныма воћема има, продаю овдашни трговцы Гаврило Вуковићъ, и Милошъ Кара-Стоиковићъ, и то изъ слободне руке, ко жели исту воденицу са плацемъ купити, нека се кодъ сказаня продавача у чаршіи ради погодбе у њиовомъ дућану кодъ сунца нађи.

☞ Доленодписатый обявлюемъ почит. публикуму, да е у скоропостроженой пивари своій у Крагуевцу пиво пећи почео, овымъ свакому на знанѣ дае, да се кодъ истогъ одъ сада доброгъ и свтномъ ценомъ па и у вышо бечки пива на продаю добыти може. 10. Окт. 1847. год. у Крагуевцу.

Николча Зиенъкъ.

Уредникъ Ил. Ар. Поповићъ.

У Правительственой Књигопечатни у Београду.

Излазе сваке седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена књ. с за Србію 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 21. Октовріа 1847. **Число 43.**

СЕРБІЯ.

Постављенїи: Александеръ Х. Трипковићъ, Директоръ Карантина Рашкогъ, за Књиг. Адютанта съ производствомъ у чинъ Капетана; — у пойсцы конїичкій Поручикъ, Тодоръ Петковићъ за ескадр. коммандантa съ производствомъ у чинъ Штабсъ-Капетана, — пешачкій Штабсъ-Капетанъ Милосъ Марковићъ за коммандира 3-ће ротте 2-огъ баталіона: — Поручикъ Ефремъ Михаиловићъ за коммандира 3-те ротте 1-огъ баталіона, а Поручикъ Милошъ Ристићъ за коммандира 4-те ротте 2-огъ баталіона, обоица съ производствомъ у чинъ Штабсъ-Капетана.

Алексинацъ, 13. Октовра. Овди є обштенародный праздникъ, данъ рођена Његове Свѣтлости Милостивѣйшегъ Господара и Књаза нашегъ Александра Карађорђовића 29. Сент. торжествено прослављенъ. Кадъ є было у очи реченогъ дана, држано є велико вечерњ, а на самый данъ у зору іошть за блистаюћи се звезда огласила су звона са пуцањемъ прангія на ютренъ, кое почемъ є свршено, после некогъ времена пуцања прангія и звукъ звона такође огласила су време божественне литургіе, кою є Г. Протосрей ово-Окружный са іошть два Свештеника служио, и на коіой су како Г. Окр. Началникъ остала Господа и Грађани, тако и свакогъ реда люди присутствовали, по служби чињено є особно благодареніе Богу за изліевену милость његову надъ Свѣтлимъ Књаземъ нашимъ, и присоюжене су молитве за многолѣтствіе и сретно владаніе Његово, кое є пуцања прангія пратила. По свршетку ове божественне службе ишла су сва Господа, Трговцы и Грађани куће хвалњогъ Г. Началника честитати му данъ рођена Његове Свѣтлости, кои є ове госте примѣрно дочекао и часно. После подне пакъ на выше є места свирке и играња при лепомъ времену было. У вече осветлѣна є была сва варошь, и на средъ пијце бывши. у военной служби седећый Латовъ Карантина Алексиначкогъ Г. Живко Тешићъ пало є ракетле, небесне прскање и патреногъ коња пуштао, кое є о трошкомъ Г. Ђорђа Вучковића І. Осмотрителя истогъ Карантина начињено. — За честь овога дана Алексиначка Обштина дала є у кафани Иліе Мановйловића Кмета онд. свой отѣшной Господи, Свештеницыма и Трговцыма отличну вечеру. У полованія вечере устане честохвалѣный Г. Началникъ, и напіе здравицу за здравлѣ Свѣтлогъ Књаза, а потомъ Г. Протосрей, кои се далѣ продужи съ найсрдачнымъ срдечнымъ пѣванѣмъ „многая лѣта“ праћеныхъ неодкшуњивъ рикањемъ прангія. За тимъ напіо за целу фамилію Књажеву, потомъ за здравлѣ Г. Митрополита, Г. Војводе Вучића, Г. Истрошкића, ГГ. Попечителя и Совѣтника, за цело Правителство и сав Народъ Србскій. Два су акона вина напешћена была на полѣ предъ истомъ кафаном за дошавше жителѣ, кои су одъ велико мноштво они у єдан минутъ напразнѣли. Садъ су гости са астала поустајали, у гайде су свирачи предузели свирати и у бубањ лупати, и тако є свиљ балъ свакојакимъ играма одпочетъ, кои є до после пола, свршивъ до 8. сати по турск., ноћи трајо, и потомъ се свакій своіой кући развијао. Довле є онай балъ трајо, прангіе су непрестано грувале поредъ многогласногъ узклика: „ура! ура! ура! многая лѣта! да Богъ живи Књаза Александра.“

Крагуевацъ, 1 Окт. — Прошлогъ месеца 29-ый као данъ рођена Свѣтлогъ Књаза Александра кодъ насъ є торжествено прослављенъ, у вече су чиновницы овдашньи дали балъ у здању, где є негда Народня Азна была, на коме є велико число Грађана обоега пола присуствовало; притомъ є цела варошь као и здањe, где є балъ даванъ, осветлѣно было, коіомъ приликомъ пуцале су прангіе како у очи дана и на Божественеу литургію тако и увече на балъ, и торжествено ово оглашавало 1-огъ Окт., као на данъ Богородичногъ Покрова, започело є дѣйствовати новоустановлѣно у оной вароши Девойчко Училиште, у кое су клоге Девойчице на воспитаніе предате. У недељо 3-ће т. м. имали смо у новоподигнутой Г. Браћомъ Звекића у оной вароши Пивари пиво, таковога вкуса, да га одъ данась нећемо желити, да намъ се изъ Београда и то доста сваковако доноси. Истогъ дана освануо є Никола Бегчићъ изъ Претоке конопцемъ о єдномъ шумару обешенъ, кои є прошавшегъ дана у њиви на польской радњи было и ту заноћио; случаю овомъ дивила се є његова фамилія, єръ є онъ човекъ врло совѣстанъ и разуманъ было.

Ћупрія, 16. Октомвра. Имали смо јуче снега съ кишомъ, но данасъ фала богу опетъ є се време поболшало, и люди са свимъ силама хите польске послове совршити. Ове године доста су люди овога краја кукуруза напили тако, да причаю многи, да опаковогъ берићета одъ скора было нѣе. Тако исто су ове године люди овога краја доста берићета и у њиву имали, но будући да є у време бербе много кише было, то є піно одвећ слабо, но за наше невеке люде добро, єръ кадъ бы пло'пію было, доста бы крвави глава Суду долазило, а и у піяци бы се онако упропашћавали, као што єдан примѣръ и пиано, сирѣчъ да є єдан сирома човекъ, кои нема одъ куда ни фамилію свою издржавати, почећъ є се прекомѣрно пію пало, у кафану само са єдним грошемъ, когъ є прео данъ трудомъ зарадио, и єдномъ свећомъ, кою є да фамилія однесе, купио, — ушао, онако съ пуномъ главомъ стане карте играти, где како свой онай 1. грошъ тако найпосле и свећу да на карте, а кадъ є то изгубио, отишао є како безъ грошa тако и безъ свећe куће и фамилія своіой. Кто дакле како наши люди кодъ доброгъ берићета у њиву и рекіи раде, а кадъ онога довољно было не бы, заста реченый сирома небы у онаково што съ правомъ главомъ доћи могао.

Параћинъ, 13. Октобра Њкои отићани жительи Параћински, числомъ њи 11. кои су 15. Августа т. г. у Св. Гору на поклоненіе и видѣніе тако наодѣни се Св. мѣста и обителы одавде отишли, по 10-то дневномъ путованію єрейно су пристали у напоменуто Св. мѣсто, где су се 15. дана бавили, поштивши до 17. Монастыра нашегъ вѣроисповѣданія, одъ кои су њи отићани тровца а имено: Гаврилъ Лазићъ Предсѣдатель Правительогъ Суда Параћинскогъ, Іованъ Митровићъ и Таса Љубисављевићъ, пивену благодарност одъ заповедајућегъ онда са іошть три Монастыра Хиландара добили, коіимъ су за штиторе напоменуты Монастыра признати. При повратку одтуда ни су пропустили и Монастыръ Рильскій, кои є одъ Св. Горе 8. дана у растоянію, посѣтити и овому као и осталимъ у Св. Гори свакій по могућству стања своега подарак принети. Фамилія њихове добывши одъ њи вѣсть, да долазе, пошле су имъ на сусрет, а са истока и други жительи Параћински, и то женскы пол на коћіама а люди на коњма, желећи видити и предусрести браћу свою, и освѣдочити, колико они упалажаю не само св. место свое православне вѣре но и оне чести достойне особе, кои су се рѣшили такова видѣти на и своіой браћи, кои или собомъ отити или пакъ точно разабрати у ставо пису, о горе казаным сокровишћима свога вѣроисповѣданія што годъ приповедити и достаити. Тако су у недељо 3-ће тек. за 200. коњника свечано обучены са фамиліама Светогорца и Началникомъ Срезскимъ Г. Петромъ Мариновићемъ до у Шуплаје, кои одъ Параћина 4. сата одстои, изишли, одъ кои се є 100. коњника за у Гажань одвојло, где су 50 одде остали, а только

в у Делиградъ као на треће мѣсто пресреташе отпило. Кадъ су се путници са извиавшимъ у Делиградъ на пречекъ редомъ и оставивъ жељно ій дочекујућимъ лицама састали и. по обычаю поздравили, продужили су путъ у Ражањ, и овде се поздравивши са людима своимъ одседну ручати, где имъ в ручакъ приготовљенъ было. По ручку за тимъ пошли су изъ Ражња у Шупељяк, гдѣ је г. Мариновићъ пречекао, овде одседну и са свима се поздраве, затекнувши Г. Мариновића при ручку. кои в, почемъ су путници съ виномъ почућени, прилй по обичаю за срећный долазакъ њиовъ здравицу напио, после тога за здравлѣ Кнежеско, у кои се в паръ „ура“ и пуцањ изъ пушака орило, и почемъ сви за здравлѣ Кнежеско здравице попію, онда в Г. Мариновићъ далѣ и за здравлѣ поменице остали великаша, сочињавајућій Правителство Србско, напио, па и сви редомъ тако продуже. За тимъ пакъ играло в оро, состављено изъ обоихъ пола, за кадъ сатъ и онда се и къ Параћину поће, кодъ кога такође буду дочекани, поздравивши се овде отиду у цркву учинити благодарење Богу, кои имъ в срећно путованѣ подарио, а после тога кућама своимъ, кодъ кои су сутра данъ одъ рода и остали пријателя своя посѣћивали.

Милостиня за погорелце Иванићчане скупљена, свега 68½ гр. чарш. као што Прав. Новине јављаю, подељена в међу нетима по класама тако, да су одъ прве, кои су стаия доброгъ, по 12½ одъ друге, средњегъ стања, по 23¼, а одъ треће, сасвимъ убоги, по 36¼ на сто претрпљене штете добили.

* Суповацъ, 30. Септ. У Нишу в изишла заповѣсть, да сви путници, изъ Србіе у Лесковацъ или Прокупљ путујући, у Нишъ се свратити и тамо свое Србске пасоше визирати морају; и ако в заходно преко Ниша путовати у речена два мѣста. Наредба, да се пасоши прегледаю, може у полицајскомъ обзиру добра быти; ал' бы се то визираньѣ могло препоручити пограничнымъ Турскимъ властима, па да путници не буду приморани, визирани ра_ни, обилазити и путовати дуже и съ већимъ трошкомъ. (Срб. Прав. Нов.).

** Београдъ, 15. Окт. Трговина в овде за последньи 15. дана добро напредовала; одъ земаљски производа найвише се раше разногъ рода, и може у Аустрію извозе; тако се жито и јой в недъ одъ некогъ времена прилично скупости почео; јой се плаћа по 5 гр., а недъ по 2 гр. и 10 пара ока. — Осимъ предозначены предмета, извежено в одавде у Аустрійску страну: ½ лађе пољина и брашна. А изъ те стране дошло в къ нама: 1 лађа Пештанскогъ еспапа, 5 шајкій съ дасками, 2 шајке съ празнимъ бурадима, 1 дереглія съ виномъ, 1 шајка челика, 1 шајка съ чутурама и кебетима. — У Босну в одавде отпило: 11 лађій соли и други разны еспапа. И на послѣдку у Бугарску, у Видинъ, отпила в 1 лађа гвожђа и катрана, 1 сплавъ и две лађе граће Босанске и 1 лађа воћа. — Керія одавде до Александрије плаћа се 30 гр. на товаръ. — 1 ## цес. плаћа се на овдешньой пијаци ½ фор. и 45 кр. срб. — Дунавъ и Сава расту. (Срб. Нов. Прав.).

** Васиљина Чесма, 4 Окт. Овде се кукурузно брашно продаје по 28 пар. ока. Рано има доста; ал' рђаво време не допушта, да се жита пожњевена оврше. (Срб. Пр. Н.).

Ваљево, 16. Октомбра 1781. год. Јуче в кодъ насъ падао снегъ смешанъ съ кишомъ и ветромъ, и доста в ладно и данасъ време. Одно два три сата одъ Ваљева далеко око Вачеваца, пре три четыри дана нападао в, по казиваню неки путника, снегъ, кои в левкомъ готово за једну стопу высине покрио. Тако и у Лесковицама онегъ Округія у Срезу Подгорскомъ одъ нековано већъ дана нисао доста снега. Зло за поздне усеве. — У Црнићеву у истому Срезу и овоме Округію родила в једна јабука по другій путъ за једанъ товаръ јабука, одъ коій сами и недно једну одъ 20. драма велику и тежку. Тако су и друге воће неке два пута цветале и два путъ родиле, премда в прваго плода градомъ обијено было, а другій због хладна времена неможе дозрети. — Јуче се једанъ случай рђавъ у овой варошн догодио. — Г. Сока Петровића удовица пошлѣ јуче после подне своју четырдесетолѣтну девойчицу, Драгињу, у сусѣдство до куће некога Милана Кошлињина поради нако суруткє. Суруга Кошлињина, нашавши нешто мало посла у авлій, рекше девойчицы, да седне и причека в у собы, где се једно нѣжно дете одъ 5—6 година стаго забављаше. Чимъ девойчица седне, а дете за пушке, попевши се на сандукъ, кои испод пушака стаише, у намѣри нешто показати девойчицы, и тако узети у руке пушке, једну запети, оборити и погодити девойчицу у средъ ноге испод колѣна, то в дете све у једно трепуће учинило, да чисто човекъ, кадъ чуе, не веровати не може. Девойчица в знатно рањена, куршумъ с навећу костію, навећу две цеви или две некакве кости но у једной ноги, продрео, кости повредно и привлачно ій скршио, па се у бутини заустависе, нити в наполѣ изишао. Сада в ова девойчица у рукама Фелдшеруса Ваљевскогъ Г. Доктора Машинъ, и потому надамо се, да ће, премда съ доста муке и не одма, извлечена быти. Ено случая, кои мора све родитељ пробудити, да одседа болѣ паше, где ће оружје вешати, где ли децу неразумну саму оставлати. Мы смо овде у Ваљеву по 7—10. гроша 100 краставаца куповали ове године. У кратко, овде в у Ваљеву изумиваюћи дрва, кои су у лето доста поскупила, све остало наопако скупо, а хвала Богу по готову и немамо ништа никада на нашой свагда пустой пијаци. Главный в изворъ ове наше муке по свой прилици у томъ, што околна наша браћа селяци в сувише добара нијаву и у сваковъ изобилію живе, нити имъ в потреба за јаица, сиръ, масть и пр. одъ варошана кою пару гледати да добію и себе соли купе. Они то управо за неку срамоту држе, донети ситнице у чаршію; а неће произведе свое продаю у већемъ количеству и на једанпутъ, и то по већимъ чаршіама и изванъ отечества трговцыма продаю. Могуће, да бы намъ нешто мало лакше было, кадъ бы наша селяци принуђени были ради малы ситница у нашу варошъ силазити, као за купити мараму, фесъ, гуњ, опанке и пр. и пр., ербо бы тада узгредъ донесли свагда са собомъ по нешто продати. Али ево муке, слобода в по селима и кодъ цркві дућане држати и трговати, пошто се нешто мало аренде плаћа, па се такови дућани распространише по селима, где селяни покупују, шта имъ треба, шта више ту су и неване, те се ту и проведу, нити имъ када варошъ наша падне на умъ, и тако мы морамо за 10. јаица сву варошъ обићи и кадъ такова набемо, пошто по то, платити; а кадъ нестане новаца — еръ тако ій пода в носи — а затреба намъ кошуља и чарапа, морамо одъ овдашнѣгъ трговца, жељногъ што у месецу дана продати и на одкудъ и ма како пару одкинути, на вересію узимати, и таковоме прескупо плаћати; плаћати пошто кои оће, и среће, кадъ се човекъ на дѣломъ Христіянина намѣри. Ето како се овде живи, и како се красно пропада. Боже болѣ! — Цркна в овдешня у рђавомъ стању, сводъ ій в препукао и сва в у наоколо пореметана и испуцана, шта више примѣчава се, да све више и више надо, а и како неће, када в тешина надъ сводомъ и како в одъ невешты грађена. Сводъ в истый и угнутъ већъ, да бы завета нуждно и човечно было, а надамо се, да ће то скорим быти, да се она власть, коій то у дужности спада, побрине о безбѣдности оны, кои посѣћиваю исту. Блаженопочивши Г. Епископъ Сава наложио в было, да се црква безъ одлагања затвори, а међутимъ, докъ се неприступи къ оправљању исте, да се друга мања одъ дасака, капела т. е. начини, кои бы за време послужити могла; но роптанѣ и незадовољство неки лица у Обштини дотле в успѣло, да су и свештенцы и учитеља съ ученицыма морали найпре подъ звонару, а кадъ ніе ни то доста было, сасвимъ опетъ у цркву улазити, коју и данасъ једнако посѣћиваю, и не само они него и сваки уласци у исту, пре са страхомъ погледаю на препукнутый сводъ, нежели што се прекрсте и Богу свое молитве обрате, кои се по већой части у томъ состоя, да се Богъ смилуе здраве ій и читаве изъ онако разслабљене праве извести, особито кадъ при торжествама правій предъ црквомъ групаю и оку раздрманаюћи кречъ ій поче на подобіе пута погредъ праве и на рамена людма падати. Добро бы дакле было, да се надлежна власть што скорије о томе побрине, како ће попе безъ страха и презира у будуће се у цркву ући; ербо к лако онима говорити, да неће ни за 50. година црква фалити, кои врло редко у по долазе и по поль сата или нешто мало више у њой престое, и то крадом се држе, или с страшно гледати толику дечицу, толикой опасности често изложену. — Чуе се, да в и Манастыра Боговађе црква у овомъ Окр. Срезу Колубарскомъ постоља у крайной опасности, и да в ска изподупирана и тек што ніе срушила се, и опетъ се у њой служи и народъ в посѣћивала. Но што се ова цркве_Боговађске тиче, нисмо нешто утѣшително читатељима о-вогъ листка слообштити. На Рождество Богородице буде Г. Начелникъ Среза Колубарскогъ Аксентіе Срећковићъ кодъ Манастыра Боговађе, где в се доста народа и киетова ступило было по обычаю и по дужности христіанской на Б-гослуженіе; улучивши давле онъ таку згоду прилику започне говорити народу

и представляти му, у каквомъ е стању поменута Богоколя, како и христіянска дужность црквe и Манастыре градити и подизати, како су то наши предцы чинили и нама споменике толике оставили, како треба мы онымъ да слѣдуемо, а особито како е то за спасеніе наши душа необходимо нуждно и пр. и пр. тако, да су сви присутствующи на овакове и многе прекрасне искреномъ ревносьу изговорено рѣчи похвалѣнога свога старѣшине добровольно и безъ затезања златне сувме уписали и то одма, и обезали су се такове и одма положити, како се започне зданѣ нове цркве. Кто шта може добра и мудра речь единога честнога и важносьу украшеного старѣшине учюти. Онде е кодъ Боговађе тай данъ одъ не блиъ многогъ числа людій набрао се преко 350 ## цесарска, и шта ће се іошть накупити, то можемо лако заключити, кадъ е овакій старѣшина и овакій народъ. Дакле новой ће се цркви Боговађеской на пролеће, ако Богъ да, темель положити. За ово као и за многа друга полезна дѣла иска прійми общту благодарность похвалѣный Г. Маіоръ и Срезскій Старешина Срећковићъ, кой непрестано о томе ради и труди се, да повѣреный му Срезъ у сваком добру напредакъ и примѣръ буде. Равнымъ начиномъ хвала и народу, кои свога старешину, мудрога и доброга старешину, слуша; хвала народу, кои себи тако дичный и Богоугодный сп-меникъ подиже. Ревностно дѣйствованѣ за развитакъ напредка истогъ Среза Колубарскогъ показао е и у тому Г. Аксентіе Срећковићъ, што има и у његовомъ Срезу већъ осамъ сушионица, и ове су године многе шљиве осушене и за трговину приуготовљене. Што се тиче путова и наши друмова, ова су не само у Срезу Колубарскомъ него и по целомъ Окр. Ваљевскомъ доста и у колико се до сада више могло, оправљене, као што е и прекрасна каменна ћуприя на Љубостыни кодъ Ваљева сграђена, и као што е цело ово Окружіе по возможности у сваком призренію за прошле две три године оживило, и народъ е у земљѣдѣлію, скотоводству у сваком реду и найпосле у човечеству и улюдности, у любови братской и слоги златно напредакъ, и надамо се, да ће и у напредъ наше Окружіе у спачему напредовати, и да ће примѣр. Г. Окр. Начальникъ Іованъ Миловановићъ слѣдующи мудрыма, благима и синсходителнима према сваком стопама бывшега нашъ[illegible]никадъ незаборављенога Окр. Начальника, сада примѣр. Помоћника Пон Вн. Дѣла, Г. Александра Я. Ненадовића, кои е у сваком злао нилю подтакнути къ ревностноме и вѣрноме раду, да ће велики и Г. Миловановићъ ово Окружіе напредно руководити.

По извѣстіима Чича-Срећковогъ Листа у Пожаревачкомъ Окр. кленьи су усе ни прибрани, но ниску сидъ опрошени, а пролетьни су готово сви до руке дошли; но много е жита на њивама кое неожњевено, кое пожњевено пропало, и то нешто одъ зла времена, а нешто и одъ нестања. Жиородна гора, нарочито граничева има довольно жира, а буковый жиръ у планинскимъ предѣлима одъ ладноће и кише покварио се и нема надежде одъ њега. — У Крагуевачкомъ Окр. ни пола пшенице ніе окопано, а жира доста има. — У Чачанскомъ слабо има жира, и неће дуго трајати, што е много напомпце дотерано. — У Рудничкомъ е слана недозреле кукурузе убила. — У Црнорѣчкомъ ће такође слана многе зелене кукурузе сатрти, а жира како буковогъ, тако и граничевогъ и горуновогъ доста има. — У Подрињскомъ е планина Борзия у обштини Крупањеской и Боранеской тако родила жиромъ горушовыкъ и буковыкъ, да се у њой 15 до 20.000 свиня угојити може и Начальничество ће Окружно умолити сусѣдна Окр. Начальничества, да она люде, кои бы свиње за жиреньи имали, тамо упућую. — У Окр. Крањинскомъ лане е было обштински њива 152½ дана засѣяно, а ове године 177 дана; пошташній главный друмъ одъ Неготине Пожаренцу водећій прошле године е довршенъ, а ове е друмъ одъ Кладова до Брзе Паланке, кои е Лане направљенъ, плюнкомъ посути, а одъ Текіе къ Кастелу граду поврай Дунава на 1000 хвати у каменитомъ брду, зовомомъ „Привора Соре“ друмъ е на 500 хвати просѣченъ и направљенъ, чимъ е путъ трговини на Сѣлу Текиско-Оршанску створенъ, а у Срезу Ћоренко-рѣчкомъ главный пошташскій друмъ по пропису направљенъ, летосъ е поправљенъ одъ Сврделя између Пересинце на даљ преко села Дебелогъ Луга поредъ реке Майданъ-пека и преко Поречке реке на Мирочъ у међу села Уровице, кои путъ одъ Сврделя па до Мирочa износи 31543 хвата. — Єдну заву, кои носи 25 до 30.000 ока, оправио е Раша Здравковићъ уза Мораву до Ягодине, да праздна бурадъ за мастъ изнесе, а одъ туда ће опетъ рану да Београдъ воли донети. Редни овчіи борнне, кои у Бугарской и Влашкой свршистукъ и много е стоку већъ потамањла, појавила се у пограничнымъ Окружіема: Крањинскомъ, Црнорѣчкомъ, Гургусовачкомъ, и Алексиначкомъ, но нигди ніе велике штете учинила нити се далеко разпростра, и ово е тымъ мањ, што се где болѣ напуњавала и напуњива Уредба, коју е Правителство пре 3 године издало, о калемленю овчіи богиња, као средство противу исте болести. Аустрійска пограничка власть е своју забрану превоза крупніе рогате марве изъ ове стране у ону укинула, и наредила, да се и у напредакъ као и до сада може тамна стока овамо преносити, но поредъ обявленія овостранске власти, у коме да буде изложено, како у Србіи већу овога рода стокомъ никакве болести нема и да стока, кои се претеруе, ніе изъ Бугарске и Влашке прешла.

* У числу 30томъ на страни 311-ой опы Новина читали смо, шта єданъ изъ Ужица о селянима доставля, како су се они садъ о пецыву равіе забавяли, а на друге пољске послове не гледе и у чаршію нити шта купити ни продати не долазе, и како бы онъ за ово желио, да власть земальска наредбу учини, да се пецыво равіе до конца месеца Новембра отложи. Онъ е у свосрешо овомъ добро видио погрешке тежачке и наметно е по моме мнѣнію казао, да се пецыво равіе до конца Новембра отложи; но помоћи у овоме могао е по моме мнѣнію и мало бляже видити, да е око себе само болѣ обазрео се. За поучаванѣ народно у обдѣлаванію њива и ливада, прибиранію у време летње и држаню скотоводства имамо Чича-Срећковъ Листъ, кои нимъ свагда напомиње, кадъ шта радити треба и земљице и неуредне свегуе. А како се опоминѣмъ, год. 1833. кадъ су шумари и иновини укинути, све дужности они бывши чиновника дате су полицайнымъ старешинама народнымъ. Они дакле међу осталымъ дужностима своимъ и ту имаю, да кодъ поправленогъ нимъ народа о његовомъ напредку и благостаню раде, на све ово, што е добро, да га упућую и предпражаю, а одъ свега, што у раду његовомъ виде, да е зло, неуредно и штетно, да га одвраћаю. Тако ове старешине народне могу и сами многоме злу и нереду, одъ кога благостанѣ и напредакъ народа страда, помоћи и много добра учинити, не чекаюћи, да нын обшта земальска власть на то подсећа, као што е то и дѣломъ осведочено на примѣръ у Окружію Подрињскомъ. Г. Начальникъ овога Окружія, како е пређе кишовито време ударило и продужило се, наишао е у неколико села, сазвао селяке и њимове надлежне власти, пакъ им живо изложио найпре, каква ће велика штета обшта и несрећа быти, ако се кои усуди у полѣ изићи ради бербе кукуруза, будући бы недозрео а іошть више ирло пакаиъ кукуруз сабрао се, кои после дуго трајати не бы могао, као што и кадъ бы по неки пашьци и почели брати кукурузе, ни другима свима ништа друго не бы остало, него да и они то исто одма чине, или иначе да остане свою рану, да се потре и пропадне. Пакъ као што е безвременно брањ кукуруза овымъ начиномъ забрањио народу, исто е тако наредио, да се и потеси одъ марве чувају, да не бы она у полѣ продрла; а затымъ текъ онда е берьбу одобрио, кадъ ее изъ онако неугоднога бывшега времена лепо време указе, пакъ да сви у єданпуть почну брати. Међутымъ е пакъ и то заповедио, да се свакій засада пецыва равіе окане, опоминюћи, да комини у вацы ништа нење быти, што ће она Николиић данъ дочекати, и данши народу прочитати Чича-Срећковъ Листъ о Ладолежу, како е овай на пецыво равіе сву брыгу обратио, а на ливаду и друге свое пољске послове, кои се зими извршивати не могу, заборавко. И за све ово, што е годъ Г. Начальникъ препоручио, послушало га е мало и велико, пакъ текъ, како се е одъ 29-огъ Сепг. време недро и за берьбу кукуруза особыто угодно указало, онда е народъ Подрињскогъ Окружія почео свой кукурузъ брати и нашао и прибрао естый таваръ, као да га е изъ чардака сува просуо; онъ е сасвимъ сигрео и сухъ и безъ свике изштећена дочукаиъ, почемъ у слѣдству ове одъ Г. Окружногъ Начальника и његовымъ сауда пролазюћи чрезъ Г. Г. Срезске Старешине издане наредбе нигди ни едно маркиче ніе у полѣ житню уљно. А тежакъ радостанъ прибирајући тако жито свое, где годъ кога човекъ види, свакій се са старешинама своимъ хвали и благосиљаю оне, како су ій одъ неугодне берьбе ублажиле и одъ пецыва равіе за време, довде други изванъ и преча пословa пиаю, одвратили ій, а то е све учинило, што Г. Начальникъ пореди полицайне дужности своіеи се стара и ону да извршиш, кои се на економичне послове народа односе, пакъ у овоме не задовољава се само тыме, да са свога места наредбе издаи, него и сами собомъ лично иалази, те настоина, како ће се шта урадити, знаиѣи, да се тако у даиуть више ніе болѣ изпуни наредба, коју издае.

Т У Р С К А.

Порта є паредбу своју о прекиданју свештенія и послова са поданицыма грчкимъ достављала и Кнежевина Влашке и Молдавскоі, нарочито и Вице-Краљу Мисирскоме Мехмедъ-Алію и Бею Тунискоме, да се по њој владају. Најновіе є Паша турскій на границы грчкой и пошту, коя є изъ Грецію дошла, вратио натрагъ. Гнѣвъ є по дошавшой изъ Цариграда наредби отишао изъ Превезе у Јанину, где є са свом 50 момака сијно дочекаванъ и одъ Паше у собственомъ овога двору смештенъ. У исто време є Порта извила свое захтеваніе према грчкомъ Правителству, да оно не бы у своіой држави дозволило Буљеки никакву помоћь, ако бы онъ такву потражио одъ туда, као и женско робље и други потреба набављајућ. Најпосле се говори, као да ће русскій Кабинетъ посредствовати између Порте и Грецію, што се више садашњи завади тиче, и гледати, да ій помири.

ПОЗОРИШТНЕ ВѢСТИ *).

У Недељу 19-ог Октобра „Два Наредника“ Драма у 3. Дѣйства, съ талијанскогъ преведена Г. Ђурковићемъ. Дѣло ово уобште публикумъ є одъ почетка до свршетка съ великимъ вниманіемъ и задовољствомъ сматрао, дакле тиме показао, да му се оваковы набори допадаю. У представленію Г. Ђурковића, као једанъ одъ оны Наредника, прваго кораком на бину, снуждженимъ лицемъ, суморнимъ и жалостнимъ погледомъ ћутајући казао є „я сам онај, око кога ће се глаже сада нешто необично окретати.“ као што се то' траженъемъ представленію и осведочило. Истый є свагда до данасъ задатцыма — на бини — најболѣ одговарао, па као Наредникъ показао є, како силно художествено на гледаоце дѣйствовати може и мора, будући су они съ њиме радостнимъ радовати се, а жалостнимъ и плачнимъ плакати морали.

После Г. Ђурковића Г. Крчединацъ опомену̀та быти заслужује, коя є уметноћу своіомъ очекивано гледаоца задоста одговорила; а за овомъ Г. Павловићъ и Г. Протићъ, прваго по томе, што є као таленчаръ, наличія по потреби облачити и свлачити знао, а другій, што є карактеръ неустрашимогъ пріятеля и при грозноі найвећоі опасности показати умео. Погрешка граматическя овомъ приликомъ мало є чувено, види се дакле, да ће опомена листа овогъ поради погрешака пожелану намеру достигнути.

*) Г. Учредникъ Правителствены Новина каже, како є извѣстіе стаило о Лепой Гранији, само да бы ни по волји учињо. И вспоредамъ, да нити какве користи, нити штете од'туда имамъ, него сам само желио и увекъ желимъ, да се у Новинама Србскимъ о Србскимъ ствари извѣстіе дао. Чинити пакъ ваше по волји или у прекоръ у овакимъ ствари, то се са дужноћу не слаже.

Свештенићъ.

РАЗГЛАСЪ.

Због моје болести нѣе Граматика моя досадъ печатана. Садъ се печата, и быће за петъ недеља готова. Пренумеранти се читавогъ овогъ месеца примаю. У Београду 1. Октобра 1847.

И. Захарієвићъ,
пр. Проф. и Управитель Гимназ.

ЗА НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА

Кои іошть нису платили, умољава се свакій, да што скорѣе платити изволи, а кои є на страни, новце послати подпуно и тако, да се не мора овде плаћати за пошту, што ій довесе; еръ иначе, кои не буде подпуно платио, извинит' ће насъ, ако ни подпуно сва числа Новина не добые, но са толико мањ на последку, колико є мањ платио.

Учредникъ.

У кући Г. Г. Браће Симића на Сави даваће се одъ идућегъ Митрова дна подъ киріо на једну годину:

1. Одѣленіе съ 4. собе и 2. куйне
1. Одѣленіе такођеръ съ 4. собе и 2. куйне.

Кой жели једно ил' обадва ова Одѣленія подъ киріо узети, нека се изволи јавити у домаћой писарници Г. Стојна Симића. —

Долеподписаный, коя є уредно Хирургическе науке свршіо, и већъ пуна 15 година, како у разныхъ местима особито међ-Србима на овой страни као лекаръ практицыра, чрезъ ово време онъ себи ласке, да се довољно усовршенствовао у лекарскоі науки, и будући да овде намѣрава као практическій лекаръ стално остати, еръ и србскій языкъ добро говори, тако се препоручује овдашњемъ Публикуму са своимъ услугама, додавајући и то, да поредъ остали лекарскій наука сваку болю одъ зуба лечити разуме, па осимъ лечења нешто зиндже зубе и вадити безъ свake болѣ, кадъ суппорту силу употреби, но пакъ жели по старомъ начину зубъ да му се извади, то се обећава безъ великогъ бола да исту операцію може свршити. Обитава сиде у великимъ здању, а свакій данъ одъ 2 до 3 сата после подне подноснће његову услугу спротивнын бадава, ако се тога ради буди кои сирома кодъ њега пиа; а што се отмѣнѣгъ Публикума тиче, обећана се свагдаръ быти готовъ на услуги.

4. Октомврія 1846. У Вѣограду.

Емануелъ Конъ.
Магистеръ Хирургіе.

Г. Г. Ђорђе Поповићъ и Димитріе Данићъ продаю њиову кућу, коя леши у сокаку идући къ члену до бивше Словолиначке изъ слободне руке, ко жели исту кућу купити, нека се изволи доле на Сави у дућану кодъ Г. Димитрія Данића ради погодбе примити.

Оным учтиво обавлюемъ почитаемом обштеству, да и садъ моју посластичарску продавницу у кући Г. Учителя Мише преко пута одъ Прав. Књигопечатић имамъ, и да се кодъ мене у свако доба може добити посластичны пецыва и пића, ликера, зуебруха, шампањскогъ вина, добре за здравлѣ чоколаде, катарцелтла (за кашаљ), ошећерены зрна (противъ гласта за децу) и т. д. найприличнимъ ценомъ. Такође могу се кодъ мене наручити торте и други художественни колачи по умерену цену, кое наручбине я сасвимъ добро и брзо извршујемъ.

У Београду 6. Окт. 1847.

Петаръ Коран,
Швајцеръ, посластичаръ.

Воденицу, на мокромъ лугу лежећу преко пута куће на два камена у огради, у коіой се извограду 2 лиладе, и 1 воденикъ са разныхъ воденъ наоди, продаю овдашњи трговцы Гаврило Вукомићъ, и Милошъ Кара-Стојковићъ, и то изъ слободне руке, ко жели исту воденицу са плацемъ купити, нека се кодъ сказани продаваца у чарши ради погодбе у њиовомъ дућану кодъ сунца прими.

Долеподписатый обавлюемъ почит. публикуму, да є у скоропостроенной пекари своіой у Крагујевцу пиво пећи почео, овимъ сваком на знанѣ дао, да се кодъ истогъ од'садъ доброгъ и евтиномъ ценомъ па и у више бечки пива на продаю добыти може. 10. Окт. 1847. год. у Крагујевцу.

Николча Зисићъ.

У кући Іована Кузмајића терзије кодъ Делијске-Чесме, коју є долеподписаный у коіой ће и онъ седити, за годину дана подъ киріо узео, налазу се іошть 2. лепе собе, 1. куйна, и 1. ћилеръ за давање одъ Митрова дана подъ киріо. Кои бы дакле такове подъ киріо узети желио, нека се за цену обрати кодъ истогъ. Іована Познановића.

Обавлюа се Почитаемом Публикуму, да се съ представленіемъ, кое ће се у Недељу 26. тек. Октобра дати, прва предплата за осамъ представленія отвара, и то слѣдующемъ ценомъ:

У сали: за прво мѣсто 2 талира, за друго мѣсто талиръ и по, а за стаиће 1 талиръ.

На горњемъ спрату: за прво мѣсто 1 талиръ, а за друго мѣсто 3 цванцыка.

Протоколъ за упвеснанѣ ГГ. предплатника стаће отворенъ до Недель 26. Октобра у 3. сати у вече. Кой годъ горе назначену суму за опредѣлено мѣсто плати, добыће одъ дружественогъ касира А. Становића признаницу, съ коіомъ ће у уласак у позориште за осамъ предплаћени представленія довољнъ.

Учредникъ Пав. Арс. Поповићъ.

У Правителственой Књигопечатньи у Београду.

Излазе сваке седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена имъ е за Србію 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 31. Октоврія 1847. **Число 44.**

СЕРБІЯ.

Свѣтлый Князъ е са согласіемъ Совѣта на место досадашнѣгъ Устроенія Поштанскогъ издао нову Уредбу Поштанскую, кое значенитіе точне ово су: Поште су постављене на одређеным поштанскимъ линіима у извѣстимъ мѣстима, съ кои су и имена своя добыле, и снабдѣвене су нуждным Персоналомъ и осталымъ таковымъ потребама. Све оне Поште стое подъ надзирателствомъ и руководствомъ Управителства Поштанскогъ, кое е у Београду при Правителству. Поштанске линіе и мѣста, у кояма се Поште налазе, назначене ће быти на поштанской Карти, кою ће Попечительство Внутренъи Дѣла, по предходителной Правителственой наредби о тихъ Линіяма и мѣстима, издавати. Главне дужности Званичника на Поштама ову слѣдујуће: Писма и ствари, кое Поште разносе, по Наставленію, одъ Попечительства Внутренъи Дѣла изданомъ, примати и Поштомъ отпрематн. Служителѣ Поштанске, кои су имъ подчињени, непрестанно опоминати и придржавати, да свое дужности прописно извршую; Поштанске Таксе по Правилама, кои су Уредбомъ за то прописана, точно и савѣстно наплаћивати и т. д. Кое ствари поштански Званичници на Поште примаю и Поштомъ одправляю, поменуте су наведене и исчисљене у Уредби за наплаћиванѣ Поштански такса, кои е заедно съ овомъ Уредбомъ издана. У дужности Управителства Поштанскогъ спада: о томъ се старати, да Поште свагда съ опредѣленымъ числомъ Служителя и коня' снабдѣвене буду и да све друге одређене потребне ствари имаю; бригу водити, да се поштанска зданія у добромъ стању обдржаваю, и за такова нова, за кои се потреба укаже, Попечительству Внутренъи Дѣла представленія чинити; о томъ особито наставлати, да поштански Званичници прописане имъ дужности точно и савѣстно извршую, и свако, было оно званично или приватно лице, съ коимъ по предметима поштанске службе посла имаю, пристойно предусретаю. Упућивати и придржавати поштанске Званичнике, да сваком, са правилама и прописима поштанскимъ слагајућемсе захтеваню сваы людій, кои се поштанскимъ заведеніемъ полазую, безпрекословно удовлетворяваю и т. д. Начинъ, коимъ ће Поштански Званичници при примању, одправљању и предаваню писама и стварій поступати, и време, довле ће се писма и ствари из Поште примати, кадъ ће кои Поштa изъ свога мѣста полазити и кадъ на опредѣљніи свое пристизвати, све ће то Попечительство Внутренъи Дѣла у особитомъ Наставленію за Поште изложити и прописати. Такве поштанске опредѣљне су Уредбомъ за наплаћиванѣ исты такса. Одъ плаћања поштанскія такса ослобођена е само кеђусобна званична корреспонденція свію у нашой Земљи постављены грађански и духовны Надлежателства'; но писма те корреспонденціе мораю быти званичнымъ печатомъ и нумеромъ дѣловодногъ протокола снабдѣвена, и предаю се и примаю съ протоколима, кояма е форма за то прописана. Осимъ овога ослобођена е одъ наплаћиванія поштанске такве корреспонденція и оны повдины лица, кои бы по дѣлу званичномъ кудъ изаслана была, и у оному бы по дужности своя извѣстіи или Правителству или каквомъ Земаљскомъ Надлежателству давала; но и ова лица морао у сваком случаю, увѣрења ради, свое опредѣљніе са званичнымъ обавленіемъ, на то имъ изданымъ, надлежной Пошти показати. За приватну преписку или ствари, управљену на Надлежателства, кои су одъ плаћања Поштанске таксе ослобођена, наплатиће Поште припадаюћу таксу свагда таки при предаваню исте одъ пошиљателя. Тако ће и Надлежателства у сваком случаю, где бы приватне новце за приватна лица, было то непосредственно или по средству другя Надлежателства, на Пошту предавала, припадаюћу поштанску таксу одъ исты новаца одвоити и при предаваню положити. Поштанско заведеніе установити и држати припада Правителству съ искључителнымъ правомъ, тако, да нико другій таково или подобно Заведеніе установити и држати не може, кое бы къ свакомъ периодическомъ преношаню и разношаню писама и стварій, за Пошту назначены, служило. Но поредъ тога сваій може свои писма и свое ствари по слуги своимъ, или по собственомъ одасланику, или по улученой прилики, коме и кудгодъ о'ће, послати. Никаква ствар, ни кои е за поштанску потребу набављена или Поштанскомъ заведенію припадлежећа, ни приватна, кои е на Пошту ради преношања предата, докъ ономе, на кога е адресирана и упућена, у руке недође, не може се подъ судейскій заптъ узети, нити се на нію право залоге добыти може. Поштоношама дужанъ е сваій на гласъ нѣгове тромпете или бича нѣговогъ съ пута сирнути, зато се то безъ очевидне опасности учинити може. Правителство свствује за све оне ствари, кое се на Пошту као Аманети съ назначеномъ вредношћу и по правилу Уредбе о наплаћиваню поштанскя такса' предаду; по томе за оне ствари оно никако не свствује, кое бы пошиљатель у писму или у друге какве занятке, не явивши Пошти за нѣн по надлежности, ставіо. Свствујући Правителство за такове Аманете, оно ће за све, што се одъ исты при Поштама изгуби или повреди, па было то позоромъ или буди на каквъ другій начинъ, припадаюћу накнаду дати. Ово се наравно разумѣва само у случаю, кадъ се узрокъ учињене штете никако не може приписати Пошиљателю или примнику Аманета. За предана на Пошту писма, па было да се она редовно или наванредно: естафетомъ, одправляю, ако се изгубе, одговараю или они, коима се предаю, или кои ій носе, т. е. они, кои су томе криви, и то тако, да се у случаю, ако таково изгубљено писмо не пронађу, наплаћена такса пошиљателю одъ нѣкне плате, ако е другочіе положити не могу, повратн, и осимъ тога да се Іошт нрвый путъ укоромъ, а за повторителну опакову кривицу, ако су Званичници, прописымъ задржаванѣмъ одъ нѣкне плате на полау Правителствене касе или лишеніемъ званія, а ако су Служителя, затворомъ, штапомна или изгнанѣмъ изъ службе, одъ предостављане имъ власти казне. Накнада се за изгубљену или повређену ствар, дае по вредности, кою е Пошиљатель на њой назначіо и на Пошти показао. Ако е штета одъ части у ствари учињена, одъ части ће се и накнада дати, кою ће, ако пошиљатель или примникъ съ њомъ не буде задовољанъ, Судейско рѣшеніе опредѣлити. Тако дакле одъ части повређену ствар не може никако оштећеный одбацити и за нію подпуну накнаду искати, него се мора са ствару и съ почастномъ накнадомъ задовољити. Онай, кои ову накнаду тражити има, обрати ће се съ просбомъ на Управителство Поштанско, и то за три мѣсеца одъ дана, кадъ е свою ствар на пошту предао; па ако таковый съ рѣшеніемъ овогъ Надлежателства не бы было задовољанъ, нека се тужи Попечительству Внутренъи Дѣла, кое ако на задовољство нѣгово не испадне, онда тек може Судейскимъ путемъ накнаду потражити съ тужбомъ противъ Правителства (т. е. противъ Правителствене касе) данонъ. За ствари, кое путникъ (засадъ само у лицу Курира или Татарина) на Пошти идући уза се' носе, не предавши е овой прописно као Аманетъ Правителство не свствује, и зато таковый нека самъ себи приписе, ако му се што одъ тѣ нѣговы стварій изгуби или повреди. Но ако бы онъ за то злу намѣру или крађу небрежљивость одъ стране Поштанскогъ Званичника или служителя доказати могао, остае му путъ отворенъ, да се, накнаде ради, тужи противъ овога Управителству Поштанскомъ, или, ако му се ту не удовлетвори, нека противъ њега и Судейскимъ путемъ поступи Ку-

рирама или Татарина и Поштанскимъ служительима забрањено е одъ приватны людій примати писма или аманете и то на поштанскимъ коньима носити. Кои одъ оны служителя противъ ове забране поступи, да, за казнь, прваго пута плати дупло штету, кою е Правителству тимъ учинio, а за повторителну кривицу да се, осимъ тога, и службе лиши. У случаю, где бы се потражило, е ли поштанска такса прописно и право размѣрена, или е ли при примању и предаваню ствари поступакъ точно по правилима наблюдавалъ, или найпосле есу ли прописана условія уредно испуњена, касателный тужитель о томе ће своју жалбу найпре предати Управителству Поштанскомъ, и ово ће се постарати, да ствари на найскорія начина извиди и рѣши; па ако рѣшеніе овогъ Надлежателства не бы на задовольство тужителя испало, онда се онъ може противъ тога самомъ Попечительству Внутреньи Дѣла тужити, али се затимъ съ рѣшеніемъ овогъ, као съ таковымъ, кое Судейскомъ поступку не подлежи, задовольити мора. Само у случаю, где се накнада за претрпљен штету потражује, ако се онымъ путемъ не бы тужителю удовлетворило, ствари ће се найпосле Судейскимъ путемъ наслѣдити и рѣшити, по обвезателству, кое е Правителство на себе примило. Ако се изгубљена ствари после примљене за ню накнаде нађе, дужанъ е онай, кои се овомъ наплатіо, исту ствари примити, и накнаду натрагъ вратити. Остале власти, а именo полицайне и обштинска старешинства дужни су Надлежателствама поштанскимъ у извршиваню њиовы знаничны дужностій и за њиове прописне потребе нуждну руконошоњ дати, кадъ се такова одъ ньи надлежнымъ путемъ заиште. Како ће се одъ ньи она помоћь искати и у чему ће се она состоати, опредѣли ће Попечительство Внутреньи Дѣла. Овой Уредби Поштанской сваки е подвргнутъ.

Алексинацъ, 15. Октопра. Ноћу између 29. и 30. пр. м. упалићъ е незнано какве сеника Ивана Трифунца пенсіонера изъ Суботинца Среза Алексиначко-Ражањскогъ, у комъ е четири стога или до 40. кола добра сена сагорело. — Такође се 7. т. м. око подне запалила кућа Неше Миловановића изъ Јошанице Среза Ваљевскогъ са кошевима око ње постојашима, у комa е 15 кола кукуруза, 2000 ока жита, а у кући 20 ока вуне, 30. ока тежине, 100. ока раки, 80. гроша готовы новаца, до 300. гроша вредности бакара, и све остало што годъ е било, погорело, безъ да се е дознати могло, одъ куда е тай пожаръ произашао. — Пре некогъ времена познате су се овчје богиње у селима: Поружницы, Лабукову, Раденковцу Среза Ваљевскогъ, Катуну и Вукашиновцу Среза А-Ражањскогъ Окр. овогъ на овцама; одъ коій е — богиње — до сада у селу Поружницы 200. Лабукову и Раденковцу, коя у једну Обштину спадаю, 130. Катуну 6. и Вукашиновцу 10. брава оваца угинуло. — Неки чергари, кои се нису пронаћи могли, ноћу између 14. и 15. пр. м. украли су одъ Рашћела Милойковића, Милована Стошиновића, Младена Илића, Стаменка Стевановића и Стевана Маринковића изъ Жучковца Среза Ваљевскогъ, 24. кое мужки кое женски кошуља, трое чакшире сукнене и једну бошту; кои су на рѣци Жучковачкой изнешене биле за прање. — Далѣ безъ пасоша су 5. т. м. два турска низама а именo: Мустафа Алиловићъ и Алія Усейновићъ у Варошы Гажиу упаћена, и подъ стражомъ надлежной власти послата, кои су се кодъ Рушке реке одовуда Делиграда одъ стражара отели, ове каменьима тако тукли, да су ій окрвавили, и једнога пратіоца ножемъ у раме уболи, и одатле у шуму бегати почели, за коима е један стражаръ пуцао, и Мустафу не опасно сачмомъ раніо; но они и пакъ далѣ къ границы бегаюћи, кодъ села Станцы до границе пола сата упаћени су и опасно довеђени; одъ кои е ранћеный Ч. Паши у Нишъ зато послатъ, што е једно грозничанъ а друго ранћенъ, па не може пешке путовати, да се тамо лечи, а другій у Београдъ одправљенъ. — Ноћ нами е већ у варошы онђешньой и околини нћној осамую снегъ, кои е до ½. палца дебљине напшао, но се е одма и отопио. Прекда е овай снегъ нас рано посћтіо, опетъ ніе никоме на пагубу, крз су ово-годишнія усеви по већой части прибрани, само кукуруза необраногъ іошть мало има. — За сада се у Окр. овоме пшеница продае по 40—45 до 50., кукурузъ 26—30 до 35.; а ечамъ 20 до 22. гроша сто ока. Брашна пшеничногъ было е прошле суботе на ово-варошкой пијаци по 18—20., кукурузногъ 16., раки шљивове 50—60., а вина црногъ доброгъ 20 до 30. пара ока. Стока е пакъ продавана: паръ јловы дебели врана одъ 200 до 250., паръ врпаи свиња 100—112. и паръ коза 45—50. гроша чаршијски.

Ужица 17. т. м. Данасъ у само подне запалило се е 56. ока барута у кући Сулћ Бербића турчина Ужичкогъ, но срећомъ што се нико у кући десно ніе, ни напа было ніе, само што е сав таванъ и кровъ кућный села раздрла и на сокакъ набацила. Поменутый турчинъ барутџија е, и съ барутомъ ради, па е барутъ овай у себи поредъ угрејане фуруне сушио, кои се е у одсуству ићгову одъ фуруне или и иначе запалио, и доста икъ, но на срећу безъ велике штете, тресакъ произвео. Овде у Ужицы више се него и у једной варошы у Србіи барутъ гради, и то све турцы, и има га скоро у свакой кући по доста знаменито количество, и што више, барута у кући, а сћна на тавану; само насъ сачувай Боже одъ подобна догађаја, па ће горе бити него у Ивањицы; сада насъ е несрећа миновала, али други путъ неће, ако се неопазетимо и боље не постанемо и мы и турцы. — — Съ 13. т. м. кодъ насъ опамо почело е око прекрасно и топло време, кое се е могло звати Митровско Љето, а 15. т. м. освануо е снѣгъ, кои е сада по мало зарца съ ледомъ нетромъ. Прошле године у ово доба продаваше е онде товаръ дрва 30. пара, а сада се плаћа 2. гр. и само да ій има; заиста великій скокъ, но има и узрокъ! —

Ужица. У Петакъ 13. тек. м. башъ у подне, кадъ су се турцы у пачіо сабрали были, запалило се е у соби некогъ Сулћ Бербића турчина оданићкъ 44. ока барута и пукло е тако, да су се све куће у целой овой мали одъ зора потресле. Соба е она подъ единъ кровомъ са кошаромъ на коіой е имало до 20. товара сена; и кадъ се е барутъ запалио и пукао, сва се е она соба и полакъ кошаре срушило и сено се запалило, но нико се онде десно ніе, нити е ко погинуо нити е што више сагорело, ербо су одма турцы изъ џаміе а и Срби кои одкуд дотрчали, и ватру угасили. При гашеню ватре ове одъ Срба су се найпредніи показали: Іованъ Ситићъ Бакалинъ, Ђорђе Стаматовићъ Абаџія и Мићтъ Вертовићъ Слуга Г. Казначея Окружногъ, кои предъ светомъ похвалу заслужую, тимъ више, што е ово у самой турской вали было. *).

Крагујевацъ, 23. Окт. У предпоследнемъ броју ове Новине извештаваюћи насъ „Єданъ Членъ Читалишта“ о новозаведеной у нашой варошы женской школи вели: „Добро и примћрно дћло заслужује свагда, да се не кости преда.“ То е лепо, само е забрањено или хтео забранити, Г Дописатель, да е само истину новости предавати дозвољено, а не коснања изнашлења и убиточна на раздоръ и песлогу клонећа се потрезивања, па е тако читаюћемъ свету явіо, да е обштина крагујевачка женску школу у нашой варошы подигла; а мы сви, кои и онъ самъ, врло добро знамо, да су поменуту школу неколико само грађана, а не обштина, завели. Шта е дакле тай Членъ Читалишта съ овимъ изопаченимъ намћравао? обштину укорити или подтрећи? или іошть већма огорчити и углављено неспоразумћніе подпалити? За подигнути пак ову школу честь и похвала осимъ многи други грађана припада особито браћи Молеровићима, кои су се неутрудимо старали, преполезно ово заведеніе подигли, и у топла њдра своіи сограђана на найвећу нашу и наше дете ползу и срећу предали. Њи овде топла благодарность наша явно врати; њи очекуе такођеръ у њежномъ срцу невины ученица подигнутій жаромъ свете признателности вечитій олтаръ славе и награде. Мы сви желимо, а и надежда е велика, да ће похвална обштина наша ову школу на себе примити. Наша е обштина у свакой прилики велику свою къ изображенію и воспитаніо свое дете наклоность указала. Нашимъ обштинарима благополучіе и срећа, свое женске дете тако исто на срцу леже, као и оними грађанима, кои су ову школу завели; и да се нису нека мала неспоразумћнія, кои су већъ са свимъ утишана, појавила, обштина бы наша, као што е и намеравала, поменуту школу подигла, коя бы и было цћли сходніе. Садъ пакъ надеждомъ се питамо и желимо очекујемо, да обштина наша подигнуту ону, са народно вештомъ Учитељомъ украшену и већъ успћшно дћйствующу женску школу у свом пуном обитіи топла, како се небы уживанъ сластогъ омилћны ову науку плода убогимъ но за знањемъ женскій поселоа тугующимъ девойчицама одрећи морало. Пребацуе далѣ Крагујевчанина речени Членъ Читалишта, да су у ревности, кои се лањске године при заведеню Читалишта у сами а особито у господину С. Б. указали, оладили и препоручуе имъ, да при заведеной женской школи постојніи буду. Ово е заиста сасимъ неумћство, крз е обште познато, да су Крагујевчани из пуна позыва господина полетили, съ усклицима дочекали и ра-

*) Ово е заиста велико клочество и невалаштво, кадъ когодь у таквомъ случаю изъ пизме свое на иногa, кодъ кога се такова несрећа појави, прећути, да се пожаръ не угаси, и ако бы могао угасити се, а тимъ више, ако е то башъ овай, кога е варошта дужность, пратити знати.

дство престаи, да се Читалиште, ово пріятно и преполезно за сваки редъ людій заведеніе, кое и нашу своіомъ знаменитосьу и важносьу украшава и изображава, одма заведе. Што су доцние, не у ревности оладнили, него одъ Читалишта за време одустали, то има свой достаточный узрокъ; а ревность господина С. Б ние ни мало оладнила, но и данашньій пламти, и овдашнѣ болно Читалиште у последньемъ тренутку свога бѣдногъ садашньегъ быша, лишено крова и скоро сначнегъ милосердія, само себи безъ свике помоћи оставлѣно, обратило е последный жалосногъ стања своегъ погледъ на горећу господина С. Б. ревность, одъ кое се изцѣлителномъ горкой болы своіой мелему нада, и кое ће му за цело помоћь прибавити, одъ предстоће га конечне пропасти спасти, и у првобытно цветаюће стањ ако неке познате преповне увлоки, довести. —

Єданъ Крагуевчанинъ.

По Выс. рѣшенію, кое е Свѣтлый Князъ у согласію са Совѣтокъ подъ 21. Окт. т. г. В. № 1107 издао, интересъ на пупиларне новце, кое Судови у заимъ издаю, узимат ће се по 10 на сто, у место што е до сада по 12 узимано, а на оне изъ фонда удовичкогъ и главногъ школскогъ, кои су до сада са 6 на сто давани, по 5 на сто; по другомъ пакъ рѣшенію исте законодателне власти Судови ће при наплаћиваню интереса издавати платирама напечатане признанице и узимати одъ њи исто такве противупризнанице, пакъ и за ово ће сваки платацъ по 10 пара чарш. у кассу плаћати. — Одъ судейски депозита, кои се у готовомъ новцу или у другимъ стварма одъ новчане вредности састое, узимат' ће Судови у будуће по найновіой о томе уредби по 2 на сто у име таксе за чуваньѣ и руковань, а ако се остана таква у облигацији, векселн или другой овима подобной о новцу гласећой изправи састои, по 1 на сто. — Светогорскомъ Монастыру Хиландару, старой сербской задужбини, подарило е В. Правителство наше 100 ## цес., но на жалость чујемо, да су она три Калуђера изъ истогъ Монастыра, кои су овде были, пакъ у Цариградъ пошли, да тамо раде о своме дѣлу сбогъ принадлежећи монастыру земаля, кои му се отимаю, на путу око Ниша нападнути и грозно поубіяни. —

По извѣстіима, кои Чича Срећковъ Листъ на светъ дае У Окружію Подринскомъ кукуруза су по већой части обрани, но іошть нису сви свежни, што е хрђаво време земљедѣлце задржало, те су морали одъ рада престати. Строгомъ наредбомъ Началничества забрањено и стоку у потесе пуштати, докле се сви кукуруза не саберу и докле обштине Срезкимъ Началницима извѣстіа не подвесу, да е сво жито съ поля дигнуто. Началничество е учинило наредбу, да се и кукурузовина (шаша) за потребу пиће сасече и свезе, пакъ текъ онда да се стока у потесъ пусти, но сваки ніе слободно ни после у потесъ и у ливаде пуштати. Ову е наредбу народъ съ найвећомъ благодарношћу пріимио. — У Црнорѣчкомъ Окр. прем да кукурузъ іошть ніе сав обранъ и поредъ света тога, што га доста зелена има, опеть се люди хвале, да га доста и зрелогъ набираю; а есењи усева іошть нико у овомъ окружію ніе почео сеяти. У дудари истогъ Окружія подигнуто е лане 1200, а ове године 16200 комада дудова. — У Крушевачкой садъ се текъ есењи усеви сеяти починю. — Примѣтивши В. Попечительство Внут. Дѣла по 13-тодневнымъ извѣстіима, кое су му за праву половину овогъ месеца подношена, да народъ у неким Окружіима іошть ни почео ніе есењ усеве сеяти, наданло е налогъ, да Срезске Старешине одма сакупе сеоске кметове и њима живо да предстане, каква невгода народу и отечеству на годину предстои, ако се пренебрегне, есењи усева садъ за времена посеяти, и зато да кметови настану, да се у свакой обштини часъ пре довольно озимице посее, а Срезске Старешине морат ће приликомъ идуће полугодишње визитације изискати одъ кметова извѣстія, колико е у коіой обштини озимице посејано, пакъ ако се покаже, да е кои кметъ небрежльивъ био у извршиваню овога налога, такогъ ће на одговоръ узимати. — У Београду се продае б р а ш н о пшенично по 1—1 гр. и 10 пара чарш. ока, пакъ према овоме е и сво остало доста скупо, дрва слабо и долази на лађама, као што е иначе обычно доносило се, и такође одъ 2—3 стоне дужине продаю се по 12—14 цп. хват, а кои селицы на колима по мало довозе, по 7—8 цванц. кола. Лой се тражи и плаћа по 5 гр. ока. — У Окружію Црнорѣчкомъ е пшеница по 42 до 45, кукурузъ 35—40, а ечамъ до 25 гр. сто ока; — У Гургусовцу: пшеничн о б р а ш н о 30—33, кукурузъ 30—33, ечамъ 20—25 гр. сто ока; — У Чачку пшеница по 26. кукурузъ 16, ечамъ по 13 пара ока, — У Крушевцу: пшеничн о брашно по 23—26, кукурузно 18—20, ечамъ 10—12 пара ока, — У Смедереву: брашно пшенично по 90—95, а у Окружію 60—75. гр. сто ока, у Вел. Градишту: брашно пшенично по 88, кукурузно 75, ечамъ 40, вино 120, ракія 100 грошa сто ока.

Г. Урошъ Кнежевићъ живописацъ, почемъ е дуже време у Бечу, у тамошньой академіи учећи се, провео, дошавши у Београдъ донео е собомъ израђено портре. Г. Вука Стеф. Караџића и то е Читалишту нашемъ поклонно. По овоме портрету сваки, кои истога Г. Караџића познае, уверити се може о напредку, кои е реченый Г. Кнежевићъ у своме художеству за ово време учинио и съ толико већимъ поверењемъ сваки, кои бы имао потребу и жељу за каквимъ живописнымъ радъ, на њега се обратити.

Т У Р С К А.

Као што се чуе, Русскій Кабинетъ е препоручио Порти, да бы свое изгонителне наредбе према Грецији мало заустегла и новомъ првомъ министру грчкомъ времена дала, да се у ствари обавести и да средства пронађе, помоћи іой, а у исто време писано е одъ исте стране и грчкомъ Правителству, да гледи колико брже да се съ Портомъ угоди.

Русскій чрезвычайный посланикъ Устиновъ отпутовао е изъ Цариграда на єдномъ француском пароброду у Аонну.

АУСТРІНСКО ЦАРСТВО. По Угарскимъ областима сваки дан бираю посланике (депутате) за предстоећій соборъ земаљскій, и то одъ стране св. пр. варошій Магистрать и одабрани грађани, а одъ стране осталогъ народа по нарамцима благородницы, као и духовна Надлежателства одъ своје стране. А осимъ ови посланика, кои ће єдну скупштину сачињавати, сви земаљски великаши одъ племена и по достоинствима и већа духовна лица долазе такође на истый соборъ и сачињаваю особитый Совѣтъ, као другу истога Собора часть, пакъ што се у првой овой скупштини сврши, где посланицы по наставленіима раде, кои њи они даю, кои су ій послали, то долази у Совѣтъ великаша, и са овога рѣшенімъ предъ владѣтеля, и ни што се све три стране согласе, оно постае законъ. — Краљевине Хорватска, Славонія и Далмација држале су садъ исто такавъ свой особытый соборъ и избрале свои посланике за онай обштый угарскій, а поредъ тога и неке дѣла, кои се сами њи тичу, предузеле, између осталога и п. заключиле, да се у напредак сва њина дѣла у њіовой области народнымъ (илирскимъ) языкомъ отправляю, кое да у дѣйство ступи, нуждно е, да се и одъ Краля одобри. Пре тога су сва званична дѣла по целой Угарія латинскимъ языкомъ отправлана; на место тога е у Мађарской одъ неколико година узетъ мађарскій, а у овимъ Угарія присаединѣнымъ Краљевинама задржанъ е латинскій, пакъ бы мађари ради были, да се тай и овде са мађарскимъ замени, а саме исте Краљевине хоће садъ свой народный языкъ на место тога да подигну. — Србьи у овомъ царству живећи и съ њима њіови єдноверцы имаю такође право држати свой народный соборъ и на овоме послове, кои се само њи тичу, уређивати, пакъ одъ 50 и више година нису тога држали, будући свагда одъ владѣтеля кога изъи наредба, да се држи, осимъ само кадъ е требало Митрополита изабрати. Садъ е, као што се чуе, одобрено, да и они свой соборъ ради свои народны дѣла држе и одређенъ за Комиссара, управитель Сремске нармеће Баронъ Кулмеръ. Место, где, и време, кадъ ће овай Соборъ быти, іошть ніе опредѣлено.

И Т А Л І Я. В. Херцогъ Тошканскій зазео е владу уступљеногъ му Херцогства Лукке и прво е было, да е и овде смртну казнь за будуће укинуо; министри и совѣтницы прећашньгъ Херцога постављени су у станѣ покоя са плаћама, кое су имали, а сви други званичницы остали су на своимъ местама.

У Неаполитанской е по последнимъ извѣстіима миръ. Премъ да е Вел. Херцогъ Тошкане много добыо одъ народа, што е у Тошкани найпосле изшуио по вешто, што е обштa жели захтевала, и што онъ све єдако ніе учинити хтео докле е годъ могао одпора давати, пакъ после и чрезъ то, што е и Херцогство Лукку подъ свою владу узео; опеть е у нечему то и єдно и друго и шкодило му у обштемъ мнѣнію; єръ оным поступкомъ, кои е у своіой земљи показао, као годъ што е у укаженію изгубно тако е и поверењ много мањ задобыо, што

є тек најпосле као приморанъ нешто учинио, него ков бы се къ нѣму имати хорало, да є пре и више изъ собственогъ побуђенія то урадио. А о уступленой влади Кнежества Лукке како є могодба дознала се, ков и по ков цену и за то намену нѣга и Херцога одъ Лукке заключена, негодованѣ народа и на нѣга као и на овогъ показује се, што га они тако єданъ другоме у некомъ виду продаю, почемъ све оно, што є онъ последньему обвезао, наравно да ће народъ плаћати, а то само зато, што бы Князъ Лукке по датомъ нѣговой фамилія праву наслѣдственности на владу истога Кнежества овымъ іошт за неко време имао было владати, пакъ се садъ народъ са толики новцы одъ тога одкуплюе.

ШВАЙЦЕРСКА. Како се они 7 кантона, ков су особытый савезъ међъ собомъ заключили на одбрану свое римо-католичке вере, нису никако хтели покорити заключенію, ков є у обштой скупштини целе Швайцерске учињено, и тай савезъ свой уништожити, а језуите изъ свои областій удалити, као што су изъ осталы кантона изключени: то су остали кантони оружану силу противу њи дигли, да ій на извршенѣ онога заключенія натерају, а они су опетъ исто тако одъ свое стране на оружіе устали, да се свой сили одупру. Тако є Швайцеска садъ већъ у стању рата, и то међусобногъ грађанскогъ.

ШПАНСКА. Мати Краљичина Христина дошла є већъ у Мадридъ, чимъ є Нарваецъ Министерство добио, а Краљичинъ мужъ є такође у двор къ истой са нѣговимъ на то сонволенѣмъ повратио се. Любимацъ Краљичинъ генералъ Серано именованъ є за управителя Гранаде и отишао є на свое опредѣленіе. Ново Министерство заключило є сазвати земальску скупштину ради обшты дѣла, а безъ ове никакве важне новости не продузимати.

В. БРІТАНІЯ. Поредъ други радня у последньи неколико година тако су многа грађени гвоздены путова предузета и на она су толики новцы подписаны, да є одъ дана на данъ све теже постаје људма, и доста иначе имућнима, кадъ рокъ каковъ плаћанію дође, то одъ своє стране напунити, и садъ є найпосле до тога дошло, да су многе знамените куће трговачке сбогъ недостатка готовы новаца попадале, а акціе (участинце) одъ оваквы послова, пакъ поредъ њи уобште све подобне новчане изправе, у предности много изгубиле, ков є све на великій убитакъ трговине, радности и земальскогъ благостања. Поредъ тога є не само у Ирландской него и у брдовитой Шотгеской оскудица у рани таква, да се боје, да и ове године не буде глади и нужда, као што є прошле године была, а и онде, где ніе таква обшта оскудица у рани, станѣ они особа и фамилія, ков по фабрикама, раде тако є, да є велика брига за њи, како ће зиму провести. Зато ће се парламенти скорія скупити, да потраже покоња за ове неволѣ.

АМЕРИКА. При концу Августа месеца сѣверо-американска войска є подъ генераломъ Шкоттъ освојила главну мексиканску варошъ Мексико, после жестокогъ боя, ков є єданъ читавъ данъ предъ вароши трао, а другій данъ у самой овой продужио се, и у ковой є одъ стране мексиканске њи до 4000 пало, међу конма є неколико генерала погинуло а и самъ главный војвода Санта-Ана рањенъ, одъ американске пакъ стране такође доста войске изгинуло и рана допало.

ПОЗОРИШТНЕ ВѢСТИ

У Четвртакъ 23. Окт. „Миланъ и Милица“ или награда добродѣтели Позориште у 3 дѣйства. Людства є было прекообычно мало.

У Недѣлю 26 Окт. „Милошъ Обиличъ“ жалостно Позорје у 4. дѣйства одъ І. С. Поповића. Отликовао се особито Г. Крстићанъ као Вукъ Бранковићъ, но и Г. Петровићъ као Милошъ заслужује похвалу. Г. Марковићъ и Протићъ одговорили су задатцыма свонма добро, но желили бы да сво Вуковасу у другомъ виду гледали. Мало є тренутака было, кадъ є была права Вуковава, иначе се представлала нека жена изъ другогъ некогъ дѣла.

У Четвртакъ 30. Окт. „Тврдица“ весело Позорје у три дѣйства одъ І. С. Поповића. Представленіе ніе было отличио; нитъ се може съ представленіемъ у год. 1841. сравнити. Једно имамо напластит' примѣтити, да свако весело позорје много одъ цене губи, ако се позоришницы свесо, сувише, кадъ то бива одъ женски лица. За садъ оставлямо ово лице назначити поменце, ал' другій путъ нећемо моћи опростити; єръ то показује неко неуважаванѣ свога занимања, или гледателя'.

Свештенићъ.

ОГЛАСИ.

Момче Светозаръ Іоксимовићъ родомъ изъ Шабца 13—14 година старо, црни очію обрва и косе такођеръ, у лицу привбледъ, носи на себи 1 плаво курче кратко, изъ подъ курчета єдну дугачку антерію одъ енглиске, изгубило се іошт о светомъ Илію ове године, безъ да се зна, куда се є дело, а было є овде на терашкимъ занату, па є одъ майстора побегло, ако буди ко што о истомъ момчету дознао, нека Управителству вароши Бѣограда јави.

У здању кодъ Єлена има више квартира за издаванѣ како у првомъ тако и другомъ спрату, ков потребујући нека се ове кодъ Ђорђа Давидовића. —

ЗА НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА

Ков іошт ніси платили, умолява се свакій, да што скорје платити изволи, а ков є на страни, новце послати подпуно и тако, да се не мора овде плаћати за пошту, што ій донесе; єръ иначе, ков не буде подпуно платио, извинит' ће насъ, ако ни подпуно сва числа Новина не добые, но са толико мањ на последку, колико є мањ платио.

Уредникъ.

☞ У куће Г. Г. Браће Симића на Сави давать' ће се одъ Митрова дна подъ киріо на єдну годину:

1. Одђленіе съ 4. собе и 2. куйне
1. Одђленіе такођеръ съ 4. собе и 2. куйне.

Кой жели єдно ил' обадва ова Одђленія подъ киріо узети, нека се изволи пріявити у домаћой писарници Г. Стојка Симића. —

☞ Воденицу, на покромъ лугу лежећу преко пута куће на два камена у огради, у коіой се винограда 2 лозаде, и 1 воћњакъ са разнимъ воћемъ наоди, продаю овдашньи трговцы Гаврило Вуковићъ, и Милошъ Кара-Стојковићъ, и то изъ слободне руке, ко жели исту воденицу са плацемъ купити, нека се кодъ сказани продаваца у чаршіи ради погодбе у њиховомъ дућану кодъ сунца прећи.

☞ Долеподписаты обявлюю почит. публикуму, да є у скоропостроенной пивари своіой у Крагуевцу пиво већи почео, овымъ сваком на знанѣ дае, да се кодъ истогъ од'садъ доброгъ и евтиномъ ценомъ па и у више бечи пива на продаю добыти може. 10. Окт. 1841. год. у Крагуевцу.

Николча Зисићъ.

☞ Обявлюе се Почитаемомъ Публикуму, да є съ представленіемъ, ков се у Недељу 26. тек. Октобра дало, пріа предплата за осамъ представленія отворена, и то слѣдующомъ ценомъ:

У сали: за прво мѣсто 2 талира, за друго мѣсто талиръ и по, а за стаиѣ 1 талиръ.

На горњемъ спрату: за прво мѣсто 1 талиръ, а за друго мѣсто 3 цванцыка.

Протоколъ за уписиванѣ ГГ. предплатника стало є отворенъ до Недељ 26. Октобра у 3. сати у вече. Кой годъ горе назначену сумму за опредѣлено мѣсто плати, добыће одъ дружственогъ касира А. Станованића признаницу, съ коіомъ му є уласакъ у позориште за осамъ предплаћены представленія дозволѣнъ.

Уредникъ Пав. Арс. Поповићъ.

У Правителственой Књигопечатньи у Бенграду.

Излази свака седмица у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена имъ је на Сербію 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 7. Новембріа 1847. **Число 45.**

СЕРБІЯ.

Поредъ нове **Уредбе поштанске** издата је и друга таксa за наплаћиванѣ поштански такса, кое знаменитіе точке ову слѣдующе: §. 1. Ствари, кое ће наше поште само на линіама поштанскимъ и на коњима дотле разносити, докле се путови довољно не оправе, да се за то и кола могну почети употребливати, ову слѣдующе: I. Писма приватна, рукописи, књиге, напечатани и литографирани предмети, мустре еспапа и т. п. приватне ствари. II. Аманети приватни, и то: а) Бѣли сребрни новцы, б) Златни новци, в) Драгоцѣности, као накитъ буди какавъ одъ злата или сребра, драго каменѣ свакога рода, биссеръ, а и свака одъ злата или одъ сребра израђена и начињена ствaрь, г) Злато и сребро у комадима или кулчетима, и д) Банкноте и ини папири, кои имаю повчану вредность као и Банкноте, докле такове Банк-Акціе, Б. Ассигнаціе и т. п. III. Експресе приватне, IV. Странни Татари и Курири съ писмима и аманетима Двореа свои. §. 2. Писма приватна, рукописна и напечатана сачињенія, литографирани или другочіе напечатани и изображени предмети, папири одъ повчане вредности или кои новце представљаю, мустре еспапа и т. п. ствари, као и приватне Експресе само се у пакетима или завитцима до две оке тежинa на Пошту за пошиљѣ пріимити могу. Злато и сребро као новацъ и као израђена ствaрь, то исто у комаћу или кулчетима, и драгоцѣности могу се до 15 ока у једной кеси или макаръ у каквомъ једномъ завитку на Пошти пошиљати. §. 3. Аманетима, у §. 2. подъ а) б) в) г) и д) наведенимъ вредность ће по пропису поштанскомъ означавати сами пошиљатељи, и за ову овако на Аманетима означену и на Пошти показану вредность Правителство кмствује. §. 4. Осимъ Експресета, кои ће се наванредно на Пошти одправлати, све остале приватне ствари, ако су до две оке теже, и новци безъ разлике њине тежине пріима'ће се свакій путъ на Пошту и одправи'ће се одма првомъ Поштомъ, коя полази, куда надлежи. А за друге Аманете и ствари, у нећемъ количеству на Пошту донешене, Поштански ће Чиновници према количеству на Пошту већъ пріиманы ствaрій опредѣлявати, колико ће ока' одъ исты једно приватно лице уједанпутъ предати моћи, да бы се при томъ одлазећомъ Поштомъ опремити могле. §. 7. Такса за приватна писма размѣрена је и опредѣлѣна по тежини њиной, не котрећи на дальину мѣста, куда се шиљю, тако, да ће се одъ најмањега писма, т. е. кога тежина не прелази 3 драма, 20 пара, а за свако одъ 3 до 4½ драма по 30 пара, и тако даљ, по Тарифи А., на шиљало се оно, куда му драго у нашой земљи, узимати. §. 8. Рукописна и напечатана сачињенія, литографирани и другочіе напечатани предмети, мустре еспапа и т. п. ствари, кое ће се такође као и приватна, у §. 7. наведена, писма, безъ означене вредности и съ опредѣљеномъ за њи у §. 3. тежиномъ на Пошту пріимати, подлеже, ако су подъ печатомъ затворене, да се не могу видити, целой, а ако се у завитку превртеномъ, да се видити могу, предаю, половини Такси, коя је по тежини самой у §. 7. за Писма размѣрена и одређена. Писма подъ печатомъ, кои су къ таковымъ стварима подъ превртенымъ завиткомъ приключена, таксира'ће се особито по Тарифи А. §. 9. Писма и оне ствари §. 8. може пошиљатель съ препоруком, а тако исто и съ повратнымъ Рецеписомъ на Пошту предати, коимъ право добыва, да може тичуће се Поште питати, и ако је његово писмо тамо, куда га је адресирао, неправно предато. За препоруку плати'ће се 1. грошъ, а за повратный Рецеписъ, кои се одъ пріимника подписује и пошиљателю натрагъ повраћа, 2. гроша, и једно и друго осимъ таксе, коя је у §. 7. и 8. за саме ствари прописана. Писма и ствари, кое се на повратный Рецеписъ на Пошту предаю, не треба препоручити, докле ни таксу препоруке за њи платити. §. 10. За повраћено непредано или за непріимљено писмо као и за тако повраћену, у §. 8. наведеяу, ствaрь, пошиљатель, осимъ наплаћене већъ при предаваню таксе, неће ништа више дужанъ быти платити. §. 11. Ако бы пошиљатель овако повраћено му писмо или ствaрь по другій путъ желіо, или онамо, гди је была, или у друго кое мѣсто за пріимникомъ опремити, мора Пошта наново таксирати и пропеяу поштарину за ню наплатити. §. 12. Писма и оне ствари могу се изъ мѣста, куда ій је пошиљатель упутіо, одъ тамошнѣ Поште, да ій натрагъ не враћа, даљ за пріимникомъ послати, ако она зна, гди се овай налази. И у овомъ случаю неће се ништа више наплатити, ни одъ пошиљателя, ни одъ пріимника, него само што се таксе већъ на Пошти узело, гди је пошиљатель ствaрь предао. § 13. Писма и ствари Поштомъ донешене разноси'ће у мѣсту Писмоноше и предавати онима, на кое гласе, и ови, пріимници, дужни ће имъ быти, за свакій комадъ по 10 пара платити. Но могу пріимници своја писма и своје ствари на Пошти и сами примити, и онда они ову писмоносну таксу неће платити. §. 14. Приватне Аманете, у §. 2. подъ II. а) — д) наведене, Поште ће свагда само по правилу §. 3. и 5 и съ означеномъ на њима вредношћу на одправлянѣ примати. §. 15. За ове Аманете опредѣлѣна је такса по вредности њиной безъ свакогъ призрѣнія на њину тежину и дальину мѣста. Најмања такса размѣрена је одъ најманѣ вредности па до 100 гроша; за овомъ иде друга одъ вредности, коя прелази 100 гроша, и остаје она ета до вредности одъ 200 гроша, и тако даљ до 100,000 гроша, као што је о њой изложено и показано у Тарифи Б. §. 16. За све ове Аманете једна је Такса одређена, и то на сваку стотину гроша вредности њине по једанъ грошъ, или 1. %. И најмања вредность Аманета како прође 100 гроша, урачуни'ће се у цѣлу стотину, и по томе ће се и ова такса подпуно одъ стотине наплатити, §. 15 § 17. Поште ће на ове Аманете, кадъ ій пріиме, пропясне Признанице (или просте Рецеписе) пошиљательима безплатежно издавати. Но ако кои пошиљатель о своме Аманету занште одъ Поште и повратный Рецеписъ, кои ће се одъ пріимника подписати и њему повратити, онда ће онъ, осимъ припадаюће на истый таксе по §. 16. и Тарифи Б, и за тай Рецеписъ особито 1. грошъ платити. §. 18 Осимъ ови, у преднђућимъ §§. 16. и 17. наведены, Такса, наплаћива'ће се и по Тарифи А. особита такса на спроводителна писма, коя се узъ Аманете у новцу и драгоцѣностима Поштомъ пошиљаю. §. 19. Ако ко каквъ Аманетъ у новцу или драгоцѣности у своме писму, а не у особитомъ завитку, на пошту донесе, онъ ће вредность тога Аманета на истомъ писму означити, па ће таксу по правилу §. 16. и 17. платити, а за писмо неће му се ништа узети. §. 20. Ко' оће, може одъ различитогъ новца, златногъ, сребрногъ, папирногъ, једанъ Аманетъ, подъ једнымъ завиткомъ, начинити, и таковый по правилу § 3. и 5. Поштн на пошиљанѣ предати. Такса пакъ и одъ овакогъ мѣшовитогъ Аманета неће се друга него на скупну вредность по 1. на сто, по §. 16, и остала поштарина по §§. 17, 18, 19, наплаћиватн. §. 21. Неће сумме новаца, кое бы уједанпутъ и у исто време једанъ пошиљатель једномъ и истомъ пріимнику имао на Пошти послати, али кое због кнежине неби могле у једанъ прописаный завитакъ стати, него бы се у више таковы завитака или кеса разредити морале, таксира'ће се уредно, тако као да бы се у једномъ завитку или у једной кеси налазиле, а не свака за себе, како је у ове сложена. §. 22. Аманети, кои се у мѣсту опредѣленія не предаду, свагда се морају Поштомъ опамо повратити, одкуда су донешени. За повраћай ови Аманета плати ће Пошиљатель, кадъ ій подпуно пріима, онолико поштанске так-

се, колико е такове положіо, кадъ ій е на Пошту предао осимъ повратногъ Рецеписа, ако е таковый узъ Аманетъ опремљенъ био. Ако пошиљатель зажели ове тако повраћено му Аманете, опетъ ономъ истомъ пріемнику онамо, гдѣ зна да се налази, послати, Пошта ће му ій примити; него ће тимъ обвезанъ быти, како садъ, кадъ му она Аманетъ по другій путъ опрема, тако и после, ако му се истый опетъ повратн, прописану таксу платити. §. 23. Како се Аманети у мѣсто, гдѣ се имаю предати, донесу, одма ће то Писмоноша явити ономе, на кога гласе, и онай ће ій моратн или самособомъ или чрезъ свога опуномоћеногъ човека на Пошти онай истый данъ примити, признавши то, како ій е приміо, своимъ подписомъ у нарочитомъ Поштанскомъ Протоколлу. Писмоноши се за свако опаково извѣстіе плаћа по 10 пара. §. 24. Само новци могу се помѣшани подъ єднымъ завиткомъ на Пошту предавати, §. 20; али драгоцѣности кораю свака за себе куверпіране быти. Експафетомъ се могу Писма и друге до две оке теже, али никакву предность немаюће ствари наванредно, т. е. одма, како се на Пошту предаду, ономе, на кога гласе, шиљати. §. 26. Експафете се могу само у она мѣста пошиљати, у конма се Поште налазе; слѣдователно изванъ Поштанскн Линія и у мѣста, гдѣ Пошта нема, оне се неће опремати. §. 27. Такса штафетална размѣрена по дальнин мѣста на са'тове и по тежини Експафете. На свакій поштанскій сатъ за Експафету плаћа се по 4 гроша одъ єдногъ коня, а на тежину Експафете припада она такса, кон е за писма Тарифомъ А. размѣрена. §. 28. Таксу за Експафету дужанъ е самъ Пошиљатель одма, кадъ е предао, на Пошти положити, а онъ ће одъ оне и на Штафету и на исплаћену таксу прописну Признаницу (Рецепись) безплатно добыти, кою при себи за своју сигурность задржава, и кон му поштанску препоруку за Експафету изишномъ чини. Но ако пошиљатель своју Експафету на повратный рецепись, кон ће му се съ подписомъ пріемника повратити, предао, онда му треба, осимъ штафеталне таксе по §. 27, іошть 1. грошъ и за то платити. §. 29. Донешену на мѣсто Експафету мора онай, на кога е адресомъ упућена, самособомъ или по пуномоћнику своме одъ поште примити, и своимъ подписомъ у Протоколлу поштанскомъ, да е приміо, признати. §. 30. Пріемникъ ће Писмоноши, кон му е явіо, да е Експафету добіо, 10 пара платити. §. 31. Експафета, кон се у мѣсту опредѣленія не преда, повраћа се натрагъ онамо, одкуд е послана, него ће штафетално т. е. наванредно, већъ по правой редовной Пошти, кон отуд полази, по чему пошиљатель за овакій повратакъ нѣгове Експафете ніе никакву таксу дужанъ платити. § 32. Повраћену Експафету прима'ће самъ Пошиљатель изъ Поште и призна ће іой то у нѣномъ Протоколлу. §. 33. Пошиљатель ће платити Писмоноши 10 пара, кон га е извѣстіо, да повраћену Експафету на Пошти примити има. §. 28. Съ Писмама и Аманетима, кон су у иностранне земљ упућени или одкуд овамо послани, поступа'ће се, ради предавања или даљегъ њиногъ опремања, іошть као и досадь посредствомъ Комиссіонера. Но онде, гдѣ овы небы никако было, писма, кон су у внутреность наше земљ упућена, ограничне ће Поште пріемницима одправити, кон ће за њи и таксе, ако пре нису при предаваню положене, платити. §. 39. Свако пошиљанѣ, кое у себи садржава панире о новцу, нарочито и о новчаной вредности гласеће, као што су н. п. полице, облигаціе и други документи одъ подобне важности, за кое Правителство не свствуе, свагда се имаю на Пошту съ препоруком преданати, и по томе ће се за њи такса, као за обична писма, по Тарифи А. и такса за препоруку 1 грошъ наплаћувати, а осимъ тога и 1. грошъ за повратный Рецепись, ако таковый пошиљатель поредъ препоруке буде захтевао. §. 40. Како таксу за приватне Експафете, §. 27., и све остале овомъ Уредбомъ опредѣлѣне поштанске таксе, а имено: таксе за приватна писма, кон се подъ печатомъ и безъ означене на њима вредности на Пошту предаю §. 7. (съ изнтіемъ §. 38.) за свакояко друго таково пошиљанѣ подъ запечаћеномъ или подъ прекрштеномъ завиткомъ §. 8, за приватне Аманете или ствари, за кое Правителство свствуе, §. 16, и за препоруку и повратне Рецеписе како на више поменута писма, тако и на све друге приватне ствари, дужни су сами Пошиљательи одма при предан ти свои писама или ствариј на Пошти положити.

Тарифа А. за писма истомъ Уредбомъ прописана опредѣлюе, да се за свако писмо, кое се изъ єдногъ места отечества у друго поштомъ носи, безъ разлике разстоянія наплаћуе по тежини:

		одъ	6	до			8	драм.	1 гр.	20	пара чарш.	
		„	8	„			10	„	2	—	„	„
		„	10	„			12	„	3	—	„	„
		„	12	„			15	„	4	—	„	„
		„	15	„			21	„	5	—	„	„
		„	21	„			32	„	6	—	„	„
		„	32	„			43	„	7	—	„	„
		„	43	„			65	„	8	—	„	„
		„	65	„			87	„	9	—	„	„
		„	87	„			131	„	10	—	„	„
		„	131	„			175	„	11	—	„	„
		„	175	„			217	„	12	—	„	„
		„	217	„			259	„	13	—	„	„
		„	259	„			301	„	14	—	„	„
		„	301	„			343	„	15	—	„	„
		„	343	„			385	„	16	—	„	„
		„	385	„	1 оке	и	27	„	17	—	„	„
одъ	1	оке	и	27	„	1 „ „	69	„	18	—	„	„
„	1	„	„	69	„	1 „ „	111	„	19	—	„	„
„	1	„	„	111	„	1 „ „	153	„	20	—	„	„
„	1	„	„	153	„	1 „ „	195	„	21	—	„	„
„	1	„	„	195	„	1 „ „	237	„	22	—	„	„
„	1	„	„	237	„	1 „ „	279	„	23	—	„	„
„	1	„	„	279	„	1 „ „	321	„	24	—	„	„
„	1	„	„	321	„	1 „ „	363	„	25	—	„	„
„	1	„	„	363	„	2 „ „	—	„	26	—	„	„
одъ	3.	до	4½.	„	—	30	„	„				
„	4½	„	6	„	1 гр.	—	„	„				

А тарифа Б. за аманете: у новцу, златномъ и сребрномъ, у драгоцѣностима, у банкноттама, акціама и т. под. папирима, кои представаюю новце, и у злату и сребру у комадима, опредѣлюе, да се одъ таквы по вредности на свако разстоянія безъ разлике, одъ 1 до 100 гр. вредности наплаћуе 1 грошъ чарш., одъ 100 до 200 гр. 2, одъ 200 до 300 гр. 3, и тако далѣ, на сваку стотину по 1 гр. чарш. —

Поставлѣни: у Книж. Канцелларіи Архиваръ, Алексе Романовићъ, за Столоначалника; Регистраторъ, Марко Поповићъ, за Архивара; Експедиторъ, Ђорђе Нинићъ, за Регистратора; Експедиторъ Попеч. Вн. Д. Павле Трифковићъ, за Експедитора; Практикантъ, Алексе Поповићъ, за Канцелласту, сви привременно; — Практикантъ Началничества Окр. Ягодинскогъ, Стефанъ Милошевићъ, за млађегъ Писара Среза Грузанскогъ у Окруж. Крагуевачкомъ; — Ђумрукціе: Дубравичкій, Никола Милутиновићъ, на Ушће Дрине; Вршке Чуке, Цветко Прнуловићъ, у Дубравицу; Кладовскій, Станое Степановићъ Рогићъ, на Вршку Чуку; Забрежкій, Миленко Іовановићъ, у Кладово; а Практикантъ Смедеревскогъ Ђумрука, Наумъ Пескаровићъ, за Ђумрукцію Забрежкогъ.

Београдъ. Онде е іуче, 5-огъ тек. м. погубљенъ Ђорђе Іовановићъ, бећаръ, што е ноћу између 8-гъ и 9-огъ Октобра єданъ бакалскій, а за онымъ и єданъ чизмарскій дућанъ отворно, и разне ствари изъ њи покрао, за кое е по закону одъ 26 мая т. г. К. В. № 750. Сов. № 330. одъ Судова на смрть осуђенъ, и ова е пресуда тако надъ њиме извршена. А пре два дана е исто тако погубљенъ у Остружници Обрадъ изъ истогъ села, кои е Благоя изъ Кука и нѣгове другове крадомъ изъ оне стране у ову превео, кодъ Палежа пакъ другъ Благоевъ, што е съ Благоемъ заедно прешао, кои су обоица за та своя преступленія такође на смрть осуђени. — У исто време е онде у Београду убио пандуръ єдногъ дрсенника, кои е на раду съ другима бивши отишао на страну, и почео био одвикати се, пакъ кадъ га пандуръ у томе затече и на радъ потера, на овога кидисао и страбивши єданъ прштацъ истымъ га ударио, те на то и пандуръ, као што му е дужность, силу оружія своега противу нѣга употребио.

Неготинъ, 27. Октоврія. Нѣгово Высокопреосвештенство Г. Епископъ іуче као на данъ своега Патрона, изволіо е као овдашнію Господу, тако и неколико отмѣны Трговаца на ручакъ призвати, гдѣ е разговора различити до после некогъ времена при астолу воћено, докъ после обычны здравица устане Г. Іованъ Николићъ Директоръ овдашнѣ Полугимназіе съ речи»: садъ ћемо нашемъ читалишту у здравлѣ, и одма ту рачунъ извадивши изкаже, да дружеству 50. талира и неколико гроша одъ расхода претече, и како е полезно у овдашньой варошн установити єдну женску школу, тако да се овы 50. талира поклоне

ГРАДА БЕОГРАДА

Обштине, и после Членови да іошъ попешто између себе прекину те да се плати Учителька коя се очекиваюћи рѣшенія тога предмета овде наоди. На ова и опымъ подобна изложенія одече гласови неколико онде десяши се Членова Читалишта: „да жваи оно, нека напредує, рачуни нѣгови на среду.“ После натрены неколико речій за живот Читалишта изилѣны Г. Николићъ, кои на разваленима нѣговимъ хтеде школу девойчку основати, одазвомъ своимъ оставку на званіе Дѣловодителя Читалишта, подписа; и тако тымъ узрокомъ сви дошавши високогъ Домаћина гости разићу се, и тымъ показасмо, како по изображенію нашемъ умемо честовати и уважавати право єдногъ Домаћина. — И завета е жалостно, што се овако смрть Читалишта Неготинскогъ свету обявити мора а особыто Србству, кое желѣно очекуе смѣложъ ногомъ на попришту књижества стати, и одважно напредъ као и остала наша браћа Славены корачати. — Одричемъ да е и школа девойчка од велике полze, но надъ рѣшеніе вопроса овогъ предходително зависи од согласія обштинскогъ, после одобренія Правительственогъ, на, што, и каконый, Читалишта уплянъ, у ствари овой тражи имати, и заръ да сравнимо Читалиште и кадъ оны 50. талира, присоюзивши къ оними, кои са учинити се имаюћимъ приразомъ скупе, надамо учителки за 1. годину дана, онда на жалостъ нити Читалишта нити школе, па ето неће за насъ срамоте. — Данасъ други путъ смо се у Читалишту видили одъ основанія нѣговогъ; неполно числа новина наћемо и то у найвећемъ непоредку на асталу, а друго кое у дућану Казначея Читалишта, а кое у приватной куће леже. — Сва се ствар на томе данасъ окончала, што е за дѣловодителя Писаръ Начальнич. Г. Благое Бадимировићъ изабранъ, даље и пакъ о рачунима ни спомена; и нити се ту смело говорити *), ни о томе наговестити, само што смо коњъ приразъ за будуће обдржаванѣ Читалишта учинили, кои е на 17. ## цесар. или 35. талира и 2 цванц. изнео. — Овай приразъ учинићи е одъ неки членова подъ условіемъ, да се женска школа заведе, а одъ неки безъ условія, даклe и опетъ и на овай начинъ, сарашосмо Читалиште Неготинско; єрбо членови условногъ придагања неће да вначе на Читалиште не даду, ако школе не буде. Нека бы Читалиште и то одъ свое стране пожертвованѣ обштини учинило, што бы му се 50. талира поклонило, и ово могло е на благороднія начинъ учинити се, а не при части Г. Епископа о томе рѣшавати, и да се рачуни притрпаю, и новцы издаду, па онда гди си было, нигди, шта си радно ништа. Читалиште е као єдно морално друштво Правительствомъ одобрено, даклe подъ власть нѣгову и подпада, фондъ нѣговъ невредимъ е, и нити се по произволенію неки поједини Членова на што се обе, употребити сме, и што у правилама нѣговымъ, съ конма е заведено и одобрено, не стои. Кадъ већъ сарашомо Читалиште, да наведемъ овде какову смо полzу учинили, Высокос. Правительству кое намъ е было Читалишта одобрило: такође е одобрило, да намъ новине одъ Београда довде безплатежно долазе, кое е и было даклe нека свакій членъ нѣговъ узме протоколле поштанске, па нека прорачуна, колико е света она до данасъ у сяним новинама довде пошта пренела, па онда сваку ону са таксомъ поштанскомъ, колико се на исту плаћа, нека прорачуна, па ће видити, да смо мы Правительство съ неколико стотина гроша оштетили; па кадъ имамо кадри што одъ полze Правительству быти а зашто да га на штету навлачимо. Обштина кои доста доброгъ приклода има, когда бы, мыслимъ изъ своє касове издвати за Учительку, а мы ако и нећемо за любовъ школе Читалиште да одржимо, насъ може Правительство обвезати да смо дужни быће нѣгово одржати. Я желимъ, да Читалиште живи, и мыслимъ, да Неготинацъ воле честъ свою одржати, него на разваленима нѣговымъ удовольство срдца разрушителя нѣгови сматрати. Ево давле Србине, у колико ти и брать твой Неготинацъ Читалиштемъ своимъ полzовао се одъ Лучина дне 1846. год., као дана установленія нѣговогъ, па до Митрова дна 1847. год. па немойте и вы браћо Смедеревцы, Пожаревлани, Крагуевчани и Шабчани, кои Читалишта имате, да намъ овакову успѣкъ наши жели средствомъ Новина Обявите. Шта будемо о читалишту далѣ удрадили, и каково заключенія одтудъ произаће, явитћу вамъ другомъ приликомъ.

Єданъ Членъ Читалишта Неготинскогъ.

Г. Стоянъ Симићъ, Предсѣдатель Совѣта као што е кодъ Срба уобичаено славити, празнуе и онъ Светогъ Архангела Михаила, кои 8. Новембрія сваке године пада, и поменути Г. Симићъ поредъ свега тога што онъ на истій данъ свое госте пристойно дочекуе, опетъ зато и сиротиню бѣдну не заборавля, и сваке године о сказаномъ Празднику 500 гроша чаршискій за поделенѣ на сиротиню Управителству вароши Београда доставля као што е то и оне године учинio, знаюћи да су дрва скупа, а и брашно стои на великой цѣни, тако бы требало да свакій онай, кои при своіой слави изобилно нѣгове госте части, да ее и оне бѣдне сиротинѣ опомене, коя ни леба ни огрева на овомъ рѣавомъ и скупомъ времену нема. И овай примѣръ сви имућни граћани ове варошн треба да подражаваю.

Єданъ иностранацъ погодно е овы дана у Београду 500 центи шести по 13 ф. среб. центу (44½ оке). — Брашно пшеничко продае се онде по 42, 43 до 50 пара она. Дрва не само да су скупа и све скупля, него ій скоро и нема никаке. —

Изъ Смилайица пишу, како е В. Г. Членъ Совѣта, Милосавъ Здравковићъ Гесавацъ, кадъ е садъ скоро тамо кодъ свое куће было, неторицы дужницыма своимъ, поклонио, што су му дужни были, до 200 ## цес., за кое га люди као и за друга прећашня доброчинства нѣгова благосиляю.

ТУРСКА.

У новинама Бечкимъ налази се печатено извѣстіе доктора Шпицера, прогъ учителя у школи лѣкарской у Галата-Сераю. Изъ овогъ дугачкогъ извѣстія показуе се, да су за прошлу годину ньи 8 питомаца докторскій испытъ положили. Број питомаца, учећи се у речевой школи, износи 453, између овы има: 209 Турски поданика: 214 Мусулмана, 95 Грка, 8 Армена Католика, и Евреи, и 36 страны поданика. Они последньи у згради школской не живе, нити се царскимъ трошкомъ издржаваю; ал' пошто свршe науке и докторатъ добыю, имаю право, да добыю у Турской войсци службу са чиномъ поручника одма. За Србе, питомце речене школе, говори наведено извѣстіе овако: „Познато е: како е Князъ Србскій два дѣтета, изъ больи фамилія тога књижества, у ову школу послао. Будући да дѣца ова само су Србски знала; то нису могла слушати, шта професори, Французскимъ языкомъ служећи се, предаю; зато ійихъ е данъ єданъ приватанъ учитель, кои е Србскій разумѣвао, да ій поучава и языку Турскомъ и у елементима Француского языка. Положивши трудъ дѣца су ова после єдне године могла у школу долазити и у првой класси науке слушати. Овай за тако кратко време учињный напредакъ приписао е поменутога Князa, да пошаљ іоште 9 питомаца у школу Галата-Серайску; ови 9 поучаваю сада она прва двоица, кои су найпре у ову школу дошли; па ће и ови 9 по изласку єдне године моћи науке слушати као и остали.“ Еврен свою дѣцу у ову школу дапали нису због ела. Царъ е наредіо, да дѣца Еврейска за себе у школской згради живе и за ньи се ело по Еврейскомъ обычаю готови. Осимъ тога стои она подъ надзиранѣмъ єдногъ Еврея, кои пази, да се питомци нѣрозакона Еврейскогъ придржаваю правила ньиныхъ закономъ прописаны. (Срб. Нов. Прав.)

АУСТРИЈСКО ЦАРСТВО. На последнѣмъ земальскомъ собору Угарске 184¾ заключенъ е было поднешенъ Краю на одобренѣ законъ о браковима, где е єдно римокатоличке а друго друге вѣре, о ненчаню таквы смешаны бракова, о децы одъ такны родителя роћеной, у коіой вѣри да се воспытаваю и ако су дотле биле у коіой воспытавана, како да се сматраю, и найпосле о прелазеню изъ римокатоличке вѣре на другу кою. При Краљевскомъ одобраваню овога закона истый е само на лутеране и калвине ограниченъ, а православна источна-вѣра, на кою бы се тай законъ по предложеню сабора такође простирати морао, изключена е изъ сказогъ благодѣанія нѣговогъ. Доцніе и важность истога закона и на православну вѣру Краљевскимъ рѣшеніима у виду милости разпростра, но и то; само што се прелазака и на ову вѣру тиче. Зато су многе варошe угарске то као неправду или тегобу узеле и заключиле, на првомъ сабору радити, да се поменутый законъ у свему и на православну вѣру путемъ законодателнымъ распростре, као што е и ове вѣре приврженицыма право граћанства закономъ дато и они тыме признати и проглашени за равне другимъ отечественицыма. Земаљска хорватска скупштина, кои е прошлогъ месеца у Загребу

*) А што се не бы смело? И ако се ту не може ништа учинити, вала да ова онай, кои е дужанъ рачуне дати, свога старѣйега, пакъ найпосле и Судъ? Ур.

*) Колико е познато, е ньи е тамо послато. Ур.

држава, и на коіой су посланицы одъ стране Хорватске и Славоніе за предстоећій обштій саборъ угарскій изабрани и за ове упутствія, шта да захтеваю и на што да содѣйствую, изрѣсена, између осталы предмета преповручила е петимъ посланицыма своимъ то, да раде; да се оно, што е у смотренію прелазка на каточну вѣру Краљевскимъ рѣшеніема дато, и у законъ уведе. При совѣтованію о овой точки у поменутой скупштини кадъ е некій хорватъ Ференци кои е пре неколико месецы православну источну вѣру привіо, као опуномоћеный представникъ Грофа Казимира Бањанья устао, да говори, мунланѣмъ су му то завратити хтели остали у скупштини бывши, и текъ на опомену одъ стране посланика Пожечке Вармеђе, да треба свакоме допустити, да говори, и мирно саслушати га, а не оказывъ поіима слободу говора нарушавати, онда су се стишали, и на то истый Ференцы устане по другій путъ и предложи: да се своимъ путемъ жалба представи, што, премъ да е Краль Іошъ при свршетку пређашнѣгъ собора угарскогъ обећао, найскоріе сазвати народный саборъ изповедателя православне каточке вѣре, тай крыпцомъ Придв. Канцелларіе или Намѣстногъ Совѣта (Конзиліума) Іошъ никако ніе сазванъ. Далѣ да се надожи посланицыма хорватско-славонскимъ, да колико годъ умогну, подпомажу предложенѣ, кое се буде учинило на обштой скупштини угарской, да се одреди напѣстанъ рокъ за држанѣ реченогъ собора народногъ, да се заклучи изъ овога Краљевскій Комиссаръ и да се тай држати може и безъ предходителногъ одобреня Краљевскогъ, пакъ и не у границы, него у внутренности Краљевине, народу самомъ оне вѣре да се да, браття и Епископе себи и пароке, као и Митрополіта. Истый словословъ е ово представивши изненіо, да се онъ тымъ више нада, да ће то предложенѣ примљено быти, што е у речи стоѣна црква; источна, по нѣговомъ мнѣнію една одъ найспособніи, да конечну цѣль државе крѣпко подпомаже; єръ она не стои ни у какавой органичкой свези страноземальскимъ источнѣрцыма; казиванѣ, да е русскій Царъ — коме у осталомъ словословъ за нѣгову безграничку любовь свога народа найвећу похвалу оддае — глава источне цркве, нема никакногъ основа и може само кодъ незналіца налазити верованя. Источна е црква рече далѣ, по нѣговомъ мнѣнію истинито народна и управъ зато съ народомъ найтешнѣ споена црква, єрбо како она свако, не народу оставля нѣговъ єзыкъ у богослуженію, то ніе она само грчка, него источна, и по томе, као што е народъ, кои исповеда, гди грчкій гди славенскій, гди влашкій. Но источна црква, продужио е далѣ, и исторички сматрајући народна се црква пареће мора, єръ она Угарска заедно са принадлежећимъ къ њой земляма, а особито сапъ славенскій народъ опћенитый изповедао е ову вѣру, и само њой имаю захвалити, што су у Русіи татарству, у Турской, у Грчкой и Влашкой мухамеданству одолѣти могли. А и садъ, рече, једнако благодетно дѣйствуе ова црква, премъ да одъ државе сасвимъ пренебрегнута; єръ докле се римокатолички югославени у Босни турче, у Угарской пакъ, ако су занатліе и трговцы, немче, ако ли се на државну службу оддаду, мађаре се и свога се подрекла стиде, — кое никаванъ наметанъ државникъ Угарскій одъ њи не захтева, — остаю изповедатели источне вѣре своме подреклу свагда вѣрни, пакъ и онда, кадъ за дворске Совѣтнике, Секретаре и т. д. поступе. Источна е црква на последку у Угарію една истинито у с т а в н а црква, и зато една одъ цѣля найсходніи, єрбо она има свой народный соборъ, у коіой поредъ Епіскопа имаю рѣшавајући гласъ 75 народны заступника, кое народъ избира. Пакъ тако све ово у разсужденію узимајући вали по заключенію словослова подпомоћи горнѣ предложенѣ, кое само на то иде да народно и уставно свойство исте цркве оснажи. — При свемъ томъ ніе ово представленѣ нѣгово у реченой скупштини хорватско славонской ни у колико уважено, нећъ просто одбачено са коскавымъ изговорима, као да нису дошли на скупштину, да слушаю похвалу ове или оне вѣре, да нѣгова хвала те вѣре неће быти никога побудила, да на исту преће, да бы Митрополіть и Епіскопи те цркве, да су ту, могли потребе и праведне желѣ ради нѣ предстанити, и онда да бы се скупштина за њи заузела, да бы се предложенѣ словослова само онда подпомагати могло, кадъ бы онъ одъ народногъ собора источне вѣре опуномоћенъ было, да исто представи-исто тако, као што е и само Учредничество илирски Новина Загребачки у Пештанскимъ Српскимъ Народнымъ дану нѣсть о томе, како е овай словословъ на православну вѣру прешао, у своје Новине ч. 72 на кратко ставивши, додало свое примѣчаніе, — да е истый сонародникъ нѣсвъ найпре началама нѣгове народне (илирске) странке слѣдовао, а по томъ да ће и хуліо и да ће гази накъ што да они не могу добыть овай источной цркви честитати, єръ се, вели, бое, да ће гледе нѣрозакона исто тако поступити, као што е са своимъ политичкимъ увереніемъ поступао, што вукъ длаку мења, а худъ никада.

Изборъ Палатина, кои е прыый посао садашнѣгъ собора Угарскогъ, нећъ е свршенъ и избранъ Ерцхерцогъ Стефанъ.

ЦРНАГОРА. §. На Цетиню, 10 Октобра. Познатый издайникъ и однадникъ Маркиша Пламенацъ, бывшій капетанъ у нахіи Црничкой, т. т. и. лишенъ е живота крѣпкомъ мишицомъ младогъ и храброгъ Србина (родомъ изъ Крајина). Овай младый Србинъ, кога е благородно чуство и одушевљена мысао пратила, да роду своме, по могућности свое гореће желѣ, корисћ учини, а неће зло предупреди, быо се оправіо у Цариградъ ради свога нужнога прибытка; но чувши несрећный догађай о издайству Маркише Пламенца, пораженъ као муньомъ одъ неждана зло намышленогъ упропашћења — успалѣнъ благороднымъ чуствомъ, закуне се: одма неће у свою домовину и поменутогъ издайника живота лишити, или и свой животъ на жертву обштега олтара положити. Томъ мысли опосенъ, крене се изъ Цариграда у свою домовину, да зареченый завѣтъ испуни. Дошавши дома, непрестано се бринуо, како ће згоду прибавити, и тако неће и дочека Маркишу: но будући е нѣговъ рођеный братъ съ њиме было, то му е тешко было погодитити; но найпосле рѣши се: ако ће и брата изгубити, текъ да издайнику сваку намѣру злоумышљења прекрати, опали пушку, у коіой су была два зрна и сданъ просѣчакъ, те га по среди стаса погоди, на кое одма земльи падне. Маркиша мало живъ буде донешенъ у Радуче и ту испути духъ и буде покопанъ у Сеоца. — Садъ е нахія Црничка добыла спокойствіе, гдѣ е непрестано стремити морала. Поради опога издайника оградіо е Османъ-Паша тврдињицу у езеру Скадарскоме на острову Грможуру; поради нѣга е и нашъ Господаръ сградіо другу на главици Бесцу кодъ Вира, и многе су бѣде и неволѣ учињене. Садъ знамо, да е Принца у тишини и безъ страха и да е Османъ-Паша изгубіо найвѣрнѣгъ приврженика, поради когъ е само у опой нахіи преко 80.000 фр. ср. потрошіо; но тако е самъ Богъ хтѣо, коме слава на вѣки! — Младый юнакъ, кои нема до 20 година, (онъ е стаса высока, струка танка, лѣпъ у лицу, како горска вила, и живога погледа), дошао е на Цетиње, гдѣ е одъ нашегъ Господара примљенъ и обданъ юначкомъ новоустановљеномъ медальомъ О б и л и ћ а*), а при томъ лѣпымъ сребрнымъ оружіемъ и отмѣнима токама, што е за юнака. Докъ е сынова оваковогъ духа и срца, опетъ ће се зли умышляни лако предупредити моћи. (Срб. Нов. Прав).

*) Медаля, кои му е дата, „Обилићъ“, съ једне стране москъ образъ Обилића, и чита се на њой у наоколо: „М. Обилићъ. Цетиње 1837.“; а съ друге: найпре крстъ, а подъ њимъ: „Вѣра, слобода, за храброст.“ Исподъ њега два прекрштена мача а подъ оима цѣтный полувѣнацъ.

ПОЗОРИШТНЕ ВѢСТИ

У Четвртакъ 6 Новембрія Добра Жена весело позоріе у 3. Дѣйства одъ Свештенића, кое се назвати може первый спиякъ нашегъ сналидашнѣгъ овдашнѣгъ живота. Дѣло оно, по мнѣнію коме за наше позоріе добро дошло е. Одликовали су се у представленію Гга Алексићъ и Крчединацъ, а и Г. Павловићъ. У долазећу субботу на Аранђеловъ данъ представлатће се два весела позорія, прво „777“ у једномъ дѣйству, а за овимъ: „Необморна жена“ у два дѣйства.

ОГЛАСИ.

Медецынске Докторъ С. Васићъ, бывшій у квартиру кодъ Г. Предића, узима слободу почитаемомъ публикуму јавити, да се одъ Дмитрова дана налази у квартиру у куће Г. Мавојла Стефановића у соколу изъ здања кодъ Елена. Прима посѣтженія болестника у јутру одъ 7. сатій до 9, после подне одъ 2 до 4. сата

У Вторникъ 11. Новембрія после подне у 2 сата по црквеномъ часовказу, предъ здањемъ кодъ Елена, продава ће ду се каруце, и коньи съ амовима и покровцыма, умршегъ Дра Штекера.

Учредникъ Пав. Арс. Поповићъ.

У Правителственой Књигопечатньи у Београду.

Излазе свake седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена имъ е за Србію 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 14. Новембріа 1847. Число 46.

СЕРБІЯ.

Постављени: Књиговод. Глав. Контроле Данило Данићъ, за главногъ Казначея при Попеч. Фин. — Канцелластъ Поп. Прав. Ђорђе Іовановићъ, за Архивара Суда вар. Београда; млађ. Писаръ Суда Окр. Ягодинскогъ, Сава Грујовићъ, за Канцеллисту Поп. Правосудія; Миладинъ Радойковићъ за млађ. Писара Суда Окр. Ягод. — Алекса Миланковићъ, млађ. Писаръ Суда Подр. за старіегъ писара Суда Окр. Ћупричкогъ, — Практикантъ Суда Окр. Крагујевачкогъ, Стоянъ Обрадовићъ, за млађ. Писара Суда Окр. Подринскогъ; Милованъ Пантелићъ млађ. писаръ Суда Окр. Рудничкогъ за млађегъ Писара Суда Окр. Крушевачкогъ; Практикантъ Суда Окр. Ваљевскогъ, Ненадъ Іовановићъ за млађ. Писара Суда Окр. Рудничкогъ. привремено: Писаръ Суда Окр. Крушевачкогъ Голубъ Николаевићъ, за Секретара Суда Окр. Подринскогъ; — први Писаръ Суда вароши Београда, Сима Атанасіевићъ, за Секретара Суда Окр. Алексиначкогъ; — другій Писаръ Суда вароши Београда, Владимиръ Богдановићъ, за првогъ Писара вст. Суда; млађи Писаръ Суда Окр. Београдскогъ, Лазаръ Даниновићъ за II. Писара Суда вароши Београда, а Практикантъ Суд. Окр. Подринскогъ, Димитріе Янићіевићъ, за млађ. Писара Суда Окр. Београдскогъ.

Уређено е, да у напредакъ врховно надзираванѣ надъ шуководствомъ, кое е до сада при В. Попечительству Внутрены Дѣла было, наврши Попечительство Финансіе по смыслу 20-огъ члена Устава земальскогъ. За помоћь, кое да се дае народу поедины Срезова на граћенѣ Срески кућа, одређено е, да се у сваком таковом случаю може изъ Правит. кассе до 300 ## и не више едномъ Срезу у заимъ дати. Дръ медицыне Ђорђе Малаћъ, србљинъ изъ Осека, прима се привременно у Правителственну службу као лѣкаръ. У Београду е 8-огъ т. м. умро старый списатель нашъ Іоакимъ Вујићъ, у 79-ой години живота свога.

Алексинацъ, 31. Октобра. Стоянъ Райковићъ и Павле Ивановићъ изъ села Врела Нахіе Нишевачке у Турской разсекли су ноћу између 17 и 18 ов. м. кодъ карауле Липне и Бреста пограничный плотъ, и у нашу страну дошли, одакле су 13 коза Стоилка Илића изъ села Р'совца Среза Баньскогъ Окр. овогъ украли и у село свое одтерали, гди е сродникъ Стоиловъ по имену Станое Аранђеловићъ изъ села Врела козе по ровашу познао и 6 брава узео, а 7 брава лопови су продали или поклали. Оштећеногъ Стоилка упутило е овд. Окр. Начальничество съ писмомъ своимъ Ч. Паши Нишкомъ, да му онъ украдене козе одъ лопова наплати, а у исто Га време и умолило, да онъ народу своме строго забрани у ону страну преко плота прелазити, красти и зла чинити, како се не бы на комшилуку овакова невалялства унапредакъ чинила. — Између 23 и 24 т. м. преко ноћи запалио е некій коштару славе Стевана и Стефана браће Аранђеловића изъ села Прекопози такође Среза Баньскогъ, у коіой е до 13 кола сламе было, и уз ову сламу сагорело е и 15 кола сена Стоина Микића изъ истогъ места. Виновникъ пожара овогъ ніе пронађенъ, но трази се. — Народъ Среза Алексиначко-Ражањскогъ и варошани Алексинца поредъ кућевны свои послова занимали су се четирге и последнѣ седнице онога месеца вракленѣмъ друма поштанскогъ, а народъ Среза Баньскогъ исто тако ограђиванѣмъ плота пограничногъ. — Време е у Окр. овомъ одъ 15. т. м. до сада было лепо, но врло ладно и вразовито. — Рана се продае в то: пшеница 30—36., кукурузъ 30—40. в счмъ 24—26. гроша сто ока. Брашно пшенично 22—24, а кукурузно 16. до 18 пара ока. — Одъ стоке пак живую се само свиње подмешане, одъ 120. до 130. гроша паръ.

Крагуя. На данъ св. Параскеве, кое празднукъ сви скоро власи у Окружію овомъ особыто славе, отишао е парохъ села Бердея у Срезу Ключкомъ, Костадинъ Іовановићъ, у комшилукъ на славу, съ кое кадъ ноћу куће доће напитъ, напавши се одъ своіи челядіи нешто упређенъ, повиче на њи, и тако сва челядъ уплашивши се одъ њега, особыто кадъ ій е и туђи почео, отиду у комшилукъ, да преноће. А онъ овако самъ у куће оставши легне покрай ватре и заспи, и ту после некогъ времена запали му се алвина, кое онъ осетио ніе, докле ніе до самогъ тѣла ватра дошла, пакъ текъ онда се пробуди и стаде викати за помоћь. Но докле су челядъ његова изъ кокошилника на ову вику дотрчала, све су скоро алвине већъ на њему изгорело было и онъ се самъ напекао. У овако бѣдномъ стању се свію страна ватромъ окружена нашавши га найстарія свега сна на ведро, кое пуно водомъ на срећу се онде деси, изліе на њега и тако ватру угаси; но тежко да ће истый несрећный страдалацъ живъ остати, кои се у тако жалостномъ стању наоће, да се къ њему ни прићи може, еръ су се све ране на њему усмрдиле.

Ваљево, 10. Новембра. — Благодаранъ опомнићъ се свагда благодѣяніе пріимљены и живуће онога, кои му такова чини; и ако не може иначе соотвѣтствовати истыма него предаваюћи такова јавности и вѣчитой успомени стара се осећаню своме за доста учинити. — Бывшій нашъ Окружный Начальникъ Г. Александеръ Я. Ненадовићъ, садъ пр. Помоћникъ Попечительства Внутрены Дѣла, тако е за прошле три године дана нашимъ Окружіемъ и овомъ вароши руковао, да му мы не можемо довольно благодарити на његовой доброти, на његовомъ даровићномъ о нашей срећи стараню. Зато само предъ целымъ светомъ торжественно и искренно признанѣ, да е онъ своимъ мудрымъ, вѣрнымъ и правдолюбивымъ, своимъ честнымъ, благимъ и спасходителнымъ начальствованѣмъ како свію нас Ваљеваца тако и свію жителя овогъ Окружія срдца тако придобіо и обчарао, да ће мо га вѣчно спомињати и у срдцу благодарному имати, — то века му буде у место найдостойніе одъ стране наше благодарности, века му буде у место найпристойніегъ награжденія признателности наше. — Онъ е већъ на свое ново опредѣленіе отишао; како е пакъ съ нама разстао се, моћи ће Читательи овы Листова изъ следующегъ одъ части увидити, а и треба да увиде, како се добаръ старѣшина съ послушнымъ и благодарнымъ народомъ разстае. Пошто е похвалѣный бывшій нашъ Окружный Начальникъ Канцеларію и дѣла Сл. окоокружногъ Начальничества 18. пр. м. Октомбра своме местоаступнику Г. Маіору Іовану Миловановићу вручио, сутра данъ у недељу 19-огъ Октомбра буде у овдешньой цркви света литургія у присутствію све мѣстне Господе, чиновника и званичника, и млогогъ народа оне варошн, а тако и у присутствію све Г. Г. Срезки Старешина Кметова и отличны лица Окр. Ваљевскогъ, одонда. По одпусту божественне Службе Г. І. Миловановићъ, као местоаступнукъ Г. А. Ненадовића, буде одъ мѣстногъ Свештеника на сред' цркве позванъ и ту торжественно заклетъ на званіе Окружногъ Начальника. Затимъ е одма предъ црквомъ Г. А. Ненадовићъ целомъ окружнимемъ га гореказаченомъ собранію показао, да е высока милость Свѣтлогъ Господара и Кнеза нашега Александра благоволила њега другимъ званіемъ подарити, а на место његово Г. Іована Миловановића, као достойно и отлично у сваком призрѣнію лице, избрати и поставити. Садъ е заблагодарио као целомъ народу овогъ Окружія, тако и свима

нака жительма ове Вароши на послушность, вѣрности и любави, коју сю му за три пуне године дана у свакој приликы указивали, и тымъ образомъ нашу искрену привързеность и поданическу любовь према Свѣтломе нашъ Господару и Кнезу Александру Карађорђевићу довољно оведочили, препоручивши нам, да и према новоме нашему Началнику послушность, покорность, вѣрность и любавлю надметаюћи се, Његовой Свѣтлости Господару и Кнезу нашему као и до сада поданическу нашу привързеность, преданость и любавь указујемо, и тако да Његовым Владѣтельскимъ бригама и трудима по возможности соотвѣтствујемо. Казао намъ е и то незаборављиый нашъ бывшій Старешина, да онъ полази по заповѣсти више власти и растае се съ нама, но да ће Валѣвцы њекто знати се, и душомъ међу нама све донде быти, докле годъ мы будемо на честность и непорочный живот много полагали, и докле будемо у свакомъ добру отликовали се и надметали се, особито пакъ страхъ Божій, любовь и привързеность према Свѣтломе нашъ Господару и Кнезу Александру Карађорђевићу, као найвећемъ послу Бога добротвору нашему, и почитаніе према осталима земальскима властима имали, и законность држави као светиню нашу обожавали. Напослѣдку опростио се е са свима нама и лицу нашемъ съ целимъ народомъ овога Окружія. По томъ благодарившы Срезовимъ Началницима на њиовой ревности и старанію о напредку повѣрены имъ Срезова, препоручивши имъ послушность према новоме Началнику и опростивши се и съ њима, обратио се е Г. Миловановићу, своме настозаступнику, и пошто му е како подвѣдомственые Чиновнике и Званичнике тако и сав народъ повѣреногъ му Округія найтоплія препоручио, предао му е у руке предъ целымъ собраніемъ Декретъ на званіе Окружногъ Началника и Диплому на чинъ Маіора. — Ту ніе было срдца, кое ніе проплакало, ту ніе было душе, коя га ніе благосиљала, ту су се озбиљно сузе ронile и утирале, и у свакомъ е ново чувство благодарности према своме Владѣтелю узбудило се, кои овакове мужеве, овакова честна и достойна лица, за народне Старѣшине поставља. За онымъ ніе пропустио Г. А. Ненадовићъ, праћаюћи се изъ цркве дома, у Канцеларію овоокружногъ Началничества сватити се и ту трогателнымъ рѣчима начињу осталогъ своме преминику Г. Миловановићу како све Чиновнике Сл. ово Окружногъ Началничества тако и Г. Г. Срезске Старешине повторително препоручити, казавши му, да му ій на знанетъ предае, да съ њима у любови и слогы пребуде, да ій Свѣтломе Господару и Кнезу и другимъ предпостављенымъ властима још болѣ, него што е онъ, препоручуе и пр. — Истога дана дао е сйну и любовну вечеру прир. нашъ Г. Началникъ, І. Миловановићъ, при коіой е осимъ бившегъ Г. Началника и други чиновнически, Свештенически, Учительски и грађански лица, такође и сѣдинама као и заслугама украшеный Высокородный Г. Совѣтникъ, Кавалѣръ Матія Ненадовићъ присутствовао, кой е ту Његовой Свѣтлости, Господару и Кнезу нашему, Александру Карађорђевићу и целой му Свѣтлой породици за здравлѣ пило, а потомъ Г. Митрополиту и свима Высокима Савовницима Отечества нашега наздравио. Све е ово свршивано при њиханю српскогъ „многая лѣта,“ при великомъ веселю, усклику и радости. Сутра дньъ 20. Октомбра вечера е была код Г. Подпоручика Васе Іовановића, Началника Среза Подгорскога, а прекосутра 21. Октомбра код Г Маіора и Началника Среза Колубарскогъ, Аксентія Срећковића. — У петру рано 22. Октомбра пошто е Г. А. Ненадовићъ и као бывшій нашъ Старешина и као братъ нашъ са свима нама опростио се и изљубио се, кренуо се на путъ за у Београдъ. Чиновницы оба Надлежателства, Званичницы Обштински и многи жителы ове Вароши, сдномъ рѣдко сви они, кои су или имали или само добыти могли коні, остависши проче сузама облившие у Валѣву, пратили су га неки до Рабаса, неки до Уба а неки и до Палежа. Осимъ свію гореречены крозъ Срезъ Колубарскій проратно га е и Старешина истога Среза Г. Аксентіе Срећковићъ са Кметовима и одабранымъ лицима истога Среза. У Рабасу два сата одъ Валѣва было е Г. А. Ненадовићъ одъ Началника Среза Таванскогъ, Поручника Г. Павла Гудовића найпристойній дочекань и приваћенъ, а тако и одъ Кметова и више народа истогъ Среза ту поздрављенъ и отмѣно предусретанъ, онде е поодморіо се мало, и опростивши се ту у сузама и плачу съ некомъ части пратити се имаюћи пратиоца, продужи свой путъ до тако зовомогъ мѣста Звездоръ съ многимъ опетъ пратіоцыма Валѣвскима, у комъ е брою было и Г. старешина Среза Таванскогъ Павле Гудовићъ са своимъ палимъ Кметовима и некомъ частію отличны Селака Среза Таванскогъ, да бы и онъ свое почитаніе бывшему своме Началнику са испраћаніемъ до границе показаногъ му Среза указао. Приближаваюћу се Г. А. Ненадовићу къ поменутому месту Звездаръ, чувене су быле поздравлена пранія и плотуни набацаня благодарнымъ народомъ Среза Таванскогъ, кои су поздравляли и чествовали пролазакъ бывшега имъ доброга Старешине, и поздравляюћи онога, честь су чинили самому Владѣтелю своме, кои ньи срећно чини съ отличнымъ и добрымъ Старѣшинама. У Звездару найотличніе причекань и было Г. А. Ненадовићъ одъ Кметова и много народа Среза Таванскогъ, гди е и ручакъ одъ истогъ народа похваљеному Господину и свима пратиоцыма добровольно приготовљенъ и дать было. За ово све последнѣ заслужуе обшту нашу благодарность како народъ Среза Таванскогъ, тако и њиовъ дичный Старешина Г. Павле Гудовићъ. Пошто е Господинъ Г. Ненадовићъ са свима пратіоцыма ручао при свиранію свирій, што е све за почесть и изъ благодарности њему као бывшему доброме Старешини чињено, и пошто е народу заблагодарио на дочеку и части, гди е честность му, непорочный животъ любовь и привързеность према Господару и Кнезу нашему Александру Карађорђевићу найтоплія препоручио и са честнима Таванцыма и њиовымъ Старешиномъ опростио се, тада е са целомъ пратьомъ и закдно са Г. Началникомъ Среза Колубарскогъ, Милосавомъ Зарићемъ, кои му ту као на границу свога Среза у срет ићъ са више коњника изишао быше, кренуо се на Убъ на коњак. Праніа и плотуни одъ народа Среза Таванскогъ набацани, као и искрене сузе њиове пратиле су га далеко. На Убу пакъ причекань е было Г. Ненадовићъ съ пристойномъ почести одъ жителя истога мѣста, гди пошто е са свима пратіоцыма и дружству вечерао и превоћено, и самъ све трошкове како за себе и своју фамилію, тако и за све пратіоце, любавно исплатно, и са свима плачућима плачући опростио се и изљубио, продужи свой путъ преко Палежа у Београдъ. До Палежа имао е такође много пратіоца, међу коима е было Г. Милосавъ Зарићъ, Началникъ Среза Посавскога са Кметовима и отличнымъ Ублинима. Осимъ ови свію до самога Палежа пратно га е и Г. Штабс-Капетанъ и Помоћникъ ово Окружногъ Начальничества, Риста Туцаковићъ, кои му е у Палежу у име свію нас вѣчито наше почитаніе и благодарность изнио и срећный му и далый њекоіъ путъ и свако дѣло и предузеће за благо отечества и за честь владѣтеля пожелао. Овде и то кажемо, да нам сердце суза нигда побы за њима и за његовомъ добротомъ пресушити могле, да нас ніе Божін промислъ и высока Княжеска милость утѣшила и разговорила съ изборомъ и поставленіемъ Г. Іована Миловановића на Начальство нашегъ Окружія, съ изборомъ, одъ кога заиста, у колико мы познасмо благородну душу и добру памет Г. Миловановића, ніе се могао болый за насъ и нашу срећу учинити.

Житељи Вароши Валѣва.

У Београду се продае: брашно пшенично по 115, кукурузно 85 гр. сто ока, фино за земичке по 85 гр. пента, — пшеница 110, ечамъ 56, кукурузъ 48 гр. сто ока, — лебъ ситан. по 36 пара ока, — масти свињѣи по 500, — лој говеђи топљенъ 525, нетопљенъ 300, — медъ цеђенъ 275, нецеђенъ 250, — восакъ жутый 2100, — вуна овчія прана 425, козія 300 гр. сто ока; — коже половне по 190, крављѣ 120, јагњчіе 30 гр. паръ, — половна, 400, — краво 268, — козе 36, — овце 32, — свињи дебели 230, мршави 120 гр. паръ; — вино бело Карловачко 60, црно Краниско 56, Смедеревско 33, — ракіи лота 120, слаба 40 гр. аковъ; — дрва шибчаи 28, колеса 56 гр. хвать.

ТУРСКА.

Мостаръ, 15-тогъ Окт. — Везиръ херцеговачкій Разванбеговићъ њеки е дана у Столацъ пошао, да тамо своју очевину прогледа, и да градъ штогодъ поправи. Ядне жирнике, кои трговачку робу изъ Дубровника и у Дубровникъ носе, нараю сву робу у полю разтоварити предъ Столцемъ, и по наредби везировой читавъ данъ на своимъ коньма доносити кречъ, каменъ и пржину у градъ, и то безъ свике плате и захвале. Ми се онако несмѣмо а и неумѣмо много о политики разговарати, но чуе се, кадъ онай Везиръ преніне, да ће царъ опетъ Херцеговину съ Босномъ спонти, као што е прије было. Турцима не би было драго, а раја би одма дочекала, ер би мањ труда и намета подносила. И сам напредъ пророковао, да неће за христіане добро бити, што е онай Турчинъ за христіанина погинуо. Турци онако сердити обће њеколико христіана, као да

су ій у нѣкакной кривици затекли, и баце ій у найгору тавницу, коя стои у Купрескомъ темељо испод Неретве подъ кулом одъ запада. Шта су съ њима мислили учинити, незна се управо, али се повлачно говори, да су ій нѣколико хотѣли спаскути, и њиовомъ пророку Мухамеду на жертву садъ о њиовомъ празднику 30. Авг. принети. Но невине сузе ваљда су до престола божіега допрле. Они невини тавничари, а было ій е више одъ 15, нађу по среди єданъ велики єсеръ гвоздени на дву врачке тавнице, съ коимъ мало по мало прокопаю зидъ, и 22-огъ Авг. побѣгну, и свој животъ спасу. Они пису Мостарци были, него су изъ оближни села доведени. Ево іошть єдне несреће: 12-огъ Авг. добѣгао е овдѣ изъ Београда єданъ прекрасный младићъ, одъ прилике 25 година старъ, и одма други данъ, то есть 14. Авг. потурчіо се Казивао е, да му е име было Петаръ ако нелаже, а садъ му име Османъ. И то говори, да е нѣшто служіо, па да е нѣкакво велико зло урадіо и побѣгао, да га тако некаштигую. Онъ никудъ на полѣ изъ собе невалази; шта више онога праздника, 30. Авг., звали су га Турци да иде у џамію клањати, па ніе хотѣо поћи. Учитель му свакн данъ долази, те га турскомъ закону учи. Неопомињемъ се, да самъ у овимъ Новинама написао, како е пролѣтосъ нашъ Везиръ Али-Паша Ризанбеговићъ царскимъ орденомъ украшенъ. Ево и о томе штогодъ. Султанъ пошлѣ Шефійбега у Херцеговину, до Везиру реченый орденъ донесе, па истомъ прилико и народу царску милость да обзна, како царъ настои свое поданике усрећити, и пластинцима и запонѣстинцима да запрети, да никоито ни одъ кога нита неузимаю, но свакомъ по правици да суде. Лѣпе рѣчи, и лѣпе наредбе, али се по несрећи неизвршую. Шефійбегъ приспѣ на Херцеговачку земљо 10. Апр. и у Преполю ноћи подъ Муселима. У јутру поље и одъ Муселима најбољега коня на даръ (свако нита) узме, а народу ни рѣчи не проговори. У Таслићи ноћи и напуни се новаца. У Чајничу исто тако. У Фочи прими на даръ коня, па одатле оде у Гацко подъ сина Смаил-аге Ченгића, коя е крозъ ове Новине врло добро познатъ. Добивши и ту прекрасного коня приспѣ у Невесиње подъ Баш-аге и одъ њега коня узме. Баш-ага опреми гласоношу у Мостаръ, да ими везиру, да е Шефійбегъ подъ њега у Невесиње дошао. Одма три сина везирева обуку се у најлѣпше војничко одѣло, опреме најбољега коня Пашина, прекрію са великомъ Абаіомъ златовезеномъ, и пођу предъ царскогъ посланика у Благај на сусретъ. 13. Апр. дођу у Мостаръ у великой паради; и мало и велико изиђемо е было на пијацу, да виде царева човѣка; сви су му се клањали, а и онъ њи поздрављао главомъ и рукомъ, и тако е отишао у свој конакъ. Сутра данъ обуче се у златно хальине, понесе Орденъ везиру, и кадъ му га придѣне на прси, нарече га царскимъ Везиромъ. Пукне глась по Мостару, да су му ишли коња, те Ајнбегъ доведе му єдногъ, Миралай другогъ, Хасанбегъ трећега. Поручіо е и нашемъ Владики Аксентію, да му єдногъ коня доведе; но кадъ му онай одъ свој коня єдногъ представи; недопадне се Шефійбегу, и тако е владика морао купити за новце єдногъ, коя се Шефійбегу допадао. Данашнъ дана частіо се и шетао се царскій посланикъ по Мостару и по Буни, безъ да е и єдне рѣчице народу о царской милости проговорію. Спреми се поћи и да одлази. Везиръ му пошлѣ дара 500 златни дуката; кои кадъ Шефійбегъ преброи, умѣсто да се обрадуе, као што бы свака друга, онъ се надути као ракъ, и почне псовати, зашто нема 2000 дуката. Ето Турске работе! Онако срдитъ опреми се у јутру 1-огъ Маіи и безъ да е кога поздравіо, може се рећи побѣгне изъ Мостара. Владика то чуюћи потрчи за њимъ, и два сата далеко стигне га, и преворучи му се у милость. Шефійбегъ томъ приликомъ нареди владики, да спреми єдно благодарително писмо одъ стране народа, како е онъ цареву милость сиротињи проповѣдао, и да пошлѣ за њимъ, што му онай и учини. У Босни дочекаю Шефійбега везиръ и Митрополитъ Игнатіи, и обадвоица даду му писма, као што е исти захтѣвао. Но Игнатію доће царскій поклонъ, чини ми се бурмутица, а Аксентію ништа, па ти е онай садъ љуто жалостанъ. Ето како Владике продаю народъ. Ето како царски људи казую царску наредбу и милость. Насву се новаца, а ђава сиротиња неможе очима прегледати одъ тежка зулума. Садъ е везиръ разрезао на сиротињу двѣста кеса, да скупи онай трошакъ, што е око Шефійбега потрошіо. Ово е све цѣла истина, као да очима гледате. — Колашински Турци, или боль рећи крамари, скупе се у чете по десетъ по петнайстъ, па иду по Преполю и Плевљима, нападаю на Христіане, отимаю имъ робу и новце, терају имъ стоку, найпослѣ и до те свирѣпости долазе, да похватаю дѣцу, па ій послѣ истимъ родитељима на одкупъ врћаю, узимаюћи за кое по 1000 а за кое и по 3000 гроша. У Колашину заповѣда Бимбаша везирски Ахмет-ага Пузићъ; па кадъ му ђани Христіани на тужбу дођу, а онъ имъ одговори, и ћу ій намолити, да вамъ дѣцу врате, и да што манѣ за њих узму. Чуйте Христіанска Господо, заповѣдници и управитељи, шта се у Европи у мѣсецу Септембрію године Хиљада Осамстотина Четрдесетъ седме одъ ђани Христіана чини! Може ли нимъ се помоћи! и могу ли наши тужни гласови до царскога престола допрѣти! (Срб. Нар. Нов.).

Мелетіе Владика Софійскій послатъ е у заточенія у монастыръ Рилна. Онъ е 11. година био владика у Софіи, и за то време никакво поученіе о закону народу одъ њега ніе чуо. Софіиска дијецеза има 24 монастира. Сваки монастиръ морао е Владики на годину давати: 50 ока вуне, 30 масла, 25 меда, 40 сланине, 50 сира, 10 кола дрва или за свака кола 5 гроша, а свака шестъ мѣсецій мѣнио е игумане, и сваки новъ игуманъ морао му е дати 2500—3000 гроша, а ако нема, то е одъ монастира узимао облигацію, да може монастирску какову земљо продати. Кадъ се ко жени, безъ 100 гр. никоме то ніе допустіо. Владика има опредѣљену мирію одъ народа, коя му на годину износи до 250.000 гр. а кадъ ко нема да плати, а онъ му узме изъ куће ствари, као хальине, бакраче и т. д. те прода, кои и царски људи нечине, кадъ самъ царскій данакъ купе, па нађу на сиротињу, коя неможе платити. Учителя изъ Софіе изтерао е, хотећи тамошњу народну школу утамапити, а запести грчку, кои људи кадъ су видили, сву дѣцу узеше изъ школе, те тако сада та школа нема више одъ 5 ђака, на кое су и житељи отерали Владикомъ доведенога грчкога учителя, те сада никакве школе у Софіи нема, гдѣ има до 10.000 душа сами Бугара. Безъ вићета допустења и договора са народомъ развалію свој іошть новъ бывши дворъ, те сагради другій, у слѣдству чега разнише на народъ порезъ одъ 200.000, а више потрошити ніе могао одъ 25.000 гр. Пола е одъ ове суме скупіо, а осталу полу народъ ободривши се ніе хотѣо издати. Изъ свакога села свештеникъ морао е сваке недѣље къ њему дећи, подъ нарикомъ, да му подворење учини, ал' ніе њему до тога стало, но сваки свештеникъ морао му е увѣкъ донети 1 лонацъ масла, ја, живине, рибе и т. д. А осимъ тога сваки му е попъ на год. по 200—300 и т. д. колико одъ кога закачи гроша плаћати морао, кои се нибатикъ зове, а ни єдногъ опетъ незапопи, докъ му баръ по 1000 гр. неплати, испытавши га, зналъ и читати, само можелъ платити. Итакнараси зове се ово, што новоизбчани владици Владика плаћаю за ово место, гдѣ прву ноћъ преноће, и то по 20 пара на' грошъ одъ єдного!

ГРЕЦІЯ. Кадъ су по свршеномъ изборима посланика одъ стране народа пре краткогъ времена они на скупштину дошли, Совѣтъ земаљскій е вишестнома гласова закључио по духу Манрокордатосове партае, коя е сада владу дражећой противна, извити Крало, и по томе поднео му е то свое изјашенѣ, да онъ нету скупштину за законну, за праве представнике народа не признае, почемъ народъ ніе свуда слободно, као што бы по закону валало, бирао ове скупштинаре, него су на многимъ местима насилства и сваконака невалала и неуредна средства употребљавана одъ стране Правителственыхъ властій и тако учињено, те су за депутате народне протурени онакви људи, кои су само садашњемъ Правителству угодни на место оны, кои бы управъ народъ хтео и изабрао, да е свободно могао. На ово е Краль одговорио Совѣту, да нѣгово ніе напытивати и судити о изборима народны представникъ и о изабранымъ овыма за скупштину, него да то самой истой Скупштини по Уставу припада, коя има напытати свакій изборъ, кои бы ій се представио, да ніе уредант био, нађ ако ово нађе, уништожити га и учинити, да се на ново предузме. А у исто време е Краль десетъ новы Чланова Совѣта именовао, све такны, кои су садашњемъ Правителству привржени.

ИТАЛІЯ. В. Херцогъ Тошкане обратио се на Француски Дворъ, а Херцогъ Модене исто тако на аустрискій за помоћь противу побуне и узнемирења у њиовымъ земљама, на кое Аустрія е, као што се чуе, изјавила се, да се она у послове други италіянски земаља осимъ оны, кои су подъ нѣмокъ владомъ, никако неће уплетати, а о Француской прем да се ништа не зна, шта она намѣрава чинити и како поступити, ако се опазао што у Италіи новаго, опетъ е найновіе то, да е француска ескадра, кои е подъ краљевымъ сыномъ Жоинвилл до Шпаніе дошла была, опетъ натрагъ до Неапла повраћена. —

Краљ Сардиније узаконио је у најновије време нов законик криминалный, коимъ се за свако преступленіе изнѣћства праведна казнь одређује, чрезвычайни Судови се укидају, а суђењѣ јавно се заводи и т. д. издао је такође уредбу за вољу свободу печатиљ и іошть нѣке овима подобне, за кое га не само нѣгови него и целе Италіе народъ као и Папу презире. Папа, Краљ Сардиније и В. Кнезъ Тошкане заключили су уговоръ, да ћумруке међусобне дижу, кои до сада између њихови земаля постоє, и на место тій да исте своє земље све једнимъ ћумруком линіомъ опашу, чимъ при оне прелазеню свако да се ћумрукъ наплаћује, и приходъ одъ тога да по сразмѣрію, кое ће се заједничкимъ договоромъ опредѣлити, деле. Ово је знаменитъ кораћ къ сједињенію италіянскогъ народа, и іошть ће много занимештінъ постати, јако и други таліянски владѣтельи тоне савезу приступе, као што су она три владателя четый уговоръ свой съ томъ у њиму назначеномъ надежномъ и подписали. Народу оны предѣла, кои по уговору о Кнежеству Лукке одъ Тошкане се имао одвојити и Моденскомъ Кнежеству припасти, одвећ је то непополно, и зато је Херцогъ Тошканскій побуђенъ молбама како истога тако и осталогъ народа своіогъ отложно изпуненѣ те точке уговора своіогъ и радити почео, да је другомъ погодбомъ замене, а они предѣли да остану у Тошканскомъ Кнежеству; но Моденско Правителство изъ неиада је ушло са војскомъ у вопросный предѣлъ Фивицано и заузело га, чимъ је у слѣдству тога већъ и у нестоду са народомъ истога предѣла дошло ово воиство толику, да је силу оружія противу изкупившіе се гомиле употребило, где су два грађана погинула, а неколико њих рањено. — Папа је издао Устроиніе новозаведеногъ Совѣта земаљскогъ. По гласу тога Совѣтъ ће овай састояти се изъ 1 Предсѣдателя, 1 Вице-Предсѣдателя и 24 Совѣтника, одъ кои четири ће быти изъ Рима и окружія његовогъ, два изъ окр. Болоњскогъ, а одъ осталы окружія по једанъ изъ сваког. За свако место члена скупштина окружія, изъ кога такањ има быти, предлаже тровцу, почемъ ій између свію, кое поједине об, штине одаберу, већинствомъ гласова изабере, и између те тровце владѣтель изабере једногъ, а тако исто изабира онъ између свію Членова Предсѣдателя и Вице-Предсѣдателя. Лица, између кои се бирају Совѣтницы, суу: окружне старешине народне, старешине обштинске, сиахіи, кои имаю по 1000 шкуда или више прихода на годину, адвокати при Апелл. Судовима, учени люди, кои припадлеже правымъ ученымъ заведенімъ земаљскимъ, погланяти трговцы и занатліе, а осимъ тога Членъ Совѣта мора быти Папинъ подданикъ, мора уживати сва грађанска права, не може быти млађій одъ 30 година, ни окалане чести. Сваки се поставља у Совѣтъ на петь година, а по истеченію ове иступа изъ њега, и само после друга 5 година може на ново изабранъ быти; по коме сваке године једна пета часть Совѣтника иступа и новима се замењује. Плате не ову, но за накнаду трошкова дае имъ се по 300 до 600 шкуда (450 до 900 талира) на годину. Сбацыти Совѣтника може владѣтель, но само са одобреніемъ Попечительства и истогъ Совѣта. Што се послова тиче, Совѣтъ се дели на више одділенія, одъ кои ће свако своју струку послова имати и изграђивати, именно је одъ њих: 1-о за правницу и законодаиство. 2-о за финансіелне послове. 3-е за унутрашње правленіе, трговину, радиность и земледѣліе. 4-о за новчна дела, више грађевине, таванице направителне и радне куће. Свако одъ ове дѣла, почемъ је у одділенію изграђено, мора се у подпуномъ засѣданію целогъ Совѣта предузети и рѣшити. Попечитель ногу у засѣданіима Совѣта присуствовати и у совѣтованіима участвовати, али рѣшаваюћегъ гласа немаю.

ШВАЙЦЕРСКА. Всекини покрети и одъ једне и одъ друге стране нису запречили се, нити је већъ и до боя дошло. Због на то одређено одділеніе войске обштегъ Правителства заузело је было једанъ теснацъ на другу, водећемъ у једанъ одъ оны седамъ кантона, противу кои је война ова подигнута; но изъ истогъ кантона ударе на то воиство и почемъ му неколико офицыра побію, убію га одаиде. Войска обштегъ Правителства може до 100.000, а она особенісавезны кантона око 50.000 войника имати.

Они 7 кантона, кои су међу собомъ особены савезъ за одржанѣ кауза и њиове партае учинили, суу: Луцернъ, Ури, Швицъ, Унтервалденъ, Цугъ, Фрайбургъ и Валлисъ, кои сва скупа имаю простора 183 1/12 □ миля, а душа 450.560, одъ кои су 347.551 римокатоличке, а 11.018 реформатске вѣре. Противъ њи иду по заключеню обште скупштине кантона: Цирихъ, Бернъ, Глаурусъ, Солотурнъ, Базелъ, Шаффхаузенъ, Апиенцелль, Ст. Галленъ, Граубиндень, Аргау, Тургау, Тесенъ, Вадъ, и Женеф, имаю 503 1/10 □ миля и 1,332.313 реформатско вѣре и 468.741 римокатол., свега 1,901.054 душа, не числећи ни овде као ни кодъ прве седамъ сирех, кои по целой Швайцерской разсути свега 3087 душа има. Најпосле кантонъ Насибургъ, као и половина једна кантона Базелскогъ и половина кантона Аппенцелскогъ изјавили су се, да не пристаю ни съ једномъ ни съ другомъ странома, и да неће ни особено савезнымъ кантонима помагати а ни противу њи учествовати у войни са осталима.

ПОЗОРИШТНЕ ВѢСТИ

У Суботу 6 Новембра представљали су: 777. весело позорје у једномъ дѣйству и Љубомору Жену весело позорје у 2 дѣйства. Последње је дѣло рђаво преведено, а и представљано је доста слабо.

У Недељу 9. Новембра по другій путъ Райко Бербенинъ и његовъ сзыкъ, весело позорје у 3. дѣйства съ талијанскогъ. Дѣло по себи није савршено. Г. Ђурковићъ као Райко играо је добро. Његова калфа непрестано је држао руке у џеповима; незнамъ је ли то у задатку, а по моме мњењу показује неву немарность, кои ніе похвална.

У Четвртакъ 12. Новембра Кнезъ одъ Херцеговине. Драма у 4 дѣйства одъ К. Поповића.

* *

ОГЛАСИ.

Медецыне Докторъ С. Васићъ, бывшій у квартиру кодъ Г. Предића, узима слободу почитаемомъ публикуму јавити, да се одъ Дмитрова дана налази у квартиру у кући Г. Манойла Стефановића у сокаку иза здања кодъ Јелена. Прима посѣтенія болестника у ютру одъ 7. сатій до 9, после подне одъ 2 до 4. сата.

Момче Светозаръ Јоксимовићъ родомъ изъ Шапца 13—14 година старо, црни очію обрва и косе таквоће, у лицу црнобледъ, носи на себи 1 плаво курче кратко, изъ подъ курчета једну дугачку зитерію одъ китајке, изгубило се још о светомъ Илији ове године, безъ да се зна, куда се је дело, а было је онде на терасскимъ занату, па је одъ майстора побегло, јако будући ко што о истомъ момчету дознае, нека Управителству варошки Београда јави.

У здању кодъ Јелена има више квартира за издаванѣ како у правомъ тако и другомъ спрату, кое потребујући нека се јаве кодъ Ђорђа Давидовића. —

Ханъ Ламбре Михайловића, и Х. Ђорђа Јовановића на Сави продае се посредствомъ јавне лицытаціе 22-огъ другій, а 29-огъ Новембрія трећій и последньій путъ.

КЊИЖЕВНЕ ВѢСТИ.

Г. С. В. П. у Крагујевцу издао је на србскій преведену књигу о Белизарію, славномъ војводи Византискогъ царства и позива на премумерацію, кое цена је 2 цв. или 8 гроша чарш.

Г. Петаръ Стојковићъ, Књигопродавацъ у Новом-Саду издао IV-у књигу Стихотворенія славногъ Лукіана Мушицкогъ, бывшегъ Епіскопа Карлштадтскогъ и објављује исту ценомъ по 3 цв. или 12 гр.

Г. Евстатіе Михаиловићъ у Бечереку објављује издаиће свое нове књиге „Здравый Разумъ" и позива на премумерацію ценомъ по 30 нр. сребра или 6 гроша чарш.

На сваку одъ ове књиге може сваки у Читалишту нашемъ предусмсати се, на кое љубителѣ читања овимъ усрдно позываю.

Учредникъ Пав. Арс. Поповићъ.

У Правителственой Књигопечатньи у Београду.

Излазе свике седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена имъ е за Сербію 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 21. Новембріа 1847. **Число 47.**

СЕРБІЯ.

Свѣтлый Князъ е са свитомъ своіомъ 19-огъ тек. мѣс. одпутовао изъ Београда у Тополу.

Постављени: Кост. Обрадовићъ 1-ый Столов. за Секретара; Андрія Стаменковићъ 3-ый Столов. за Столоначалника; Никола Райковићъ, Експ. Попеч. Правосудія, за Протоколисту; Лука Іовановићъ, Канцелиста, за Регистратора и Архивара; Гоша Костићъ, практикантъ Суда вар. и Яковъ Атанацковићъ, практик. Попеч. Прав. за Канцелисте II-огъ Одѣленія Аппелл. Суда.

Добросавъ Здравковићъ, до сада Шабачкій, за Начальника Окр. Пожаревачкогъ; Гавр. Еремићъ, Гургусовачкій, за Начальника Окр. Шабачкогъ и Атанасіе Вукићевићъ, Пожаревачкій, за Начальника Окр. Гургусовачкогъ; — Никодіе Ћирићъ Канцелиста за Експедитора, а Ил. Радовановићъ Практ. за Канцелисту Попечительства Внутр. Дѣла.

Београдъ. Ноћу 17 т. мѣс. у ¼ сата пре полноћи жалостный се случай у овой варошп догодио. У кући овдашњегъ Фишекџіе Ефрема Даниловића како су калфе, а имено Стеванъ братъ Ефремовъ, Ђорђе Симоновићъ изъ Вучитрна и Анђелко Ђорђевићъ овдашній фишеке завіяли, тако су фишеке у рукве а рикве у пакете повезали, до 80 ракіи, а поредъ завіеногъ барута у фишецыма и неколико с ока незавіеногъ поредъ фишека прострто было близу фуруне. Фуруна е пакъ гиздена и яко прегрѣна была, и тако се с одъ некуда простртый барутъ запалио, а одъ овогъ фишецы буку, пешире полупао, па и прозозъ се одъ врата запали, и при той натри не само што описана три човека изгору, него и последнѣгъ братъ Тимотіе Лазићъ изъ Иванъице, кои е башъ оно вече, будући ноћъ е трећій братъ Миланъ, бывшій при Управ. Вар. Београда патродџія овы дана умрео, онако дошао, да свога живогъ брата види, а умершегъ гробъ да посѣти, пакъ га братъ при себи у квартиру задржи и тако и онъ четвртый грозно са поменутомъ тройцомъ свой животъ окончa. Изгорела ова 4 човека тако су била спржена, да су подобно некимъ чрезвычайнимъ муміма изгледали, безъ да су се могли другчіе познати, осимъ што е Стеванъ познатъ по некой белези, коюе одъ ранѣне руке са пушкомъ на себи имао, Ђорђе по претегу на руцы, и Анђелко по некомъ фланеру, кога е на себи носио, а четвртый се никако ни по чему не бы познао, да прва тројца по особеницъ знаковима ни су разпознати. Но и ово се мора примѣтити, да е кодъ ове несреће и велика срећа была, што се барутъ у дућану ніе запалио, еръ да се е дућанъ запалио, цела бы фишецина мала буанула, а и сви бы люди у истой мали могли као жертва неразсудљивости ове ноћи, па на последку и ово е доста помогло, што се кућа кодъ онако страшногъ случаи ніе запалила, што е штукторъ на себи было, а да е место штукатора таванице одъ дасака была, неизмерна бы несреће одатле произићи могла. При овомъ случаю могу се фишецыя увѣрити, да е Правителства расположеніе мудро было, што е фишецыма место за њихове дућане изванъ варошп опредѣљило; но и она треба са овомъ несрећомъ да се опамете, и барутъ у напредакъ да кодъ фуруне не суше, него ако ће такојій треба сушити, а ово нека барутъ на лепомъ дану на сунцу суше, нити да фишеке по домаћинскомъ обычаю при свѣћи и жишгалу савіно, нити при савіаню да са запаљенимъ чибукомъ око барута раде. Ова несрећа може ій научити, како е то опасно за живогъ њихово а и за живогъ човеческій, еръ е ово већъ трећій случай, кои е фишецыя скупо стао само зато, што на барутъ боль не пазе, а да су предосторожни, не бы се была Станка Іовановића барутана запалила, нити бы кућа у Ужицы изгорела, па на последку ни ова несрећа овде не бы слѣдовала, а колико е ова несрећа, онай само о томе суди, коме е братска и человеческа любовь на срдцу, и дай Боже, да намъ онай грозный случай последный буде.

Лозница, 17. Нов. У овдашню е варошь 2-гъ тек. м. дошао, путујући изъ Цариграда, Епископъ Зворничкій Г. Кирилъ Кирковићъ, кои е 3-гъ преко Састанка Шепачке Аде у Босну одпутовао, одпраћенъ до на границу Окружнымъ Начальникомъ, Г. Иліомъ Рајачићемъ, и већимъ числомъ граћана; трошакъ, кои е онъ приликомъ конаковања свогъ овди учинио, како чуемо, похваљеный е Г. Чворићъ изъ свое собственности платио, и кое тимъ кое пакъ учињеномъ пратњомъ поставивши се у велико задовольство, благосиљао е осимъ премилостивогъ Княза нашегъ и высоке сановнике и народъ нашъ, обећавајући свако одъ свое стране будуће пріятельство нашой страни За исто време, докъ е скела на ону страну возила, онъ е изъ ове окренутъ пратіоцыма био, и непрестано благослове свой давао. Онога града (туче), кои е пре 2 месеца у селу Заплацы и Комирићу Рајевскомъ Срезу пао, и садъ се по друтама, куда га е ветаръ и овдашня олуя санела, налази у већемъ количеству, нити ће овай по свой приляцы, почемъ већъ и зимѣ време наступа, до идућегъ пролећа окончити. Кодъ насъ е по полима сво жито обрано и свучено, родило е врло добро, и да се у Аустрію особито пшеница не претура, доста бы свтино было, но опетъ зато прошла брашна одъ 12. до 16. а пшенична одъ 24. до 28. пара на оку довольно има. 8-гъ тек. мѣс. дань сп. Архангела Михаила по сербскомъ обычаю озооружный Начальникъ Г. Чворићъ као Патрона свогъ славіо е, кодъ когъ су на ручку сви ГГ. Чиновницы и найманьи званичницы оба овдашня Надлежателства ГГ. Свештенство и више њи граћана было; при гостби овой сви су се гости доста веселили, и нашемъ премилостивомъ Князу, Његовой Светлой фамилій, по томъ познатымъ сановницыма Правителства нашегъ и Духовенству одъ найманьегъ напіено за здравлъ и дугъ животъ. Онъ е приликомъ тога и све налазеће се у овой варошп ајсенице дао на њиховимъ мѣстима угостити. Онай Кадіи Зворничкій Хаџи-Абитъ Ефендія, кога су Зворничани пре два месеца изтерали, ніе се више натрагъ повратио; на његово место постављенъ е некій Зейнилъ-Ага изъ Бельине, кога е Мамутъ Паша Зворничанима по њиовомъ захтеваню на реченогъ мѣсто поставио; съ овымъ изпуни се удовлетворенія Зворничана. У очи св. Недељ т. г. 2. т. м. Іованъ Матићъ изъ Кошаля Среза Албуковачкогъ наложи подъ казанъ натру, пакъ измакнувши се према натри седно е на столицы, съ кое у сну падне у натру, те онако сановникъ, а можда е и пиће узрокъ было, немогне се избавити, и запуши у браденю своју већма подъ казанъ главу, изгорео е сав до пояса, да е врло мало костію одъ главе нашло се.

Крагуевацъ, 16. Нов. Каково е жалостно стање нашегъ Читалишта до данась было, извѣстно васъ е другій дописатель Крагуевачкій, само што е у место околишени у кратко могао рећи, да е оно конечно престало было. Причине овогъ таковогъ е занотао вашъ дописатель и као узрокъ навео е поврхно само неке препоне, кое су овде обште познате, и кое су довеле свему догодившему се узрокъ. Но ако е оно изъ предказаны препона и было престало, опетъ показивало одушевленіе наши варошане, надежду е давало, да они, кои су се свагда у овакомъ смотреніма найревностніимъ показивали, не-

368

ће допустити, да овако преполезно заведеніе на нашу срамоту конечно увиде се и престане. Тога ради данась су се до 30. новы Членова сакупили, и пропазо старо Читалиште обновили у надежди, да оно неће као оно старо никакове неповољности због неуредности покдиных Чланова — кое с повода едуставню и дало — искусити, къ чему с г. А. Ч. своимъ сваконимъ поступанћемъ найвише приноси, и кои с зато не само са Предсѣдательства свлачу, него іошть, и то већомъ части Чланова, изъ овога и изилазе. Сае, што годъ наше Читалиште у будуће доброгъ и полезногъ предузимало буде, већу пропустити, да намъ не виде. Б. К.

Ягодина, 13. Нов. Некій Паја Іовановићъ, мутавџія изъ Ягодине, отиде у село Войнике Округія Купрійскогъ по дѣлу трговине свое, купи тамо одъ некогъ Манойла Николића 33 оке козине, закату нѣговомъ потребне, коју натоварише на коня, неће натрагъ у Ягодину. У путу случайно претури му се самаръ са коня и козина падне на землю, изъ кое у то време изподну и новце неки, у монети 75 ## цесарски, 100 талира читавы, 360 цванцика, 50 крвлука и 20 комада адлія новы. Догађаемъ овымъ зачуди се Паја, те врати се натрагъ у село, и гледи, одъ кога в козину купіо, или случай, како с и за кое начинъ новце нашао. Онай саслушавши га, одговори му: да су то новци нѣгови, и да су му іошть прошле године познато німе одношени, за што ій по другомъ траженю никако признаћи ніе могао, да ій с нећъ и прешалио. На међутимъ прими новце, и за награду, што ій с трговацъ онай пронашао, жертвуе му безплатежно едну оку козине. (!!!) Тай подпрак примивши трговацъ овай, и заблагодаривши му, дође у Ягодину, гдѣ ни родій случай онай сообштя, кои непрочултамъ настоећимъ свѣту обявти, — и Србина овога, кои туће неће, са похваломъ споменути, и у исто време то примѣтити, да се с позніе дознало, да с ове новце жена поменутогъ Манойла узела и довко крвла, тога ради, што никакво дѣте съ нѣме ніе имала, и плашила се, да ій после смрти мужевлѣ нешта у дѣлъ дође неће.

Владимиръ М. Васићъ.

У Београду се продае: брашно пшенично по 115, кукурузно 60 гр. сто ока, за земичке по 88 гр. цента, — пшеница 90, ечамъ 60, кукурузъ 44. гр. сто ока, лебъ ежиц. по 1 гр. и 6 пар., ока, — маст свињѣія по 360, лой говеђи топљећъ 550, нетопљећъ 350, — медъ цеђени 350, нецеђени 250, восакъ жутый 2100, — вуна овчія неопрана 425, козія 300 гр. сто ока; — коже волошке по 190, крвлѣ 130, јагнчіе 30 гр. паръ — волови, 444, — краве 360, козе, 36, — овце 38, — свиньи де. беле 230, мршаве 162 гр. паръ; — вино бело Карловачко 57, црно Крайнско 50, Смедеревско 33 гр. акова. — ракія люта 100, слаба 37 гр. акова; — дрва Шабачка 28, колска 56 гр. хвать.

Књижницы Читалишта нашегъ поклонили су: Г. Танасіе Поповићъ изъ Кикинде 6, књига. — Г. Максимъ Симоновићъ Професоръ у Лицеуму 1 књ. — Г. Милошъ Поповићъ Учредникъ 1. књ. — Г. Іованъ Богосављевићъ совршеный Богословъ 1. књигу. — Сбирки пакъ стары новаца: Г. Сима Илићъ Учитель Голубачкій 1 сребрный и 7 бакарны стары новаца. — Г. Владимиръ Васићъ практикантъ Начала. Окр. Ягодинскогъ 2 стара новца — Г. Сима Маћеторовићъ изъ Заблаћа 1 сребрнъ старый новацъ. — Г. Димитріе Димитріевићъ слушатель права 1 старый новацъ. — Петаръ Пашайлићъ пандуръ 3 бакарна стара новца. —

(Разышливанић о напредку.) Подъ обштимъ благостанћемъ разумева се то, кадъ свакій појединый у земльи радомъ и занимањемъ своимъ лако може да добро живи и да свое и свои станћ сво више поболшава. Главни извори живленя и теџења за поједине, дѣле и обштегъ благостаня, сву: земльдѣлство, занати и трговина. Све три ове струке радић треба да єднако добро иду у земльи, иначе не може благостаня у њой быти, єръ ако земльдѣлство са производима своимъ и найбогатія буде, одъ тій ће мала полза за землю, дакле и себ добытакъ за обште нѣно благостанћ быти, кадъ нема у њой тако снажне и тако искусне занатлиске радности, коя да сирове производе земльдѣлства прераћуе и тако имъ вредность, дакле и ползу одъ нѣя, устостручава, кадъ нема тако снажне и окретне трговине, кои да и те одъ земльодѣлства произведене и одъ заната прераћене производе са найбольомъ и найсвомъ, коя се постића може, полозомъ продае у странце земль, пакъ исто тако и све ово, што домовина са стране потребуе, да овой одаде, тди с найбольћ и найевтиніе, и начиномъ, кои с найсгодніи и найпробитачніе, добавља. Безъ добре занатлиске и трговачке радности у земльи ова нора свое земльдѣлства производе понайвише сирове, по томе одноћъ налоктъ и найавьомъ, што само може быти, цвоимъ да дае у туће земль, а изъ ове напротивъ да узима израђене ствари, одъ кои за едну више плаћа, него што за десетъ исто такы свои, или сировы, добые, или као што енглеска пословица вели, продае кожу одъ лисице (читаву) за грошъ, да сутра репъ одъ ње за дукатъ купи. Исто тако вика буди колико много и како вешты занатлія и трговаца у земльи има, не могу они са радњомъ своіомъ, као што бы требало, успѣвати, дакле ни обштегъ благостаня у земльи быти, ако с земльдѣлство њино тако трапаво, да све ово и оволико не производи, што и колико бы требало за исту радность. Зато с нуждно, да све ове струке рада, кое сложнымъ дѣйствованѣмъ своимъ обште благостанћ сачињавају, т. е. и земльдѣліе и занати и трговина, єднако напредую. Но за ово ніе само нуждно, да Правителство и сваки власть у земльи одъ свое стране стара се и дѣйствуе о томе, колико болћ може, него и свакій појединый у кругу своме свойски да се труди и тако да ради, како ће предпостављена намера, обште благостанћ, и изъ овога као главногъ извора и корена разграшњаће се тако за сваког поједногъ, колико болћ постазавати се, а све да набогаша и да натреблюе, што нетоме благу на убытакъ и уштрбъ служити може и мора. Правителство свойски препоручуе земльдѣлцыма, да ору и сею, кадъ в време, и колико више; но шта може то къ пожеланомъ благостаню привети, кадъ текъ по неки послушаю и посею, а десетъ пута више нѣя или никако то не напуне, или текъ нешто мало, и кадгодъ у невреме и кокако? Говори се и препоручуе, да обштине добављаю и држе добре ждребце и добре бикове за запатакъ добре и све болћ стоке: но ако се то по негди и учини у целой земльи, шта преди и колкій ће добытакъ быти, кадъ стоџинама и тисућама више има и држи се крвлавы ждребаца и бикова, одъ кои нора стока све гора да се изнеће? Казуе се и доказуе, колико бы више за пуну добывали одъ овацa, кадъ бы она финія была, и како бы тога ради калило овисове одъ фине вуне набављати: но кадъ люди неће то да слушаю, и жале дати по неколико талира за сваког овна, чрезъ кое бы после у облагороћеной вуни одъ свои стада тай издатакъ нападала при првой продаи вуне, а после чист добытакъ имали у опоне, што бы исту вуну све скупљ, него до сада, продавали. Говори се и доказуе, колико с полезніе, сунити шљиве и тако ій продавати, него ракію одъ нѣя неће; али кадъ люди неће то да увиде, или и ако увиђаю, неће опетъ да чине ово, што с болћ, шта преди све о томе настоваић и препоручиваић? Да власть іошть и далћ ступа у овымъ и подобнымъ пословима, н. п. да заповеди сваком обштиня, да нора оваквогъ и оноквогъ бика и ждребца, єдногъ или више, набавити и држати, да заповеди сваком, кои овце држи, да према оны числу кора толико и толико овнова сваке вуне купити и имати, да заповеди, да свака кућа нора по оволико посаћены воћака имати, да заповеди, да свакій према числу посленика и теглеће стоке, што има, по оволико и оволико тога и онога усева и то добрымъ семеномъ посеати, и ово да нора одъ тогъ до тогъ времена урадити, пакъ кои годъ было шта одъ свега тога не напуни, онога да казни, да забрани безразложно држаић казана и нецыво ракіе, и да на то нарочить и як порезъ удари, — ово и овымъ подобно да власть ради, людма бы се неправо и теготно чинило, и ако бы на њихово добро пшло. Зато не остаи друго, него да она више упућуюћи, учећи само и совѣтуюћи ради, а по томе, да бы се пожелано благостанћ подизало, да и свакій појединый свойски се стара и труди све оно и онако радити, како вали, єръ безъ овога неће и не може опетъ нешта быти. Овака стои ствари и са трговином и занатима. Одъ Правителства изда а Устроенія Кенафа трговачки и занатлиски, добро уређенћ пошта по земльи, праћенћ и оправљанћ путова, данаић новаца у заимъ и т. д. све то слабо ће подићи трговину и занате у земльи, слабо шта привети къ обштемъ благостаню, ако и сами они и свакій између нѣи, кои се трговином и занатима занимаю, не раде онако, као што се на ту намеру иде. Трговине с душа кредитъ, веровање, поверење; ако овога трговцы немаю, нема за трговину процветаня, него она страдати и падати нора, пакъ тако и сви, кои се њоме занимаю. Кредита с основъ уверенћ о опоне, коме се шта на веру да, да ће оно, што обећава, точно испунити; колико с неће оно уверенћ, толико с нећій кредитъ и свакога поједногъ, пакъ и обштый. А уверенћ то не зависи толико одъ знања поверителевогъ, шта онай,

коме онъ поверава, има, колико више одъ мнѣнія нѣговогъ о овога карактеру. Може се н. п. знати о Іовану, да онъ има добара за милліоне вредности, али кадъ се исто тако зна, да тай Іованъ неуредно плаћа, што плаћати има, нећъ да са свакимъ, коме бы требало да што плати, обычно паричку тера преко свію Судова и Надлежателства, колико годъ има у земльи, пакъ текъ онда плати, кадъ нећъ нема више кудъ ни какво, да онъ гледи обычно да закине и оштети: то неће нѣму при свемъ нѣговомъ богатству нико радо и много кредитирати. А напротивъ Яковъ, и ако нема толико имања, али се зна о нѣму, да е уредань у своимъ пословима, да свагда точно и поштено плаћа, кодъ свакога ће много пре и много више кредита добыти. Пакъ као што ово за кредитъ свакога поединогъ, исто тако постои и за обштый. Ако се зна н. п. о земльи єдной или вароши, да су трговцы нѣни понайвише онаки, као поменутый Іованъ, да лакомыслено се задужую, и одвећъ многи банкроттираю и свое повериталѣ оштећаваю, и т. д. то ће тешко когодъ шта кредитирати трговцу изъ такве землѣ или вароши; и ако му кредитира, то ће много мање а са много нећомъ лихвомъ или ценомъ само кредитирати, него што бы, кадъ бы другчіе стало уверенѣ о трговцыма те землѣ или вароши, као н. п. о Букурештскима што садъ стои, кои, премъ да погорели, опетъ су сви усилили се, напунити, што су повериталныма своимъ дужни и тако свой кредитъ одржати, по чему садъ єданъ овдешный трговацъ десеть пута пре ће и за десеть пута више на кредитъ добыти, него такавъ изъ землѣ и вароши, кои обштій кредитъ гасимъ противно стои, на да ће овай и десеть пута више добара имати, него онъ. Право, изъ чега се добыва оно уверење, кое е основъ кредита, осу истина закони и Судови земальски; єръ што се више зна, да су они праведни и строги за оне, кои не напуњаваю, што су дужни, и кои свое повериталѣ оштећую, да повериталь брзо и са подпуномъ напаздомъ добыва по њима, што е нѣгово, тимъ ће веће уверенѣ имати сваки при кредитираню о ономе, коме кредитира, да ће му платити; али е исто тако нажанъ изворъ тога уверења и оно, кадъ повериталь по самимъ личнымъ свойствима онога, коме бы кредитирао, и не пытаюћи за законе и Судове, надати се може, да ће му точно платити. Зато и поредъ тога, што ће добры и строги закони за дужнике и за презадуженике постоятн, вала, да и сами поединци, кои съ кредитомъ раде, тако у свему поступаю сви скупа и сваки пособъ, како ће и обштый, пакъ и сваког поединога кредитъ, колико болѣ свагда стоятн. Сваки треба не само сахъ свагда на време да плаћа, што е дужанъ, и ако ово не може, да уредно продужи кодъ свога повериталя рокъ за исплату, него и да гледи, да и другій сваки у подобнымъ обстоятелствима тако ради, пакъ ако бы противно што видио, да притече одъ свое стране къ исправленю; н. п. ако е рокъ плаћања дошао єдноме, и не може да га оддржи а ни продужена да добые, да му помогне займомъ одъ своє стране, да исплати и кредитъ оддржи; ако види и зна, да кои лакомыслено и неуредно ради, задужуе се безъ разлога, продае у безцење, луксузство было какво чини на штету свои повериталя, томе да не пути стане и учини, како ће се поглаз такового пресећи и наопа му се осуститн и достойно казнити. Где овакво одушевленіе за обштый кредитъ влада и по нѣму се тымъ начиномъ ради: ту мора заиста обштый, пакъ и сваког поединога, кредитъ у толико већій и непоколебимій быти, а тако мыслити и поступати налаже свакоме душевность, како према самомъ себи тако и према обштему добру, єръ кои годъ свой кредитъ упропасти или себіе, свагда е и свима осталыма, дакле и сваком другомъ, нетый закидно побио и тако шкодио.

ТУРСКА.

У школи Галата-Сарай у Цариграду налази се отданна, као што е познато, єдно особито мѣсто, у кое тиснъма убогог стања болестинцы престоле вароши долазе, и како совѣте лекарске тако и лекове безплатно добываю. Султанъ желећи, да се добро дѣло ове школе и по свимъ провинціама нѣговогъ царства разпростре, на представленіе Ешм-Баше, наволио е издати налогъ Великомъ Везиру, да онъ Управительныма по свимъ провинціима више, да сваки горнѣмъ подобно по єдно мѣсто у главной вароши опредѣли, у кое ће сиромаси долазити, совѣте лекарске и нуждне лекове безплатно добывати, и овай налогъ Великій Везиръ сада у дѣйство приводи. (Амалтія).

Новине „Французскій куриръ Цариграда" потирѣую, да су Буласа, Арапокалю и њіова чета, после жестокогъ боя, узаљена и у Манастиръ (Битоля) одведени, да се одатле у Цариград пошлю. — Прошле седмице прекрчо е на паоброду изъ Авлоне у Цариградъ полконникъ Ибрахимъ-Паша съ єдними полкомъ царске войске у Албанію налазеће се и са 136 Арнаута робља. По овоме свему се види, да е ратъ противу Албаніе сасвимъ свршенъ, и зато се цела царска войска повраћа у Манастиръ, као престолну Варошъ Серакера одъ Румелію. — Притомъ дошао е изъ Трапезунта у Цариградъ и Османъ Паша, побѣдитель Курда. — По предложенію Цариградскогъ Синода извила е одъ Выс. Порте заповесть, да клиръ Маронита унапредакъ не носи капу източногъ клира, као што е досада бывало, него капу са шестъ рогљева и одъ зумбулне боје.

::: Съ границе, 26. Окт. Знакъ, да е многій любопытанъ чути, шта новый везиръ у Босни ради, напунила ли вѣрно волю царску и дужность свою, или као и предшественици нѣгови съ измождепомъ и већъ до костію оглоданомъ раіомъ поступа. Овоме любопытству надамъ се, да ће слѣдующе изнѣстіе, кое самъ съ приватне ал' поуздане стране добыо, удовольства принети, и да ће таково чути, свима любительима човечности и поштенымъ пріятельима быти мило. — Како е чес. везиръ у Босну дошао и у Травникъ, столицу свою, смѣстио се, Турци Крајишници пронашли су неке нередне на границы Аустрійской, због кои е овай ч. везиръ одну војну комисію на нету границу у Крајну одправио. У Травнику е онамадне ч. везиръ држао одъ свію старѣшина Босански скупштину, и ту имъ е волю царску предложио, да народъ одъ зулума буде слободанъ, да само царемъ одобрен давакъ даю, а више ништа, додавши ове знамените рѣчи: „И хоћу, да царску волю испуните, и вама заповѣдамъ, да рая буде рахатъ, и нећу новаца ни глобе, и новаца нећу, и царъ ни доста даю; а нама за 15 година, и хоћу да ни рая дову чини и на рахатлуку буде; и войске немамъ, него рая биће моя войска, съ њоме ћу на васъ ударити, ако не не послушате и царску волю не испуните и т. д." А после овогъ говора дао е сви старѣшине єдногъ за другогъ обвезати: ако єданъ у иступленѣ падне и глобити почне, да съ њима и други подъ одговоръ дође, па е по томъ неке одпусто, а неке задржао, кои се и сада у Травнику находе, између кои е и сусѣдъ ваш, Ново-Назарскій забитъ, Ферат-Агићъ, кои е пре 20 дана у Травникъ отишао. На оваковну напаљену волю и заповѣсть ч. везира, потирѣую, да сви Турци негодую и да су невесели; а рая небу руке диже и молитве шаље за везирово здравље и испуњење заповѣсти нѣгове, и да га у овой вољи и намѣрењу утврди. — Строге ове запов сти и мѣре, по царской волья одъ ч. везира учињене, обвештила и слѣдующій догађај: што се іошт у Травнику Ферат Агићъ задржава; а у одсуству нѣговомъ сада госе се вайдуци по нахіи нѣговой, кои до сада чињено ніе, него су исти подпомагани и чувани. — Даље што е ч. везиръ одъ старѣшина подиете му дарове, састоће се у коњма, јелу, меду и т. д., одбацио и примити ніе хтео, съ овима рѣчма: „Одкуда е то? Ја знамъ, да ни єданъ ніе кућно, него све одъ рае отсо, а ја нећу, да се рая глоби." И тако е заповѣдіо, да се све то рая, што е и колико одъ кога узето, натраг поврати! Изъ свега овога види се, да ч. везиръ царску волю испуњава, и да ће онъ прилы быти избавитель и спаситель бѣдногъ и удрученогъ народа Босанскогъ, и дати му царску милость уживати; и кои ће и ове поредъ наше границе лудење у памет довести, да се пластина поштују и поштени ради, а тубе не отимаю и границу нашу на миру оставе. Коме зато буди честь, и хвала и одъ насъ и одъ сваког човекољубца благодарность. (Срб. Прав. Нов.).

Єданъ трговацъ изъ Ниша быо е очевидацъ, како е Призренскій Владика єдногъ селяка понѣрене му Евархіе немилостиво дотле тући дао, докле му дебело месо одпадати почело ніе. Узрокъ овогъ немилостивогъ боя быо е слѣдующій: Пре ове и пол године изкара нетый селякъ свою жену због непослушности, ова утече своіой майцы у сусѣдно село и каже, да ће и муж нѣзинъ, съ коимъ већъ 7. год. живи и троје деце има, неправедне пабіо, ова пакъ овако разрена тимъ више, што ій е керка плачући дошла, отиде кодъ Владике у Призренъ и каже му жалбу керке свое. потомъ Владика пошаље єдногъ кодзикера десишетъ се Селишта по обтуженогъ съ тимъ налогомъ, да заедно са женомъ, коя се е кодъ свое майке налазила, дође. Како су они Владики дошли, таки обтуженогъ безъ икакогъ испыта узапсити да; на то рекне онай селякъ, кои е по њи пошао, Владики: „Господине! дай ты мени ову жену, ево тебе зов гроша," и тако по истеченію 7. дана исича се онай съ тимъ

женом, а уапшеном одговори Владика, да може куће ићи, и да за њега жена ніе. После једне и пол године добије она још једно дете са другим мужем, а међу тим и овај с накара и набіе, кога одъ њега къ правом мужу утече, а другій отиде Владики и каже, како га је жена останила и правом мужу отишла; тако Владика пошаље своје човека, да обоје нађу къ њему дођу, и тако, чим су дошли, одма мужа уапсити даде. По истеченію тридневног аниса рекне Владика уапшеном: колико ћеш платити, да ти жену натраг вратим, овај одговори: 150. гр. србо више при себи нимо ніе, а Владика рекне: „још, мало је, да дадеш 200 гроша.“ Селак пак одговори, да више нема, докле у чаршію не изађе, да потражи, на то буде одпуштен и овај сирома просећи одъ дућана једног до другог напроси још 50. гроша и тако састави 200. те Владики однесе; кадъ му је овај 200. гроша донео, одговори му, да му треба за жену 500. гр. положити, а ако нема, треба му и пак у апсу ићи; онај пак сиромашак када те Владикине речи саслуша, почне говорити, да му је просто и жена и оно 200. гр. само да га куће одпусти; на кое кадъ га је Владика одпустио, отиде овај у чаршію и ћошак трговцима тужити се почне, како је Владика съ њиме поступио, доће реч овоме до знања и тако да га врати, и оборивши га у своју авлію преко 300. батина по дебелом месу ударити му да, као што је горе речено, по томъ, почем се је дигао, опет га у апсу стави, и ту остане, а шта се даље съ њиме догодило, не зна се.

ГРЕЦІЯ. Съ последњим паробродом дошавши један француз изъ Париза донео је са собом тако написаный тестамент умершег Колетиса, бившег пређег Министра у Грецији. Онъ тестаментом овим постанла наслѣдником цѣлог свог имања у Грецији, а тако и оны 200.000 франка при банки француској наођена се, дѣте у 1838 години рођено у безаконом смешенію съ неком Францускињом, Тукапром зовеном, ако нас памятствованіе у том не вара. Сестра своја останла у водицилу, да, докле је жива, приходъ одъ куће у Напулію наођене се сбира и ужива, а онај ће одъ прилике износити око 50. дирекліа годишње. Шта је најлюбопытније, да се онъ, правда је тестамент на две године пре, него ће му ићи умрети, писанъ, ніе сетио матере, да и њој кою пару остави. Обштеполезным заведенијама у Грецији баш ни једне пребіске паре ніе оставио, изъ чега види се, да је овоме човеку било отечество нѣгова кеса, и да је гледао, као што је онъ, докъ је жив, само, био органъ Француског министерства у Грецији, да и нѣгово имање у Француску отиде.

Ефоръ Библіотеке свеучилишта Грчког у Атини Ђорђе Типалдосъ, желећи установити и собранје више разне Азіятическе филологіе, послао је Ване-Краљу Египетском Индійска сочинења незаборавимог Димитрія Галана Лоповића, више издана, и онъ прішавши съ благодарношћу овај подношај послао је реченој библіотеки скупљено собранје разны Арабски и турски књига у 111 свезки (Новине Елинск).

АУСТРІЙСКО ЦАРСТВО. Једно између предложена Краљевски, кои садашњой скупштини угарской изради пала, је сте то, да се законом одреди, какво и колико право гласа у скупштини да имају посланици поједны сл. кр. варошн, конна се то за сада дѣлом никакво не даје у рѣшаванію, но само се гласови нарочески т. ј. племићски посланика при рѣшаванію у дољној Табли броје. Иста скупштина, пре него што би овај задатак напунила, и управ заедно съ њиме хоће да се само политичке ствари сл. гр. варошн законом уреди, пак тек онда да се и њиовим посланицима на скупштини да право гласа; и ради тога је израдила предлогъ закона о уређењу сл. варошн, по коме бы у онима сви грађани бирали судіе и остале званичнике, а не само изабрани обштинари, пак вето тако сви и посланике да скупштине земальску одређивали, и онима наставленія давали, а не само обштинари и Магистратъ, власти пак и обштине њове бы незавимсније биле одъ Правителства, Камере и Конзилиума, него што су сад и т. д. Иста дољна табла представила је горњой и поднела проектъ закона, по коме да се долази о скупштини земальской писати и печатати Новине безъ сваке цензуре, и коимъ да се опредѣли само, шта и како ніе слободно писати, пак да се суди одъ нарочито на то састављеног Суда сваком, кои бы законъ преступио. — У Прагу је умро многозаслужени за чешко књижество и за цело славенство професоръ Јунгманнъ.

ШВАЈЦЕРСКА. Једанъ између особено савезны Кантона, Фрајбургскій, већъ је покоренъ одъ обште војске, кои је главну варошъ истога Кантона Фрајбургъ заузела. У слѣдству тога је ново привременно Правителство у истый Кантонъ одъ обште Скупштине постављено, кое да њиме управља заедно са заповедником војске, кои ће Фрајбургъ, као што га је заузела, држати и кою ће сакъ онај кантонъ надзиравати морати. Истый Кантонъ, почем је покоренъ, морао је своје оружје разпустити, оружје заповедніку обште војске предати и особеног савеза са оны други још је кантона одрекли се. Једуити су Фрајбургъ и свој у њему знаменитый манастыръ, кои пак је главна столица у Швајцерской био, оставили при улазку обште војске, кои је по њиовим обыкновенијама смештена се, колико је год стати могло, и тим манѣ поданым грађанима на терет пала. — Францускій у Швајцерской Посланикъ изашао је одъ Оксенбајна, Предсѣдателя Бернског и сада обштег Правителства, спроводно писмо за свога једног Секретара, кога је хтео кроз обште-правителствену војску у једанъ одъ особено-савезны кантона слати, пакъ кадъ то захтеванѣ нѣгово ніе изпуњено, останио је Бернъ и прешао у Базелъ, као главно место кантона, кои је неутраланъ у овој војни. У Француской купе ревнителји римокатоличке вѣре међу собом новаца, да ій пошаљу особено-савезным кантонима Швајцерске у помоћ. А у Лондону су тамошњи представници петъ великих Сила имали договоръ међусобный о садашњой грађанской војни Швајцерске, пакъ, као што се чуе, закључено је, да велике Силе посредствују, да се той војни крај учини, али и то не силомъ оружја, но само дипломатичкимъ путемъ, а нарочито да умоле Папу, да онъ учини, да се Језуити изъ Швајцерске сасвимъ изселе, а друге манѣ несгоде између поједны кантонски Правителства да се подъ утицајемъ велики Сила поизправљају.

ШПАНСКА. Поводомъ ново измене у Правителству шпанском, коіомъ је Нарваецъ опетъ власт осново, прекъ да се и одъ тога времена сами Непечителји и други велики значајници поједнце однако мењају, Еспартеро је закључио не вратити се у отечество, као што му је ово пре одъ Краљице и нѣног Правителства дозволѣно, него остати је далѣ у Енглеской. Једне Новине примѣчаваю при томъ, како је Еспартеро пре био проглашенъ за издавцу отечества и т. д. и тако осуђенъ на погубленіе, а садъ се опетъ више признае, да онъ ніе такавъ, пакъ веле: но шта ће њему за оне, кои су онда за њега ту крвницу, кои је на Еспартера бацана, поубіши; како бы добро и лепо било, кадъ бы могли садъ и њи у живот повратити, у место што оныхъ најновијих поступкомъ пред Еспартеру признавамо, да нисмо имали право, што смо онда онако поступили.

ОГЛАСИ.

Плацъ Анке Јакшићеве, кои лежи доле на Сави до плаца Димитријя Дане и Александра Зике, продаје се на јавной лицытацији 20, 25 и 28-ог тек. мес.

Кафана Станка Јаковића наођена се до Правительствене Мензулане продаваће се на јавной лицытацији 23-ог Новембр. другій и 3-ог Декембра о. г. трећій и последњій путъ пре подне у 9. сати по црквеном часоказу.

Медицынске Докторъ С. Васићъ, бывшій у квартиру водъ Г. Предића, узима слободу почитаемом публикуму јавити, да се одъ Дмитрова дана налази у квартиру у куће Г. Манойла Стефановића у сокаку иза здања кодъ Елена. Прима посѣтителје болестника у јутру одъ 7. сатій до 9. после подне одъ 2 до 4. сата

Мисце Светозарь Јовкановићъ родомъ изъ Шабца 13—14 година старо, црна очіо обрва и косе такођеръ, у лицу црнобледъ, носи на себи 1 плаво бурне кратко, изъ подъ бурнета сиву дугачку антерію одъ батайне, изгубило се још о светомъ Илији ове године, безъ да се зна, куда се је дело, а было је отидо на терзаскинъ занату, па је одъ майстора побегло, ако буде ко што о истомъ мисцету дознао, нека Управителству варошн Београда јави.

Хаџъ Ламбре Михаиловића и Х. Ђорђа Іованновића на Сави продаје се средствомъ јавне лицытације 22-ог другій, а 29-ог Новембрія трећій и последњій путъ.

Уредникъ Пав. Арс. Поповићъ.

У Правителственой Књигопечатници у Београду.

Излазе сваке седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена им је за Србію 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 28. Новембріа 1847. **Число 48.**

СЕРБІЯ.

Београдъ. Г. Лука Павловићъ Професоръ у овдашньой Гимназіи положивший заклетву на србско Поданство, изволѣо је на корист Шпиталя 1 ##, а болестной жени у камену 6 цванцыга поклонити. Г. Влайко Поповићъ истогъ званія и приликe дарово је 1 ## цесарскій на тай конацъ, да се одъ ови новаца 6 цванцыга болестницы у камену, а 8 цванцыга шпиталю подаре, за кое подарке се даровательница овде јавно благодари.

У селу Прекосави 16 огъ Новембра посвађала су се браћа Миловань и Радивой сбогъ некогъ неоваљеногъ предъ кућомъ ихъ стосћегъ пасуља, и Радивоє полети съ једнымъ угаркомъ, да истый пасуљ запали, а Миловань страби му изъ руке тай угаракъ и удари га њиме по глави тако, да је после три сата умро. Братоубица овай предатъ је Суду.

Крагуевацъ, 19. Ноя. Пре некій данъ Димитріе Обрадовићъ изъ Љубића овогъ Окружія, нашао је више свое куће у њиви подомъ изъ земље изкопаны 1 ока стародревногъ бакара, састоћи се у 2 бакрача 1 тепсіи и једной старинской чаши. Радованъ Павловићъ, момчићъ изъ Жабара овогъ Окружія, попевши се 10 т. м. на грмъ, да гране сече, пао је съ истогъ на земљу и тако се зло убио, да је после 4 сата умро.

Пожаревацъ, 22. Новембра. Манастыръ Тумань у овомъ окружію украшенъ је овогъ лета новомъ звонаромъ, за кое имамо благодарити примерномъ ревновању Настоятеля Туманскогъ, Герасія, и похваледостойномъ пожертвованію благочестивогъ околногъ народа. Мы нисмо у стању описати оно усердіе, съ коимъ је побожный житель Туманскогъ предѣла къ граћењу звонаре притекао; а іошть мањ смо у стању описати радость исты приложника, кадъ се садъ о Митрову крсту на звонару дизао. То ніе была она обычна радость, кадъ се младеж узъ сварку у коло увати, него је была радость и веселѣ сами тако рећи старацa, людій преко 60 и 70. година, кои су, сподобивши се дожившти на своме Манастыру ту славу частногъ Крста, сами коло саставили и понели га чакъ горе на скелу до самогъ крста. И то је све ишло тако чино, съ тако осећенымъ чувствомъ, да се у многомъ оку сузу видити могао. Хвала народу, жертвовавшемъ средства, хвала Настоятелю на ревности и труду.

Шабацъ, 19. Новмвра. Не можемо пропустити о догодившой се кодъ насъ промћни Окружногъ Старешине и овога Помоћника слѣдующе сообштити. Познато је, да је Г. Іованъ Миловановићъ 1833. год. у Окружіе Шабачко дошао привременно дужности Окр. Начелника извршивати у оно време, кадъ су она бурна и за нарошь нашу, тако можемо рећи, найпагубителнія обстоятелства была. По кратком затимъ времену добыли смо вирољубивогъ Начелника Г. Добросава Здравковића. Како ступише обоица ови на своя званія, отпочеше тако кудро и срећно вопреке ихъ дужности одправлати, да за цѣло ово време, докле су међу нами биля, ніе ни једногъ одъ насъ по наведенымъ обстоятелстнама, особито онда, кадъ је найпрвый покећу нами нетежъ было, глава заболети нетла. И сада наизданпутъ отидоше и здавъ и другій намећу насъ; отидоше велико, но само тѣломъ, а душомъ занеста не; еръ они код насъ, па и самогъ потомства нашегъ, дуго незаборављени остаю. Први је отишао, као што је већъ познато, на више званіе у Валћево, а другій је, тежећи ближе милой постойбини своіой, опетъ се на једно место Началства Окр Пожаревачкогъ преместио — вручивши дужность Помоћнику Начелничества Окр. Подринскогъ Г. Іосифу Куртовићу, кои је одъ више власти одређенъ, да ову привременно извршуе до долазка новоопредѣленогъ за Окружіе ово Начелника, Г. Подполковника Гаврила Бреница, комъ је као Окружіе, тако и све Полицайне у Окружію Чиновнике и Званичнике препоручио; — споменувши ове последнѣ, како ће они дужни быти Г. Куртовићу, као привр. управителю Окружія дужностно повиновати се. Што се тиче изправења изъ места оба вышеспоменута ГГ. Чиновника, мы смо Г. Миловановића, кои се је одавде съ фамиліомъ кренуо, съ већимъ числомъ коњаника и на колима съ друштвомъ одъ обоега пола у дальни три сата места напратили. Овде је было ручакъ; где смо любовно угошћени. Здравище су, коме је као редно слѣдуе, съ избацыванѣмъ неизбросногъ числа пушака, напіяне, и скупа смо се тако веселили до часа, докъ нам ово предузето путешествіе Г. Миловановића не прекрати; съ коимъ се ту плачевно разстанемо, предавајући једно другоме залогъ незаборавне любави. — А кадъ се Г. Начелникъ Добросавъ покрену, стекло се је и нало и велико, да га, кои не може далѣ изъ места, то и овде, за благодарити му на мудромъ његовомъ трогодишњемъ съ Окружіемъ управленію, испрати. Часъ полазка његовогъ да бы торжественіи оглашенъ было, наредило је Његово Высокопреосвященство Г. Епископъ наш, да се тай и лупањемъ звона обзнани. Садъ наизданпутъ површше коњанцы Мачвани са своимъ Старешиномъ, Г. Јеном Симићемъ и Г. Любомиромъ Ц. Јанковићемъ, за коима парадно дођоше и коњанцы Подцерски са своимъ Старешиномъ, Г. Лукомъ Стойчевичемъ. Сви они сдружише се сада съ нама — Шабчанима — кои насъ је такође неброснога числа на коньма, а многи и на колима было. Съ Г. Поповићемъ Куртовићемъ пошли су прочи чиновницы и званичницы Начелничества, а одъ стране Г. Епископа у његовомъ препратетнію Протопресвитеръ нашъ Г. Іованъ Павловићъ съ прочима изъ Двора Епископ. Онако скупа пратили смо вышехваљеногъ Г. Начелника, једни до Мишара, други су се на Орид разстали а последньи, и то једанъ одборъ коњаника Мачвана съ Г. Јеном Симићемъ и њколико Шабчана на самой граници Окр. овогъ; где га је опетъ Писаръ Среза Посавско-Тамнавскогъ Г. Любинко Јовишићъ — у препятетнію Старешине овога Среза — съ већимъ числомъ народа дочекао. Кроз Срезъ Посавско-Тамнавскій путујући нашъ обштељубљивый Г. Добросавъ одъ кметова и народа околны села на више је места преостанъ, и незаборавно испраћенъ, а у Новомъ Селу је ручакъ је о собственомъ трошку кметова за угошћеніе приложогъ нам Путника и његовы пратіоца драговољно приуготовљенъ и дать было. На Орид пакъ, кои су одъ насъ донде дошли было, такође је ручакъ приуготовљенъ было, где смо се любовно угостили и по томе скупа и пакъ у Шабацъ се попратили, надајући надежду, да ће нашо долазкомъ новоопредѣленогъ нам Г. Начелника, Г. Бреница, опетъ све оно придобыти, кое нам свагда као свети залогъ среће и напредка нашегъ на срцу лежи, а то је то: како ће међу нами миръ и взаймна братска и содружеска любавь съ наблюдаванѣмъ сваког порядка владати; у чему ће насъ занеста и далековременый Г. Бреница, по неуморимимъ своимъ трудовима у одправленію званичне му дужности, кудро и поспѣшно свагда на опай путъ лепе будућности наше управляти и руководити, кога жељно сада и очекујемо скорим међу нами видити.

Житељи Вароши Шабца.

(Размышлявање о напредку.) Много и найвише истина чини у одржаню кредита оно, кое смо напоменули, одушевленіе за њега, яко плода кодъ свію, кои съ кредитомъ раде и одъ кои овога одржапанѣ или паданѣ зависи; али може често быти случай, да и при найвећемъ одушевленію и при най-

ревностиној волји обвезаног, учинити ово, што ваља, ово се њему или тешко или никако не да учинити, што нема средства, коимъ бы то по жељи учинити могао. Лако се и често догађа, да коме у радњи његовој приспѣ рокъ за какво плаћање и онъ, премъ да доста имућанъ, премъ да и самъ одъ другога или одъ други после некогъ времена много примати, или робе много више вредеће у рукама има, но кои се за то време неда у новацъ учинити, да опетъ ніе у стању, да своју речъ и са основомъ свој кредитъ одржи, што нема гди да се помогне: не остаје му дакле друго, него или да не сверше, као што бы морао и хтео, или да заиђе одъ једногъ до другогъ, пакъ са великомъ жертвомъ своіомъ у заимъ да тражи, или да ово, што има, у безцење, прода, само да до новца дође, пакъ ако тако онога добави, да плати, што му платити ваља. Но како на ово последње неће се свакій ни одважити, а и кои се одважи, опетъ неће свакій свагда успѣти, то слѣдује, да тимъ више мора бивати онај догађан, да човекъ свој обвезателство на време не напуни, да речъ своју и тако кредитъ не одржи. Зато су нужна онаква обшта заведенія, при коима да може свакій у случаю потребе свој лако помоћи се и онимъ начиномъ у толико више и боље кредитъ се одржавати; на примеръ кадъ бы у Београду имали једну обшту касу, изъ кое бы свакій како Београђанинъ тако и другій отечественикъ, кои съ кредитомъ ради, и на просто само обвезателство безъ процењивања и интабулирања свог добара и безъ дуговлачења могао свагда добити у заимъ новаца подъ умереный интересъ на самъ кредитъ свој или у тога недостатку на такавъ другога као сица по мери истога; а гди бы опетъ свакій, кои има новаца за давање подъ интересъ, могао такве на тай новацъ поверити; ко пакъ има какве робе, коју не може или ніе радъ іошт продати, а треба му новаца, нету робу заложити и према вредности њеној новаца на њу подъ умеренъ интересъ узети; исто тако и на залогу други ствари одъ вредности, кое ніе радъ никако продати; а кои бы опетъ имао одъ кога сигурногъ поуздано прінманѣ после некогъ времена, пакъ бы му затимъ стало, да пре до новца дође, исто свој прінманѣ са умереномъ одпустомъ (дисконто) уступити заведенію и одъ њега наплату добити и т. д. Полза и одъ оваквогъ заведенія и помоћи за подизање трговине и радности очевидна и велика, пакъ зато у свакој земљи они, кои воле и раде, да се трговина и радность подиже, пре свега обраћаю свое старање и свое силе на установленіе и обдржаваніе оваквы заведенія, кое бива дружственымъ начиномъ чрезъ акціе, као н. п. кадъ бы постављали овде у Београду за основаніе једне такве касе или банке 200.000 талира из 1000 акція, по 200 талира на свакў. За послове тога заведенія опредѣле се правила обштимъ свіо участника заключенікмъ, пакъ по тима правилима раде после они, коима се ово одъ друштва повери, обично у качеству одбора извѣстан брой, и п. пр. онаквы између участника, кои найвише акція имаю, и ти даю целомъ друштву рачунъ и одговараю за све свое послове. Поредъ ползе и помоћи, коју оваково заведеніе обштемъ напредку и благостању приноси, оно важно и за оне, кои су на узете акціе у основаніе његово сво новце уложили, лепъ одъ овы приходъ доноси; ербо ако ће оно и само по 8 на сто за годину на свое новце у ино интереса и дисконта узимати, кое е свуда умерено онде, гди се интересъ, као у Сербіи, при приватныкъ займима много већій обычно плаћа, а трошкове, као магазарину и чуварину при узетымъ у залогу сспапима и стварима, за писарію и т. д. такође сасимъ умерено одређене само наплаћивати, његов приходъ за годину опетъ ће знаменитъ бити при многимъ у теченію ове пословима, кои се учине, особито што се интересъ наплаћује подпуно и за онай месецъ, у коимъ су новцы узети, а и за онай, у коимъ се врате, пакъ было у кой данъ месеца да се то једно или друго догоди, и што банка обычно са маљимъ интересомъ прима новце н. п. са 6 на сто, а издае са већимъ. Свако године по заключеномъ рачуну колкій се приходъ покаже, одъ тога една часть, н. п. десета, задржана се у каси за умноженіе ове, а осталый чистъ приходъ поделюе се по акціма, колико на једну дође. Како поједини тако могу и разна друштвена заведенія, као: обштине, цркве, еснафи, сиротинска заведенія, болнице и т. д. пакъ и само Правителство акція узети и по њима новаца свои у основаніе банке уложити, и одъ ове приходъ на акція њихове спадајући добивати, пакъ свако такво и права участника у банки по свему упражњивати средствомъ свога за то изабранога пуномоћника. Гди никаквогъ ове врсте заведенія нема, као код насъ, ту трговина и радность велика подпора оскудна и она по овоме недостатку много мора губити и страдати.

ГРЧКА. Грчке Новине „Елписъ“ пишу: Кадъ ко наумн направити себи постовну, угледну, његовимъ потребама соотвѣтствующу и съ малимъ трошкомъ скончану кућу, онъ ће се за цело постарати, да найвештіега архітекта, найвештіе майсторе, найболю грађу и настојника поштенога и поузданога човека нађе, а кои тому напротивъ поступи, т: е: кои за зидање куће покупује коскаке остатке и обирке одъ грађе, и онъ самъ, премда о архітектики ни понатія нема, а притомъ заборавивши, да кућу себи гради, но само да бы се одъ грађевине користовао, место архітекта заузме, покрай тога неквште майсторе а іошт' горегъ настојника нађе, тай не само што кућу честиту имати неће, него ће іошт' кадъ се у ню пресели, у безпрекидномъ страху быти, да се она нестрпали и њега не затрпа. Како годъ дакле што се при једномъ грађењу куће пазити има, тако исто и іошть већма при подизању једне државе пазити ваља; еръ и она више друго ніе но пространа кућа. Кадъ бы ко дошао у Грчію и занимателно погледао, шта се у њој ради за подизање државе, занета бы рекао, или да смо почели памет губити, ил' да смо ю сасимъ изгубили. Подижу се школе и свеучилишта и то съ помоћу единородника по страним државама, и захтевамо, да младежь нашу што боље воспитамо и изобразимо, а власть земаљска прогони учене и добродѣтеле учителѣ и држи ій удаљене одъ скупштински положенія и други звања, а на место њихово поставља и прибира злопаћене и коскаке невѣже. Имамо Судове, коима у дужность спада заштићавати и бранити честь и имање грађана, нимо полицайне власти, коима в дужность сваког грађанина живот чувати, но оне саме постале су бичемъ грађана, а Судови, не велимо сви, но готово сви, у место да се држе мѣрила правде и правице, држе се терезія коскакове партаи; имамо слободну печатню, коя треба, да власть занимателну а народъ бдителнымъ у њеним поступцима чини, а притомъ да Владѣтеля о поступцима управителя извѣштава, и једнымъ словомъ да сваког на његову дужность опомиње и одъ коскакове страпутица одвраћа; но и глась печатиѣ не слуша се. На вратима глупогъ лупай колико драго, залудъ ти е, каже обшта пословица. Имамо скупштину, коіой у дужность спада законе издавати, на поступке Министерства мотрити, и ро закону не поступивше укоравати: Министерство тражи, што не ваља, да одъ овакве грађе нечисте састави Тѣло, (скупштину) а законъ налаже, да Оно буде одъ народны представника; оваквои скупштинарн, по волји Министерства понаменштани, шта могу друго радити, но Министерство у поступцима његовим похваљивати, еръ у противномъ случаю оно бы ій сбацило и друге на њихова опетъ овако безграничнымъ средствама понаменштало. Имамо найпосле Совѣтъ старешина, коме принадлежи законе издавати, на поступке Министерства пазити и по тужби скупштине судити му. Министерство толике неправде и безаконіе безъ и найманѣгъ стида и срама починя, а њега Совѣтъ никадъ не укори, ал' како ће, кадъ су за любовь његову почињена. Дакле одъ нечисте грађе захтевамо кућу државе подићи, имајући толику другу красну и скупоцѣнну грађу. Погледајмо на наше садање Министерство; у њему су люди съ явнымъ доказателствама; да за управленіе нису способни, а люди, кои су за тай посо, они су забачени, — и положенія Министерства заузимаю люди неписмени, крайне неспособни, партаисте и безъ икакове политическе знаменитости, и то подъ председательствомъ човека, истина заслужногъ, но ни азъ буки не знајућегъ, већъ само съ великомъ наатегомъ механически подписъ свој ставити могућегъ. Глупость, злопаћіе, партайство и слепо повиновеніе Двору, а къ тому и презреніе народне слободе, то су начала, на коима постои Правительственна машина. Но једанъ одъ наши старѣшина неће да се постара и помисли за садање и будуће стање Отечества, за животарење, за земљодѣліе, за трговину како по суву тако и по мору, но само гледаю, како ће се годъ Двора улагати, и после политическе непріятелѣ своје упропастити. Питамо: заръ ће мо съ нечистомъ грађомъ кућу државе подићи? Неће мо заиста. Једна е истина то, да се не гледа о подизању, но о разорењу. Ал' нека свакій онай опакове пагубне мисли и наиѣре имајући зна, да ће онъ, тражећи разорење, подъ развалинама своіе затрпанъ быти.

АУСТРИНСКО ЦАРСТВО. У дољней Табли угарске скупштине закључено с вишеством гласова, да и благородници одъ свои добара плаћаю приврезъ у окружне касе, изъ кои се подмирују потребе посадны окружіи (парнеће) као плаћање званичника, лѣкара, издржавање апсеника и т. п. и о коимъ касама саме парнеће разполажу. Исто тако е закључила ова Та-

бла, да се установи и една обшта земаљска касса, пакъ и у ову да приложе и благородницы као и неблагородни, а скупштина земаљска да о њој разполаже на обште потребе и полze целе земље, и рачуне одъ ње да прима и прегледа. Предложено в было, да се благородницы подвргну и плаћању данка Правителству; но за ово в само една ваш частъ скупштине извинила се, и тако с заключеніемъ неке части одбачено, кое поглавито за основъ у томе узима, што Правителство не да скупштини земаљской рачуна о новцыма одъ тога и не одговара за њи, пакъ зато, тражећи ово, да се установи они, кои тако мысле, неће дотле да пристану на ово захтеваніе, да се и благородницы томе данку подвргну, но као условіе овога полажу ово даваніе рачуна скупштини и одговараніе, одъ стране Правителства за новце одъ тога данка; као што у уставной земли то с једно поглавито правило, да представници народа, у овога име данакъ одобраваюћи, одређую, на шта тай да иде, пакъ примаю о њему рачунъ, напытую онай и у чему с добаръ и уредант, одобраваю, а у чему с противно поступљено, за то узимаю на одговоръ виновнике таквы поступака и чине коране, да се они казне, и свака одъ њи земаљской касси у томе причињена штета да се накнади.

ШВАЈЦЕРСКА. Кантовъ Цугъ покорио се подъ условіма, а Луцернъ с обшта войска, надвишши његову, савладала и сасимъ заузела; кантони пакъ Швицъ и Унтервалденъ изјавили су се, да ће се и они покорити; и тако бы одъ особеносавезны кантона іошть два: Ури и Валлисъ остала у оружаномъ одпору, одъ кои последній с и величиномъ и положеніемъ найзнатніи, будући с савъ брдима опасанъ. Иначе свію укинуты монастыра калуђера и калуђерица у савладаныхъ кантонима проглашую се и узима одъ новы Правителства за обштенародно съ тыме, да се на ползу народногъ изображенія има обраћати.

ИТАЛІЈА. Папа с отворио засѣданіе новоустановљеногъ Совѣта земаљскогъ. В. Херцогъ Тошкане ступио с у нову погодбу са Херцогомъ Лукке, да одкупи одъ њега и причисли своіой држави онай предѣлъ, кои бы одъ Модене приоке припасти имао, а исто тако и са Кнезомъ Модене за краину Фивицано, кои бы одъ Тошкане морала одцепити се и Моденскомъ Кнежеству припасти. — Но нѣстима изъ Малте тамо изјашће се енглеска флотта навезла се на море къ Италіи и онде ће до божића пробавити.

У Совѣту римске државе членови су у поједина одѣљенія одређени, како с за најболѣ најено, у оно н. п. за правицу и законодавство изучени и искустномъ извештени православія, у друго за финансіелна дѣла люди одъ радногъ реда, кои су своя у той струци нѣжестна дѣломъ показали. — Флотта француска кренула се изъ Шпеција къ Генуи.

В. БРИТАНИЈА. Засѣданія скупштине народны депутата и Совѣта Лордова отворена су чрезъ комиссію у име Краљице, у кое слову поглавито о прво: изложеніе, како с Правителство у невољи, коя с у трговачку радню ударила по недостатку новца, одступило одъ постоѣзъ за банку закона, коимъ се она у кредитираню ограничавала, пакъ се садъ предлаже скупштини тай поступакъ његовъ на разсмотреніе, будући онда ніе скупштине было, а стварь ніе трпила одлагања, — а друго у знакъ постављенѣ скупштине одъ стране Правителства, да с оно ступило у договоре са другимъ великимъ силама, да се грађанска война у Швајцерской пріятельскимъ начиномъ утиша.

Лондонъ, 18. Нов. — Парламентъ, кои се давасъ састао, неће дуго сѣдити, и одма ће се уверити, да Русселлонъ кабинетъ ніе у стању у садашњимъ очаятелнимъ обстоятелствама нашимъ дѣлима помоћи. Сви су пуно увѣрени, да Русселлъ противъ тегобногъ његовогъ положенія начинъ другимъ наоружанъ ніе, него пасивнимъ држаніемъ и рѣшителностію причекати, док се ветрови на другу страну окрену; зло пакъ државно напасти, непоредакъ угњетавати, са дѣятелнимъ напрезаћемъ сигурнъ излазакъ изъ ове народне несреће тражити, не лежи у његовой природи. Основно правило његове политике сете колико с могуће мање владати, и више се ослонити на дѣятелность народа, него на мудрость владаоца и законодавца.

ПОРТУГАЛСКА. Краљица и њено Правителство іошть никако не предузимаю онай начинъ поступања, коимъ бы се земља успокоила, као што с то при свакадању побуне заказано, већъ једнако у противномъ духу радо тако, да бы побуна већъ

на ново букнула била, да се енглеска ешкадра при утоку рѣ-Теіо у море подъ Лиссабономъ не налази. Енглезко в Правителство тыме, што с оно са своіомъ силомъ у дѣло Португалске умешало се, дошло у неприлику ту, да се на њега сва кривица садъ баца, што Правителство земље ради, како не каже, и да с оно садъ принуждено, свою ешкадру онде једнако држати.

ШПАНСКА. Краљица с засѣданія Скупштине народны представника и Совѣта великаша отворила, и Скупштина с за свога Предсѣдателя изабрала Мона, кои с ово звање Министерству Финансіе предпостављено и на последњимъ, одъ Правителства поднешеномъ му, благодарно. Подъ његовымъ предсѣдательствомъ закључила с Скупштина узети на одговоръ Салазмину и съ њиме бывше Попечителѣ о њіовымъ дѣлима, докле су Попечителъи были, нарочито што се новаца државны тиче, и садашњ Правителство сопзволило с на то, да се тако поступи.

Говоре, да с генералъ Серрано са великомъ суммомъ новаца одъ стране Краљице матере чрезъ Нарваеца подкупљивъ, те с Краљицу Исабеллу приволео, да Нарваеца за министра узме, а и сам изъ Мадрида удаљио се; одъ кое промене како с Нарваецъ владу заузео, пакъ и Краљица мати у Мадридъ дошла, свршено опетъ владаю у Шпанији ови са своимъ и француске стране приврженицыма; а Краљица Исабелла само њи слуша. — Ешпартеру с нуђено, да буде посланикъ у Лондону, пакъ кадъ онъ то ніе хтео примити, обявљено му с, да іошть за по године дана украћује му се дозволенѣ за повратакъ у отечество.

ФРАНЦУЗСКА. — Парижъ, 25-ог Нов. — Ово нѣколико рѣчи у престоломъ енглезскомъ слову о Швајцерской велико с овдѣ в изнаніе побудило. У њима нема непріятельскогъ тона министеріяле француске печатнѣ, него с напротивъ најближія форма дипломатическогъ говора, пакъ ій опетъ Журналъ де Деба по своимъ начину толковати трудя се. „Велико дѣло европейске политике, веле ово Новине, кое се встина лако предвидити могло, садъ с явно и очевидно. Краљица енглезска явя, да она са своимъ союзницима у смотревію граждапскогъ рата, кои Швајцерску разорава, и обштый миръ у опасность доводи, у договорима стои, и да с њено правителство готово участвовати у оними уредбама, кои би се за сходне држале Швајцерской благодати мира опетъ повратити. Истина нити с рѣчь интерпенція, нити посредствованѣ изречена, него ће се изборъ између једне и друге одъ ови обстоятелства опредѣлити, кои се сваког магновенія промѣнити могу. На сваій начинъ основоположеніе с положено, и Швајцерска садъ зна, да, ако на уговорима европейски држава положеный темель какву промѣну претрпити има, то се само са содѣйствіемъ при свствованіи учествующи сила догодити има. Кадъ се краљица енглезска изјавила, да с она уверена, да ће се европейскій миръ одржати, онда с сигурно таліянскій полуостровъ предъ очима имала. Нама баремъ ништа ніе познато, што би ово увѣреніе ослабити могло."

Између Француске и Англіе закључава се сада уговоръ, по коме ће се поштанско саобраштеніе Парыза и Лондона ускорити. Пошта изъ Парыза има двапутъ на данъ у Лондонъ одлазити; тако и изъ Лондона у Парызъ. — Краљевићъ Окале обилазя сада неке предѣле у Алгеріи. На западу ове земље све с мирно, и войска се занима грађеніемъ путова и здања. Абделкадеръ у Мароку опетъ се мало оснаже, и заиеће кангу са царемъ. Нетъ велика сила, по предложеню Француске, намѣравао на себе узети, да исправиаю распру Швајцераца. — Сви Француски журнали безъ разлике радостно поздравлаю ћунручкій савезъ Италіе, као прыи корак къ давно желѣномъ единству ове земље.

СМѢСИЦЕ.

Одъ некогъ времена умело се у обычай у Француской, да деца остарившие свое родителѣ приморавају, да имъ іошть за живота уступе цео свой имаћ, па после по годно матерно деца родителѣ изъ куће, те одъ врата до врата просе. У селу једномъ биле селянин са много деце. Она га стану изпрва молакати, а после принуђавати, да прешше на њи цело свое имаћ, обећаваюћи одъ свое стране, да ће га као отца пазити и свачимъ надгледати, докъ годъ не умре. Отацъ ніе се обо-ће дуго одговорио, после два месеца. И одма сутра дань отиде

95

у шуму и потражи гнездо съ птићима. И кадъ га нађе, метне птиће (пилиће) съ гнездомъ у кавезъ, донесе га куће и обеси напредъ куће. Мужакъ и женка ови птичића долете за њима ниъ шуме, и стану ій крозъ пруће разнети, а преко ноћи су ноћивали на дуду, коя башъ предъ кућомъ сташе. Отацъ сазове сву децу свою и покаже имъ, како се мужакъ и женка брину о своимъ птићима, како ій раде и како ій преко ноћи чувају. Кадъ су пилићи доростли, да су сами себе разнети могли, увати отацъ мужака и женку и метне ій у кавезъ и птиће њзове пусти. Но птићи заборавше на сву ону негу свои родителя, нити се и едно пратило, да ій порани, и донста бы по њима маиькали одъ глади. За тимъ отацъ опетъ сазове децу свою и рекне имъ: видите, децо, како е силна любовь родителска спрамъ своіъ порода; а како су напротивъ деца заборавна и неблагодарна! — Проста, алъ лепа наука и за родителѣ и за децу.

У Букурешту е погланарство нарошко изъ нарошке касе купило велико количество ране, да дае нетомъ ценомъ людма, кои буду у рани оскудни, и за држанѣ тамне обштинске ране саграђенъ е еданъ великій нарошкій магазынъ, кои е преко 2000 ☐ цес. стао.

У Руссіи е 1846 године было трговаца прве врете 860, друге 2283, треће 37051, туђи поданика трговаца 34, трговину водећи тежака 71137. Ови последњи не морају показивати капиталъ за свою радњу, а одъ осталы показаня такви изнесе 116,030,480 рубаля сребра.

Болесть Колера сво далѣ и далѣ напредуе, шта намъ дакле пали радити, ако бы и до насъ дошла, да насъ не нађе неспремљене? — Искуствомъ е доказано, да ову болесть найболѣ може одвратити ч и с т о ћ а, у м ѣ р е н о с т ь и д о б р а т о п л а х а л ь и н а, у кое последнѣ спада и добро обыталиште; дакле ове три ствари да не изгубимо изъ вида и онда не треба да се плашимо одъ колере. Видилисмо у прећашньим годинама, да су свакадъ и понайвише они одъ колере страдали, коіи су нечисто и неумерено живили; зато и сиротиня толико страда, што она обично у нечистоћи и у неумерености жини и што нема топлы зьдина и доброга обыталишта. — Стра' дакле на страну; ер' овай се само због невежествости раћа; а будући да садъ знано, шта пали противу колере чинити, то пазимо на чистоћу, живимо умерено у свему. Еди и пій умерено; еди и пій оно, што си навико; утоплявай се; чувай се одъ назеба. Кадъ видишъ кога, да одъ колере пати, немой се плашити, но брзо потрчи му у помоћъ, и гледай, како ћешь болестника угрети врућимъ циглама и травнѣмъ грчева, ћа ћешь уживати велику радость, да си човека одъ смрти избавио; ер' е толико пута всѣмъ доказано, да човека одъ колере страдаюћега само угрети пали и то што пре можешь или съ врућимъ циглама, или трицама, или пепеломъ и са даванѣмъ тея одъ зове, или тея одъ љутича (буве траве), или найпосле у оскудости тея даванѣмъ болестнику вруће воде, да пие. При чему добро е болеснику неколико капьи на шећеру белога балсама давати. Тако брате! ако живо и безъ оклевања са болестникомъ посупао будешь, преболе ће онъ колеру, као годъ и сваку просту грозницу; но ако се непостараш брзо болестника угрети, да га двой пробие, онъ ће ти пропасти. Дакле кадъ та болесть не прелази, и кадъ се зна, шта се противу ньй употребити пали, то се не треба плашити него употребляивати одма ова средства, што смо горе навели, па ћемъ она неће наудити. (Чича Срећковъ Листъ).

ЦѢНА РАЛНЕ

сто ока продае се.

	пшенице. гроша.	пшен. брашна. гроша.	кукуруза. гроша.	п. браш. гроша.	ечма. грош.
У Београду . .	90	110	44	65	60
„ Смедереву . .	80	85	36	—	30
„ Пожаревцу . .	80	100	40	—	40
„ Неготину . .	—	—	—	—	—
„ Зайчару . . .	46	50	30	—	25
„ Гургусовцу .	45	—	35	—	25
„ Алексинцу . .	50	55	26	30	26
„ Крушевцу . .	—	70	40	—	30
„ Ћупрія . . .	—	65	—	35	32

	пшенице. гроша.	пшен. брашна. гроша.	кукуруза. гроша.	п. браш. гроша.	ечма. грош.
„ Ягодини . . .	—	70	—	60	36
„ Крагуевцу . .	60	75	50	60	45
„ Брусницы . .	—	65	—	50	40
„ Чачку . . .	60	—	35	—	35
„ Ужицы . . .	87½	100	50	60	50
„ Ваљеву . . .	—	75	—	70	50
„ Лозницы . . .	70	—	40	—	—
„ Шабцу . . .	—	100	—	50	40

ПОЗОРИШТНЕ ВѢСТИ.

Новембра 16-ога представляли су по трећій путъ С в е т и с л а в а и М и л е в у, жалостно позорје у 4. дѣйства одъ I. С. Поповића, Сбогъ некогъ обетователства ніе дѣло представлянно онако, као што бы могло быти.

21-ога „О с в е т л ѣ н а к у л а“ жалостно позорје у два дѣйства, съ немачкогъ превео П. Протићъ. —

23 га „П р і я т е л ь я,“ весело позорје у едномъ дѣйству одъ Л. Лазаревића; и С л е п ы й М а ш ъ опетъ весело позорје у едномъ дѣйству одъ Аћима Вуића —.

У недељу 30-ога тек. м. представлят' ће се „С а н ъ К р а л ѣ в и ћ а М а р к а или С л а в а н а р о д а С р б е к о г ъ на данъ П р о з в а н о г а А н д р і я“ позоришный спћвъ у 3 одделенія одъ I. С. Поповића.

О Г Л А С И.

Плацъ Анке Јашићеве, кои лежи доле на Сави до плаца Димитрија Дане и Александра Зике, продае се на явной лицытацији 20, 25 и 28-ога тек. мес.

Кафана Станка Јанковића наодећа се до Правительственог Магазина продават' ће се на явной лицытацији 24-ога Новембр. другій и 2-ога Декембра о. г. трећій и последньій путъ пре подне у 9. сати по прављеномъ часоказу.

Ханъ Ламбре Михайловића и Х. Ђорђа Іовановића на Сави продае се средствомъ явне лицытације 22-ога другій, а 29-ога Новембрія трећій и последньій путъ.

☞ Стојанъ Ђорђевићъ папуџія продае свою кућу съ 2. собе 1. куйномъ, подрумомъ и съ пространомъ авлномъ коя лежи у сокаку ниже Попечителства Внутреньа Дѣла, съ леве стране до куће Симеляне, иначе Бећирке, изъ слободне руке; ко жели нету кућу купити, нека се изволи кодъ њега у дућану до Тоше Ћурчије иначе Вдревелія ради погодбе приватити.

Павла Чарапића кућа съ плацемъ на Теразіима продават' ће се на явной лицытацији 3-ега и 13-ога Декембрія.

Медицынае Докторъ С. В а с и ћ ъ, бывшій у квартиру кодъ Г. Предића, узима слободу почитаемомъ публикуму явити, да се одъ Дмитрова дана налази у квартиру у кући Г. Манойла Стефановића у сокаку изъ здакія кодъ Елена. Прівма посѣтителя болестника у интру одъ 7. сатій до 9. после подне одъ 2 до 4. сата

Момче Светозарь Іовановићъ родомъ изъ Шабца 13—14 година старо, прав очи обрва и косе такође, у лицу црнобледъ, носи на себи 1 плаво Ћурче кратко, изъ подъ Ћурчета сиву дуламу интерію одъ Кинайне, изгубило се іошъ о светомъ Илији ове године, безъ да се зна, куда се е дело, а было е онде на терзискимъ занату, па е одъ кайстора побегло, ако буде ко што о нетомъ момчету дознао, нека Управительству варошъ Београда зна.

Уредникъ Пав. Арс. Поповићъ.

У Правительственой Кньгопечатньи у Београду.

Излазе сваке седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена имъ је за Србіи 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 5. Декемврія. 1847. Число 49.

СЕРБІЯ.

Тополя. Његова Свѣтлость, милостивѣйшій Господаръ и Князъ нашъ, пристиже е овде у Тополу 20. Новембріи после подне у 1. сатъ по европ. са Попечителемъ Внутренихъ Дѣла, Полковникомъ и Кавалеромъ Г. Илиомъ Гарашанином, Начальникомъ Окр. Смедер. Маіоромъ Кап Г. Антонијемъ Рашковићемъ и целомъ свитомъ своіомъ у повольномъ здравлю. Жеља е Његове Свѣтлости была, да свой домаћій патронъ св. Климентія у Тополи у кругу народа свога по примѣру блаженопочившегъ му Родителя прослави. За дочекъ гостію нѣкъ се е спремало, што е требало. Гости су нѣки ранѣе, нѣки у очи Св. Климентія а неки и изутра рано подолазили. Гости су были: Вице-Предсѣдатель Совѣта Генерал-Маіоръ и Кавалеръ, Г. Стефанъ Стефановићъ — Тенка — Членови Совѣта: Полковникъ и Кавалеръ, Г. Милосавъ Ресавацъ и Полков. Кавалеръ Г. Петаръ Лазаревићъ, Пензіонираный Членъ Совѣта, Кавалеръ Г. Янићіе Ђурђићъ, Начальницы Окружни са познатимъ кметовима а имено: Начальникъ Окр. Гургусов. Подполк. Кавалеръ Г. Гаја Бремићъ, Алексинач. Подполк. Кавалеръ Г. Марко Дабићъ, Црнорѣч. Подполк. Кавалеръ и почестый Аѣутантъ Г. Іоца Наумовићъ, Краписк. Маіоръ и Кавалеръ Ѳерекъ Гавриловићъ, Крагуевач. Подполков. Кавалеръ и Почестный Аѣутантъ Г. Іовица Николаевићъ, Ягодинск. Маіоръ и Кавалеръ Г. Ранко Матевићъ, Смедерев. Маіоръ и Кавалеръ Г. Антоніе Ранковићъ, Крушевач. Маіоръ и Кавалеръ Г. Радованъ Петровићъ и Рудник. Маіоръ и Кавалеръ Г. Милія Илићъ; Предсѣдатели Судова: Алексиначк. Кавалеръ Г. Пера Вулићевићъ, Краписк. Кавалеръ Г. Марко Петровићъ, Гургусовачк. Кавалеръ Г. Станое Здравковићъ и Крагуев. Г. Срећко Поповићъ, као и Срезски Начальницы: Космайск. Окр. Београд. Г. Јаковъ Лекићъ, Морав. Окр. Рудничкогъ Г. Марко Ђлићъ, Качерс. Окр. Рудник. Г. Мишко Блазновацъ, Лепеничк. Окр. Крагуев. Г. Урошъ Цукићъ и мѣстный Срезскій Начальникъ Г. Костадинъ Павловићъ. У очи Светога Климентія 23-га у 4. сата предъ вече одсвирали су кавалерийски трубачи у граду, ставши подъ развалинама конака блаженопочив. Господара Ђорђа а окренувши се новомъ конаку, кои е нашъ Свѣтлый Князъ направио, неколико маршева Међутимъ су топчићи са куле надъ капіомъ градскомъ пуцали. Гости су се скупляти почели и у 6. сати поседали су за вечеру. При вечери Г. Ресавацъ уставши на ноге, кое и сви прочи учине, напіо е здравицу за здравлѣ Свѣтлога Князя, Свѣтле Княгинѣ и Фамиліе, Чиновника и целога Српскогъ народа, молећи Бога за слогу и любовъ. Ова здравица буде пропраћена съ обштимъ нѣкањемъ: „многая лѣта.“ Послѣ испію чаше за ову здравицу, онако стоећи, напіе другу здравицу Настоятель Мон. Манасіа Г. Исаія за здравлѣ Српскогъ Књажевића Петра, Свѣтлыхъ Господичића кћери Његове Свѣтлости као и Свѣтлогъ Г. Ђоке, сыновца Његове Свѣтлости. И ова се здравица спроведе такође съ обштимъ нѣканьемъ: „многа лѣта“ неколико пута повторено. Кадъ сви посѣдаю, Г. Ресавацъ, замолившіи сву Господу и кметове, да га саслушаю, одпѣва велегласно едну нѣсму, кои оворочава издайство Вука Бранковића, спомиње Србе на пропасть пропатчују изъ издайства, неслоге и подлости, позываюћи ій на нѣрность, слогу и любовъ. На овоме сви живо заблагодаре Г. Ресавцу. Слѣдовале су и после здравице кое одъ чиновника кое одъ кметова, ово за здравлѣ Његове Свѣтлости, и Његове Свѣтле Фамиліе, ово чиновника и народа. Тако съ напіваньемъ здравица и нѣканьемъ сирши се вечера око 8. сати и гости, лепо утешени разиђу се на свое квартире. Сутрадань на светога Климентія огласи зору пуцањма топчића са куле и свиранѣ трубача. Око 8. сати гости су долазити почели, честитаюћи празданикъ Његовой Свѣтлости. У 9. сати ударе звона на Божествену службу; Његова Свѣтлость, нашъ милостивый Господаръ и Князъ, сјајно обученъ, окићенъ царскимъ знацима отличія, и праћенъ целомъ своіомъ свитомъ и гостима, поздрави се најчире са упраћеномъ кавалеріомъ предъ црквомъ, и дочеканъ обученымъ Свештенствомъ и ђацима уђе у цркву. За време Божествене службе пуцали су топчићи са куле и пушкіе предъ црквомъ. У пола 11. сати сврши се Божествена служба. Гости су сви по обычаю послужени. Приспѣ време и ручку и тадъ у собя асталской, где е Његова Свѣтлость при ручку была, поседа кое Господе, Свештеника и кметова као и етараца восставши подъ блаженопочившимъ Господаромъ Ђорђемъ, између кои е понайстарія Кавалеръ Г. Петаръ Јовићъ, бывшій булюбаша Господара Ђорђа, до преко 80. а у другой собя до 30, и у граду за трећу софру преко 100. душа. У половини ручка дигне се у слазу, и почемъ поседаю, Г. Тенка устане на ноге и на нѣговъ позывъ: „Господо и браћо“ сви обрате погледъ къ нѣму, а онъ напіе здравицу за здравлѣ Свѣтлога Князя, — привлонивши се Његовой Свѣтлости, — и молећи Бога, да га здрава млого година, у благополучію и на радость Српскомъ народу пожили и прослави. Одма са започне звонкій обштый гласъ нѣканія: „многая лѣта“ а громовито пуцањ пушкія и топчића одекъ и давало къ Рудничкой планини и Венчацу. Кадъ се ова здравица сврши, онда Г. Ресавацъ устане и напіе здравицу Српскомъ Књажевићу Петру, желећи, да га Богъ пожили млоголѣтно Српскомъ народу на радость и диву и да се потомство Српско подъ њимъ прослави. Обштый гласъ; „млога лѣта“ и „да живи“ пуцњава топчића спроведе ову здравицу. Његова Свѣтлость, уставши за овымъ, напіе здравицу старѣшинама, целомъ Свештенству и Српскомъ народу съ отеческомъ жељомъ, да ій Богъ увѣнча са срећомъ, напредкомъ и любовію. Обште викање „Ура! ура! ура!“ а пуцањ топчића такође спроведе ову здравицу. Г. Исаія пакъ напіе здравицу Совѣту и Попечительима, просећи одъ Бога, да имъ споможествуе за процветанія отечества Србіе. Г. Ресавацъ опетъ напіе здравицу Г. Митрополиту и Епископима, кои буде пропраћена съ пѣнісмъ: „нек пола еги деспота.“ Даљ опетъ напіе здравицу Тополицима зато, што се е међу њима Српскій набавитель родио, говорећи, да имъ то на велико отличіе служи. Подобне здравице єднако су и за цело траиње ручка напіване, кое одъ Господе Начальника кое одъ кметова. Едни су пѣвали, едни су, нарочито старцы, у радости плакали, што су дожавили онде славити и веселити се, где су неко време са избавителемъ и Њиховимъ Српскимъ славили и веселили се. Едни су, кадъ су понуђавани, да еду, пію и веселе се, одговарали, да су сити и весели само съ тиме, што су дожавили видити обновљени Двор Српскогъ Господара Ђорђа и седити за софромъ у Тополи при слави Св. Климентія, вичући: „о Боже! о Боже!“ Кадъ су сви ручали, опетъ су други поседали, кои су и нешали дошли, да виде славу. Было е жена и девоіака. Све се е то у коло упатило старо и младо и до самога мрака играло е коло у граду. Пѣвало се е на глас у колу. Мешале се у граду запале, и млоги остану, а млоги и отиду. Коло се наново ухвати у осмакліи. Начальникъ Алексиначкій Г. Марко Дабићъ напао е єднако: „да живи племе Карађорђево“ говорећи, да е онъ Војвода Карађорђевогъ сына исто тако, као што е нѣговъ стрицъ Живко было војвода Карађорђевъ. Мало за тимъ опетъ пакао е прочу Господу Начальнике говорећи имъ: „Мы смо војводе Карађорђевића“ опетъ даљ приповѣдао е, да онъ 1831. год. као солдатъ прошао кроз Тополу, онда да е видио развалине Карађорђевога града и да е нарочито пошао у цркву, те гробъ Карађорђевъ гледао и надписъ читао, па то да га е учинило одушевљена за племе Кара-

ђорђево, вичући: „да живи племе Карађорђево и да се слави.“ Тако је трајала игра и пићанић до после поднође. Сутра дан на окрилć Св. Климентија опет је пуцњава топчића и свирањ кавалериски трубача оглашало зору. Позније око 11. сати подолазили су и гости, учинивши поклоњење Његовој Свћтлости. За оним послужени су по обичаю. И ручак готов буде. Гости посћдају као и првый дан за асталъ. Г. Ресавацъ устаавши на ноге, чему други послћдују, напије здравицу за здравлć Свћтлога Кнеза, коя буде съ пићњемъ: „многая лћта“ и пуцњавомъ топчића пропраћена. После овога онако стојећи, Г. Тенка напіо је здравицу именно овако: „Сдъ смо пили за здравлć Србскогъ Княжевића Господара Петра Карађорђевића; да та Богъ живи у здравлю и долгодоветію, да Богъ да, да буде достоянъ сынъ родителя и унукъ дедо свога; да живи и прослави се на радость и утћху Србскогъ народа.“ Съ пићњемъ: „многая лћта“ обштимъ викањемъ: „Ура! ура! ура!“ опетъ за тымъ „живіо! живіо! живіо!“ и съ непрестанымъ за то време пуцањемъ топчића спроведе се и она здравица. По свршетку овога Милан Милошевићъ, кметъ села Врбице, напіо је здравицу Србскомъ младомъ Княжевићу Петру, молећи Бога за његово здравлć и желећи, да се Србскій народъ подъ његовомъ младомъ слави. Такове здравице напијали су и многи други, пићало се и и веселію до предъ ноћь. Чаброви су вина у градъ наношени и гости су лепо угошћени, весели и пћванћи разишли се. А сутрадан т. ј. 27. и м. Његова Свћтлость, милостивый Господаръ и Князъ нашъ са целомъ свитомъ своћомъ, праћенъ Началникомъ Окр. Ягодинскогъ, Смедеревскогъ, Крушевачкогъ, Алексиначкогъ и Пожаревачкогъ одпутовао је у Крагујевацъ.

У Београду је данъ светогъ Преподобногъ Андрија, као народный праздникъ, торжественно прослављенъ. На истый данъ умро је многозаслужный старый Загда, кога и њему подобны заслуге у оной мери смо дужни почитовати, у коћой саму важность овога дана истинито осећамо.

Крагујевацъ, 21. Нов. Читалишту Крагујевачкомъ поклонили су они дана почећи су нике неуредности у њему бивше съ пута уклоњење, слћдујуће књиге: Г. Г. Јованъ Протићъ Писаръ Началничества 1. Петаръ Денићъ Прокт. Началнич. 2. Благоје Јовићъ Практ. Началнич. 1. Стеванъ Г. Поповићъ П. Писаръ Началнич. 3. Тодоръ Савићъ Практ. Началнич. 1. Никола Миловановићъ Практ. Нач. 2. Алекса Јовановићъ практицыраюћи се у Канц. Началнич. 4. Крста Стойковићъ 1 и Јованъ М. Жабарацъ Практ. Суда 2. комада. Поклонюћи Г. Г. Приложенцыма, коима су подарцыма своима Читалиште наше подпомагати започели, именомъ дружества, кое ће се благодћвићемъ овымъ подзовати, найтоплію благодарностъ, усћдно молимо и позивамо одъ стране заведенія овогъ све родољубце обштегъ напредка, ревнителћ и пријателћ, да бы сваћій по могућству своме на уложенћ и обогаћенћ истогъ заведенія поменуто принети усрдствовао.

Изъ Крагујевца. Человћкъ о свету познато, да кои годъ съ пута истине, было то своћомъ собственомъ волћомъ или туђимъ наговоромъ сврће, тай се увлачи у густу поврћину, у коћой далеко са своимъ лукавымъ мыслима не продире — Тако је исто и одинъ изъ Крагујевца дописатель Е. К. у 37. числу Новина овы одъ 16. Новембра завикао, трудећи се доказати, да је некакво старо читалиште због неуредности поједины членова, къ чему је г. А. Ч. сваковрамъ поступањемъ своимъ принео, пропасти морало, пакъ зато да је последный са председателства сметутъ и изъ овога изключенъ. Ето како му је у помрчини сигуранъ кораъ и до цила је дошао!! — — Вели, да сам ја био председатель, а и писамъ ја ни присћдатель, већъ на обште закћвањ и незнаюћи, кадъ се дружство о томъ договорило, на поуду његову примимъ се, поредъ мое душности, дћло — и рачуноводства, кое сам занета често и совестно одправио, као што ми то и реверзи засведочаваю, кое су ми две особе изъ свћшћнъ Сл. Началничества приликомъ томъ дале, кадъ су одъ мене рачунъ и цело читалиште, кое сам одъ конечне пропасти спасао, примале. А како је то было, сваћій членъ читалишта пакъ и самъ речены дописатель, надам се, да зна, ако му се то и чини страно. — Ово дакле нису сваковака поступи одъ А. Ч. као што ји Е. К. себи и другима представити труди се; а други поступаи што се читалишта односећи тако нема никакови, што ниже на то повысити се неда, да и ми одъ членова одъ мене у читалишту уписаћи били, ерь сам се съ њима врло ретко, и то съ одным или двоицомъ пићанице, састало. — Што сам писаћ членъ читалишта, одъ тогъ самъ и изъ разны обстоятелства и приватни моя забава, кои ме къ больой цћли у обзыру на мое званіе неде, своевољно изостао. — Ово нека буде за сада жижакъ дописателю Е. К. да другій путь у помрчину далć види и боль дописује, док на светлость не изађе. А. Ч.

Неготинъ, 24. Новембрія. Поправка чланка И. Ч. Б. ч. 45 изъ Неготина. — Г. Николићъ су договору са Митрополитомъ домаћином, као председателћмъ, и са Г. Началникомъ Окружнымъ, као вице-председателћмъ Читалишта оздашћеъ, о предмету, кои је сам постао устопера, познавши се на то, да съ њиовымъ согласіемъ и по њиовомъ налогу, као дћловодитель читалишта, беседу своју почиће, исту повео речма: „Господо моя, мы стоимо данасъ на прагу, да се предъ светомъ осрамотимо, или да нашъ образъ опоремо. Осрамоти ћемо се, ако упустимо, да намъ читалиште падне, кое је тако рећи умрло, ербо ни једанъ скоро одъ насъ, одъ како је установљено, ніе у њега ни приврео, и по томе само по себи је већъ мртво, но впакъ образъ нашъ предъ светомъ опрати можемо, ако пишкомъ онымъ, кои у готову имаю, т. ј. они 30 талира, кои намъ претичу, заведемо друго још полезніе заведеніе. Одъ насъ се захтева, да мы као мало ученіи и искуснія правћрони нашимъ невискуснима предходимо; а то ће бити, кадъ реченый нашакъ обштеству Неготинскомъ у покоћ дамо, да девојачку школу заведе, кое ће оно по томъ само быти кадро надражавати, само му треба ту мысао и волю пробудити, и ко болć може то, него мы и на овай начинъ учинити. Ерь нарочите меня, као Неготинцу кадъ сумћему, криво је, и жао ми је, да насъ у томе мањ напредице као што је Параћинъ и Милановацъ претеку. Да небы пакъ и та срамота на насъ пала, да намъ је Читалиште умрло, договорили смо се и Г. Благоје Вћдимировићъ и окружный лћкарь Г. Јовановићъ, да сваћій по 3 ## дамо, и одма шесторо новина подъ адресомъ Читалишта Неготинскогъ себи наручимо, а ако још кои, као што се несумњимъ, у наше дружество ступи, онда намъ је читалиште сасвимъ одржано, а и женска школа, за коју ће насъ будуће майке и дћчица благосиљати, бити основана.“ Кадъ је Г. Николићъ своју рећ свршио, излетио је изъ друге собе и остали одинъ членъ Читалишта и съ разреженымъ гласомъ рекне, да је срамота за ене членове читалишта, да они девојачку школу заводе. Шта је истый срамотно у поступку овомъ, ако бы се у дћйствовао, нашо, и ни данасъ нећемъ. Но Г. Николићу увати се оно напрежење тако криво да је одма самъ собомъ одлазио за умопредакъ дћловодство читалишта, мало за тымъ на своју мћсту за другимъ осталокъ поседно и узећ капу само Г. Домаћину рекo: „съ Богомъ“ и отишо; а цело остало дружество остало је још нешто при асталу. Дакле ако се доцније и развило, опетъ не може постојати оно у чланку: „я тако тымъ узроковъ сна дошавши высокогъ домаћина гостя разићу се —“ Г. дописатель истога чланка увћрно је, што је рекао: „И занета је жалостно, што се овако сврћ читалишта Неготинскогъ свету објавити мора и т. д.“ Ерь зашто је објављено: кадъ се види изъ поправке моје, а и изъ последующи његови речій, да такова ніе ни грозила читалишту, почемъ вели, да је Г. Вћдимировићъ при сабранію дружества за дћловодителя изабранъ. Но и за овай наборъ Г. Вћдимировића требало бы, да је Г. дописатель мало истанчитія было, и да је казао, да је Г. Николићъ опетъ нућенъ, да остане дћловодитель, но да онъ то никако ніе тако, дапше онъ прыый котумъ за Г. Вћдимировића, кои се одма одъ дружства и прими. Чудимъ се далć Г. дописателю, како самъ не прочети при читању свога чланка, у коћъ далć вели, да се ніе смело о рачуну говорити (незнамъ одъ кога, да ли опетъ одъ Г. Николића?) кадъ је Г. Николићъ самъ онде прочитао поменуте, одъ кога и колико је одъ приложника новаца узето, какве су поменуте новине и књиге набављене и пошто, и на последку колико још има одъ членова да се новаца покупи. Тымъ више ми је чудо за овай случай одъ Г. дописателя, што и онъ и мы сви знамо, да Г. Николићу ни једна пара ніе дата одъ друштва Читалишта пошто, него је онъ контролиръ био, а казначей и рачуноводитель Г. Петаръ Панићъ. И што се тиче, да заведенію школе девојачке ніе само идеа Г. Николића, и да нису сви членови то за срамоту каколу примили, сведочи самъ Г. дописатель у своме чланку говорећи: „Овай прилогъ учињенъ је одъ неки членова подъ условіемъ, да се женска школа заведе и т. д.“ кое му је у целомъ чланку његовомъ једна једина непоборима истина.

(Размышљаванѣ о напредку.) Што є ко нешто у своме раду, што онай болѣ разуме, сва и найдубља и найтања свойства и обстоятелства нѣгова проницава: тымъ ће болѣ у истоме раду своме напредовати, тымъ нећу корыст одъ нѣга добывати. По томе се за напредакъ сваке струке радѣ, пакъ и обштегъ благостаня, поглавито изискує нештника у свачему, наука. Съ ове дакле точке сматраюћи ствари, треба, да свакій, штогодъ болѣ може, научи и зна ону струку радѣ, коіомъ ће занимати се и одъ нѣ живити. Ако се са радньомъ коіомъ узбави онай, кои є у истой сасвимъ нешто и неукъ, или кои є текъ мало нешто и коскаво зна, тай ће слабу ползу моћи одъ нѣ или неће башъ никакву добывати, него ће њоме само изштећивати се и упропашћивати, пакъ и ако є та радня иначе таква, да бы сасвимъ нештъ човекъ ню радећи великій добытакъ морао налазити. Нека узме онай да гради кућу или другу граћевину, кой тай посао не разуме, шта ће и шта пора быти? Граћевина та неће и не може онакна напасти, каква бы напала одъ нештогъ човека, дакле у томе ће нећъ една и велика штета быти, а осимъ тога и самъ онай, кои ню нешто гради, много ће више и после и времена у томе потрошити, него што бы нештъ потрошно, дакле ни самъ за себе своимъ радомъ неће заслужити оно и онолико, што бы нештъ истымъ посломъ заслужно. Ово тако исто стои и за свакій другій радъ, найманьій као и найвећій. Зато пали, да є свакій, што болѣ може быти, нештъ у своме раду, пакъ тако да истымъ и себи и обштемъ благостаню тымъ нећу ползу прибавља. Учити пора човекъ свашта, кадъ и докле му є време; то є у младости, прекъ да се у некомъ смыслу свакій учи, докле є годъ живъ, али ово є управъ само дрнуцанѣ онога, што є за младости свга научіо; иначе кои у овой ништа ніе научно одъ какве радѣ и нештине, тай є после, кадъ му време проће, заиста неће научити. Како лако научи дете и младићъ читати, писати и друге науке, или занатъ или тежачій радъ; но одъ зрелы людій, кои то єдно или друго у младости своіой научили нису, кои ће после научити, и ако између сто и тисуће ихъ такны и научи кои, како ће редко онъ успоредити се и ћи са онымъ, кои є то исто іошть у младости научио? Зато погланита обшта брыга нали да є та, да се младежь у свима струкама полезны радни, на кои ће се кое оддати, благовременно и што болѣ може быти научава. Ученѣ ово треба да є такво, да ученикъ све оно и онако учи, што и како му знати нали, да бы у раду своме съ временомъ успѣвао, а не само нешто и коскаво да текъ учи, и тако младе године и силе свое изштеђује. У школама, кое су нарочито за то заведене, учи младежь, кои ће на занате и трговину оддати се, све оно, што свакоме одъ такве струке рада разуменати и знати нали; а послено после учи свакій одъ старіега своіъ онай радъ, на кои се одда. Као годъ дакле што онай никадъ неће учети, као што треба, израћивати какавъ посао, кои є само у школи учио о таковомъ, а дѣломъ се ніе у њему извештио; тако опетъ ни онай, кои є само механичкій научио одъ другога радню какву, неће у овой много успѣти, ако ніе и научио и не разуме све оно, што му ради тога знати нали, а што одъ онога, одъ кога є онъ радиге учио, ніе научити могао. Пакъ кадъ поредъ людій, кои онако само едностранно свой радъ знаду и раде, наће се онакный по некій, кои є истый и теоретички (у школи) и практички (радећи) сасвимъ добро и свестрано научио; онда ништа друго не може быти, него да она у толико неђма заостаю у своме раду и провађаю, у колико онай болѣ напредує. Метнимо н. п. да има у едной пароши майстора едногъ занята, кои тай знаду и раде онако, као што су и њиови стари, одъ кои су они научили, пакъ доће єданъ и другій онаканъ, кои є прво у школи добро научио и изъ основа разуме све оно, што у предмете и радню тога занята спада и после є, изнюћи оно знанѣ, и самъ радъ научно и у њему извештно се много болѣ, него онай, кои га є учио, незнаюћи ништа одъ свега онога: хоће ли моћи они први обстати и напредовати у своме раду поредъ овы други, и неће ли они подзати се, а ови надати морати? Или узимо, да су у пароши едной трговцы онаки, кои су са слабомъ предходителномъ наукомъ у службу водъ свои старіи ступали, и тако радню трговачку одъ ови научили, пакъ и знаю, како су научили, и раде; и да се наће и отвори међу њима трговину по некій онаквы, кои є не само тако изучио механички трговачкій радъ, него и изучио сваке могуће родове рачуна и смишлаи тако, да онъ и онде и оваво уже назнаке и прорачунато ползу, где и како они овому у ствари постиђи, кои є научио све у трговину спадаюће ствари, где се кое найбоља и найпадомъ цѣнѣ добыва, а где се кое найскорѣ продати може, какву ползу и како моћи одъ ња и нападити, у чему се состои и како се познае доброта сваке, коимъ путемъ и како се кое изъ кога места до другогъ добаља, кои зна разне езыке и обстоятелства ови земаља, съ конма може радити, зна разне и све пробытачніе начине сналажења радня, разуме добро незнана и слѣдства незаны уговора и други послова: како бы могли они први поредъ оваквы напредовати съ радньомъ своіомъ? Грѣота є дакле и штета велика, децу на занате и трговину давати, а не дати найпре сваво у школу, да колико болѣ и што више научи одъ свачега, што бы му на тымъ нећу ползу у истоме будућемъ раду нѣговомъ приставло. У место што ће едно дете по 5 — 6 година као шегрть провести, много бы болѣ было, да ово іошть 2 — 3 година иде у школу, нарочито послено-трговачку, или коме ово ніе могуће, у гимназіяну, и ту да научи, што може научити, пакъ онда да за 2 — 3 године буде шегрть, но на онаквомъ месту, где се радѣ, кои є ово за свой будућій начинъ живлења изабрало, найболѣ ради. А іошть є болѣ такву децу, колико є годъ могуће, давати и у школе странне, где су ове одъ тога рода найболѣ, а и на довольно научењ радня по онакнымъ туђимъ земаляма и местима, где се кои найболѣ ради, пакъ и на онаке поглавито струке радня, кои кодъ насъ іошть века, а нуждне бы намъ быле, како ніне производе са стране узимаю. Тако старати се и трудити, да колику већу у свакой радньи нештину себи и своима прибављаю, нама є тымъ нуждніе, што кодъ насъ и иностранцы равну слободу у упражњаваню заната и трговине имаю, а и осимъ тога у многоме ово само купцы иностранны проваода радѣ, и тако све у толико већма у благостаню нашемъ, обштемъ и посебномъ, падати морамо, колико више иностранцы преузимали буду радѣ, одъ кои бы отечественицыма живити налазо, и што више будемо узимали изъ туђи земаля, што бы у своіой могли имати, кои и едно и друго никоимъ другимъ, но само тымъ единымъ начиномъ, можемо одклонити.

ТУРСКА.

Београдъ. 2. Декембра. — Великій царъ Константинъ отворіо є недра царске милости христовой цркви у пространомъ царству Римскомъ. До нѣга є црква была жестоко гоњена, а онъ є примао подъ свою защиту Христіяне до нѣга ни су имали свое цркве, а онъ є храмове идолослуженія преобратіо у цркве христіянске, а неке є и самъ заедно са своіомъ матеромъ Єленомъ саздати дао. Тако подигао є цркву у Єрусалиму, и то великолѣпну, после у Виглеему, Никомедіи, Антіохіи, Мамри, Хеліополу па и у самомъ Цареграду цркву свети Апостола, у коіой и и гробницу себи спреміо и цркву свете Софіе, то есть пресвете премудрости Божіе. Она црква претрпила є знамениту штету одъ земљотресења одма по смрти цара Константина, и сынъ нѣговъ Констанцій дао ю є оправити, украсити ю при томъ и већма разширити. — У време, кадъ и св. Іоанъ Златоустъ Патріярхъ цареградскій пострадао, прваженица нѣгова, да бы се цару и царицы осветила, што су допустили, да се св. Іоанъ сврже, запале исту цркву и скоро сва изгоре. Поново є и опетъ оправљена была, не потрав ни две године, па опетъ изгоре сва до темеля. Садъ Царъ Юстиніянъ II. наумивши свое владѣње прославити, заповеди, да се цркна свете Софіе сасвимъ изнова поче здати. Поново є довршена и осећена была, срушн се трухо и скоро целу подзиду здања развали. Юстиніянъ даде своду нови саздати и утврди га ступовима. Црква она имала є у дужину 190. стопа, у ширину 115. а у висину 172. стопе. Главни зидари при зидању овогъ великолѣпногъ здања были су: Исидоръ одъ Милезіе и Атеміе изъ Трралле. Юстиніянъ є за спомень овогъ величественогъ здања дао сковати новцъ, на коме є онъ съ царицомъ представљенъ био, како држе у рукама новосазданду цркву свете Софіе. Одъ тежке радости, што є онъ ту славу доживіо, да є тако диванъ храмъ на славу премудрости Божіе подигао, рекао є у усхићењу: Надвиніо сам те, Соломоне! и да бы ону высаю своју дѣдомъ изразіо, дао є одъ камена натесати подобіе Цара Соломона, постављена га у тако положеніе, у коме се обычно човекъ налази, кадъ се чему диви и чуди ставн га у некомъ разстоњню одъ западньи врата, да бацн светра художество века онога и да се диви великолѣпію храма. Светый Прокопіе, Историјописацъ, вели, да є при истой цркви было 60. Свештеника, 100. проповедника, 100. чтеца, 25. пѣвача, 60. инша послужителя и 150. кратера. —

Нашу є судбу искусала она црква, на коіой се отседа... и ако сте є мало искусно и знано Архитектуре, или правіи ре-

ња, на коїой се источила Архитектура (наука о грађењу) каквy є велико судбу искусила она црква, пошто є Амуратъ II царъ турскій Цариградъ освоїо, то є обитеозвато; црква Софія постала є џамїомъ и улазъ у њу забрањенъ є было христіанима. Само се по себи каже, да є внутреность исте цркве при новомъ опредѣленію њиномъ много пострадати морала. Садъ се та иста црква по налогу царскомъ и о собственомъ његовомъ трошку оправля. Све, што є некада блатомъ и малтеромъ замазано было, садъ се струже и руши, и садъ є улазъ у њу сваком дозволѣнъ. Зидари су при овомъ послу сами Грцы а главный Архитектъ є францyзъ. Они дна нашли су замазанъ бывшій у зиду лик матере Божіе одъ тесаног камена и то у природной висини возраста човеческог. Далѣ нашли су лик цара у целокупности, и мисли се, да ће то быти лик Јустинијанов. Нашли су са западне стране одъ камена подобіе, коє представля премудрость Божію, коїой є храмъ овай и посвећенъ было. Царъ є заповедіо, да се све ово древности, (остатцы христіанства) у целости хране и колико є могућно у пређашню чистоћу поврате.

Никифоръ Владика Нишкій, дошао є на Епархію Нишку пре 2½ године на место Венедикта, коє є сада Видинскій Владика, и како є дошао, таки є сиротињу немилосрдно глобити и гулити почео; особито кадъ бы се кои женио; гди онъ обычно наговора попа, да каже, да су родъ, пакъ тымъ начиномъ кадъ 100 до 1000 гр. начупа, онда текъ допусти, да се венчаю. Єдногъ є опетъ венчао, па потомъ на молбу другогъ, кад' му є девойкинъ отацъ коня одъ 700 гр. вредности дао, исту одузео одъ правогъ и за онога, за кога є девойкинъ отацъ молио, превенчао: а првомъ заказао, да онъ нема право исту себи за жену имати, безъ да є было каково средство, због чега бы се по правилу наше православне цркве развести морали. Одъ Лесковчана є 4000. гр. узео само зато, што кадъ є изъ ненада у Лесковацъ дошао, они имъ предъ њега на сретеніе нашли; алъ како ће здин наћи, кадъ имъ нишо ніе, и кадъ є његово намѣреніе то было, коиггъ кадъ є изъ Ниша пошао, тако съ њима учинити. Одъ Попова како чаршиски тако и селски, кадъ є на Епархію дошао, одъ сваког є по 200. гр. узео, и тако опетъ морали су му вести о Божићу Јурка, а о воскресенію итић сваке године давати, а у свой Нишкой Епархіи до 50 поповa има. Пре њекогъ времена ухвате одну девойку одъ Лесковца, да потурче; но кадъ є Лесковачкій Аџинъ видно, да ова цъ тоже неће да живи еклонѣла ніе, упутио є у Ниш већой своїой власти, и ту кадъ су є Шуру напели, покаже она, да се жива потурчити неће, премъ да су турцы съ њоме дошавши трудили се доказати, да имъ се ова съ драгомъ волиомъ къ потурченю обећала; но владика, кои є такође онде присутствовао, изреке! „све едно, бугарка или турчина, сви сно божіи люди" и тако сироту девойку на силу Бога потурче, као и многе друге. — Овако є овай нашъ Архипастырь съ нама, са своимъ стадомъ, поступао, и дотле сробольбіемъ и неправдомъ опоимъ было, да є найпосле у безуміе дошао было, те є фантазирао и безъ икаковогъ допуштења или питања неће власти, почемъ є разпродао све своє покретно имање, коє є за две године онде неправедно стекао, по што по то, и ништа оставіо ніе осимъ једногъ покривача, дигао се и отишао одавде, и већъ є у Филіпбе дошао, одакле у Цариградъ ће намѣрава; онъ є са собомъ до 15. ока дуката, коє є за 2. год. у Нишу, народъ гулећи, стекао, однео, и при полазку тако є отишао, до отмѣнимъ трговцыма као и народу, кои су га испратити дошли, ни „съ богомъ остайте" рекао ніе, начинивши се лудъ, само да часъ пре изъ Ниша изиће, и премда бы га гласни трговцы заустављали и од' пута одвратили, да толики новцы гди непропадну, да одъ стране честитогъ Пезира човекъ имено Јусуфъ-Бегъ у његовъ конакъ, т. е. у митрополію дошао ніе, и одпустио га, кои ніе и бисаге съ новцы запечатити пропустио. — Долазећи трговцы кажу, када су га ныше Пирота срели, да на коню нити, као здравъ човекъ, премъ да є одавде у кочіима као наслабіи на свету човекъ отишао. — Ето каквы пастыра христіани у Турской земльи имаю, само срећа за овый нашъ добрый народъ, кои се свакой заповести царской покоряю, да има іошть добре Владике, кои бы га правовѣрству и закону поучавали! Овай, кои намъ є отишао, чрезъ две године іошть једне проповѣди или слова у цркви издао ніе, коју проповѣдь ако бы кои и сочинио, да на кои великій праздникъ народу изговори, забранио бы, говорећи: „заръ ты хоћешъ таково што да заведешъ, кадъ доиле обычай было ніе." — Ето ти просвещенія у Турекой коду Православны Срба одъ своій Владика. У Нишу има 3. Српске и једна Грчка школа, коє є овай напереченый владика съ његовимъ поступанѣмъ према учительима хотѣо у найгорый непорадакъ довести, и текъ онда, кадъ су се њеки добротвори школски, чујући одъ Учители за његовъ поступакъ, написали, и њему башъ у очи казали, да они у њиове народне школе ништа не дира, и у њи ништа се не меша, почемъ ни езика Српскогъ незна, да учительима каково наставленія о учебнимъ предметима даде и установи — и потомъ да є каса школска съ великомъ муком пре 4. 5. год. просећи како по своимъ, тако и по другимъ народима, стечена, одъ коє бы се учителы издржавати могли, да њиова деца не бы унапредакъ, као њиови стари кодъ своій очію слепа была, одступио є и сада у овимъ школама већъ 350. ђака има, одъ кои се можемо надати до неколико година, да ће ій прилично изучены како у писму тако и рачуну быти. Овако и оваковомъ подобно много є коштио овай нашъ непожелателій Архипастырь Никифоръ за кратко време учинио, да се перомъ описати неможе; само срећа, да има каковы добротвора, да се његовъ зрѣлый поступакъ и већой његовой власти ниш, одъ куда бы намъ се могао колико толико праведнія приповлати, да сиротиня свако угњетеніе и безчестіе одъ њи истрпи. —

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ

Продужую бытіе своє и за наступаюћу 1818. преступну годину. Цѣль овы новина она є иста, коя є у позиву лане подъ 30. Октомира изложена, и почитаемомъ публікуму саобштена. Тако исто и содержаніе њиово оваково ће быти, коє ће цѣли той совршено одговарати; сирѣчь све оне важніе вѣсти и ствари, коє се у странымъ повременымъ списанімa налазе, као и изъ други извора односеће се на обштый државограђанскій животъ, добре уредбе и закове, полезна заведенія, науке и вештине, радъ и рукодѣлія, једнымъ словомъ такве вѣсти и ствари, коє могу за Србина полезне и поучителне быти. Новине ове излазит ће као и ове године по једанпутъ у седмицы на једномъ табаку, и формату, као досадъ.

Цена овы новина остае и за наступаюћу годину она иста, коя є и ове године была, т. е. по 1 талиръ, а за Чланове Читалишта по 3 гроша и 12 кр. съ конвертомъ за целу годину.

И како є Управителство Читалишта учредивши и цело руководивши съ овыми новинама за наступаюћу 1818 годину подписномъ повѣрило, то се одъ стране истогъ учтиво позивају на пренумерацію овы „Новина Читалишта Београдскогъ" сви они, кои су и досадъ исте држали, па и други, кои такове читати, и отудъ колико толико користи имати се желе.

Скупитель пренумеранта може свакій онай быти, кой є у стању више такови скупити. А свакій, кои 10 или више пренумеранта скупи, добиће једне новине безплатно у име признанія за трудъ његовъ.

Свакій скупитель умолява се, да имена своій пренумеранта, а тако и припадаюће новце, по сигурной прилици, или по нашемъ Делижансу, найдалѣ до 1-огъ Јануара наступаюће 1818. год. на подписаногъ подиуно пошаље, и тако исто да поредъ имена и карактера сваког Г. Пренумеранта назначи и последню пошту, на коју да новине за њега долазе.

У Београду 2-гъ Декембрія 1817. год.

Петаръ Радовановићъ,
Главный Управитель основны школа Кнеж. Србскогъ.

Уредникъ Пав. Арс. Поповићъ.

У Правителственой Књигопечатньи у Београду.

Излази свике седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена ими е за Србію 1. талиръ на годину.

Година I. У Београду 12. Декемвріа. 1847. **Число 50.**

СЕРБІЯ.

Београдъ. Свѣтлый Князъ е 8-огъ тек. мѣс. пресѣо изъ Крагуєвца у Београдъ. — На данъ Св. Николе 6-огъ т. у овдешньой соборной цркви после божественне литургіе, коюе Г. Митрополитъ служио, држано е молебствіе за здравлѣ и за другій животъ свемилостивога покровителя Србіе, Цара Руссіе, и по окончаномъ овомъ торжеству већа господа србска ишла су овдешнѣмъ русскомъ Генералъ-Консулу, Полковнику и Кавалеру Г. Данилевскомъ, те честитала Царевъ имендавъ.

По извѣстіяма Чича-Срећковогъ Листа у Окружію Крањскомъ настоваюћимъ Г. Начальника Окр. Ефрема Гавриловића и Срезски Начальника заключиле су многе обштине, да на пролеће набаве о обштинскомъ трошку и да држе за приплодъ одабране бикове, а по неке и ждребце, (айгире) света до сада колико се зна, ньи 31 обштина 39 бикова и 9 ждребаца, кои е заиста похвално исто тако, као што ће полезно у великой мери быти.

Београ̀д̀ъ, 3. Дец. Некій Ђорђе Михаиловићъ, Радуканъ Трандафиловићъ и Димитріе Константиновићъ, изъ села Кладушнице, Среза Ключкогъ Окружія Крањскогъ, коису 6 пр. мѣс. лаћу једну узъ Дунавъ вукли, хтећу у оранице једной око десетинегъ се онде у Кладушници пароплова алатъ лаћеный провести, гдѣ случайно ударе о пароловъ и сва тронца изврну се у воду, и якомъ брзином изтерани буду подъ пароловъ. Капетанъ пароплова, г. Шировићъ, чимъ се о овомъ случаю извѣсти, заповѣди одма матрозима своима, да къ спасенію речены утопљеника притрче. Они одма похитаю, и последню двоицу, т. е. Радукана и Димитріа, ioшт живе спасу, а Ђорђа, кога е вода на читавъ пушкометъ одъ пароплова далеко однела была, после ½ сата наћу и на суво изнесу. Родбина Ђорђева, коя е донде већъ Ђорђа оплакала была, кадъ чуе да е Ђорђе нађенъ, дотрче, и кукаюћи ово нѣга, намѣри га куће носити. Но г. Шировићъ, у овакомъ догађаима искусанъ мужъ, не дадне га носити, већъ заповѣди матрозима, те га они стрмоглавъ положе и по табаника почну га тући; и докле су они ово чинили, дотле е Ђорђу непрестанно вода на уста кулила. Затимъ наставляли су по длановима трпити га, а потомъ утопљавати, и тако примѣћаніемъ г. Шировића мало по мало човеку се животъ поврати, и сада се Ђорђе, на велику радость родбине своје, савршено здравъ кодъ своје куће находи. Човеколюбиво ово дѣло капетана пароплова, г. Шировића, које особиту похвалу заслужуе, непропуштамо съ признаніемъ ньине наше благодарности свѣту обявити. (Срб. Нов. Прав.).

Грамада, 28. Нов. Некій Станко Јаковићъ, изъ села Просека Окр. Ниш.ачкогъ, доће 10 т. м. на нашъ састанакъ и прими одъ овдешнѣгъ једногъ мешћанина новце, кое е одъ овога потраживати имао. Одавде пође куће и подъ села Вићева (у Турской страни) до рѣке Нишаве наћу га убіена сикиромъ. Кажу, да е убіеный имао кодъ себе 30.000 гр. Новци су ови одъ нѣга отети. Турска власть труди се, да дозна, ко га е убио. (Срб. Нов. Прав.).

Шабацъ, 27. Новембра. У соби Ранка Ђорђевића, мешћанина овдаш. коя е у другой кући одъ мене на лицу стоће 30. до 40. фати у зачелю плаца удаљена была, и у коioй су све како собне простираче и покриваче, тако и носаће мушке и женске, светчане и свако-дневне ствари као и сандуцы и у овыма платно и друге нуждне потребе быле, 22 н. м. у 8. сати европ. у вече незнано какавикъ случаемъ повиди се ватра, кою опазивши слуга поменутогъ Ранка, огласи нас пушке, на кои гласъ дотрче пандури Примирителногъ мѣстногъ Суда, будући су у сосѣдству были, кои немогући сами већъ ватромъ обузету собу одъ такове спасти, огласе и они нас пушака, и у тай час стекоше се полицайни Чиновници и многій народъ, да погорелца Ранка одъ постигнувше несреће спасу, те тако настаиући прву ватра ова погаси се. Премъ да е речены Ранко случаемъ овимъ до 3000 гр. чарш. оштећенъ, но опетъ нека премилостивомъ Творцу благодари, што су му деца нѣгова, коя су у изгорелой соби обычно ноћивали, у овомъ часу у механи съ ньиме была, те се е овомъ да рекнемъ срећомъ веће зло, кое е лако быти могло, минушло.

Адекинацъ, 17. Новембра. Овде е ютросъ рано нашао Ђорђе Параћинацъ съ колима, да копа и вуче земљу, и тако копаюћи одрони се брегъ, подъ коимъ е копао, те га тако притисне, да му е главу смрвио и у тѣлу кости поломио. Онуда пролазећи люди увиде кола празна и волове упрегнуте, као и нѣгову капу и чибукъ изнанъ рупе, гди е копао, на поље, и спазивши брегъ одронѣнъ, посумњаю, да га не буде нестый затрпао; кое мѣстномъ Примирителномъ Суду сообште, и по наредби онога буде несретный страдалацъ одкопанъ и то сав обливенъ крвію тако, да е онди на одкопаваюће га иста пресула и окрвавила ій, коя тако одкопанъ буде куће однешенъ и по обичаю сарањенъ е. Ясно е видило се да ће нетый брегъ скоро и безъ и найманѣгъ каквогъ дирања пасти, но човекъ е овай мислію, да се онай брегъ неће одронити, пакъ шта више завуко се подъ нѣга и копао. —

Крагуєвацъ. Народный праздникъ св. Првозванногъ Андріе прослављенъ е и онде торжественно. Свечаность ова почела е уочи истогъ дана са пуцањемъ прангія и топа, предъ конакомъ стоећегъ, а и у сваку зору тогъ дана звукъ њиовъ, као и гласъ звона у свое време све е жителѣ познао на празднованѣ. Они су са сва страна на божественну службу у цркву прили и нестрпљиво предъ црквомъ очекивали своегъ возљубљногъ Господара и Князя, — кои е са целомъ Своіомъ свитомъ пре једногъ дана, после прослављеногъ своегъ светца у Тополи, у средину нашу доћи и своіомъ высокомъ особомъ праздникъ овай увеличати усердствовао. — Осимъ многобройногъ народа свештенство е обучено дочекало Његову Свѣтлость предъ црквомъ, а и воиство, кое е са Светлимъ Княземъ дошло, стало е упарађено. По свршеной Божественой литургіи Његова Свѣтлость праћена одъ народа, свите Свое као и пуцањемъ прангія и грувањемъ звона, дошла е у конакъ, гди су сва послужени были по обычаю. У Вече е варошъ осветлѣна была и банда коњичкогъ воиства Княжескогъ по улицама свирала, као и варошки музиканти, коіомъ приликомъ са сва страна чуо се гласъ: „Ура! ура! ура!“ и ово е веселѣ до некогъ доба ноћи трало. —

Ужица, 6. Дек. — Ноћу између 17 и 18-огъ пр. м. у 6½ сати породно е се у вароши овдешньой страшанъ пожаръ. Запалио се аръ трговца Петра Моіовића, жителя села Криве Рѣке овогъ Окр. пунъ сѣна, лежећій на найопаснијемъ мѣсту између дућана трговачки и главны зидова, узъ кои се и Г. Іована Симоновића Писара и трговца Николе Борисављевића арони припале. По наредби Г. Начальника окружногъ, Мильца Трифуновића брзо и добошъ и сва црквена звона огласе пожаръ, те се на то са Г. Помоћникомъ Начальич. Томомъ Радовићемъ и Предсѣд. мѣстногъ примир. Суда Симомъ Марићемъ многи жителѣи наши, међу овыма и Г. Членъ Суда Окр. Коста Чолакъ-Антићъ са једнымъ бакрачемъ, а исто тако и Муселимъ Ужичкій

Асанъ-Бегъ Салтовићъ са приличнимъ числомъ турака одма стеку, и сва ноћъ мудримъ управљањемъ речены старешина напале гасити и тако савладаю пожаръ, те се ніе даљ разпростре нити к коме више какве штете было. — За овимъ е сутраданъ Г. Начальникъ Окр. одредио једну комиссію одъ стране Начальничества, Привир. Суда и обштинара, те е ова кано возне (гостилнице) тако и све уобште екмекџинице (лебарнице, пекарнице) прегледала и при свакой, гди е за нуждно нашла, оправку у грађи наредила, а тако исто и трговцыма и механџіама свима наложила, те су они све нуждне потребе за оказный несрећный случай набавили, за кое промотренће предхваленомъ Г. Начальнику нашемъ искренно благодаримо.

Житељи вароши Ужице

У Београду се продае: брашно пшенично по 37, 48 и 50 пара, кукурузно 26—30 п., ечамъ 25—28 п., масть на мало по 3 гр. и 20 п. а на много по 3 гр. ока; — ракія љута по 90—100, а слабія по 32—40 гр. акова; — дрва по 28—32 гр. кола.

У Црнорѣчкомъ Окружію: пшеница 45 до 50, кукурузъ 30—35, ечамъ 25 гр. сто ока.

У Неготину: брашно пшенично по 80 гр., у Мишаловцу и Кладову исто по 90, кукурузно 40—45, ечамъ 35—40 гр. сто ока,

У Пожаревцу: брашно пшенично 75—80, кукурузно 45—50, кукурузъ 36—40, ечамъ и овасъ 43, вино 55, ракія 125 гр. сто ока.

У Смедереву: брашно пшенично 70—85 гр. а у Окружію исто 70—80 гр., пшеница 65—70, кукурузъ 30—35 гр. сто ока.

Алексинацъ 8. Декембра. Између 28 и 29 пр. м. преко ноћъ развалићъ е затворъ на подруму Стојна Петровића Мелиције изъ Читлука Среза Баньскога, и изъ истога украденъ женскій накитъ изъ 200. гроша крупны новаца, и 150. дрма ситны пара старински, кое такође 200. гроша вреде, свега дакле 400. гроша чаршійски, состојећи се; а допонъ до сада пронађенъ ніе. — Рана се е продавала и то: брашно пшенично 22—24., кукурузно 16—18. пара чарш. ока, а ечамъ по 22—26. гроша чарш., пшеница 56—60, и кукурузъ 28—30. гр. чарш. сто ока. Стока се е пакъ плаћала; парт жировны и приличне говяе свиня 120—135. и волови за клање 90—110. гроша чаршійски једанъ брань.

(Размишљаваніе о напредку). Одъ вуне овчіе праве се чоа, сукна, ћебета, капе (фесови), шешири, и т. д. кое обично быва у фабрикама и валионицама на текућимъ водама и съ помоћи ове воде; а Србіи невиђену вуну одъ свои овацъ продае будъ за што за границу, пакъ све те ствари, кое се одъ вуне праве, купуе одъ туда за скупе новце. На примѣръ В. Правителство ове дана ће да веће уговоръ ради набављења 17000 рифа (око 170 центи) чоа за воиство, кои, рифъ по 1 талиръ, мора изићи одъ прилике 17000 талира, а за толико вуне свое, одъ кое се е ова чоа могла направити, и кои е за границу изишешна, ніе добыла Србіа ни 1000 талира, а тако 16000 талира дае за израђенъ ове чоа, што се таква у њеой самой, као што бы могло быти, одъ њене вуне не израђуе, или, што е за 17 центи вуне свое добыла, то дае за 1 центу чоа, кои се одъ такве вуне прави. Узимо садъ сву ону страну чоју, сво сукно, ћебета, фесове, шешире и друге подобне ствари одъ вуне, кое се преко године у Србіи купе, а што бы се све одъ оноземальске вуне израђивати и имати могло; пакъ онда прорачунимо, шта ту новца другима за сваъ радъ даемо, и тако друге богатимо, у место да се сами истымъ радомъ полазимо. У Новомъ-Саду имамо примѣръ, да е одинъ средњегъ реда и стана човекъ, кроячъ Димитровићъ, фабрику чоа и други вунены ствари подигао, и те ствари съ помоћу србскиа девоика и дечака лепо израђуе. Не бы ли се могло то и овде одъ кога, ако не поодвоега, а оно друштва на то састављеногъ, лако и съ полазомъ учинити? А у место што сукна свакоика и ћебета и фесове и шешире узимамо изъ Ердеља, Немачке, Босне и других заграничны предѣла Турске, не бы ли болѣ было, да сами у нашой земљи толике и такве валионице и фабрике имамо, да се све то за домаћу потребу одъ вуне свои овацъ прави? Коже овчіе, говеће, коњске, свиње и дивлаче изъ земљ се износе сирове, а уносе се одъ туда и трошимо овде учињене и израђене, пакъ за једну такву плаћамо, што за десетъ оваквы не добыемо, само зато, што нема кодъ насъ тій и тако вешты мајстора, кои бы исте оваквалске коже овде израђивали онако, као што се кодъ иностранаца израђую. А како бы добро было, кадъ бы овчіе и дивлаче коже, кое се садъ неучињене изъ земљ износе, овде у земљи чинили наши мајстори, пакъ ій тако учињене за границу, ако и не у Београду, будући ово великій на'овъ ћумрукъ на тако учињене ударомъ забранюе, а оно преко Београда — транзито — у друге државе, н. п. на Липчесћій светскій тргъ износило се, и тако у земљу долазила не само проста предность сировогъ тога производа, кои садъ долази, него и она, кои му се радомъ придае, и кою бы онда земальска радность на своимъ производима заслуживала, у место што садъ туђа заслужуе и њоме се ползуе? Подобнымъ начиномъ кадъ бы се одъ земальскиа овчіи, говеђіи, коњскиа, и свињећіи кожа у земљи израђивао сахтијанъ, кордованъ, юхтъ, ћонови и сваћій другій родъ подобны коза за обућу и за сваконке друге потребе, у место што се садъ овакве са стране за скупе новце узимаю, а сирове исте коже, одъ кои се то прави, за малу се цену изъ земљ извозе: колико бы добытка у томе было? Толике стотине тисућа свиња поколю се у Србіи, и чекања одъ ніи ни сасвимъ у штету пропада, ни се заедно са европскимъ кожама буд' за што у стране земљ дае; а четке сваконке, кое се одъ исте чекиња праве, ны за скупе новце одъ туда узимамо. Исто тако чинимо са роговима, слепьима, говеђіма, и са стварыма, кои се одъ ньи праве, као дрвцы ножева, виљушака, сабаља и пр. чешљања и т. д. Толика говеда, свиња, овце и козе поколю се у Србіи сваке године и кости одъ ньи бацамо, те трулу и пропадаю, а туткало, кое се одъ ньи и одъ струготина кожны прави, скупо купуемо изъ странны земаља, као и разне ствари одъ кости, н. п. пуцета (дугмета), дрвце ножева, настоиница и т. д., не спомињући пра одъ сажежены костію, кои се при правленю шећера, и одъ сапуњевны, кои се на говеђ поља употребљаю. Кадъ бы умеля добро сушити месо (пастрму) одъ толики свиња, оваца, коза, што се радя масти и лоя поколѣ, могля бы и то, као и масть и лой, износити за границу, те и за њега одъ туда лепъ новацъ добывати. Сита се такође са стране доносе и за ньи се новцы надаю; а струна, кои одъ собетасћны коња у земљи пада, иде сва у ништа, што нема у земљи, кои бы одъ ње сита и друге подобне ствари правио. Кодъ толики силны шума и дрва србски, пакъ опеть се и сама дрвена грађа, о дасце и толика дрвенарія, бурадъ, коларски столарски и други подобны заната послова са стране у ню доносе, и за ньи се новцы надаю; кое бы се све могло одвећ лако овде и добро и довольнымъ количествомъ и приличномъ ценомъ правити, кадъ бы было у земљи оваквы мајстора, какви се по иностранымъ налазе; ако се већъ не бы дало што и за нашомъ радити, као што се н. п. дуге за бурадъ изъ Славоније породъ горовите Србіе за Француску проносе. Кодъ толики брда, толике земљ и камена, у Србіи, пакъ и сваконко посуђе земљано и каменни крстони, нарочито надробне, и такве за зидарске послове са стране се доносе за скупе новце; кодъ толикогъ жита, кодъ толики вода и воденица наши, пакъ са стране доносимо и скупо плаћамо лепо брашно, грисъ, герићъ, штиракъ; кодъ толике сваконке земљ за сваћій родъ усева, кодъ толика винограда и брда за винограде, пакъ и олаћ и вино изъ стране земљ купуемо, а найпосле кодъ толики гусака купуемо и иностранa пера за писаће само зато, што нема ко, да уме исте проналученћемъ кроз врло перо за писаће больше чинити, као што то по другимъ земљама раде. Гвоздја истина ћошт нема Србіи собственогъ, али кадъ бы довольно и доста способны сами ковача и бравара свуда имала, опеть бы ћой много одъ онога новца остати могло, што садъ за израђене гвоздене ствари у стране земљ дае; а тако исто и много одъ онога, што садъ не само за плетива и найпростіи, но и за саме одъ куделћ оплетене ствари, као ужета, уларе, конопце и т. д. даемо. Фабрику стакла има Србіи већъ једну, и у толико ће већъ наћ за стављене ствари у стране земљ издавати, дакле толико више добывати, што више буде имала тій производа свое земальске радности. Друге разне родове велики фабрика да за сада останимо, као што су они, у конма се памукъ, сваконке платнене ствари одъ памука и одъ лана израђую, прекъ да бы се и за израђиванћ ове ствари у земљи, одъ кои се садъ много изъ њ новца за такве издае, когда но већа фабрика у Србіи подићи и обдржавати и колико толико подмиривати са своимъ производима земальску у тыма потребу, као што бы и за сапредањ сиље, кое се у Србіи производи и кое ће се и у напредакъ све више производити, коју свилару и за правленћ артія (одъ крпа) баръ једну фабрику у земљи имати могли и т. д.

ЦРНАГОРА. 9. Новембра Везыръ Ерцеговачкій учинио е тайно наседбу, те се саберe 7000. войске, 5000 коњника, а 2000 пѣшака, да ударе на наше ускоке у Тушину и да ій изтребе. Ова се войска на трои раздѣли: 4000 поћу преко Никшића, предъ коіомъ су были: Дервишъ-Бегъ Ченгійћъ, Ага Шехъ изъ Стоца и Бекіарь-Бегъ, Капетанъ Никшићкій. Одъ Колашина крене се 3000 войске, коју су предводили: Салій-Ага Бунгуровићъ Муселимъ Пѣвальскій, Мунга Мушовићъ, Муселимъ Колашинскій и Бимбаша Пузићъ. Одъ Дробњака Алій-Ага Феризовићъ, Муселимъ Дробњачкій са неколико стотина Турака. Њихово е намѣреніе было, кадъ ова войска одъ Никшића (одъ запада) на Малинско и на Стругъ удари, (два села Ускочка) онда они одъ Колашина (одъ истока), како (треће село) Сировчани потрче ошима у помоћъ, да иза њи ударе низа Сировацъ и тако да ій узате међу собомъ (две войске) и да ій сасвимъ изтребе. Ускоцы одъ тога ништа знали нису, но по срећи некій Гвленъ, момче одъ 16—17. година, родомъ Пивограцъ пошали своју браћу одъ предстоћегъ пораженія, утече у помоћи изъ Турске ордіе и огласи Ускоцима предстоћу опасность. Ускоцы одма сву свою чељадъ и стоку одвежну у брда къ Морачи; а њи 23. затворе се у два чардака, кои су одъ балвана направљени и отваже се они витезовы сву войску на себи дочекати и своју драгоцѣнну слободу до послѣдње капље крви бранити. Они су тако оддѣлени и удаљени снегомъ покривенымъ планинама, да њимъ пре 20. сата ни одкудъ помоћи ніе могло быти. Окт. 25., како свиће зора, удари войска одъ Никшића на Стругъ и Малинско; но ій наши изъ два чардака бодро дочекаю и потуку и изране. Турцы потомъ напусте коње са сламомъ и пређу сена, да упале чардаке, но ій наши опетъ одбію огнѣмъ; у тай истій ма Бегаић Лопушина са 18. бораца удари одъ Струга на Турке. Будући е густомъ магломъ одъ рана данъ покривенъ быо, Турцы се одъ ова 18. отважны Срба уплаше, помишљаюћи, да е велика войска и нагну бѣжати и учини се велика смутня око чардака и наши учине велику бруку одъ Турака. Потомъ наскоче они наши у чардакъ затворивши се, те обрну у потеру за Турцыма. Драго Тодоровићъ прави позове Дервишъ-Бега Ченгійћа на мегданъ, но му Бегъ не сиђе изъ кола; у тай ма нагну Турцы грдно бѣжати, а Стружани и Малишћани напале за њима. Овде наши ніе нишо, но 41. са старцыма и новчади было; али опетъ триста грдила и брука почине: десетъ глава посѣку и ертвы и ранћены Турака стотина; узму 30. коня и узате живы до 30. людій, но се кажу, да су Христіяни, и прекрсте се, кое Ускоцы нехтену посѣћи и опристе имъ животъ. Међу овима е было и Турака, коима е одређенъ сладострастне вѣре — а ново крштенъ, животъ спасло. Овде е морао сваки Ускокъ свештеникомъ быти, да крсти добровољно прелазеће нововѣрце нашему православію. Потоме Стружани и Малишћани поотерају силу Турску путъ Никшићкога града; а кадъ се поврате, нађу ранћена Християнина одъ чардака, родомъ изъ Билећа Николу Дендића, унесу га у чардакъ Алексића, да га видаю; но онъ сирома послѣ три дана умре. У ова два села само се једна жена нагнала была (а остале су било утекле са животињама) по имену Круна Лаковића и она е съ Турчина украбила оружје. Међу осталима ранћенима Турцыма находи се и Бекіарь-Бегъ Мошовићъ, Капетанъ Никшићкій, убила су га два дна одъ бубрега, незна се, ћеће живъ остати. У бѣжанію убила е пушка Дервишъ-Бега Ченгійћа са страга у облукъ одъ седла, те падне съ хата и да га не може на коня једанъ християнинъ (Петаръ Таушанъ изъ Ганца) ту бы га наши посѣкли. Одъ наши су два погинули: Лека Душићъ и Радованъ Лопушина; а посѣкли су Ибра Алексића, ћеда одъ 70 година; а ранћени су: Иконъ Отрелица и Драго Тодоровићъ, но опетъ ниъ неће ништа быти. Сировчани, треће село, кои су 2 сата и по одъ Струга и Малинскога удаљени, бојећи се, да и на њи не ударе, несмѣдну одма потрчати своіой браћи у помоћъ; но послѣ два сата, видећи, да на њи нема никога и помысле, да неће ни быти, потрче къ Стругу и къ Малинскоме, а страха ій одъ Колашинаца опали, да Сировачи оставише усмлѣнъ и теке што присѣо Сировчани къ чардаку на Малинско, — гди су се и њихова браћа Малишћани и Стружани већъ были повратили изъ потере за Турцыма, у то Колашинцы ударе на Сировацъ, попале 20 колиба Ускочки и посѣку једнога слѣпца одъ 80. год. именомъ Живка Рубежанина, а потоме сва гомила обрне низъ Тушину, да пали и да продру у Дробњакъ; но ій дочека Секула Церовићъ са 15. своје рођака, те се побію и ту погину три Турчина а рани се 5, побіо неколико коня и отесну войску натрагъ. Сировчани како виде диъ свога села, потрче за Колашинцыма, но войска на брзо утече. Новембр. 1. дошли су наши побѣдителъи са гроткомъ пуцињомъ радостнога гласа на Цетиње и пишъ ій Господаръ веселимъ срдцемъ примно и радовао се сиротинскомъ но юначкомъ одолѣнію надъ непріятелъмъ. Онъ ово необыкновено юнаштво уважи и отечески награди оне редкомъ славомъ увѣчане юнаке, кои су у чардацыма были и главе посѣкли, неделима Обилића, Бегана Лопушину као найотмѣнијегъ и неустрашимогъ юнака постави Сердаромъ надъ Ускоцыма; а притомъ да му недалю юначку: „вѣра слобода за храбрость.“ Стевану Вучићу дарује коња, будући е већомъ у бою убіенъ, Гвлену, кои е донео гласъ изъ Турске войске у помоћи, дао е добре токе, при томъ пешима и по Ћинтерацъ (Ћурдію) као Марку Алексићу, што е онога Христіянина у чардаку видао.

ГРЕЦІЯ. Грчке новине „Елписъ“ пишу: Наше Министерство одпустило е ово дана народнимъ депутатима (скупштинарима) актъ, противу закона сочињенъ, одвећ гаданъ, кога садржаю нѣки су се, не само изъ кабинетскогъ Совѣта, но и одъ министра удивили, а и публикумъ е на истый одвећ пажніе своје обратио, но право и има. Кадъ власть земаљска правда народна безъ и найманћегъ срама гази, за довести представљене народне овакове, кои су створени нѣмы беззаконія; кадъ народъ у тугама и мукама, у угнѣтенію и онда, кадъ га коекакове краће обезпокоіваю и животъ му се коваренимъ начиномъ одузима, не налази нигди мѣсто прибѣжишта, и кадъ власть одъ беззаконія на беззаконіе идући и до тога доће, да самимъ депутатима народнимъ рекне: Не допуштамъ ти, да право господствујуће твое употребишъ, и да се владателю наразишъ, да народъ страда, и да се права нѣгова безъ сваког срама и стида газе, а и ако учинишъ, то знай, не само што му лека потражити и за нѣга постарати се нећу, него іошт' нећу те ни саслушати, — за цѣло поране быти или налоуміи или праве будале, кадъ не бы помыслили, да се о пропасти наше народне слободе ради, и д врагъ основъ нашегъ државногъ стања подкопава. Онай, кои неће, не само злу лека да траже, него іошт ни гласъ истине да чуе, показуе, да онъ у тугама и мукама народнимъ своју корысть гледи и у овима е траже. О! шта ће быти одъ овог нашегъ бѣдногъ корыта државе, кои е проклетый Колетисъ бездну одтискао, а наши га попечителъи на матицы оне іошт подражаваю, и то не изъ собственне нѣгове волѣ, но единствено изъ слепогъ повиновенія садашњой политической олуи, и т онима, кои волю своју волѣи народноі предпоставу! Тешко помъ, кои опомене исторіа заборави, а тешко и онима, кои наоћи толике примѣре други предъ очима, неће, да се поправе Суђено е заръ тако грчкомъ народу, да іошт врозь одно по искушенію прође. Но опетъ тћимо се идеално, кадъ сво и дна пропасть найстарія престола, а народъ да су опетъ нар дна остали. О! да оће свемогућій десницу своју на исправед по страдаюћій грчій народъ пружити; да оће владателя нашегъ просвѣтити, ерк сви безъ разлике желимо му постојность престола, ако и не сви изъ чисте любови према нѣму, а ово баремъ изъ обште полезе наше, као люди любећи спокойство и тишину, а притомъ и имаюћи у земљи наша притежанія. О! да оће, опетъ велимо, просвѣтити Богъ нашегъ владателя, да увиди, да му нису непріятеліи они, кои противу беззаконія кичу, но они, кои такова чине, са законима се татраю, и народъ у очајніе бацаю

ПРАЙЗСКА. Дек. 2-ог р. проглашене су у Берлину пресуде обтуженымъ кривцыма последнѣ буне пољске. Овимъ пресудама 3 осуђени су на смрть, међу тима и Людвикъ Мѣроелавскій; 3. на вечиту робію, 19 на вечито заточеніе, 3 на 25 година у тамницу, међу тима и познатый списатель Пољскій Либелтъ, 3 на 20 година у тамницу и по надражаніо казни да се изъ земљ прогнаду; 9 на 20 год. у тамницу, 3 на 20 год. на робію; 1 на 15 год. робіе и по надражаной казни да се изъ земљ прогна, 4 на 15 год. на робію, 2, на 15 год. у тамницу; 2 на 8 год. у тамницу и по надражаніо казни да сенъз земљ прогнаду; 2 на 8 год. на робію; 1 за 8 год. да се постави у вое войничко казнително одѣленіе; 20 на 8 год. у тамницу, и ови сви имаю све трошкове парничне платити, а кои су племићи или у званію каквомъ были, лишаваю се племства и званія, и многима се добра конфискираю. 1 ће 6 год. лежати у тамницы и трошкове некоимъ испытомъ проузроковане наплатити и іошт 100 талира за обште трошкове; 1 ће 2 год. у тамницы лежати и трошкове као и предходећій платити. Даље 7 осуђени су, да годину дана робую; 1 на годину дана у тамницу, 1 на год. да се жене у какво казнително вояно одѣленіе; 13 на годишно робіе, 2 на годину дана да се женау у какво казнително војно одѣленіе, по-

има се време, за кое су подъ напытомъ были, урачунава у досуђену казнъ и сви ови имаю платити трошкове због свога напыта. Напоследку 117 ослобођавају се одъ тужбе, а 18 проглашаваю се невинима.

ШВАЙЦЕРСКА. Како Ури тако и последній одъ особеносавезны кантона, Валисъ, покорно се е обштой сили, и тако садъ е война противу њи закључена. У свакоме одъ шесть кантона поставлёно е привременно ново Правителство, а съ члановима пређашњи поступа се као съ бунтовницыма. У свакій тай кантонъ смештено е одъ обште войске, колико е за сигурность нуждно, и то се трошкомъ истогъ кантона издржавати мора, почемъ е и само воиньство свакога одъ њи обезоружано и разпуштено. Што се езуита и осталы калуђера и калуђерица тиче, съ њима е свуда као у Фрайбургу и Луцерну поступлёно, изузимаюћи само оне монастире, кои су се 1815, кадъ е постояньё Швайцерске на Бечкомъ конгрессу опредьлено, затекли и као што су затекли се Кантонъ Нашбургъ, надъ коимъ као Княжествомъ има Краль Прайскій врховно господствующе право, а кои као еданъ део Швайцерске са своимъ у ние истогъ Краля владаюћимъ Правителетвомъ членъ е обштегъ савеза швайцерскогъ, изасиво се е био при отвореню войне противу особеносавезны кантона, да онъ остае у истой неутралань, и по томе нити е послао войске ни новаца, колико е на њега долазило, као што му е у ние обште скупштине наложено было; но садъ е свой прирезъ одъ 20000 франка послао у обштукасу; али зато ће и пакъ ексекуція и противу њега повести се, што ніе дужность свою на време и онако, као што е требало, изпуниo. — По свршеномъ ратномъ послу остае, да се уреде сами они предмети, кои су повода овыма замршанма дали, изъ кои е то произишло, а нарочито да се опредьли, у колико е свако Правителство у своме кантону независно, а у колико се мора свако владати по заключенима обште скупштине.

ОГЛАСИ.

Мите Саввића Пашлулца продаваће се на явной лицитацыи два дана сраће земль на Канбурки 18-ога 20-ога о. м. 2. Јануара 1848 год. и то предъ Мецовалиновимъ кавазомъ.

Медицыне Докторъ С. Васићъ, бывшій у квартиру код Г. Предића, узима слободу почитаемомъ публикуму јавити, да се одъ Дмитрова дана налази у квартиру у куће Г. Манойла Стефановића у сокаку иза здања код Јелена. Прима посћитенія болестника у ютру одъ 7. сатій до 9. после подне одъ 2 до 4. сата.

Момче Светозаръ Іоксимовићъ родомъ изъ Шабца 13—14 година старо, прие очію обрва и косе такођеръ, у лицу прилично бледъ, носи на себи 1 плаво курче кратко, изъ подъ курчета одну дугачку антерію одъ китайке, изгубило се іошъ о светомъ Илиіи оне године, безъ да се зна, куда се е дело, а было е овде на терзискимъ занату, па е одъ майстора побегло, ако буде ко што о истомъ момчету дознао, нека Управителству вароши Београда јави.

Подписаный продае свою 20 фати дугачку и 15 ф. широку башту, на главномъ сокаку Теразіе съ леве стране идући къ Врачару до Марка терзіе куће лежећу, съ лепымъ подрашћенымъ воћемъ и лозама.

Міхаилъ Поповићъ,
Парохъ Београдскій.

Београдъ 1-ога Декемвра. Винценціе Филиповићъ учитель има одъ наше врховне школске власти дозволенћ, да може овде у Београду приватну немачку школу отворити, и ту како младежъ тако и одрасле Србе у немачкомъ языку и рачунима за плату поучавати. Кои бы волю имао у томе поучавати се, нека се главномъ Управителю Основны школа Г. Петру Радовановићу прійми, одъ кога ће далъ упутствія пріймити.

ПОЗОРИШТНЕ ВЋСТИ.

У Недељу 30-ога Новембра „Санъ Краљевића Марка или Слава Народа Србскогъ на данъ Преображенія Андріа.“ Позоришшный спћвъ у 3 одћленія одъ Г. І. С. Поповића. Дћло ово празднику истомъ соответствующе сочинителю на велику честь служи, и реће се праведно може, да оно између свію његовы до данасъ сочиненія прво место заслужуя. Оно се публикуму особито допало. Позоришшнцы убште добро су представляли. Одликовали се пакъ Г. Протићъ, као Краљевићъ Марко, Г. М. Крчединацъ као вила, Г. Ђурковићъ као пустињакъ и Г. Алексићъ као простакъ, нарочито онай последній у понедельникъ 1-ога Декем., кадъ е исто дћло по другій путъ представлано, почемъ овомъ приликомъ шалећи се ніе у тћлодвиженіима као прыи путъ разкошность и вћенћ показивао.

У суботу 6-ога Дек. „Чаша вина, или Тастъ и Зетъ“ весело позорће у 5 Дћйства преведено съ Талавинскогъ одъ Г. Ђурковића. Дћло е за нашу бину добро дошло, почемъ е пуно морала но позоришшнцы своимъ задатцыма одговорили нису подпуно. У недељу 7 Дек. — Стрћлцы, хероическо позорће у четыри дћйства по другій путъ, дћло ово као што ни се видило на нашъ публикумъ ни мало ніе дћйствовало; позоришшнцы пакъ поредъ свегъ усилованія своегъ гледаоце задовольити нису у ставю были.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ

Продужую бытіе свое и за наступаюћу 1848. преступну годину. Цћль ове новина ова е иста, кои е у позиву лане подъ 30. Октомвра изложена, и почитаемомъ публикуму саобштена. Тако исто и содржаніе ћіово онаково ће быти, кое ће цћли той совршено одговарати; сирћчь све оне важніе ствари, кое се у страннымъ повременымъ списанима налазе, као и изъ други извора односеће се на обштый државографанскій животъ, добре уредбе и законе, полезна заведенія, науке и вештине, радњ и рукодћлія, еднымъ словомъ такве вћсти и ствари, кое могу за Србина полезне и правоучителне быти. Новине ове излазит ће као и ове године по еданпутъ у седмицы на едномъ табаку, и формату, као досадъ.

Цена овы новина остае и за наступаюћу годину ова иста, кои е и ове године была, т. е. по 1 талиръ, а за Членове Читалишта по 3 цванціка и 12 кр. съ ковертомъ за целу годину.

И како е Управителство Читалишта учређенић и цело руковањ съ овыма новинама за наступаюћу 1848. годину подписаномъ поћрило, то се одъ стране истогъ учтиво позиваю на превумерацію овы „Новина Читалишта Београдскогъ“ сви они, кои су и досадъ исте држали, па и други, кои таковe читати, и отудъ колико толико ползовати се желе.

Скупитель пренумеранта може свакій онай быти, кой е у стању више таковы скупити. А свакій, кои 10 или више пренумеранта скупи, добыће едне новине безплатно у име признања за трудъ његонъ.

Свакій скупитель умолява се, да имена своій пренумеранта, а тако и припадаюће новце, по сигурной прилици, или по нашемъ Делижансу, найдалћ до 1-ога Јануара наступаюће 1848. год. на подписаногъ подпуно пошлћ, и тако исто да поредъ имена и карактера свакогъ Г. Пренумеранта назначи и последню пошту, на кою да новине за њега долазе.

У Београду 2-гъ Декемврія 1847. год.

Петаръ Радовановићъ,
Главный Управитель основны школа Кнаж. Србскогъ.

Учредникъ Пав. Арс. Поповићъ.

У Правительственой Књигопечатньи у Београду.

Излазе свике седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена имъ е за Сербію 1. талеръ на годину.

Година I. У Београду 19. Декемвріа. 1847. **Число 51.**

СЕРБІЯ.

Ягодина, 11. Дек. Враћаюћи се 2. војника изъ Београда кући на одпустъ, а имено Вучко Живановићъ изъ Врбнице и Милошъ Миаиловићъ изъ Грабовнице Окружія Крушевачкогъ, доћу 4-ог тек. м. у село Медвеће Среза Левачкогъ Окр. Ягодинскогъ на конакъ код свога познатогъ, Вучка Ђурчіе, и ту превоће. Кадъ устану, онда оду код оближнегъ комшіе Вучковогъ Милете заедно съ њимъ, кои е данъ Светогъ отца Николаја славно, на ручакъ. Пошто се врате ктевши даљ путъ продужити, одинъ одъ њи, Милошъ, за своју велику несрећу рекне, да бы добро было, да одинъ пиштоль за срећный полазакъ избаце и нађу таковый кодъ сина овогъ Вучка Ђурчіе Василія, дечка одъ 16 год., кои истый Василіе хотевши избацыти оно га, но пиштоль не упали, потомъ и пакъ рекне Милошъ другу своме Вучку, да онъ таковый избацы; опай га послуша и узме таковый, да избацы, пакъ оно истый пиштоль, но овай упали, и опетъ не састави; они одма узу загледати тай пиштоль, кой на одинпутъ изъ ненада окренутъ къ Милошу пуне и истога Милоша на место убіе тако, да е само одинпутъ пуцнуо. Кто ита необазрително поступинћ съ пуним оружіемъ чини, у лудость избацынати пушке, за срећна пута, за шенлукъ и весељ, и пуну пушку у човека окрећати и окренуту држати, а не на страну.

Ужица. 7. Дек. У два сата поћи 29. пр. м. догодило се е онде убійство. Три лопова и кордоно-нарушителя имено: Илія Коларићъ, Лука Марковићъ и Вукадинъ Костратовићъ изъ Дања Среза Моравичкогъ овогъ Окр. буду Началникомъ Срезкимъ Г. Першином уваћена и Начальничеству подъ стражомъ двовце момака послата, кои када су у путу на ¼ сата блізу Ужице были при помрчини у 2. сата поћи случайно разстане се, и одинъ момакъ Алекса съ лоповомъ Вукадиномъ напредъ повлакне, а другій Мата са ова два лопова на одинъ пушкометъ изостане, и тако одвоено путујући последньи вешто ослободе се снезе и на момка Мату нападну, пожъ великій изъ појаса нѣгова отму и Илія са истымъ ножемъ у слабине прободе га и убіе, па онда оба у вракъ побегну и Илія ножъ гоо у руцы однесе. Убіеногъ и у дужности погинувшегъ момка Мате, кои и по себи у убогомъ стању жену и шесторо нежне дечице оставіо, тѣло исто нече буде у Ужицу довето, и сутра данъ погребено. Да бы се пакъ побегши лопови и убійце попатали, Полицайна власть ученика е наредбу и заповести издала, одъ кои е одинъ Лука у Аріаю кметовъ селскимъ Јокомъ И. 1. т. м. уваћенъ и доведенъ а другій чакъ на границы у Увцу одъ стражара Алексе Бумбаревића убіенъ, што му се нису уватити дао ніе, него се е нешто съ ножемъ бранио, Алексу доста яко по глави обрано, но га е онай са своимъ оружіемъ надвладао, убіо и главу му одсеко и онако дошао Началничеству донео, кои на шиљку набодена предъ зданіемъ Начальничества стои, гледаню изложена. —

Читалишту Крагујевачкомъ поклонили су: Г. Г. Вучко Т. Ђорђевићъ Поштаръ Крагујевачкій 1. Печатъ за Читалиште съ надписомъ „Печатъ Читалишта Крагујевачкогъ." Риста Ивановићъ овдашній Магацінеръ и продавацъ Српске Стакларе, 1 Чирак одъ стакла изъ исте Стакларе, и намакнае гнездине, Степанъ Поповићъ Учитель II-гъ Разреда Училишта Крагујевачкогъ, 2. књиге и 5 свеске. слова њимъ говореногъ при распуштаню Училишта Манастира Драче II-гъ Полугодіа; Вуле Марковићъ Учитель I. разреда Училишта Крагујевачкогъ 3. књиге; Браћа Моlеровићи 10. разны српски књига; Привилегированый Судъ окр. крешчій 12. разны немачки књига; Іованъ Гойковићъ Професоръ Полу-Гимназіе Крагујевачке 2. књиге, Миланъ Миљковићъ I. Писаръ Среза Грушанскогъ 1 књигу, Стеванъ Милошевићъ II. Писаръ Среза Грушанскогъ 2. књиге, и Спаса Ђорђевића Кафеџій Крагујевачкій 1 књигу. Сима Г. Г. приложницыма одъ стране друштва Читалишта Крагујевачкогъ овимъ се јавно благодари.

Књижницы Читалишта нашегъ поклонили су: Г. Спиридонъ Перишић лѣкаръ Нишкій 2. књиге. — Г. Павле Першићъ трговацъ 2. књ. — Дружтво Српске Словесности 1. књ. — Г. Василій Ивановићъ бывшій Учитель Земунскій 22. књиге, и 10 комада сребрны стары новаца.

У Београду се продае: брашно фино за земичке по 88 гр. цента, — просто пшеничко 112½ гр. кукурузно 60, пшеница 120, ечамъ 60, овасъ 58, кукурузъ 30, восакъ жутый 2100, медъ цеђенъ 275, нецеђенъ 250, — лој говеђ. топљенъ 525, нетопљенъ 325, маст свин. 400, вуна козія 200, овчія неопрана 125 гр. сто ока, прана 270 гр, цента, лебъ екм. 1. гр. 18. пара ока, коже воловске 200, лисичіе 30 гр. паръ, вино црно Кранисно 56, Смедеревско 36, бело Карловачко 60, ракія лота 100, слаба 32 гр. дионъ.

(Размишљаваћ о напредку). Да бы добро и полезно было, да се све оно одъ разны струка радиности, што садъ код насъ никако нема, у земљи подигне и одомаћи, а што има, да се до нећегъ савршенства и пространства доводи, то неће требати доказивати; но само питаћ може быти о томе, како што да се заведе и подиже? Начини су за ово различити исто тако, као што су и саме те струке рада различне. Занати, као што су н. п. бравареки, ковачкій, колареки, столареки (тишлереки) грађареки (цимерманн, дунђеръ), лыдареки, стругареки (древлереки) ћурчиеки, кошареки различити, чепларскій, четкареки, сытареки, качареки, ужареки и т. д. такви су, да ій могу наша деца лако научите, и сваки, кои одинъ или другій научи, на свою руку почети радити, не потребуюћи зато никаквогъ великогъ капитала, да уложи, ни особыте школе. За отечественну дакле децу сиромашны родителя, конма одъ овы никакво знаменито имањ не остае, да бы одъ тога живити могла, ништа бодљ нема, него да се она, почемъ основне школе, пакъ коме и годъ можно, и посленотрговачку школу или полугимназію науче, на ове занате дају, кои сходно могу и по оближнимъ варошима и варошицама у Београду, као: у Панчеву, Вршцу, Белой Цркви, Темишвару, Бечкереку, Новомъ-Саду, Земуну, Митровицы, а још болљ у Пешти, где и много више и болыи майстора одъ сваковрсни заната има, будући ова места нису одвећъ удаљена одъ Србіе а и языкъ србскій се говори и цркыа и людій православногъ благочестія има у њима. Само нала потрити, да дете на оваковом месту буде на занату, где ће управљ са овога ученьмъ, као што му е то опредељеніе, бавити се, а не у другимъ: слуге, слушкиња, дадиља и т. д. послонима време губити. Чега ради е болљ на честитомъ месту што и доплаћивати за науку детета, пакъ да се оно само са овомъ по положеномъ условію занима, него да га на оваковом и безплатно драже, где ће више радити сасвимъ друге послове; еръ ово, што се за научника доплаћује, брао ће се и обилно њему накнадити у томе, што ће ере калфа постати и као оваквъ болю плату добыти, кадъ е само са ученьмъ заната банно се и овай добро научио, него што бы, да е време шегртовања свога више уздуђ прошо. А кадъ оваквъ младићъ науки ту занатъ и калфомъ постане, пакъ као калфа још кое време проведе, онъ ће онда лако моћи и даљ у свету поћи, те занатъ свой радећи у њему се усавршити, особыто што ће поредъ тога и странный кои языкъ, колико му е нуждно, научити. Тако кадъ више и све више младића србски по занатима се налазили и ово по странимъ землаха све савршенје учили, пакъ тако изучени у отечество долазили буду; онда ће онде као майстори отворити

и разпростра-нвати него радиности. Свакій дакле родитель, кои дете за ученѣ заната способно нма и жели га срећнымъ и честитымъ човеком учинити, на добарь путь наставити, свакій туторъ и старатель такогъ безъ родители заостаншегъ детета, нека опымъ начиномъ промотри о истоме пытомцу своме, како найболѣ може, тако ће заиста и њему и отечеству велико добро учинити. А тимъ пре и болѣ бы се у овоме успѣло, кадъ не бы іошть само на покућне люде оставлѣна была ова ствари, него бы се друштвено, накъ и држанно, о њой настојавало и радило; и. п. да свака обштина, коіой к годъ могуће, по нсколико сыромашне деце о своме трошку на изученѣ полезны заната на добра места єднако дае, да свакій еснафъ тако исто рад-, а особыто са сирочадма своіи членова, о коима старанѣ е и тако њему поверено; — ако би было кое дете за занатъ, накъ не бы нзао ко, да га да на то, да се нађу и сложе по нсколико благодѣтеля, накъ да га на тай путь наставе и кћеду, накъ найпосле да и В. Правителство земаљско одъ свое страно притече томе у помоћь. Єдноме детету, докле као шегртъ учи занатъ, доста е на годину по 20—30 талира трошка за нѣгово одело и друге потребе, а кадъ калеомъ постане, онда ни оно више не потребуе, еръ се самъ своіомъ заслугомъ издржава. Не бы ли се могла дакле изъ целе Србіе свагда по кол стотина деце налазити овакве, кое што бы родителя сами на занате давали, кои што су безъ родители, а съ малимъ наслѣдственомъ остала, кое што бы еснафи, обштине, приватни, благодѣтельи, Правителство о своме трошку на занате давали, накъ сва та деца да се єдна о на занатима подъ добрымъ надзыраніемъ и на добрымъ местима налазе, и. п. у Пешти. За 10—15 годи а колико бы доре изучены майстора одъ свакояке заната у Земљу дошло, и осле колико бы други младића него занате код нли научити знао? — За оваке струке радиности, кое се у фабрикама изводе и за кое, да бы се радиле, нуждни су великн капитали, се уложе, ніе довольно и слабо бы покожено было, да се мо деца наша овако на изученѣ истогъ рада даю; него поредъ ога се ту већъ и друго као погланито изискуе, т. е. да се е, ко ће таку фабрику у земљи завести и држати. За оноіи бы прву фабрику вога рада у земљи єдной запео, велике и тимъ већій ризико, што е већа неизвѣстность, како ће изводи нѣки пролазити, што е већа у свему, што се за обзнанѣ нѣко изискуе, и. п. у поселеницима, осаудница, што се ій капиталъ у нхъ уложити и у радъ нѣмъ єднако улагати мо-

По томе, као што ће врло тешко и кадъ ко одважити се а тако предузеће, тако цела земља, коіой е стало, да се фабрике у њой подиже, или у ике нѣ Правителство нѣко, приноси жертве и помоћи, коима ће узбудити и ободрити на установленѣ фабрика. Тако и. п. ономе, кои ће каку фабрику подићи и држати, дае искључително право из држанѣ такве за изнѣстно число годиа, только, да се онъ надати може, да ће себе са своімъ капиталомъ и радомъ дотле довольно обезбѣдити и утврдити, дае му новаца у заимъ или сасвимъ безъ интереса или са малимъ интересомъ, удара већій бумрукъ на уноз подобны фабрички производа са стране, узима и само изъ такве фабрике у своіой земљи, што годъ може за свое разне потребе употребити, нао. и. п. за новчство свое, (на коме е садъ код насъ све одъ кошуљ до перанице иностранно) на да су него ствари и мало лешће и скупљ, него такве, кое бы нам стране земаља нмати могле; еръ иначе отечественне фабрике и њихе радѣ никадъ неће оно савршенство достићи, да се са странима мерити могу, ако се онымъ начиномъ изъ прва не подпомажу. А кадъ такво одушевленіе за отечественну радиность и код самогъ народа влада, накъ нѣки ништа иностранно не узима, кадъ са отечественимъ нако тако више свою потребу подмирити, онда е отечественой радиности путь къ процветанію отворенъ и обезбѣђенъ; у томе накъ одушевленію, колико е ко у отечеству знаменитіи, тимъ више треба да се одликуе, еръ кадъ отличніи и имућніи стану у томе показивати свое преимућство, што отечественне и лошіе ствари употребљаю уместо иностранны, онда ће и други на њи угледаюћи се у томе сигурно надмегати, уместо што се иначе такође по примѣру вишнихъ надмећу, ко ће нита лешће и скупоцѣнніе иностранно нмати.

ЦРНАГОРА. 8. На Цетиње, 22 Нов. Опетъ е было бой 13 Нов. на нашой граници између Пипера и Подгорчана. Наши е было до 300 а нападнука 800. Већъ предъ ноћъ наши се превезу преко рѣке Мораче, само 30 людій остане, будући мала лађа близине; а нападнци са своімъ войскомъ нпало, но наши се врлнко одрао и убіо непріятель, ако нхъ и нису они съ оне стране рѣке могли ништа помоћи. Одъ наши погине одамъ и ране се историца, ка нмъ ништа быти неће; а одъ непріятеля погину 4, а раие се десетъ. — Говори се, да се Татчани опетъ спремаю на Ускове ударити, како бы тимъ ударомъ и Дробняке прегазили; но та ће намѣра осуећена остати. Дробняци су Турски поданици; но іимъ нитко несме зулума чинити, докъ су Ускоци у обликнѣмъ нзіовомъ пограничію. — 12 Нов. крену су се Моračани и Ровчани съ войскомъ на Инорѣ да ако бы Херцеговци на нзіове граиице ударили, да іій грднс, као и Ускоцы ополиву силу, натраг повраћу. — 13-га су Спужани убили два Мартинића: єдногъ старца и єдно дѣте, и запалили нешто сѣна. За оваково нѣрополство Бѣлопавлићи ће се скорымъ осветити, као што имъ и досадъ ніе могло нимонѣм. — У бою на Малинскомъ 25 Окт. найболя три юнака нису се дома десили: Потуракъ, Батнћъ и Шћуръ; но кадъ се повратише, огорчени ако, што се нису и они у томъ бою нашли, кроз се, да опалѣше колибе свое друзине осветс; упале се у Рудине и упале преко 100 колиба, и повратн се здраво у свою постойбину. (Срб. Прав. Нов.).

АУСТРІНСКО ЦАРСТВО. У Хорв. Новинама Загребачкимъ ово више єдно: „Наступленѣ, кое се е овомадне у Микулићу (селу, гдѣ су селицы єдногъ страица напастовали и катуили) догодило, даде повода жестокой препирки. Загребачка Варнеја више одузела срезскимъ старешинама (судцыма) власть батинати, а сада су много сматрали ово наступленѣ као послѣдицу ове варнеіске одредбе и изнели, да бы требало, да се батинанѣ у свой пространости повратн. Да е ко рекао, да се нма свакій батинати, кои нма сагрешн, господа и простота, жалій и великій — знамо, да бы свакога гроза напала на такве безбожне речи, а препирка бы се брзо сирнила. Но наши препирачи не могоше се никако сложити и судрити. Єдни бо говорише, да то сама „срећна држава“ нште, да се старе прапще батине у своіой сили уздрже, и да бы се законъ земаљскій у тешелю уздржао, кадъ бы се свай ступъ слободе порушно; други су то све одрицали и уместо батина тамницу преноручивали. Онимъ нрвимъ ніе недоставало разлога. Срезскій старешина, веле, мора нмати важность у своме срезу, а ову му придае власть, да може свакога непокорногъ селяка батинати, казнити. Безъ ове власти не бы нико поштовао судца; еръ селякъ нашъ е тупъ и глупъ, злобанъ и неотесанъ, безъ чувства и срдца, безъ ума и савести; съ нимъ се дакле башъ онако мора поступати као са животиномъ, ако желимо подъ уздомъ га држати. Само строге казне, само батине могу га одъ злочинства одвратити, опомене, укори и тамница ништа не полазе, неће га поправити. Дакле — — — О томъ се ни двоумити не може, треба ли варнеіском судну нашности; но и то е жива истина, да му не треба само важности, него и почитованя, ако жели свое звања задовольити, а почитанѣ се не може ни батинама ни строгошћу извнити, него само човечнымъ поступанѣмъ. Погледаймо само єдногога врлогъ свештеника, по дрвћу продъ нашимъ селицы, већъ га пошто и люби, а съ тимъ онъ ипа више учинити и селяке болѣ у ређу држати, него варнеіскій судацъ са свима пандурма. Кажете, да е нашъ селякъ безъ чувства. Истина е, да наши селяци нису башъ изображена срдца, но нита и томе крпно. Начинъ, коимъ се и до сада съ њима поступало. Услѣдъ овога уліе се у главу, да и онъ на свету, само да друге дворн и слуша, и поредъ такве помысли не може се у њему породити племенито чувство и готовость на извршиванѣ дужности. Погледаймо само у банатъ аустріиски пограиичје, селякъ тако и у материіалномъ и у душевномъ смотрешо много болѣ стои, него кодъ насъ. Зашто? Еръ е болѣ осигуранъ одъ свакогъ самовольства и деспотизма. Но аустріиска влада хоће да селяка своге іошть болѣ подигне. На какимъ се средствама за то слуши? Зарь е дала свакоме власть селяка батинати? Или е некоіу слободу стегнула и ограничила? Ни едно одъ оног, већъ му е путь къ подзумной слободи отворила, пружила му руку, да се одкупи одъ свога сиња. — У осталомъ ако се нарно, кои мисле, да селякъ не запамти сурово поступанѣ, да не осећа батина; многи догађаи страшито су ово мнѣніе оповргли и показали, да и глупый селякъ дубоко у срдце усађуе сваку учињену му крвпду, да га лото боле свакій ударацъ, еръ и онъ нма жуљева само на руку и ногу, а не и другде. Но люди кажу, да е селякъ нашъ сиромъ као мирва, и зато се и жели съ њимъ онако баратати као са стоком. Премъ да бы могли навести врло примера, где су прости селяци више разума показали, него гдекои люди, кои су 10 школа научили, ово ћемо оставити се тога, одъ ког ћемо селяку свакн искру божественогъ духа и нетати при оном уподобљењу. Зашто ли збиља стоку само бати-

ном управлати? Пытайте нешта кочіяша, нора ли онъ кова, коме да, што треба, само туђи и лупати, ако съ њимъ жели нешто учинити? Та башъ онымъ тученѣмъ сасвимъ ће га покварити и уништити, а човечанъ поступанѣмъ све поставе. То исто не рђую друштва противу мучени т. е. батинаня стоке. Была су времена, где се е мыслило, да е селякъ само зато на свету, да ради и троши; но времена та су већъ прошла; нашъ свекъ признае, да е и найпростіи човекъ по образу Божіемъ створенъ и за блаженство опредѣленъ. Да не тражимо далеко примера, сво погледаймо на садашный обштій саборъ (у Пожуну) како се отчаенски брине за невольный пукъ! Да читате основу криминалногъ закона, кои бы намъ се свиђа, (нема у њему ни смртне казни ни батина, ни клещія, ни шибе и т. д.) еръ ће те у себи помыслити, да ће се слѣдствіемъ таквога човечногъ поступаня све на злочинства дати и покорности нестати. — На последку кажу брановители батинаня, да се батинама людн одвраћаю одъ злочинства, да се онде неће толико зла чинити, где селяку увекъ батина као Дамоклесовъ мачъ надъ главомъ стои. То се исто говорило и за смртну казнь; коскакве злосдуте прорыцаше, да ће убиства на преузети, ако се спасіи убица не погуби. На ево много су већъ држане смртну казнь укинуле, а зато нису убиства овладала; еръ су се употребила друга човечія средства за препреченѣ опачина. То важи и о батинама. Но ако су батине тако сигуранъ предохранителный лекъ противъ злочинства; зашто се тай не употребляе и водъ отличны? Не бы ли и кодъ нъи свою благотворну моћъ показао? Иларъ се само кодъ простоте сваке врсте незаялства показую? Искуство учи, да се добродѣтели и пороцы кодъ сваког реда людій налазе; војвода Драгелевъ, кои е ономадне у Пирогу жену свою на тако страховитъ начинъ убио, потврђуе, да има и другди рафенираны злочинаца, а не само у простомъ народу. Па да се батине заиста дако само за препреченѣ злочинства и уплашенѣ злочинаца, не бы нешта рекао: но на жалость искуство учи, да е овде широко поле отворено самовольству и самовлашћу. Ніе башъ давно было, да е нѣкій средскій старешина у сусѣдной области тако дао човека батинати, да е на скоро затимъ преминуо; а подобны примера довеле су намъ већъ више пута Новине. Цѣль и сваке казни, да казњеного одъ зла одврати и поправи; па кога су на свемъ широкомъ свету батине поправиле? Башъ овай начинъ казненя само іошть болѣ отупи човека и угуши у њему свако племенито осећаньѣ, а башъ ова тупость е обично вело опачина и злочинства. Бы ли далеке батинанѣ на пречацъ и одма укинуля, као што она друга Господа говоре? Ни за то нисмо дотле, докъ се не наће овой казни сходна замена. Мож' да ће ко овде напоменути тавницу; — наопако и у зао часъ! Тавнице наше, као што іи сада видимо, су праве пештере айдучке, где се злочинацъ неће поправити, него ће се и онай, кои нма іошть нешто поштена у себи, нагорена изопачити. Како не бы, кадъ сви, али и добри, у едномъ клету чаше, еду и пію, те не знаюи и не могући добро чинити, зло роде. Као што ствари стое, една ће се кои злочинацъ садашњомъ тавницомъ поправити, него ће се онде научити лепости и задржат ће и онда, кадъ нас тавнице нестане. Каштета свакако треба, докле люди греше, но каштете ове коряо своіой намери одговарати. Кадъ бы мы на пречацъ батине укинули, на кои се е већъ гдикои навикао, као на свакидашнъй лебъ, простацъ бы збиля помыслияо, да нѣма злочинства не морао быти тако велика и грозна, будући іи већъ нико батинома не казни. Само не вали право батинаня све више распростирати, него сво више стезати, да се найпосле сасвимъ укине, а то ће онда быти, кадъ се посвуда за злочинце добро уређене казнене и радионице (где ће они казни свое подражавати и родомъ занимати се) подигну. Не треба дакле батине свратити као пресервативный (предохранителній) но као десператный лекъ. Али као што е предніи лекаръ, кои бољесть предупреди, одъ онога, кои е налеченъ: исто тако већій е државникъ, кои злоћу препречуе, него онай, кои е само казни. За тимъ дакле треба да и мы тежимо, да злочинства предупређуемо, а то ће нако, кадъ станемо простый народъ нас калена учити, образовати, на правый путъ доводити. Но за то се кодъ насъ слабо по страни, прежъ да се само оными начинома опачине препречую и свака казнь се калиномъ чини. Да су селяцы у Мекуловцу прилично у школу ишли, да нмъ е ко у руке дао књижицу, у коіой бы была точно описана њихова права и дужности, не бы се было они изгубленѣ догодило. Онде е дакле више крива глупость него злоба: па ко е и када глупость батинама лечио и мудрость онако а poſteriori (са зада) човеку улило."

ИТАЛІЯ. Удовица Наполеонова, влагајући пойводнина Парме, Марія Луиза, умрла е 5-огъ тек. м. У Риму, а тако исто и у Флоренцу е народъ пиньмъ и у многочисленной скупи увеличаванѣмъ показивао свою радость, кадъ е тамо гласъ стигао, да е у Швайцерской она страна, кои е слушнима и пр. противна, побѣду одржала. А Папа е у Новинама назвити дао, како тай поступакъ народа римскогъ нѣма ожалюсьва.

БАВЕРСКА. Министерство е променуто и за правогъ министра дошао Князъ Ертвигенъ-Валленштайнъ, човекъ свободоумань. Краль е издао законъ, коимъ укида цензуру у држави своіой за претресанѣ ствы дыла, кои се тичу само унутрашнѣ земальске политике, а само остае іошть цензура за предмете иностране политике, за опо, што казнителный законъ забранове, и за попреду чести приватны людій.

ШВАЙЦЕРСКА. Обштa скупштина е заключила, да се на Кантонъ Насбургъ удри наметъ одъ 200.000 франка за казнь, што ніе свою дужность у свотрено войне противу одлучногъ савеза напуно, накъ ти попцы да буду фондъ, одъ кога прихода да се онаква, кои су у нетой войни рана добили, и удовице и сирочади погинувши подмирују. Скупштина самога Кантона Насбургскогъ заключила е овоме намету покорити се, — Из побѣђене пакъ кантоне, кои су у одлучномъ савезу была, удраю се трошкова войне по сразмѣрности, а сваком се осталя, накнаду за ту штету одъ оны покдины изъ свое области дапати, кои су причина, те е одлучный савезъ на оружіе о прео се противу заключенія обште скупштине. У Кантону Валасъ већъ е Правителство по ономе поступало и оны трошка ратны, што нѣгова каса има плаћати, едну часть удариле Епископа, едну на едан, другу на другій новастырь, едну архимандрита едногъ, едну на друго свештенство р. кат. а и, на оне, кои су у бывшемъ Правителству као онога членова ля своій гласъ на то, да се са оружаномъ силомъ противуст заключенію обште скупштине. Но осимъ свега е у целой ств ры садъ найважніе питань, хоће ли странне Силе посредст пати или не. Француска е прено свога посланика, а тако то и Аустрія, нашила писмомъ едныма на обшту скупштину на предѣдателя војнога Совѣта одлучногъ савеза управ. нымъ, да су велике Силе ради пристао посредствованѣмъ с нмъ на помирень намеђу занађены страна и то тако, да ме собна њихова война престане и сваки да свою војску разпусти казатима и другомъ духовенству р. кат. да се да накнада за оно нанѣ у Швайцерской, кое садъ губе, и незавысность сваког одлучно савезногъ кантона у своме внутрешнома правленію да се за будуће обезбѣди одъ стране осталы кантона. На то е обшта скупштина одговорила, одбивши ту понуду и доказуюи, да никаковомъ уплетаню и посредствованію одъ стране велики Сила ніе у опой ствари места, да се она само Швайцерске единственно тичу, а войне да никакве нѣма и нема, нити е та у првомъ смыслу была, но само употребљена сила власти противу упорника и бунтовника. Исто е тако енглезкій Попечитель иностранны Дѣла, Л. Палмерстонъ у Парламенту казао, да садъ, почемъ е война окончана, ніе места посредствованію одъ стране велики Сила, нити да ће енглезко Правителство на то пристати. Но шта ће француско, аустріјско руско и прайско чинити, то се садъ нема. Последня два нису опакно изявленѣ одъ свое стране швайцерской достанула, као што бы по обштемъ договору имала была учинити; него садъ су опетъ нова договарана поведеня између свію.

ПОЗОРИШТНЕ ВѢСТИ.

У Четвртакъ 11. Декем. „Даръ Благодарности" Драма у 4 дѣйства одъ Г. Константина Поповића слободно преведена. Данасъ е прный путъ Госпођица Олга Поповићъ, као стална при овденшнемъ театру, на истоме са задовольствомъ обштимъ вѣћена, глась іой е болѣ и ленѣе сада чуо се, него пре. Дѣло е представљено уобште добро, но по себи е слабе важности, накъ зато е и публикумъ одвећъ мало занимало. Желити бы было, да Друштво ленший наборъ у дѣлима чини, а ради овога е нуждно, и да позоришны дѣла добры на србскомъ езыку што више имамо, кое будући само одъ усрдія нове родољубца зависи, кои способности имаю, да такве дѣла оригинална сачиняю или изъ странны језыка преводе; те напредка ради обштогъ молимо сваког, кои то може, да не бы нештедно труда по штогодь вредно сачиняя или превести и театру нашемъ за

101

представлянѣ, пакъ тако на вѣће усавршанѣ овога заведенія, принети. А управительство театра нека има позоръ на то, да лоша дѣла на позорште не долазе, кадъ больи има, коя се представлятя могу.

У Неделю 14. Декемврія „Сватовачка Конфузія“ или „Нестороно Искашіе“ Весело позорје у петъ дѣйства одъ Г. Мойсея Живковића. Дѣломъ овымъ у обште цѣль пожелана достигнута е, нечекъ е порокъ пізвестна до гнушеня представленъ; особъ пакъ сватраюћи прва три дѣйства, осимъ што су поучителна, къ томе су и увеселителна была, а два последня нису такна, да бы се то исто и о нынѣ рећи могло. Тако извѣсну осталогъ Неша, кои е найпре представленъ као найвећемъ пізвестаю оддатъ, у єдномъ долази страсти ове сасвимъ освободенъ и то само зато, што е у солдате датъ, гдѣ бы по мнѣню моне болѣ было, и нѣће дѣйство на зрителѣ учинило, да е Неша као солдатъ, како се онъ са страстъу своіомъ бори, и како найпосле исту побѣдуе, представленъ. Позорштипцы, особыто Г. Јурковићъ као Неша, комъ е и око пізно быти видило се, а съ нимъ у равной мери и Г. Павловићъ као Михалъ, похвалу заслужую. Г. Крстинацъ е ладнокрвность судіе добро представило, а и Г. Марянковићъ е као калфа одликовао се.

ОГЛАСИ.

Мито Савића Палилулца продаватъе се на явной лицитаціи два дана ораће землѣ на Калбурми 18-огъ 20-огъ о. м. а Јануара 1848 год. и то предъ Мецовалнимъ кавазомъ.

Подписаный продае свою 20 фати дугачку и 15 ф. широку банту, на главномъ сокаку Теразіе съ леве стране идући къ Врачару до Мэрка терзіе куће лежећу, съ леныъ подранѣныъ воћемъ и лозама.

Міхаилъ Поповићъ,
Парохъ Београдскій.

Београдъ 7-огъ Декемвра. Вићентіе Филиповићъ учитель има одъ наше врховне школске власти дозволенѣ, да може овде у Београду приватну немачку школу отворити, и ту како младежъ тако и одрасле Србе у немачкомъ языку и рачунима за плату поучавати. Кои бы волю имао у томе поучавати се, нека се главномъ Управителю Основны школа Г. Петру Радованевићу прійми, одъ кога ће дати упуствія пріймити.

Стоянъ Ђорђевићъ папуџія продае свою кућу съ 2. собе 1. куйномъ, подрумомъ и съ пространомъ авлиомъ кои лежи у сокаку спиже Попечителства Внутренъи Дѣла, съ леве стране до куће Симяне, иначе Бећерке, изъ слободне руке ко жели исту кућу купити, нека се изволи кодъ нѣга у дућану до Тоше Ђурчіа иначе Єдревелія ради погодбе пріпити.

Филипа Ђукића Рибара кућа съ плацемъ продаватъе се на явной лицитаціи 31-огъ Дек. о. г. другій и 8-гъ Јануара идућа године трећій и последный путъ.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ

Продужую бытіе свое и за наступаюћу 1848. преступну годину. Цѣль овы новина она е иста, коя е у позиву дане подъ 30. Октомвра изложена, и почитаемомъ публікуму саобштена. Тако исто и содржанѣе ныово онаково ће быти, кое ће цѣли той совршено одговарати; сирѣчь све оне важніе вѣсти и ствари, кое се у странныъ повременныъ списаніима налазе, као и изъ други извора односеће се на обштый држављанскій животъ, добре уредбе и законе, полезна заведенія, науке и вештине, радъ и рукодѣлія, єдныъ словомъ такве вѣсти и ствари, кое могу за Србина полезне и правоучителне быти. Новине ове излазиће као и ове године по єдномъ путъ у седмицы на єдномъ табаку, и формату, као досадъ.

Цена овы новина остае и за наступаюћу годину она иста, коя е и ове године была, т. е. по 1 таліръ, а за Чланове Читалишта Београдскогъ по 3 цванціка и 12 кр. съ ковертомъ за целу годину.

И како е Управителство Читалишта учређенъ и цело рукойанъ съ овыми новинама за наступаюћу 1848. годину подписаномъ повѣрило, то се одъ стране истогъ учтиво позиваю на пренумерацію овы „Новина Читалишта Београдскогъ“ сви они, кои су и досадъ исте држали, па и други, кои такове читати, и отудъ колико толико ползовати се желе.

Скупитель пренумеранта може сваки онай быти, кой е у стању више таковы скупити. А сваки, кои 10 или више пренумеранта скупи, добыће єдне новине бесплатно у име признанія за трудъ нѣговъ.

Сваки скупитель умолиша се, да имена своій пренумеранта, а тако и пристадаюће новце, по сигурной прилици, или по нашемъ Делижансу, найдаль до 1-огъ Јануара наступаюће 1848. год. на подписаногъ подпуно пошаль, и тако исто да поредъ имена и карактера сваког Г. Пренумеранта назначи и последню пошту, на коюу да новине за нѣга долазе.

У Београду 2-гъ Девемврія 1847. год.

Петаръ Радовановићъ,
Главный Управитель основны школа Кнеж. Србскогъ.

Досадъ е већъ у овимъ Новинама почитаемомъ читаюћемъ публікуму обявлѣно, да е учређенъ исты за идућу 1848. годину подписаномъ повѣрено. Да бы давле жельи обштой што болѣ тымъ удовлетворіо, што бы како земальске тако и погранични провинціи догађае дознати, и у исте новине ставляти могъ, учтиво умолявамъ како све оне, кои су досадъ извѣстія о разныъ случаима Учредничеству доставляли, тако и оне, кои ће, а то чинити могу, да и мени любовь не одрекну обштегъ знана ради. А колико за писма своя по саданѣмъ Устроенію поштанске таксе плаћали буду, и ћу имъ съ благодарностію у свое време вратити; кадъ ми о томе сваки свой рачунъ пошаль, о коемъ точности нећу посумняти. Зато нека никоме ово обстолателство на путу не стои, што ће сада поштанску таксу платити; ер ће му се то вратити. Писма, молимъ, да буду полажна због таксе поштанске, и да се праздномъ артіомъ или излишнимъ ковертомъ не обтерећаваю.

Петаръ Радовановићъ.

Учредникъ Пав. Арс. Поповићъ. У Правителственой Книгопечатньи у Београду.

Излазе свake седмице у Петак.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ.

Цена имъ е за Сербіи 1. талиръ за годину.

Година I. У Београду 24. Декемвріа. 1847. **Число 52.**

СЕРБІЯ.

Друштво, кое е ове Новине Читалишта Б. за ову годину издавало и са данашньимъ числомъ тай свой посао заключило, предало га е Сл. Управителству Читалишта са следующимъ своимъ извешеніемъ: „Сл. У. Ч. На представленіе наше, кое смо се пре године дана слозили, да Новине Читалишта нашего и издамо, согласивши се Сл. Упр. истогъ Читалишта, на кога ныне смо мы ову стварь завести желили, изволило е рада нашочайшег на то одобреня прошеніе одъ имена Читалишта поднети, пакъ получено ово одобреніе нама доставити и заедно у заключеню своемъ одъ 21-ог Окт. пр. године положити условіе, по коме, ако бы изъ посла овогъ каква штета провизишла, та, прем да Новине ныне Читалишта носе, на ово никако да не може спасти.

Тимъ начиномъ упустивши се друштво наше у намереный посао передъ тога, што е труде свое истоке безъ свake награде и наплате жертвовало, іошть е и то бреме на себе узети морало, да у случаю, ако се сбогъ недовольногъ числа пренумеранти исте Новине не умогну издавати, оно само предходителне око тога трошкове подмирује, а исто тако, ако бы се Новине издавале, пакъ бы по сирштству године изишло, да приходи не могу све разходе застрти, тай недостатакъ да опетъ друштво подупре.

Почекъ е наше са онымъ посломъ покушеніе за ову изтичућу годину добарь успѣхъ имало тако, да ће одъ пренумеранта Новина, докле се сви заостатцы наплате, преко подмирени сайо трошкова претећи до 300 талира, а къ томе и одно 100 подупрыхъ екземплара Новина, што е више печатано, а почекъ е Сл. Управителство Читалишта по заключеню своме одъ 22 Нов. т. г. за будуће на себе наволило узети издаваніе исты Новина: то мы, предаюћи му са сирштекомъ ове године, за коју смо мы те Новине издавали, целу стварь, а съ оном заедно и поменутый нашимъ пожертвованіемъ, трудомъ и ризикомъ прикрбльный прибытакъ, узмаю честь назнати Сл. Управителству Читалишта, да, као што смо мы іошть при почињаню нашегъ посла изкисили со, да ако се одъ онога што добыде, то ће исто на обштеполезну какву намеру обратити, тако е сада наша у томе жела, да сав поменутый прибытакъ, почекъ се на чисто доведе и у одну новчану сумму састави, буде печатый фондъ за књижницу Читалишта, пакъ као такавъ да се подъ интересъ Сл. Управителствомъ Читалишта нађе и интересъ свake године да се на купованіе нове књиге за библіотеку Читалишта обраћа, а књиге, кое да се набављаю, да свагда набира и означуе одборъ способны за то петъ чланова Читалишта, кои Сл. Управителство на тай конецъ одреди. У Београду 21. Дек. 1847. год. Ил. Арс. Поповићъ, Алексій Вукайловићъ, Нотаръ Радовановићъ, Ђорђе Давидовићъ, тома Живановићъ, Димитріе Томићъ, Ђорђе Ђорђићъ, Сергіе Николићъ, Ђорђе Кирадесъ, И. Захарићевићъ, Іованъ Іовановићъ.

(Размышлаваніе о напредку). Свакоме детету, кое ће на занатъ да се да, необыто треба, да рысовати (чертати, цайхнопати) добро научи, еръ колико буде по ово болѣ умео, тимъ ће мићи у реду своме вештіи и свршенія быти, као што е исто художество и у свакомъ другомъ грађанскомъ стању одъ велике и разне полезе. Што е худо установленіе и код насъ Уредбомъ школскомъ одъ 23-ег Сент. 1844., да се и у новозведеномъ поселотрговачкомъ училишту, пакъ и у гимназіялныхъ школама, чертанію особыто учи, на кое по томе нали да се велико некій нозоръ обраћа, нлъ да се у дѣлу, у жалосту занета признаваю, развростире и све до невегъ свршенства доводи код насъ ово художество, кое е за радность и за нѣно процветаніе одъ найвеће важности. А као што ово у нскомъ смотреню преимућственно постои о томе художеству, исто тако и све друге науке, кое се уче, привосе къ узвышеню свake полезне радѣ, и зато се гледати мора, да се свака колико болѣ учи и разростире. Тако тражећи изворе обштекъ благостаню опетъ долазимо на школе, као на привобытный одавъ, и будући су тома свима правый заметакъ почетне т. е. тако назване основне или народне школе, — на исте ове. Колико више ове школа има у Земльи, колико су ове болѣ уређене, колико су учитеьи у њима способніи и ревностніи, колико е ученѣ по њима цѣли сходніе, пакъ по свему томе колико се више деце и колико болѣ у њима учи: тимъ ће више и больи пытомца быти за свaку струку живота, и за свештеніе и званичняке, и за трговце и занатліе и за земледѣлце. Тако свакій напредакъ у народнымъ овымъ школама по себи е семе обштегъ у свачему напредка; и зато свako могуће стараніе, свaку жертву нали за њіовъ напредакъ обраћати. У опоме е поглавита одна точка — станѣ учителя тій школа, о коме смо као правы министерь мудре и искусне Енглеске у скупштини народны представника вели, и сви му за право даю, (види стр. 172 ове Новина), да станѣ основны школа и народногъ чрезъ њи воспытаваня пора худо быти, кадъ е тако и снабдѣніе учителя, пакъ се тежко людн отдаю на ово многозаслужно званіе, него траже пробытачніе начине живота, а и они, кои се у истоме налазе, не труде се о ученю и воспытаваню деце са онымъ усрдіемъ, са коимъ бы се трудно свакій, кадъ бы му се та служба добро плаћала и обезбеђивала му надржаванѣ, кадъ остари. Ово да е тако, свакій и безъ велике мудрости лако докучити може, пакъ по томе и согласити се са онымъ мићіемъ, кое е у числу 4-омъ на стр. 25 ове Новина изложено о томе, како да мы станѣ наши учителя основны школа, а съ тиме и саме ове школа, побољшавано. — Предуготовляваніе и успособствованіе младића за званіе учителя, бираніе такви способны и поставляніе за учитеѣ, добро уређенѣ школа, добры школскія књиге прибављаніе и прошираваніе, добро и дѣятелно надъ учитељима и школама надзираваніе и управљаніе, кое се све къ напредку школа цінскуе, подпада стараню савога В. Правителства, и нарочито Попечительства Просвештеніа, кое ће у свему томе у толико више успѣшати моћи, у колико више школа има и колико е болѣ при онима станѣ учителя; еръ кадъ е оно худо и число школа мало, пакъ на учитељство се само по некій одаде, кои е неспособанъ другимъ начиномъ и болѣгъ уживленя себи заслужити, онда ће све друго залудъ быти, и при свему ондако слабогъ у школама напредка. А кадъ е число школа, дакле и учитељски знанія, велико, пакъ ова знанія добрымъ платама и приходима снабдѣвена и подобно другимъ ланымъ званичнымъ службама уважена и обезбѣђена: онда ће више и отлично способни, као што и треба, на званіе учителя отдавати се и таке намћу њи све больи учителя моћи бирати се и поставляти, пакъ съ оваковима школе у толико болѣ успѣшати. Кадъ е дакле самомъ усрдію поседнуты и обштина остављено кодъ насъ издржаваніе учителя; то треба, да поседнуты и обштине, — имаюћи предъ очима, како одъ тога напредакъ школа и просвете, будуће срећа младежи и отечества, зависи, колико имъ ова више на срдцу лежи и мелите мера, тимъ већма гледе станѣ свои учители уважавати, добре плате одређивати имъ, достойно ій поштовати и уважавати, одъ неправедны гоненія чувати, отличне у своме званію заслуге признавати и награђивати, будући е све противно и за саме школе, за просвету и срећу отечественогъ подмладка, убиточно. У Србіи е по обнародованымъ извѣстіима 1843 год. было 160 основны школа

са 5152 ученика, — 1845 год. 209 са 6200, а прошле 1846 год. 232 са 6800. Гледећи на само число ове школа, ово се приличво умножило за ове последње две године; но кадъ узмемо, да у Србіи по примѣру другіи просвештенѣи земаля, најмањ 80—100.000 деце има, коя бы у школу ићи могла, и да у њеой преко 1000 обштина има, дакле да ни у петой обштини нема школе, а одъ ове деце, коіой бы валяло у школу ићи, да ни десето не иде: онда ясно увидити морамо, колико ово іошть назади у овой стварн. Пакъ и само число ученика садашньи са числомъ школа кадъ човекъ сравни, види, да и у ове школе, кое нѣкъ постоѣ, слабо се шиљу деца на науку, будући в по горњемъ назначенію 1844 год. долазило по 34, а у слѣдующе две године по 29 ученика на єдну школу, гдѣ у свакой обштини, коя нѣкъ школу има, нашета бы више него толико, а у нѣкимъ и населѣнимъ обштинама по двадуть и тридуть толико деце за школу быти и у ову ићи морало; онако пакъ види се, да у некой школи ни по толико нема, но много мање. На овай начинъ опетъ в обштой просвети слабо напредно, и опетъ онде єднако остаемо, гдѣ смо; кадъ школе подижемо и обдржаваио, учителѣ плаћамо, али децу слабо дамо у школу, єръ само тако и толика в полза одъ школа, колико се деца у њима уче и изображаваю. Као што у Србіи до 1200 обштина и преко 300 цркны има, тако кадъ бы и школа до 600 было, пакъ у овой ни єдной мање одъ 40, а єдно на друго по 50 деце; онда бы петъ пута више ићи научавало се, него садъ, дакле просвета будућа срећа обшта и појединя толико бы добивала. А ово ићи да ли ће могуће? До 1000 обштина има садъ, у ко[illegible] школа; пакъ међу њима да ли нема пола толико, или [illegible] ной мери єдна трећина, дакле до 300 њи, одъ кои свака школу подићи и обдржавати? Што се за ово изданіе нуждно може обштина съ малимъ трошкомъ подићи, [illegible] сви чланови ићи радокъ на то прилеку и само майсторе [illegible], што сами не умеду урадити, плате; єданъ комадъ за учителю одъ обште утриве одцепити, или одъ луга окрчидати; два за огрев такође обштински насеѣи у свое преdовуће школи, а плату учителю одъ обштинскн прихода прирезомъ одъ свію у обштини кућа по имућству свакe [illegible]ити. Да овако учини само свака она обштина, коя преко 100 [illegible]ezски глава брои, а школе іошть нема, и да удари за учесву плату приразъ на сваку главу по 1 цванцыгъ свако године при плаћаню данка, колико бы више школа одна и[illegible]? Коя обштина ће у таквомъ стању, да бы одъ самы[illegible] и прихода или одъ самогъ сорамернога прирезa могла плаучителю саставити и давати: та бы морала гледати, да неку часть одъ єдне а другу одъ друге стране наврћаю, пакъ тако да школу обдржава и текъ безъ ове никако да не буде. А коіой в нуждно и писара своіъ држати, пакъ поредъ онога не може и учителя да плаћа; та бы у нуждн могла и писареву дужность учителю повертти, пакъ тако овоме єдну за обе те службе и тимъ болю плату дати. Напоследе где никако ће могуће обштинску нашу школу обдржавати и редовногъ учителя плаћати, ту бы могао свештеникъ или другій коя писменъ човекъ, коя се у месту налази, приватно кодъ свое куће изкупляти децу изъ места и учити ій за сорамерну малу одъ родителя награду. Болѣ в каквыч годъ начинюхъ покоѣи се и дете дати, да што полезно науче, него га у тами оставити, да одрасте. Но као годъ што в све оно само помоћъ за неволю, и само дотле и у толико добро, кадъ се прана нашла школа и редованъ учитель нати не може; тако свагда и свуда гледати треба, да ово буде; пакъ тога ради и помоћъ и средства, коя се въ томе наскоро, колико годъ ко више може, давати; а тешко може ко быти роду и отечеству своіъ некій добротворъ одъ онога, коя на његове школе, на основъ његове просвете и праве среће, жертвуе стараћ, трудъ и благо свое, и зато, коя в правый пријатель рода и отечества своіъ, никадъ неће пропустити ни єдну прилику, гдѣ што за напредакъ школа и народне чрезъ њи просвете и среће учинити може, да то, колико више може, не учини.

ЦРНАГОРА. Съ границе. Пре 10. год. највећство в было погибшій Смаилага на Црну Гору и у селу Мању побѣду изгуби, а одъ неког Алексића убіенъ буде. — Сынъ његов сада забатъ Гачалскій за осветити се за смрть отца своіъ, подговори и забате: Никшићкогъ и Пиперскогъ, те съ онима са 1,500. войске учини сада походъ на Црну Гору, и у истомъ селу Мању и онъ побѣду изгуби, но не погине, а добро избіенъ одъ онога истогъ јунака Алексића, коя му с отца убио, куће се своіой повратн. Смаилагићъ в са сопственицыма своима мыслио изненада у Црну Гору упасти и кпара учинити, но Алексићъ на границы бывши за ову нѣгову намѣру дознао и у Морачу ићи, а онъ самъ са осамъ друга іошть и четири жене у своіой кули турке, коя су већъ на Црногореку област наступили и кули нѣговой приближили се, ову обколили и назвнати га почели, дочека и изъ пушака по єдну ватру безъ промашаи опали, а потомъ съ друштвомъ и у руцы оружіемъ изъ куле учини јуришъ кроз турке, у кое време оне две жене изъ куле стану изванати војводе (кои ту было ніе) и показнати, съ коя страна да на турке ударе. Ову ману чувши турцы помисле, да в истина, и почнъ іи неколико одъ пушака Црногорци јунака на земљу мртвы падне, а онѣ не допусти имъ положеніе свое и станѣ Црногораца знати, устраше се и у нередъ дођу, па се и у бѣгство обрате; кое станѣ њима болѣ ову осамъ јунака обедри, коя мужественомъ и храбросћу своіомъ турке и убію, 12. на мѣсту убивши, и 30 турака и 40. коя ранивши, пакъ іи, одъ куда су и дошли, прогнаю. Јунакъ овай Алексићъ чимъ в дознао, да ће турцы на нѣга ударити, дао в сво што и осталу раину изъ куле изићи и по рани проћи, а то зато, реко в, да на рани може што и заостати, а у кули не бы имало, ако ону турцы по несрећи запале! — Пошто се ово сраженіе овако окончао и ову осамъ јунака побѣду одрже, а турцы избіени се поврате, стигла в помоћъ изъ Мораче, све моте убовце, коя да в благовремено пристића, увѣраваю, да турцы не бы ни ноге изнели изъ Црне Горе.

ТУРСКА.

Съ арнаутске границе, 7. Децем. У Кадилуку Ново-Пазарскомъ и Арнаутской живећи Христіяна стању сасвимъ в жалостно; они су разнымъ тегобама и работама угњћтени, као: кулукомъ претежнимъ, данаћмъ на силу коня свои подъ комору, коя више и не виде, плаћанћмъ данка по три пута у годину, на найрђавіимъ стани люде по 40., средњемъ 60. а мало нмућніе по 80. гроша на сваку мужку у кући главу, данаћмъ харача такође сваке године на сваку мужку главу, започевши одъ деце одъ 7. година, давањемъ десетка и четвртине како на сне земаљске производе, тако и скотоводства и многимъ другимъ разнымъ данћима. Ово намъ в плачући єданъ Србинъ изъ горенаведеногъ предћла, човекъ и разумомъ отличанъ и у сваком случаю прнарећія достоинъ, показао, и горко сузе проливаюћи іошть и то додао, да су они у реченымъ горе назіима већъ одъ дулуна Арнаутскогъ, кои се неки 5—10 скупе, па онда стоку Христіянима краду, отимаю и многа кое каква іошть томе подобна наступленія надъ Христіянима производе, безъ да имъ се одъ стране власти злочинима њиовымъ граница полаже, крайнѣ осветили; — па на превелику жалость и тугу да на последку и одъ неправедногъ поступања, тиранства и самовластіа съ њима њиовы Забита, Ага, и булюкбаша горко страдаю. — Показао намъ в такође и то, да Муселимъ Ново-Пазарскій, пратећи се изъ Травника, где в новодошавшемъ везиру на подпорећ ићао, никакове нове наредбе, нити заповѣсти на олакшицу угњћтены Христіяна клонеће се, надао ніе, већъ само у толико говори, да се в гласъ разнео, да ће се одъ нове њиове — турске — године т. е. 1 Марта друге и нове реформе по желъи владаюћегъ сада везира Босанскогъ, и вольи Царской предузети, а дондо да ће све по старомъ обычаю теће. Тако казуюћи нами са пролиманћмъ суза Србинъ, руке небу дижући и за помоћъ всемашнћга молећи, вели, да ли ће и насъ надъ годъ по царской жељи сунце озарити, да ли ћемо се те среће удостоити, да сладость ове жељ царске осетимо, да ли ћемо се и надъ Забита онаковы, коя противу царске воље раде, опростити,

Старый Хозрепъ-Паша, постављћнъ в у станѣ попов съ пензіомъ одъ 50.000 гроша на месецъ, а Рифаатъ-Паша за Предсѣдателя воєнногъ Совѣта. — Османъ-Паша, коя в войску предводио противу Курда, разболео се в у Цариграду одъ колере и умро.

РУССІЯ.

Ново за спахиско подданнще олакшаніе учињено в царскимъ указомъ, коя уређуе, да у случаю, кадъсе спаіилукъ какавъ више продаи, могу истога подданнцы, по сви скупа, сами одкупити га, ако оно даду, што в другій купацъ обећао, и онда су властни располагати са купљенымъ спахиским правомъ, као и свакій другій, коя оно има, другоме продати, уступити и т. д.

по у овом случаю да мораю једну часть земљ као своју собственост задржати и свакій на своме одъ исте делу као слободанъ земљедѣлацъ остати, не подвргнутъ ваше спахијском господарству, даваню оброка и другимъ изъ тога проистичућимъ теретима.

АУСТРІЈСКО ЦАРСТВО. Бечко в Свеучилиште оне младиће турске, кои су лѣкарске науке у школи Галатасерај у Цариграду научили и кои в управитель истога заведенія тога ради у Бечъ довео, за докторе произвело, но съ тыме, да у области аустрійскогъ царства не могу права доктора упражнавати. То в у ствари и тако се странноземцыма титула доктора дае, а како ће много исти на то држати и колико разметати се съ тыме, што су доктора титулу добыли, у кое задобывено найвышатія в плаћанѣ такса, кои се извеске и други тога посла трошкова, пакъ кадъ исте у оваквом случаю држава плаћа, онда свакій лако може пресудити, да ли су то жертве за просвету или у место оне за иной противну сусту и будалаштину.

ГРЕЦІЈА. Несгода између грчкогъ и турскогъ Правителства сбогъ догађаја са Муссурусомъ садъ в окончана, почемъ в грчко министерство у писму на Ренъз-ефендію накнадило оно, што Колеттисъ ніе никако хтео изпунити, умолило Ренъз-ефендію, да изяви Муссурусу, да оно жали, што в онако съ њиме кодъ Двора догодило се. — Грчкій генералъ Гривасъ, одметникъ и противникъ садашњегъ Правителства, отишао в са своимъ моћима у Ларисссу, поглавиту варошъ Тесалію, гди в одъ тамошњегъ Паше врло отмено примљенъ и у собственомъ овога двору смештенъ, кои га заедно съ људствомъ његовымъ о дражавномъ трошку издржава. — Исто тако су и они единомышленици Гривасови, кои су пао офицыри грчки одъ Правителства своегъ одметнули се и на оружіе устали были, да буну у Грецій произведу, са 160 свои другова у Ларисссу къ Паши дошли, и изявили жељу, да бы у подданство турско и у военну службу Порте ступили, пакъ и њи Паша као госте држи, а за ово захтеваће њихово писао в у Цариградъ. — Журналъ Цариградскій, органъ турскогъ Правителства, вели, да в буна у Патрасу подигла се, војништво се са житељима исте вароши сложило, пакъ да су бунтовницы дочепали новце Правителствене и захтеваю, да се садашње Попечительство промене и да се уставъ земаљскій у снему наврнуе.

Друга извѣстія гласе, да в само војништво у Патрасу побунило се чрезъ свога полковника и одну кассу са 100.000 драхма, банки припадлежећи страбило, а одъ граћана да нико ніе узъ ту побуну пристао.

Преспело в у Атину Архитектъ изъ Руссіе, одређеный, да изабере едно мѣсто, на комъ ће се црква о собственомъ царскомъ трошку градити, а поле, да в планъ онай истый, когъ в и свете Софіи, и предрачунъ њемъ да износи 150,000 рубльи, будући ће исте већа часть одъ мермера Парскогъ сазидана быти.

ИТАЛІЈА. Ствари в у Феррари поражавателнымъ начином утођена; аустрійско војништво ограничава се само на градићъ и на две касарне у варошти са припадлежећимъ магацынима, кое в и пре држало, плаћаюћи римском Правителству кирію за њи, а даљ се у самой варошти ни у шта нема упуштати, ни страже и патроле свое држати, но ово остаи самой варошкой народной гарди. — За Фиренцано в по рѣшенію Папе и Краља Сардиніе као посредователя свршено, да на ново доћу онамо војници-сари тошканскогъ и моденскогъ Правителства, пакъ уредно се устуши и преда предћъ одъ првога другоме, а ово последњ да заборавности прода све, што в међутымъ, како в ово само истый предћъ заузело, пакъ до ове предаће у истоме противу њега догодило се.

ШВАЈЦЕРСКА. Одъ стране савладаны было в вике на све стране, да су побѣдителыи изступлени чинили надъ лицама и имањемъ противне стране, злостављали ій, имање разграбили и т. д. Садъ се вели, да в изишла заповѣсть одъ власти, да свакій, кои в годъ што туђе у прошлой войни узео, врати одма опоме, чіе в, и да се наслѣдованія чине о спакога безчинству у той прилици, за кое се тужба полиши; тако в едань војникъ подъ Судомъ, што в обтуженъ, да в запалио једну кућу, изъ кое в прела вода на пролазећу војску ливанa, а други опетъ, што су обтуженъ, да су у заузетимъ варошима отимали одъ људій ствари и друга насилства имъ чинили. — Л. Стратфордъ-Канингъ, редовный у Цариграду посланикъ енглезкій, кои се садъ у качеству извапредногъ посланика енглезскогъ у Швайцерской бави, велико удела участіе у политическимъ дѣлима швайцерскимъ и много чини са своимъ совѣтима, кое овладавшой страни дае. А цео одъ почетка поступакъ енглезскогъ Правителства у овой ствари седъ се смотра и толкуе као на пользу исте стране лукаво управљањ, именно да в Л. Палмерстонъ обманьивао Гизота, да се и онъ согласивао у мишію за посредствованѣ, састанъ писма о томе нешто, те му в слатъ, примѣчанія о истоме чинио и измене одъ своје стране предлагао, пакъ тако са договараћемъ између Париза и Лондона дѣло провлачио, а међутымъ чрезъ свога у Швайцерской посланика препоручивао гонителыма сунта и њима привржены кантона, да гледе што брже исте савладати, пакъ кадъ в ово извршено и међутымъ француссій као и аустрійскій кабинетъ ово писмо одъ своје стране о посредствованію достанно Швайцерской, онда изишао са опымъ изменењемъ своимъ на среду, да в война спршена и да посредствованію нека ту места.

ПОРТУГАЛЛСКА Краљица в банкроттирала. Казначей дворскій саззао в све, кои што примати имаю, и изишо имъ, да Краљица нема одъ куда, све ій подпуно измирити, те су на то они договоре држали, и найпосле пристали, да имъ се одъ 100 т. с. пола плати и съ тиме да буду измирени признани. — Политическе ствари тако стое, да се изгледа, да скорымъ опетъ Кабралъ владу заузме.

ЕНГЛЕЗСКА. Прорачуњено в, да в онога лета у земљу ране за 150,000 000 талира, и у слѣдству тога одређенъ в изъ Парламента сданъ одборъ, кои да изнади и изложи, како ће моћи задатакъ толкогъ новца у странне подигнути се, а да новчано стање, трговина и радиност уштрба не потрпи.

КЊИЖЕВНО.

Г. Димитрій Анрамовићъ издао описаніе Свете горе, кое в онъ летосъ поводомъ и знаменитости за историю народа сербскогъ у њой належеће се покупио. На кое књиге, вели, да ће свакій любитель народне историје предчисланог

Одъ нове године намъ се брой повременыи списа[ја] увећава са Просветнымъ Новинама, кое ће Г. Прокоп Лицеума Сергіе Николићъ по обнародованомъ о[бја]вити и кое обећаваю велику пользу народномъ изображе предку. При растећемъ овако пространству књижества повременыи списанія све више се упућуюно на то, да друштва састављамо. Садъ имамо: Новине Србске (Пра Подунавкомъ, И Србске Народне Новине съ Народ. томъ, Новине Читалишта Београдскогъ, Чича-Срећковъ Просвете Новине, а къ опыма Загребачке Хорватске съ Д цомъ и Зору Далматинску, кое на нашемъ језику съ лит сдови излазе, и кодъ насъ се такође читаю; имамо Лѣтопи Срб. Матице у Пешти, Гласникъ Друштва С. Словесности у Београду, Голубицу, Магазынъ Далматинскій, и къ опыма Коло и друга подобна дѣла одъ времена на време излазећа, а осимъ ены књиге ране, кое се издаю. Кои годъ хоће у напредовању књижества и обштегъ образованя народногъ правый участникъ да буде, вала све то да чита и да зна све, што се ту појављуе, и држати и плаћати све ово, слабо в но довољно могућанъ. Но десетъ двапайсетъ тканы ако се сложе и поређене, могу све држати; само тако дакле, ако, гди годъ се толико наћи любителя читања, они се онако сложе и све уздрже, може се све обдржавати и напредовати, а то се тимъ више препоручуе што преко целе године сви све немаю и сви се редомъ и заедно пользую свима, по сриећеку пакъ године могу или поделити међу собомъ све то, што су заедно држали, по справедљивости, или свашта одъ тога продати, но каквогод да, пакъ тако изнађене новце на даљ држећи и набављећи подобны ствари гди ніе право Читалишта са толико Чланова и прилога заведено, да се и безъ овога обдржавати може и све да за спасда остане у књижницы његовой, кое в нарочито іошть много боље.

ПОЗОРИШТНЕ ВѢСТИ.

У Четвртакъ 18. Децем. „Смрть Стефана, Цара Душановогъ" жалостно позорје у 5 дѣйства одъ Г. І. С. Поповића. Дѣло се публикуму допало, и добро в представљено. У Недељу 21. Дец. „Жртва за смрть" Драма у 3 дѣйства одъ Коцебуа, превидена Михаиломъ Витковићемъ. Дѣ-

ло и нуно морала, и да ніи одвекъ сграђено, безъ сумнѣ бы се већма допало. Представљено є добро, а особыто є Г. Протѣкъ одликовао се.

У петакъ 26-огъ тек. мес. представляит' ће се „Санъ Краљевића Марка.“

Скоро печатаће у 99. любавны и новачки пѣсама книга:

„СРБСКА ЛИРА“

може се купити на више и на єдан комадъ за 10. пр. сребра код овдешніи трговаца: Г. Г. МАНОЙЛА СТЕФАНОВИЋА, и НИКОЛЕ ПЕЙНОВИЋА; ГАВРИЛА ВУКОВИЋА (код Суца); ІОВАНА К. ПОПОВИЋА и МИЛУТИНА РАДОВАНОВИЋА. Тко пакъ овде или изъ внутрености стотину книга на єданпутъ за готове новце, купити жели, дае долеподписаный двадесетъ одъ стотине процентъ.

У Београду 23. Декемвра 1837. год.

Ђорђе Іованновићъ,
Словосложитель Прав. Типографіи.

ОГЛАСИ.

Мите Саввића Палилулца продаваће се на явной лицитацыи два дана ораће земл̀е на Калбурми 3. Января 1838 год. то предъ Мецовалиномъ кананомъ.

Подписаный продае свою 20 фата дугачку и 15 ф. широку башту, на главномъ сокаку Теразіе съ леве стране идући къ Прачару до Марка терзіи куће лежећу, съ лепымъ подраћенымъ воћемъ и лозама.

Міхаилъ Поповићъ,
Парохъ Београдскій.

Београдъ 7-огъ Декемвра. Вићентіе Филиповићъ учитель има одъ наше врховне школске власти дозволенѣ, да може овде у Београду приватну немачку школу отворити, и ту како младежъ тако и одрасле Србе у немачкомъ языку и рачуница за плату поучавати. Кои бы волю имао у томе поучавати се, нека се главномъ Управителю Основны школа Г. Петру Радованновићу пріиша, одъ кога ће дала упутствія пріимити.

Стоянъ Ђорђевићъ папунџія продае свою кућу съ 2. собе 1. куйномъ, подрумомъ и съ пространомъ авлиомъ кои лежи у сокаку синже Попечителства Внутренъи Дѣла, съ леве страве до куће Симине, иначе Бећирке, изъ слободне руке; ко жели исту кућу купити, нека се изволи код њега у дућану до Тоше Ђурчіа иначе Єдревелія ради погодбе приіити.

Филипа Ђукића Рибара кућа съ плацемъ продаваће се на явной лицитацыи 21-огъ Дек. о. г. другій и 8-гъ Января идуће године трећій и последный путъ.

НОВИНЕ ЧИТАЛИШТА БЕОГРАДСКОГЪ

Продужую бытіе свое и за наступаюћу 1838. преступну годину. Цѣль овы новина она є иста, коя є у позиву ла- подъ 30. Октомира изложена, и почитаемомъ публікуму саобштена. Тако исто и содржаніе њихово онаково ће бы- ти, кое ће цѣли той сопршено одговарати; сирѣчь све оне важніе вѣсти и ствари, кое се у странным попремен- ным списанима налазе, као и изъ други извора односеће се на обштый државоправанскій животъ, добре уредбе и законе, полезна заведенія, науке и вештине, радњ и рукодѣлія, єдномъ словомъ такве вѣсти и ствари, кое могу за Србина полезне и правоучителне быти. Новине ове излазит ће као и ове године по єданпутъ у седмицы на єдномъ дбаку, и формату, као досадъ.

Цена овы новина остае и за наступаюћу годину она иста, коя є и ове године была, т. є. по 1 таліръ, а за Чланове Читалишта Београдскогъ по 3 цванцика и 12 кр. съ ковертомъ за целу годину.

И како є Управителство Читалишта учређиванѣ и цело рукованѣ съ овымъ новинама за наступаюћу 1838. годину подписаномъ повѣрило, то се одъ стране истогъ учтиво позиваю на пренумерацію ове „Новина Читалишта Београдскогъ“ сви они, кои су и досадъ исте држали, па и други, кои такове читати, и отудъ колико толико ползовати се желе.

Скупитель пренумеранта може сваки онай быти, кой є у стању више таковы скупити. А сваки, кои 10 или више пренумеранта скупи, добыће єдне новине безплатно у име признанія за трудъ његов.

Сваки скупитель умолнва се, да имена своій пренумеранта, а тако и пристадаюће новце, по сигурной прилици, или по поштен Дилижансу, найдаль до 1-огъ Января наступаюће 1838. год. на подписаногъ подпуно пошаль, и тако исто да поредъ имена и карактера сваког Г. Пренумеранта назначи и последню пошту, на коју да новине за њега долазе.

У Београду 2-гъ Декемврія 1837. год.

Петаръ Радованновићъ,
Главный Управитель основны школа Кнеж. Србскогъ.

У овимъ Новинама є почитаемомъ читаюћемъ публикуму обявлено, да є учређиванѣ исты за идућу 1838. годину подписаномъ повѣрено. Да бы дакле жельи обштой што боль тимъ удовлетворіо, што бы како земальске тако и погранычны провинціи догађаи дознати, и у исте новине сталити могао, учтиво умоляваме како све оне, кои су досадъ извѣстія о разныхъ случаима Учредничеству достављали, тако и оне, кои нису, а то чинити могу, да и мени любовь не одрекну обштегъ ради. А колико за писма своя по садашнымъ Устроенію поштанске таксе плаћали буду, и ћу имъ съ благодарностію у свое време вратити; надъ ми о томе сваки свой рачунъ пошаль, о коегъ точности нећу несумнити. Зато нека никоме ово обстоятелство на путу не стои, што ће сада поштанску таксу платити; ер ће му се то вратити. Писма, молимъ, да буду полапша због таксе поштанске, и да се празднымъ артіомъ или излишнимъ ковертомъ не обтерећавају.

Петаръ Радованновићъ.

Учредникъ Нак. Арс. Поповићъ. У Правителственой Књигопечатньи у Београду.

ОЗНАЧЕНІЄ

ОН ЛИЦА, КОЯ СУ ПРИЛИКОМЪ ТОРЖЕСТВОВАНЯ ПРАЗДНИКА

СВЕТОГА САВВЕ, ПРОСВЕТИТЕЛЯ СРБСКОГЪ

КОЈЕ Є У ЧИТАЛИШТУ ОБШТИНСКОМЪ БИЛО, ДОБРОВОЛЬНЕ ПРИЛОГЕ НА ФОНДЪ ОВДАШНЬИ ОСНОВНЫ ШКОЛА ПОДАРИТИ УСЕРДСТВОВАЛА.

Г. Митрополитъ 5 # цес., — Г. Воєвода Вучић 5 # цес., Г. Стоянъ Симићъ, Предсѣд. Совѣта 3 # цес., — Г. Илія Гарашанинъ, Попеч. внутренъи Дѣла 3 # цес., — Г. Павле Станишићъ, Попеч. Финансіе 1 # цес., — Г. Стефанъ Стефановићъ, Вицепредсѣд. Совѣта 2 # цес., — Г. Ефремъ Недадовићъ, Членъ Совѣта 1 # ц., — Г. Илія Новаковићъ, Членъ Совѣта 1 # ц., — Г Рая Даниловићъ, Покоћникъ Попеч. внутр. Дѣла 1½ # ц., — Г. Атанасіе Николићъ, Началникъ у Поп. ин. Дѣла 1 # ц., — Г. Бошко Тадићъ, Членъ врховн. Суда 1 # ц., Г Живанъ Петровићъ, Предс. Апел. Суда I. одѣл. 1 # ц., — Г. Милосъ Р. Божићъ, Членъ Апел. Суда I. одѣл. 60 гр. чарш., — Г. Іованъ Стевићъ, Секретаръ Совѣта 1 # ц., — Г. Павле Поповићъ, Секретаръ Совѣта 60 гр., — Г. Станисавъ Стефановићъ, Членъ Суда Апп. I. од. 1 # ц., — Г. Константинъ Хранисављевићъ Началн. вонистна 2 # ц., — Г. Веніаминъ Розиронићъ Предсѣд. Суда вар. Београ. 1 # ц., — Г. Петаръ Радованновићъ, главный Управ. основн. школа 30 гр., — Г. Стефанъ Хркаловићъ 24 гр., — Г. Стефанъ Іовановићъ, Предсѣд. Окр. Суда 1 # ц., — Г. Лазаръ Аранђеловићъ, Инџе 22 гр., — Г. Лазаръ Поповићъ, Членъ Окр. Суда 24 гр., — Г. Милутинъ Радованновићъ, Членъ Окр. Суда 24 гр., — Г. Милованъ Спасићъ, глав. Управ. осн. шк. 24 гр., — Г. Янаћко Зисићъ 12 гр., — Г. Іованъ Филиповићъ, Столовач. Књаж. Канц. 12 гр., — Г. Стеванъ Миљковићъ 24 гр., — Г. Яковъ Јакшићъ 1 # ц., — Г. Миланой Томићъ, Членъ Суда 24 гр., — Г. Тоша Поповићъ, Ђумрукиіа 24 гр., — Г. Коста Ценовићъ, Членъ Управ. вар. 22 гр., — Г. Елисей Вукайловићъ, Секретаръ Упр. вар. 24 гр., — Г. Яковъ Становићъ, Началникъ срезскій 16 гр. — Г. Павле Илићъ, Апотекаръ 22 гр., — Г. Стефанъ Іовановићъ Начал. Срез. 24 гр., — Г. Ђорђе Давидовићъ правобранитель 12 гр., — Г. Димитріе Авраковићъ, живописацъ 1 # ц., — Г. Манойло Іовићъ, инсеранть 1 # ц., — Г. Янаћъ Кумануди, банкеръ 1 # ц., — Г. Глигоріе Іовановићъ, членъ Суда Примирителногъ 22 гр., — Г. Стоянъ Делиманковићъ членъ Суда Примирителногъ 22 гр., — Г. Стеванъ Нешићъ, членъ Суда Примирителногъ 16 гр., — Г. Георгіе Петровићъ, Дѣловод. Суда Примирителногъ 12 гр., — Г. Димитріе Вукићъ, Протосерй 22 гр., — Г. Хаџи Ефта, Парохъ 22 гр., — Г. Илія Новаковићъ, восиный Сиица. 24 гр., — Панта Михаиловићъ, Парохъ 16 гр., — Никола Димитріевићъ, Парохъ 12 гр.

Г. Г. Трговци, и то: 1.) Болтаџіе: Ђока Попадићъ 25 гр., Гаврилъ Вуковићъ 20 гр., Стефановићъ и Петковићъ 36 гр., Никола Христићъ 24 гр., Риста Величковићъ 22 гр., Никола Немадовићъ 22 гр., Іованъ Неймаровићъ 22 гр., Никола Стояновићъ, Шоповићъ, 44 гр., Вучко Антићъ 12 гр., Панта Михайловићъ, Кинђанинъ, 22 гр., Никола Величковићъ 24 гр., Коста Д. Пешића 22 гр., Таса Николићъ, терзибаша 24 гр., Ђорђе Авакумовићъ 10 гр., Браћа Михайловићи 33 гр., Никола П. Ђукићъ 22 гр., Ђорђе Економ 40 гр., Браћа Цанга 32 гр. Ђорђе Аргиръ 22 гр., Ђорђе Н. 22 гр., Іованъ Д. Пешића 22 гр., Стефанъ Поповићъ 12 гр., Алекса Радовчићъ 12 гр., Стеванъ Николићъ 12 гр., Браћа Николићи 30 гр., Михаилъ І. Зографъ 20 гр., Грунца Тадићъ 16 гр., Тома Лекићъ 22 гр.; — 2.) Ломчари и стаклари: Лазаръ Миљковићъ 24 гр., Димитріе Данићъ 22 гр., Димитріе Радованновићъ 22 гр., Браћа Божићи 22 гр., Трифунъ Ђорђевићъ 24 гр., Ђока Спировићъ 24 гр., Васа Димитріевићъ 12 гр., Јеа Димитріевићъ 12 гр., Алекса Маринковићъ 22 гр., Стоинъ Петровићъ 24 гр., Панаіотъ Панаіотовићъ 16 гр., Петаръ Ристићъ 5 гр., Риста Хаџићъ 16 гр.; — 3.) Магазаціе и шпекуланти: Бранко Поповићъ 22 гр., Ђура Карапешићъ 22 гр., Ђорђе Тоска 44 гр., Ђорђе Анђелковићъ 26 гр., Іованъ Мінтовићъ 22 гр., Коста Ковачевићъ 22 гр., Сима Ковачевићъ 30 гр., Тоша Илићъ 22 гр., Ђура Перишковићъ 26 гр., Јеа Папамоско 22 гр., Андреа Павлављевићъ 20 гр., Миленко Петровићъ 22 гр., Коста Михайловићъ, Пунче 24 гр., Мата Стефановићъ 22 гр., Наумъ Веда 22 гр., Петаръ Ђорђевићъ 22 гр., Марко Алексићъ 22 гр., Миланъ Крстићъ 22 гр Антоніе Илићъ 22 гр., Марко Милосављевићъ 20 гр., Милое Петровићъ 22 гр., Андреа Поштеновићъ 11 гр., Іованъ Мар 16 гр., Ефремъ Даниловићъ 31 гр., Мита Іовановићъ 12 Сава Петровићъ 11 гр., Іованъ Савићъ 12 гр.; — 4.) ли: Коста Х. Грабовъ 22 гр., Анастасъ Николићъ 24 гр фонъ Ђековићъ 22 гр., Іованъ Радованновићъ 16 гр, П ковићъ 12 гр., Миљко Захаріевићъ 12 гр.

ГГ. Рукодѣлци, и то: 1) Абаціе: Павле Петр гр. Вучко Ивковићъ, 22 гр. Іованъ Павловићъ 12 гр Терзіе: Іоцко Вучковићъ 12 гр. Живко Ђорђевићъ Голубъ Ђорђевићъ 11 гр. Стефанъ Іовановићъ 12 гр. Илія ћевићъ 20 гр. Недељко Вељковићъ 12 гр. — 3) Ћу Тоша Железковићъ 12 гр. Тома Василія 36 гр. Пеа Дак 22 гр. — 4) Лебари и меаџіе: Исаило Ристићъ 24 г лапъ Симићъ 48 гр. Живовинъ Іовановићъ 24 гр. Ђова ћевићъ 22 гр. Тодорче Х. Іовановићъ 30 гр. Аргиръ Ко повићъ 20 гр. Антоніе Михайловићъ 19½ гр. Коста Нак бе и свою супругу 30 гр. Димитріе Дуновићъ 12 гр. ѣе Вуковићъ 12 гр. 5.) Папуџіе: Илія Божановићъ Илія Гавріиловићъ 12 гр. Миљко Іовановићъ 4 гр. Тодоръ Фи новићъ 4 гр. Х. Миіаило Петковићъ 12 гр. Мита Цветковићъ Тодоръ Петровићъ 2 гр. Ђорђе Поповићъ 4 гр. Стоянъ Іо новићъ 2 гр. Іованъ Миленковићъ 2 гр. Марко Бошковићъ 2 гр. Младенъ Ђорђевићъ 2 гр. Іованъ Јковљевићъ 2 гр. Стаинъ Манойловићъ 4 гр. — 6) Чарукіе: Димитріе Лазићъ 12 гр. Алекса Марковићъ 12 гр. Сима Николићъ 12 гр. Сима Митровићъ 12 гр. Миіаило Николићъ 12 гр. Адреа Саваровићъ 12 гр. — 7) Мумџіе: Стаико Ристићъ 22 гр. Димитріе Ристићъ 22. гр. Филипъ Стойковићъ 5 гр., Петаръ Николићъ 16 гр. 8.) Кујунџіе: Іоханъ Силни 20. Лазаръ Антоніевићъ 8 гр. Миша Нешовићъ 16 гр. Наумъ Николићъ 12 гр. Ђорђе Марковићъ 12 гр. — 9) Фишекџіе: Туна Петровићъ 12 гр. Данило Богдановићъ 16. Риста Стояновићъ 16 гр. — 10) Сапџіе: Василіе Николићъ 14 ½ гр. — 11.) Ковачъ: Никола Стояновићъ 12 гр. — 12.) Туфекџіе: Павле Константиновићъ 10 гр. — 13.) Шустеръ: Петаръ Прокићъ 12 гр.

ГГ. Мајстори осталій занатъ; и то: 1) Дуњери: Никола Кондорена 11 гр. Ивиіе Петровићъ 20 гр. Наумъ Обреновићъ 24 гр. Наумъ Марковићъ 20 гр. Тоша Танасковићъ 6 гр. Васа Илићъ 16 гр. Риста Іовановићъ 8 гр. Іованъ Игнатовићъ 8 гр. — 2) Пинтери: Іованъ Радованновићъ 12 гр. Антоніе Гојковићъ 12 гр. — 3) Баштовани: Недељко Младеновићъ 22 гр. Стефанъ Чолаковићъ 12 гр. Мита Миљићевићъ 8 гр. — 4) Бербери: Богданъ Аранђеловићъ 8 гр. Ђорђе Димитріевићъ 8 гр. Филипъ Іовановићъ 4 гр. — 5) Лепцедеръ: Ђорђе Дукићъ 24 гр. — 6) Рибаръ: Марко Стаменковићъ 16 гр. — 7) Шнајдеръ: Ђока Станковићъ 4 гр. — 8) Симџіе: Іосимъ Наумовићъ 16 гр. — Глигоріе Живковићъ 16 гр. Димитріе Стояновићъ 16 гр. — Стана П. Гарабетова, старица послушница дѣвочаке школе, 4 гр. и еду велику воштану свећу на данъ торжества. — Есмафъ папушскій 40 гр. Г. Креста Петровићъ 36 гр.

Цела сумма свію подарака 5583. гр. чарш.

ИЗВѢСТІЄ ГЛАВНОЙ СКУПШТИНИ ЧИТАЛИШТА БЕОГ[illegible]ОГЪ.

Почитаема Скупштино! Као што смо ми, кадъ насъ е остало друштво при заповѣсию овога Читалишта за Управителѣ истогъ изабрало, почитуюћи ово повереніе дружина, радо се прiимили те дужности: тако данасъ, изпуняваюћи главну точку управительске дужности наше, овимъ вамъ подносимо рачунъ и извѣстіе о Читалишту нашемъ за изтекшу, као прву постанка нѣговога, годину.

По доказателству овде на среди стоће уписане књиге Читалиште е наше за 1846. годину имало 358. Членова. Они су имена:

ГГ. Маіоръ Миша Анастасіевићъ, са 300 цв. Г. Предсѣд. Совѣта Стоянъ Симићъ, 210. као капиталъ, да буде членъ за свагда. Г. Помоћникъ Попеч. В. Д. Раи Дамяновићъ, 150. Г. Подполковникъ Стеф. Мильковићъ, 72. Нѣгов. Высокопр. Г. Митрополитъ, Петаръ Іовановићъ, 70. Г. Протоколиста Попеч. Ф. Васа Груіовићъ, 56. Г. Капетанъ Иванъ Миливоевићъ, 48. Г. Варошк. Физикусъ Дръ Вагнеръ 40.

Скупа 8 Членова. 946. цв.

ГГ. Столоначалникъ Попеч. Финансіе Нинко Стоиновићъ. Столовач. П. Ф. Димитріе Томићъ. Казначей П. Ф. Петаръ Лукићъ. Архиваръ П. Ф. Васа Ђорђевићъ. Капетанъ Стефанъ Мостићъ. Секретаръ Полиціе Елисей Вукаиловићъ. Павле Поповићъ Харишевъ.

Скупа 7 Чл. свакій по 36 цв. 252 цв.

ГГ. Членъ Совѣта Петаръ Лазаревићъ. 30. Имп. Русскій Г. Консулъ Полк. Данилевскій. 28. Членъ Совѣта Стефанъ Марковићъ. 28. Маіоръ Панта Х. Стойло. 26.

4 Члена. 112 цв.

ГГ. Начали. Попеч. Просв., Іованъ С. Поповићъ. Секрет. Совѣта Павле Арс. Поповићъ. Адвокатъ Ђорђе Давидовићъ. Предсѣд. Суда вар. Вен. Розмировићъ. Іованъ Поповићъ, Живописацъ. Милое Божићъ. Членъ Апел. Капет. Нинѣа Зинзићъ. Ауditоръ Петаръ Радовановићъ. Капетанъ, Коста Николићъ. Чл. Врхов. Суда, Еремія Стаиоевићъ. Предс. Апел. Живанъ Петровићъ. Столоначали. Совѣта, Александ. Ђурићъ. Трговцы: Дука Пешика. Анастасъ Христодуло. Панта Касваръ. Риста Величковићъ. Атанасіе Яковићъ. Станко Радосављевићъ. Димитріе Родовићъ. Димит. Данићъ. Хаџи Тома. Чика Гаврa Михаилић. Лазаръ Мильковићъ. Милошъ Вонновићъ. Григоріе Неделковићъ. Хаџи Димитріе Константиновићъ. Ђорђе П. Ђурићъ. Никола Здравковићъ. Вучко Антићъ. Милићъ Карастоиновићъ. Ђорђе Белкићъ. Коста Х. Лазићъ. Ђорђе Савићъ. Димитріе Авраамовићъ, Живописацъ. Трг. Іованъ Станојевићъ, Димитр. Ненадовићъ. Димитр. Божићъ, Димитр. Симићъ. Учит. Ђорђе Клидесъ. Трг: Панта Михаиловићъ. Ђорђе Анђелковићъ. Никола С. Шоповићъ. Трандафилъ Цунара. Димитріе Живадиновићъ. Ћира Карапешићъ. Іованъ Мостићъ. Коста Влаху. Іованъ М. Цикада. Анастасъ Зако. Стеф. Павловићъ. Ђорђе Х. Бѣло. — Помоћ. Начал. Алекса Николаевићъ. Рачуновоп. Финансіе Груица Иваповићъ. Трговцы: Іованъ Куюџићъ. Милошъ С. Шоповићъ. Ђорђе Кумановићъ. Ђорђе Карфа. Димит. Лазаревићъ. Антоніе Паіевићъ. Тома Лека. Готтфридъ Шреплъ Факторъ Словолитнице. Трговцы: Тома Ш. Марковићъ. Іованъ Ковићъ. Іос. Штайнлехнеръ, бравар. Стеф. Николићъ, Бела. Филипъ Валтеръ, Факторъ Типографіе. Трговцы: Димитріе Никола Хаџи. Никола П. Кика. Риста Миловановићъ. Панта Николићъ. Александ. Х. Трифковићъ. Директ. Карантин. Станко Іовановићъ. Ђорђе Пашићъ, Членъ. Коста Ценовићъ, Членъ. Димитріе Миланковићъ, Писаръ. Спасое Чворићъ, Пр. Полиціе. Дръ Пасквалъ изъ Салде турск. военный лекаръ. Јованъ Д. Пешика, трг. Дръ Карлъ Беллови, воен. лекаръ. Кипріянъ Николићъ, Дѣлов. фонд школск. Ђорђе Богдановићъ, Помоћн. Апот. Милованъ Спасићъ, Управ. школа Гаврa Радовићъ, трговц. Стеф. Хркаловићъ, Чинов. Поп. Внутр. Дѣла. дръ Калманъ. Јованъ Миовићъ, трг. Атан. Николићъ, Начали. Поп. Внутр. Дѣла. Дръ Линденмаеръ, Начал. Санит. Поп. Вн. Павле Нинћъ, Апотекаръ. Михаилъ Петровићъ. Прот. Контр. Макеній Симоновићъ, Проф. Лицеума. Петаръ Радовановићъ, Управ. школа. Нѣа Захаріевићъ, Упр. Гимназіе. Драгутинъ Краловачкій трг. Сергіе Николићъ, Проф. Лиц. Ниптъ Станимировићъ Проф. Лиц. Лука Павловићъ, Проф. Гимназіе. Дръ Јанко Шаффарикъ Проф. Лицеума. Исидоръ Стоиновићъ, Проф. Лицеума. Манойло Іонићъ, Инсер. Дръ Павле Штекеръ, Физ. Окр. Беогр. Дръ Христифоръ Іовановићъ. Јов. Невола Правит. Нижнипр.

Скупа 102 Члена по 24 цв. 2472 цв.

ГГ. Тодоръ Радивоевићъ, тргов. 23. Наумъ К[illegible] трг. 22. Сава Тодоровићъ, трг. 22. Тод. Павлови[illegible] издав. новина у Пешти 20.

Скупа 4 Члена.

ГГ. Димитр. Сранимировићъ, быв. дѣл. Прим. Су[illegible] говцы: Ђорђе Попадићъ. Никола Попадићъ. Манойло новићъ. Никола Пешиовићъ. Таса Ђ. Баш-Калфићъ. Баш-Калфићъ. Нѣа Новаковићъ, воен. Свешт. Василіе [illegible] Ншпекторъ Прав. Типографіе. Владислав Поповићъ. Гимназіе. Стойко Димитріевићъ, завед. Фин. Матія [illegible] вићъ експ. Фин. Милосавъ Іовановићъ, зав. Финансіе

Скупа 13 Член. по 18 цв.

ГГ. Милутинъ Радовановићъ, Чл. Суда Окр. Д[illegible] Стевћъ, Гл. Секр. Совѣта 17. Марко Поповићъ, трг. в[illegible] Сада 15. Стефанъ Видакъ, Судацъ изъ В. Кикинде 15.

Скупа 4 Члена.

ГГ. Поповъ, Секретаръ русскогъ Консул. Сима[illegible] вићъ, толмачъ. Стефанъ Стефановићъ, Вице-Предс. Сов. нови Совѣта: Стеф. Стоиновићъ. Милосавъ Ресавацъ. Ст[illegible] Ненадовићъ. Нѣа Новаковићъ. Милутинъ Петровићъ. Пе Финансіе Павле Станишићъ. Начал. Контроле Іованъ Ни[illegible] Јованъ Кумануди банк. Коста Радисавъ, надзир. стакларе. рія Јокка, Камарашъ. Данило Стефановићъ, Помоћн. Нач. Пр[illegible] Петаръ Павловићъ, Казначей. Конст. Бранковићъ, Проф. Лиц. Таса Ивановићъ, Арачлія. Антонъ Бекеръ, Кафеџія. Конст. Стерія Бода, тргов. Миланъ Антоновићъ, быв. Офф. Инж. Нешковићъ, изъ Н. Сада. Гаврa Нешковићъ, изъ Н. Сада. Димитр. Капарисъ, лекаръ Црнорѣчкій.

Скупа 23 Чл по 14 цв. 322 цв.

ГГ. Архимандр. Гаврилъ Поповићъ. Протосингелъ Герасимъ Стойковићъ. Игум. Равапичкій Дионисіе Поповићъ. Сингелъ. Савва Іовићъ. Іеромонахъ, Евгеніе Симоновићъ. Протођаконъ, Теодосіе Мраовићъ. Професс. Богосл. Кирилъ Марковићъ. — Данилъ Поповићъ. Дикономъ. Атанасіе Ђорђевићъ, Протоколистъ Конснст. Михаилъ Поповићъ, Парохъ. Аксентіе Марковићъ, Књиговод. Пошташск. Светозаръ Десимировићъ, Проток. Правосуд. Срет. Поповићъ, Столов. Прав. Михаилъ Радивоевићъ, Арх. Просв. Милутинъ Поповићъ, Арх. Правосуд. Петаръ Маринковићъ, Канцел. Сима Протићъ, Столоначалникъ Просвешт. Іованъ Савићъ, Рачуноводитель Поп. Савва Шилићъ, Начал. Прав. Іованъ Димитріевићъ, Членъ Суда Вар. Сава Гавиовићъ, Професоръ Гим. Јковъ Дившићъ, Секр. Апел. Матія Матићъ, Столонач. Апел. Іованъ Цвићъ, Канц. Верх. Суда. Филипъ Христићъ, Столонач. Апел. Тодоръ Огњановићъ Протокол. Андріа Стаменковићъ Столовач. Стойко Паунковићъ, Секретаръ. Ђумр. Стефанъ Милошевићъ Тахмишія. Риста Младеновићъ, Рачуновод. сисле. Іованъ Милошевићъ, Анбарпіе. Гаи Дабићъ, Членъ Верх. Суда. Станисавъ Стефановићъ, Чл. Апел. Симеонъ Милутиновићъ, Секр. Просв. Константинъ Обрадовићъ, Столон. Апел. Алекса Романовићъ, Арх. Поп. Инос. Дѣла. Іованъ Живадиновићъ, Завапчи. Никола Христићъ, Столон. Канц. Нѣа Марветићъ, Књиговодит.

Фин. Радива[illegible]аровић. Христоферъ Соларъ. Спиридонъ Радосављевић [illegible]ановић. Гл. Конт. Анђелко Стефановић. Практ. Ђорђе Петровић, Секр. Кнеж. Канц. Іованъ Филиповић, Столоначал. Трговцы: Мича Михаиловић. Гуша Михаиловић. Димитрије Радовановић. Димитрије Јаковић. Тома Јаковић. Таса Стевчић. Коста Стевчић. Михаилъ Стаиковић. Арсеније Павловић. Іованъ Стойковић. Никола Предић. Александеръ Стевић. Паиаіотъ Паиаіотовић. Таса Ђ. Данић. Вучко Комадина. Ђорђе Спирић. Ђорђе Анакумовић. Танасије Стояновић. Мата Ивановић. Апот. Александеръ Ивановић, Апот. Тома Жељковић, Ћурчија. Коста Х. Бразковић, зван, Финанс. Іованъ Силви Куюнџија. Милошъ Поповић, Учред. Нов. Михаилъ Ресничанинъ, пенз. Учитель. Григорије Возаровић, Књигопред. Коста Капра, Трг. Павле Нешић. Папуџија. Трговцы: Никола Іосифовић. Іованъ К. Поповић. Сима Младеновић. Тома Андрејевић. Яковъ Јанић, пенз. чиновникъ. Іованъ Молеровић. Анта Радовановић, Постн. Георгије Петровић, дѣлов. Прив. Суда. Стефанъ Л. Милосављевић. Николаи Бирић, Експ. Поп. Внут. Дѣла. Докторъ Ландау. Глигорије Іовановић. Стоинъ Делиманојловић. Стефанъ Нешић Членови Прив. Суда. Димитрије Вранглија, Разуповодитель. Павле Х. Трифковић, Илія Вучић, Канцелисте Поп. Вн. Дѣла. Іованъ Константиновић, тргов. калфа. Коравелић Поповић, Проф. тргов. Училишта. Іованъ Николић, Проф. Полугими. Негот. Павле Радовановић, Практик. Тома Николић, Столонач. Поп. Вн. Дѣла. Сима Весовић, Стол. Контроле. Сима Божић, Поноћи. Крагуј. Нач. Гаврилъ Перић, Прот. П. Вн. Д. Атанасије Милойковић, Практ. Александеръ Ристић, Столонач. П. Вн. Коста Матић, Комесаръ. Стаиъ Іовановић, Столон. Поп. Марко Стойковић, Архив. Поп. Іованъ Ситницкић, Проток. Пошт. Александеръ Мијановић, Офф. Пошт. Павле Николајевић, Прот. Кн. Кан. Іованъ Бабић, Писаръ Нач. Миланъ Давидовић, Стол. Финанс. Теохаръ Сотиръ изъ Пеште. Димитрије І. Сосић, брояч Фин. Теодоръ Харшић. Григорије Харшић. Александеръ Харшић, трговцы Ново-Садски. Миланъ Мијатовић, Проф. Гимн. Димитрије Љоди изъ Земуна. Тома Стояновић, Крояч. Константинъ Кумануднсъ, Тргов. Никола Димитријевић, Комис. Павле Павловић, прив. Учит. Ситније Авраамовић, Учит. Изъ Смедерева: ГГ. Ант. Р. Мајсторовић, Началник. Милое Павловић. Вуле Богдановић. Дръ Константинъ Михаиловић. Пегаръ Димитријевић. Рад. Марковић. Миша Станковић. Теодоръ Константинов. Вељко Ристић. Григорије Ђ. Филиповић. Никола Селаковић. Іованъ Томић. Јанићије Мелиновић. Живадинъ Весовић, Секр. Димитрије Поповић, Пис. Димитрије Каракостић, Коста Анастасијевић. Лазаръ Десиировић. Ђорђе Атанацковић. Стеванъ Живковић. Иванъ Радовановић, Матеја Поповић. Стефанъ Качачки. Анђелко Анастасовић, Раша М. Здравковић. Лазаръ Ант. Протић. Стефанъ Животић. Милутинъ Николић. Стоинъ Поповић и Мита Кузмановић. — Петко Дедовић, Терзија овдаш. Мијоић Андреевић, Трг. Францъ Сашъ. Цветко Бергъ, Лекаръ, Јоца Николић. Трг. Никола Милосављевић, Експ-Совѣта. Димитрије Јонић, Рачуновап. Фин. Михаилъ Загла, Камаранъ. Ђока Радосављевић, Тишл. Мита Савић, Тишл. Радивој Стратимировић, одъ Кулпина. Димитрије Исаиловић, над Гим. Алојсъ Калаусъ, Клавирмајстеръ. Іованъ Маринковић, Секр. Совѣта. Ђорђе Тосић, Тргов. Ђорђе Станковић, Крояч. Милинъ Петронијевић, Ученикъ. Арсеније Шербанъ, Тргов. изъ Бечa. Антонъ Шуицъ, Учитель. Францъ Будан Хирургъ Военный. Алекса Андоновић, Рачуновод. Поп. Внутр. Дѣла. Ђорђе Ѳ. Аћимовић, Трг. Милошъ М. Трифуновић, Практ. Васа Пелапевић, Цигларъ. Ђорђе Бирић, Професоръ Гимн. Јанићије Петровић, Практик. Началник. Тома Костић, Практик. Суда Варош. Риста Ђорђевић. Членъ Управ. В. Београда.

Скупа 130 Членова сваки по 12 цв. 2130 цванц.

Бесплатни: ГГ. Антонъ Хамиљ, изъ Пеште. Карлъ Ав. Виттманнъ изъ Бечa. Смедеревцы: Вуица Срећић. Марко Лукић. Аарон Гавриловић. Димитрије Лютић. Манойло Ђорђевић. Настасъ Томић. Таса Ристић. Шаумъ Пескаровић. Хаци Илія Тирић. Коста Несторовић.

Скупа 12.

Хамиљ и Виттманнъ уписани су за Членове овогъ заведенія изъ признанія на услуге, кое су истове чинили, а са Смедеревскимъ Читалиштемъ стоило е више тако, да сам овдешнѣга Членови сматрао се и за Членове нашегъ друштва, по томъ Читаленште да нашему плаћа толико, колико износи прилогъ одъ 30 Членова, по 1 цв. рачунећи, дакле што ій е преко овога числа више, они су безплатежни.

И тако	8	Членова	9¼6 цв.
	7	Чл.	252 цв.
	4	Чл.	112 цв.
	193	Чл. по 2¼ цв.	2472 цв.
	4	Чл.	87 цв.
	13	Чл. по 18 цв.	23¼ цв.
	3	Чл.	6¾ цв.
	23	Чл. по 1¼ цв.	322 цв.
	180	Чл. по 12 цв.	3180 цв.
	12	безплатны.	
Свега	258	Членова	6669 цванц.

Одъ оне суме уписаны прилога остало е при заключаваню рачуна неиплаћено: Кодъ ГГ. Аудитора Петра Радовановића 18. цв. Александ. Мијановића Офф. Пошт. 3. цв. Поноћн. Окр. Крагуј. Симе Божића 12. Филипа Христића отпис. у Парагу 9. — кодъ Трговаца: Мил. Вошновића и Недељковића 18. Тасе Стевчића 9. Ђорђа Анакумовића 9. Милоша Карастојановића 18. Іована Ковића 18. Димитрије Николе Хаџи 18. Іов. Николића, Проф. Негот. 12. Александ. Х. Трифковића, Дир. Каранг. 18. Гавре Гаџовића, Тргов. овд. 10½. Павла Поповића, Харшиевогъ 18. Дра Христофора Іовановића 12. Димитрија Лазаревића, Трг. 18. Ситнија Авраамовића 9. кодъ Смедеревца 180

свега 409½. цванц.

Одъ оне суме уписаны прилога: 6669 цв.
одбијући ову пересію са . . . . . 409½ „
остаје приманъ . . . . . 6259½ „
Томе додавајући . . . . . 17 „
што е добывено за продати 3¼ комада Књиге: „Златна Зрна“,
и одъ Г. Ивића позајмљена у 50 ## цес. 100 „
износи цело приманъ . . . . . 6976½ цв.

Потрошено е пакъ:

1-о	На оправлянѣ и молованѣ соба и на преиѣвањѣ по наводу рачуна подъ А и наведеным у истоме документима	899 цв.	6 кр.
2-о	На набављанѣ ствары за намештай Б.	2739 „	18 „
3-е	На плату слушителя В.	699 „	— —
4-о	На свеће и олай Г.	218 „	10 —
5-о	На илуминацію о долазку Кнеза Д. .	128 „	17 —
6-о	На Новине и Књиге Е.	1130 „	13 —
7-о	На разне трошкове Ж.	200 „	18 „
8-о	враћено Г. Ивићу	111 „	— —
	Свега	6135 „	2 „

Дакле одъ примљены као горе 6976 цв. 10 кр.
одбијући учињене издатке са . . 6135 „ 2 „
Остаје 841 „ 8 „

Къ овыма причисливши горню пересію и предность непродаты 166 комада књиге „Златна Зрна“ са . . . . . 409 „ 10 „ 63 „
Чиня свега 1332 цв. 18 кр.

Каса Читалишта има іошт да плати као дугъ 1830. год. Г Іовану Ивићу, одъ позајмљены іой њиме 50 ## цес. 589. цв. ½ дрва за огрев лањске и ове зиме, кои свега чине 379½ цв. 239 цв. 15 кр. Служителю, кои доноси Новине и ствары, 28 цв. За Зейтинъ 5¼ цв. и ½ кр. За Свеће 29 цв. Типографіи, за печатанѣ разне ств. 73 цв. и 10. кр. За две фуруне и даске 141 цв.

Свега 1184 цв. и 9 кр.

Почекъ се пересіи горни са 409½ цв. и 562 цв. и 5 кр. што е за Новине 1847. на рачунъ ове године одъ прошлогодишњи прилога напредъ платити се морало, наплатіи, а и одъ књиге „Златне Зрна“, колико узмогне, у новацъ се учини: то ће све на подмиреиѣ овога дуга обратити се морати, пакъ што бы іошт неплаћено остало, одъ прихода слѣдующе године исплатити се; будући су ове године собе оправљене са 899 цв. и

6 кр. и ствары за намештај набављење за 2736 цв. и 18 кр. свега са 3636 цв. и 4 кр., кое ће све и следујућа година служити, нити ће се у оныма годинама више ти издатцы чинити морати, као што су морали ове године. —

Осим предложены новчаны прилога на Читалиште добыло е оно у теченію ове године и другогъ вида поклоне одъ ревнителя. — Тако библіотека истога, кой е съ концемъ ове године изъ 193 књижевна дѣла на србскомъ и другимъ славенскимъ езицыма, а изъ 135 на страннымъ езицыма, свега изъ 329 књижевны дѣла состояла се, по највећой части е одъ поклона прумножила се, као што ће о томе обширно извѣстіе одъ стране Г. библіотекара следовати. Између други благодѣтеля Читалишта Г. Іованъ Николићъ, осим што е преко обычногъ прилога іошть и знаменитый даръ му принео у књигама, а нарочито дѣлу славногъ естественопытателя Окена, притеко е истоме Читалишту при првомъ почетку у помоћъ са займомъ одъ 50 ☐ цес. безъ свакогъ интереса; — а Г. Димитріе Аврамовићъ академичкій живописацъ, осимъ што е прилогъ у новцу као и другій на Читалиште дао, поклонио е овоме и 200 комада књиге „Златна Зрна“, кою е онъ написао и своимъ трошкомъ на светъ издао, а найновіе подарио е Читалишту и икону Светогъ Саве, кою е онъ израдио, заедно са набављенымъ о своме трошку златнымъ рамомъ.

Новине држало е Читалиште у оной години 1846. следујуће: Србске Београдске 2, Пештанске 3, Хорватске, Загребачке. Зору Далматинску. Бугарске „Љубословіе“. — Немачке: Обште Аугсбурс. Хамбургк. Берзенъ-Халле. Хамбургс. Унп. Корреспондентъ. Журналъ Лойда Тріестанскогъ. Загребачке. (Agramer). Пештанске (Pesther). Шпигелъ и Ханд. (тргов.) Пешт. Хумористъ Бечке. Илустриране Липиске. Немачке Обште Липиске. Дорфбарбира. Айгенбанъ. Фалштафъ. Архивъ. Оригиналія. Фрауендорфъ. Листъ. Берлинске за радиность и трговину. Цолферайнблатъ. Берлинске лекарск Централне. Нотице, лекар. Баймарске. Пфеннигмагаз.

Француске: National. — Echo de l' Orient, поклонъ одъ Г. Кумануди. Journal de Frankfort, поклонъ одъ Г. Конзула Данилевскогъ. Annales de l'Institut d'Afrique, поклонъ одъ Г. Предс. Сов. Ст. Симића. Талијанске: le Favilla поклонъ одъ Г. Николе Д. Пешике, Грчке: Еонъ, поклонъ одъ Г. Наума Веда. Хронось. Исократисъ. Атини и Аналтія, позаймљиване одъ Г. Кумануди. Енглеске: Chronicle, Examiner, Thimes, Punsch, поклонъ одъ Г. Енгл. Конзула Фонбланъ.

Осимъ тога набављена су о трошку Читалишта и она поревенна немачка списанія: Галлерія историје света у изображ. са описаніємъ, — die Donau, описаніе подунавски предѣла, Mayer's Universum.

Намера, съ коіомъ е Читалиште заведено, та е, да Чланови и њіови гости долазећи у исто читанћемъ Новина и књига и међусобнымъ дружевнымъ састанцима и разговорома користе се, благородно забављаю и увеселяваю, и оно е, као што сво видимо, прве своје године за ту намеру са свима, као што треба, уређено и намештено.

Чланови Читалишта у пуной мери су већъ и ове прве године уживали ту полазу и то увеселеніе; а исто тако и они, кои су као гости и изъ Сербіе и изъ странны земаля долазили. Овакны е нарочито по доказателству књиге, у кои се они при посѣтама своима за спомень уписую, у теченію ове године преко 300 Читалиште наше посѣтило; и међу њима е было много знаменити лица изъ разны страна света: изъ Цариграда и други градова Турске, изъ Грецје, изъ Фіуме, Тріеста, Пеште, Беча и други места аустрискогъ Царства, изъ Белгиске, Саксонске, Баерске иакъ и изъ средне намъ а удаљене Руссіе; и ови су они, колико сво примѣтити могли, са удивленіемъ и увазленіемъ Читалиште наше познали, иакъ тако лепъ о њему, о овоме граду и о отечеству нашемъ глас на све стране света разнела, као што сво о томе између осталы добыли лепо доказателство у любне нашом писму и дару у књигама руссиимъ за библіотеку Читалишта, съ коима су насъ учени и братолюбиви руссі изъ Москве обрадовали, и као што су и други страны, кои се обштемъ добру и напредку нашемъ радую, и са прилозима у новцу и са поклонима у књигама наше око заведенія почествовали и подмогли.

Поредъ Чланова иакъ и они гостію долазили су у Читалиште оно и полазили се благодѣтніемъ његовымъ и младића, учећи се у лицеуму нашемъ, коима е то безплатно дозволено, кое одъ колике е ползе за младеж нашу, надсаду и будућу подпору отечества, сваки ће намерити мо[illegible] као полезно читанћ и благородно међу людма о[illegible] ојствује на образованћ млади срдца и умова. Са у[illegible]мо овде примѣтити, да у теченію целе ове године [illegible] нашемъ дружтву и стицаню никаква неповольность, [illegible]ость или непрестойность ніе узкутила састанке наше [illegible] сваггда в права улюдность и найвећа пристойность у састанцыма и забавама нашимъ у Читалишту овомъ, као у некой светиньи, владала. Оно бы требало да чую и да на умъ узму сви они высоко изображени туђеземцы, кои србље за полудивље драже и проглашую.

У Читалишту нашемъ осимъ онога, на што е оно заведено, іошть су и друге полезне забаве бывале у теченію ове године. Тако сданъ е одъ Членова у извѣстне часове толковао другима, кои су слушати желили, науку већегъ рачуноводства, тако опеть другима у извѣстне часове немачкій езикъ предае и толкуе учитель, кога они сваки по са 3 цв. на месецъ плаћаю. А и далъ изнань самога Читалишта разпрострело се већъ и ове године добротворно дѣйство његово за обшту просвету. По примѣру нашемъ завела су се већъ ове године и по другимъ знатнимъ местама отечества нашегъ Читалишта, именно: у Крагуевцу, у Смедереву и у Неготину; а данасъ сутра завести ће се и по другима. Поводомъ прошенія, одъ стране наше подношены, изволило е Высокославно Правителство Земальско изъ пригрѣнія на обшту просвету уредити, да се Новине и друга повременна списанія по целомъ отечеству поштомъ безплатно разносе. А поредъ свега осталогъ добра, кое сво чрезъ Читалиште и у њему по намери и надежди, коіомъ е оно заведено, пакъ мождa и преко те, за ову год постигли, заведене су одъ почетка нове године и „Новина Читалишта,“ кои се нарочито изъ свію у овоме налазе новина и књига, а поредъ оны и изъ други извора, одъ Членова, кои су на то сложили се, пишу и надаю, — про свега на ползу оны, кои су Членови и приложницы Читалишта, а поредъ њи и за друге, и даю се нарочито Членовима Читалишта безпримѣрно маломъ ценомъ одъ ½ талира за пуну годину у 52 числа.

Као што су правила Читалишта обштимъ согласіемъ за изтекшу годину 1846. при ове почетку устроена, тако сво іа на ново и за будуће поднели на надлежно потврђенѣ, и одъ стране власти тако потврђена овде ћа предлажемо. — У ни на само е то садъ додато: да се и како се могу и куће прочитанћ носити књиге и новине Читалишта, кое су у библіотеки, — да сваки Членъ добыва Новине, кое се одъ стране Читалишта надаю, за половину цене, коіомъ се ове другима даю, као што е напредъ напомену то, и да и ученицы богословіе у 2-ой и 3-ой години имаю приступъ у Читалиште онако исто, као и ученицы Философіе и правословны науке, докле да и она часть школске младежи, кои се за свето и преважно званіе народны душепопечители приуготовлява, на болѣ образованѣ свое ползуе се благодѣтніемъ овогъ заведенія, кои при првомъ завођењу истога писмо могли учинити, не имаюћи ни места ни намештая довольногъ; — и тако се садъ ползе и благодѣтнія овогъ заведенія за свакогъ увеличаваю и умножаваю у будуће према досадашнима.

То е давле кратка прошлость, то садашньость овогъ нашегъ заведенія; а будућность његова каква ће быти, то одъ волѣ, одъ ревности и слоге наше зависи. Ако е жели и ревность наша за ово заведеніе она, съ коіомъ сво га завели, ако ћемо у ономе, што сво сданъ за добро нашли, постоянни остати, и не допустити, да нам се воля и ревность угаси, и да буде онакной одъ слано катри подобна, кои текъ што е у сданъ буквица, брже изплати и у гаръ се претвори, и ако нећемо ономе, што сво една дочекали, обема рукама прихватили и до ноче обимали, данасъ леђа окренути: то нам вала садъ опеть приступити и сложити се на обдржаванѣ овогъ заведенія, као што сво га завели и за ону прву годину одбржавали. Ревнителя иакъ и пріятеля рода и отечества свога, кои ово га добро и напредакъ, где год и како год могу, подпомажу, пакъ и ако не бы за њи саме полза одъ туда проистицала, они ће изъ саме те љубови и ревности свое само за любовь обште ползе и чести, колико имъ год могуће буде, притећи на обдржаванѣ овогъ заведенія, као што су и ове године притицали.

Ёсмо ли са Читалиштемъ нашимъ постигли за ову годину све оно, што смо постићи желили и намеравали, заводећи га, — сви оно и колико е ползе за обшту просвету, за лепшій грађанскій и друженвны животъ наши, сви и колико е чести за

насъ и за Об[illegible] нашу и у овой првой години постанка своґъ привело, то [illegible]свакій по успѣху и плоду нѣговомъ за исту годину, вси[illegible]напредъ изложили, пресуди; пакъ онда нека и промысли [illegible]ше ли добро и полезно, хоће ли лепо быти, и Обштини свои[illegible] посредственно и целомъ Отечеству, на честь служити, да исто Читалиште наше и у напредакъ обстане и да све важніе и лепше, све савршеніе и полезніе постане. Ако бы се коме тешко учинило, прилагати на обдржаваніе овога Читалишта, и испытивао бы, хоће ли онъ за саму личность свою толико ползе одъ нѣга имати, ако прилагао буде, да с вредно, да прилаже: то нека разсуди, да ће онъ за тай свой прилогъ, — додавши іошть ½ талира (у ике предплате на Новине), — за целу годину дана и самъ имати свагда приступъ у Читалиште, а и госте свое у исто доводити моћи, пакъ тако и онъ и гости нѣгови ползовати се сваке, што има у Читалишту, а осимъ тога да може и куће носити књиге и Новине изъ библіотеке Читалишта, пакъ и онъ самъ а и домаћи нѣгови читати, и преко света іошть да ће Новине за целу годину дана изо пренумерантъ добывати, кое саме, по цени други Новина узете, вредиле бы оно, што нѣговъ прилогъ износи.

Тако даље узимаюћи себи слободу, овде познати све и свакога, кои желе, да с лепо, добро и полезно, да Читалиште ово годъ насъ постои, да изволи на исто на ново уписати се, и онда сви, кои се подписали буду, Управителѣ по правилу изабрати, — мы, кои смо за ову годину ту дужность одправляли, благодаримо дружтву на повереню, кое с ово нама у томе поклонило, и предаваюћи вамъ исто управленію нашемъ поверено бывше заведеніе са свиме, што къ нѣму принадлежи, — молило, да насъ извините, ако што у поступцыма нашимъ нађете, што бы се сад увидило, да бы могло болѣ быти, узимаюћи у призрѣніе, да с ово прва година целе те ствари, а мы колико по недостатку нужногъ свестранногъ искуства толико и по нашимъ редовнымъ заниманіяма да писмо могли свагда и у свачему онако, како с најболѣ и као што бы желили, успѣти у дѣлама ове дужности наше. У Београду 18 Января. 1847. У отсуствію Г. Предсѣдателя. Вице Предсѣдатель, Рад. П. Дамяновићъ. Іованъ Ивановићъ. Максимъ Симоновићъ. Ђорђе Попадићъ. Риста Величковићъ. Глиша Іовановићъ. Петаръ Радованновићъ. Јованъ Кумануди. Димитріе Данићъ. Милованъ Спасићъ. Евсеи Вукаловићъ. Павле Арс. Поповићъ с. р.

У Недељу 26ог о. м. после божественне службе

држат' ће се

ГЛАВНА СКУПШТИНА ЧИТАЛИШТА,

на кою свакога Г. Члена и приложника истогъ заведенія дужностно, а и свакога другогъ учтиво, овымъ позывамо.

У Београду 20. Јануарія 1847.

УПРАВИТЕЛЬИ ЧИТАЛИШТА.

КЊИЖЕВНЕ ЗАБАВЕ.

Seliens und schonend gegen den Irrthum. — Festen und verständlich gegen den Meinungskampfer, und so bitter als möglich gegen den Kabalenmacher.

Lessing.

Благо и штедљиво према почетнику, — подсмешљиво и презрителю спрама надрипљивог и што може бити опорија спроћу интриганта (смутљивца). — Лессингъ.

I. ОДГОВОРЪ НА ОДГОВОРЪ.

Г. Дръ М. Спасићъ одговара у Ч. 9. Новина Читалишта Београд. на примѣтбе, у Ч. 6. о његовомъ слову, кое е у Ч. 3. на свѣтъ издао, нарочито што се логике, а узгредно и што се језика србскогъ и правописа тиче, учињене; пакъ прежъ да е тай одговоръ његовъ петъ пута већій, него што су саме оне примѣтбе, на кое одговара, опетъ найвећу и важнію овы часть њутнѣмъ прелази.

Не каже намъ и, п. е ли то башъ добро речено: „*човекъ е човеком само черезъ разумну душу*“ — да ли има у кога и неразумне душе? — зашто онъ вели: „*тѣло свое тѣлесне силе и моћи пита*“ — има ли тѣло и какве друге силе своје, него тѣлесне? шта ли ће то рећи: „*душевна е рана у неизмерне дубине крај свој спустила*“ — има ли та рана крај, и у какве се то дубине овай спушта? — како ли треба разумети оно, што у истомъ слову Г Др. М. С. каже, да е „*разумъ човечески кодъ куће седећи*“ — *и изнашавши проналазећ печатнѣ, здраво помогао се*“ — да ли може бити кодъ њега, да разумъ кадъ и не седи кодъ куће, и да ли разумъ человеческій ніе пронашао саму печатню или вештину печатања, него е ову другій неко пронашао, пакъ онъ то пронађенѣ само изнашао? и т. д.

А што е у примѣтбама, — говорећи о списку оны, кои су књиге Читаліштy поклонили, и кои имена и прилози, требало е да се у главной скупштини прочитаю, — речено, да сваки има право захтѣвати, да се баръ његова добра воля призна и да се о његовой ревности и други явно извѣсте, то Г. Др. М. С. на сва себе узима, као да е онай сваки (у примѣтбама) самъ онъ, и нико другій; а то е баръ србски онде речено и написано. —

Него у томе е опетъ некренъ Г. Др. М. С., што намъ у одговору своме изјављава, да зато ніе тай списакъ свію прилошника и прилога оном примком прочитанъ, као што су по самымъ његовымъ речма и управитељи читалишта желили, што онъ, коме бы нетый направити падало, ніе было у стању сачинити га тако, да приложникъ кои съ његовымъ прилогомъ не изостане; те е зато предатъ тай посао новомъ књигохранителю, да га онай изради онако точно, као што треба, и као што Г. Др. М. С. ніе могао, кое е по кратком времену и учињено и у в. Ч. Новина Читалишта одъ 21 Февр. т. г. обнародовано. — Г. Др. М. С. изговара се, да онъ то ніе могао тако нарадити, што е у прошлой години свога књигохранительства само 6. месецій было у Београду и у Читаліштy, те овога библіотекомъ руковао; а како е новый књигохранитель могао, кои е ту дужность у почетку пр. месецаФебр. прійміо и тек одъ овога времена нетомъ библіотекомъ руковати почео?

Г. Др. М. С. е обратно, каже, позоръ свой само на језикъ, а његовъ шальивчина, чаушъ, т. е. Членъ Читаліштa, више е, као што се види, дирао у логику, и имао е по нашемъ мнѣнію право; єръ е логика (наука мышлења) основъ философіе, кое е Г. М. С. докторъ. Зато ћемо мы съ нестрпљењемъ чекати, да намъ Г. С. не само она примѣчанія разясни, кои е тай єданъ Ч. Ч. читательима сообштио, него да насъ поштъ и о томъ извѣсти, како треба разумети слѣдујуће његове у истомъ слову налазеће се рече: „*овай е корак човечеством на правый степень подигао*“ т. е. да ли е човечество дигло корак куда, или е корак дигo човечество на какавъ степенъ? Тако исто желили бы имати објасненія, кои е тай „*правый поступак*,“ и шта е кодъ Г. Др. М. С. основъ, шта ли побуђенѣ, кадъ каже: „*на основу побуђенія.*“

Но да се мало и на језикъ обрнемо. Г. Д. М. С. ніе намъ ништа казао, е ли добро писати: „*Божићи, у каталогу се уписују*“ и т. д. него се срди, и онога Ч. Ч. назива пакостимъ; а зашто? Каталозе, прилозе, сведоце, никаки, каки, остадцы, каже намъ Г. Др. М. С. да се говори у Окр. Ягодинскомъ и т. д. а е ли то правилно, не бы ли валало Г. Д. М. С. као списатель да размотри? єръ тамо говоре и *носимъ на глави*, было самъ *у школе, подай ово девојке* и т. д. (види Г. Вука Караџића предговоръ рѣчнику) кое Г. Др. М. С. не пише. Или пала да е и њему, као ученомъ човеку и списателю, т. е. учителю целогъ народа, а къ томе іошть и гл. управителю народны училишта и учителя, све оно и онако добро, правилно, благогласно и лепо, што се годь и како се годь где у народу говори? —

Ако бы се Гну Др. М. С. у овоме за право дало: то бы онъ право имао, да и грамматику србску, кои се по училиштама нашимъ предаје, съ таковыма особеностима украси и обогати, пакъ тако да се склања н. п. „прилогъ вин. множ. *прилоге*, — остатакъ им. мн. *остадци*, род. *остадака* и т. д — турцы вин. *турце*, ћацы, *ћаце* и т. д. какавъ, род. и вин. „*каки*“ творит. „*какимъ*,“ им. множ. „*каки*“ и т. д. Пакъ шта бы онда народъ рекао, и шта дѣца по оныхъ предѣлима, где то: „прилоге, турце, ћаце, остадцы, кака“ и т. д. ніе обычно? Ако не треба говорити, писати, учити и правилномъ грамматиком разпространивати народный језикъ онако, како е найболѣ, найблагогласніе и како найвећа часть народа говори, и особито ако ни сам главный управитель народны училишта неће тако чинити, него напротивъ тога и онъ оно, што се посгди сваколико говори, за правило узимати и проглашавати, на што намъ е онда грамматика у школама?

Али право, мы по Г. Др. М. Спасићу и нашо ни у смотрењу грамматикѣ ни у смотрењу ортографіе опредѣлены правила. Може быти, да онъ ово, себе самогъ гледећи, вели; но и онда бы му се препоручити могло, да поболѣ уаже на ум и да добро проучи како науку србскогъ језика, кои се по свима училиштама у Србіи*) учи, тако и онай начинъ, коимъ се и у књижеству и по канцеларіама србски пише; пакъ ће тако и онъ по крайной мери имати она правила и грамматичке и ортографіе србске, кои сви засада имамо; а међу овима ако се кое налазе, да іошть нису довольно опредѣлена; онъ вала да ће ій и опредѣлити, ако нико.

Г. Д. М. С. ако и потврђује, да мы немамо у смотрењу ортографіе опредѣлены правила, увѣрава опетъ у одговору своме, да онъ зна, да ове речи, кое су женскогъ рода и на ость се окончаваю, треба са ъ писати, а не са ъ; дакле признае, да за оне речи имамо опредѣлено правило писања; прежъ да и то кодъ други ніе као кодъ њега само за оне, кое се на ость, него за све женскогъ рода речи, кое се у именителномъ ед. окончаваю на согласно. Пакъ кадъ Г. Др. М. С. зна то правило, зашто е написао у своме слову: „*стварь, ревность* (не радость, као што се погрешно наводи) *частъ*“ све са ъ. — То су, вели, погрешке *нерета* и словослагателя, кои ніе умео да разликује у рукопису његовомъ ь. одъ ъ. Дакле Г. Др. М. С. зна по правилу где бы требало ъ а где ь писати; али перо његово више еваколико, пакъ словослагатель бы требало да направи погрешке „*нерета*“ његовогъ. —

Но шта ћемо, што и у самомъ одговору Д. М. С. где се онъ тако права за оне ошибке противу признатогъ њиме правила, видимо опетъ „*рећ*“ (двапутъ) и „*памећу*“ са ъ? Или онъ не дрзи, да ове иду подъ оно правило о именима женскогъ рода, што се не окончаваю на ость, или се кодъ њега речь и памећу изузимаю одъ обштегъ правила, и иду у редъ добелы?

Нетый е Г. Др. М. С. издао 1845 земљописаніе целогъ света, у коме палашимо: „*будућност, искуство, природност, внутреност, внутреньост, средоточност, сигурност, пролитљивост, радиност, есен, часть, моћи, непрекидност, светлост, дужност, крвност, болестъ*“ и т. д. све и колико годь пута кои долази, са ъ.*)

*) Надъ сто и неколико оны Г. Д. М. С. и гл. управитель, пакъ не знамо, како онъ може испытивати децу и како судити о њиовомъ и учителя њиовы успѣху изъ грамматике србске, кадъ кодъ њега нема опредѣлены правила те грамматике.

*) Види стр. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 11. 12. 15. 18. 20. 22. 27. 29. 62. 67. 82. 83. 84. 132. 133. 139. 191. 152. 159. 164. 168. 172. 179. 180. 192. 195. 209. 239. 241. 248. 252. 269. 272. 275. 279. 282. 291. и т. д.

Кадъ [illegible] ., М. С. зна, да се са ъ мораю овакве ре-
чи писати, [illegible] амъ исту књигу свою и писао и при пе-
чатанію кор[illegible] погрешке печатнѣ на краю назначио, одъ
куда то ъ [illegible] сто ъ? Є ли и то све случайно и кривицомъ „*перета*[illegible] ово „*хрѣни*“? Наравно, да є све одъ „*перета*“ али ово само не више А кадъ такве и толике погрешке налазимо кодъ Г. Др. М. С. противу свогъ єдногъ правила, кое онъ добро зна, какимъ правила можемо тражити кодъ њега у свему осталомъ?

Лако одговара Г. Др. М. С. и за ово, што му є у примѣћбама напоменуто, да слабо разставља речи, кое треба разставлати: — нека, вели опетъ, опредѣлены за то правила. Кадъ тако Г. Д. М. С. мисли, не чудимо се, што више: *довеки, итое, штали, наша,* (у слову) — *ховѣли, споменућедусе, некти, предсобомъ, позасебе, немачки, не жели, несме, никдна, тебе, нелагко, шведской части, скороће, скороћеду, земљеваобште, одприлике, напослѣдку*“ и т. д. (у земљописе. предговору и стр. 10. 17. 58. 60. 62. 78. 82. 120. 135. 140. 166. 183. 197. 199. 235. 232. 214. 298.) — Но ако право чини Г. Др. М. С. спису съ єдне стране, што тако удно више речи, кое бы ако, да разставља; съ друге стране опетъ и разставља више, што вели н. п. у земљописе. *по на особъ* (стр. 1.) — *у за* — *де ме* () 225.) — *на су* (35) — *преме се,* (40 у при- — *на пробу* — (48) — одъ *съ немачки* (73) — *съ полиције* 216). — и т. д. Овако бы могли чекати и ово, што на- више у истомъ *„норски, талијански, енглески, русски, турски, арапски, дужи, найдужи, єдноки, найлепши, нанои, ни, шарии, већи, найвећи, найболи, части, точки, створи,* и т. д. (стр. 3. 4. в. 9. 11. 18. 36. 49. 50. 76. 109. 129. и пр.), где Г. Д. М. С. одъ последњега слога речи, єданъ, прави свуда два, као што на други мести опетъ и одъ два слога єданъ, н. п. „*найпостоанији*“ основъ (у слову „*Албанија*“ (земљописе. стр. 26) „*найдужешћи*“ (63) „Нил[illegible] (225) и т. д. Но то иде у срицанѣ, кое се учи у прваго разреду основны училишта.

Г. Др. М. С. є у ова два чланка своя и єдной књизи, што є сада на свет издао, завета толико чуда и повора за размишленѣ и за језик и правопис србскій почивно, да бы свету нашемъ до века могло доста бити, кое само да Богъ предакъ сачува одъ више такны.

На примеръ „*Математическо земљеописаније* његово *смотри земљу као тѣло, на коме люди живе.*“ Таманъ погоди! Шта ће математика съ людма? А „*потпуно* опетъ *земљеописаније* његово *смотра земљу као тѣло природно, кое се на више чистый дели,* и све те *части, као предѣле, воздухъ, подневѣје, произведе и хлеб описује.*“ Дакле кодъ Г. Др. М. С. воздухъ, люди, животинѣ, биљѣ и плодови, то су части земљѣ? Лепо! То є § 1.

§ 2. „*Земљевиди,* каже Г. Д. М. С. *кои сваку главну часть света* (са више држава) *представляю,* зову се *частни* или *партикулярни, а они, кои сваку државу по за себе* представляю, именую се *генерални*“. Овде є само то погрешно Г. Др. М. С., што є сасвимъ наопако разумео.

§ 3. *Диљ є земљѣ на подобіе кулета, кое є* (њуле) *на сѣверу и югу нешто мало угнуто*“ Г. Др. М. С. заборавно нам є казати, где є на њулету сѣверъ, и где югъ; еръ мы га безъ упуства његова не можемо наћи.

§ 4 „*Права черта, кои се одъ єдне точке земљѣ до друге представлял, зове се основна земљѣ.*“ Како ова черта иде, и како се представлял, преко земљѣ или прозъ земљу, и како прозъ ову, и да ли было одъ кое точке и было до кое, то є Г. Спасићъ оставио читателю, нека самъ погађа.

§ 5. „*Равнитель се дели у математици на стѣпене.*“ У коёй є математики Г. Др. М. С. нашао, видно или учио што о равнителю? Како ли є „*кругъ черте,*“ (circulus lineae) ово заиста ново пронађенѣ математично, извашао? — Хоћемо ли тако одъ § да §? Сачувай Боже! Ко бы трошакъ платио? Но само іошће нешто:

На стр. 88 каже Г. Д. М. С. да є „*по учинитељю янтара Султанъ Селимъ III. завео редовно воиство.*“ То досада нико нѣ знао; него се знало, да є јаничаре натребио и редовно воиство завео Султанъ Махмудъ. Не знамо ни то, како є можно, што Г. Д. М. С. у §. 23. вели, да се „*природный производе* (даке єданъ) *на три царства природе дели,*“ како ли да єданъ просторъ (Европа стр. 22) има две дужине, а никаку ширину?

Познато є, да є лутеранска и калвинска црква постала одцепљенѣмъ одъ римо-католичке; а Г. Д. М. С. нас научитава (стр. 17), да „*Лутерани, Калвини, Менонити, Квакери* и т. д. верую *западну* (римску) *цркву*“ Одъ кадъ то? Одъ кадъ ли є Виртембершко краљевство уништожено, те га у числу осталы (стр. 27) нема? Како є то трговина у Турской пострадала, да се, као што нас Г. Д. М. С. (стр. 37) увѣрава, само „*изневу ерси, ермена и турака на води*“, а само „*изневу бугара, срби и влашта на суву*“ води? Тешко њой, ако є тако! А тешко и Аустріи и њеной сполашной трговини, ако она ову, као што Г. Д. М. С. (стр. 67.) каже, само „*съ Турскомъ води*“! Капа є то чудна и противуслovна титула „*Императоръ Архидукатъ*“ (стр. 68.) кадъ ли є титула Цара Аустріе тако преиначена? Є ли за Бога истина, као што Г. Др. М. С. више (стр. 73.), да се где „*краго камење* на воденицы (*млину*) *углавном и саставља*“? — За чудо нам є далѣ, да у Француской садъ нѣ више една камера Пера, т. є. одъ краља именованы старешина, а друга депутирта, одъ народа (изъ свію градова и осталы места) изабраны, као што є досада было, него „*една Парїска и друга Департаментска*“, као што Г. Д. М. С. каже (стр. 109.) — Одъ кадъ є та промена у Уставу ове краљевине? И како може быти, да є год. 1845, кадъ є Г. Д. М. С. Земљописаніе издало, іошће однако „*престолонаслѣдникъ француске*“ было „*найстарији сынъ краљевъ, кои одъ Орлеана,*“ (стр. места) кадъ є онъ іошће 1842 године умро? као што смо у те године 29. Ч. Новина Србски читали. — Сасвимъ нам є ново и то, што изъ земљописанія Г. Д. М. С. видимо, да у Енглезской єдну камеру парламента, по његовомъ назыву „*доню кућу*“ — коју су до сада народомъ изабрани депутирци сачињавали, — садъ „*сачињаваю нижи чиновници*“ (стр. 126). Кадъ є Енглезске уставъ тако превраћенъ? Одъ кадъ ли є „*земљедѣліе* тамо *премебрегнуто*“ (стр. 125), за кое смо иначе знали, да є у Енглезской и Шотской найсовршеніе на свету? А да већъ не идемо далѣ, какавъ є то рачунъ, по коме налази (стр. 53), да просторъ Србіе, кои по географ. назначенію Г. Др. М. С. у дужини 2° 4′ дакле 46 миля, а у ширини 13° 34′ = 203 миљ има, само 950 са старомъ, а безъ ове само 700 □ миля, износи, као што онъ на истомъ месту вели? Не бы ли по точномъ рачуну, (дужину ширином мултиплицыраюћи) морало быти 8140 □ миля? Шта ли є догодило се, те число народа у Србіи, кое є по земљопису Г. Др. М. С. (стр. 55.) године 1845 до 1,000.000 износило, садъ после две године, као што нам онъ истый у 1¼ числу овогодишнѣм Новина Србски каже, найвише до 850.000 душа износи?

Све ово и овоме подобно, што безъ толкованя тешко може човекъ постићи и разумети, требало бы, да нам Г. Др. М. С. лепо натолкуе са његовымъ кодъ куће седећимъ разумомъ.

А што се сиротогъ језыка србскогъ тиче, — правопис већъ и не спомињући, — молити мораћо Г. Др. М. С., да му у будуће милостивія буде, еръ ако онъ съ њиме и у напредакъ тако уступа, као до сада, шта ће учитељи и ђаци чинити; шта ли бы найпосле одъ језыка србскогъ быти морало,*) да се по примеру Г. Д. М. С. удари говорити и писати онако, као што смо напредъ одъ њега видили, а и іошће много више видити можемо, као н. пр. у слову: „*повећный градови* — у одговору: „*сабранѣ* (м. сабранѣ) књига, *вире* (м. вире), *на среди* (м. на средu) нашће;“ — у земљописанію: „*напитите, учинѣтой, напитѣтоги, напитите, учинѣто* (стр. 2. 30. 78. 135. 138. 129.), *на коимъ, у коимъ* (м. коимъ или комъ), *на нашмъ* (језыку м. на нѣму, а прапће њимъ), (1. 9. 19. 31. 44. и т. д.), *сенъка* (н. сенка 2.) *око самих себе* (м. сама око себе 4.), има 18 *планета*, месеци *назване* (5). *дань и ноћь єднака* (6), *повратни* круга има *два* (м. повратна, 8.) *ближій земљѣ, было одъ нѣи*, (12. 19.) *круги, произходе*, плодъ, *коњ*, (м. кои) (8. 17. 283.) — *языцыи, сунцозвездо-ватре-людо* и т. д. *почитатељи*, вера *языци*, закона *многобожешкогъ, языника* (стр. 19. 184. 226. 269.), *ка* томе *доће* (18), *на ерудомъ, ерудо, ерли ерудо, ближеноруђо* (9. 114. 203. 236. 238. 245. 269. 277.), *нам леће, изводе нога* (стр. 10 место за леђима, подъ ногама, на пытанѣ где), *свакн климата спатра се* 36 (стр. 10) *трое* 6 *месеца* (11)-*месеца има, спуштати* (стр. 13. м. спуштати), *жито се и воће рађа, пати се жито и воће, жита се добро пате* (стр. 25. 310. м. 311. м. роди, роде).

*) Види Чашко писмо.

дрво Еукалиптосъ роди маму (301.) *богато у стипси, у сулпетру, у брудитъ купатилима* и т. д. *богата у злату, у сребру, у гвожђу, б. у соли* и т. д. (стр. 32. 35. 63. м. гвожђемъ, златомъ и т. д.) — „*има неколико фрегате*“ (39) *луне бубра, таутскимъ бубромъ* (стр. 40. 58. м. бубрета, — томъ), *на уходу, при уходу* (стр. 42. 46. дакле кодити?), *између знатностими, међу кои е, међу земљё и острови, међу река нема*“ (стр. 40. 41. 181. 306 м. између знатностій, међу конма, међу земльомъ и островомъ, м. ремама,) *у предёлу, сребрны руда налазећимъ се, добры сабліи* (м. сабаля 48.) *на оба пола, на мужкомъ полу наслёдственo племе, владёніе* и т. д. (29. 37. 92. 108. 116. 146. 150. 153. 159), *царъ се, краль се), благосови и крупоте,* (78. 111. 127. 275.) *сеиле шеширъ* (112, *болнице за глуховслепе, ослабёне војнице* (110, давле за оне, кои су само слепи, не, него кои су и глуви и слепи?) „*сивени съ памети* (127), — „*словаце, полаце, србёе, хорвате* и опетъ *словеице — осимъ* (иначе и код Г. Д. С осимъ) *оси има тиеута* и т. д. и *тиеута*“ (67) — съ *Некаръ* и *Майнъ* (140) — „*хмель, кмель, хмеломе, кмеломе*“ (66. 75. 132. 140. 159. да ли ће то быти мель) — „*сабранія поруланске посуђе, праве, граде посуду*“ (150. 221. 238. 255. ніе ли то посуђе?), — „*риба камаши* (166) — „*Јакъ да у за пиће безеодмоль предёлу но прилишномъ тіровинома — Мекка са се. кабаломъ и божіомъ кућомъ, надъ коіомъ е небесный камень, кои е Анеелъ домеи* (193). — „*пиришлаче*“ (201. 213.) — „*предња, предњу, у предњой*“ (205. 206.) — „ *у свое музеуме држе*“ (230 м. у своимъ музеумима) — „*осторь, опасталь, усіянъ ветаръ*“ (237. 239. другій бы рекао оштаръ, опасанъ; а да се ветаръ усіятя може, то ће опетъ быти ново проналазакъ Г. Д. М. С.) — „*у сребру богатомъ предёлу*“ (268) — „*разумева се* (м. разумеваю се) *три острова*“ (283) — „*градъ съ многе фабрике*“ (299) — „*еду печене пауче, одъ людій еду само пилећнице*“ (313. 315.) и т. д.

Но зато, Боже сачувай, да рекнемо, да Г. Др. М. С. не зна добро србски. Како бы то рекли; надъ онъ, као што насъ у одговору своимъ упёрава, и Мађаро-латински зна? Како е то латински, ніе намъ до душе іошть познато, али Г. Др. М. С., мора быти, да е примётно, да латински, како онъ зна, ніе онако, као што се учи по гимназіяма и другимъ школама у Парижу на „*Сеіни*, у *Страсбургу, Дійону, Постіерсу, Марсеіли, Франше — Колме, Нирепоісу, Боурбоноісу, Тоураіне, Саинтоге, Монпоісу* и т. д. по његовомъ земљописанію (110 и сл.) или у „*Неаполю* (97. 98.) *у Цирику* (104), у окружію горњёмъ „*Фалца, Стуттгарту* (133) *Карлсруе* (144). *Дармстадту* (145) *Халдесхаиму* (147.), *Будисмаину* (150. м. Будишину) — у Прайской на „*Спреи,*“ у „*Стеттину*“ (155). и т. д.; нак зато оно, како онъ зна, Мађаро латинскимъ назива. А мы мыслимо, да латинскій езыкъ, где се годь у свету по школама учи, све е єданъ истый, и да се онъ свуда по истыхъ граматике његове правилама и по истымъ классическимъ списательима учи. Или е Г. Др. М. С. тыме хтео да каже, да онъ латински зна као и мађарски, єдномъ речью мађаро-латински (по онове његовомъ сунцо- патро- и т. д. почитателья). Што се мађарскогъ тиче, Г. Др. М. С. безъ сумнё зна; зато пише оно неколико мађарски имена, што у земљописанію његовомъ о Ерделю има: „*Цибинъ* (мађ. Себень, а србски одъ старина веле и певаю у нар. песмама одъ Сибиня Сибињанинъ Янко;) „*Секелерска*“ (по мађ. секељска, а по лат. секулска) *Колосваръ* (м. Коложваръ) — на *Аранјосу* (Араньошу), Кецди — Фазарели (м. Кезди — вашархель (76. 77. и 86).

Латински да не бы Г. Др. М. С. могао знати, о томе у примётбама, на кое одговара, ніе было речи, нак што више ни о томе управъ, да ли Г. Др. М. С. зна латински, кое е сасвимъ друго пытанё. А како зна, о томе ко ће већъ двоумити, надъ види, како онъ лат. речь exemplar доводи одъ exemplum; а мы знамо, да она као и она у латинскомъ езыку постои, и како потврђуе, да нема тога правила, да се та речь у место лат. X быть са кс. написати мора, где свакій, кои е само букваръ латинскій добро изучио, зна, да е х у латинскомъ сложено слово, као и х у грчкомъ и славенскомъ, заменююће кс., као што и латинско име vesta Г. Др. М. С. пише (земљоп. стр. 4) „*Беста*“ (двапутъ). Но то и єдно и друго спада у читанё, кое е за латинске букварце. Али онъ пише поредъ *глобусъ* и „*планиглобіе*“ (стр. 2.); прво е управъ као у латинскомъ што се назива, а друго не знамо, где е Г. Др. М. С. тако скроено (са окончењемъ па іе) нашао, како ли е, ако е самъ, скровио? Тако е одъ *полусъ* начинио полъ, не знамо, мужкій или женскій? Тако пише далѣ: „*атмосвера, у атмоссера* (12). *босфоруъ* (1[illegible] и код други людій атмосфера, босфоръ. — Код њега [illegible]анацъ (33. 93. 97. 178), премъ да долази одъ латинске [illegible] (контузіяція), нак и у немачкомъ се каже: Контузіяцъ, нег[illegible], кои нало латински зна, каже: контузіанцъ. Тако пише [illegible]*terra sigilata* (49) са єдно l, а „*терранія*“ са два р (227) обое противу правописа оригинала. Али е онъ потврдно свое знанё латинскогъ езыка са „*катаракту[illegible]*“, (83) кое се латински зове катаракта.

Но зашто не бы Г. Др. М. С. могао тако читати и изговарати те латинске речи, кадъ су код њега и *кесарие*“ (стр. 176. 234. 267.) што и деца код насъ кажу кассарна, а немци Kaserne

Него одъ латинскогъ ніе много утекао код Г. Д. М. С. ни немачкій езыкъ, на комъ е онъ философію и остале высоке науке, нак и докторатъ получивши, научио, т. е. тако по смыслу те титуле, да и могао одна сваку одъ тій наука као Професоръ другима лако предавати, и то онде научно, где е, као што намъ онъ по речка његовимъ на стр. 153 земљописанія сведочи, „*изображенё на врло высокомъ степену, особыто библософіи.*“ Мало више напоменули смо неколико немачки имена места — као и французски и талијанскій, — кои се не читаю и не изговараю онако, као што ій е Г. Д. М. С. написао; и само ће бити єданъ такавъ примеръ овде њеко да наведемо. Много варошій има код немаца, коіи су имена сложена изъ Stadt (градъ, као и код насъ Београдъ, Цариградъ, и т. д.) и то се изговара штадтъ; а Г. Д. М. С. у своме земљописанію (стр. 16. 132 више: „*Ермаштадъ, Кронштатъ, Дармстадъ, Дармстадтъ*“

Тако е и краля шведскогъ име код њега (стр. 164.), „*керъ*“ а влашкогъ Князя „ *Бибешко*“ (62). — Но да види како преводи Г. Д. М. С. съ немачкогъ: „*У найвећемъ непоредку, кои престоли и главни градови изискуе* (стр. 40. дакле ови највећій непоредакъ? Mangel an Ordnung, die verderblich ist, може быти, да стои где у немачкомъ, — отдаванё поредка, кои се изискуе, нак е то Г. С. изопако увео) „*безплатежно пристаниште* (стр. 71. одъ frei слободно — „*свеучилиште недостаточно.*“ (70. 72. 75. unvollständig подпуно) — „*бишофеку веру*“ (125 одъ Bischof Епископъ). — „*тай — црква*“ (127. Abteikirche одъ Abbt архимандритъ) — „*пріятельски девойки*“ (127 Freudenmädchen, блудница, кое е тако называю у немачкомъ одъ Freude радость, што е све друго, а друго Freund пріятель) „ *войничко пловеће училиште* (144 Schwimmschule, школа пливања) — „ *држављима земничницима*“ (150 Reichsständе земальски народни представници) — „*провинціялни званичници*“ (154. 159. Provinzialstände, провинціални народни представници) — „*енглезскимъ пливомъ — Португеалли имаю найвећій пливъ*“ (207. 241. Einfuß утицанё одъ fließen тећи, а не пливати, кое се каже schwimmen) — „*дателовогъ дрвета*“ (233. Dattelbaum урма) — „*перле*“ (Perlen м. бисеръ стр. 261.) *трифель* (Trüffel, сатие гльива 237) „*приморя са клипама*“ (307 Klippen морске стене). Оваквы речій много има у земљописанію Г. Д. М. С., нарочито у начисланію провинцыя, кои онъ никако ни превео ніе, но само србски слова написао одъ приліке, као е у немачкомъ читао.

А тако е и саме немачке начине говора у србскомъ задрао; н. п. „*земља се може, овай се појас земљё не може, обитавати, — бесурцы са обитаваю, кафри обитаваю земљу, Цариградско предграђе Галату обитаваю христіани* (стр. 7. 8. 33. 41. 249. 266. Тако се bewohnen као дѣйствительный глаголъ у немачкомъ са винительнымъ падежомъ употребляе, али србски се каже: обитавати у земльи, у предёлу, у предграђю) „*пасдна на вину, п. на памуку, п. на житу, п. на маслинама, п. на производима, п. на мириплавимъ зачинама, п. на кажномъ воћу, п. на рудама.* (32. 33. 44. 55. 63. 77. 145. 191. 209 213. 250. 267) — „*оскудна на изворима*“ (32) — „*оскудость на води*“ (138) — „*на држаеный соборъ учествую*“ (164) — „*богата на злату, б. на рудама, б. на тежеру, б. на памуку*“ (168. 212. 267. 268.) — „*благосовена, благословена, ерло благосовена на производима* (66. 97. 211.) — „*граничи на*“ (свуда, где годь о границама говори). — немачки се све то каже са an, нак ово an и Г. Д. М. С. верно намъ свуда преводи на, валяло, не валяло — „*съ лепимъ шумама, съ кременимъ каменомъ, съ людскимъ ликовима, съ виноградима покривено*“ (31. 60. 210. 211. 236. 270.) — „*съ обелискомъ украшено*“

(41) — с[illegible] *окружена*“ *(45)* — „*съ рукодѣліемъ*, *съ*
ловомъ се *(36. 266.)* „*съ раномъ се снабдѣвају, снаб-*
дѣвени съ [illegible], *съ водомъ снабдѣва*“ *(222. 243. 294.)* —
„*съ кожа*[illegible]*ю*“ (283), то се све србски безъ предлога
са каже; а[illegible]. М. С. ніе хтео у преводу да изгуби init, кои
у немачкоме [illegible] *сваком* томъ месту стои — „*обелиском изъ*
гранита“ (41) „*праве посуђу изъ порцуланске земљѣ*“ (221) и
то се немачки тако каже aus, али србски кажу: одъ камена, одъ
дрвета, одъ земљѣ и т. д. — Дакле све сами германизми.

При свемъ томъ не смемо рећи, да Г. Др. М. С. „*немачки мисли и немачкимъ духомъ дише*“; [illegible]ъ нам каже, да тако мора онай, кои с пажњомъ о нѣговомъ слову правио. А Г. Др. М. С. како мисли и какавимъ духомъ дише, може човекъ изъ нѣговы дѣла погодити, ако и ніе тако охтровидъ као онъ, кои прем да не види у примѣчанію оно, што стои напечатано црно на белом, опетъ види, што ту нема, и што безъ сумњ[illegible] нико осимъ нѣга ніе видио: свое „*место рођења и са овымъ по мешана лична призрѣнія*“ примѣчателя и „*срце и непоштенѣ, пакостъ, себичностъ, самољубіе, лукавство, и пристрастіе* спрам *свога, вчера охтроумія*“ и т. д., пакъ тако изъ тога свога [illegible]ења, у место да бы одговарао на оно, што му се о слу[illegible] нѣговомъ примѣчава, тражи и дира личности, места рођења и [illegible]ано погрешно наводи, онда бы му онай ду[illegible] одговорити, кои тако пише. А што с у Подунавке [illegible]. напечатано, пакъ у томе Г. Др. М. С. неморалностъ [illegible]“ налази, то ваља да с са допуштењемъ правителстве[illegible]е напечатано, кои по правилу з. своє Уредбе одъ [illegible] 800. не допушта печатати, „*мысли и израженія [illegible]ельна, противна благонравію*“ и кои ваља да с умела [illegible]ове чланку болѣ разсудити, као што іой с дужность, [illegible]р. М. С.

[illegible]но пакъ, што Г. Др. М. С. напосле каже, „*честь и [illegible]ваком, было одкудгод драго, поштеном и доброг[illegible]ку*“ морали бы предъ њиме поклонити се, кадъ бы [illegible]они были прво, да онъ тако зависта и мысли, пакъ и [illegible]ида се, а друго, да с онъ срдцемъ и умомъ вредант управъ свагога поштења и доброту срдца, и да не др[illegible] быти онога за поштена, кои тававъ башъ ніе, а кои с [illegible], тога за непоштена, да онъ управъ и само оно не тр[illegible]о с непошт[illegible]ено, а люби и чини, што с поштено, и никако *противъ овога*“ (стр. 8.).

Међутимъ доста да с Г. Др. М. С. и дотле дошао, да словомъ изрекне предъ светомъ оно правило морално философіе, да треба гледати само, нѣко добро и поштено ко ради, а не одъ куда с и овоме подобна; пакъ и ако ће быти когодъ одъ онакогъ рода, кои с „*подъ дуелмъ игомъ у правима сасвимъ покварен и тек се почињ поправлати*“, као што у землѣописанію Г. Др. М. С. стр. 29 читамо. А што Г. Др. М. С. на нейдан („*на среда*“) са подписомъ имена изазвана, моћи ће и тыме быти служенъ; но текъ почемъ найпре на ствари редомъ одговори, да га не бы ние у овоме што сметао, ако бы му пре „на средъ“ изишло, као што видимо, да с и при найновіемъ одговарању такву неволю съ именомъ, местомъ рођења и личностима имао, ако му и ніе никакво іошть на средъ изишло было, — а то имена подписанић и „на средъ“ изнесенъ и ніе овде башъ нуждно, гди се никакви концы не бров и не даю, пакъ да бы се могао човекъ никарења бояти, него се, — и то на писмено, кое се никакавимъ лаганћемъ и извртанћемъ не може више затирати ни одрећи, — њиженне ствари претресаю, у коима ние нити шта привоси нити одузима, као што в доседашњи књиженни послови Г-на Др. М. С. ни мало ни болји ни горе не бы были, да се онъ нигда ніе подписао. Сасимъ пакъ добри и найболи бы исти послови Гна Др. М. С. и за нѣга и за књижество наше, а и за несе пренумератa, были, — нарочито географіа — да нису никадъ на светъ изишли. Но онъ с видно (по предговору землѣоп.) да „*наше прекладо књижество оскудостъ трпи у многимъ струкама науке, нарочито учеными, и да се наше читаюће обћество, особито наша учећа се младежъ, свake прилике, данашњ стањ света познати лишава*“: пакъ с похвално, да онъ той оскудостн помогне и издао свое „*землѣописаніе целогъ света сачињено, по найновіемъ државномъ стању* (кадъ да држава) *за књига и нижа училишта и за свако стање грађана*“ као да ніе и пре нѣговогъ землѣописанія учило се — као и одъ тогъ доба безъ нѣга што се учи — по свима и вишимъ училиштама (гимназіалнымъ) а и нижима землѣописаніе, и као да мы немамо географію, не само за те школе написану и напечатану, него и обширну, одну одъ Соларића са ключићемъ у землѣописаніе, гди више математичке науке има на једномъ листу, него у читавой књизи, а може быти и глави, Гна Др. М. С., другу одъ Вуића, трећу одъ Тирола, осимъ посебны описанія као Сербіе одъ Г. Вука Караџића, одъ Милошевића и други, а него тако и други поједины земаля и предћла у књигама и повременымъ списанімa нашимъ. Али Гну Д. М. С., докле онъ ніе свое землѣописаніе издао, све то ништа ніе значило.

А кадъ с Г. Др. М. С. све то могао за ништа држати, што с онда нѣгово землѣописаніе, полезно ли мора оно и нашћ него ништа нажити, кадъ саме покоре у себи садржава, као што већъ и изъ онога, што смо довде примѣтили, сваки видити момо; а камо ли, кадъ бы іошть редомъ узели државу по државу

Оставляюћи проче, да узмемо и. п. саму Србію — отечество списателя, гди с онъ и родно сељ одрасто, и кое га с о своме не малому трошку на науке давало, — како с у нетоме землѣописанію одъ Г. Др. М. С. описана.

Просторъ нѣнъ и брой обытателя по нѣговомъ описанію навели сио мало више, а *граници*, вели, „*одъ и. на Тимокъ и Бугарску, одъ ю. на Македонію и Албанію; одъ з. на Херцеговину и Босну (Дрину) а одъ с. на Саву и Дунавъ.*“ Кад се точно и уредно описую границе сдне земљ, ту се имену сва[illegible]ка она земля редомъ, кои с њоћ сусѣдна, пакъ се поредъ тога каже и река или планина, кои с граница између нѣ и ове. Но по Г. Др. М. С. човекъ не треба, да зна, ни у кою бы земљу гди дошао, да изъ Сербіе преко Тимока, Дунава или Саве пређе.

Знатніе планине (стр. 54) именуе: „*Перзеринъ*,“ (исто тако у на страни 61 м. Призренъ) *Омолинъ*, *Мирочa*,“ као што с наша та имена кодъ немаца, кои и. п. и Пассаровицъ пишу м. Пожаревацъ, Семендріа м. Смедерево и т. д.

„*Карантини*“ наши кодъ нѣга нису само „*за сачувати одъ куге*,“ него „*и одъ другге опасне болести*“ (стр. 54). А одъ какве насъ то іошть друге опасне болести могу они сачувати, ако с Г. М. С. пронашао и ако нам каже, великій ће докторъ быти. Но слаба с у томе надежда, кадъ онъ одма и пыта (не знамо кога), *шта се у њима (карантинима) ради?*“ — Не зна дакле ни оне обширне Уредбе одъ 31. Окт. 1839. Нам. В № 2113 и 21. Јулія 1841. КВ. № 919., кои о томе постои и у кои ніе *ни требао* по нѣговомъ примѣчанію (у Ч. 14. Србскихъ Новина т. г.) да *завири*, или было кога упыта, *а не да читатељ нѣговогъ* землѣописа *у сумњи довода о поредку и т. д. нађе* (а управъ Правителственны) овы заведенія.

„*Сточоводство* с вели, „*знатно*“ (стр. 56.) али ту знатность никако не показуе, пакъ ни то одъ све неволѣ не каже, полезно се какве стоке преко године изъ Сербіе у стране земљ прода; — као што то и. п. о Молдавской (стр. 63) казаже; безъ сумњ, што с оно у тыћемъ землѣописанію нашао, а оно бы требало, да с самъ дошао и казао, кое с мало трудніе. Иначе што се плодности Сербіе тиче, каже (стр. 55.) да има „*досыт камена*“. Ко бы то мислио кодъ толики брда?

„*Кнезъ са Совѣтомъ влада по Уставу*“ каже Г. Др. М. С. (на стр. 57.), а у истомъ уставу (§ 2) стои, да с правленіе земљ, т. е. владанћ, Кнезу самомъ повѣрено, Совѣтъ пакъ да учествуе (§ 11 и 12) у законодавству и уређиванію земаљскомъ, као што то и по другимъ конституціоналнымъ земљама Камере народны представника чине; али то ніе владанћ, нити су оне часть владѣнія или правленія, правителства, него оно су само Владѣтель и нѣгови министри, кои по постоећимъ овымъ законима и уредбама владаю. — „*Попечителы*“ само „*онда имаю*“ кодъ Г. Др. М. С. (стр. 57) „*столицу у Совѣту, кадъ се о дѣлима њима канцеларія тичућима се ради*“ гди сваки и по уставу § 16 и по дѣйствителномъ искуству зна, да они засѣдаюю у Совѣту и учествуюю у рѣшаванію, кадъ се годъ нашнія дѣла земаљска ту рѣшаваю, и да се зато онакна засѣдавія Совѣта као главна држе.

„*Одъ уставообразованог времена*“ вели (стр. 57.) „*ложмат с*,“ (не знамо, ко или што) *и по будгету приходи расходе у нешто прелише*“, али колики су приходи и колики расходи

Сербіи, то Г. Д. М. С. не каже; а каже н. п., да су „*у Турской* (стр. 38.) *нико сее друго тако и приходи и расходи у непорядку и неизвѣстности*“, пакъ опетъ да е „*познато, да прелиа на 10 милiона талира плаше.*“ Шта дакле дае мислити читаюћемъ свету о поредку и извѣстности тiй ствариj у Сербiи, кадъ о њиномъ приходима и расходима онъ као Србинъ и исте землѣ знаменитикъ онако неизвѣстно пише?

Исто тако вели на истой страни и за воиставо у Сербiи: „*само е онолико знаведено, колико бы потребно было за погранични и внутренный мирь и порядокъ обдржати*“ — а колико е управъ, то не каже, као што намъ за друге стране землѣ, н. п. за кладу Грчку (стр. 30), извѣстно излазе; кое бы могао лако и о Сербiи знати и казати, само да е *закирао* (по нѣг. речима) у Устроенiе нѣногъ гарнизоногъ воиства.

„*Судови се односе* (стр. 58) *на Апелляционый Судъ, а Началствства на Попечительство внутрены дѣлъ*“ — Само? А Попечительство Правосудiя ништа нема са Судовима? и не односе се они осимъ тога и другимъ властима, особито полицайнымъ? Началничества пакъ окружна не односе се и осталымъ Попечительствама, сваконе по струци нѣговой? Лепо зна и лепо описуе Г. Др. М. С. устроенiя и уредбе свога отечества!

„*Паша седи у тврдиньи*“ (Београдской, стр. 58.) *са неколико стотина Низама*“ (само неколико стотина!) а на другой опетъ страни (59) „*седи е* (у Београду) *на истый начинъ и столица Паше и Европейски Конзула, као и Енглеза, Правительства, Митрополита и Консисторiя.*“ О Суду пакъ Аппеллацiонномъ, Варошкомъ, Окружномъ, да су и они ту, ни спомена као ни о Началничеству окружномъ, Управителству Варошкомъ, духовномъ Аппеллаторiялномъ Суду. „*Београдъ има* водъ Г. Д. М. С. 20,—25,000 *обытателя*, као и *Сплеерево* 8,000; — а по попису 1834 годиие (види геогр. статист. рѣчникъ Сербiи одъ Г. І. Гавриловића стр. 15 и 246) имао е прошли само 18,610, друго само 3265 душа; — одъ други пакъ места Сербiи, што Г. Д. М. С. неколико именуе, ни о еномъ не каже, колико обытателя има, као што намъ каже то о далеко одъ насъ удаљенымъ и найманѣ знатнымъ местима странны земаля.

Ко дакле не познае иначе Сербiю, пакъ и сама учења се младежь Србска, како ће е жалостно изъ овогъ землѣописанiя Г. Д. М. С. познати! Да француз, немацъ или другiй кои у свету списатель уме што о Сербiи писати, неће ли прво потражити описанiе, кое е у самоме главномъ граду исте найновiе о њой изишло одъ Доктора философiе, единственогъ у Сербiи, при томъ управителя школа, Члена одбора просвештенiя и ученогъ друштва, и кои се іошть явно изјаснява, да е за свою поглавиту струку намѣу свiю наука изабрао землѣописанiе; — пакъ шта ће ту иначе?

А кадъ о Сербiи тако пише Г. Д. М. С. у своме землѣописанiю, како поуздано може быти нѣгово описиванiе други странны земаля?

Онъ и н. п. у Унгарiи више година учења се провео; пакъ шта е одъ нѣ у землѣописанiю своме починио? Пожунъ, Шопронъ, Коморанъ, Острогонъ, Будинъ и т. д. (стр. 78.) турио у долину Унгарiю, а Оравицу, Темишваръ, Вршацъ у горню; Ст. Андрiю съ десне (Будимске) обале Дунава пребацио на леву (Пештанску, стр 79), столицу Привиса преместио е изъ Острогона у Пожунъ (стр. 78.) а врховный Судъ земальскiй изъ Пеште у Будинъ (стр. 78.) Кеизарку дао име Епершша (Прешова) Егри Егера (стр. 80), Панчево направио, да е „*утврденъ градъ*“ (85), канаљ Бега (Бегеј), кои иначе одъ Тамиша и Темишвара до Тисе иде, съ еногъ края продужио чакъ „*одъ Ердеља*“, а съ другогъ пократио „*до Бечкерека*“ (стр. 66.) — али зато опетъ и направио (стр. иста) сасвимъ нови „*каналъ Терезiе, Саву съ Дунавомъ сполучивши*“ кога до нѣга нигда ніе было, и кои милiоне продити мора.

Но што не бы онъ све то могао, кадъ е могао читаве рѣке „*Рону и Ебро*“ кое су до сада у средиземно море уливале се, окренути „*у Ядранско*“, „*По*“, кои е у ово иначе ишла „*у средиземно*; (стр. 24.) „*а Сеине съ Іонне, Дубе Марне и Оиаз* (стр. 106.) кое су се иначе у канаљ сливале, „*у Атлантическо*, — у Енглезской све водоводе *у внутренности* (123.) *са Лондономъ* са*колити*, — у Босни и Херцеговини толикiй [illegible] *стаканити* и само 100,000 *душа* (стр. 47) оставити и [illegible]

Него е найлепше, што Г. Д. М. С. у [illegible]писанiю своме 1845. извѣштава, да „*морско-военна сила [illegible] изнела на 40. флота*“ (стр. 109.); по чему бы могли француз, да зна-ду србски, болѣ него Г. Д. М. С. латинскiи и немачки, пакъ да нѣгово землѣописанiе читаю, тужбу противу свога министра морепловства подиѣи, кудъ е толике флотте део за ове две године, кадъ садъ нема више, него 4 са толико Адмирала; и тай бы іошть могао страдати, како бы тужительи писмено доказателство имали у землѣописанiю нашегъ Г. Д. М. С. — А томе бы се могли и по другимъ државама Попечительи морепловства надати; ербо Г. Д. М. С. исто тако потврђуе у своме землѣописанiю, да „*турци имаю две до три флоте*“ (стр. 39.) — „*Аустрiйски царство и флота*“ (стр 68) — „*Краљевство Неап 2. флоте* (стр. 98) — „*Шпанiолски две флоте*“ (стр. 111 „*Португалска две флоте*“ (стр. 122) — „*В. Британiя* 85 *флотта* (стр. 126) — *Холандска* 12 *флота*“ (137). — *еска* 4 *флотте* (160) — „*Шведска* 11 *флоттилла*“ (стр. [illegible] „*Русciя* 50 *флоттилла*“ (стр. 173) — *Сѣверо-Американ[illegible] државе* 16 *флота*“ (203) — свега дакле ови [illegible] 235 флотта, не спомињући Грчко Краљевство, Мексиканско Краљевство, Мексико и Бразилiю у Америки и друге земаљ поканѣ морске военне силе имаю, и о коима за ове Г. Д. ништа не вели,

Напредъ у § 41. землѣописанiя свога казао намъ е С., да е флота, „*брой одъ 10 военны т. е. такови бродове елѣкт, кои сваки по 50 до 120 топова носе*“, прем флотта има и више одъ 10 самы линейны а узъ ове и више маньи бродова; дакле нема намъ по томе садъ и Г. Др. М. С., колико бы у оны нѣгоны 235. флотта корита бродова и колико топова?

Нека буде за садъ ово доста о землѣописанiю Г. Д. кое Г. М. Банъ у ч. 33. Подунавке 1846 прогласуе, Спасенъ ніе писао за читавый публикумъ, — а на насло-вомъ стои: „*за свако стање грађане*“ као и у предговоре намера нѣгова *читаюћемъ Обытателству (публи[illegible] ври-ти, свет и домаћи стање нѣгово познати, — но [illegible] *ником србске*, и као овакво да е оно много *совршено*, и го; или што ніе умео толико свакогъ вида погрешке у види, или што е таканъ и Г. Др. М. Спасенъ и књижне шегъ пріятель, да жели, да те погрешке и даль остаю, жую се и разпростиру кодъ насъ, а не да се уклоне, пакъ векъ научи, што не зна, и да се поправи у ономе, што зна.

Бданъ Членъ Читалишта

II. ЧАУШКО ПИСМО.

Г. Миловану Спасенъу, Доктору философiе, редовномъ Члену друштва Србске словесности, Члену Одбора Просвѣщенiя, и главномъ Управителю основны училишта Княжества Србiе.

(*нѣговымъ езыкомъ, мыслима и правописомъ* *)

Вы, Господине, *граничите на сукту*, кадъ мыслите, да сте тако *богати у разуму, и плодни на науката*, да намъ *ковчику одъ бубра начинёку посуђу* као *добродѣтелне намере* продавати можете. Ври *осенимъ шта* у књигама пишемъ *учи-сущте* за ђаце *кое-какве саблазни* као на пр. колико има блудница у *Лондону*, кое су кодъ насъ *пріятельске девойке; осенимъ шта* нимъ цилате, како се *по светогорскимъ пештерама Калуђери и Калуђерице испашћаю*; найпосле *осенимъ* онога *безобразногъ дрвета* на страни 238. вашегъ землѣописанiя, *коместе* као ученъ Кровчъ могли мало альвинице начинити, да не буде *голо насо; іошть* е кодъ насъ *све у найвећемъ непоредку, кои*

*) Све речи, кое су отличнымъ словима печатане, суу собственои изразе Г. Спасенъа, извађени изъ нѣговогъ землѣописанiя, год. 1845. у Београду печатаногъ, и кои Членима нѣгоны у числу 5. и 9. поклона Читалишта иналазећи се. Ко се о томе увѣрити жели, нека запыта Г. Спасенъа, па као му онъ не каже, нека се обрати Учредничеству поменя Читалишта. — На исправность типографейскy обраћаше е у ч[illegible] састанку особито пажнiю.

вилна земљ … *нависку*ю. — *Ка овом доће*, да не дише*то туђим* … ; ер*ъ* е код*ъ* *нас*ъ *владајућій језикъ Србскій, крвомъ … арославенскій*, а вашу књигу човекъ кадъ чита, рекао бы, да се *ни сте близо Пергерина* родили, у *коимъ се* србски *што* говори, него гди у предѣлу *на* Немцыма или Французима *плодномъ*, као што е *Версаилесъ*, *Хампагне*, *Бурбоноисъ*, *Цырикъ*, и т. д. Вы треба да *учествуете на* народности, а не да *свири и гамижи* туђинство, и да насъ на путу водите, одкуда бы найпосле морали *сличницы*, т. е. *сунцозвездо-ватро-людо и т. д. почитатељи* постати, *ка коима всехабите дошу*. Ер*ъ* у нашимъ катихисису не стои, да е *Патріархъ глава цркве*, као *шта* е код*ъ* други папа, него е Христосъ, и мы немамо *старый тестаментъ* и *бишофе*, него старый завѣтъ и владыке. Ово сте вы морали учити *у каком*ъ *недостаточном*ъ *свеучилишту, у какой Академіи природе*, и *у каком*ъ предѣлу, *у коимъ* е найпре *сувоврућо*, после *влажноврућо*, *но вамбите меко*. Мы мыслимо, да вы *верујете нашу цркву*, и *оитвалюи Србію* нальда знате, да *неположи* увенъ *Патріархъ нашимъ Митрополиту митру на главу*. Заиста съ *оваким*ъ *цапокрим*ъ речма морате *несигурность прилога* код*ъ* читателя *будити*. Погледајте *Немце, Поляце, Словаце и Власе*, *мо*… *свиђа се повећой частіи* труди, да свое *хрѣни*, подижу *ведиія добродѣтелны намера*, и као са *звѣздочтене куле*, на *…ано-пилатым*ъ *клипама начините*, съ чимъ одъ *мѣда* … *м* пресецаю *Катаракгумъ* и *врглоге*, о ков ньова народ… као *Аустрійска држава о море*, *ударя*. Они подижу съ *…ошицу милостивог*ъ *срца*, *преко* ков *два моста иду*, *…бите добро* и напредакъ. *Укодъ* е *ка* томе труданъ, и *…вбіе* и *опоро*, али ће *повремену* быти *усіяно* и *благше*.

*Одъ устаавобнародованог*ъ *времена* Србія иде напредъ. *…ровъ* ніе више *покривенъ чивутскимъ бубромъ*, као у нашъ *земљописанію*; па зато бы требало, да се и књиге очи… одъ *буброва*, *ер*ъ *су начињене* за обшту полъзу. *Разумъ* код*ъ* *…ведени изнашао е пронађенѣ печатнѣ*, и *душевна рана* *носи преко два сата дубина; разумъ е изнашао знаке*, *ко…ће плодове разума означити;* и право е, ер*ъ* кадъ *тѣло* *тѣлесне силе и моћъ хрѣни*, зашто се не бы *разумъ* чо… *вѣчій борію у прибављању умне и душевне ране — при пр…вом*ъ *почетку* (а при другомъ и трећемъ почетку бы *кому лакше*). На кадъ сте тако лепо опредѣлили разумъ и *разумну душу човека* по вашой філософіи; кадъ сте тако великій човекъ, да *спустате Сентандрію* на *другу страну* Дунава; кадъ код*ъ* *нога* ваши стое државе и Краљеви, те имъ часъ *кое-каке блоте* дате, часъ имъ титуле одузимате, као што сте и у Србіи за две године 150,000 людій утамапили: зашто не бы изишли *на средъ*, и *уписали* у књигама нашу мудрост, или, да простіе кажемъ, зашто не бы написали нову філософію, кой неће имати *ачаћа оштроумія*, и где бы намъ вы могли неколико *речи разчленити* о моралу, о језику србскомъ, и о погрешкама *перега*. Само да не буде *Клиппа* и *бишофске вере;* ер*ъ* Срблји треба да *тку* свое (*сукно*) а не туђе. Така књига произвешће код*ъ* ћака великія, као на *мору проливъ*, и не само Срблји, него чак и *болдисани люди* (Американцы) признаће, *да е овай коракъ човечество на превазвишеный степенъ подигло*; и они ће нам *паметнице*, за 100 талира *начините*, *до* 24. *предѣла неба* подићи, кои неће трајати само 6 *месеца*, него, докле *се годь жита рађала и патила буду*, докле *рѣке* буду имале *рамена*, и докле *Краљ францускій на врх*ъ *монархіе стано буде*. Само велике мужеве народ*ъ* венцемъ *круноше и благосови*, а мы мали люди, одајући по земљи, кои се код*ъ* насъ *дели* на коровъ, свиње, мађарце и т. д. и сматрајући ваше *заведеніе сиђены* съ *памети*, казуемо само другима, *шта* смо ту видили; и зато сте вы докторъ философіе, човекъ наученъ, а мы по вашой милости чауши.

Найпосле васъ молимо, да не дирате у *моралность*, ер*ъ* то не иде у ваш*ъ* *будгетъ*. У новинама читалишко „намакнути дувана и т. д.“ а вы остављате дуванъ, па одма трчите на козе, и тражите служинѣ; — то ніе лепо! Онай І. С. П. хтео е исправити ћаце, кои пишу као вы, да ніе добро речено *намакнути* у место *набавити;* а што се морала тиче, погледајте само ваше *пріятельске девојке*, *ваше светогорске калуђерице* съ *калуђерима*, и оно скаредно *дрво* на стр. 238 землъописанія; однимъ словомъ, погледајте ваше *прибавоштедно* заведеніе, па ће те се уверити, ко е мораланъ, или ніе, и коме прилачи оно оштроумно, али одъ Мушицкогъ узето и невраћено, пареченіе „голо наго.“

Опетъ 6данъ Членъ Читалишта.

ОТВОРЕНО ШИСМО СВИМА И СВАКОМЕ.

Ономадне е узъ „*Новине Читалишта Београдскога*“ разаслатъ одъ нѣке компаніе Членова Читалишта Београдскогъ єданъ памфлетъ подъ именомъ: „*Књижеене Забаве*“, кои ће свакій паметанъ човекъ за пашквилу сматрати, почемъ се одъ личне мразости доводя и самомъ пакосћу, ненавишћу и осветомъ дише. Я нећу овде правдати г. Спасића, на кога се речена пашквила односи, нити нѣгово Землѣописаніе, кое се ту грдя, у обрану узимати; но питамъ само: кадъ већъ ти „*ветерани*“ нису хотѣли „*почетника*“ г. Спасића поштедити, е л' у реду было, нашимъ честнымъ старцыма смућивати утѣху, што су доживили, да њиовъ рођеный сынъ каково дѣло напише и на свѣтъ изда, па ма не было то баш тако сапршено? Кадъ е г. Спасића Землѣописаніе изишло, я самъ прилику имао видити нѣке знамените старце наше, коима мы за све благодарити имамо, што данасъ ужиамо, сузама радости обливати се. Тко саиздателнога срца могао бы имъ са чистомъ савћћу ту радость огорчити? И зашто они нису хтѣли слѣдовати овоме гласу човечности, кадъ и сама безсловесна животиња по природномъ своме нагону тако, као они критичари, не поступаю! —

У осталомъ ако Землѣописаніе г. Спасића и ніе достаточно, ипакъ я судимъ, да е одъ какве такве полze, ако никакве друге, по компаніонима, а оно баремъ съ тога, што се чита, и народъ се нашъ читаню привикава; а єданъ римскій списатель рекао е, да нема те књиге, ако ће и найгора быти, коя ма какву полzу небы привосила. На по овоме оно е полезніе нама, него „*Лажа и Параллажа*,“ „*Тврдица*,“ „*Покондирена Тиква*,“ „*Зла Жена*“ и т. д., гдѣ се нећемо баш найболѣмъ моралу научити; полезніе намъ е и одъ онога єдиога превода „*Мађарски Закона*,“ кои закони можда су мађарскимъ адвокатима нуждни, ал' нама Србима заиста ни найманѣ. И кадъ се са г. Спасићемъ онако строго и неулюдно поступа, шта бы онай списатель заслужіо, коме бы се доказало, да е туђе оригинале за свое издао, као што е н. пр. преведенъ „*Тврдица*“ съ нѣмачкога, а „*Милева*“ съ мађарскога?*) Шта ли онай, кои намъ іошт

*) Мађарскій е оригиналъ „Нѣма Грижа.“ По овоме е одъ слова до слова, съ врло малима изнѣнама, написана „Милева,“ гди списатель, осимъ исторических погрѣшака, и Милеву ніе дао найпоштенія карактеръ, но сасвимъ противнимъ и непрородянъ женскомъ полу нашега народа. Но овимъ сраимымъ карактеромъ одликую се готово сва дѣла истога списателя. То данде иде у нѣговъ рачунъ! —

ничимъ своју способность нїе показао, а усуђује се друге опадати? Шта ли бы и ти компаніони, кои су речене „*Књижевне Забаве*“ издали, заслуживали, кадъ бы имъ се доказало, да она примѣчанія о землѣописанію г. Спасића нѣкомъ часћу нису сами написали, него ихъ украли изъ једнога званичнога акта, и тако овай вѣроломно у свѣтъ пустили? Шта ли бы съ њима чинити валало, кадъ бы се показало, да оне у моту, на вопросне „*Књижевне Забаве*“ наведеномъ, рѣчи: „*Интригантъ-смутљивацъ*“ управо за њи приличе? У туђемъ оку виде трунъ, а у своме невиде балванъ! —

Најпосле како е та пашквила кодъ публике наше примљена, најболѣ ће посведочити то обстоятелство, што су е ученицы овдешњи, кадъ имъ е, по самовластной препоруцы једнога одъ ти компаніона, кои су е издали, раздана была, на комаде раскидали. Оваку, ако не и гору честь получила е и кодъ многи важны мужева. Я писамъ противникъ критике. Но шта нише желимъ ю и тражимъ. Само она съ томъ цѣли вѣки нора, да литературу нашу исправи, а не да списатели црни и безчести, нити да произлази изъ личны призрѣнія, и да се критике неприхваћамо само зато, што са списателѣмъ конмъ у завади живимо. А у овомъ случаю са г. Спасићемъ тко ће одрећи, да лична непависть главну роллу не игра? То ни мало нїе великодушно, по напротивъ сасвимъ подло и непоштено, као што и ветерану никакву славу неприноси побѣда надъ новаком. Међутимъ г. Спасићъ нека се тѣши рѣчма онога Римлянина, кои е у подобномъ одношенію рекао:

„Ipse mihi plaudo; nam stulta e faece popelli
„Hic scripsisse feret me bene, et ille male.

Једанъ Србинъ
и Членъ Читалишта.

КРАТАКЪ ОДГОВОРЪ

НА

„КЊИЖЕВНЕ ЗАБАВЕ“

ЄДНОГЪ ЧЛЕНА ЧИТАЛИШТА.

Како кои сеи, онако и жњ.
Срб. нар. пословица.

Човекъ ма како миранъ био, кадъ га ко нападне, особито на неправеданъ и непоштенъ начинъ, мора се бранити.

Єданъ безименый Чл. Читалишта издао є пре неколико дана неку грдню, на мене управљену, подъ насловомъ „Књижевне Забаве.“ Онъ ту грдню и накостно изопачиванѣ речій и мыслій обукао є у одѣло тобожъ књижевно, и дао читательима на знанѣ, да онъ то чини, да бы погрешке у књижеству исправляо; а овамо му изъ свake речи лична призрѣнія гнире. Онъ є у той грдньи прешао границу пристойности и са стране човечне, и са стране књижевне, и на послѣдку са стране званичне. Човечности є границу прешао, што ніс знао своју ярость и накость у той грдньи ограничити; књижевности на срамоту служи, што незна како се критике пишу; но само, да бы своимъ цалаюћимъ языкомъ єдъ изліо и своимъ страстыма утодіо, изкриво є многе речи и мысли у моимъ сачиненіима, и тако найподлимъ начиномъ трудіо се є, да ме продъ светомъ оцрни и сачиненія моя за невалала прогласи. 1). Званичникъ є на послѣдку одвећъ подлый, што у званіе другога дира, и што є она примѣчанія о Землѣописанію моимъ изъ званичногъ акта узео и у светъ вѣроломно съ томъ разликомъ пустіо, што є неке ствари изопачіо, неке у одѣло грдњ обукао; неке као опредѣлителне узео, а Одборъ є Просвештенія неопредѣлително казао; и найпосле некимъ є ствари нешто додао, а нешто одузео, и нето онако напреметао, како му є у рачунъ ишло. 2.)

1) Єданъ критичаръ, кои погрешке списателя у књижеству исправляти предузима, несме само пытати: Шта є ово? шта є оно? Да ли има у кога є неразумне душе? Изнако є разумно? Такавъ погоди и т. д.; но мора и доказати: зашто ово или оно ніс добро речено? и како є боль рећи. — Изъ те критика ни две паре неверди, еръ се читатели немаю чему изъ ње научити, нити се пакъ таковомъ критичару вера показовати сме, па ма и право имао и ове свое подпегао; а камоли кто є свеснимъ напротивъ овога.

2) И я бы могао узети примѣчанія одбора о дѣлу Г. І. С. П., а и други больй списателя, него што я онъ; па ішитъ кадъ бы къ томе нешто изопачіо, нешто додао и т. д., онда бы могао не 3/4 части табака, него неку критиву одъ дѣла написати. Али шта бы са мномъ было, кадъ бы я таково злоупотребленіе са званичнымъ актомъ учиніо?! —

Къ овомъ іошть цриѣ и горе долази, што тай Чл. Ч. не иде само противъ мене и мои сачиненія, него и противъ моралногъ и доброгъ воспитанія младежи наши заведенія. Г. І. С. Поповићъ (Поноћникъ тогъ Чл. Читалишта?), као Начальникъ просвештенія, послао в самовластно више табака те грдиѣ или пашкивле у Лицеумъ и Гимназію, да се ученицыма исты заведенія разда; чему варавна стварь ни Професорн се нису противити могли (неки су се и противили —), кадъ в одъ нѣга послано. — Дакле Начальникъ Просвештенія самъ собомъ шиљѣ младежи пашкивле и грдиѣ, конма да своя млада срца и невина чувства квари и труе. — Красанъ Начальникъ! Само Боже сачувай свакогъ, па и нашу младежь одъ нѣгове зле намѣре! — Но да видимо чуда далѣ.

Неки су младићи изъ Лицеума одма, како су те „Књижевне Забаве“ добыли, взцепали съ тымъ речма: Нетреба намъ за грдиѣ и пашкивле ничіе да знамо, но само за наше предмете и нашу науку. 3). Дакле младежь в у овомъ разумніе поступила, него Нач. Просв. 4). Лига пада на онога, кои в другомъ навести жели. —

Овди да се Г. І. С. П. неусуди правдати свой поступакъ, єръ онъ може само слабе и стварь неразумевајуће люде овымъ наговоромъ варати: да в то чинію, да младежь предосторожніе буде, кадъ што писати почне, и да она при употребленіе моіъ Землѣописанія све оне примѣтбе у „Књижевнымъ Забавама“ у призренъ узме, како не бы што погрешно научила. —

Онай Чл. Ч., па за то и самъ Г. І. С. П. было, све скоро лажно и изопачено ставіо, и у место да погрешке у науцы землѣописной исправи и поправи, онъ в исте своимъ изопачаванѣмъ умножіо 5); и у место истиногъ и доброгъ зло и лажно ставіо, или ништа ніе ни казао, чимъ бы се младежь полезовала. Дакле младежь изъ ти „Књижевны Забава“ нема ништа добро и полезно научити, него само невалялство и дволичіе покварены и деморализираты юрата и адвоката! —

Да бы предпаведено посведочіо, я ћу само нецелико примѣра са обавезніама навести; єръ паметномъ в и мало доста, пословица каже.

Тай Чл. Ч. и оне каразе мое за неумѣстне и невистините проглашуе, кои су целомъ свету познати, и одъ истогъ за добре

3) Благо Вама ГГ. Ученицы, кои тако осећате, мыслите и радите; а іошть ће Вамъ и Отечеству Вашемъ вѣке благо быти, ако при своимъ невинымъ чувствама и поштенымъ срцу и у будуште останете! —

4) А како не бы у томъ разумніе поступила, кадъ оваконе стварн и одъ чувства навике, кои у младежи нису покварене; а кодъ онога, кои іой в ту пашкивлу послао, ніе тай случай! —

5) Види в єданъ чланакъ у Подунавки, кои в одъ некогъ „Србољуба“ написанъ. Брой 12. стр. 87. год. 1847.

признати. Онъ н. пр. кодъ нараза могъ: човекъ е човеком само чрезъ разумну душу и слободну волю — пыта: *да ли има у кога и неразумне душе?* Ово пытанѣ нема места никако, кадъ самъ и у обште казао, да е човекъ човеком (т. е. свакій) чрезъ разумну душу и слободну волю. А тай Чл. Ч. кадъ по нѣговой логики ніе добро речено, зашто ніе доказао, нако е добро, а и болѣ реѣи. Но при томъ нашта извртати (као вінъ торбу) небы смео, еръ лукавомъ и подломъ извртаню речій и мыслій нема края ни конца. —

Овымъ е начиномъ и све друге мысли мое извриуо и безъ икаквы доказательства казао, да су противъ логике. И то е башъ опитроумный критичаръ! —

Свака ће ствар онако изгледати, како е, и съ какве е точке гледимо, а свака се мысао изпачити може, особито, где е съ фигурама реторическимъ изражена и часть место целогъ, (као што се и цело место части узети може), узета 6), кадъ се остале речи у едномъ періоду изоставе, и само се она часть, кой е у место целогъ истута, съ глаголомъ става. Ову е майсторію употребіо тай опитроумный изопачитель у свимъ овимъ моимъ мыслима, за кое каже, да су противъ логике. — При овомъ, изъ претераве пакости, ни она заведевія поштедіо ніе, у коимъ самъ и више науке сиршіо, испыте положіо и Докторатъ Философіе получіо. Благо нѣму съ тако поштенымъ срцемъ! —

Я самъ казао у моемъ Земљописанію, да Попечитель (по §. 16. Устава) само онда у засѣданіма Совѣта столице вишу, кадъ се о дѣлима, вынш канцелларія тичућимъ се, ради, и то подъ затворителномъ; а тай озбильный изопачитель, познаюћи се на истый §. Устава, каже: *да они засѣдаваю у Совѣту и учествую у рѣшаваню, кадъ се годъ важнія дѣла земаљска ту рѣшаваю, и да се зато овакова засѣданія Совѣта, као главна држе.* Ово реченый параграфъ Устава, а ни други не садржаваю, нити ми е икаква уредба о тыхъ главнымъ засѣданіма Совѣта позната. А што Правительство по обстоятельствама и потребама ово и овомъ подобно чини, неможе нико захтетати (а іошть нанѣ за погрешку држати), да се и то у едномъ краткомъ Земљописанію налазити мора. Давле тай чистосрдечный Чл. Ч. нема съ никакве стране право. Но да, —

---

6) Н. пр. Човекъ е едно цело, а разумъ е часть човека, као годъ што е и тѣло една часть нѣгова. Кодъ списателя свію вештн было е, а и данасъ е кодъ свію слободно, фигуре реторическе у подобныхъ сачиненіма и поезіи правити, и часть место целогъ узети; као што самъ и я разумъ у место човека (кои се подразумева) ставіо. Тай пакъ Чл. Ч. ово мои набранов говорећи, да е противъ логике, я управъ да незнамъ, шта радимъ. Боже мой, какво е тай Чл. Ч. съ чистомъ савѣсћу писао оне „Књижевне Забаве“! —

онъ в оваке ствари у свою тобожъ критику зато потрпао, да му само нека буде. „Живъ ви Тодоръ, да се чини говоръ“! —

Где се приходи и расходи Србіе напоминю, пыта тай Чл. Ч. „*незнамо ко, или шта?*“, а оваме самъ посведочава и признае, да се о приходима и расходима говори. Іошть в црнѣ и горе, и управъ подло, изврнуо смысао, где самъ о приходима и расходима Турске државе говоріо. Онъ в изоставіо речь „колико“, коя подпунява смысао и предходећемъ періоду одговара, па само навео речь „познато в“, како бы противословія и неслѣдственость испала, будући самъ напредъ казао, да се извѣстно незна, колики в приходъ. Поштенъ критичаръ! —

У смотреню раздѣленя Угарске, каже тай нашъ славный землѣзналацъ, да самъ *и турio*: „Пожунъ, Шопронь и т. д. у доню Угарску; а Оравицу, Вршацъ и т. д. у горню, и да и то наопако“; а сви знатніи Немачки землѣописатели, по коима самъ се и я управляо, деле Угарску на доню или западну, и на горню или источну 7). Аля да! — онъ вальда в хтео, да се и у томъ — галантъ покаже, зато се онако наражава, да Пожунъ подъ Вршцомъ и т. д. лежи. —

О жителима Србіе и Босне врло оштроумно каже, да самъ у Србіи 150,000. душа, а у Босни толикій народъ утаманіо зато, што самъ по обштемъ мнѣню 8), и то неопредѣлено казао, да у Србіи до 1,000.000. жителя има; у Босни пакъ зато, што в печатарска погрешка учинѣна и една нулла (0) изоставлѣна. 9). Дакле одавъ тако вештъ критичаръ и ветеранъ, и књиго-печатарске в погрешке у призренѣ увео! — Нетый в случай было и кодъ наименованія оногъ дрвета, кое онъ ѣаволскимъ назива (у место *е*, метуто и *ѣ*). —

У смотреню наименованія землѣнида, каже тай изопачитель, да самъ я наопако разумео, а оваме ничимъ то не доказуе. Я пакъ свакогъ читателя уверити могу, да в све ово, што

---

7) Види Копабика Землѣописанія, кое в и у самой Угарскоій — здраво познато. стр. 318. изданіе 15. 1832. Даљ види Штайна, Блазиа и т. д.

8) Я самъ Землѣописанія пачао іошть у Берлину 1842. и 1843., а 1844. кадъ самъ у отечество дошао, пречестіо самъ га и за печатаніе спреміо; а тогъ времена обште в мнѣніе было, да у Србіи до 1,000,000. душа има. Но кадъ в пописъ, кои в 1844. год. наедузетъ, свршенъ, дознало се, да нема толико. По овомъ и я самъ у одномъ моемъ чланку (у Нов. Правительственымъ брою 12. 13. и 14. ове године) казао, да 850,000. душа има у Србіи; и зато каже тай шальивый критичаръ, да самъ 150,000. душа утаманіо. Благо Србима, кадъ тако славногъ критичара у вилежеству имаду! —

9) Да не бы тай изопачитель и ово изопачіо и опетъ рекао: да словослагатель не може мое погрешке исправлати, већъ се ГГ. Читателіи о своимъ увератя изволе изъ Књагопечатарски погрешака, кое су на ярою дѣла могъ стављене и напечатане, ярста 11.

в тай Ч. Чл. о томъ предмету казао, свешнмъ лажно; о чему се свакій уверити може изъ дѣла познатогъ Немачкогъ земљописателя Г. Штајна (стр. 1. издавіе 12. у Липиской 1822.) „Usus est tyrannus.“ Употребленіе е тиранъ. —

Исто тако и бы се за млого коштта, што се науке земљописне тичe, на знатне Немачке земљописателѣ, кои сам при сачињаваню дѣла могъ при руцы имао, а и прѣе съ вниманіемъ читао, познати могао; и тако млого у коечемъ тогъ Чл. Ч. у лажь утерао. Но ко бы безпосленъ было, да едномъ зле намѣре човеку, на нѣгова неумѣстна примѣчанія, пакостне и раздражителне изразе и найподлія извртанѣ речій и мыслій, одговара? И ко бы за коекакве маленкости, кое обшту ствар неподнжу, него обалою, печатню плаћао?! — Но іошть нешто.

Тай претерани изопачитель наводя неке речи изъ предговора могъ, коима самъ признао, да самъ и казао: да се наше читаюће обштество и младежь свake приликe лишава, **данашнѣ станѣ света познати**; а онамо изврће и онако говори, као да самъ и казао, да никаквогъ Земљописанія дотле на Србскомъ езыку имали писмо, па наводи, осимъ неки други, Соларићево и Вуићево Земљописаніе, кои су може быти пре написана и напечатана, него што е и самъ тай Чл. Ч. на светъ погнрio. — Онъ давле самъ себе и свое, нека изъ ти Земљописанія учи данашнѣ станѣ света познати, а мы нећемо. — Къ овомъ іошть нешто поштеніе долази, што каже и светъ нара, да мы имамо за све школе написано и напечатано Земљописаніе, а и грамматику исто тако. Боже мой! Како се тай Чл. Читалишта нао човекъ одъ просвештенія ніе стыдіо такову лажь у светъ пустити! —

Я свакогъ уверити могу, а и свыма е, струку просвештенія болѣ познаваюћымъ людма, познато, да мы ни за основна училишта, ни за Полугимназіе, ни за Гимназію Земљописаніе немамо, кое бы напечатано и за школску књигу признато было.

Али да! тай красный критичаръ мора да зна за оно неколико листића „Прва понатія начислителногъ и естественогъ Земљописанія“, кои се првогъ теченія у првымъ разредима Полугимназія и Гимназіе предае; па мысли, да е то за сва нижа и выша заведенія школска отечества нашегъ доста! — Хвала ти на ићњію и беседи нашъ красный шальивчино! — Но збиља! То е неколико листића написао Г. І. С. Поповићъ, па тай Чл. Ч. вальда мысли, да е то дѣлце тако пуно науке, да за сва заведенія и за све разреде доста и предоста быти може, и да сачинитель велику награду заслужи!! —

Како су пакъ та „Прва понатія начислителногъ и естес-

твеногъ землѣописанія“ написана, може се изъ ово неколико примѣра закључити. 10)

На страни 3. (врста 17.) читамо „четири части света“, место четири стране света; а у предидућемъ одговору нѣговогъ дѣлца стои напротивъ овога. Код Г. І. С. П. може бити, да реч: „*часть и страна*“ једно исто понятіе и означеніе имаю; зато е на једномъ месту казао, „*четири стране*“, а на другомъ „*четири части света*“, т. е. источна, южна, западна и сѣверна часть света. Лепо, красно и слѣдственно пише! — На стр. 4. (врста 13) пыта: „*како су стари о нашой земльи држали*“? Овди е само у томъ погрешено, што Г. І. С. П. ніе знао, да глаголъ „држати“ четвртый падежъ захтева; или да е казао: како су стари о нашой земльи мыслили. И ово е погрешка малы ђака, кои Граматику іошть учили нису 11). На стр. 6., где доказуе, да се земля одъ запада къ истоку обрће, ово му е прво доказателство: „*кадъ се мы на коли* 12). *или пароплову дрво возимо, и н. пр. у какво дрво загледнемо, нама се чини, да мы на једномъ месту стоимо, а дрво нама у кобъ трчи.*“ Овди е само ту грдну погрешку Г. І. С. П. у науцы землѣописной учинio, што е ово доказательство (да сунце стои, а земля се обрће, и да мы зато невидимо, да се земля обрће, што се и мы съ њомъ заедно обрћемо и т. д.), овди употребіо, где му место ніе знао. Дакле ніе знао, шта е радіо, и где му какво доказательство навести треба! — На стр. 15. каже: — „*или се не за кратко време може обловити.*“ Овди е сасвимъ противъ свойства србскога езыка казао; єръ Србинъ, као Немацъ ово *не*, и глаголъ *може* никако неразбаца (Oder ſich nicht in kurzer Zeit umſchiffen läßt); него вели: или се не може за кратко време обловити. —

Кадъ бы овака примѣчанія и далѣ чинити хтели, морали бы већу критику написати, него што е и цело то дѣлце нѣгово. — И ово е то землѣописаніе, кое тай Чл. Ч. држи, да е за сва наша училишта доста; и по томе да каже, да мы немамо за све школе землѣописаніе написано и напечатано. Хвала Богу! кадъ и таковы людій немамо! — —

---

10) Прыи е путъ печатано то дѣлце 1833., а другій е путъ 1835. на ново прегледано и препечатано. —

11) Каква му е „Немачка Єзыковна“ може се и изъ овогъ лако закључити. — Єданъ е Членъ Дружтва Србске Словесности многа примѣчанія о той Єзыковни учинio, и Дружтву Србске Слов. на прегледъ дао (кадъ е то дао ніе био Членомъ ис Дружтва); но преводитель е Єзыковне та примѣчанія некако забашурити знао, те се нису ни разсмотрила! —

12) На „коли“, место на колима, говори народъ; но по правилама Граматике (као што тай Чл. Ч. каже) ніе. Овакве и овымъ подобне праве народне, слободно е Г. І. С. П., и другимъ нѣговымъ —, употребљавати, а жена ніе. Красни люди! Како нѣк у рачунъ иде, онако и говоре —

Нетый тай Чл. Чит. жели, да му я кажемъ, кои то пише „*да се замке кову*“; (а не плету), и „*чіе руке виде,*“ (даьле очи му пишаю) и т. д. Оваке и овыма подобне погрешке учиніо е у писаню Г. І. С. Поповићъ 13), и то као ветеранъ, а не као почетникъ; еръ то е дѣло нѣгово „*Владислава*“, изъ кога се ове погрешке наводе, печатано 1843. стр. з. 61.). 14).

Кадъ е Г. І. С. П. оваке погрешке противъ граматике, науке земљописне, свойства српскога языка, а и саме логике чиніо 1842. и 1843. године; да какве е покоре у писаню онда чиніо, кадъ е почетникъ быо ?! —

И дали оваке и овыма подобне погрешке наводити мыслимъ, да бы сасвымъ излишно было; еръ и оволико е доста за уверити читаюће обштество, да свакій погрешке у писаню учинити може; а да и самъ Г. І. С. П. грдне и прегрдне погрешке у писаню чини, на да ове невиди тай Чл. Ч., или неће да ій види, вальда за то, што е онъ изъ Вршца! —

Тай нашъ славный языкознавацъ, кадъ ме е прыый путъ напао и предъ светомъ цринти предузео, ніе смео ние свое подписати, будући е и самъ уверенъ быо, да ништа добро и поштено написао ніе; па и на мой позывъ у одгорору, да съ именомъ на виднъ изиће, опетъ ніе смео, да ние свое подпише у „Књижевнымъ Забавама.“ Онъ изговараюћи се за подписъ, навади: — „а имена подписивањ — ніе овди башъ нуждно, гдѣ се никакви новцы не броє и педаю, па да бы се могао човекъ никарени бояти —. “

Я пакъ знаюћи, да подля и покварени адвокати и оно, што подписа нма, често изврнути и одрећи труде се, а каколи оно, што подписа нема, држимъ, да е тай подписъ онде одвећъ нуждант, гдѣ се ко грди и лично вређа; еръ писмено кога грдити, а неподписати се, та се грдня за пашквилу узети мора. А пашквиле явно писати и люде грдити, забрањено е у свима државама зато, што бы ове много и премлого зла у грађанскомъ животу и друштву државномъ проузроковати морале. — Исто тако држимъ, да е подписъ нуждант не само онде, гди се новцы броє, него и онде, гди се и књиге изъ књижнице, на ма было то и изъ самогъ И. Просв. на прочитанъ узимаю, када се и у првомъ и другомъ случаю никарени не ћемо бояти;

13) Што се оригиналитета и садржая нѣговы дѣла тиче, види „Отворено писмо свима и свакоме“, које и одъ одногъ Србина и Члена Читалишта написано, и съ Новинама на Вел. Петакъ т. г. разаслано.

14) Я у моме првомъ одговору, гдѣ самъ и речь „Свињи“ навео, писамъ казао, ко тако пише. Но Г. Учредникъ Новина Читалишта признао е, да онъ тако пише говорећи: да е „свињи“ правилніе писати, него „свињ.“ — Я му желимъ добро напредовањ са „свињи.“ —

еръ кадъ се неподпише онай, кои књиге на прочитанѣ узима, често исте пропасти нораю. — — Што се пакъ хранени неки ивны ствариј као: древности и т. д. тиче, држимъ, да бы у своме реду было, да се исте, на на најманѣ было, у какавъ тврдо везанъ Протоколь уписую, нумерираю и т. д.; еръ у разныимъ случаевима, морамо се такође нѣкарени бояти. — —

Чауше су имали и држали многи владѣтельи средњегъ века, а и они, кои су сходно томъ веку живили, па ма и позднїе было. Срби пакъ добыли су одногъ књижевногъ чауша (Hofnarr scurra) око пола 19-гъ века. Но овай чаушъ (пренда ово име радо на себе прїйма и чаушка песма пише), ніе кадаръ добромъ и поштомъ чаушу ни слуга быти; еръ чауши су оно време не само оштроумне шале замѣнали и свое владѣтелѣ пьима веселили, него су имъ и истину у очи говорили, и тако ій у многоме ковчемъ на добро упућивали. Нашъ пакъ књижевный чаушъ нити є оштроуманъ, нити истине любитель. Онъ є, као што смо изъ предходећи видили, многе речи и мысли изопачіо, па онда овимъ изопаченымъ речма и мыслима написао свое „чаушко писмо"; а овако што учинити, есть завета велико оштроуміе!! — Зато нехъ тай Чл. Ч. и далѣ такова оштроумна писма пише, па ће му име безсмртно остати —, само треба да га свету обелодани. — „Каква є дупля, онакве и пчеле излећу."

Томъ Чл. Читалишта, я не бы ни једне речи одговора дао, докъ се неподпише. Но почемъ дуже времена у путованю — провести морамъ, и тако му можда не бы одма и у свое време одговорити могао, а међутимъ можда бы тогъ Чл. Ч. семе пакости, злобе и зависти поне гдегди клијало и жилице пустило, видило ми се нуждно садъ одма одговорити му, и то проклето семе іошть у зрну утаманити. — У напредакъ пакъ, ако тай Чл. Ч. у онакимъ и подобнымъ стварима поштенїе и паметнїа непоступи и име свое неподпише, нећу га ни словца одговора удостоити; шта више презираћу га, као подлогъ човека и пашквилянта! —

У осталомъ и опетъ велимъ, ако тай Членъ Читалишта и сумни о истини овогъ мога изражења: сваконъ честномъ и поштеномъ честь и поштенѣ, па было одкудъ му драго, а смутљивцу и непоштеногъ срца човеку (као што є тай Чл. Чит.), Боже! или му подай болю паметъ и поштенїе срце, или га — као кугу удаљи, да баръ нашу младежь не кужи! —

Д. М. Спасићъ.

ОБЯСНЕНІЄ.

Читасмо „Краткій Одговоръ одъ Г. Др. М. Спасића.“ Она књижевна мува нећь много палеће на мене; зато сањ принуђенъ сданъ путъ за свагда руку дићи, па што му се догоди, нека приписше себи. Г. Дръ Спасићъ срдн се, што сањ я Књижевне забаве, или, како онъ называ, пашквиле послао ученицыма, да своя млада и невина срдца њима кваре и трую. Пашквиле? дакле се у Србіи сведу печататя и пашквиле са одобренћмъ цензуре, и она допушта, да намъ Г. Дръ Спасићъ то предъ светомъ пребацуе? — А сбогъ чега называ Г. Спасићъ Књижевне забаве пашквилом? што се доказуе, да е онъ дебела незналица, кои неће ни онда да се исправи, кадъ га паметни люди убћде о погрешкама нћговымъ. Ђацы, приповеда намъ Г. Дръ Спасићъ (кои никомъ другомъ ніе познато) поценавши Књижевне забаве, нису хотели у разгледъ узети ове нћгове погрешке, и онъ са задовольствомъ узвикуе: „Благо вама ГГ. Ученицы, кои тако осећате, мыслите и радите“ Па Г. Дръ у восхищенію своме иде и даль, наводећи, да Богъ спакога па и нашу младежь сачува одъ кое зле намере; т. е. доказатя іой, како Г. Спасићъ, докторъ философіе, са своимъ кодъ куће седећимъ разумомъ ништа ніе научіо. А шта ели младежь, поне питомцы, кои су у странне земль послати? Єданъ га прекиће: „о Спасићу, не спасла ти се душа; — иди, и кадъ те таласи Ибра нису хотели прійматя, у тућинству се изгуби, єрбо ће у теби Србство мало, а скоро ништа изгубятя, и т. д.“ Другій га называ голымъ Докторомъ, кои треба на ново да учи моралну філософію кодъ Г. Бранковића; трећій му жели, да му Богъ и нћгова совесть плати и т. д. Онако у писмама туже се правителственя питомцы, надежда отечества, кои с Г. Спасићъ значично на науке спроводіо. Ове ли се и на ове ко сузама облити? Спада ли и овамо овай Спасићевъ узвикъ: „Благо вама ГГ. ученицы, што нисте тако покваренога срдца“ или ће они бытя већъ окужени и отровани, кадъ се усућую гласъ туге противу свога спроводителя Г. Спасића пуштатя.

Г. Дръ Спасићъ каже, да е злоупотребленіе учинћно са значичнымъ Актомъ, и да књижевне забаве нису ништа друго, него примћчанія Одбора. Значичанъ овай актъ налази се подъ моимъ нћдомствомъ, и ко годъ жели, нека дође у Канцелларію Попечительства Просвћщенія, па ће се уверити, да е Г. Дръ Спасићъ лажь у светъ пустіо. Иначе, да е онъ уверенъ о истини свога навода, зарь не бы волію тужбу датя противу тога? или онъ, ако е иначе и ограниченога разума, опетъ зна, каква казнь постиже онога, кои лажљивымъ тужбама другога напада.

На свакій начинъ приличніе бы учиніо Г. Дръ М. Спасићъ, кадъ бы се постарао скинутя найпре са себе ону лагу, сбогъ кое е по вышшемъ Рћшенію подъ Судъ дошао; па тек онда разсматрао, есу ли адвокати деморализирани и покварени,

и ове ли какве правителствене ствари пропасти или не. А іошть болѣ, ако Г. Спасићъ зна, да се ко кривице, нѣговой подобне учиніо повинымъ, нека ими надлежной власти, да се таковый да подъ судъ, те ће баръ имати Г. Спасићъ више другара; а по новинама никати не помаже ништа: єръ свакій, кои што каже, мора и доказати, кои є право теже, него безсрамно износити, да є Тврдица преводъ съ немачкогъ.

Нико се неће чудити што є Г. Спасићъ у своме одговору границу сваке пристойности прекорачіо, кадъ се узму у разгледъ други нѣгови поступцы. Онъ є раздерао Предписаніе Попечительства Просвѣщенія, коимъ є забрањено предавати нѣгово Землѣописаніе по училиштама нашима; онъ є као членъ Одбора тайно више клеветати Попечительство, свою предоставлѣну власть, да противу устроенія училишта поступа, и то є правло, докъ се єданъ высокій сановникъ ніе осведочіо, да су доношенія Спасићева лажљива; онъ є имао продрзльивость у средъ главнога Засѣданія дружства србске словесности противъ прећашнѣгъ Г. Попечителя, свога благодѣтеля устати, захтевајући, да се са предсѣдательства сбацы, єръ Г. Дръ Спасићъ као членъ дружства не може слободно да говори, премъ да су сви членови о противномъ уверени были. — Іошть бы имао нешто навести, али оставлямъ, єръ бы се могло шкодити Г. Спасићу.

Оваково објасненіе дужанъ самъ я дати предъ светомъ не Г. Спасића ради, него мое чести и мога званія ради, и то у колико се краткій нѣговъ одговоръ на личности односи, а критике на моя књижевна дѣла допуштамъ му писати колико годъ ће. Само то єдно примѣчавамъ, да бы я био веће незналица, него Г. Дръ Спасићъ, кадъ бы казао *коегу* место *куи*; Є ли пакъ добро речено *ковати замке*, требало є, да є Г. Дръ Спасићъ одавно пытао свога Професора реторіке, а садъ учитеља, мыслимъ да є доцканъ.

Гдикомъ ће се, може быти, моя горня израженія учинити опорія; али кадъ се узме, да у одговору Г. Др. Спасића готово ништа друго нема, него „невоштенъ, невалялство покварены и деморализираты адвоката, подлый звиничникъ, красанъ началникъ, кои иде противъ моралногъ и доброгъ воспитанія младежи наши заведенія, коме су чувства покварена, кога да Богъ удаљи као кугу, да баръ нашу младежь не кужи и т. д.“ валъда ће се увидити, да су мое речи опетъ увереніе, и, ако ништа друго, баръ сама истина, кою могу на сваком месту посведочити; и тако валъ да ће цензура и овога састава печатанъ дозволити.

І. С. Поповићъ.

Михайло- Миовановић 3 М Кн
Михаило Дурсић 4 Ми Кн